מעריב
בגליון השבוע 152 עמודים
כולל 64 עמודים ימים ולילות

יום ו'
כ"ח אייר תשל"ב
12.5.72
גליון 8462
שנה כ"ה

MAARIV • העתון הנפוץ ביותר במדינה

מיסד והעורך הראשון
ד"ר ע. קרליבך ז"ל

השגריר תקוע תובע מולדהיים להזהיר את ממשלות ערב

— מאת פיליפ בן —
סופר "מעריב" באו"ם

ראש משלחת ישראל בא"ום יוסף תקוע נפגש אתמול עם המזכיר הכללי קורט ולדהיים, כדי להזהירו באזני את האחריות הכבדה המוטלת על הממשלות הערביות המרשות לפעול בתחומן, ולמען יוזהרו להתפנות מפעולות.

אף כי המוטפים נכשלו לגבי המטוס של "סאבנה", אמר מר תקוע, עלולים מעשים כאלה להישנות בעתיד הקרוב והוא ביקש ממזכיר האו"ם לחזור ולהזהיר את ממשלות מצרים, אלג'יריה, סוריה ולבנון, שהן נושאות באחריות כבדה על עצמן בהר־שיון חסות ועזרה למחבלים ולחוטפים.

מכתב למזכיר האו"ם

לפני פגישת מר תקוע עם מר ולדהיים פירסמה משלחת ישראל נוסח של מכתב, שנשלח למזכיר האו"ם לפי הוראות הממשלה בירושלים. המכתב מציין כי בעוד החוטפים מחזיקים במטוס והיתה סכנה ש־100 נפשות שבמטוס, ובתוכן נשים וגם ילדה, יירצחו בדם קר, נשמעו קולות תרועה ושמחה בארצות ערב.

תמיכה במחבלים

ארגוני הסירור, האחראים למעשים אלה — נאמר להלן במכתב — נהנים מתמיכתן של ממשלות ערביות שונות, ביחוד של מצרים, אלג'יריה, סוריה ולבנון. הללו מוסיפות לתת כוחה בארצותיהן לבסיסים שבהם פועלים הארגונים האלה, כעניקות להם סיוע כספי, מספקות להם נשק ואימון צבאי, ומשיטות להם גיבוי מדיני. ארגון "ספטמבר השחור", יש לו מיפקדה ביירות, והוא מצטייד בנשק בלבנון. חבריו מקבלים אימון צבאי בסוריה ובאלג'יריה, והארגון נהנה מתמיכתה הגמורה של מצרים.

"מעורבות ואחריות"

"מעשה הפיראטיות הבאר־בארית, שישראל סיכלה אותו, משקף לא רק את הפליליות של מעשי ארגוני הסירור הערביים" — מסיים המכתב — "אלא גם את המעורבות והאחריות של הממשלות הערביות, שגישתן ומזימותיהן האמיתיות התגלו שוב במלוא חומרתן ובמלוא התעלמותן מהתחייבויות בינלאומיות. הציבור הבינלאומי אינו יכול להשלים עם המשך מעשים כאלה".

בלחץ ההפצצות האמריקניות הבלתי פוסקות

צפוניים פינו אזורים נרחבים של האנוי; מאות אלפי תושבים הוצאו אל מחוץ לעיר

יום רבים בהאנוי פורסמו — מסר הפקיד לאנאורי העוזב בבירת צפון־וייטנאם תכופות שתבר ב־ההפיכה הבינלאומי.

אי.פי. בהאנוי סיפר ג'יקסון, כי הנציגויות הזרות בהאנוי קיבלו עצה שיחלו להתכונן לפינוי העיר. כל הנציגויות הזרות צוין בהאנוי, הוא סיפר, אך רוב עובדיהן הוציאו את בני משפחותיהן.

לדברי הפקיד הקאנאדי, "אין העיר סואנת כרגיל".

כתב שרות השידור הקנדי מוסר מסייגון, מפי מקור שלא נקב בשמו, כי כמחצית מתושבי האנוי כבר הוצאו אל מחוץ לעיר.

כוחות צפון וייטנאם חידשו הבוקר את התקפתם על בירת המחוז אנ־לוק, הרי הפצצות כבדות על...

מטוסי חיל האוויר האמריקני על ההוצאות התקיפה, ההפצצה הבחות הקומוניסטיים על העיר נמשכה זה היום השני.

המפציצים האמריקניים הטילו 1,700 טונות פצצות על הכוחות הקומוניסטיים הקדים על אנ־לוק, אך אלה חידשו הבוקר את מיתקפתם והסתערו על העיר מכל העברים. דובר צבאי בסייגון מסר, כי ההפצצות האמריקניות על כר־תות צפון וייטנאם שליד אנ־לוק היו הכבדות ביותר מאז פרוץ המלחמה.

תגובתם של הכוחות הצפון וייטנאמים להפצצות היתה הרעשה כבדה של העיר הנצורה בפגזים ובנרקטות.

מקורות צבאיים בסייגון אומרים, כי פרצו קרבות בתוך העיר.

מקור צבאי בעיר קו־נגו מסר, כי כוחות הצפון מתחילים לפנות שטחים, לאורך חופה הצפוני של וייטנאם, שאותם כבשו בשבועות האחרונים, וממשלה סייגון מתכוונת לחזור ולהשתלט על שטחים אלה, שהם מאוכלסים ביותר.

יש להניח, כי נסיגת הכוחות הקומוניסטיים באה בעקבות ההפצצות האמריקניות הכבדות.

שירי ירושלים
חוברת מצויירת
מוסף ליום שחרור ירושלים
מצורף לגליון זה של
מעריב
המוסף מוגש ע"י
בנק ירושלים
לפתוח ומשכנתאות בע"מ
דרוש את החוברת ממוכר העתונים

מוסקווה דחתה העימות עם ארה"ב – מקווה לנצחונות צבא האנוי בעת ביקור ניכסון

משקיפים באו"ם: כיבוש קונטום והואה יאלץ — לדעת בריה"מ — את ניכסון לעשות ויתורים מרחיקי לכת

— מאת פיליפ בן —
סופר "מעריב" באו"ם
בלגראפיה

דיפלומאטים באו"ם, המנתחים את ההצהרה הסובייטית המתקיפה אמנם את ההסגר של ניכסון על צפון וייטנאם, אבל אינה מאיימת בפעולות גמול סובייטיות בעיקריה ואינה אוסרת דבר על ביטול ועידת הפיסגה הסובייטית־אמריקנית במוס־קווה, כנראה לכלל מסקנה שהעימות הגדול בין ואשינגטון למוסקווה רק נדחה.

הדיפלומאטים טוענים, כי הפוליטביורו הסובייטי, אשר דן במצב במשך למעלה מיומיים, לפני שהגיע להחלטתו — הסיק כנראה את המסקנה שעימות עם האמריקנים במימי הייפונג יסתיים בניצחון אמרי־קני ברור, בגלל העדיפות העצומה של כוחות הצי והחיל האוויר האמריקניים.

בתוך סיבה זו נראה כי מנהיגי הקרמל בחרו בטאקטיקה אחרת: הם מאמינים שבשבוע הבא תתחיל המיתקפה הקומוניסטית בוייטנאם נגד הבירה הקיסרית העתיקה של וייטנאם, הואה, וכי הקרבות ביבשה יסתיימו שוב בניצחון כבירי של הכוחות הצפון וייטנאמיים על כוחות סייגון. נפילתה של הואה, הגלולה... לבוא בעת שמר ניכסון יקיים את דיוניו בקרמל עם שליטי בריה"מ, תתפרש כהשפלה ללא תקדים של ארה"ב. כן אין מוציאים מכלל אפשרות כי עד לוועידת הפיסגה תצליח הכיתה הקומוניסטית לאיים בצו־רה חמורה על סייגון עצמה. הכוחות הקומוניסטיים צרים עתה על אנ־לוק, עיר הנמצאת במרחק 90 ק"מ בלבד מסייגון.

(סוף בעמ' 2, טורים 9,8,7)

תוספת מסוס "סאבנה" רימה עיסה בתא המעצר — כפי שצולמה בעת מתן ראיון לכתב הטלוויזיה (ראה עמ' 3)

הצלב האדום מכין "מחאה לישראל" על "שימוש לרעה באימונו" בפרשת המטוס

הוועד הבינלאומי של הצלב האדום בז'נבה מכין מחאה רשמית לישראל על "שימוש לרעה באימונו" של הארגון בפעולת צה"ל לשיחרור המטוס של "סאבנה".

ועד תישלח בקרוב איגרת לירושלים, בעקבות מחאה בצלמ"ע שהגיש נציג הצלב האדום הבינלאומי בישראל למשרד הבטחון מיד אחרי הפריצה למטוס.

הוועד השוויצרי סירב להגיב לדברי מקור מקורב אל הרשימה אחרי שפירסם ביום ד' הודעה בדיקה נגד כל נסיון "לנצל את פעולתו ההומאניטרית למטרות צבאיות או מדיניות". הודעה זו פורסמה בעקבות טענותיהם של המחבלים הערבים, כי לשליחי הצלב האדום היה חלק במבצע הפריצה למטוס. הודעת הוועד דחתה בתוקף את הטענה הזאת, ומקורות מקורבים לצלב האדום הבינלאומי אומרים כי אנשיו חוששים מפני פעולות גמול ואיבה נגד נציגי הצלב האדום בארצות המזרח התיכון.

(ראה עמוד 3)

אחמד עמראן
המחבל שברח
(ראה עמוד 4)

ישישה נהרגה בהתנגש מכונית בצריף

ישישה בת 82, סוזה דוקר, המתגוררת בצריף עץ ברחוב הרב קוק בהרצליה, נהרגה אתמול לפנות ערב, כאשר מכונית סטתה מן הכביש והתנגשה בצריף. הישישה נפצעה פצעים אנושים ונפטרה בבית החולים "מאיר" בכפר סבא.

● אמש בשעה 8.30, ברחוב ז'בוטינסקי בבני־ברק, פגעה מכונית מסחרית בהולכת רגל, בן 77. פרוזי כצנלסון בפתח תקוה. הקשיש נפצע קשה ואושפז בבית חולים בילינסון בפתח־תקוה.

✱ נכרין לשוד מזיין סוכל אמש, בשעה 1.30 אחר חצות, בבת־ים. השודדים פצעו שוטר במכת אקדח.

✱ אוניית־קיטור בריטית "רויסטון גרינג'" ומכלית נפט ליבריה התנגשו אתמול בשפך נהר להרפלאטה ועלו באש. עדיין לא ידוע מה גורל 83 אנשים שנעלמו משתי האוניות, 74 מהם מאנשי הצוות הבריטית. (אי.פי.)

"צה"ל פוצץ מוקשים בדרום לבנון"

ארגון "אל־פתח" הודיע בביירות אמש, כי יחידה של חיל ההנדסה הישראלי עסקה בימים האחרונים בפיצוץ מוקשים, שהטמינו המחבלים בדרכים, שפילס צה"ל באיזור ערקוב ("פתחלנד") בדרום מזרח לבנון.

אלמוגי נפגש הבוקר עם הצדדים למניעת שביתה בענף השימורים

— מאת ישעיהו אביעם —
בעקבות כשלון המגעים בין נציגי ההסתדרות והתעשיינים בענין הדרישות המנהלים בענף השימורים, ינסה היום שר־העבודה, מר יוסף אלמוגי, לתווך בין הצדדים, כדי למנוע השבתה במשק. ביום א' בבוקר עומדים 4,500 פועלים בעשרה מפעלי שימורים במשק הפרטי לפתוח בשביתה ובבתים על עיקרי החקציבים והחומרים בהורדה את מפעלי השמן וכאות מפעלי תעשיה אחרים.

מכה והידרום של התאחדות התעשיינים התכנס אתמול בבוקר והחליט לקבל את הצעת שר העבודה לפגישה עם מר בן־אהרן שעליו רים. ואמנם, בשעות הצהרים נערכה פגישה בהתאחדות התעשיינים, שבה השתתפו יו"ר ועדת העבודה של המעסיקים מר וולכן סהאייב, מר א. ואכוף ומר ד. הרצאנו הבכיר האיגוד המקצועי השתתפו היו אוריאל אברהמוביץ, אלי בזיאל והאליעזר בר־זיכס. שני הצדדים הסבירו מחדש את עמדותיהם ולא היו מוכנים לוותר על תביעותיהם.

בתום הפגישה הודיעו כי ידווחו למוסדותיהם.

בר־לב קורא לפשרה

אחר הצהרים נתכנסו חברי המזכירות לאיגוד מקצועי לישיבה שבה היה אורח שר המסחר והתעשיה מר חיים בר־לב.

(סוף בעמ' 2, טורים 9,8)

ארה"ב מבקשת מישראל להסגיר אזרח אמריקני

— מאת שאול הון —
ארה"ב פנתה לישראל בבקשה להסגיר לידיה אזרח אמריקני, הרי וויינפלד, הדרוש בארצות הברית, המבוקש להוצאה במדינת כספים גדולים ביותר מבנק מיליון ל"י. הוא איש הגיע לישראל.

לבית המשפט המחוזי בתל־אביב הוגשה בקשה על ידי עו"ד עלי נתן, סגן בכיר לפרקליט המדינה, המבקש להתחיל בדיון המשפטי בנושא זה.

פרס וורהפטיג התנגדו לצרוף אבא אבן ל"ועידת ההתנחלות"

— מאת סופר "מעריב" —
שר התחבורה והתקשורת, מר שמעון פרס, ושר הדתות, ד"ר זרח ורהפטיג, התנגדו לצירופו של שר החוץ, מר אבא אבן, כחבר הוועדה להתיישבות — שהיא הוועדה להתנחלות בשטחים המשוחררים. למסמכות... לה לסמכות, בראשות השר ישראל גלילי.

התנגדותם נבעה מכך ששניהם סברו כי מר אבן מבקש להיות כעין "כשגיח כשרות". תחילה השתתף מר אבן בישיבות הוועדה בלי להיות חבר בה, אך אחר כך ביקש לצרפו כחבר כלא. בשל התנגדות שני השרים הובאה הבקשה להכרעת הממשלה והיא נהגבה על ידי עשרה שרים.

אף כי אבן באה משר החוץ עצמו, כשנוכח שר הוועדה זו קובעת עובדות בשטחים.

רשמית לא נמסר דבר על הרחבת הוועדה ועל סיבה צירופו של שר החוץ.

שר הדתות ביקש גם הוא להצטרף לוועדה (בגין המפד"ל בה הוא השר מיכאל חזני) בניגוד שהוא מבקש לייצג את "ההשקפה ההיסטורית", אולם דווקא צירוף זה הוא שהניע את הרוב להצביע נגד צירופו. ומכאן בבקשתו רק שלושה שרי המפד"ל ויו"ר הוועדה, השר גלילי.

ראה פי הקטעה לצרף

שני נצחונות נאים לשחמורוב באיטליה

— שירות "מעריב" —
פורמיה (איטליה), מלגראפית

האתלטית אסתר שחמורוב, "ההקיה האולימפית" הגדולה ביותר של ישראל כיום, זכתה אמש בשני נצחונות נאים, בתחרות הבינלאומית הגדולה בפורמיה שליד נאפולי. שחמורוב ניצחה בריצת 100 מטר בזמן 11.7 שניות ובריצת 100 מטר משוכות בזמן 13.8 שניות.

שני הזמנים הללו אמנם אינם שיאים ישראליים חדשים, אך בעיקר על יכולת באה של הישראלית, שגברה על אתלטיות מאיטליה וממדינות אחרות. השיא הישראלי בריצת 100 מטר הוא של שחמורוב 11.5 שניות ובריצת 100 מטר משוכות שיאה הישראלי הוא 13.3 שניות — הזמן ה־11 בטיבו בעולם.

בתחרות בפורמיה נקבע שיא עולמי חדש לנשים בריצת 3000 מטר (מקצוע חדש בתכנית האתלטיקה) על־ידי האיטלקיה פאולה פיגי — 9:09.2 דקות. השיא הקודם היה של אנגליה בשם סבית — 9:23.4 דקות.

שלושה קופצים במוט קבעו 5.40 מטר — האיטלקי רנאטו דיונסי (הכנבת), בעל מדלית הזהב האולימפית בוב סיגרן (ארה"ב) ושיאן העולם קייל אייזקסון. האיטלקי פיאסקונארו קבע בריצת 400 מטר 45.6 שניות לפני המועמד האו־ליבכי של פולין בודנסקי — 45.9 והאמריקני מילס 45.9 שניות.

4069
מודעות היום ב־
צוות מעריב
בעמודים:
6, 7, A5, A6, A7, A8, A9,
50, 51, 52, 53
רשימת המדורים
ראה בעמוד 5
מודעות דרושים
בעמודים:
38, 39, 40, A1, A2, A3,
A4, 54, 55, 56, 57
הדלקת נרות בעמוד 45

...ודים גורשו מאוניברסיטת דמשק; ...ג שילמו "מס יומי" לאירגוני החבלה

...ס" פנה לאישים אמריקניים, לרבות לסנאטור מק־גוורן, לפעול להקלת מצבם של יהודי סוריה

ההמרה נוספת במצבם של יהודי סוריה, הניעו את הארגון העולמי של הסטודנטים היהודיים (הג"ס) להופיע אישים אמריקניים, שלא מזוהים המימשל, כדי שיתערבו לטובת היהודים ויפעילו לחץ על ממשלת סוריה שתפסיק את הרדיפות ותתיר את עליתם.

הפניה הראשונה היתה אל סנאטור ג'ורג' מק־גאוורן, הי בתחרה על מועמדות המפלגה הדמוקרטית לנשיאות והנחשב לבעל דעות מתקדמות. יש תקווה, כי בקשת ארגון הסטודנטים תזכה להיענות, דבהיותו גורם בלתי ממשלתי מקומים, כי יהיה מועיל יותר להערב. במכתב אל מק־גאוורן תיאר כוכר וגיס, כי יונה יחבר, את הילול בתי הכנסת היהודיים, גירוש היהודים הסוריים כעיר לעיר, והגבלות התנועה והעינויים.

ליוסי גמזו
עם קבלת פרס־העיתונות
ע"ש שלמה מרץ
(ולאחר פרס שווימר
ופרס יעקב שב"י־מאור)
גם זו לטובה!!!
המשפחה והידידים

לידיעתך
אם אתה עדין
מעשן
ראה עמ' 26

אלבום חיפושיות חינם
עם כל קניה מ־20 ל"י כל הקודם זוכה!
מבחר משגע של תקליטים קלים וקלסיים
במחירים לא נורמליים כגון:
במקום 18.90 רק 7.99
אלחוט, רח' אבן גבירול 21, תל־אביב

HOLIDAY on ICE
חוגיגה על קרח
פרטים
ב"ימים ולילות"
עמוד 48

פיקאסו
כרזות מקוריות
גלריה
ריבנפלד
יפו העתיקה

אי אפשר לגנוב...
את מערכת הסטריאו החדישה המותאמת גם למכונית ולבית
ראה ימים ולילות עמ' 56

מומחה לארונות מסבה
מפורמאיקה
מבצע הזמנות באחריות ובחומרים מעולים.
500 ל"י מטר.
ת"א, אליהו גולומב 28, (כביש הבטחון) לבקש אברהם בדרו.

בדיקה לפני הרשוי (טסט)
הבדיקה כוללת
כיוון גלגלים
ואורות חינם
"מוסך דרום"
דרך בן־צבי 43 יפו
(ע"י מכון הדרום)
טל. 825544

כל דור
שברצונך לדעת
חוקר
איתור INFOR
חברת חקירות פרטיות ומסחריות בע"מ
ת"א, בן יהודה 104
TEL. 234-666
23-20-20

משפחת עמי־חי...

פיצעי בגרות
בחורים ובחורות
נערים ונערות
במחלקות נפרדות
טיפול וחיסול בשיטה מהפכנית ומהירה
100% אחריות, יעוץ חינם
"עור־חלק"
ת"א, ז'בוטינסקי 16,
טל. 242494

הופיע!
גליון חדש
של
את
152
עמודים!
ראה עמוד 18

עזורי
סניף חדש
בכל־בו
שלום

صكذا من الاحل

גברה התקווה שפיסגת־מוסקווה תיערך כמתוכנן — למרות וייטנאם

הודעת הקרמל מגנה את ההסגר האמריקני אך אינה מזכירה אף ברמז את ביקורו הצפוי של הנשיא ניכסון

✶ טוענת: זו הפרה חמורה של חופש השייט ✶ משקיפים בוושינגטון: לקח לערבים — האינטרס הסובייטי קודם

— מאת סוני קנייזר, כופר „דיילי טלגראף" במוסקווה —

מלגראפית

התקוות שועידת הפיסגה בין הנשיא ניכסון ומר ברז׳נייב אמנם תתקיים כמתוכנן גברו אתמול במקצת הודעה של הקרמל, שאמנם ניתנה את „התוקפנות האמריקנית" במילים שנבחרו בקפידה, אך כלל לא הזכירה את ביקורו הנשיא, העומד להתחיל בעוד 9 ימים.

אילו החליט לבטל את הפיסגה, היתה ההודעה הרשמית של „טאס" הסובייטית מזכירה זאת בוודאי.

מאידך נראה, כי הקרמל שמר לעצמו אופציות פתוחות, אף כי מקורות דיפלומטיים מעריבים סבורים שאופציות אלה יופעלו רק אם יהיו התפתחויות בלתי צפויות חדשות, שהסובייטים לא יוכלו להתעלם מהן.

מס שפתיים

ההודעה עצמה נחשבת למנוסחת במילים קלושות עד להפתיע, בהשוואה להודעות דומות שפורסמו בחודשים האחרונים.

בהודעה כלול רק סעיף אחד של הביכה כללית ובינימאלית בממשלה הרפובליקה הדמוקרטית של וייטנאם ל„תוכנית 7 הנקודות" של הקומוניסטים אינה נזכרת כלל.

ההודעה כוללת דרישה שארה״ב תבטל את ההסגר, אך נראה כי היה זה מס שפתיים ולא תקווה כנה שהאמריקנים אמנם יענו.

ההודעה מאשימה את האמריקנים בגרימת נזק לחיים הכלכליים של צפון וייטנאם ובעיכוב הספקת מזון ומשלוחים אחרים לאוכלוסיה השלווה במדינה.

המטרה האמיתית של צעדים אלה — אומרת ההודעה — אינה להציל את ארה״ב מהמפלה, אלא לקרב את בעיית „הוייטנאמיזציה" שנכשלה לעין כל.

„התמרת המצבה על צפון וייטנאם ונסיונותיה של וואשינגטון לקבוע באורח חד־צדדי את כללי השייט הבינלאומיים יכולים רק לעורר מורת רוח וגינוי חריף" — קובעת ההודעה.

לדברי ההודעה, מגלים צעדים כאלה לעולם כולו את האופי הפיראטי של המלחמה שבה מעורבת ארה״ב, שכן כל פעולה תוקפנית מוליכה לפעולה נוספת ומסוכנת ממנה.

הסכנות התפאוגיות

העצמים של ארה״ב הם הפרה חמורה של העקרון המקובל של חופש השייט. בממשלת בריה״מ רואה בפעולות ארה״ב מעשים שאין להסכים עמהם והיא הסיק מכך את המסקנות המתאימות ו־ממשלת ארה״ב תישא בלא האחריות לתוצאות האפשריות של הפעולה הבלתי חוקית.

לקח לערבים

ש. שגב, סופר „מעריב" בוושינגטון, מטלגרף: התגובה העדינה של מוסקווה על החלטת הנשיא ניכסון להטיל הסגר על נמלי צפון וייטנאם והיכנעותה כי להזכיר את הפיסגה במוסקווה חייבות להיות לקח טוב למדינות ערב, כי כל אימת שהאינטרס הסובייטי מעורב בנושא מסויים, עדיפותו על על כל השיקולים האחרים — אמרו אתמול מקורות דיפלומטיים.

הדיפלומאטים ציינו במיוחד כי האנוי היא בעלת בריתה של מוסקווה, הנהנית מסיוע צבאי, מדיני וכלכלי רב, והקרובה לבריה״מ מבחינה אידיאולוגית, ואף על פי כן, כשקיימת סכנה של עימות עם ארה״ב, מתעלמת בריה״מ מבעלת בריתה ופועלת על פי האינטרס שלה.

לדברי דיפלומאטים אלה, זהו לקח טוב לבריתה של מדינות ערב כי אסור להן לסמוך על התערבות צבאית סובייטית במאבקן בני ישראל.

הרקדן היהודי סובייטי ואלרי פאנוב, אשר גורש מלהקת „קירוב" בלנינגראד, לאחר שהודיע כי הוא מבקש לעלות לישראל, עם רעייתו, הרקדנית גאלינה ראגוזינה.

י. אלון חוזר היום משליחותו בארה״ב

— מאת פיליפ בן — כופר „מעריב" בארה״ב

מלגראפית

סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות, מר יגאל אלון, יחזור היום לישראל מ„שליחות משולשת" בארה״ב, ונראה שבחלק הישוב ביותר של ביקורו בארה״ב הוא רואה את הישיבה ואת התגייסות הרבתה שקיים דוקא בשר החינוך — המכיר שהוא מקור מאוד היה רוצה למלא גם בממשלה שלאחר הקום אחרי הבחירות הבאות לכנסת.

לשם קיום החינוך היהודי בארה״ב ובארצות אחרות של הגולה, ישלחו לשם מורים מתנדבים מישראל לפרקי זמן מסויימים. תלמידי בתי־ספר תיכונים אמריקניים ילמדו שנה אחת בבתי־ספר בישראל, וכשובם לבתי־ספר בארה״ב, יוכאו בחשבון לימודיהם בישראל.

כמון ראש הממשלה קיים מר אלון שיחות בבירות, והמקבות העיקרית היה והיא שאף כי בוודאי לא לא היה מצבנו טוב כל כך, ואף שמבפנים ניצבנו הרחוקה לכת מעמק צריכה של ישראל — אולי יותר מכל מצב לה אמריקנית קודמת. אין לראות את העם באור ורוד כלכד.

3 ערבים בארה״ב החלו לייצר „חמוצים כשרים"

„קינג דויד" — באישור הרב גולדמן

כמכל של ייצור חמוצים בארה״ב, השייך לשלושה אחים ערביים, התחיל לייצר חמוצים כשרים.

המפעל, שמנהלים אותו שלושת האחים ג׳ורג׳, שארל ולואי ספליגני בקרבת העיר מאונט־קלמנס (מישיגן) החלים להוציא לשוק חמוצים שונים בשם „קינג דויד" וכדי שיוכלו לשווקם גם ללקוחות יהודים, המדקדקים בכשרות, פנו אל הרב ג׳ק גולדמן מן העיר הסמוכה אוק־פארק, וביקשו ממנו הכשר.

הרב גולדמן נענה להם, ושלושם חגגו שלושת האחים ביום והרב את „יום ההולדת" של התוצרת הכשרה החדשה.

אמר הרב גולדמן: „בזמן האחרון שמענו הרבה על דיפלומאטיה של פינג־פונג. אולי אפשר להציל גם בדיפלומאטיה של חמוצים." (א.פ.)

חיוכים ובדיחות בפגישת ניכסון עם דוברינין והשר הרוסי לסחר חוץ

נראה שברז׳נייב החליט למנוע עד כמה שאפשר שיבוש יחסי ארה״ב—בריה״מ ✶ פרשנים אמריקניים: „וייטנאם אבודה לאמריקה" ✶ 12 אניות סובייטיות ו־5 סיניות נשארו בהייפונג אחרי חימוש המוקשים

— מאת שמואל שגב — סופר „מעריב" בוואשינגטון מלגראפית

הנשיא ניכסון קיים אתמול פגישה פתע עם שני פקידים סובייטיים, תוך שהוא מתעלם מן המחאה הגוברת על המאבק הצבאי בווייטנאם, הנשמעת בכל רחבי ארה״ב ומן הבערה הגוברת בקונגרס. הבעיה אישרה רמזים, שיתכן כאשר שוועידת הפיסגה במוסקווה תתקיים כמתוכנן.

השר לסחר חוץ בממשלת בריה״מ, ניקולאי פאטוליצ׳ב, ושגריר בריה״מ בוושינגטון, אנאטולי דוברינין, קיימו פגישה פרטית עם מר ניכסון, שנמשכה 50 דקות ואשר במהלכה החליפו השלושה בדיחות וחייכו לעבר המצלמות.

דובר הבית הלבן אמר, שהפגישה היתה „ביקור נימוסין", אך סירב לומר, אם ועידת הפיסגה הוזכרה בשיחה. כאשר נשאל מר פאטוליצ׳ב, אם ועידת הפיסגה עדיין עומדת על הפרק, הוא השיב בחיוך: „אין לי כל ספק בכך".

אף על פי שאין בהודעה הסובייטית כדי למנוע ממוסקווה לקבל החלטה לבטל את הזמנתו של ניכסון בעתיד, לדעת אותם מומחים הופעת השר הסובייטי בבית הלבן מוכיחה, שברז׳נייב החליט לעת עתה לשמור על היחסים הסובייטיים־אמריקניים, ולמנוע שיבושם עד כמה שאפשר.

תוצאות ההסגר

מנהיגים הגיבו מישיבה אתמול על ההחלטה הנשיא ניכסון להטיל הסגר על נמלי צפון וייטנאם. הם מוקנים, כי הנשיא להחליט מה זו היה הצעה לכונני סיתקפה כלליות חדשה נגד הדרום וייטנאם נגד האנוי, כאשר בערבת הבחירות לנשיאות תמנה לבלוא הצעה בכמה.

ביוזף קראפט, שהתלווה אל הנשיא ניכסון בפקינג, כינה אתמול את הודעתו של מר ניכסון, במאמר שנתפרסם בעתונים רבים בארה״ב, „עלה תאנה להבטחה".

רוב הפרשנים האמריקניים מגיעים לאותה מסקנה, והטוענים כי וייטנאם אבודה לארה״ב. השאלה היחידה שיש לענות עליה היא, מתי — לפני הבחירות לנשיאות, או אחריהן.

5 ספינות הפיינג

רק 5 מבין 36 האניות שעגנו בנמל הייפונג, כי אשר ניתקו המוקשים בכניסה אליה, הפליגו לפני שמוקשו חמשי הנמל הופעלו אתמול בשעה 1 בצהריים לפי שעון ישראל — הודיע משרד ההגנה האמריקני.

דובר משרד ההגנה צ׳ין, כי 31 אניות סוחר נשארו בנמל, ביניהן 12 הסובייטיות וכל סובייטי וחמש סיניות. אניות אלה פורקות מטענים. בין האניות שהפליגו — שתי אניות סוחר ושתי מיכליות סובייטיות.

שלטונות צפון־וייטנאם הודיעו אתמול, כי מכוח המשר עמם לשלוח את הרמקנים האמריקניים ולהסביר אניות בלחמה, שיחולו ההסגר על גבולי הימינה.

מפציצי הילוס האמריקניים ביצעו 277 התקפות מאקסימות במשך 24 השעות האחרונות — מסר הדובר הצבאי האמריקני. אניות הצי השביעי פתחו באש על מטרות צבאיות, שכמה מהן במצאות במרחק של בשבעה ק״מ בלבד מהנמל הייפונג.

סגירה לסין

צבי לביא, סופר „מעריב" בלונדון, מטלגרף: שגריר בריטניה בפקינג קיבל הוראה לעדכן את שר החוץ הסיני עם מכשולה על המעקה של ה־ וייטנאם לגבה משבר ויטנאם — אמר אתמול ראש ממשלת בריטניה, אדוארד הית, בפרלמנט.

(לפי שעון ישראל) — הודיע משרד ההגנה האמריקני.

האפיפיור רואה סכנה רצינית לשלום העולם

קורא לשים קץ להחרפת המאורעות בוויטנאם

— מאת עדה לוצ׳אטי — סופרת „מעריב" ברומא מלגראפית

ההתפתחויות האחרונות במזרח התיכון ובמזרח הרחוק מהוות סכנת רצינית לשלום העולם — הזהיר אתמול האפיפיור, בדבריו לפני קהל מאמינים ב„יום העליה". הוא אמר, כי יש למנוע את שלטון הכוח „ב־כל מחיר".

בדברו על בעיית וייטנאם, בראשונה מאז ציווה הנשיא ניכסון להטיל הסגר על צפון וייטנאם, קרא האפיפיור לשים קץ ל„החרפת המאורעות" שם.

„מקריאת עתונים", אמר האפיפיור למאמינים, „מגבבבים קולות של אי־הודאות וסכנה בכל מקום... מה שבתרחש במזרח התיכון ובמזרח הרחוק נושא אופי חמור לא רק לגבי האיזורים הללו אלא לשלום העולם. עלינו לקוות, שיבוא קץ להחמרת המצבים הגוברים."

קולונל אמריקאי נהרג בהתפוצצות בפרנקפורט

הקולונל האמריקני בלומקיסט נהרג ושתי נשים נפצעו קשה בעקבות התפוצצות, שאירעה הערב במועדון קציני ם אמריקניים בפראנקפורט.

בידיעה, שנמסרה על ידי משטרת גרמניה, נאמר, כי שלוש פצצות נתפוצצו בו זמנית במועדון והרסו את חזית הבניין. הקולונל האמריקני מצא את מותו, כאשר הגיע במכוניתו למועדון. שתי הנשים שנפצעו נכנסו עם צוות העובדים. (עב)

אוניברסיטת ת״א תגולל מצבה הכספי לפני רה״מ ושר החנוך

נשיא אוניברסיטת תל־אביב פרופ׳ יובל נאמן, ורקטור האוניברסיטה, פרופ׳ שלמה סימונסון, ייפגשו בשבוע הבא עם ראש הממשלה ועם שר החינוך והתרבות, כדי להעלות את המצב החמור, שנוצר באוניברסיטה עם החלטת הממשלה על אישור סכום של 66 מיליון ל״י בלבד, כהשתתפות בתקציב המוסד.

סכום זה מהווה, כ־57 אחוזים בלבד מתקציב ההוצאות המאושר. לדברי הועד המנהל, שהתכנס לדון במצב, צפוי גרעון של 35 מיליון ל״י בתקציב, „שמשמעותו הינה מניעת אפשרות להפעלה סדירה של האוניברסיטה".

✶ במחתיר הקרם־אולימפי האירופי בכדורסל בהולנד: ספרד — צרפת 78—90; צ׳כיה — בולגריה 74—71; הולנד — שוודיה 83—82; איטליה — פולין 84—68.

● דליקה פרצה בשעה 3.30 לפנות בוקר בחנות הלבשה ברחוב עליה פינת יפו תל־אביב. חוקרי המשטרה העלו סברה, שהיה זה מעשה הצתה.

אלמוגי נפגש הבוקר

(סוף מעמוד 1)

בר־לב, אשר קרה לפשרה. הוא אמר כי השכר אינו הגורם העיקרי לאינפלציה, אך כדי להלחם נגדה בעילות יש ללכת בתחום רחבה ומלורכת. הוא קרא לריסון השכר מתוך האינטלגנציה פליטי מאמץ משותף של כל הגורמים.

יו״ר המחלקה אמר כי ההסתדרות אינה יכולה לקבל את גישתם של המעסיקים שאינם מסלמת את התקשורת ואשר לפיה אי אפשר להקנות לעובר יותר במשקל מעבר של שלב המצאות.

גם המעביד השיבה נמשלו מגעים שונים בין שני הצדדים אלום לא הצלחה.

לאור זאת, הקימה ההסתדרות פועלי המזון מטה שביתה, שבראשו עומד מר אליעזר בר־חיים.

אגודת פועלי המתכת

על איומם של התעשיינים להשבית ענפי תעשייה נוספים הגיב אתמול המזכיר הארצי של הסתדרות פועלי המתכת, החשמל והאלקטרוניקה מר שמעון זרביב: „אם ישביתו המעסיקים את הענף, לא יתחשו הפועלים את עבודה. ולא יפעילו את המפעלים אלא אם יענו התביעות. שהגישה הסתדרות פועלי המתכת".

מטה החירום

דוד נוסרמן, סופר „מעריב", מוסר: מטה החירום של התאחדות התעשיינים, שהתכנס אתמול לשתי ישיבות החליט ביום אי אסיפה כללית יוזמן הכלל כדי לדון בבעיות השימורים.

„דובר ההתאחדות סירב, את תוכן ההחלטות שהוא לקראת האסיפה, אך כי כן כללות תכניות סדרה השבתות התעשיה. לא ימצא הסדר מתאים התאחדות התעשיינים ה־800 מפעלים, השבתתם רום לאבטלה של 90 עובדים.

מוסקווה דחתה את העימות

(סוף מעמוד 1)

ניצחון קומוניסטי חשוב, כגון נפילת העיר הבצורה, עלול לקרות בכל רגע.

„יהיה מוכן לוויתורים"

אם אמנם התמוטט ההגנה הדרום של הדרום וייטנאמים ב־ימים שבהם מר ניכסון ימצא במוסקווה, קשה לראות מה יעשה הנשיא האמריקני כדי להשיב לעצמו עמדה של כוח ויתכן אפילו, כי במצב כזה יהיה מוכן לויתורים מרחיקי לכת באזורים אחרים בעולם, תמורת הבטחה להפעיל לחץ על האנוי להסכים למוים על הפסקת אש אשר יאפשר את הוצאת הכוחות האמריקניים שעוד נותרו בווייטנאם.

הדיפלומאטים סבורים, שלצורך זה החליטו הסובייטים להשאיר את רוב אניות השלום, שעגנו בנמלי וייטנאם בהייפונג תגרד רק לאחר פרק את מטענן לצאת מהנמל.

נוסף לכך. יש רמזים שאניות סובייטיות הנמצאות בכוון לצפון וייטנאם הוראות להקטין את המהירות ולהכות להוראות נוספות.

סטודנטים הפגינו בבניין האו״ם נגד „השמדת עם שעורכת ארה״ב בוייטנאם"

נכנסו לבניין כתיירים וכבלו עצמם באזיקים לכסאות ✶ בריה״מ וסין מגנות בחריפות את ההסגר על נמלי הצפון

— מאת פיליפ בן — סופר „מעריב" בארה״ב מלגראפית

השמה האקסטרוורדינארית של האו״ם, הכולל את גורר־השחקים של בניין מרכז האו״ם עצמו, מספר בניינים אחרים ובניינים ציבוריים מוכות, נראה אתמול כמיבצר. מתוך לגדר שבורה יהודה של שוטרים ניו־יורקיים חובשי קסדות, כחולות ו־חכשיים באלות, ופלוגות של שוטרים־פרשים. בתוך הגדר מבנים שמרו אנשי־בטחון של האו״ם, כמם בבגדים ו־מדים כלבושים אזרחי. רק דיפלומאטים מואמנים, עובדי המזכירות ועתונאים הורשו להיכנס פנימה.

הגורם לכל אמצעי־הבטחון היה קבוצת צעירים, שנכנסו כתיירים לתוך בניין האו״ם וכבלו עצמם באזיקים אל ה־כסאות ביציע הקהל של אולם מועצת־הבטחון, שהיה ריק אותה שעה.

„השמדת עם"

המפגינים, 17 במספר, שזהו לאחר זמן כסטודנטים ומורים מסכון־קווינס. הנספח אל האוניברסיטה העירונית של ניו־יורק, הודיעו שלא יזוזו מן האולם עד שתתכנס מועצת־הבטחון, כדי לגנות את „הכלהמה של השמדת עם" שעורכת ארה״ב נגד העם הווייטנאמי. הם דרשו פגישה עם הנשיא התורן של מועצת הבטחון לחודש זה, נציג ארה״ב ג׳ורג׳ בוש; וכיוון שהלה סירב, ביקשו להתראות עם המזכיר הכללי ד״ר קורט ולדהיים.

ד״ר ולדהיים שלח את ראש לשכתו לדבר עם המפגינים והשיחה, שהיתה ממושכת למדי, בערכה באווירה של אדיבות ורצון טוב. איש האו״ם הצליח לשכנע את המפגינים, כי הפגנתם כבר השיגה את מטרתה, כיוון שדרישתם הד־באה לידיעת נציג ארה״ב ול־ידיעת מזכיר האו״ם.

לאחר זמן קצר התירו 17 המפגינים את אזיקיהם ויצאו מרצונם מבניין האו״ם.

מחאה על ההסגר

המאורע החשוב ביותר ב־תחום המדיני אתמול היה פירסום מכתב מאת ראש ה־משלחת הסינית האנג האוה, אל מזכיר האו״ם ואל נשיא מועצת הבטחון. המכתב מוחה בחריפות על ההסגר הימי שהטילה ארה״ב על חוף צפון וייטנאם, ואומר, כי זוהי „הכבדה נוספת של כלחמת ה־תוקפנות" ו„פרובוקציה חמורה".

אולם המבצע החשוב ב־יותר הוא בלי ספק סעיף הסיום, האומר, כי „בעיית וייטנאם אינה ענין ל־או״ם", כי „מעולם לא התערב האו״ם בענייני וייטנאם. כאן נזכרה הועידה בז׳נבה ב־1954 ששמה קץ למלחמה בין צרפת לוייטנאם".

המשלחת הסובייטית הסתפקה בפירסום ההודעה הרשמית של ממשלתה, המגנה את יוזמת הנשיא ניכסון ואיננה מזכירה את האו״ם כלל.

הפצצה שנשלחה לקלארספלד היתה בעלת עוצמה רבה

האסון נמנע הודות לעירנותו של הבעל

— מאת ג׳יל קיסרי — כופר „מעריב" בפאריס מלגראפית

רק הודות לעירנותו ולזהירותו של הבעל, סרג׳, ניצלו חיי בני בראטה קלארספלד, הנרגבת הנודעת של פושעי מלחמה נאציים, שהבילת תופת הגיעה בדואר לביתה בפאריס.

לפי פרסום נוספים שנודע אתמול, היתה בבית אותה שעה רק אבי של סרג׳ קלארספלד. למרבה המזל, היא לא פתחה את החבילה, אלא המתינה שבנה וכלתה ישובו הביתה. כשחזר סרג׳ קלארספלד, התעורר חשדו, כי הבחין, שכתובת המוען, כפי שהופיעה על החבילה, לא תאמה את חותמת הדואר. על החבילה היה כתוב: מוען — סמואל סגל, דיניאק.

קלארספלד טילפן לעירית דיניאק ושם נאמר לו, ששום תושב בשם זה אינו מתגורר בעיר (אחד החוקרים העלה השערה, כי בכוונה כתבו ה־אלמונים, ששלחו את החבילה, שם שראשי התיבות שלה: „ס.ס.").

מר קלארספלד קרע את עטיפה, באמצעות סכין כה, והבחין בקופסה, לכתוב סוכר. הוא מצא גרגרים קטנים שחורים טעמם היה חריף. הוא איפוא, את החבילה למשטרה הקרובה, ושם לה, כי יש בה פצצה. הזוקק הפלני זה, זבבמשך כרבע הספיקה ההנעה ה־ברזהב, שבו צבאות השמשרת. ה־בבדיקה החזזקה, להתפוצצות בעת הדיזוק, שכן הפצצה היתה בעלת עוצמה.

ליפסקי הופגש עם עוזר ל„עימות" בפני שופט

— מאת ג׳יל קיסרי — כופר „מעריב" בפאריס מלגראפית

קלוד ליפסקי, המוחזק במעצר בצרפת אחרי שה־הזהר מישראל, הופגש אתמול עם עוזרו הראשי כתכי רת „לה גארנטי פונבייר", אנדרה רולן, כאשר הובאו לפני השופט החוקר בפרשת המעילות, שבהן הם מעורבים.

רולן, בניגוד לליפסקי, אינו מוחזק במעצר. הוא טען וגם בעת הפיגוש עם לי כי לא הבחין במשהו כשר בפעילות החברה לליפסקי אישר, כי רולן בעבר היה ציר הפארלמנט מטעם השלטון ועובד של מר ז׳וזה׳ פומפידו, ראש ממשלה — היה רק שכיר בחברתו ובגוף עימות נמשך הכש שעה סיומו החזור ליפסקי לכ

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי ואמנו

ד״ר נלי בן־בסט

הלויה תתקיים היום יום ששי, כ״ח אייר תשל״ב 12.5.72 בשעה 2 אחה״צ בבית העלמין האזורי בגבול בת־ים חולון.

אוטובוס יוצא בשעה 1 מבית ההלויות העירוני, רחוב דפנה 5 תל־אביב.

המתאבלים: בעלה ז׳אק
בנותיה סימונה ואתי
והמשפחה

אמנו

הניה צוקר

נפטרה לאחר תאונת דרכים.

האבלים
ילדיה: זאב ומרים צוקר
בלומה ויעקב גיצן
ברוך ורחל צוקר
אליהו ושפרה צוק
נכדיה וניניה

על מועד הלויה נא להודיע בטל. 237496, 230238.

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר באדם הבלתי נשכח

אברהם פרונט ז״ל

מוורשה

הלויה תצא ביום ראשון, א׳ סיון תשל״ב 14.5.72 בשעה 11 לפנה״צ, מבית ההלויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין האזורי (בגבול בת־ים—חולון).

המתאבלים מרה:
אשתו צ׳סלבה
בנו וכלתו מרציאל ואריאלה
בתו אסתר
נכדיו איריס ועמית

נפלה עטרת ראשנו

בצער רב וביגון קודר הננו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר ראש משפחתנו איש האשכולות ורב פעלים וגבר אוריין ובנשיק הנדיב הנגיד הרה״ח

הר׳ יעקב עמנואל בה״ר חיים האב קאפפעל

(קאפלושניק) ז״ל

יליד לודז׳ תושב בריסל וניו־יורק

תנצא ודבי נשואה על ביק מרן האדמו״ר הרה״צ מוהר״ר מבוזדיק ובקיל בעל „דברי ישראל" שנלב״ע בזהו באו״ק בשיבה טובה ובשם טוב

הלויתו תצא היום יום ששי, ערש״ק כ״ח באייר תשל״ב מבית מדרשו של כ״ק האדמו״ר ממודזיץ שליט״א, רח׳ דיזנגוף 36 ת״א, בשעה 11.30 בדיוק, בדרכה לעיה״ק ירושלים. משם תצא בשעה 2 בדיוק מביהכ״נ „זיו" רח׳ הנביאים, להר הזיתים.

אשתו, בניו, בנותיו, נכדיו ונינה

מזועזעים אנו מפטירתו ללא עת של בני, אחינו ודודנו היקר

אברהם ב״ר יצחק מזרחי ז״ל

מרח׳ סוקולוב 83 תל־אביב
מוותיקי עובדי עירית תל־אביב

הלויה תצא היום, יום ששי, כ״ח באייר תשל״ב (12.5.72), בשעה 12 בצהרים, מבית ההלויות העירוני ברחוב דפנה 5, תל־אביב, לבית העלמין בנחלת יצחק.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

המתאבלים: אמו, אחיותיו, אחיו, גיסיו וכל המשפחה

נא להמנע מבקורי תנחומים.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו ואחינו היקר

שאול ב״ר משה כהן ז״ל

הלויה תצא היום, יום ששי, כ״ח אייר תשל״ב 12.5.72 בשעה 12 בצהרים מבית ההלויות העירוני רח׳ דפנה 5 ת״א לבית העלמין האזורי בגבול בת־ים חולון. אוטובוס מיוחד יצא בשעה 11.30 מבית המנוח רח׳ שמשון 7 תל־אביב.

המשפחה המתאבלת.

שר החוץ של הולנד:

„קיומו של עם ישראל מוכיח שאין עתיד לטוטאליטריות"

קיומו של עם ישראל מוכיח, כי אין עתיד לטוטאליטאריות בעולם — אמר שר החוץ ההולנדי ד"ר נורברט שמלצר בסעודת ערב, שהתקיימה אמש, בבנין הכנסת בירושלים מטעם שר החוץ מר אבא אבן ורעייתו לכבוד שר החוץ ההולנדי ומרת שמלצר ובני לווייתם. בארוחה השתתפו גם שגרירי שתי הארצות, פקידים בכירים של משרד החוץ ומוזמנים.

בדברי ברכתו עמד מר אבן על יחסי הידידות ההדוקים השוררים בין ישראל להולנד, ושתוגים על זכרונות משותפים מתקופת השואה, ועל אידיאלים וערכים משותפים לשלום, חרות ודמוקרטיה. שר החוץ העלה על נס את עזרתה המסורתית של הולנד לעם היהודי ולמדינת ישראל בכל מאבקיה והביע את הערכתו של ישראל. הוא הטעים שידידים רבים של ישראל מתוכנים באיפוקה, אולם להולנד הפה לבטא את אשר משוכנעת בו.

בבריסל הקציבו לקברניט הלוי חמש דקות לתשובות

הקברניט רג'ינאלד לוי (משמאל) בדרכו למטוסו בנמל התעופה לוד, עם סגן ניצב צבי צייטלין, מפקד משטרת נמל התעופה

— מאת קורט גרינבום — סופר „מעריב" בבריסל שלגראמות

קבלת פנים צנועה נערכה אתמול בנמל האוויר של בריסל לצוות המטוס של „סאבנה", שהגיע מלוד. לבריסל בשעה 2.15 אחר הצהריים והונחת בנמל התעופה הארצי של בריסל. אף שי קהל של מאות התקבץ במרפסות הקהל של נמל האוויר, העדיפה מנהלת חברת „סאבנה" לערוך את הקבלה בצורה ביורוקרטית, באחד המשרדים.

מצד ישראל נמצאו במקום השגריר אלון ורעייתו, הדוקטור אפרים אילון ורעייתו והקונסול האליואר.

הגברות אלון ואילון שוחחו עם נשיהם של אנשי הצוות, שאחדות מהן הביאו עמן את ילדיהן הקטנים.

מיד לאחר הנחיתה נגרר המטוס אל המוסך, והקברניט רג'ינאלד לוי ירד ראשון, לקול מחיאות כפיים של הנוכחים.

כל הצוות עלה על בימה, שהוקמה בתוך המוסך, ובכיל החברה דיה נשא נאום ברכה קצר ושיבח את הצוות על התנהגותו בעת המבחן בלוד. הוא הוסיף כי חברת „סאבנה" תצטרך לעמוד על המשמר גם להבא, כיוון שקבוצות חסרי אחריות כוססים לסכן את התעופה.

מר דית ביקש מן הכתבים להימנע משאלות, פרט לשיחה הבאהמחשבה שאלוהי הם מחוזם השתבורה בלבד. כן ביקש שהשאלות הנשאלות לא יימשכו זמן רב מחמשה דקות.

הקברניט לוי סיפר בקצרה על החטיפה ואמר, כי בעת שיחרור המטוס פתחו החוטפים ראשונים באש. הוא סירב להסביר על שאלה, אם החוטפים עלו על המטוס בבריסל או בווינה.

מיד אחרי כן עבר הקברניט אל אחד המשרדים בבניין המוסך, וקציני משטרה התחילו לגבות ממנו עדות.

פרקליטות המדינה הבלגית פתחה בחקירה, מאחר שלפי החוק הפלילי הבלגי צפוי לחוטפי אדם עונש כאשר עם עבודת פרך, וכן היו כאן עבירות הבורות על תקנות התעופה האזרחית באוויר של בלגיה. עם זאת נאמר לסופר „מעריב", שכנראה לא יגיעו החוקים למשפט, כיוון ששתי המחבלות שנשארו בחיים ידונו תחילה בישראל, ורק אחרי שירצו עונשיהן, אפשר יהיה להלכה להדרוש את הסגרתן לבלגיה.

כתבים בלגיים, כחוזר מלוד בטיסה הרגילה כבעם באותו ובן, והיו שם עדים למאורעות, אמרו כי לא כן הגבעות היא שהיה במטוס עד מהבל הכושי, שכמחפשים אותו כעת.

ביחס לדרכוניהם של החוטפים מפלים עתוני בלגיה את השאלה, כי דיוק את הזרכונים הישראלים בשבילם. כל עתוני בלגיה מספרים בהרחבה ובצירוף תצלומים רבים על פגישת ראש הממשלה גולדה מאיר עם צוות המטוס.

„מילאתי את תפקידי"

רהל פריטמי מוסרת: „מילאתי את תפקידי, כפי שכל קברניט אחר היה ממלא אותו, כשעיקר מחשבותי לדאוג לשלומם של הנוסעים ואנשי הצוות" — סיכם אתמול בביקור הקברניט רג'ינאלד לוי, כשחזר עם הנוסע ההפוך חזרה לבריסל. „בעולם לא היה לי בניין כזה. אכנם אני טייס קרבי ונתנסיתי בקרביה אויר רבים. אולם פעולה זו היתה חדשה והיית בשבילי, כסן כאן כל דבר יכול היה להסתיים אחרת מכפי שציפיתי".

כיצד היית בנדיד את הלקד בהצלחה הכיבצע? הקברניט לוי אינו בוכן לפרט יותר על הכירה ומשיב: „אני רק מילאתי את תפקידי".

יארינג שאל פליט יהודי ב־1939: „מה דעתך על גרמניה של היטלר?"

— מאת יוסף צוריאל —

„האם אתה סבור שהמצב בגרמניה לפני עלות היטלר לשלטון היה גרוע יותר?" שאלה זו הפנה המרצה לטורקית גונאר יארינג לסטודנט יהודי, שנמלט מגרמניה הנאצית בשלהי 1939, והחל ללמוד באוניברסיטת לונד בשוודיה.

בעקבות הפירסום בעיתון שוודי, כי ב־1936 היה ד"ר גונאר יארינג מועמד המפלגה השוודית הימנית הפרו־נאצית בבחירות לפרלמנט, נפגשתי אמש עם עולה חדש משוודיה, מר ישראל פולק, שעלה לפני כשנה וחצי וכיום מתגורר בירושלים.

משיחה אתו מתברר, כי בשנת 1939 ברח מגרמניה והחל ללמוד פילוסופיה באוניברסיטת לונד. שם התוודע למרצה צעיר לשפה הטורקית, שלימים נתפרסם בעולם כמתווך בין ישראל למדינות ערב.

✶

מר פולק סיפר כי באותה תקופה היתה פעילות פוליטית ענפה בכל הפקולטות של האוניברסיטה. והחלוקה בקרב הסטודנטים היתה כי אז שלפחות מחציתם הזדהו עם השלטון הנאצי בגרמניה או לא שללו אותו. הוויכוחים בין הסטודנטים והפסקות, בשעות היום והערב. כסטודנט, שהוא גם פליט מגרמניה, נדרש פולק להבהיר את עמדתו. באותם ימים סבר, כי גרמניה של היטלר אינה גרמניה האמיתית, ועל עמדה זו ניסה להגן.

ישראל פולק

טים התנהלו בחדרי האוכל באחת השיחות הללו בין סטודנטים, נכח המרצה יארינג. הוא הקשיב לשיחה. לאחר ששמע את עמדת „הפליט היהודי" פנה אליו בנימוס ושאל אותו לפשר ההפרדה בין גרמניה של היטלר לבין גרמניה האמיתית. מאופן הצגת הדברים אפשר היה לעמוד על דעתו של המרצה. בקשה הסביר, כי הפרדה כזאת לא תיתכן והיא גם הפרת הגיון.

✶

בטרם פנה עלוף, שאל את הסטודנט היהודי ישראל פולק אם אמנם הוא בטוח כי שלטון היטלר אינו יכול להביא רווחה כלכלית וחברתית לגרמניה, ואולי גם למדינות אחרות.

מר פולק אינו יודע אם באותה עת הזדהה גונאר יארינג עם המטרות שהשלטון הנאצי הציב לעצמו. מה שחרות בזכרונו עד היום, הם שני דברים: אופן הצגת השאלה לפליט יהודי שנמלט מידי השלטון הנאצי; נימת הרצינות בקולו בעת שהסביר לחברת סטודנטים כי אין לראות בגרמניה של היטלר במקור לשואה עולמית.

✶

סופר „מעריב" בלונדון צבי לביא התקשר אתמול עם גונאר יארינג במוסקווה וביקש ממנו תגובה למאמר של „אפטונבלאדט". תשובתו של יארינג היתה שלא קרא עדיין את המאמר. כשסיפר לו לביא את תוכן המאמר ושאל אותו אם אמנם היה יארינג חבר במפלגה הפרו־נאצית, הפסיקו יארינג והודיע בפסקנות: „אינני מכחיש שום דבר. אינני נותן שום תגובה".

עתון בז'נווה:

„ישראלים מנעו בעד הצלב האדום התקשר עם מרכזם בשווייץ"

ב האחרון לפני הפי השידייה הישראלי המטוס של „סבנה" שנה לא יכלו שליחי האדום הבינלאומי עם מרכזם בז'נווה מען אתמול „טריבון אן — לה מאטן". העתון פורסם בעקבות לדבריו — לשלוח לשיחרור המטוס, ישראל: ראשי היה למנוע השליחים ש... על „בקורת של הצלב האדום על העתון, כי ההפקר של הצלב האדום יותר משעתיים ההתפרצות.

„בשעה 3 אחה"צ אפשר היה לראות הנועה של אנשי צבא בתוך השרשרת שהקיפה את המטוס בקוטר של 600 מטרים, והדבר נראה כנגד את ההבטחות שנדרש הוועד הבינלאומי של הצלב האדום, ושהבטיחה תל־אביב" — מוסיף העתון. „בשעה 3.15 ליווה שליח של הצלב האדום את משלחת המזון בשביל הנוסעים. המכוניה נפרק לפני המטוס. נראה שהשליח התרחק, כדי להכות לבוא הסכנאים... כעבור כחצי שעה הופיעו לידו כ־15 סכנאים. כרגע זה הבין השליח בלי ספק, שמשהו מתרקם... נמסר שהוא התנגד להתקהלותם" (של הסכנאים).

להלן אומר העתון כי החבלים „הורשו לשלושה מחברי הצוות לרדת מן המטוס, ואחד מהם ערך חיפוש אצל הסכנאים, אך כנראה לא מצא כלום", כשום שהסכנאים החביאו את נשקם „בתוך מגפיהם".

בעוד השליח של הצלב האדום בפהכל מבהתקבה, פתחו הצנחנים ב„מבצע הקעירה־פוק", אמר העתון. עם זאת הוא מכחיש ידיעה, שפורסמו בעתונות השווייצית, כי הישראלים התקשרו אל המטה המרכזי של הצלב האדום.

„שליחי הוועד הבינלאומי של הצלב האדום, שאחרים כי לא יכלו להתקשר עם המרכז שלהם... היו חסרי ארגים נוכח האסטרטגיה של ישראל שלא לחזור כלל. הישראלים נהגו כנראה בעזרתו של צוות המטוס, שבלעדיה היה כל המיבצע נכשל. שליח הצלב האדום הבינלאומי לא יכול להיות אלא צופה כאובן, ללא כל אבצעי של התערבות" — מסיים העתון.

דובר הצלב האדום הבינלאומי בז'נווה סירב להגיב על דברי העתון הלוזאני. (א.פ.)

„טפי המטוס התארגנו בפרנקפורט לקראת הפעולה"

— יעקב ארז — המחבלים שחטפו את מטוס „סאבנה" לפעולה בפראנקפורט, רשם הגיע לפני החטיפה מאמרים יצאו מפראנקפורט בביה כי דרו שלו על המטוס שהמריא לירושלים ויצאת המחבלת ...

בה עיסה מאנוס, שלא נפגעה, נתברר כי כל ארבעת המחבלים עלו למטוס בבריסל ולא כפי שפורסם שאחד מהם עלה בשדה התעופה בווינה. מן החקירה התברר עוד, שלא הארמטה היו כן בזיווים ודרכונים ישראליים מזוייפים (כפי שפורסם אתמול ב„מעריב" לראשונה ב„מעריב") נשיאי הנוסעים היו גם דרכונים ירדניים.

ריכה עיסה מאנוס, צעירה בת 18, ילידת בית־לחם שנדלה בריבת־עמון, הצטרפה ל„פתח", לאחר שנמנתה קודם עם ארגון „צאעיקה". בידי מחבלת זו היה דרכון ישראלי מזוייף על שם מרים הסן.

בידי המחבלת השנייה, טרז האלסה, לנפצפה קשה בעת ההשתלטות על מטוס „סאבנה", היה דרכון ישראלי מזוייף על שם סרים מנן.

את הנשק חמרי החבלה נשאו המחבלים עמם מבירות.

ברשות המחבלות היו שתי חגורות בסן עם חומר הנפץ, הדרוכה לסי.אן.טי. בכל חגורה היה כ־2.5 ק"ג חומר נפץ. כמו כן היה לכל מחבלת רימון־יד וברשות המחבלים היו אקדחים.

מן החקירה מתברר, כי אנשי החוליה נפגשו בפעם הראשונה יום אחד לפני יציאתם מבירות. שתי הצעירות הכירו זו את זו, אך את המחבלים פגשו לפני יציאתן מבירות.

ההשתלטות על מטוס ה„סאבנה" נתבצעה כמתוכנן על־ידי המחבלים כרבע שעה אחרי ההמראה משדה התעופה בווינה. שתי המחבלות שישבו ואחת לידי השנייה במטוס, הסירו את חגורות הבטן עם חומר הנפץ והניחו את החגורות בנחת לחשבים כמהן מאיימות על נוסעי המטוס ברימונים שבידיהן והמחבלים באיימים באקדחים.

בעת שהיהם בחו"ל הופיעו הארבעה כשני זוגות וכך גם יצאו כבירות בהפרס על ידיים בין יציאתם של כל זוג.

קירת המחבלת תרז נמשכה עד שעה מאוחרת

— אברהם רותם — בהחוק ורחד של לוש, ורוע ידה הביפורג שעה פי... לא הניף — אבש את הגין המחבלת בת ה־18 ... בהוספי כגוכ שה שהקרה בית ההורים הל־ השחלימה בהניחות שר פציעתה, שכבת לחקלה הפליון הוגבמרכז חדר קטן במחלקה הכירורגית החולים. בפינה החדר ישבה שוטרת, בעוד ליד ביטתה ישב החוקר. שיחתו עמה התנהלה בערבית. השיחה היתה שוטפת, ונפסקה מפעם לפעם לשם כתן אפשרות להקשר להעלות את דבריה על הכתב.

בגילוי לב, בקול שקט, חלוש כמעט, גוללה תרז הלאסה את סיפורה כיצד הגיעה לאירופה עם יוסף וכיצד התארגנו לקראת עלייתם למטוס בבריסל. מפראנקפורט שבגרמניה הגיעו לבריסל ברכבת.

החקירה נמשכה אמש עד לשעה לילה מאוחרת כשאחות המחלקה בה היא מאושפזה הכניסה להודר, כפעם לפעם, תה חם.

השמירה על החדר בה מאושפזת תרז היא קפדנית. בשביל כתוך לביתו, ליד חלון ורחה ניצב כל הזמן שוטר של משמר הגבול ובפרוזדור הבניין ליד הכניסה להודר ניצב שוטר נוסף הבודק כל מי שבא להודרה או אפילו לגשת הסבוך לו.

מביעה הרבה

אתכול ביקר אצל הפצועה תרז גם אלוף פיקוד המרכז רחבעם זאבי ונילוו אליו אורחים אחדים. בשיחה אתם אמרה המחבלת הפצועה שבבשירת, כשקיבלה דם יהודי בעת הניתוח, היא רוצה להתגייר ולהיות יהודיה, כי זה כבר „היא אוהבת יהודים". אף הביעה רצון להיקרא „תרצה".

אלוף הפיקוד שאל אם בבית מלון בבריסל לנו כולם בחדר אחד.

תרז השיבה: לא, כמו זוגות. שאל זאבי: למה לא הם מורות לבד?... אני לא שוכבת בחור רב, שהם מהצעירים. השיבה: כן, אני יודעת כה זה רב, זה כה שהבחורים רצו, אבל הפרדנו את המיטות.

„אנכו אוהי"

הצעירה ריבה עיסה סיפרה אתמול לחוקריה כי בהיותה במחנה „אלאשתיה" בירדן, באנמה...

„היא אינה מחייכת" — נאמר בראיון טלוויזיה עם המחבלת רימה טאנוס

נדיה ברדלי: אני לא מרחמת עליה... בבית הסוהר היא תלמד על החיים" ✶ דיין ביקר אצל פצועי „סאבנה" ושוחח עם המחבלת הפצועה האלסה

המחבלת רימה טאנוס, שנתפסה במטוס „סבנה", רואיינה אמש בטלוויזיה הישראלית. היא השיבה על שאלות כתב הטלוויזיה במקום מעצרה.

„אני מרגישה בסדר. קוראים לי ריכה. אני יתומה ונולדתי בבית לחם. גדלתי בבית משפחת טאנוס ברבת־עמון. שם קיבלתי את שם המשפחה. עכשיו אני מאורסת" — אמרה הצעירה הנבוכה, בת 18.

בשידור נמסר, כי הצעירה, שלא נפגעה לאחר שמסרה את עצמה, משתתפת פעולה עם החוקרים ובעוד שבועיים תובא לבית המשפט. רק חלק מהראיון אותה הותר לשידור.

בתארו אותה אמר הכתב, כי היא „אינה מחייכת ופניה אומללים". המטפלים בה אומרים שהיא בריאה לגמרי, אולם רוחה כאילו ניטלה ממנה. היא שקטה ושופטה. הצעירה שלמדה בבית־ספר נוצרי בבית לחם עד מלחמת ששת הימים, עברה אחרי המלחמה לירדן והצטרפה שם לארגוני המחבלים.

נדיה: זה הגיע לה

בשידור גמור גם הוכן ראיון עם נדיה ברדלי, הנערה האמריקנית, הנצורה בארץ באשמת הבאת חמרי נפץ לישראל. כזכור ביקשו המחבלים לשחררה בין יתר המחבלים, שתוכרו בבקשה שהגישו.

בהתייחסה למחבלת שנשארה בחיים, אמרה נדיה: „אני לא מרחמת עליה כמובן. זה מגיע לה. אל תשכחו שהרבה אנשים היו בסכנת מוות בגללה. בבית הסוהר היא תלמד על החיים יותר מאשר באמצעות אירגוני המחבלים.

דיין שוחח עם פרז הלסה

שר הבטחון, מר משה דיין, שוחח אמש עם המחבלת הפצועה, טרז הלסה, המאושפזת בבית החולים ע"ש שיבא בתל השומר. השיחה נסבה על סיבות בריחתה מביתה בעכו ועל השתתפותה בפעולת חטיפת המטוס.

מר דיין הגיע לבית החולים סמוך לשעה 7, בלווית תת־אלוף שלמה גזית, מתאם הפעולות בשטחים, והדובר משרד הבטחון, מר נפתלי לביא, כדי לבקר את פצועי המטוס. הוא התעכב שעה ארוכה ליד מיטתה של מרים הולצברג־אנדרסון, השרויה עדיין במצב של חוסר הכרה ואשר מצבה מוגדר כאנוש.

סגן מנהל בית החולים, ד"ר גולדמן, ורופאים המטפלים בפצועה, מסרו פרטים על מצבה של גב' הולצברג ועל האמצעים הננקטים כדי להציל את חייה.

אחר־כך שוחח מר דיין עם הפצועה פאולה רובין, שפציעתה באה לה בעת שקפצה מן המטוס על פניה. בחדר הסמוך שוכב התייר היהודי מגרמניה, מר אלפרד קרהזבסקי, שסיפר כיצד נפצע בחילופי יריות, שהתפתחו בעת שכוח של צה"ל פרץ למטוס. הוא אמר, כי ניסה לרדוף אחרי אחת המחבלות שהחזיקה רימון בידה. „החיילים חשבו שאני מחבל וירו בי".

ש. ארליך — יו"ר הנהלת הליברלים

„שיחות ההבהרה" בגח"ל — לסיכום חיובי בקרוב

— מאת דניאל דגן —

בהצבעה חשאית במרכז הליברלים נבחר אמש הח"כ שמחה ארליך ליו"ר ההנהלת המפלגה. בעדו הצביעו 69 מחברי המרכז, ונגדו 15. שלושה הצביעו בקולות פתקים ריקים.

לישיבת המרכז קדמו התייעצויות ממושכות של אנשי האופוזיציה הפנימית „איחוד ותמורה", שבסיומן החליטו לא להציב מועמד נגדי מול ח"כ ארליך. השיקול שהכריע את הכף היה, שאין סיכוי להשיג אחוז מכובד של קולות חברי המרכז. יצחק מודעי, שנועד להיות מועמד האופוזיציה, נמנע מהצבעה על כועמדות ח"כ ארליך, וביקש לנמק את הימנעותו. אולם יו"ר המרכז אריה דולצ'ין, סירב לאפשר לו זאת, בטענה שהדבר לא ניתן כאשר ההצבעה היא חשאית.

אחרי בחירתו אמר ח"כ ארליך, שיש לחזק את הליברלים במסגרת גח"ל, כי חיזוק יגביר את כוחו של הגוש כולו.

היה זה רבע כחוד לפני שהשיבות המפלגה הליברלית החליט לפעול להפסקת המתיחות בגח"ל. ואמנם, מפי אחד מראשי המפלגה נודע, כי בימים הקרובים עומדים להסתיים „שיחות ההבהרה" עם תנועת החרות.

האופוזיציה פירסמה הודעה, שבה נימקה את התנגדות ההמנעות חבריה בהצבעה. הסיבות העיקריות: הקפאון המעשי בפעולות גח"ל, הנסיגות לצרכים „ציבוריים" של הגוש; ואי השגת הסדר על איוש המקומות הפנויים בהנהלת הליברלים, השמורים עדיין לאנשי האופוזיציה. ראש סיעה „איחוד ותמורה", ח"כ צבי ציטרמן, לא נכח בישיבה.

לבנון: אין אנו מעורבים

משרד האינפורמציה הלבנוני גינה אתמול את „הצביון הישראלי", שנועד לערב את לבנון בפרשת החטיפה של מטוס „סאבנה" לוד.

בהודעת משרד האינפורמציה הלבנוני נאמר, כי ישראל מבקשת להתכחש בהתקפת המחבלים בשטחים הכבושים כעילה להתקפתה הצבאית של לבנון, כדוגמת ההתקפה לפני חודשים בספר. „לבנון אינה מגוננת על הגנות האוויר והבינלאומיות של ישראל ואינה אחראית לסכסוך באזור, המעורר את הפלשתינים להביע את זכויותיהם" — נאמר בהודעה. (צ"צ).

שר התחבורה בארה"ב: רצוי להמנע מירויות במטוסים

שר התחבורה האמריקני ג'ון וולפה אמר אתמול כי אינו יכול להבין דוא הסיכונים במדיניות היישראלית בכל התקפה על חיי הנוסעים בתוך המטוס — על אף הקלטות שבהם, בסמכים מסוכנים לבסגרים אמריקניים לנהוג כך.

בהגיבו על הדברים שהובאו בהקשר זה, שלו היו מדינות אחרות נוהגות כמו ישראל, היו בשבי החטיפה על המטוסים נפסקים תוך זמן קצר, ציין וולפה: „אין באפשרותנו לערוך קרב יריות, אם דרכה אפשרות למנוע זאת. היא הרי שאם בנבאים על כך הבאים חייהם של באה נוסעים לעוכת היו חומף מהם, לא מהעוררה שאלה בקשר עם הדרך, בה נבקיך". (צ"ר)

מה שמע „דיילי מירור" מתשובותיו של דיין

— מאת צבי לביא — סופר „מעריב" בלונדון בלבראהיה

כאשר הגיעו לשר הבטחון משה דיין את התרגום של אחת ההביעיות החבורה ביותר על המחלים במטוס „סאבנה", גרמה תשובתו הלב להירגכן. קצין בכיר של שירות הבינון — כותב „דיילי מירור" הלונדוני — ורק אחרי ויכוח כיצר עם כמה אלופים, נדחקו התוך מגדל הפיקוח הסכים מר דיין לגשה את התשובה בסגנון אדיב יותר.

בראשונה אמר למתורגמן שישיב להוספים: „אמור להם שיבשקו לי ב..."

„טוב שיטיפו פעם מוסר להנהגת המפלגה"

ביקורת חריפה על צמרת „העבודה" בישיבת הלשכה שדנה בקביעת מועמד למזכ"ל

— מאת ב. מייזלס —

ביקורת חריפה על צמרת המפלגה העבודה נמתחה אמש בישיבת לשכת מפלגת העבודה, שנעמדה בדיון בשאלה מי צריך לקבוע את מזכ"ל המפלגה הבא.

סגן מזכ"ל המפלגה מר א. גיבלבר הציע כי ועדה ביוזמתה, בהרכב ה"ה י. רבינוביץ (יו"ר), ד. קלדרון, ב. אידלסון, י. לקס, א. גיבלבר וב. ברקמן, תציע למרכז המפלגה מועמד או מועמדים לתפקיד המזכ"ל.

ח"כ ב. ברעם טען, כי דרושה ועדה מסוג אחר, מורכבת מאנשי צמרה, בהרכב גב' ג. מאיר וה"ה פ. ספיר, י. גלילי וה. דיין. הוא הדגיש, כי הנהגת המפלגה צריכה לתת גיבוי למזכ"ל הבא. בשני מקרים קודמים (הכוונה לח"ה א. אליאב וי. ישעיהו) — טען — לא הרגשנו שהנהגת המפלגה הזדהתה ותמכה במלוא הגיבוי במועמדים. (קריאת־ביניים:

ח"כ ב. חרסמן קבל על כך, שההנהגת המפלגה אינה מכפלת מספיק בנושא המפלגה, ולעתים מהעלמת ממנו. הנהגת המפלגה צריכה לתת גיבוי למזכ"ל ולשתפו בכל הקשור בצמרת המפלגה — טען. מזכ"ל המפלגה הוא רק שלם, אך בעצם לא צריך להיות רק שלם. חשוב שיהיה מוצב חזק באיזה שהוא כיס.

גב' ב. אידלסון התרעמה על כך, שצמרת המפלגה (הכוונה לשרי הממשלה) אינם משתתפים בישיבות הלשכה. ח"כ ב. כרמל, הצין, כי אינו חושב ש„ארבעת הגדולים" (הכוונה לגב' מאיר וה"ה פ. ספיר, י. גלילי ומ. דיין) יסכימו לקבל על עצמם את התפקיד לקבוע את כזכ"ל המפלגה. זה גם לא טוב מבחינה דמוקרטית — אמר. מוטב שבבחר מועדה מתייעצת עם הנהגת המפלגה בכיוון.

ניס: „טוב שיטיפו פעם מוסר להנהגה המפלגה".

י. שפירא העיר: „הם (ראשי המפלגה) אחראים לא פחות מאתנו על הסורת שבעבודת המפלגה".

„עולם הפוך"?

י. לקס התנגד להצעתו של ח"כ ב. חרסמן, שמזכ"ל המפלגה יקבע על־ידי צמרת המפלגה. „מה זה פה?" — שאל. „עולם הפוך? לפי התקנון צריך המזכ"ל להיבחר על־ידי מרכז המפלגה, במקום זה מציעים כאן שצמרת המפלגה תבחר בו. לקס הציע להיבחר מבחירת ועדה, וכל מי שירצה להציע מועמדות, יציע אותה ישר למרכז המפלגה.

חברי הלשכה התנגדו להצעה זו. י. בס"ל הציע, כי לשכת המפלגה תסתפק בהחלטה, להקים ועדה לקביעת המועמד או המועמדים לתפקיד, וזו תבוא בדברים עם חברי הצמרת. בנידון הצעה זו נתקבלה ולפיה החליטה לשכת המפלגה לבנות ועדה מיוחדת, שתציע למרכז המפלגה מועמד או מועמדים לתפקיד מזכ"ל המפלגה, והרכבה ייקבע בשבוע הבא.

הממשלה על מסעה לרומניה: צ'אושסקו מסר לי על שיחתו עם סאדאת"

רומניה לא הציעה תיווך. כתהליכים לא ישלה רומניה מעמד דדותים המובים כי רומניה צ'אושסקי על שיחה שלו עם וסמור לסאדאת על לזו איתו. הסברנו לו ... כצה בשאלה ... יישבו כני הצד לפתרו את הבעיות. ראש הממשלה גבי ער באורהה ערב בצרכה אצל ב„בית ... המשלחת הסוכ ארצות אמריקה ה... הגיעה לישראל כו מלגת הצבודה, כדי הנסיון הישראלי ב... היא קטנה, אך ...

לה יכולת בלתי מוגבלת לעמוד בקשיים. הלימותינו הם הרבה יותר גדולים והישגים מכה שראיתם בביקורכם בארץ. בצד השני אנו עוסקים בפתרון בעיה, שאין לאף עם בעולם — איך להישאר בחיים. דבר זה לא מובן בצד לה. אפילו לא אצל הקרובים לנו בהתקפת הפדיים" — אמרה.

יועצים סובייטיים עוכבו בקהיר בשל הברחת זהב

עוכבו 11 שעות ושוחררו לבסוף עם מיטעני־הזהב לאחר איום מצד שגריר בריה"מ שחוזה־הידידות יושפע מכך

27 מומחים צבאיים סובייטיים עוכבו במשך 11 שעות בנמל התעופה הצבאי של קאהיר, לאחר שנמצאו במזוודותיהם כמויות גדולות של זהב ותכשיטים — כך מוסרים מקורות מצריים בבירות.

הסובייטים סירבו את הפקידים כי לחפש את ה...מוס... על... יציאתם לבריה"מ עם הזהב שברשותם. לאחר ויכוח חריף בן נכלו הדיק איומים בבירות ובסובייטיים. ההתרית אירעה ביום ב' השבוע. הטלפונות הבכירים הכצרים בזהותה הסובייטית כביזה גדולות של הכשיטי זהב. הסובייטים סירבו להי לה לסכנים לפריבת חיפוש בכזוודותיהם. פקידי המכס המצריים התקשרו עם משרד האוצר ועם משרד הפנים וניבקשו להתהיל בחיפוש. בינעד זה הגיעו הסובייטים אל מהבכירים מהכווזות ר... העצים הסובייטים לבשו אורחם.

בקן שבוק כשפר נפנה השגריר הסובייטי ולאדימיר ויגוגרדוב עם יועץ הנשיא לעניני בטחון הלאומי איסמעיל, ואמר לו, שהחקירה עלולה להשפיע לשלילה על חוזה־הידידות בין שתי הארצות. לבסוף הותרו השלטונות המצריים ליועצים הסובייטיים לעלות על המטוס, עם כל כמות הזהב שברשותם (יופ"צ).

רעש בטייפה אין נפגעים

רעידת אדמה זעזעה היום את טפיה, בירה פירמוזה, המטוני אנשים אחוזי אימה יצאו אל הרחוב כבנייני המשרדים בירכה העיר. לא נמסר על נפגעים. (רויטר)

מציות בנמל ...ה — רק ...ור מ.פ. חיפה

... כאנקציה ופעו... פועות בנמל חיפה ...ים בלי איסורה כל ...פועלים בעיר — נאת ...של בין מזכיר מ.פ. ...וחר מולק, מנהל נמל ...יפה רחב, חברי מזו ...לי הנמל, שדנו ב... חזיונה בנמל.

مكذا من الاصل

هكذا من الاصل

הרוצח שנמלט מכלא אשקלון הסתתר בערימת ככרות לחם

„אחמד שחאדה אנראן הוא נאשם שפל ומסוכן" — אמרו עליו השופטים כאשר גזרו לו בזמנם מאסר עולם עם עבודת פרך ✶ נעזר ע"י אסיר נוסף

— מאת עזרא יגוב —

„ידעת בית המשפט נאשם זה הינו השפל והמסוכן מכל הנאשמים עד כה" — כך כתב השופט בבית המשפט הצבאי בעזה ב־1 ביוני 1971 בעת שגזר את דינו של אחמד שחאדה אנראן, בן 19, שהורשע שש פעמים הרצח לבאסר עולם עם עבודת פרך על שורת מעשי רצח ועבירות פח"ע אותם ביצע בספטמבר 1969 עד הפיגוע במארס 1970. אתמול ברח אנראן מהכלא.

במסיבת עתונאים שקיים אתמול נציב שירות בתי הסוהר, ניצב אריה ניר, בי מנהלה של כלא אשקלון, הסביר כיצד התאפשרה בריחתו של המחבל המבוקש: „אחמד שחאדה אנראן הגיע לכלא אשקלון שלושה ימים לאחר גזר הדין. לפני כן היה חצי שנה כלוא בכלא עזה". לאחרונה עבד במטבח עם סגל האסירים היהודים לבשל.

נעלם ביום ד' בצהרים

„הוא נעלם ביום ד' בצהרים אך הסוהרים הבחינו בזאת רק שלוש שעות לאחר מכן בספירה הרגילה הנערכת בהאים. לאחר חקירה שנמשכה מספר שעות, אנו יודעים עתה בוודאות כי המחבל ברח מהכלא כשהוא מסתתר בערימת ככרות הלחם הטרי של מאפית שמשון מבית שמש, המספקת לחם לבתי הכלא באשקלון ועזה. אחמד ניצל את המכאית הפתוחה שחנתה ליד מטבח בית הכלא כשהיא עמוסה עדיין מחציתה ככרות לחם חם שנועד לכלא עזה. נהג המשאית היה אותה שעה במטבח ובעזרת אסיר אחר, כוסה אחמד בככרות הלחם. הבדיקות בשער בית הכלא לא הבחינו בו וכך הצליח לצאת מן הכלא. כאשר הגיעה משאית הלחם לעזה והבנסה עם לכלא — אחמד אנראן לא היה. הוא קפץ כנראה מן המכונית תוך כדי נסיעתה".

באותו ערב ערכו כחות הבטחון ברצועה חיפוש פתע בבתי הוריו בעזה, בתקוה כי המחבל נפצע בעת קפיצתו ואולי נזקק לטיפול רפואי. אולם לשוא.

ועדה בודקת

ניצב ניר אמר אתמול במסיבת עתונאים, כי עד כה נהגו להכניס כמאית פתוחה עם ערימות של ככרות לחם בהפתוחת. לאחר הבקרה ניתנה הוראה להוביל את הלחם בכלים סגורים ובכך לא לאפשר עוד מקרה של בריחה דומה.

באשר לשאלה, אם היתה הזנחה מצד הסוהרים, השיב מר ניר, כי הכרות מקים ועדה בודקת שתחקור בדבר ותחליט אם יש להעמיד לדין אחראים לדבר.

מי הרוצח

אנראן הוא בן 19, גובהו 1.75 מטר, שתרור ותווי פניו נאים. ניתן לומר עליו כי הוא אחד המחבלים המסוכנים ביותר שידעה רצועת עזה מעודה. הוא נולד במחנה הפליטים נוציראת.

בספטמבר 1969 הצטרף לאירגון החבלה „החזית העממית" ומונה כמפקד חוליית מחבלים בנוציראת. תוך חודשים נתמנה מפקד האירגון במחנה הפליטים וכעבור חודש מפקד כל חוליות האירגון במחנות הפליטים ברצועה. הוא רצח לבדו שני אנשים וביחד עם חברי חולייתו עוד ארבעה מתושבי המקום. הוא היה צה"ל ופצע שלושה אחרים. בפיקודו ביצעה חולייתו פגע גם בהייר כ־35 מתושבי הרצועה.

את הרצח החמור ביותר ביצע ב־13 בינואר 1970 במחנה נוציראת, כאשר ראה את הנהג הישראלי יוסף קלמנוביץ בן 46 בכפר קרע, שבא לעבוד בלשכת העבודה במחנה. הוא ירה בו מרחק שני מטרים, לקח את אקדח הנרצח וירה גם בתוכו כדורים בגופה. בדיוק חודשיים לאחר מכן בלילה רצח שני אנשים במחנה נוציראת: את הנציגה נאצרה אבו ראשד והאיג' בוגדאד. הוא הלך לבתיהם והוציאם בזה אחר זה. זהורג באשמת שיתוף פעולה כשהוא יורה בהם מטווח קרוב. כבפקד חולייה בבכתב חודש פברואר הוא הרג יחד עם פיקודיו עוד שנים־עשר תושבי מחנה נוציראת ומחנה בוריג' במחנה בורג'.

ב־27 בפברואר 1970 הטיל שני רימונים בשוק אל פארס בעזה וגרם לפציעתם של 25 הרשבים. בתחילת מארס 1970, בכיכר מדינה בעזה, הטילה חולייתו שני רימונים וגרמה למותו של החייל יוסף עמיר ולפציעתם של שני חיילים נוספים. לתקרת כאותה כיכר זרק רימון לעבר מכונית צבאית שהתלקחה ונשרפה. שם נפצע חייל.

חולייתו הניחה מטענים של 150 ק"ג חומר נפץ סביב מבנה משטרת מחנה הפליטים ליד דיר אל באלח, שהיה במצב בנייה בסוף 1969 והד פיצוץ האדיר הרס את המבנה וגרם נזק של יותר כמאה אלף ל"י. חולייתו הטילה בפברואר 1970 רימוני יד ברחוב הראשי של עזה ופגעה בין היתר בג'יפ צבאי, כתאשת והבתו פ' גרמה לפציעת שני חיילי צה"ל. הוא ביצע עוד מעשים כאלה עד שנלכד ב־13 באפריל 1970 כשברשותו שני תת־מקלעים קארל גוסטאב, שני רובי קלאצ'ניקוב, אקדח, החבושה ועשרה רימונים. בראשית השבוע נוסף לרצות אסיר בכלא.

המצוד אחריו נמשך.

ראשי הערים בגדה שיגרו איגרת מחאה לממשלת ירדן

מיחו על סנקציות נגד נכבדים מתנגדי „הפדרציה" המתגוררים ברבת עמון

— מאת יוסף זלכר —

ראשי הערים ביהודה ובשומרון שיגרו אתמול איגרת לממשלת ירדן, ובה מחאה על הצרת צעדיה והפעלת סנקציות נגד 13 נכבדים מיהודה ושומרון, המתגוררים ברבת עמון.

13 הנכבדים, ביניהם ראש עירית מזרח ירושלים לשעבר, רוחי אל חטיב, וראש הקאדים במזרח ירושלים, עבד אל חמיד אל סאיח, שיגרו במזמן מברקים לוועידה הפלשתינית שנערכה בקהיר, בהם גינו את הכנית הפדרציה של המלך חוסיין.

בעקבות צעדם זה הפסיקה ממשלת ירדן את משכורותיהם של הנכבדים והוטל מעקב אחר צעדיהם. באחד הלילות חדרו אלמונים לביתו של ד"ר סלח עבדאאדי — מנהיג פלשתיני הנמנה עם כשגרי המברקים לוועידה — והיכוהו מכות נמרצות.

באיגרתם טוענים ראשי הערים, כי הצעדים נגד הנכבדים „פוגעים באחדות האומה וברגשותיהם של תושבי יהודה ושומרון". הם מבקשים מן השלטונות ירדן לבטל לאלתר את הצעדים שננקטו נגד ה־13.

הרשקוביץ מיפו התחזה כהרשקוביץ מירושלים במשך 20 שנה

תושב יפו, עריק מצה"ל, בן 40 — נעצר

מאת יהושע כהנא

תושב יפו, עריק מצה"ל שהתחזה באחד בשם אברהם הרשקוביץ במשך 20 השנים שחלפו — נתגלה ונעצר על ידי שוטרי המדור לחקירות המא־ ירה בתל־אביב.

החשוד נעצר בעקבות תלונה שהוגשה על ידי אזרח ירושלים, ששמו אברהם הרשקוביץ, כי אגרות מלוה קליטה של השנה לא הגיעו אליו ונתברר לו כי נפדו על ידי אדם אחר.

חקירת המשטרה העלתה, כי אדם הנושא פרטים זהים למתלונן בשם, גיל, מספר תעודת זהות המתגורר ביפו, קי־בל את התעודות וכנראה פדה אותן. הסנטורים מצאו בתעודות הזהות שלו כי גם שמות ההורים, מקום הלידה. ההם לתושב יפו ותושב ירושלים.

תעודת הזהות נגנבה

חקירה נוספת בענין זה העלתה כי אברהם הרשקוביץ מירושלים הודיע לפ־ני 20 שנה למשרד הפנים ולמשטרה כי תעודת הזהות שלו נגנבה בעת ביקורו בתל אביב. לאחר שהתעודה לא נמצאה קיבל הרשקוביץ הירושלמי ה־עדת זהות חדשה הנושאת את פרטי הזהות האמיתיים.

עתה עם גילויו של הרשקוביץ ביפו נתברר כי הוא עריק מצה"ל וכנראה גנב אז את תעודת הזהות של הירושל־מי, באל לעצמו את פרטי הזהות של אברהם הרשקוביץ והי החת שם זה 20 שנה ביפו. ביניהם הספיק תחת השם אברהם הרשקוביץ לשאת אשה ולהו־ליד שלושה מעבים ולבלות 10 שנים מתוך 20 השנה בבתי כלא לאחר שנדון על ביצוע פשעים שונים.

זיוף מסמכים

החקירה העלתה עוד כי הרשקוביץ המזוהה נטל לעצמו את אגרות מלוה הקליטה של הרשקוביץ האמתי ובשל כך יואשם בגניבה, זיוף מיסמכים, הוצאת כספים במרמה והתחזות כאחר. בתום החקירה המשטרתית יימסר לידי המשטרה הצבאית כחשוד בעריקה מצה"ל.

ההבדל היחיד בין שני ההרשקוביצים — הירושלמי הוא בן 43 ואילו הרשקוביץ המזוהה, היפואי, בן 40...

גבי גולדה מאיר של פבל שלום־עליכם, בקבלת פנים למבוקרה בבית שלום־עליכם בתל־אביב.

בחדרה בבוקרשט מצאה גולדה את שלום־עליכם

בקבלת פנים, שנערכה אתמול לראש הממשלה, גבי גולדה מאיר, בבית שלום עליכם בתל־אביב, סיפרה גבי מאיר, כי בחדר העבודה שהוקצה לה בביקורה בבוקרשט היה כל מדף הספרים, ספר של שלום עליכם.

גבי מאיר סיפרה עוד, כי הממשלה הרומנית כוח־זיקה תיאטרון יהדי, אולם בהצגותיו בבקרים רק 40—30 יהודים. „זה התיאטרון היקר ביותר, ויפה שמחזיקים אותו", העירה גברת מאיר.

בקבלת הפנים נכחו חברי ועד הבית, סופרים ואמנים בשפת יידיש, ביניהם גברת תמרה ברקוביץ', נכדתו של שלום עליכם ובתו של י.ד. ברקוביץ'.

תושב שכם חשוד בנסיון לסחוט רבע מיליון לירות

מאת יוסף ולבר

משטרת שכם עצרה אתמול צעיר בן 24, החשוד בנסיון לסחוט רבע מיליון ל"י מאחד מעשירי העיר. הוא נלכד על־ידי כאורב של שוטרי משטרת שכם שעה שבא לקחת את הכסף שדרש.

בשבוע שעבר קיבל סוחר משכם, הידוע כאדם עתיר נכסים, מכתב אנונימי בו נדרש להניח בשדה שמחוץ לעיר סכום של לכפלה מ־20 אלף דינארים ירדניים, שאם לא כן יהיו חייו וחיי משפחתו בסכנה.

בעקבות תלונה שהגיש הסוחר למשטרה, הוצב במקום בן דרש מארב של שלוש ביד־דות משטרה ושלושה שוט־רים לבושי אזרחית. אתמול הופיע במקום צעיר, נטל מן המקום על שהניח השוטרים כמעין והחל להתרחק מהמקום, בתושבו כי הוא מחזיק בידו את סכום הכופר. הוא נלכד על ידי השוטרים ונעצר.

בחקירתו הכחיש הצעיר ראג'י אל אכבר, כל שייכות לפרשת הסחיטה וחוקרי המשטרה עורכים כעת השוואה של כתב ידו עם כתב היד המצוי על גבי המכתב שקיבל הסוחר.

5 שנות מאסר לשני מחזיקי חשיש

תייר נידון לחודשיים מאסר

שני יקירי מרקענה הצעירה לרחבי בתל־אביב, שניים משפחת נאשמי פרשת הזרים ברקנה, נידונו אתמול בבית המשפט המחוזי בתל־אביב להמש שנות מאסר כל אחד.

הם נאשמו בקשירת קשר לעשות פשע ובהחזקת ה־חשיש, שאבים נמצא בביתו של אחד הנאשמים ונתפרים. הוזה זו כמות של יותר מ־60 ק"ג, שנועדה להיות כוברחת לחו"ל בתוך קופסאות של כלפי העורים. השופט המחוזי מר אלישע שינבים ציין בגזר דינו כי קבוצה הנאשמים השתבשה באבצעים בתחכמים להברחת החשיש לחו"ל, ד כנה מהם אף יצאו לחו"ל להכין שם את קבלת החשיש. חודשיים מאסר על החזקת חשיש

תייר מצרפת שנתפס כשברשותו כ־80 גרם חשיש, נדון אתמול בבית משפט השלום בירושלים להשיש מאסר בפו־על ול־1500 ל"י קנס.

בכתב האישום נאמר, כי התייר ג' בטיסם איב דיידיה, בן 20, נתפס בעת חיפוש שנערך בחודש ינואר 1972 במלון בירושלים המזרחית.

הנאשם הודה באשמה והודיע על סכך הודאתו. שופט בית משפט השלום א. גאסקר, ביקש את בתון הפשע הכבד בכך שיש להקיל עתש סירתיע אחרים מלהחזיק סמים מסוכנים.

נציג המשטרה במשפט דנוך

„ראינו בחומרה שעתונאי יהיה נתון לאיומים"

„ראינו בחומרה שעתונאי הבהב מאפתרים יהיה נתון לאיומים ולכן פתחנו חקירה" — אמר אתמול פקד אליהו לבראי, ממשטרת תל־אביב, במשפט זאב דנוך (שכונת דנוך) בכלטו. עיבדה נוספת שהמשטרה את דנוך, לדבריו, הן השמצות של כסלו נגד מרדכי צרפתי המכונה „מנטש", שהוא לדברי דנוך, עסקן ציבורי והוא כמו אב בשבילו.

שמשון דנוך טען אתמול להגנתו, כי כסלו האשים אותו במכבצתו ברצח אנשי ממאיר (שנרצחו לפני שנתיים על ידי אבו סלומון) ואם איים עליו כי אם ימשיך לכתוב, עליו הדבר יפגע בו, יעבוד הוא (שכונת דנוך) בכסלו.

הסנגור, עו"ד משה הכהן, כי מרשו לא איים כסלו וביקש מן השופט, בוריס רפופורט, שלא להאשים לכסלו כיון שהוא אינו מהימן. מתן פסק־הדין נדחה.

במשפט מתן שוחד במכון וולקני

התביעה חוזרת בה מהסכם לשנות כתב אישום בפרשת שוחד

מאת שאול הון

בבית המשפט המחוזי בתל אביב נפתח אתמול משפטו של צבי פרנקנטל, בן 28 מגבעת ברנר, הנאשם בכך שהוא ליתן לשני עובדים בכירים במכון וולקני בבית דגן. לפי כתב האישום עשה זאת כדי לשנות תוצאה של בדיקה גבינה מתוצרת בית החרושת „גב־עונ".

הנאשם הוא מנהל ייצור בבית החרושת הנ"ל. התובע עו"ד עמיהם הגנברג, עוזר ראשי לפרקליט מחוז המרכז, טוען כי הנאשם שילם 5000 ל"י לשני עובדים בכי־רים במכון וולקני. הדבר היה בנובמבר 1971, כאשר גבינה מתוצרת המפעל נשלחה על ידי אחד מעובדי תנובה לבדיקה במחלקה מחקר הלב של מכון וולקני.

תוצאות שליליות

הבדיקה העלתה תוצאות שליליות לגבי הגבינה. בסוף הדבר נתן הנאשם שוחד לשני עובדי המכון — פרידריך באור והכימאית עליו ד"ר איתן להב, בסך 5000 ל"י. הוא ביקש שיתערך בדיקה חוזרת בגבינה מתוצרת המפעל, כדי לשנות את התוצאה הקודמת ולשמור על המוניטין של המפעל.

לפני השופט המחוזי מר אלישע שינבים ביקש הסנגור, עו"ד ד. גוטצייט, לשנות כמה פרטים בכתב האישום, בציינו כי הגיע על כך לכלל הסכם עם התביעה. אך לא כשקרא השופט לפני הנאשם את כתב האישום המתוקן, והנאשם נשאל אם הוא מודה — הודיע הסנגור שאינו יכול להסכים למילה „שוחד" המיוחסת לנאשם עפ"י כתב 5000 הל"י.

התפתח ויכוח

התפתח ויכוח בין שני הצדדים. הסנגור טען כי לא היה זה שוחד, משום שבפעם הראשונה נשלחה הגבינה לבדיקה במכון וולקני על ידי מישהו מעובדי תנובה, והוא אינו יודע אם אכן היתה הגבינה מתוצרת המפעל. ואילו בפעם השנייה נשלחה הגבינה לבדיקה על ידי הנאשם, שציין כי הוא משלם את הסכום הנ"ל כשכר עבודה נוספת ולא כשוחד.

על כך טען התובע עו"ד הגנברג שאין זה לפי מה הוסכם בין התביעה לסנגור בלבד תוקן כתב האישום ולכן ביקש לבטל את ההסכם ולהחזיר את כתב האישום לקדמותו. השופט דחה שעל כך יכריע ה[illegible] ביום א'.

> **במזל עקרב...**
>
> המשטרה פתחה בחקירת תלונתו של בעל סלון ל־פאות, לפיה הופצה עליו עלילת שוא, כי כלה כתה מקציצת עקרב שהסתתר בפאה נכרית שסופקה לה על ידי הסלון.
>
> השמועה עשתה לה כנפיים בכל תל־אביב ולדברי ההלונן נגרם לו נזק רב על לא עוול בכפו.

הודה בזיוף צ'קים

משה כהן, בן 23 שהיה בעבר שהועסק כפקיד נעצר שנים על ידי המשטרה בסניף תל־אביב ברמת־גן שעה שניסה לפדות צ'ק מזויף ב־11 אלף ל"י.

רב סמל ראשון שמואל ברלב, מן המדור לחקירות אויות של משטרת מחוז תל־אביב, סיפר בבית המשפט החשוד המתגורר ברחוב ז'בוטינסקי 151 ברמת־גן, בי מעשי זיוף רבים. הוא גנב מהחברה במקום עבודתו בשנות המורים, פתח חשבונות בבנקים שונים והטביע את חותמת על צ'קים בזויפים ומסרי כיסוי ומשך אותם לחש־ בון. באחרונה גנב צ'ק על סך 395 ל"י ממקום עבודתו וזייף אותו בחירמה.

הנאשם, כהן אמר בבית המשפט כי הוא מודה בכל הע־דות. הוא טען להגנתו כי הוא סובל מהפרעות נפשיות. השופט ציוה לעצרו ל־6 ימים להשלמת החקירה.

עצרת הזדהות עם המדען הדתי בראונובר תערך בבי"ד

מעמד הזדהות ביחוד עם יהודי ברית המועצות ועם מאבקו לעלייה לישראל של המדען הדתי פרופ' ויטאלי בראונובר, המעון, כי איבו יכול לקיים אורח חייב דתי בבריה"מ, יערכו צעירי ה־מפד"ל במסגרת העצרות ה־ציבוריות שלהם ל„יום ירו־שלים", שתיערך במוצאי שבת בהיכל־שלמה בירו־שלים.

בעצרת ישתתפו 1500 מ־צעירי המפד"ל מכל הארץ וישאו בה דברים הרב הראשי לישראל, הרב א. י. אונטרמן, ההיכלים שאקי המר, ומר ישי בראונובר, אחיו של פרופ' בראונובר.

האורך מעצר החשוד במעילה בפתח־תקוה

כעצרו של חנן אברה החשוד במעילה בסך אלף ל"י במפעל „רמטו" בפתח תקוה. האורך אתמ בתבישה ימים על ידי שופט השלום בפתח תקוה, את גרת, המעצר האורך בהסכ פרקליטו של החשוד, עו"ד יצחק וסטמן.

נמשך משפט הרצח ב„ברינקס"

„ראיתי את הנאשם חולף על פני עם אקדח"

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב העיד אתמול אחד האחראים למשמרת העבודה ב„ברינקס", במשפטם של שמונה אורין הנאשם ברצח רב דיבנא, אי הוא בין מנהלי המשמרת ישעבר ב„ברינקס". אורין נאשם בר־רצה מתוך כוונה ושדוד את הכספים שהוו מופקדים אז במפעל.

העד מרדכי שניר סיפר כי הוא ראש משמרה ב„ברינקס" וכי שמו של הנאשם צף ועלה כיד לאחר הרצח, על פי תאורו של אחד מעובדי בגדל־שלום. הלה טען כי ראה את הנאשם חולף על פניו עם אקדח. לפיכך כבר המתינה לנ־אשם המשטרה בבואו למחרת לעבודה. העד סיפר כי הנא־שם בא לעבודה באיחור, ב־8.20 במקום 6.30 בבוקר.

לשאלת התובע עו"ד שבחה הקוע, עוזר ראשי לפרק־ליט המחוז, סיפר העד פרטים על סידורי העבודה. לשאלות הסניגור, עו"ד אליהו קור, אמר העד כי אנשי הצוות לא יכלו לדעת כיצד נפתחה הכספת. כמום להדבר היה סוד כמוס (הנאשם היה בעובדי „ברינקס"). העד הוסיף כי בבואו לעבודה ביום הרצח ראה שהדלת פתוחה ואחר כך הבחין בבנצגל השבור. בתשובה לשאלה נוספה אמר העד כי אירעו מקרים ספורים שקרובי משפחה של העובדים הגי־עו למפעל, ולפעמים על פי הוראה ולפעמים גם בניגוד להו־ראות. העד לא ידע אם עובדים פונים בכל המקרים יותר בדבר סדרי הבטיחות של העבודה בבפעל.

הודעת איום נוספת בדבר פצצה בלוד

הודעת איום טלפונית שניה, בדבר פצצה בנמל התעופה לוד, נתקבלה אתמול בערב, בתוך לשעה 7. קול אלמוני טלפן לקוברות לשכת התיירות בשדה ומסר כי „תוך דקה יתפוצץ בית הנתיבות".

עם קבלת הידיעה הופעלו אנשי בטחון לערוך סריקה אולמות בית הנתיבות ובתום שעה של חיפושים לא נמצא כל חפץ חשוד.

אותה שעה, נתונו שני ממר־סים בנמל התעופה לוד אך הנוסעים וקהל המתעינים הרב לא השו בקודחתנות החיפושים וחיי בית הנתיבות התנהלו כרגיל.

אנשי בטחון בנמל התעופה לוד מסרו, כי יש ליחס את ההודעה הטלפונית למעשי „מתיחה" של אנשים בלתי אחראים.

מחירי קרפיונים יישארו יציבים

משרד החקלאות יפציק ל־מגדלי הקרפיונים בישראל סובסידיה בגובה 15 אגי לק"ג, החל ב־1 באפריל הש־נה. כתוצאה מהסדר זה לא יחול שינוי במחירי הקרפיו־נים לצרכן. מחיר זה יישאר 3.5 ל"י לק"ג.

על כך נמסר כר ב. בן אהרון, יו"ד אירגון מגדלי הדגים, בהופעה ה־14 של חברי האירגון, המתקיימת בי־טבריה. הועידה תיגעל ה־יום בקבלת החלטות.

נבדקות האשמות על מקרי שחיתות בחברת „מקורות"

דו"ח ועדת חקירה נבדק ע"י רשות החברות הממשלתיות ✶ הועבר גם ליועץ המשפטי לממשלה

— מאת אהוד גוט —

האשמות על מקרי שחיתות בחברת „מקורות" הנכללות בדו"ח שהוגש באחרונה לרשות החברות הממשלתיות כאשר, נבדקות כיום אלה על־ידי אנשי הרשות. הדו"ח אף הועבר ליועץ המשפטי לממשלה לקבלת חוות־דעת עליו.

הפרשה החלה באמצע 1968 כאשר נמסרו לחברי מועצת המנהלים של חברת הערות רואי החשבון שלה, בעקבות הדו"ח הכספי של החברה ל־שנת 1966/67.

בהערות אלה היו האשמות חמורות על החברה, צורת ניהולה, הפלמות כספים מ־ספרים, שלהן לא ניתן הסבר, על הפרזות בהוצאות כספים ואף על חריגות בי־טוחר המדות.

הדו"ח הודלף לאחד ה־עתונים ופורסם בסדרה מא־מרים ביולי 1969.

הקירה — ועדה

מנכ"ל מקורות מר זאב קריב דרש את התפטרות רואי החשבון. הוא טען כי הדו"ח הודלף על־ידי אחד העובדים במשרד רואי החשבון וכיון שרואה חשבון חייב בשמירת סודיות, אי־אפשר להמשיך ו־להעסיקו.

הדבר הועבר לחקירה במד־דיניון אזרחי האחר־כך הוק־מה ועדה בהשתתפות מנכ"ל חברת העובדים מר א. ידלין, מנהל רשות החברות הממ־שלתיות מר יעקב סלמן ד' נשיא בית־הדין הפליין של מחלקת העבודה, עו"ד ישר־אל בר־שירה.

הועדה סיימה באחרונה את עבודתה ועו"ד בר־שירה כתב על כך דו"ח למשרד האוצר. בדו"ח מצוטטות עדו־יות שונות על אנשי מקו־רות, וביניהן האשמות על מקרי שחיתות בחברה.

„רואי החשבון לא הדליפו"

בענין ההדלפה קובע דו"ח בר־שירה, כי רואי החשבון לא הדליפו לעתונאי את תוכן הערותיהם על הדו"ח הכספי, אך עם זאת הוא מציין כי אם רואה חשבון אינגו מס־תדר עם מנהלי החברה, אין שום טעם כי ימשיך בתפ־קידו. הסיבה לכך היא שלא תיתכן עבודה סדירה של רואה החשבון, אם אין שלום בית בינו לבין מנכ"ל ה־חברה.

המשנה ליועץ המשפטי מר זאב שר, שכתב את חוות הדעת שאותה ביקש משרד האוצר, „לא ההיתם לחלק ב־דו"ח של בר־שירה שבו כצור־ינות העדויות על מעשי־ שחיתות בחברה.

חובת הנאמנות

מר שר התיחס לשאלה ה־כללית למי חב רואה החש־בון חובת נאמנות. הוא קבע כי יש לפטר רואה חשבון אם אינגו ממלא את תפקידו כראוי. הגוף הקובע את זה הם בעלי המניות של החב־רה ולא מנהליה. לכן מציע מר שר, בחוות הדעת שלו שנתקבלה אתמול במשרד ה־אוצר, לא לקבל את המלצת עו"ד בר־שירה, כי על רואה החשבון לעזוב את החברה, משום שהוא מסוכסך עם ה־מנהלים.

למרות שהמשנה ליועץ המשפטי לא עסק בחלק ה־דו"ח העוסק בשחיתות בחב־רה, נודע כי אין בכוונת ה־אוצר לעבור על כך לסדר היום.

בשל האופי החמור של העדויות יש להניח כי הדבר יובא כנראה להחיצה עם שר האוצר מר פנחס ספיר עוד במהלך היום.

עזיבת צעירים בשל חוסר דיור — בכנס ראשי ערי הפיתוח בנגב

ראשי ערי הפיתוח באיזור הנגב, התכנסו אתמול לישיבה מיוחדת, ודנו בבעיות מצוקת הדיור של משפחות מרובות ילדים, חוסר דיור לזוגות צעירים ועזיבת ערי הפיתוח על ידי צעירים חסרי דיור.

הכנס, שנערך בדימונה ביוז־מת ראש העיר, מר יצחק פרץ, הוגדר כ„ישיבת חירום". בי מהלך הישיבה נמסר, כי בערי הפיתוח שורר מחסור בדיור, הולך ונוצר מחסור בידיים עובדות. אלפי זוגות צעירים ורווקים רשומים בלשכה ה־הכוונה של משרדי הממשלה כדי לעבור לאיזורי פיתוח, אך אי אפשר לקלוט אותם, בגלל חוסר דירות. הובעה דאגה נוכח עזיבת זוגות צעי־רים ורווקים. ראשי ערי ה־פיתוח החליטו ליזום פגישה דחופה עם שר השיכון, מר זאב שרף.

ו. מארקמן נכלא בכלא מחוזי בברית המועצות

ולדימיר מארקמן, המהנדס הכלכלן היהודי, שנעצר לפני כשבועיים בסוורדלובסק, שב־ברית־המועצות, ואשר נמסר, כי יועמד לדין באשמת „חולי־גאניות" הועבר מתא־מעצר משטרתי לבית סוהר מחוזי.

השלטונות סירבו לפרט ב־אזני אשתו את ההאשמות המדויקות נגדו, והחוקר פיש־קרוב אמר לה, כי אם תגלה יותר מדי ענין בנושא זה, תמצא עצמה במקום, בו כאוי עתה בעלה.

מארקמן נעצר בתחנת ה־רכבת בסוורדלובסק, לפני ש־עלה לרכבת בדרכו למוסקוה. הוא נימנה על הפעילים ה־יהודים בעירו ונלחם זה מכבר למען עלייתו.

פרוצה: נחטפתי

הובאה פצועה קשה ל„איכילוב"

נערה בת 22 המוכרת למשטרה כפרוצה הובאה אור ליום ה' לבית החולים „איכילוב" בתל־אביב, על ידי נהג מכונית פרטית כשהיא פצועה בצורה קשה. הבחורה הלונתה כי נחטפה השדרה.

הבחורה נמצאה על ידי תושב רמת השרון בצומת הכ־בישים כפר אביב ובבית רשפון כשהיא מוטלת על הכביש פצועה. לחוקרי המשטרה סיפרה הבחורה, כי נחטפה על ידי 4 אלמונים שהביאוה למקום בודד בקרית שאול, שם התכ־תה. החוטפים שדדו מבנה 650 ל"י כסף מזומן והבלמו. היא הצליחה בכוחות עצמה להגיע לכביש ונאספה על ידי הנהג בית לבית החולים.

המשטרה פתחה בחקירה.

נדחתה עתירה בדבר הרחבת התכנית לטיהור השפכים של גוש דן

בית המשפט הגבוה לצדק בירושלים דחה ביום ה' את עתירתה של עירית ראשון־לציון נגד שרי הב־ריאות, החקלאות והפנים, בענין הרחבת התכנית לטיהור השפכים של גוש דן.

העתירה טענה לפני כ"מ נשיא בית המשפט העליון, ד"ר י. זוסמן, השופטים ד"ר א. ויתקון וה.ב. כהן, כי השלב הראשון בתכנית מפעל השפכים, שהוא שלב נסיוני, לא עלה יפה, ואף על פי כן בתכוננת הועדה העליונה לביוב להרחיב את התכנית מעבר לשלב הנסיוני. הם ביקשו מה־ שופטים למנוע מהועדה לדון בתכנית הרחבת המפעל עקב המפגעים שהמפעל גורם לתושבי ראשל"צ.

בדחותם את העתירה קבעו השופטים, כי העתירה ש־הובאה בפניהם היא למעשה בעיה טכנית מקצועית ועל כן אין הם יכולים להעתר לבקשה. הם המליצו לעותרים להפ־נות את בקשתם בבישורין לועדה, שבודאי תביא בחשבון את שיקול המפגע הציבורי.

„בחורה תמורת 60 ל"י... 60 ל"י תמורת אגורה..."

אברהם פרץ בן 21 מתל־אביב, נמצא כנראה, דרך המקדימה להשיבה 60 ל"י לאגורה.

נציג המשטרה סיפר אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב כי פרץ הציע לאדם זר בחורה תמורת 60 ל"י וקיבל כמנו את הכסף כדמי אתנן. בתמורה נתן לו אגורה לשם סימן שהבחורה תאות לקבל אותו ושלח את הלקוח לדירה מסוימת.

כאשר הגיע לשם הלקוח נתברר לו, שנפל קורבן למעשה בידינה. השופט ציוה לעצור את פרץ ל־7 ימים ולהעמידו לדין תוך תקופת המעצר.

…ר הריבית על אשראי מוכוון הועלה מ־9 ל־11 אחוזים

…ת המפקח על הבנקים — בתוקף מיום ב׳ הקרוב

• לבנקים הודיע המפקח על הבנקים את שער הריבית על מוכוון מ־9 ל־11 … המדובר באשראי …רנות, לכמה קרנות …

…ה תיכנס לתוקפה ב־ …י, לגבי כל הלוואה …ו מתחדשת במסגרת המוכוון. לגבי הוראה הקיימות, תיכנס ההוראה ל־ תוקפה החל מסוף יוני.

כפי שהודיע נגיד בנק ישראל, מר משה זנבר, בדיונים עם השרים הכלכליים, יאפשר שינוי זה ספיגה של כ־200 מיליון ל״י בקירוב, מהכספים העודפים של הבנקים, שייכנסו לקרן במקום כספים, שהיו משוחררים מגבילות ב־ עבר. לפי התכנית, שסוכמה במגעים, שנוהלו עם הבנקים, יספגת בנק ישראל, מגידול ה־ פקדונות של הבנקים, כ־50 מליון ל״י לחודש, החל בסוף מאי.

ח"כ האוזנר: השר ורהפטיג מנסה לעכב הצעת חוק נשואין אזרחיים

ח"כ גדעון האוזנר האשים א־ מש במרכז הליברלים העצמ־ איים, כי שר הדתות, זרח ור־ הפטיג, מנסה להשתמש בסמ־ כות ממשלתית, כדי לעכב את הדיון בהצעת החוק, שהגיש לכנסת, בעניין נישואין אזר־ חיים. הוא הוסיף, כי סיעת הליברלים העצמאיים תעמוד על דרישתה לדון בהקדם ב־ הצעת החוק, ולא תסכים לכל תכסיסי השהייה.

ח"כ האוזנר אמר עוד, כי ל״ע תחזור ותעלה בכנסת ה־ צעת חוק, המבקשת לבטל את חסינות חברי הכנסת ביחס לעבירות תנועה.

חלוקת בקרב הדרוזים עקבות חלוקת מילגות

…פוזיציה" בעדה החרימה הטקס …עריכתו בבית ח"כ ג'אבר מועדי

…של מחלוקת חרי־ …ב העדה הדרוזית, אתמול בביתו של התקשורת, ח"כ …עבר מועדי, בכפר־ …ליל המערבי, טקס …מילגות ל־56 סטו־ …דרוזים, מטעם ה־ הציבוריות לעידוד …הגבוהה בקרב ה־ במקום חולקו מיל־ …גות כולל של 25 …

…בקרב העדה הדרו־ …שו להחרים את ה־ …ל עריכתו בביתו ה־ פרטי של ח"כ ג'אבר מועדי. חוגים אלה, ובראשם עורך־ הדין הדרוזי כמאל קאסם, מכפר ראמה בגליל, טוענים, כי יש בעריכת הטקס בבית מועדי משום ניצול מאורע חינוכי למטרות אישיות.

מקורביו של ח"כ ג'אבר מועדי דחו דברים אלה וטע־ נו, כי עו"ד קאסם ותומכיו הוכיחו זה מכבר כי הם ש־ רויים באופוזיציה לח"כ מוע־ די, במסגרת מאבקו של עו"ד קאסם לרשת את מקומו ב־ כנסת בבחירות הבאות כנציג העדה.

…נכי צה"ל הפגינו במלון „גני יהודה"

— מאת י. צדיאל —

נכי צה"ל צרו … אחר הצהריים על …י יהודה" בירוש־ …ו על החלטת הנ־ …ון לאפשר פתיחת …ת לתכשיטים ומז־ …פר לזו המופעלה …בה צה"ל, מישאל.

…למזכרות של מישאל נפתחה במלון „גני …שנת 1965. במלחמת …שם נפצע מישאל …קרבות על שיחרור …אחר שהחלים מ־ …לעבודתו במלון. …ה החליטה הנהלת …מספר פתיחת שתי חנויות נוספות לתכשיטים ו־ למזכרות. על החלטה זו מחה מישאל יצחקוב בטענה, כי פתיחת חנויות נוספות במקום תשלול ממנו את פרנסתו.

נכי צה"ל, רובם תושבי ירושלים, ומיעוטם מתל־אביב, ערכו אתמול הפגנה במבואות המלון ושהו במקום כשלוש שעות.

בערב הסכים מנהל המלון, מר חיים שיף, לקבל משלחת של נציגי ארגון נכי צה"ל, במטרה למצוא פתרון לבעיה זו. אמש נמסר, כי קרוב ל־ ודאי שתימצא פשרה ופרנ־ סתו של מישאל יצחקוב לא תיפגע.

קופל: הכוח הפך מכשיר לגיטימי כמעט להשיג דברים

„אין פשע מאורגן בישר־ אל, אלא יש התארגנות של עבריינים בפשיעה. חל גידול ניכר במספר מעשי האלימות של מבוגרים וצעירים" — אמר אמש מפכ"ל המשטרה, רב־ניצב פנחס קופל, בערב הסברה בקרית־אונו.

מפכ"ל המשטרה ציין, כי ניכר גם גידול בנסיונות ה־ סחיטה על־ידי שימוש ואיום בכוח.

לדבריו, לא חל בשלוש ה־ שנים האחרונות גידול במס־ פר העבריינים הצעירים, אך לעומת זאת גברה פעילותם.

על תופעת האלימות הנפו־ צה אמר: „הכוח הפך למכ־ שיר לגיטימי כמעט להשיג דברים".

…עים להתיר …שך הבניה …מוסדות חנוך

…כז השלטון המקומי, …ין, פנה אתמול ב־ …ל שרי האוצר, ה־ …שכון, ותבע התרה …המשך הבניה של …ינוך.

מרכז השלטון ה־ התכנסה אתמול וה־ לאור החלטת ועדת …ניבי כלכלה על עי־ …ה הציבוריות, לא תוכ־ …ויות המקומיות ל־ …עצמן את האחריות …ילדים בבני הילדים …החינוך היסודיים …ת הלימודים הבאה.

תפילת הודיה המונית ברחבת הכותל המערבי. עמדה אתמול לפנות ערב במוקד אירועי יום ירושלים, במלאות חמש שנים לשחרור העיר ואיחודה במלחמת ששת הימים. נשיא המדינה מר ז. שזר, הרבנים הראשיים, יו"ר הכנסת, שרי הדתות והסעד, מפקדי צה"ל וחייליו שלחמו על ירושלים, תלמידי בתי ספר, עולים חדשים ואזרחים ותיקים של ירושלים ואורחים שבאו ועלו ממקומות שונים בארץ — נשאו קולם בתפילה לשלום ירושלים ולשלום המדינה. (על יום ירושלים ראה בעמודים 16—17 וכן במוסף ימים ולילות).

ירידה במחזור

רוב העליות נרשמו בניירות בהון המחזור מצומצם ✱ נסיגה קלה בשערי המובילות

— מאת ש. אבימל —

מחזור העיסקות הצטמצם אתמול בצורה בולטת, הן במסחר הפתיחה (כ־900 אלף ל״י) והן בסיבובי ה־ מסחר הנוספים, לפי שיטת השערים המשתנים (פחות 1.7 מיליון ל״י). בשערים חל שוב קפאון, כאשר לכל ביקוש שהופיע נמצא „מע־ נה" במחירים הקודמים.

התהליך זה של מכירות מיד־ יות עשוי להתפרש, במיוחד בחוגים הספקולטיביים, כהמשך התולשה הזמנית במגמת ה־ מסחר. במקרים כאלה נוהגים „לגלגל" פעילי השוק למצב של „שב ואל תעשה", כשגם הציבור מהסס נוכח הצורך הזהיר מהתפתחות בשערים. עם זאת נראה, שגם ההיצע הכללי נצלם, ושוב אולי למקרים בודדים, הוסר הלחץ על ה־ שערים ברמות החודשות הנ־ מוכות יותר. אם השוק יתנהג מכאן "הלאה כשם שהתנהג לפני שנה אחרי הגאות של חודשי ינואר־פברואר וקצב התנודות בשערים יהיה איטי, אך חיובי, מיום ליום — צפויה מגמת עליה בחודשי הקיץ הבאים.

שערי המניות כגון „וולפסון" ו„הכשרת הישוב" לא הוסיפו נקודות אתמול ושניהם נשארו ללא שינוי ב„פתיחה". שער „הכשרת הישוב" אף ירד ב־3 נק׳ בשלב השני. במניות אח־ רות, בעלות מחזורים מצומ־ צמים בדרך כלל, הספיקו ביקושים קטנים כדי ששעריהן יעלו בצורה חדה: „מסקי הדר" כ־3 אחוזים תוך מחזור כולל של כ־17 אלף ל״י ע"נ; „אזורים" — כ־2.8 אחוזים תוך מחזור של 1,000 ל״י ע"נ; „אפריקה בנות 1 ל״י" — כ־2.5 אחוזים (מחזור 1.5 אל־ פי ל״י ע"נ); ב„דובק" (עליה של כ־2.1 אחוזים) וב„נייר חדרה" (עליה של כ־4 אחוזים) נרשמו אתמול מחזורים ערים יותר.

בשוק אגרות החוב הסתכם אתמול המחזור ב־1.6 מיליון ל״י, מזה 0.8 מיליון ל״י ב־ ענפי תעודות מילוה הבטחון והקליטה.

אשנב לבורסה

טלפסטן 10 ל״י מ׳	113	ב.ש.
אזורים	152.5	+4.0
אפריקה 1 ל״י	361	+9.0
אפריקה 10 ל״י	331	ב.ש.
מסקי הדר	102	+3.0
ישרס	141	—1.0
החב׳ לנכסים ובנין	207	+3.0
מהדרין	148	+4.0
נאות אביב	89	+1.0
רסקו 8% מב׳	101.5	—1.5
רסקו ג׳	74	—2.0
ארגמן 8% מב׳	331.5	—1.5
אתא ב׳	174	ב.ש.
אתא ג׳	173	ב.ש.
בית הרכב	70.5	—0.5
דובק	314.5	+6.5
קוזר המספקה 10	140	+3.0
כבל חוט חשמל	163	+0.5
נייר חדרה	256	+10.0
פסים	244	+4.5
אלרן להשק׳ מ׳	195	—2.0
בנק הפועלים ב׳	203	+0.5
ייצוא להשקעות	88.5	+0.5
פז להשקעות	106.5	—2.5
בל״ל להשקעה	190	+0.5
כלל	120	—2.0
נפטא	72	+2.0
לפידות	140	+1.0
מילוה בטחון 1967		
סידרה מ׳	167.6	+0.2
סידרה י״ד	168.5	+0.4
סידרה ט״ו	167	+0.7
סידרה כ״ז	166.5	+1.2
סידרה י״ח	165.2	+0.1
סידרה י״ט	164.5	—1.2
מילוה בטחון 1968		
סידרה א׳	146.4	—0.5
סידרה ב׳	145.5	—0.4
סידרה ה׳	145.8	—0.2
סידרה ז׳	162.9	—0.1
סידרה י׳	145.8	+1.8
סידרה י״א	143.6	+0.3
סידרה י״ב	142.5	+0.3
מילוה בטחון 1969		
סידרה א״ב	140.7	+0.5
סידרה ג׳	136.2	—0.3
סידרה ס׳	135.2	+0.2
סידרה ב״א	133.3	+0.1
סידרה כ״ב	133.4	+0.2
סידרה כ״א	134.5	—0.3
סידרה כ״ד	130.1	—0.3
סידרה מ״ה	129.4	+0.5
המדדים הקבוצתיים		
המדד הכללי	221.71	+0.01
כספים וביטוח	180.85	—0.22
מקרקעין	227.97	+0.10
תעשיה ומסחר	316.17	+0.11
חברות השקעה	193.93	—0.48
חברות נפט	207.68	+0.61

המניות שבלטו:

חשמל	63	+1.5
אי.די.בי. רג׳	199	—1.0
בנק אגוד	218	+2.0
בנק אפותיקאי מ׳	182	+1.5
החב׳ המרכזית	178	+1.0
הסנה	184	+2.0

תובעים ביטול היטלי הצפיפות

— מאת ראובן בן־צבי —

הנהלת איגוד המשתמשים בהובלה ימית פנתה אתמול אל הנהלת „צים", לעשות ל־ מען ביטולם המוחלט של הי־ טלי הצפיפות בנמלי חיפה ו־ אשדוד, נוכח השיפורים ש־ חלו בשני הנמלים. אתמול עגנו בנמלי חיפה ואשדוד חמש אניות, עם מטען כללי שהמתינו יומיים בלבד.

נציגי היבואנים והיצואנים טענו אמש, כי המצב השתפר עכשו עד כדי כך שאין עוד סיבה מוצדקת להיטלי הצפי־ פות, וכשם שהוטלו אלה ל־ אלתר, כשנדמה היה לקונצ־ רנים הימיים שמתחילה צפי־ פות בנמלים — כך יש לבט־ לם ברגע שהמצב משתפר.

היטלי הצפיפות הוטלו על נמלי חיפה ואשדוד ב־19 ל־ חודש דצמבר אשתקד, והם עלו למשק המדינה עד היום כ־14 מיליון לירות.

דליקת ענק בדרום הגולן

דליקת ענק השתוללה אמש במשך שעות אחדות בשטחי קוצים, מירעה וחורש טבעי, בצלע הדרומית של רמת־ הגולן, כדרום לקיבוץ תל־ קציר.

ממכבי־האש בצמח נמסר, כי לא ניתן לגשת לטפל ב־ דליקה משום שהשטח כולו, הקרוב לשפת הירמוך ולקו ה־ גבול עם ירדן, ממוקש ומגודר.

„שיכון עובדים" הפרה צו בית־משפט בירושלים

— מאת יחיאל לימור —

כתב אישום על הפרת צו בית המשפט, הוגש השבוע על ידי עיריית ירושלים נגד חברת „שיכון עובדים". ה־ עילה להגשתו היתה המשכת החברה בבניית בית מגורים בשכונת קרית יובל, למרות איסור בית משפט ירושלמי.

חברת „שיכון עובדים" הגי־ שה תכניות לבניית בית מגו־ רים בן שמונה קומות. הוכ־ נית הופקדה כחוק לשמיעת ה־ התנגדויות ובינתיים אושר ל־ חברה לבנות את שלוש הקו־ מות הראשונות. אולם עוד ב־ טרם נסתיים מועד ההפקדה החלה החברה בבניית הקומה הרביעית, שבנייתה טרם אוש־ רה. כאשר נתגלה הדבר לפ־ קחי עיריית ירושלים, פנתה העירייה לבית המשפט העירוני וביקשה להוציא צו הפסקת בנייה נגד „שיכון עובדים". בית המשפט נעתר לבקשה, אולם החברה המשיכה בעבו־ דותיה.

יפאן הכפילה קניות יהלומים מישראל

קניות יהלומים ישראליים על ידי יפאן גדלו בשיעור מהיר יותר משל כל מדינה אחרת. עובדה זו נתבררה, כאשר נמסר, אתמול, מענף תעשיית היהלומים על ע־ ליית השיווק ב־42.3 אחוז־ זים ב־4 החודשים הראשו־ נים של שנת 1972.

באפריל הכפילה יפאן את קניותיה לעומת אותו חודש אשתקד, ושווין עלה על 4 מי־ ליוני דולארים. גם בחודש מארס עלו קניותיה של יפאן יותר מכפלים על קניותיה ב־ חודש מארס 1971.

במשך השליש הראשון של השנה שיווקה ישראל יהלו־ מים ב־114.1 מיליון דולאר, ולדעת מומחי הענף, עד סוף השנה יעלה שווי השיווק ל־ שיא של יותר מ־300 מיליון דולאר. לעומת זאת, ירד ה־ שיווק בארה"ב בחודש אפריל מ־5.5 מיליונים דולאר אש־ תקד ל־5.3 מיליונים השנה, אך ארה"ב היא עדיין השוק הגדול ביותר לקליטת יהלומים מישראל. (ב.ס.)

קורא ליצור „נצרת־רבתי"

בקריאה ליצירת נצרת־רבתי, שתכלול שני יישובים ערביים (נצרת ויפיע) ושני יישובים עבריים (נצרת־עלית ומגדל־ העמק), המשתרעים יחד על פני שטח של 11 קמ"ר בלבד, יצא אמש יו"ר מועצת מגדל־ העמק, מר צבי אלדרוטי.

מר אלדרוטי נשא את דברו במיפגש ראשון של מורים יהו־ דיים וערביים מאיזור נצרת, שנערך לרגל שבוע המורה ב־ ישראל.

מזכיל הסתדרות המורים, ח"כ שלום לוין, קרא במיפגש המורים להנהיג את השיר הצבורי.

זכו בהגרלת מפעל הפיס

בהגרלת מפעל הפיס שהת־ קיימה אתמול זכו הכרטיסים: בסך 150,000 ל״י זכו המס־ פרים: 352698 516234. בסך 50,000 ל״י זכה המספר 392557. בסך 12,500 ל״י זכו המס־ פרים: 424290 611582. בסך 6,250 ל״י זכו המספרים: 076908 349239 682965 756133. ב־1,250 ל״י זכו הכרטיסים:

234921	202156	173746	110905
314086	276161	259686	235446
432143	418602	390958	354590
616206	600577	544528	465436
780990	689538	677746	639815
791918			

בסך 600 ל״י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־

18652	16715	13620	10946
69339	67297	29372	24614
98012	71248		

בסך 250 ל״י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־

15384	10391	06813	05287
36504	25353	28585	17202
54977	52054	51002	46972
67583	64435	55513	54991
81114	78980	74725	68363
96683	89435	87124	81816
98301			

בסך 100 ל״י זכו כל הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־

6149	6097	5523	4069	2007
9883	8222			

בסך 50 ל״י זכו הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־

1415	1407	0618	0069	0043
2971	2487	1797	1664	1620
4361	3844	3293	3271	2996
5302	5120	4983	4629	4368
7001	6198	6124	6088	5259
8464	7708	7421	7390	7146
9212	9142	8990	8733	8511
9811	9552	9377	9263	

בסך 4 ל״י זכו כל הכרטי־ סים שמספריהם מסתיימים ב־ ספרה: 1.

מעריב לספורט

מחר יוחל באימון נבחרת ישראל בכדורסל

סגל נבחרת ישראל בכדור־ סל יוחל מחר בבוקר במכון וינגייט בהכנותיו לקראת ה־ טורניר האולימפי, שייערך באוגוסט באוגסבורג, במערב־ גרמניה.

מאמן הנבחרת, האמריקני דויל פרק, הזמין לאימון 16 שחקנים: יוסף לויה, שמואל אבישר, גבריאל ניימרק ומי־ כה שוורץ (מכבי ת"א), אי־ תמר מרזל, בועז ינאי (גבת־ יגור), אילן פלג, מארק טר־ נבשיין ואריה אלבר (הפועל ת"א), ג'יק איזנר (בית"ר ירושלים), גבריאל סייכנר (גיד־דוד), צבי עבר (קרית־ חיים), חנן קרן (מגידו), משה זילברמן (מכבי רמת־ גן), אריה לבדסמן (גד־שמו־ אל), אלן פרידמן (אשדות־ אפיקים).

אפרים גבאי הורחק לשנתיים ממגרש הכדורגל

אפרים גבאי, כדורגלן ה־ פועל קרית־חיים הורחק אמש לשנתיים מכל פעילות בכדו־ רגל — אחר שנמצא אשם בפגיעה גסה בשופט, שניהל בשבוע שעבר את משחק קבו־ צתו עם מכבי פתח־תקוה, ב־ מסגרת ליגה א׳ צפון.

בגלל הפגיעה הזו הופסק המשחק טרם זמנו. ועדת ה־ משמעת הזניקה למכבי פתח־ תקוה בנצחון טכני על קרית־ חיים.

גבאי לא נכח בדיון המש־ פטי שנערך אמש בוועדת ה־ משמעת של ההתאחדות ל־ כדורגל.

● ועדת המשמעת הורתה לקיים משחק־חוזר בין מכבי בת־ים והפועל אילת (ליגה א׳ דרום), אחר שזה הופסק טרם זמנו בגלל פגיעות הד־ דיות של השחקנים היריבים („המגרש הפך לשדה קטל" — כפי שהגדיר השופט בדיון המשפטי).

● לששה חודשים הורחק כדורגלן מכבי בת־ים יוסף רוסו, על שפגע בשחקן. על אגודתו הוטל לשאת בהוצאות של 500 ל״י לקיום המשחק החוזר.

זהו מעריב

רשימת המדורים (לפי א׳ ב׳)

שם המדור	עמוד
אולמות	6, 45
אבידות	6, 45
אמיטות והרצאות	45
בולים	49
במות ובידור	50
בתי מלאכה	6, 45
בתי מרקחת	45
דודי שמש וחשמל	46
דירות	
קבלני בנין	48
דירות למכירה	6, 48
דירות להחלפה	6, 49
וילות וכתים	6, 49
דירות להשכרה	6, 49
דירות מרוהטות	6, 49
חדרים מרוהטים	6, 49
ביקוש דירות	6, 49
הודעות	47
הלבשה	6, 45
הלוואות	6, 45
הצלה	50
הצעים	47
חיות בית	6, 49
חנויות	6, 45
חיפושי קרובים	45
חקלאות	6, 47
טיולים	6, 47
טלויזיה	6, 46
טפסים	49
כלי נגינה	6, 49
כלי רכב	
שרותי רכב	46
מכוניות למכירה	6, 46
מכוניות להשכרה	46
ביקוש מכוניות	46
אופנועים וקטנועים	6, 46
לימודים	6
מבני תעשיה	45
מגרשים	47
מזגני אויר	45
מחסנים	45
מכונות גלות	50
מכונות כביסה	6, 49
מכונות תפירה	6, 46
מכירות	6, 45
מקררים	6, 45
משרדים	6, 45
נופש	50
נראבר לנשואין	47
ספורט	50
ספרים	50
עבודה	
הצעות עבודה	6, 50
הכשרות לעבודה	50
ביקוש עבודה	6, 50
עסקים	6, 45
פאות	50
צילום	47
קוסמטיקה	50
קיט	50
קניות	6, 45
רהיטים	6, 45
רקודים	47
שדוכים	6, 47
שונות	50
שטיחים	6, 50
שעונים	6, 49
שרותים	6, 50
תורנות רופאים	45
תנורי חמום	50
תעודות מלווה	45
תריסים	50
לוח אשדוד	52
לוח הנגב	50
לוח חיפה	53, 52, 7
לוח ירושלים	52, 51, 7
לוח נתניה	53
לוח רחובות	50

פייגנבאום ערך מבחן כושר באוסטריה

כדורגלן הפועל תל־אביב והנבחרת הלאומית יהושע פייגנבאום, ערך אמש מבחן כושר בקבוצת „אינסברוק" האוסטרית.

תחילה הגיע פייגנבאום ל־ מינכן, אך שם פגש אותו עסקן כדורגל אוסטרי והציע לו לבוא לאוסטריה כדי לב־ חון אפשרות התקבלותו בה כשחקן.

★ בתחרות „גביע דיוויס" בטניס בטהרן, ניצחה אמש מצרים את היורון האיראני ל־2—1, אחר שניצחה במש־ חק הזוגות: אלדאודי ומח־ מוד המצרים ניצחו את ה־ איראנים קודאי ושירזאד אק־ באר׳ 6—4, 2—6, 3—6, 8—6.

„מעריב לספורטאים" גם בעמוד 23

אליאס פריג׳ נבחר לראש עיריית בית־לחם

מועצת עיריית בית־לחם בחר־ רה ברוב קולות במר אליאס פריג׳ לראשות העיריה.

פריג׳ מכהן כיו״ר לשכת ה־ מסחר בעיר. בחירתו נתאפשר־ רה לאחר שהמורה אברהים אבו חמד, שזכה ברוב קולות, ויתר על מקומו לטובת מר פריג׳.

בריכת גלית

מרכז הספורט, ידאליהו, ת"א, טל. 38031

קיבלה ב־1970 משר הפנים, את גביע הבריכה המסודרת ביותר.
קיבלה ב־1971 ציון לשבח עבור השרותים הטובים והבטוחים ביותר.

1965 — נפתחה בריכת „גלית". פינת חמד בלב תל־אביב
1966 — הוקם ביה"ס לשחייה „גלית". יחיד במינו בארץ.
1968 — נפתחה קייטנת „גלית". שילוב נופש, בילוי ולימוד שחייה.
1969 — נפתח שרות שמרטף. שחרור האם לבילוי ורחצה.
1970 — מכון „גדי". בית וניאר־ליצה. המשוכלל ביותר במדינה.
1971 — נפתח „אורגליתי". מכון להתעמלות לכל המשפחה.
והשנה — נפתחה סאונה „גלית". סאונה פינית אמתית, מסאלים והרזיה.
בקרוב — מכון לטיפוח היופי.

אוטובוסים
11, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 51, 52, 53, 54, 58, 59, 60

התאחדות התעשיינים בישראל

מודיעה לכל חבריה

אספה כללית

יוצאת מן הכלל של כל

חברי התאחדות התעשיינים

תתקיים ביום ראשון, 14.5.72, בשעה 5.00 אחה"צ, באולם האסיפות של מלון המגדל, מגדל שלום, תל־אביב.

על סדר היום: המצב ביחסי העבודה.

הודעה זו באה במקום הזמנה אישית.

איגוד עולמי של יהודי בסרביה

טכס הענקת פרסי יעקב פיכמן

לספרות ולאומנות לשנת תשל"ב

החלוקה התשיעית

ייערך ביום ראשון, א׳ סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 7.00 בערב ב„בית הסופר", רחוב קפלן 6, תל־אביב

בתכנית

✱ דברי פתיחה — ח"כ יצחק קורן
✱ קריאת המלצות ועדת השופטים — המבקר ס. י. מיכלי, המשורר ק. א. ברתיני
✱ הענקת הפרסים
✱ ברכת עירית תל־אביב—יפו — יהושע רבינוביץ, ראש העיריה
✱ ברכת אגודת הסופרים העבריים — פרופ׳ הלל ברזל
✱ ברכת אגודת סופרי יידיש — העתונאי עובדיה פלד
✱ דברי חתני הפרס
✱ הרצאה: „דברים על יעקב פיכמן" — פרופ׳ דב סדן

מלון רקפת

פאר מלונות הגליל — צפת

מתקבלות הזמנות

לחג השבועות

3 ימים 18־21.5.72

הקדימו הזמנות לעונת הקיץ!

✱ חדרים מרווחים ✱ נוף מרהיב עין
✱ שרות אדיב ✱ אוירה נעימה

מטבח כשר

צפת, טלפון 5—30264—067

סטיישן וויליס
021־19, בז׳ בהיר
נגנב ליד חדרה
עם מכשירי מדידה
ומסמכים חשובים
המוצא הישר יבוא על
שכרו, פרירשטיין,
713400—04

אבד כלב
פוינטר צעיר
הוס־לבן בקרית אליעזר
כל היודע על מקום
המצאו יתקשר
ל־534717־04
ויבוא על שכרו

…ש חרות־ליברלים

אגף הארגון

הודעה לכל חברים והאוהדים

…פי גח"ל ברחבי הארץ אפשר לבדוק …שמך כלול בספר בעלי זכות הבחירה …ת ולרשויות המקומיות.

…דין יש להגיש מיד עם תעודת זהות, …גבי טופס מיוחד במרשם התושבים …ום מגוריך.

JERUSALEM'S FASHION CENTER
Klein of Jerusalem
SPECIAL OFFERS FOR TOURISTS

ירושלים, רח׳ יפו 33, טל. 233092

هكذا من الأصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2.
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

דירות

(סוף מעמוד 48)

בבבליים הר' סירקין 3 חד' שה ק"ב מידית „מעון הדירות" ביאליק 69 ר"ג 723703

דירות למכירה

(סוף מעמוד 48)

המשרד מציע: סלון וחדר, הצי קומה במרכז ע"י כיכר דיזנגוף. סכום (חדש) בצפון עם הסקה 2½ 85,000 (כמעט חדש). בצפון השקט 100,000 כניסה מידית. 2½ (כמו 3½) קרקע גבוה. להיות בסביבות וברצליה. 4 מפוארים בצפון וכו' מרכז עם או בלי גג (חדש). 5 מפוארים ע"י צהלה (חדש) בחוד רמבות, ועוד מבחר גדול של דירות, בכל חלקי העיר. לפנות מרכז בעלי מלאכה 5, טלפון — 285376

15.000 דירה למכירה: חדר, מטבח, מרפסת גדולה ושירותים. אפשרות בשכר חודשי. — העליה 64 קומה ג', כל יום בין 14.00—15.00

בתל־אביב על נכול גבעתיים — רח' עמק ברכה דירות 3½ כמו ארונות בבנית, 3 כיווני אוויר בניה ביולי 727506 729304

2 חדרים

(סוף מעמוד 48)

בהזדמנות: בגבעתיים 2 וחצי גדולים ק"ב המלכן 11 מגנוה.

דירת 2 חדרים יפהפיה בחזית רו, ק"ב, דרך השלום 49, גבע' תיים.

ברחובות 2 חדרים + הול גדול ע"י המכון 955906

ר"ג 2 + הול מואר חזית — 733512 גם בשבת.

2 גדולים + הול ע"י, חזית + ספורים, ז'בוטינסקי 19 פרדס כץ, משפחת עזרא, במשך כל היום.

באשדוד דירת 2 חדרים נוף גג לא אל הים והנמל, ארון קיר משכנתא 4 בערב 23485 (055)

2 מפוארת חדשה ק"ב + פים הבים בבתים 720633

2 חדרים + 2 מרפסות גדולות סגורות ק"ב חוה"א 13 בני ברק 785039 אליעזר.

2 חדרים גדולים אחרי שיפוצים בדיזנגוף פינת ארלוזורוב מידי דית. 237459 5—6 ב־12—1, פרט לשבת.

דירת 2 חדרים + פ"א ק"ב גב' דרת בבתים 867766 קבלת גלוי ות 37 מ־19—17 בן יצחק.

למכירה 2 חדרים ברח' החלוצים 56 ת"א גבריאלוב לפנות ביום ראשון בערב.

למכירה בקרית־שלום, 2 חדרים והול. כרם־אמדר 6, טלפון 782097 בימים א—ה.

בר"ג רמה 2 גדולים חזית ביה הורין 3 בן מרדכי

בגבעתיים 2 גדולים + הול מואר טלפון 258129

בחולון למכירה 2 + הול כל הנוחיות טלפון 625315

בקרית 2 חדרים כניסה בעוד שנה. 759223 ג'4

2 חדרים, ארון + טלפון אפשרי מידית רחוב אסף 21, רמת־גן 734150 — 239707

2 חדרים למכירה בסביבה נאה טלפון 786812

למכירה 2 כמו 2½ חדרים ים חזית במרכז רמת גן הרצל 52 ביום ב' לפנות גם בשבת לראיה

2 חדרים + מרפסת סגורה ב' חצי חדר ולדה עד' דב הוז 74 דירה 9 אחה"צ.

2½ חדרים

(סוף מעמוד 48)

בבבלי 2½ ק"ג, מעליות, ארונות קיר, חדר שינה מרוהט, רח' הופמה 10, דירה 10.

ברמת־גן 2½ מרוהטים ארון מר מסה 3 כווני אויר אבארבנל 123 עכבאי.

2½ חדרים בסביה בבתים — חדשה מקום יפה 763803

2½ + הול גדולים חזית, נוקי הרא"ה 45 ר"ג.

2½ ק"א מכבים המזיים דהוב כ"ל 13/ב' סובר.

בבבלי למכירה 2½ חדרים קומה ג' של. 418483

בר"ג 2½ + פינת אוכל ק"א ע"ע 57,000 + 10,000 משכנתא הבילויים 37, 740786 ליבנת.

בהזדמנות במרכז בתים דירת 2½ 90 מ"ר + וילונות שמר הים פרנ'יידר גג בברישות מ' מיטון עם מערכת סטריאופונית ריהוט חדש להזר ילדים כד מוכן ע"י ארכיטקט 100,000 „שביט" 614391 כ־1—10.

למכירה בבית של 4 דירות ברמתגן, 2½ + פינת אוכל, חזית 3 כיווני אויר 92 מ"ר 82,000 ל"י מ־9—12 ואחה"צ — 728087 טלפון

בחולון 2½ חדרים, 3 מרפסות חניה 70,000 ל"י — טל' 861285

2½ מפוארים בבבר גת גבעת יים בגולגון 111, קמינסקי רק בערב.

2½ חדרים בבת ים רחוב עוזי אל 19 ערמר לא חזית, אמשר לראות 17—20 דירה 3 טלפון — 444104 6.00 בערב פרט לשבת

3 חדרים ויותר

(סוף מעמוד 48)

3 + פ"א בסמת מצדה 6 לפת הנשיא חלוני 850831

למכירה דירת 3 חדרים ברחוב לוקסום ברגה, קמורא 8 ליד ארלוזורוב ר"ג.

למכירה מידית בגבעתיים די רה בת 3 חדרים + פ"א חזית טל' 745014 במשך השבוע מ־17 ובשבת כל היום.

בבתים 3 חדרים כל הנוחיות + ארונות קיר ודוד שמש. כני סה מבורואר־קרין 23, טלפון — 867755 20—18

בבני ברק 3 חדרים, מפוארת 3 כרבסות, גדולות דרום, מע' רב, צפון, נוף נהדר 246397 מ־8—10, 3—5, 10—8 מערב חוץ משבת.

בבת ים 3½ מפוארת והדשה קוקולוב 28 רוטשילד משעה 17.00:

בפ"ת 3 חדרים + פ"א + 2 מרפסות מגורות 908463 בבית.

3 חדרים + הול + 3 מרפסות גבעתיים, קרן קיימת 34 ק"ב, מזרחי.

ביהודיה, פירי, 3 חדרים ק"ב חזית 3 כיווני אויר ללא מתווך בין 16.30—19.30 33508

בהזדמנות 3½ + חימום 120,000.— 4 135,000.— לפרטים 723314

ברחובות דירת 3 חדרים למכירה הזנתנים 15 954196

בצפון ת"א שד' כמכם 4, דירת 3 חדרים, ערמה, יפה בניבות, מתאים גם לסכרה. לראות יום 16—19 בשבת — 10—19.

בר"ג 3½ חדרים קומה א' ע"ע לוקסום 50349

3½ חדרים בגבעתיים טלפון 726452 בערב 237064 בשבת — 737982

בנוה אמזמים 3 חדרים מפוא' רים 120 כ"ר 180,000 419857

בראשון לציון 3 חדרים + פ"א, 5 מרפסות ומחסן לוקסום טלא, טלפון 055/95326

בצפון ת"א 3 חדרים יפה 3 כוונים על עמודים 120,000 להזר עשר 251807 בין 17—21

ברחובות דירה 3 חדרים ה' נשיא הראשון 21 ב' 953254

דירה בת 3 חדרים + הול ברעננה טלפון 926517

דירת 3½ חדרים ברחוב ראשי בהרצליה בשלב גמר טלפון — 926053

רמת יוסף במרכז 3 חדרים + פ"א + ארונות קיר מבצע כיני 22/18

למסירה החלפה דירה מקבילה בהזדמנות 3 + פ"א, ארון קיר מסמים, ק"ב, חזית, כבניה נאה. 75.000 טלפון 788109

בגבעתיים 3 במרכז המבוא 7 (מסיינקין 40) מלפנה סוה. אחרי 14.

בבני ברק 3 ק"ב רח' אלישע טל' 788897

למכירה 3 חדרים פינתית תר לו, תל־גבורים החום טל' — 418579 15—21 א'—ה'.

דירה חדשה 3 חדרים פ"א ק"ב גדולה על גבעה בגבעתיים לפ' נות במקום: שני אחה"צ, שבת כל היום, א', ב', בערב, לוסו. כניסה ב' ז'בוטינסקי 56 גבע' תיים.

ברמת־אביב 3 + פ"א ק"א פינוי ביולי 1973 414921

בצפון ת"א, דירת 3 חדרים ק"ב, ריהום מלא למסירה בש' נה, תמר 282494.

למכירה דירת 3 חדרים + פי' נת אוכל סלון ענק 2 מרפסות, בני בר 12 בני ברק טל' 782316

דירה חדשה 3 חדרים ברח' בן יהודה ת"א עם ריהוט חדש ל' מכירה סיבה משפחתית לפלפו 280897 רווז

למכירה דירת 3 חדרים + הול לפנות טל' 781341 או 614049

בחולון 3½ חדרים, ארונות קיר 3 כיווני אויר, דוד שמש, 106 ספר נמר. 855645

בחולון 3 חדרים ברחוב ניצנים פרסים טלפון 847038

3½ חדרים במרכז בראשל"צ קומה עליונה „בית רב" קומות חדשה לגמרי 100,000 לירות טל. 03'37182

בראשון לציון 4½ ק"ב כל פור מה דירה בניה ביודיה 942970

דירה 3 חדרים ע"ע וטלפון בנכול ופרנדים למכירה — 66,000 ל"י (אפשר עם הדר פים) מסירה עד תשלום למלפון 862858

וילות ובתים

(סוף מעמוד 49)

בצפון ת"א בבית דו קומתי דירת פאר 4 חדרים, הסקה, רהוט + גג —.300,000 טלפון 268936 סיום א' אחרי 7 בערב.

בית בנוי בצורת קוטג' על 50 מ"ר אפשרות בניה בלתי מוגבלת מבנה לרכב, עם מחסן לבביסה במקום גבוה מאד — 62.000 ל"י הכתובת: רח' הנער רים 6 כפר סבא מתחנת ה' מרכזית רחוב שני שמאלה ל' אחר מכן בבית שני ימינה לרצינים אחה"צ בלבד גם ב' שבת.

בית פרטי עם מגרש בנחלת יצ' חק למכירה מתאים לגן ילדים מסוד, כחסן מחיר 75.000 לביא מרי שגרים 1 נחלת יצחק.

יד מפשתתי 2 + פ"א רהום 762401 לא בשבת.

דירות להשכרה

(סוף מעמוד 49)

4 חדרים ברמת אביב + הסקה גז ואנטנת טלויזיה מרכזיים — קומה 3 וחצי 550 לחודש. טלפון 440309 מ־1—6 אחה"צ

בנתניה, חרבה + מעלית, ל' הסכרה, 3½ חדרים פ"א, 3 מר פסות. בשבת 17—10, הרב קוק 42, דירה 9.

בבני ברק דירת שלשה חדרים בשכר הדיר קומה ב' טל. 233767 להתקשר משעה 2.

4 דירות חדשות של 3 חדרים + מעלית + הסקה בשכירות חודשית רח' קראוזה 64 לפנות טלפון 843165 במשרד רח' אחד בשאי 7 חולה, בבית 846562

בקריאון מול רכוו הנכורה מסר דת דירה חדשה 4 חדרים ב' שכ"ח 256152

בראשון לציון בשכ"מ 3½ חד' שה טלפון 611683

ביד אליהו דירה שלושה וחצי חדרים הסקה מרכזית. לשנה 500 ל"י טל' 0632808

המשרד מציע: 3 או 4 מפוא' רים דיקום (חדש), בצפון 2 מרוהטים במרכז ובצפון, 3 די קים ושלמן באספה, 3 מרוהטים וטלפון ע"י הבימה, 4 מפוארים (וילה) ברמת חן, לפנות מרכז בעלי מלאכה 5, טלפון 285376

לכניסה מיידית! דירה 2½ חד' עה, לא מרוהטת, בבתים סל' 874615

להשכיר דירה 3½ חדר בלי או עם רהוט + טלפון בחל' נניים רח' הרצוג להתקשר במל' 236280

להשכרה דירה בת 3 חדרים ריקה בגבעתיים טל' 30177 מסר די.

לתקופה ממושכת 3 ריקה ב„ל" תשלום מראש 441651 מירים.

בר"ג בשכ"ח 2—2½ חדרים לי' קים לפנות במשרד רש"י 8 — (מול קולנוע ר"ג) טל' 728944

חדרים מרוהטים

(סוף מעמוד 49)

חדר + מרפסת + גג, פריג'י' דר, קרן קיימת 41 גבעתיים, שרה.

לזוגות ימים להשכיר חדר ב' רמתגן בדירת מפוארת 267576 לבני 17.00—19.00

להשכיר חדר מרוהט להזוגות. זוג יחוד טלפון 283055

חדר להשכיר לזוג או לבחור רמת־גן/ב בגבעתיים 733680 עד 7.30 בבוקר או מאוחר בערב.

להשכיר חדר למעמדים טלפון 447658 עד שעה 3.

חדר מרוהט יפה לבגר רציני ועובד טלפון 52815

חדר מרוהט להשכיר ליחיד, ק"ב, בונרינוב 12 — אלכסייב.

להשכיר חדר יפה לתיירים אשה או גבר לפנות חולון בלום 29 ליפקים 840562

להשכיר חדר בשכ"ח לאדם שומר מסורת לטלפון 239041 מד בערב.

חיים בחולון רוטשילד 14 בתוך הגנינה של אגד ליד במרוסה בוה.

ביקוש דירות

(סוף מעמוד 49)

דרושה דירה גג, בבניה או יד שניה, בסביבות הרצליה פתוח, צהלה, אפקה, עד 125,000 ל"י. לפנות 244037 בשעות הערב.

מעוניינים להשכיר בהתחתה ל' דירה + טלפון, טלפון 449618 כ־14.00

דרושה בשכ"ח דירה מרוהטת למשפחה 4 חדרים, טלפון 268970

דירות להחלפה

(סוף מעמוד 49)

מעוניינים בהחלפת דירתנו של שה חדרים בבני ברק בדירה שני חדרים בבית גן טלפון 253767 משעה 2.

שידוכים

(סוף מעמוד 47)

בת זוג

22/170 אקדמאית, חשכונה נאה מעוניינת בתאים ת.ד. (פרטית) 7222 רמת־גן.

אשה, גיל 35 + ילדה + דירה לפנות „מעריב" רוטשילד 33 ת"א למספר ר/7393/4/1

הצעיר מעוניין עבור בתו בי אקדמאי/מהנדס צעיר ומבוסס לכתוב לת"ד 20050 ת"א למספר 3653/06/ר

אירופאיה יפה אינטליגנטית — ואלגנטית דירה ומכונית ללוסום מעוניינת בהכרות בסביל בעל פרנסה טובה בסביבות 55/178 לכתוב לפעריב רוטשילד 33 תל אביב למספר ר/7394/7.

דוקה תרבותיה ונוחה 40/170 מעוניית בגייטאונר ת.ד. 281 פתח־תקוה.

אשה בת 33 עם ילדה מסודרת בעבודה עם בית ויוצאת לא מעוניינת להכיר בחור ל' ציני למטרת נשואין עד גיל 40 לפנות טלפון 910456/04.

בן זוג

בן 25/172 גרוש בלתי מבוגר מעוניין בבת זוג אשר מוכנה להיות רעיה נאמנה ואם מסורה לכנו הכתב ת"ד 530 חולון — א.ב.

גרוש 172/54 מפוליז והיה בארץ לא עשיר ולא עני מעוניין ב' מתאימה למטרה רצינית, לכתוב בציון פרטים ומספר טלפון ל' מעריב ת"ד רוטשילד 33 ת"א למספר ר/7393/7.

פרוד יפה צעיר (25) מבוסס מנהל הנדסת איכות מעוניין ב' יפה ומסבילה לפנות ת.ד. 5031 תל־אביב.

לקרובי 63 ספרדי מבוגר והי' מעוניין באשה סמרדית מבית טוב, ומבהור 26 גורסייגל.

פרטי ספרדי 62½ דתי, עם שלשה בנים מבוגרים מעונין אשה ספרדיה אלמנה בלבד. — ת"ד 1322 ר"ג.

אקדמאי 28/180 מעוניין לה' כיר אינטליגנטית חינניה בגיל — 30—23 כתבו לא חשוב ת"ד 36475 ת"א.

פרשי רווק 24/170 נאה ומסודר מעוניין בצעירה נחמדה למטרה נשואין. ת"ד 2757 רמת גן.

ספרדי 25/178 יפה מעוניין ב' ספרדיה יפה בפיוחד בלבה טלפון 612897 (פרטי) ששי שבה

ממדי 24/128 מעוניין להכיר נחמדה אירופאית ת"ד 36103 ת"א.

צבר 23/174 משכיל וקוסמופ' מעוניין בר לביראשון, אם את נחמדה ונאה, משכילה, מובוסה ועד 20 ת"ד 386 ר"ג (פרטי).

את אשה אינטליגנטית ורוצה לה את כתבי לסמיכה אשה 33 ת"א למספר — 7395/1/1

רווק מנהל השכונות 26/180 מעוניין להכיר נחמדה ועליזה ת"ד 515 ולציין טלפון היטה.

טיולים

(סוף מעמוד 47)

מחפשים 2 לטיול לאירופה ב' חודשים יולי—אוגוסט. טלפון 57348 239666

לטיול פרטי של בודדים/ות ב' גילים 34/5 לחודשי יולי או' גוסט לגרמניה אוסטריה בלגיה הולנד וספרד טלפון — 14.30 223979 — 16.38

חקלאות

(סוף מעמוד 47)

למכירה מרסס מסות דבגיה אחרי אוברול טלפון 055/91582

פיאט 550 כף בן ארצי ועגלה של. 055/91734 עזרה.

למכירה מסק בסיבה בסביבות דמלה, לטלפן אחה"צ 840798

למכירה מרקסור דוד בראון 1200 עם כף בגבעתי ומזל + עגלה הסמן 8 בגלגלים + ד' פורמי לא במצב עבודה 963255 בערב פרט לשבת.

למכירה טרקטור פורד 5000 בה. קרית נת 612 טל' 925253 בערב.

טרקטור פרגוסון 28 שנה יצור 55, במצב מצוין בפר סבא — שבוי 30, קדים בעריה.

למכירה טרקטור מתבר + שופל תרנות בנבעתי במצב מצוין — 051/91304 גם בשבת.

למכירה טרקטור ראודיר — 840798 לטלפן אחה"צ 10/20

שעורים

(סוף מעמוד 49)

מתמטיקה לכל רמה מכסודנם מכיים 262287 אחרי 17

סטודנטית לאנגליה: לתלמידי' עממי והיכון, טל. 611073 שלומה 14, מנינה.

שרותים

(סוף מעמוד 50)

שיפוצים. בניה. הרכבת רצוף תיקונים גנות מהכים גדרות 732919 828351

אבידות

(סוף מעמוד 45)

אבדה גוליקה לביבה חייב טל' 20748 על שם הנו קפלן. הפוליסה חנ"ל בטלה.

הצעות עבודה

(סוף מעמוד 50)

דרוש 1 נהג לחלוקה מיצרי „עטיה" עם ניסיון והמלצות. טלפון 236535

המשרד מתפש דרושים סקיר מכבי מתהיק ובטיונר מסגר צבעי ומתלמידים מ"ר 31324

דרושה עוזרת הנזון לבנות בית המדידות ליהודה 1.

דרושים ניצבים מכל הגילים לצרטים המעוניינים יכתבו להד"ר 16500 ת"א.

דרוש פועל לכ מקצועי לבב' ניות השכל חלפגוו 28, גרוני כלם 823972

דרושים נערים ומתלמדים לד' בודה ההיטים המהוהיכים טני 824903 ב־3—4

דרוש לאדריכל הרסית בני' מבנה לפנות בת ים טל. 969724

דרוש נער מתמיד להדרכות — „ראסס" — ברחוב אילנות 11 יבו יהודה 112.

דרוש רתך בתנאים טובים — לפנות כומרגע פוריה 23 יפו ליד סלמה 25.

דרושים נערים לסגנת בתנאים טובים אפשרי גם בקבלנות — רח' יהודה־הימית 45 יפו 829847

דרוש אדם בעל רקע וידע טכני לעבודה בבית מסחר מבוסס גדול במרכז תל־אביב. — לפנות קורות חיים לה"ר 2049 ת"א.

פקידים

דרוש ה סקיר ה אחראי ה עם ידיעה בהכברת לפנות „עלתי" בע"מ יהודה הלוי 33 ת"א מה. ב־11—5

דרושה פקידה צעירה להספקה בעבודה, עם ידיעה באנגלית. לשעות 8—16, נא לכתוב ולציין קורות חיים, לת.ד. 4342 ת"א.

למשרד מהנדסים דרושה פקיד' דה בתגכית השעה עבודה 12.00 — 19.00, טל' 444472 — 440531

דרושה פקידה כללית לעבודה מסודרת, לפנות להברת זהר, נחלת־בנימין 13 ת"א.

דרושה מזכירה למנכ"ל חברה גדולה. לשעות ארוכות 7000. לפרט ק'ר, להברה פיננס. אשר דוח בינה עם לשעות עבודה.

דרושה פקידה היודעת להדפיס בסכונת עברית ולעבודות משרד לשעות בלילות — שעות העבודה מ' 8—13 לטלפן: 623069 בערב ת"א.

דרושה פקיד פקידה — עזרת להנה"ח ליום יום, טל' 32693 12.00—8.00

דרושה פקידה מתחילה למשרד בראשל"צ טלפון 948750

למשרד עיר בהרים דרושה פקידה בתנבית, ליום עבודה מלא. טלפון 867413

דרושה תקנית א"א 350 נסו במכונת ההנהלות, לקבועת רא' יון 624931

עוזרות ומטפלות

דרושה מטפלת לילד בין 7.30—15.30 טלפון 816714

דרושה עוזרת עם לינה. טל. 759086

דרושה עוזרת לעבודת בית לעבודה בשעות 7.30—14.30 תב' איב סובים להתקשר אחרי שעה 5 אחה"צ טל' 750114 ת"א.

מורה לבית, עצמאית ואחראית 4 פעמים 5 שעות שבוע. טל' 775559

דרושה בחורה למשק בית יום יום 743569 רמת־גן.

דרושה אשה למשק בית ובבישול עם או בלי לינה. 782633

בית טוב מוצע לעוזרה בית אוהבת ילדים, רצוי עם לינה. טלפון 932713

דרושה בחורה/אשה להיהול משק בית באופן עצמאי. תנאים טו' בים. 269966 כ־14.00

דרושה מטפלת לילדה + משק בית בגבעתיים. לפנות בשעות אחה"צ טל' 720021

בבבלי דרושה מטפלת לא ימים בשבוע. טלפון 410021

דרושה מטפלה 7.00—15.00, ויז' הבר, האורה 7 רמת השרון (ליד רמבה"ם 16 אחה"צ ובערב.

דרושה אשה לטיפול חלקי בי ילד ובמשק בית בשעות 12—16 טלפון בבחר 449760

דרושה עוזרת בבנק בית לכל יום 5 שעות ביום 843288

דרושה עוזרת על יד חולה עם אפשרות לינה טל' 730086 רק אחרי 16.00

דרוש צעיר דרושה מטפלת לתי נוקת בת 4 חודשים לפנות קאוזר סו, הראשונים 8 ב' מתת היה.

בגבעתיים דרושה עוזרה 5 עם מים בשבוע 3 שעות טלפון — 722182 אחה"צ.

גזירה ותפירה

אוברלוקיסטית מעולה יד וק' לדוגמאות דרושה למפעל בדר גה בהרצליה. טלפון 984022

דרושות קטלריות ונערות סה' למודה בעבודה גבוהה, תהנה מרכזית תל־אביב. להתקשר — 868976

דרוש גזרן מעולה לשמלות „רגביר" אשקלון אזור התעשיה ליד בית המוהר.

למפעל סריגה וקונפקציה דרד בית מעולה לפנות בבידמו לגבעתיים בע"מ ת"א רחוב לבנדה 32 — טלפון 37666

תופרת מקצועית למכירה ב' פבלנת בבית טל' 829994 עד שעה 15.00

דרושות תופרות בית לעבודה קונפקציה פסים ומלוצות יחי' בר ואוברלוק רק בגלות ובית ורק. לפנות בית ריגה הדר 205 טל. 52510 אפנת אישה.

יהלומים

יהלומים! דרושים: פקידה ו' פועלי קצוה לשלה וברילומ ל' מלוה ולמפמה. יחזקאל, לבנדה 18 ת"א.

מספרות

ספרית טובה לחצי יום כ־8.30 — 417155 — 1

דרושה ספריה לסלון „ספחה" טלפון 446570

חרטים ומסגרים

דרושים חרש ורכים ספוליים לפנות „הארגבעה" אבא הלל 148 רמת־גן.

דרוש הרמסגר בתנאים טו' בים לפנות טובניג טוריה 23 יפו, ליד סלמה 25

ביקוש עבודה

(סוף מעמוד 50)

מקבלים עבודת בהרוסה רצוי' לה, בהריסה אוטומטית, טל' 39620

בעלת טוטיתא כמהירת מעוניינת בהצעות הובלה ברננה והסביבה משעה 14.00, ת.ד. 118 רעננה.

אבטיפוסמית מנוכה לרופא שי' ניים מחפשת עבודה לחצי יום 730775

ישראלית בגיל 30 השכלה תי' כוניה אחראית ונאה בעלת רכב והמלצות מצויינות מעוניינת ב' עבודה עם קהל או יחסי ציבור לחצי יום ת.ד. 3226 ת"א ל' „אחראית".

בחור דיגאסי, בעל רקע טכני מעוניין בעבודה חליות מ־17.00 ת.ד. 9167 ת"א (גב).

צעירה בעלת יוזמה ובוגר אר' גון רובנית 6 שנות + רשיון נהיגה, מעוניינת בהצעות. ת.ד. 11345 ת"א.

מקבלת הדפסות בעברית, גבו, בית הכבר סקוה ישראל טלפון 925837

עסקים

(סוף מעמוד 45)

קוסמה עפה מקולחים כברבר מה לעסק — צלצל 39596 ונסכה סרבו.

למכירה קונדיטוריה והיקה מרכזה לשלום משכחות „כמואל" טלפון 764230 57030

למכירה חנות להלבשה „אתא" עם טלפון ומונו אויר רח' לה' גרדיה 76 ממס' הסופרמרקט 33858 38285

עוזה רשיון מאויר מתחרסת תעשיה, לקונפקציה גברות בעל' מוין רב, מעוניין להכנס ל' שותפות או לרכוש מפעל מבוכה טל' 37748 כ־14.00—16.00. ת.ד. 20104 תל־אביב.

למכירה עקב זיקנה עסק מבוסס לקליה ומהינת קפה + הספקה לחנויות, קוייטנסורה קבועה + דירה, 2 מחסנים גדול, לפנות כנה כליות 3 נוה עמל הרצליה

למכירה פרפומריה מבוססת — לטלפן כל יום כל בערב טלפון 912395

להשכרה או למכירה חנות סבר ות ברחוב מרסה 20 קרית־גת. לפנות לידיעת במקום.

שותף דרוש לקניה מאבאה במון הוצאה גרמני־אמריקה. ת.ד. 29596 תל־אביב.

חנות דליה מרכזה לימי משפ' חות, למכירה מבובה מלה לפ' נות בה. 615822

בשכ"ח כיכר עסק ביזיהודה 7 + טלפון 8 ויטריבה 448152

מרכיש בית מלאכה לעבודה אלומיניום 200 כ"ר גם בלפון ליד תחנה מרכזית ת"א אפשרי עם או בלי ציוד טל'. 624661

בהזדמנות מיבות ורפואות ל' מכירה זכות חלוקה לבסקוי' בים ומטמתים באזור נוש רו עם מכאית 3 מון במצב סוב. הרמה מובה 744758 בין 4—10 בערב.

השפמה להשכרה בגבעתיים + לקוחות קבועים מוניין: 188 — 763015 בערב

למכירה מכערה ברחוב בן יהו' דה 70 ב"ר) לפנות טלפון — 34016 כ־12.00 עד 16.00

לחברת מדערכון דרוש/ה כ' צינג בתל־אביב בע/ת משרד לטלפן 04/663582 חויה.

חנויות

(סוף מעמוד 45)

למשכרה חנות יפה 30 מ"ר + סלון + גלריה 16 מ"ר כרח' סלמה 123, לפנות 56511

חנות 40 מ"ר + טלפון + מחסן במרכז אבודגבירול לתש' כיר בשכ"ה טלפונים — 267912 — 361531

דרוש שטח מינימום 30 מ"ר לחנות ת"א דיזנגוף או בן־יהודה בשכ"ח/דמ"ש „מכבה" 623664

להשכיר או לסבור חנות מעולה ב' גלריה טלפון 444480

חנות ברח' גריזנברג פינה החלה בכניסה לחשכרה בכ"ח או ב' בר 30 מ"ר אפשרות לגלריה. טלפון 9—13 56340

בשכ"ח בגבעתיים חנות 50 כ"ר שתי כניסות 3 חלונות ראוה וגלריה טלפון 783232

מחסום בהרזום בכניהם נחלת בני יבין 68 + 2 חלונות ראוה 8—9 14.30—16.30 223479

מעוניין לסבור חנות במרכז חחר רבות 60 כ"ר במרכז לסכירת היהום — 750452 — 752485

משרדים

(סוף מעמוד 45)

דרוש משרד בבניבה רוטשילד בחזית בשכ"ח או בכבנית טלפון 729289

להשכיר דירה 5 חדרים ליד כבר דיזנגוף מתאימה למשרד הראל בעבודה 774131 בבית — 251116.

בצפון ת"א להשכיר 2 דירות 4 חדרים כ"א טלפון, ניתן לש' כור כ' דירה בנפרד. לטלפן — 625879

בשכ"ח חדר למשרד + טלפון במרכז ת"א. לפנות ברחוב דרור ציון הראל 2, ת"א. טל' טלפון 613665

אולמות

(סוף מעמוד 45)

דרוש אולם להעסיה הלה 2500—3000 מ"ר בסביבות. טלפון 753511 בין השעה 17—18.30

למכירה אולם ליהלומים, 113 מ"ר בפאחורי בורסה היהלומים. לפנות טל' 820242

בתי מלאכה

(סוף מעמוד 45)

מרכ"ש פוב חדרים על יד אלבני לעבה ומלאכה לפלמי 446771 — 265022 ת"א.

הלבשה

(סוף מעמוד 45)

שמלה כלה מבוארת קיצית 921336 בהזדמנות 39—40

להשכיר שמלת כלה ועצרה חדש יד שניה 848147

מכונות תפירה

(סוף מעמוד 46)

מכונות ריקמה „הוזלו" (מס' באה) למבורה טלפון 051/3954

חיות בית

(סוף מעמוד 49)

למכירה גורי כלב זאב (רתים נרכשו בבלי יתהניו) טלפון — 740752

הלוואות

(סוף מעמוד 45)

משכנתא לא צמודה לזוג אורך 8.00—6.30 16.00—17.00 239287

שעונים

(סוף מעמוד 50)

למכירה 3 שעונים היים טל. 445503 בצהריים ובערב.

מכוניות למכירה

(סוף מעמוד 46)

פורד קפרי חדשה 22,000 ק"מ מבוררת מיהור 367993 לטלפן 8—6—4

פיאט סמיישן 1964, יד קניה, במצב מצוין, רדיו, מנוע 1968, 15,500 ק"מ, 38,000 לי'י, לשנה 820356 בשעות העבודה — או 051/57717

קרמפה 1300/4 1968 במצב מצוין בעבודה 821283, 10,250

בהזדמנות ב.מ.ו. 700 ג.ב 63 טלפון לעבודה 787467

אוסטין קרס 66 במצב מצוין, טל' 962502

פרינץ 4 1966, יד ראשונה, למורה בחורשה, מכס, בגיה — 263220 בעבודה 871114

דילקר סומר כיכר תחבר מודל 1966 עם גלנים פתחים. מצב מצוין. טל' 919553

בהזדמנות פולקסווגן - קבינה כפולה 66 מצוין + רדיו. טל' 051/91153 בשבת 051/91778 7900

לארק 65 מנוע חדש 69 מצב מצוין. 053/24553

פולקסווגן 1300 שנת 1969 מצב מצוין, עם אפשרות פחצית המסים בתשלומים. טלפון 233386

פרמוטא מנדר 1969 במצב טוב ביבה. 055/95587

פיאט 124 מודל 1967 70,000 ק"מ מסם 8 חודשים, מחיר 16,000 לטלפון 781461

פיאט 1500 1966 כבוע 71. 862863 לא בשבת.

למכירה מיאצית ברוקואי עם מקום עבודה. טלפון 868809

בהזדמנות פיאט 1100 אחרי שי' פוץ כללי, מודל 1956 לפנות טלפון 254687

קורטינה 1600 68 דלוקס המנוע רדיו, שמורה טל' 925532

ציטרואן 1964 במצב מוב, אחרי אוברול וצבע כללי, טל'. בשבת — 04/931301 מסד השבת 03/904953

הילמן הנמר 1970, במצב מצוין לפנות טלפון 260629

הילמן מכבים 58 במצב מצוין לאחר ביטוח, טל' 419083

וקסהול היווה 1964 מסם לשנה יד ראשונה טלפון 783931

פיאט 850 1971 מסם מסם שושי בערב לשבת 956710

סימקה 1000 ג'י.אל. 1964 במצב נהדר בהזדמנות מיהזת אולנר זורוב 7 ר"ג „לוי".

פרינץ 4 1968 במצב מצוין טלון, דיוו. 055/32973

„מסוכנא רייב" ז'בוטינסקי 111 פרנסה מובה טלפון 738474, מכירת כל סוג מכוניות ומרוימים והחלפת מכוניות ישנות בחדשות. אפשרות כיוחד: מריסקה 1300 בהלוואה בגאות ל־3 שנים. ג'יב מציגים + מיניאל 66 מתחרות 63 ,45.

פיאט 128 וד מסם מסי 84 צבי או אחרים שבת 852661

מרוחא מנדר 1970 מסם טלפון ב' עבודה 730555 בבית 724034

ב.ב.אז. 69 4 שנה מסם טל' בשבת 12—6 הול 4—7 739474

פרד 2 403 כ' 76,000 1967 ק"מ, ג' ראשונה 10,000 1964 ל"י לטלפון 998113 אשדוד.

קבמסה 900 1964 אחרי אוברול מסם טל' 855957

פיאט 124 מודל 69 במצב מצוין 412735 39-000 ק"מ טלפון

דמושר 63 מצב מוב מוגל אוברול צבע מסם 9 חודשים 05/952943 בערב ובבית.

למכירה אוסל מכתרי 66 במצב מצוין + רדיו. טל' 918817

פיאט 850 1965 „ריבולי" מכר ניות" „הניון אילון" מגרשי תחנה דרום לשעבר ליד „בית הדר" הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי טל' 612137

פרינץ 4 68 יד ראשונה מצויין. ב' בנית 857128 בעבודה 413577

למכירה רוזין 59 + רדיו ומכה לי'י טל' 722379 כימי חול 3/4

פיטקה ג'י.אל.אס. 1964 „ריבולי מכוניות" הניון אילון מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר ליד „בית הדר" הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי. טל' 612137

לארק 1964 אחרי אוברול בכ' צב טוב טלפון 235062

דושק 1958 בהזדמנות 2,700 דינמו וצבע חדש 843591 ביום.

למכירה סוסיתא ססיישן 1964 מצב מצוין דלג, הנוב קיש גג, נהגית, בימים א' או ד' בלבד אחה"צ.

פרינץ 4 1966/62 „ריבולי מכוניות" „הניון אילון" מגרשי תחנת הרכבת דרום לשעבר ליד בית „הדר" הכניסות מרחובות דרך פ"ת רח' הרכבת ומיהודה הלוי טל' 612137

פבג מגרר 404 במצב מצוין מסם לשנה, לפנות 051—8128

אופל רקורד אוטומטי 1970 „ריבולי מכוניות" הניון „אילון" מגרשי תחנת רכבת דרום לש' עבר ליד בית „הדר" הכניסה מרחובות דרך פ"ת רח' הרכבת ומיהודה הלוי טל' 612137

למכירה סוסיתא שנה 62 2,000 מסם לשנה. להתקשר 840090

אופל ריקורד סמיישן 1970 — „ריבולי מכוניות" הניון אילון מגרשי תחנת רכבת דרום לשע' בר ליד בית „הדר" הכניסות מרחובות דרך פ"ת רח' הרכבת ומיהודה הלוי טל' 612137

מערי נבה פורד מרבים נד' מי 65 מנוע 70, שכור היטב 826949

מריותא הרקי 1964 „ריבולי מכוניות" „הניון אילון" מב' רשי תחנת הרכבת דרום לשעבר — ליד בית „הדר". הכניסה מרחובות: דרך פ"ת, רח' ה' רכבת ומיהודה הלוי. טל' 612132

בהזדמנות למכירה מורים מסחרי 65 מצב מצוין, 7,000 ל"י. טל' 251206

ברוחב ס/ס 20 69/60 „ריבולי מכוניות" „הניון אילון" מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר ליד בית הדר, הכניסה מרחובות: דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי, טל' 612137

למכירה בהזדמנות ולאיאנט 68 אוטומטי במצב מצוין, טלפון 825905

אופל מכתרי 1965 „ריבולי מכוניות" „חניה אילון" מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר, ליד „בית הדר". הכניסה מרחובות: דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי. טל' 612137

למכירה רנו 65 רח' דיין 35 בהרים טל' 875303 אברבך.

קוזאק 1961 „ריבולי מכוניות" הניון אילון, מגרשי תחנה רכבת דרום לשעבר, ליד בית הדר, הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי. טלפון 612137

פיבג 404, מודל 64 בהזדמנות מנוע חדש + רדיו + מסם. טל' 822297 פרט לשבת.

פיאט 124 סמיישן 1969 ריבולי מכוניות, חניון אילון. מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר, ליד בית הדר הכניסה מרחובות דרך פ"ת. רח' הרכבת ומיהודה הלוי טל' 612137

למכירה מכונית הילמן מודל 64 כולל רדיו לעבודה במצב טוב לצלצל בשעות הערב וגם בשבת 744510

סבג 404 68/66 ריבולי מכוניות הניון אילון, מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר, ליד בית הדר. ה' כניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי, טלפון 612137

פרינץ 4 64 צבע וחפוף במצב טוב מאד. במחיר הזדמנותי, ל' כניסה מידית. טלפון 942660

מרוחסה 1500 1969. ריבולי מכוני' יות, חניון אילון, מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר, ליד בית הדר. הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי טל' 612137

פיאט 600 סוף 64 מהודשת, צבע חדש, רדיו ותוו. 757648 מ־17.00

טמפרליקס איטלקה 1968 אוטומטי + מזגן אויר. ריבולי מכוניות, הניון אילון, מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר, ליד בית הדר. הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי. טל' 612137

סטודבייקר אוטו על כיונל 56 בהזדמנות נגרר 10 מ' בפירוק שותפות. טלפון 262052

פולקסוגן 1500 תיפורטית 1969 ריבולי מכוניות, הניון אילון, מגרשי תחנת רכבת דרום ל' שעבר, ליד „בית הדר". הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי, טל' 612137

פולקסוגן 1300, 70, מסם שנה, 18,500 ל"י. טלפון 908584

פולקסוגן סטיישן 1971. ריבולי מכוניות, הניון אילון, מגרשי תחנת רכבת דרום לשעבר, ליד בית הדר. הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי. טל' 612137

פיאט 600 1969 מצב מצוין 9.700 טל' 413448

מוריס 1100 1963 „ריבולי מכונ' יות" „חניון אילון" מגרשי תח' נת רכבת דרום לשעבר — ליד „בית הדר". הכניסה מרחובות דרך פ"ת, רח' הרכבת ומיהודה הלוי, טל' 612137

פרפקט 65 מנוע 71 טל' — 412312

מיני מינור מודל 1963 במצב טוב מאד טל' 414752

משלשים מוזרים אקספורטיים לכל סוגי פיאט, „בליבו לאוטו" גבורי ישראל 51, 31275

פיג'ו 404, 1300, 70, מסם 60,000 ק"מ טל' 16.200 751231 כמה רכבות.

משלשים מוזרים אקספורטיים לכל סוגי סימקה „בליבו ל' אוטו" גבורי ישראל 51, 31275

קורטינה 1969 + מסם לשנה רח' י"א באדר 19 רמת־גן מר חור פתח.

אלפא רומאו ג'וליאטה ס.ו. דגם 1966 במצב מצוין. בשבת טל' 04/931301 משר הכבוב — 03/904953

משלשים מוזרים אקספורטיים לכל סוגי קורטינה „בליבו ל' אוטו" גבורי ישראל 51, 31275

ב.מ.ו. 1000, 66, מסם לשנה במצב טוב טל' 984667

אופל 17 מסחרי 70, מצוין + תנוכנה לצלצל מקבת בבוקר 03/440757

משלשים מוזרים אקספורטיים לכל סוגי סוסיתות „בליבו ל' אוטו" גבורי ישראל 51, 31275

אוסטין הילי ספרים, מוזחות 1967 מודין שני צבעות, מסם ועוד כל נגר. 848720 רק בערב.

קורטינה 64, מסם דיוו 18,000 אחרי שיפור אוברול במצב הרש. 13,500 ל"י טל' 749016

סבג 404, 1971 רחוב ירושלים 78 דירה 1 17—19.

דושי 58 במצב מצוין מסם שנה, דנוד, חרש צבע חדש מנוע חדש 3,700 ל"י טלפון 735971

ב.מ.ו. 1200 1969 מוזרת לכיו וסמם 053/22123

אופל קרס סמיישן 1500 שנת 70 37,000 ק"מ במצב מצוין. אשפר לראות את המכונית ב' שבת בין 10 עד 1, רחוב פרץ חבור 16 תל־אביב.

פרמל דוכס 69 יד ראשונה, מסם שנה. טלפון בבית 053/25810 בעבודה 03/30174

למכירה סבג סטיישן 204 1968 76,000 ק"מ, טלפון 923444

פילימום מסם אוטובוס 950 ליר רות, אילת 45 ת"א מוסך דורר' אברהם.

אופל 58 שמור בעבודה 56446 בבית 863688 אשר.

פיאט 600 68/65 50,000 ק"מ טל' 79182

אלפא רומאו ג'י.טי.וי. 175 מודל 71, 38,000 ק"מ עם מסם לשנה, במצב חדש, בהזדמנות — טלפון 865626

טריומף סמורה 5 מסמות 63, גג נפתח, + רדיו, אחרי אוב' רול, דיר קלינה 448496

בהזדמנות ציטרואן די.אס. 1963 לפני שיפוץ מנוע —5,000 ל"י רות, סוטר „שמיר" יבוסורה תנת המסגר (על הגבעה) 36306

פולקסוגן 1600 — 1969 אומר סמית, יד ראשונה. טל' 232481 (גם בשבת).

פיאט מסחרי 1966 + אוברול + צבע במצב מצוין. 245468

ב.מ.ו. 1000, 1969 + רדיו 13.300 לירות. טלפון 739787

סבג 504, 1971, 25,000 ק"מ. — בעבודה — 410898 וזהבה.

פולקסוגן תיפורטית 1500 אור סומטית מודל 69 שנה מסם במצב חדש רדיו ואביזרים — 18,750, בעבודה 615378 בשבת 738611

אופל רקורד סמיישן 64 יד ראשונה מצב מצוין בבית — 904917

פורד קוסט 60 מצב מצוין טל' 37306 בבית 738365

פולקסוגן תיפורטית 1500 מודל 69 יד ראשונה טלפון 38509 בשעות העבודה בין 8—7.

בהזדמנות פרינץ 4, סוף 1964 + רדיו טלפון 874766

סנב' סמוריבייקר 63 יד ראשו' נה, 3,300, מוך במצב מצוין 449225 10—7 בערב.

למכירה מכונית ב.מ.או. 1200 שנת 1970 30,000 ק"מ במצב מצוין להתקשר 780254, 441510

מוריס 1100, במצב מצוין הירי רון 15, מרדכי.

פריומף 1500, 1968 מצב מצוין בעבודה 262192 נזית בבית — 261787

א"מ 40 62 מצויינת בבית 859530 בעבודה 267068

אופל רקורד מסחרי 1965 טל' 950632, 952129

דר — פולקסוגן 1972 אסם ק"ב בהזדמנות טלפון 238250

מיכבוב 66 מתוחה יפהפית במצב מצוין. לפנות עד יותאי טל' 35 גם בשבת כל היום ע"י קול' נוע זהר.

אופל רקורד 57 + רדיו מסם לשנה בהזדמנות 825603 בשעות העבודה.

למכירה פיאט 850 קופה 68 יד ראשונה מסם לשנה טלפון — 30810

אופנועים וקטנועים

(סוף מעמוד 46)

בהזדמנות וספה במצב טוב מודל 150 1966 225167 19.00—16.00

וספה למכירה בהזדמנות מצב טוב 904522 אברהם.

מלבן 66 עבודות 443523 415803 ניב.

וספה 150 — 1960 — מוב 250 ל"י 918506

קטנוע ספרינט 1969, מבצע ב/3 ראשל"צ, אייל 111

בהזדמנות הונדה 50 חדשה ק"מ, טל' 225755

למכירה אופנוע עם כיוון 150 ל"י 786071

למכירה שידרה הונדה 175 מצב מסם לשנה, טלפון 789615

למכירה 175, 1964 בהזדמנות טל' בעבודה 823335 מודבי שעות 14—16

פירת סקרינט במצב טוב כירה טלפון 944228

מלבן 66 מצב מצוין 700 ל"י 17.00—14.00 74387

מכירות

(סוף מעמוד 45)

מחרטה „וסם" למכירה יד שניה 18, יפו. 773078

למכירה ציוד למוסכר ומה' גלוה סיילור בהזדמנות. 857—91156

בהזדמנות 2 מכונות ספל 14 חדשות טל' 251206

למכירה ציוד למוצרי עור. מכונות תפירה פלטשיין משין, מכבש יד למכרות, ב' יד להזדמנות. ברחוב בן־סמך ר ר"ג אחרי 4, 446771 — 265022

מכונת קרח במצב מצוין כירה טלפון 739889

למכירה עגלה שכיבה „ג'ב" במצב טוב מרסים 418325

למכירה אוטוגיבים בצורת זוויה + ציוד הזדמנות טלפון 869636

למכירה 2 שולחנות כילה (סנוקר) טלפון 053—05688 השעות 12—19.

למכירה אוטוי סבין רו מצב טוב 1211 אומגיים 904842

בהזדמנות מכונת כביסה חצי אוטומטית, תנור ח' מום בהזדמנות „זינגר") ג'ירה 840585 17—30.

למכירה לרגל נסיעה סופ' סות עורם תקליטים אנגלית מבצע פרטי 33377

למכירה בהזדמנות סלון תריסות, 1 סנדוני, 1 פילום בקדים מאד. טל' 758620 ב' הערב.

למכירה מזגן, כירים, מזגן רדיו, פריג'ידר ושולחנות, טלפון 727145

דרוש! מתן הוראות לקונה שאריות בדים גדול. „סמאלנא" קליסר 48 תל־אביב.

מכונות נסיעה להזיל ספר מכשירים ופרסים של מכולת. מרכז מסחרי מס' 8 ערד — ת"א.

מקררים

(סוף מעמוד 45)

למכירה אמקור 7½ קוב, מצוין טל' 259595 משעה 3

למכירה מקרר אמקור 10 מוב מאד 765653

רהיטים

(סוף מעמוד 45)

למכירה חדר שינה עתיקה סוה ארונות ומזאלם 22268

קניות

(סוף מעמוד 45)

מעוניינת בקנייה נוער בגדים אורך 1.65 טבר 418325

מעוניינים במקאים ובמקרר עליה 932414 בשעות הצ' הרים.

טלויזיות

(סוף מעמוד 46)

למכירה, בהזדמנות, טלוויזיה „גרונדיג" במצב טוב בלי 739443

כלי נגינה

(סוף מעמוד 49)

למכירה פסנתר כנף „אורבר" מצב מצוין טלפון 447640

מאמן לפסנתרים חדשים ו' משים: מכירה — קניה — תחבורה. הרצל 55 רמתגן (אחה"צ).

בהזדמנות חדש: אורגן סיסה. טל' „אמפליפייה" סופר ריברבר" טל. 235251

מכונות כביסה

(סוף מעמוד 49)

בהזדמנות מכונת כביסה „אי' קייל" במצב מצוין. טל' 8538

למכירה בהזדמנות מכונה כביסה בבריקס. טלפון 241691

לימודים

קורס מעשי בצילום מרמה דוברי אנגלית. פרסים: בית על, חדר 530 ת"א.

שאר מדורי ה„לוח" בעמודים 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53

צומת ירושלים

(סוף מעמוד 51)

דירות מרוהטות

דירת חדר וחצי בשכון רסקו, רח' הרצוג ירושלים. להתקשר לטל. 03"849297.

חדרים מרוהטים

חדר לסטודנט/ית בבית פ"ט ברית יובל זנגויל 5/4.

הצעות עבודה

החברת מקרקעין דרוש/ה מ' ציג/ה בירושלים בעל/ת מרץ טלפון 04"663582 חיפה.

אופנועים וקטנועים

מהודנדות כירה לוספה, מצב מצויין 85918 כ"8—15.

משרדים

למכירה דירת 3 חדרים במרכז ק"ב טל' 03"782249, מ"1—4 ומ' 19—23.

שרותים

"השרות" — יבצע בביתך נקיון יסודי ופוליש פרקט, באמצעות מכונות חדישות טל. 35686, במשך כל היום.

עסקים

למכירה מכלת בשטח של 200 מטר באיזור מבוקש. אפשרות לעסק אחר. טלפון 522681 גבעת שאול.

צומת חיפה

(סוף מעמוד 52)

דירות למכירה

חיפה למכירה דירה 3½ חדרים ברח' פאר 16 לפנות טלפון 04"53017.

בבת דירה 3 חדרים, הול, שפורים. לפנות 225881 233104.

בהדר דירת חדר קומפלט. טל' 66264.

דירת 3 חדרים + פינת אוכל קרית שפרינצק טלפון 537935.

קרית חיים המערבית 3 חדרים ארונות קיר הבור טלפון ומה ד' כניסה מיידית 35,000 + 8000 משכנתא טלפון 725128 ושעה 17 שבת כל היום.

דירה 3 חדרים + ארונות ב קרית חיים למכירה באוגוסט — 72476.

דירות להשכרה

שכ"ה דירת 3 חדרים + טלפון קרית אליעזר. טלפון 640885.

דירה 3 חדרים בשכ"ה קומפ' גנות: דרסלר, נוה יוסף 59/ב'.

להשכרה דירה בת 3 חדרים רעאליה א. ה. סילבר 45/12 פרטים בטלפון 720977 בין שעות 5—7.

קרית חיים בשכ"ה בית בודד חדרים פרטי טלפון 235481.

קרית חיים בשכ"ה 3 חדרים לפונים 721861 723503 בערב.

להשכיר 2 חדרים בניסה מיידית לפון 224862 מ-2.00.

דירות מרוהטות

דירת חדר מרוהטת בבית שאנן צ"ת טלפון 234277.

ביקוש דירות

דרושה לקנית דירה 2½ חדרים קרית אליעזר או הדר 643420 ערב.

הצעות עבודה

משפחת דרושה לשניים ביזרעאל ית תנאים טובים. 232876 מ' 16.

דרושה מטפלת לשני ילדים בני 1 ו־3 לכל ימות השבוע, בשעות 7.30 עד 13.30. לפנות בין השעות 15—21 טלפון 86.

דרושה פקידה לעבודה משרדית מ־8—14 ומ־16—18. ידיעת כתיבה במכונה הכרחית לכתוב תא ריב חיפה למספר 1000.

חקלאות

טרקטור אני 955 מודל 1964 טלפון 224917 חיפה.

שעורים

מורה מוסמכה ליסודי, מחזירים תלמידים מפגר איזשהו, טל' 665477.

מכוניות למכירה

ספיי 6 טמייטן 6/64 טלפון 04"931251.

למכירה פרינץ 4 1969, יד ראשונה, 18,200, לפנות כל 067"40378.

למכירה נ.ס.או 1200, 1969, במצב טוב. מחיר 12,250, לפנות טל. 067"40378.

למכירה מכונית טריאומף 1969 במצב מצויין, אחרי אוברול לי צלצל 718348.

פולקסואגן קופה 1600 אוטומטי משנת לשנה, צבע בורדו, במצב חדש. טלפון כ"ט 15—8 641056 מ' 15 87023.

הילמן אימפ 64 מטם לשנה 7,800, טלפון 231936 ערב לשבת.

פיאט 238 מסחרי 1971 רשיון לרכב נוסעים 530239 16—8.

פוסיטא מסחרית 10 66 בצוירת 6,350 לירות טל' 04"988157.

דופין 1957 מנוע חדש במצב טוב + מסם טלפון 536395.

דופין 1960 במצב מצויין לפנות לפייער טל' 539010.

פרינץ 4 1969 במצב מצויין + רדיו וחמום טלפון בבית — 538261 בעבודה 941399.

אופנועים וקטנועים

למכירה סוף 65, 2 כ"ס, 900 ל"י, במצב מכני מצויין טל. 931650.

עסקים

אטליז בשכונה דתית בקרית אתא. טלפון 725442 לאדם דתי.

מקררים

מטבחית בפריג'ידר 5 קוב עם דלת מסודרת טלפון 640550.

הבחירות
לועידת
הסתדרות הפקידים
עובדי המינהל והשירותים
ולמעצות הסניפים
ביום שלישי
27.6.72

סנטוריום
לחולי עצבים
מחפש שותף 20—30%
אפשרי גם פסיכיאטר
לפנות טלפון 268466
בשעות 5—7

לעוסקים בענף הבניה
קבלנים, ארכיטקטים, מהנדסים
יצרנים וספקי אביזרים לבניה
ספר השנה לענף הבניה
ולוח שימושי 1973
ספר כתובות

הספר נמצא כבר בדפוס, נא למהר ולשלוח תשובתכם
כל המעונין להופיע בספר הנ"ל מתבקש למלא את הפרטים הבאים ולשלוח אלינו מיד לפי הכתובת:

פרסום מלכה, רחוב גור יהודה 5 ת.ד. 21102, תל־אביב

השם: .... משפחה: ....
עצמאי או שכיר ....
תואר ומקצוע ....
רח' .... מס' .... טל. ....
ת.ד. .... עיר: .... מיקוד ....

הספר ישלח חנם לכל דורש העוסק בענף הבניה

המוסד לביטוח לאומי

הודעה חשובה לעובד השכיר
שינוי בתשלום תוספת לבעלי שכר נמוך

החל מ־1.4.72 ישלם המוסד לביטוח לאומי את „מענק התיקרות" ו„תוספת לבעלי שכר נמוך" לעובדים עם שלושה ילדים ויותר, או בשעני בני הזוג עובדים, גם אם אין להם ילדים.

1. מי זכאי לתוספת לבעלי שכר נמוך?

עובד שכיר, נשוי, או הורה לילדים, או יחיד שמלאו לו 30 שנה ותומך בהורים, ששכרו החודשי הוא עד —.425 ל"י — יקבל תוספת לשכרו בסך —.25 ל"י.
עובד שכיר ששכרו החודשי עולה על —.425 ל"י — יקבל תוספת משלימה לשכרו עד ל־450 ל"י.

2. מי זכאי למענק התיקרות?

עובד שכיר נשוי, או הורה לילדים, ששכרו החודשי עד —.490 ל"י — יקבל מענק בשיעור של —.48 ל"י לחודש.
עובד שכיר ששכרו החודשי עולה על —.490 ל"י — יקבל מענק מופחת בשיעור של חצי לירה תוספת בשכר עד לשכר של —.586 ל"י לחודש.
התוספת והמענק ישולמו לעובד, בתנאי שאין לו הכנסות קבועות מרכוש, ריבית, דיוידנדה או גימלאות בסך העולה על סך —.3,600 ל"י לשנה.

3. מי ישלם את „התוספת" ו„המענק"?

המעסיק — מעסיק ישלם לעובד שכיר זכאי שלו שני ילדים או פחות. ולעובד שכיר שבן זוגו אינו עובד.
המוסד לביטוח לאומי — ישלם ישירות על סמך תביעה אישית, לעובד שכיר אב לשלושה ילדים ויותר ובכל מקרה ששני בני הזוג עובדים גם אם אין להם ילדים.

4. ביצד לתבוע את „התוספת" ו„המענק"?

— אם אתה זכאי אשר מעסיקך חייב לשלם לך את „התוספת" ו„המענק", ישולמו לך תשלומים אלה במועד הרגיל של תשלום השכר.
— אם אתה זכאי אשר „המוסד לביטוח לאומי" חייב לשלם לך את „התוספת" ו„המענק", אזי עליך להגיש טופס תביעה אישית, באמצעות מעסיקך, לסניף המוסד לביטוח לאומי.

עובד שכיר.
ידיעה זו שווה כסף, דאג לקבל את המגיע לך.

מתווך באום מציע:
1. דירת ריקה 2½ חדרים, עם טלפון, ע"ש, חזית, לשנתיים, ע"י שדי חן —.550 לחודש
2. דירה ריקה 2 חדרים, מרפסת ענקית, ק"ג, חזית, רח' דובנוב —.500 לחודש
3. דירה מרוהטת 2 חדרים, עם טלפון ק"ב רח' בארי —.600 לחודש
4. דירה מרוהטת לוקסוס 3 חדרים, הסקה, טלפון, מעלית, חניה —.800 לחודש
5. 5 חדרי משרד ק"א, רח' הוסשל, מתאים גם למלאכה זעירה —.750 לחודש
6. 6 חדרי משרד גדולים, ק"ב עם 3 קוי טלפון, רהוט אחד העם בדמי מפתח.

מתווך באום, ת"א, אלנבי 108
טלפון 621127

עיריית ירושלים
דרוש מבנה בן 4־8 חדרים
באזור מערב העיר (בית הכרם, קרית משה, בית וגן ויפה נוף) בשכירות חדשית למטרת כיתות בית ספר.
בהצעות נא לפנות לאגף הנכסים, עיריית ירושלים, רח' יפו 22 טלפון 232251 בשעות לפנה"צ.

עיריית ירושלים
דרוש מבנה בן 2־4 חדרים
בעיר גנים או קרית מנחם בשכירות חדשית למטרת כיתות בית ספר.
בהצעות נא לפנות לאגף הנכסים, עיריית ירושלים, רח' יפו 22 טלפון 232251 בשעות לפנה"צ.

לחובבי צילום!
מסירת כל עבודות צילום
שחור־לבן תוך 24 שעות
ביצוע ברמה גבוהה אצל:
פוטו איריס
ירושלים רח' יפו 168 ומול בי"ח שערי צדק)
טלפון 225393. פנה עוד היום.

לסובלים מאסטמה
הנהלת קייטנת מצפה רימון באותה לאור פניות רבות לקיים קבוצה מיוחדת לחולי אסטמה. תנאי פנימיה מלאים. 16 חוגי פעילויות מגוונות.
ההרשמה נמשכת
לפנות ת.ד. 101 מדרשת שדה בוקר

נגנבה
טריומף 1300
1970
צבע לבן
מס' 268—713
המוצא הישר מתבקש להודיע לתחנת המשטרה הקרובה או טל. 622841
ויבוא על שכרו

קריזלר 160
אוטומטית
1972
למכירה
בהזדמנות
חדשה לחלוטין.
להתקשר 721639, 265965.

אבד כלב
בוקסר
באופקים
עונה לשם „פלוטו"
מנומר, אפו שחור־חום
המוצא הישר יתקשר לטלפון 057-93393
ויבוא על שכרו.

דרושה
מכונת
חיתוך נייר
(חדשה או משומשת)
לפנות: דפוס אמנים מאוחדים בע"מ,
טלפונים 615374, 624898. ת"א.

דרוש שותף
שקט, פעיל
75.000—150.000 ל"י
למסעדה גדולה
באזור תיירות
טלפון 762053

להשכיר בצפון ת"א
חנות פינתית
רשיון לבית קפה, מסעדה. אפשרות לכל עסק אחר.
טלפון 230385

למסידה בוטיק
מסודר ומצליח
בצפון תל־אביב
עם שטח גדול למתפרה.
הבוטיק בעל ותק של 4 שנים ובעל חוג לקוחות קבוע. ונמצא מול בית קולנוע.
לפרטים נוספים: טל: 447867
בין 6—7 בערב.

דרושה דירה
מרוהטת בשכ"ח
במרכז חולון
לזוג תיירים
+ 2 ילדים.
לתקופה:
יוני עד אוגוסט
להתקשר: 856679

למכירה בהזדמנות
מסעדה
באזור תעשיה
+ טלפון
להתקשר 823837

הופיע
מעריב לנוער
בגליון השבוע 32 עמודים

כתבי הנוער מראיינים את שמעון פרס
* * *
ליתון התנ"ך יש „מספיק" בתנ"ך
* * *
המסע האחרון של חבורת ה„בוזים"
העתונאי דוד דיין מספר על מסע רגלי ממטולה לאילת
* * *
סוד השיניים הבריאות
* * *
הגרפולוג לשירותך
* * *
מדורים קבועים מאת: יהודה פרדיס * יגאל לב * צבי שטיין * הפסיכולוג אוריאל עקביא * בתיה ברון * יצחק שאולי *
* * *
גביע אסיה חזר הביתה
ראיון מיוחד ל„מעריב־לנוער" עם מאמן נבחרת הנוער בכדורגל — דוד שוויצר
* * *
● פזמונים: מילות השיר „ציור"
● להיטים: מילות השיר „פגישה מחודשת בין אם ובנה"
* * *
בין פותרי החידות בעמוד זה יוגרלו 5 תקליטים מתוצרת
RCA
והשבוע: להקת „אמצע הדרך" בלהיט „סקרמנטו" — מקום ראשון במצעדי אירופה
מעריב לנוער

הבטחת זכויות לגימלאות זיקנה מפולין

האמנה הבינלאומית מס' 48, אליה הצטרפו פולין וישראל, מחייבת את פולין להעביר לאלה שהיו אזרחיה ועלו לישראל, את תשלומי הפנסיה המלאים או החלקיים.

החוק הפולני מחייב את. בעלי זכויות לפנסיה הנ"ל (גברים בגיל 65, נשים בגיל 60) לשלוח לגורמים הפולניים הנוגעים בדבר, בקשה לאשר להם את הזכות לפנסיה בצרוף מסמכים המעידים על עבודתם השכירה בפולין. במקרה של חוסר מסמכים כאלה, אפשר להוכיח על עבודה כזו על ידי עדים בפני נוטריונים.

האירגון שלנו מוכן לעזור לבעלי זכויות אלה בהדרכה, סדור המסמכים הדרושים ולהעבירם לפולין.

חברי האירגון, אשר נרשמו כבר, יוזמנו על ידי האירגון, במכתבים מיוחדים, להופיע במשרדנו בחולון, שד' ירושלים 23 (כניסה מרח' השלדג 1, אוטובוס מס' 94) ויקבע להם תאריך להופעתם.

מי שאינו חבר אירגוננו יכול להרשם אצלנו לפי הסדר של א־ב, ולקבל את השירותים הנ"ל.

על המעוניינים להרשמה, אשר שמותיהם מתחילים באותיות א', ב', להופיע בימים: 14, 15, 16 במאי, ש.ז. בשעות מ־4 עד 6.30 אחה"צ, ולהביא את כל המסמכים המעידים על זמן עבודתם ועל מצבם המשפחתי.

במודעות הבאות נפרסם בכל שבוע את התאריכים לאלה, אשר שמותיהם מתחילים בשאר האותיות של הא"ב.

אירגון נכים ומקבלי גימלאות מפולין בישראל
המחלקה המשפטית בחולון,
שד' ירושלים 23 (כניסה מרח' השלדג 1. אוטובוס 94)

אוניברסיטת תל־אביב
החוג לספרות אנגלית ואמריקאית
יום עיון בחיפה
תיקון טעות
לצערנו פורסמה כתובת לא נכונה ביום ששי 5.5.72.
יום העיון יערך ביום ד' 17 במאי — המרכזיה הפדגוגית, רחוב שבתאי לוי 26, חיפה, 16.00.

חברת קירשנבוים—הליל
טל. 740523
דירות לוקסוס
3 חדרים 105 ממ"ר
רח' העמק מול התחנה המרכזית מצד ימין
כפר־סבא

למסירה
בית מלאכה
לבגדי נשים
קיים 18 שנה. מבוסס היטב. הזדמנות מיוחדת. נא לפנות לת.ד. 2397 ת"א.

صكذا من الاجل

השבוע במוזיאון תל־אביב.

הבנין החדש
שד' שאול המלך 27 (טל. 257361)
תערוכות:
- ✱ פיקאסו: 200 יצירות גראפיות (אולם מס. 3)
- ✱ 50 ציירים מפאריס (אולם זקס) — מתר המעילה
- ✱ ארנסט ניאיזבסטני — תחריטים (אולם הגראפיקה)
- ✱ אמנות קינטית (אולם האפט)
- ✱ ציור ופיסול ישראלי (אולם מאירהוף)
- ✱ מאוספי המוזיאון (אולם יגלום)
- ✱ הדרכות: באנגלית, כל יום (פרט לשבת) ב־11.30 לפנה"צ.
- ✱ ספריה: הספריה לאמנות ע"ש הלנה רובינשטיין (הבנין החדש) פתוחה בימים א'—ה' — 16—19, 13—10; ביום ו' 13—10.

ביתן הלנה רובינשטיין
רח' תרסי"ט 6 (טל. 287196).
- ✱ סטיל מילשטיין — ציור וקולאז' (נעילה ב־20.5.72)

אירועים
(אולם מלי קאופמן, 8.30 בערב)

הדרכה מיוחדת:
14.5.72 — יום א' — בתערוכת פיקאסו, בשעה 17.30, הפגישה ב־אולם הכניסה.
הרצאה 17.5.72 — יום ד' — יהודה כהן — שירת האדמה לגוסטאב מאלר (בליווי שקופיות והדגמות מוסיקליות) בשיתוף עם עירית ת"א והתזמורת הפילהרמונית.

סרטים
15.5.72 — יום ב' — אלפאוויל (צרפת, 1965) במאי: ז'אן ליק גודאר. בהשתתפות: אדי קונסטנטין, אנה קרינה, אקים טמירוף. סרט קצר — תולדות הויטראז'.

קונצרטים (בשיתוף עם האגף לתרבות נוער ולספורט בעירית ת"א)
14.5.72 — יום א' — גרמי בראון — פסנתר (בטהובן אופ' 110, אופ' 57, דביוסי, ליסט) בשיתוף עם ה־מועצה הבריטית.
16.5.72 — יום ג' — בסידרה עולים חדשים חיה ריטוב — סופראן, לינה יעקובסן — פסנתר (שירים ואריות מאת מלחינים רוסיים)

כרטיסים לאירועים: בקופת המוזיאון בבנין החדש; לקונצרטים גם ב"אומיר" דיזנגוף 118, וב"פרוס" צרכי מוסיקה, ברנר 1.
שעות הביקור בשני בניני המוזיאון: ימים א', ב', ד', ה', 19—16, 13—10 יום ג' 22—16, 13—10 יום ו' 14—10, מוצאי שבת 23—19.

מרכז הבניה הישראלי
אירועי השבוע

תל־אביב
בבית המהנדס רח' דיזנגוף 200
ביום שלישי 23.5.72 בשעה 20.00
תתקיים הרצאה על הנושא:
"שמוש בעוגנים"
(מטרות השימוש, דרכי התכנון שלהם, הדגמות לשמוש ופרוט ה־מתאר הכנסת עוגן לבצוע בשדה)
המרצה: **פרופ' ע. קומורניק** — הטכניון

באר־שבע
משרד הבטחון / אגף בנוי
ביום רביעי 24.5.72 בשעה 20.00
תתקיים הרצאה על הנושא:
"איטום קירות וגגות"
המרצה: **אינג' ש. עבודי**
מכון התקנים הישראלי

ירושלים
בית המהנדס רח' הלל 35
ביום חמישי 25.5.72 בשעה 20.00
תתקיים הרצאה על הנושא:
"זיון סיבים למלט ובטון"
המרצה: **ד"ר מ. תאני**
מכון התקנים הישראלי

טמפרא
TEMPERA
קרור וחימום

מזגן אויר נייד
- פעולה שקטה
- נוח להעברה מחדר לחדר
- מחמם בחורף

תנור אוגר חום
בתעריף זרם חשמל, מוזל
עם אבני "טרמור" מיוחדות!

הסוכנים שלנו:
תל־אביב: "טמפרא", אבן גבירול 45, 267365; ירושלים: י. וולף, בן־סירה 10, 226319; חיפה: "טמפרא", מוריה 29, 82256; "אכתנו" עצמאות 56, 666213; קרית־טבעון: [illegible] ... [illegible]

עירית ירושלים

עירית ירושלים מודיעה כי על הקבלנים והספקים הרוצים להצטרף לרשימת הקבלנים והספקים המוכרים ע"י עירית ירושלים למכרזי זוטא, למלא שאלון מיוחד שניתן להשיגו באשנב המודיעין בבנין העיריה רח' יפו 22.

את השאלון יש למלא בשני עותקים ולהמציאו עד י"ם בסיון תשל"ב (1.6.72), לעירית ירושלים, רח' יפו 22 באמצעות הדואר או להגישו אישית לפי אותה הכתובת חדר מס' 304.

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר **"דימון"** ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 226017
שיטה עיוורת — פיקוח ממשלתי

שעונים מפירמות ידועות במחירי סיטונות
ישר מהיבואן
רח' העליה 34, ת"א

מוזיאון ישראל, ירושלים

אירועי השבוע

יום ג' 16.5.72, 6 ו־8.30 בערב — **מועדון לסרטים אמנותיים** "לילה" (צרפת/איטליה, 1960) בימוי — ז'אק דמי. צילום — ראול קוטאר. עם אנוק אמה, מארק מישל. תרגום עברי ואנגלי. נא לרכוש כרטיסים מראש; בימי ג' המכירה לחברי האגודה בלבד.

יום ג', 16.5.72, 8 בערב — **פתיחת תערוכה** "אנשים" בעיני הצלמת חנה ריבקין־בריק ז"ל, אולם הספריה. חברי האגודה למען מוזיאון ישראל מוזמנים.

יום ג', 16.5.72, 7.30 בערב — **הדרכה מיוחדת** בתערוכת מרסל דושאן, מר יונה פישר.

יום ד', 17.5.72, 8.30 בערב — **הרצאה ו'** (בליווי שקופיות) בסידרה: "ערים עתיקות בארץ־ישראל", "החפירות ברובע היהודי בירושלים", פרופ' נחמן אביגד. כרטיסים: לחברי האגודה — 1.— ל"י.

תערוכות
"אנשים" — בעיני הצלמת חנה ריבקין־בריק (אולם הספריה) מ־16.5.
משחקי פיסול (רחבת אידה קראון ואגף הנוער).
מרסל דושאן: רדימיידס, רישומים, הדפסים (אולם ספרטוס)
יאן דיבטס — הולנד (ביתן בילי רוז בנן) — מלבד בשבתות ובחגים — עד 22.5
רכישות חדשות בגרפיקה (אולם כהן) עד 22.5
אוסף פלרסהיימר (אולם גולדמן—שוורץ)
ז'אן ארפ בירושלים (אולם גלדמן—שוורץ)
בובות, צעצועים ויצירות ילדים (אגף הנוער)

מוצג מיוחד
מחברת רישומים של פול גוגן
מתנת מר סאם זאקס

אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל — ארגון מוסמכי הטכניון

מברכים את בוגרי מחזור מ"ג

עם קבלת התארים האקדמאיים ומזמינים את כל בוגרי המחזור — יחד עם יתר בוגרי הטכניון —

ליום המוסמך

שיערך בקרית־הטכניון ביום שלישי 16.5.72 בשעה 10.30.

פרטים במשרדי אגודת דורשי הטכניון —
בחיפה: רח' הרצל 16 (בית הקרנות) — טל' 666983
בתל־אביב: רחוב ליסין 14, טל' 251763.

חנות גדולה להשכרה
במרכז העיר ליד הקריה

לפנות טלפונית 289604 ת"א.

חברת פרסום
פרסומאים עצמאיים
קבוצת משקיעים אנשי מקצוע מצרפת מעוניינת ברכישה או בשותפות בחברת פרסום בעלת עתיד.

אנא שלחו הצעותיכם המפורטות לת.ד. 29582 תל־אביב, עבור "פרסומאים".

דרושים
מיכלי נירוסטה
עם או בלי בוחש
בקיבול 1,000 — 10,000 ליטר
הצעות מפורטות נא להפנות לת.ד. 4333 ת"א.

למכירה באשדוד
באזור התעשיה א',
מגרש בגודל 21 דונם

השטח מישור וממולא כורכר, מותאם לרכב כבד, עם קו מים לכיבוי אש סביב המגרש.

בדבר פרטים נא לפנות בשעות העבודה הרגילות טל: 958174. אחרי העבודה: 954925, או 953973.

רשות השדור

הקלטה פומבית של תוכנית הרדיו
"משפט ציבורי"
על הנושא
"האם לקיים שבתון ב־ו' במאי בישראל. כן או לא?"

ביום שלישי 16.5.72 בשעה 21.00
בבית ציוני אמריקה, רחוב פריש 1 תלאביב
ישתתפו: —
אב בית הדין: ד"ר אמנון גולדנברג
התובע: ד"ר יוסף גרוס
הסניגור: ד"ר עמוס שפירא
עדי התביעה: ח"כ יורם ארידור, דוד יקית — עולה מבריה"מ.
עדי הסניגוריה: **רפאל בש** — יו"ר המרכז לתרבות וחינוך בועד הפועל, **דב פלג** — חבר מזכירות הקיבוץ הארצי.
עורך: נתן שילה
- כרטיסים: בקופת בית ציוני אמריקה, רחוב פריש 1 תלאביב.

דירה למכירה
מוצעת בזה למכירה
דירה חדשה לוקסוס בת 3½ חדרים
קומה ג' בבית משותף בחיפה, רח' אבא חושי 21, חזית פונה לרח' איינשטיין, נוף מקסים

פרטים אפשר לקבל בכל יום בשעות — 5.30—3.30 אחה"צ אצל הגב' מינה בר טור, רח' זרובבל 15, חיפה, טל. 04-241129 או במשרדו של החתום מטה בשעות העבודה הרגילות של המשרד.

מנחם פינקוס, עו"ד
שד' דוד המלך 29, תל־אביב
טלפון 265073.

מזכירה אלקטרונית!!!

אוטומטים העונים וקולטים שיחות טלפון:
- ✱ מכשירי הקלטה (סודיים)
- ✱ קשר פנים, טלפון ואינטרקום
- ✱ מרכזיות דאר
- ✱ טלפונים צבעוניים ודקורטיביים
- ✱ מגבירי צלצול
- ✱ מוני שיחות
- ✱ תקעים ושקעים
- ✱ חלקי־חילוף לכל סוגי הטלפונים
- ✱ השאלה תיקונים

שחורי אלקטרוניקה בע"מ
בן־יהודה 156, תל־אביב
טל. 241644 ת.ד. 6019

מועצה איזורית מרום הגליל
מכרז מספר 9/72
מכריזה בדבר מכירת צנורות מים מגולבנים משומשים (לאחר שנת שבוש) באורך של 1300 מ' בקוטר 6".

הצנורות מפורקים בחצר המוסך האזורי מרום הגליל — כביש מירון ספסופה. הצנורות חתוכים באורך 12 מ' בערך כל אחד.
את הצנורות ניתן לראות בחצר המוסך הנ"ל כל יום בשעות העבודה בין 7.30—15.30.
הצעות לפי מחיר למ"א יש להגיש לתיבת המכרזים במשרד המועצה במירון עד יום 8.6.72 שעה 13.00 במעטפה סגורה ועליה רשום מספר המכרז. יש לצרף להצעה ערבות בנקאית בגובה 5% מהיקף ההצעה.
אין המועצה מתחייבת למכור הצנורות בכל מקרה, את ההצעה הגבוהה ביותר לא תראה לה. המציע שיזכה בהצעה ישלם עבור הצנורות בעת המכירה ע"י צ'ק בנקאי, וידאג להוצאתם מחצר המוסך.
מירון, 12.5.72

שמעון קדיש — ראש המועצה

סולל בונה נתניה
בונה למכירה
דירות נהדרות
עם כל השכלולים
בנתניה והוד השרון

פרטים במשרד, רחוב הרצל 51 נתניה
טלפון 053-23958, 053-28934.

מפעל מתכת מודרני
מעונין בשותפות עם מהנדס אלקטרוניקה בעל רעיונות במטרה לייצר מוצרים מתוחכמים.
ת.ד. 3041 ר"ג, בורסה

מעונינים במחסן
של כ־150 מ"ר ודירת משרדים צמודה או בקומה מעליו —
בדמי מפתח או שכירות בהדר הכרמל
לפנות ת. ד. 4810 חיפה למספר 3.

משחקי אור־דע

כפיסים לוגים	גלגל אותי
גופים הנדסיים	אפס מי יודע
ביטס	טיק טק
סטופלד	זירוגי

הפצה ראשית
ובלעדית לחנויות ומוסדות
אור וקול

תל־אביב, רח' אבן גבירול 40, טל. 261576, 263715, 261854
חיפה, רח' בורדאו 30, טלפון 667040.

בית ספר מקצועי תיכון עירוני אורט
רח' חנה סנש חיפה, טל. 668000
ההרשמה נמשכת לכתות ט', י', י"א
בנים ובנות
במגמות:
1. **אמנות:** גרפיקה רישום, צורה וצבע, פיסול, קרמיקה, צורפות, הדפסת עץ תחותה, תולדות האמנות, שרטוט טכני.
2. **פקידות—מזכירות:** נהול חשבונות, חשבון מסחרי, תורת המסחר, נהול משרד מזכירות, אנגלית מסחרית, הכתבות עברית ובאנגלית, כתבנות עברית ואנגלית, קצרנות.
3. **כימיה:** כימיה אורגנית, כימיה אנאורגנית, כימיה אנליטית, כימיה תעשייתית, נסויים במעבדות.

בכל המגמות נכין את תלמידינו לתעודות גמר ממשלתיות ולבחינות בגרות חלקיות. כל הנרשמים יוזמנו על ידינו בקורס קיץ בחודש יולי.
המשרד פתוח יום יום בין השעות 8.00—15.00 וביום ששי עד שעה 13.00.

משרדי
פרי־אור
יהיו סגורים
מ־14.5.72 עד 21.5.72
לרגל חופשה שנתית

הוצאת ספרים צ'צ'יק בע"מ
מודיעה לכל מוכרי הספרים
כי אנו ממשיכים לשרת
את לקוחותינו כרגיל
•
הוצאת ספרים צ'צ'יק בע"מ
מונטיפיורי 11 ת.ד. 1505 ת"א טל. 55565

נאות הככר
ישוב צעיר
רוצה לקלוט
משפחות צעירות
עם ילדים.
המעונינים יפנו לנאות הככר ד.נ. ים המלח

תבלה את חג השבועות ותבקר
בבית הארחה, הבראה והחלמה
חברה ישראלית קנדית בע"מ
(מקודם בית־הבראה לצמחונים — פאולה פיק)
"רמת טבעון"
טבעון, רח' החורש 23—25, טל. 04-931229 04-85141
הסנטוריום בגן רחב ידיים ומוצל
- ✱ חדרים מרווחים עם שירותים צמודים
- ✱ מטבח כשר ודיאטטי
- ✱ פיקוח רפואי 24 שעות

להשכרה
דירת לוקסוס חדשה
בת 3 חדרים מרוהטת
בתל־אביב

בדבר פרטים נא לפנות: שדרות שאול המלך 11 דירה מס' 11 תל־אביב מיום שבת 13.5.72 עד יום ראשון 14.5.72 או טלפונית (לאחר ה־14.4.72) 04—243936.

ל שניצר

מעריב של שבת

מול שודדי האוויר

שמואל שניצר

שמחה והגאווה שמילאו את הלבבות ביום
...י הבלתי־נשכח שבו שוחרר המטוס של
...ה' היה להן יסוד מוצק. משהו יקר ויפה
...ב, שכמעט שכחנוהו באפרוריות עניני
...ם שלנו, שב והאיר את קיומנו בהבזק
...ד: ה ש ו נ י שבישראל, הטעם המיוחד
...ינו, הפגנו בכמה דקות של גדולה. ה־
...ד המיוחדת של ציבור שבכל ימות השנה
...ניף תעף ונרגן, אבל בשעת חירום הוא
... בתוך עצמו עוז־נפש והחלטיות לא־
...רים, שוב עמדה לנו. משהו ששום אומה
...ו לא היתה עושה, נעשה בישראל. מבחן
... האחרים נכשלו בו, אנחנו יצאנו ממנו

...נה קלה נשכחו המריבות, נעלמו חילוקי
...ת. לא רק הממשלה החליטה פה אחד
... להבנע למחבלים. גם העם תמים דעים
... שצריך לפעול ולא לשלם, להסתכן ולא
...ך ראש. הכל הבינו שסחיטה זו אינה
...מכל סחיטה אחרת: מי שנכנע לה פעם
... יוסיף לשלם כל הימים. העובדה שממ־
... אחרות נכנעו, לא השפיעה כאן כלל
... ברור היה, גם למי שנוהג לשאת עיניו
... אל מה שעושים „בעולם הגדול", ש־
...במקרה זה, אין לעולם הגדול מה ללמד
...; כאן אנחנו צריכים להראות ל ו תקן
...תנהגות, מפני שעל ידי כניעותיו התמ־
...ישנות לשודדי־האוויר הוא נתן בידיהם
...; שאין לה הצדקה — וחשף את עצמו
...לות לאורך ימים.

...קרה איפוא, שאחר שלמדו המחבלים
... כל המטוסים שבעולם אפשר לחטוף
... למטוסים ישראליים, למדו עתה שאת
... ממשלות שבעולם אפשר להחזיק בגרון
... כנעו — פרט לממשלת ישראל.
...היא אולי אינה יודעת איך לארגן שרו־
...עלי רמה ולמנוע שביתות ולרסן אינ־
...ה; אבל איך לנהוג כלל טרור אוויר־
...דעת גם יודעת.

■

...י תוספה הרגים, שתי תוספות שביות
... זה גורם מרתיע השוב. ואולם אין
... לשאננות: פרשת המטוס של „סבנה"
... כל כך הרבה נקודות־תורפה בסדרי
...רה הנהוגים בנמלי האוויר האירופיים,
...א הוא כי מספר הסיכות מ ו ע ט כל

...ות, הוכח שסדרי הבטחון שנעשו באוו־
...שוטה יש אתם ושלטות מדהימה: הגב־
...ך אוופשים הבקורת, אפשר להבניס
... גם כלי נשק וגם חמרי נפץ. על אף
...זה הראשונה של השלטונות הבלגיים,
...עתה ששלשה מן המחבלים עלו למטוס
...ל; ואם אחדים מן הנוסעים יכלו להב־
... התנהגותם החשודה בנמל האוויר שם,
... למונת הבטחון המקומיים חייבים היו
...ן בה. ואולם הם לא הבחינו בשום
... לא חשדו בנאוכה; וחיפושיהם — אם
... נערכו — היו חסרי תועלת. אם יש
...כשירים המגלים מתכת בחפצי נוס־
...ברור שמכשירים אלה לא הופעלו או
...לו: רימונים יכולים להיות פלאסטיים,
...ארבעה אקדחים אפשר להעביר רק ב־
...שם אין מ ח פ ש י ם ברצינות.
...ת, נסתבר ששלטונות נמל התעופה של
...תעלמים בכלל מכל מה שקרה בארבע
... האחרונות בתחום בטיחות התעופה ה־
...ג החשד הראשון, שהמחבלים עלו ל־
... בווינה, אמנם נתבדה; רק אחד מהם
... שם להבודה. אבל קשה לשכוח את
... השלטונות האוסטריים שהם נוקטים
... בטחון רק לגבי מטוסי „אל על" (ש־
... כפי שהוכח, לא כל כך קל לחטוף);
...מטוסים ש א פ ש ר לחטוף אותם, אינם
...ם שום אמצעי בטחון.
...שית, נתגלה שחברת תעופה בינלאומית
... ובעלת יוקרה כ„סבנה" אף היא נוהגת
... בעשי החטיפה אינם נוגעים לה. אפילו
... בטחון פשוט וראשוני כנעילת דלתו
...א הטייס אינו נהוג במטוסיה. כל אחד
...וסעים יכול לקום, להכנס ולאיים. וכדי
...ת את המחבלים להלוטין הודיעה החברה
... מסיפה לטוררים מוייבים במטוסיה.
...זה המתעוררה לגביה היא, כה היא כ ן
... כדי לאבטח את נוסעיה מפני חטיפה
...־רצח).
...סוף, ישנה עמדתו של ארגון הטייסים
...אומי, הגורם עדיין — אחר זרקה, ואחר
...יסורים ההורדה שהיו כנת חלקם של
... נוסעים שנחטפו — שאין להחזיק טוב־
... מוגעים בטמוסים. למן החטיפה הראשונה
...טוס „אל על" לפני ארבע שנים ועד
...עתה גילה ארגון זה עבדה רכרוכית עק־
... הוא כנראה המכשול העיקרי בדרך
... הטרור האווירי על ידי הנהגת אמצעי
... נמרצים.
... המחבלים נחלו איפוא כשלה כיוונת
...ם לדחוק את ממשלת ישראל אל הד־
... עדיין פתוחות לפניהם אפשרויות רבות
...ות נגד ממשלות א ח ר ו ת. על ידי
...ת מטוסים של חברות זרות הם יכולים
... את כל הכסף הדרוש להם, ולשחרר
... הכלא את כל אנשיהם שייתפסו.
...לו הגורם היחיד היכול לשנות את מצ־
... ממשלות, הטייסים וגורמי הבטחון ב־
...ת השונות, הוא זה פעל נגד החוטפים

את המזימות הזמו הוא המניע לסחיטה. הגורם הזה עוד לא הופעל, ודומה שהגיעה העת להפעילו.

הלא הוא צ י ב ו ר ה נ ו ס ע י ם.

■

מכל אלף תושבי העולם ארבעה הם יהודים. אבל בקרב לקוחותיהן של חברות התעופה שיעור היהודים גדול לאין ערוך יותר. בקווים המוליכים למדינת ישראל מהווים היהודים, קרוב לוודאי, כמחצית מכל הנוסעים: אבל גם בקווים אחרים הם מן הלקוחות החשובים.

הם יודעים עתה, שגם אם יגיעו לשוויון־זכויות גמור על הקרקע, במטוס החטוף יש להם מעמד מיוחד. הסיכון שלהם רב מסיכונם של שאר נוסעים: אותם מרכזים בירכתי כלי־הטיס, במקום שם נמצא מטען חמרי הנפץ. שאר הנוסעים יכולים לגלות הבנה, או אפילו אהדה, לחוטפים ולמניעיהם; ליהודים גם זה לא יועיל. המחבלים יודעים את סודם: יהודים — הוקה עליהם שהם ניצבים לימין מדינת ישראל.

המחבלים יודעים גם את סודם של ה ג ו י י ם. הם יודעים שהדור הזה אינו טוב מן הדור שקדם לו, והתחבולה הישנה של הנאצים כוחה יפה גם עכשיו: הפרד בין יהודים לשאינם יהודים, והבהר לאחרונים שלא ל ה ם הכוונה ולא עליהם האיום, אלא הסכנה צפויה אך ורק ליהודים — והרי לך מתנה שלם של אזרחים, שבו יימצאו בקושי כמה יוצאי דופן שיהיו מוכנים לסכן את נפשם למען היהודים. זה פעל בארצות הכבושות של אירופה לפני שלושים שנה. זה עשוי לפעול גם עכשיו. קל מאוד לשכנע את הנוסעים הלא־יהודיים שרק בגלל היהודים באה עליהם כל הצרה.

ואולם אם היהודים הם אלה החייבים לשלם את המחיר, אם באמצעותם מופעל הלחץ, אין כל סיבה מדוע ישלימו עם מצב שבו הממשלות, חברות התעופה והטייסים מפקירים אותם, במקרה של חטיפה, לסכנה שהיא חמורה מסכנתם של כל שאר הנוסעים. הם קונים להם, עם כרטיס הטיסה, את הזכות לבטחון ולשלות הנפש; חובתם היא לתבוע שיגנו עליהם מפני הפליה, התעללות ואיומי־רצח.

ההתארגנות בין חברות התעופה חריפה די הצורך, ומשקלם של היהודים כלקוחות כבד די הצורך, כדי שיוכלו להכתיב את תנאיהם למי שרוצה בהם. ככלות הכל, חברות תעופה קיימות למען הנוסעים ותלויות בהם; ואם יובהר להן שנוסע יהודי מצפה לא רק לחיוכיהן של דיילות, אלא גם להבטחת שלומו, להגנה מפני בילויים של בוגנות ולשמירה מעולה על חייו, הן יבינו מה עליהן לעשות.

השיטות הוזנחו פעמים לא מעטות על ידי מדינת ישראל. הן ידועות עכשיו לכל המעוניינים. ואולם כל זמן שהנוסעים לא יפעילו את לחצם, יוסיפו המעוניינים לדמות בנפשם שהטיסה האחה להלחמה בסחטנות האוויריה היא — לרדוף אחר החוטפים עם צ'ק שכן.

■

אולי לא יבעמו הדברים לחברות התעופה הזרות שאתן אנחנו מטוגנים לקיים יחסים טובים; אבל האמת צריכה להאמר: מי שנכנע לטרור, מי ש מ ש ל ם — מממן את החטיפות הבאות; ושום אקרובטיקה לשונית, שום מליצות וזלקות על שיקולים הומאניטאריים לא ישחררו אותו מן השותפות־באחריות לאסונות העלולים לבוא.

הציבור בישראל קרא את ההודעה שפורסמה על ידי חברת התעופה הלאומית של בלגיה אחר שחרור המטוס, והבין היטב מדוע ראתה לנכון להודות לממשלה בלגיה ולארגונים הבינלאומיים ולא להזכיר אף במלה אחת את ממשלת ישראל: „סבנה" חששה כנראה שהבעת הערכה לישראל תעורר את חמתם של המחבלים, והיא החליטה להשאר „ נ י י ט ר א ל י ת".

ואולם היא — וכל חברות התעופה האחרות בעולם — חייבות להבין שאין כאן מקום לפסיחה על שתי הסעיפים. מי שלא יכריז מלחמה גלויה ונמרצת על שודדי האוויר, על כל המשתמע מכאן, מי שלא ינהיג את כל אמצעי הבטיחות הדרושים כדי למנוע העלאת מחבלים ונשק על כלי הטיס שלו, מי שלא יהיה מוכן לגלות קפדנות ותקיפות במאמץ לבער את הנגע הזה, יהיה עליו למצוא דרכים חדשות כדי לשכנע יהודים להשתמש במטוסיו.

אצלנו...

מאת שלום רוזנפלד

כל השיילוקים שבאומות העולם לא ימחלו לנו על שמעלנו כפי שמעלנו בפרשת הכבוש, ולא נכינו לפרוע את החוזקים בכסף.

●

הגירסה האחרונה של מפקדת „ספטמבר השחור": משה דיין מעולם לא היה מצליח לנצח את הפדאיין האמיצים בטוס „סאבנה", לולא השראתו של „המלאך".

●

„עוד יסופר" — כך אומרת גולדה — „על נפלאות שחרור המטוס בתוספות".

אלהים אדירים, שוב אלבומים??

●

„אומה זו משולה לכוכבים, ומשולה לעפר" — אמרו חכמינו.

והראיה: צעירים יהודים בברית המועצות, שמחזירים פנקסי־המילואים שלהם לצבא האדום, וצעירים יהודים בארץ־ישראל שמחזירים פנקסי־מילואים לצה"ל...

●

הסכסוך בענף־המזון הזיד את היחסים בין ההסתדרות לבין התעשיינים במידה כזו, שכל קופסת־שימורים עלולה על־נקלה להפך לתיבת־פאנדורה.

●

„פשיטת־הקומנדו" של מפקחי מס־ההכנסה על מיליונרים, החשודים כמשתמטים מתשלום מס, מלמדת איזו כברת־דרך עברה מדינה זו מדור־הפלמ"ח ועד דור־הפשמ"ג.

●

באותו ענין:

לפתות אחד החשודים נחשף כנראה לשוא. עובדה: העלמה, שנמצאה בביתו, נותרה ממש ללא כתונת לצורה.

●

עם בחירתו של ח"כ ישראל ישעיהו ליושב ראש הכנסת, יש לצפות לעליית קרנה של מזכירות מפלגת העבודה.

●

מפנקס־ההגדרות

ט י פ ש — אדם שאין לו שכל, והוא משתמש בו.

איך מרוויחים שלושה אחוזים?

יהושע א. גלבוע

בשבוע זה, כאשר כולנו שמונו במיבצע המזהיר של ההשתלטות על חוטפי מטוס „סבנה", כאשר הוצפנו גאווה על אומץ־הלב והיכולת המופלאים שנתגלו אצלנו — יש שהתגנב ללב גם איזה הרהור טוריד: שוב ושוב מוכיחה ישראל את „הבלתי־אפשרי"; אילו הצליחה כך גם בעשייה האפשרי!...

אבל לא אתה אתה נחל את הרושם כי דווקא האפשרי הוא מעבר ליכלתנו, משהו לא־ריאליסטי. אולי, באמת, אנו טובים רק למעשים אגדתיים, דמיוניים, ואילו בעניינים פשוטים יש בנו — עקרונית! — אולת־יד? מכל מקום, מסירות־הנפש והתושיה שהופגנו בסופה של הדראמה בלוד עשויות להבליט את רפיוננו בשטחים רגילים — ודוגמה לכך יכולות לשמש ההתרחשויות של ימים אלה בתחום יחסי־העבודה בארץ.

●

בהילה חשבתי לפרט קצת את השובתים בימים אלה, או את המאיימים־לשבות, אולם חבל על הזמן והמאמץ: כל ישראל משתתפים או אמורים בקרוב להשתתף במסטיבל הכלל־ארצי הזה. אם אתם דווקא רוצים לדעת את מי זמי מקיף הליכוד הלאומי — אפשר, כנראה, להסתייע (בהשמטות קלות) ב„דפים הצהובים". כולם כאן: פועלי המזון והפרפיוסורים, עובדים מינהליים בבידים ולא־כל־כך־בבירים, אחיות ואחים, פועלי המתכת ופועלים חקלאיים, עובדי ביטוח לאומי וסוורים בנמל, עובדי משרד השיכון ועובדי קופת־חולים, עובדי התעשייה האווירית ומהנדסים... בשמחה עממית זאת לא ייפקד, כמובן, מקומם של עובדי מס־ההכנסה. וברור — גם סטודנטים: זה עדיין לא בקצוע, אבל אין כשביתה להכשרה מקצועית...

מה התביעות? אין גבול לדמיון. אנציקלופדיה כופלאה של המצאות. פה דורשים שעות נוספות גלובאליות שהן כמחצית משעות־העבודה הרגילות, שם — הגדלת דמי־הבראה, העלאת תשלומי הפיצויים למפוטרים. מי שדורש דמי־נסיעה לעבודה ומהעבודה — ומי שדורש כיסוי מלא של הוצאות נסיעה לחוץ־לארץ להשתלמות בשנת־שבתון, לו ולבני־משפחתו. סיווג הדירוג ופנסיה וספירת מקצועית ו„הלוואה דחויה" והוצאות־רכב ותוספת ימי־חופשה.

לפי מידע שליקטתי ממקומות־עבודה שונים מתחיל להסתמן הסטאנדארט במספר התביעות — למעלה משלושים. במקרים לא מעטים הציגו עובדי משרדים דרישה להקצבה בשביל ביגוד. איני מגיה כי הם אמנם רוצים ללבוש מדים אחידים; הכוונה היא לתוספת־כסף — בכינוי זה או אחר — שתהיה משוחררת ממס־הכנסה.

●

בכלל, בסכסוכי־העבודה של הזמן האחרון מושקעים מאמצים אינטלקטואליים ואסטראטגיים ביוזדים בתיכנון עקיפתו של האוצר כשותף לכל תוספת־שכר. התביעות המתרבות הן מעיקרן מאבק על ה„נקי". וכאן יש להעיר, ש„חכמה" זאת שוב אינה בחלתם של חוגי־עובדים נבחרים. הכל יודעים לספור ולחשבן — ולהמציא שמות מתאימים למענקי־נטו.

וראוי להוסיף, כי אין מנוס מ„דמוקרטיזציה" זאת. האווירה הכללית במדינה מזרזת ליטוה־איש־מרעהו של ארוחות־חיים הדוכי־פעולה. אכן, בהרהור שני אפשר שלא כל־כך מתוזה תיראה דרישתם של סבלים, למשל, „למענק־לספרות־מקצועית"; וכי המענקים הניתנים ל„אחרים" מנוצלים המיד בהתאם לייעודים?

זאת ועוד: למרות שינויים בסגנון־החיים של החברה הישראלית, היא עדיין בבחינת בית־זכוכית. הטבות מחוכמות הניתנות ליחידי־סגולה באישור־מגבוה (רשמי או בלתי־רשמי) נראות ויודעות לרבים. בעסקים לא כל־כך רגילים של עיסקה־לא־עיסקה למנהלי חברות, העלאות־פתע של משכורות אחרונה כדי לדשן את הפיצויים הפנסיה (לעתים בלי ויתור, חלילה, על המשך התנאה משירותי משרד ורכב ועוד), תשלום של ימי־חופשה שהצטברו לזכותו של מנהל כאילו כל חייו כמעט לא טעם מנוחה — אלה וכיוצא בהם הם דגמים המעוררים גם את התחכמותן של השכבות הרחבות. כמובן, כל אחד מחוכם בדרך ובמכדים משלו. אחד־מתמצרה מחזיר לעצמו, רטרואקטיבית, את הנופש־של־שנים שנשלל ממנו — ואחד־מהעם תובע תשלום מוגדל תמורת תורנויות־שבת, בין שנחוצות הן ובין שלא נחוצות: כולנו חכמים ונבונים...

●

חמה־פורתא אולי אפשר למצוא בעובדה ששביתות והשבתות הן מכה אוניברסאלית של העולם המתורבת, המתקדם, הנאור — ואנו משלמים, כנראה, את המחיר של היותנו חלק ממנו. מכל מקום, כדאי להצביע על הדמיון הרב בתחום זה בינינו לבין אומות אחרות.

כמו אצלנו גואות השביתות אצל ה„גויים" יחד עם גלי־האינפלציה — וכמו אצלנו כן מתגלה, במקרים רבים, גם אצל ה„גויים" אותו מעגל־קסמים: סכסוך־עבודה, יישובו בהעלאת־שכר, הגברת האינפלציה — ותביעות חדשות של עובדים. בכל מקום המאבק הוא על הטבות ריאליות — ובעולם כמו אצלנו מאמצות להן התביעות הכספיות כל מיני שמות אינטליגנטיים.

עוד נקודת־דמיון היא התבלטות האלמנט של סטאטוס ויוקרה במערכות המקצועיות. זה לא כבר שמענו על היערכות של האחים והאחיות בישראל (שכם אחד!) למלחמה על מעמד מקצוע הסיעוד. עוד מעט ישתרש המונח המקצועי הזה, „סיעוד", עד שלא יימצא אצלנו בקרב סתם אחים ואחיות... ידידי אסתר ומנחם קרנדה, הנוהגים להפנות שימת־לבי לתופעות סוציולוגיות אופייניות ופיקאנטיות בעולם, סיפרו לי לפני זמן קצר מעשה מעניין: עירייה אחת (במדינה מערבית) פירסמה מודעה שדרוש אצלה לצבורה לוכד־עכברים ובמשך חדשים לא השיבה מועמד על אף השכר הגבוה־מאד שהציעה. עד שתוססה את העניין ושינתה את שם המשרה בלי לשנות את טיב העבודה — לא עוד „לוכד־עכברים". אלא „אינספקטור סאניטארי"...

רב גם הדמיון בתגובות הציבור הרחב והשלטונות לשביתות שונות בעולם ואצלנו. לא אחת קראתי לאחרונה בעתונות הבריטית דברים שכאילו נגנבו מהעתונות שלנו. כך, למשל, הירבו לאחרונה להוסיף לכורים בבריטניה: אתם שובתים נגד עצמכם (מה עוד שהתעשיית־הפחם הבריטית היא ברשות ממלכתית), אתם כורתים את הענף שעליו אתם יושבים. הוסבר לכורים כי ע"י שביתתם — המשתקפת ענפי־משק שונים — הם מכפילים את מספר המובטלים במדינה. שאלו אותם, כמו ששואלו לא אחת אצלנו: מדוע צריך טמס־אורח להיות הקרבן של מאבקכם? מה פשעם של זקנים ופנסיונרים, חולים ותינוקות, שבגלל דרישותיכם הם נשארים בלי מאור והום?

●

לא אמצה את כל נקודות־הדמיון, אך על עוד אחת אני רוצה להצביע. במדינות שונות נשמעת זעקה „ישראלית" על עובדים המצויים בעמדות־מפתח, והכוח כך בידיהם כוח־לחץ־וסחיטה שקשה לעמוד בפניו: אלה (ובדרך כלל אומרים שהם מעטים) מסוגלים בשביתתם להשתיק את כל גלגלי־המשק או למנוע את השירותים הבסיסיים והחיוניים ביותר מכלל־האוכלוסיה; אלה (כך כדטיפים וטוענים) יכולים בכל רגע לתפוס את המדינה בגרונה — ולזו אין ברירה אלא להיכנע להם... לאור המצב המתואר הזה מתרבים המבקשים פתרון ע"י איסור או הגבלות קיצוניות של שביתות בענפים ובמקומות־עבודה רגישים, חיוניים.

לכאורה, כה פשוט הצודק מזה? ובכל־זאת, אין העניין „זיד בקלות — לא אצלנו ולא באומות־העולם. בנסותי להתייחס לשאלה זו, הנני מוצא לנכון להזכיר כי אני בעד הרחבת התחיקה הממסדית של ערכאות מב־פסיות ביחסי־עבודה. אולם אני מטיל ספק אם אפשר בימינו להבדיל הבדלה ברורה בין ענפים חיוניים לבלתי־חיוניים. אולי כאן אחת הסיבות לכך שלא נתגבש כל־כך מהר האמצעי ההגיוני, כביכול, של הכרזת ענפים ומקומות־עבודה מסויימים כאסורים בשביתה. אכן, חושש אני כי בשעה שנגיע ל„קיטלוג" — ניווכח כי כמעט הכל הוא חיוני.

זה אמנם כסימפטום של הכלכלה המודרנית הקיום האורבאניסטי: כבצם כל ציבורות היצור והאספקה והשירותים אחוזים אלה באלה. כל הגורמים כשהלבים — וכמעט כולם דוחקים. ודאי, תמיד אפשר לסמן דרגות ועדיפויות, אולם אלו יהיו מעיקרן זמניות והיש מהר יתברר כה חיוניים הם עיסוקים וקבוצות־עובדים שאך הבול־טלטום לא יוזכנו להם כל הסיבות.

●

הנה נעשה תרגיל קטן. תיאור יהיה כאן כאוטי למדי, אבל גם בצורתו הבלתי־מגובשת יש בו כדי להדגים את הקושי בהיחום בין חיוני לבין לא־חיוני.

רגילים אנו, למשל, לדבר על חשמל ומים כעמדות־מפתח, ועל שירותים רפואיים כחיוניים (אנו מוציאים כאן מהתמונה עבודות הקשורות בבטחון). אך אם, נניח, ישבתו מחלקי־הגאז — הבדליק מדורות? ואולי שומרים בשיכוני המדינה הפרימוסים והפתיליות מימים עברו? וכמה זמן נוכל להחזיק מעמד אם ישבתו עובדי התברואה העקיון ומיתקני־הביוב? האם יש לנו אפשרות לחפור בעצמנו בורות לאשפה? או נשבר השבותה של תחנות־דלק, מוסכים, חנויות לחלקי־חילוף — כמה ימים נוכל להסתדר? ומה חיוניים עובדי מס־הכנסה ועובדי־המכס — אין צורך להרבות דברים...

רופאים — ברור (כך יש אומרים) שאסור להרשות להם להשתמש (לפחות לא בקלות) בנשק־השביתה: הלא בידיהם חיי־אדם. אך עם כל הכבוד למקצוע הנעלה, עבודתם תלויה ברבבות עובדים אחרים, רפואיים ולא־רפואיים — בנהגים ובפקידים, באחיות ובלאבוראנטים, בעובדי מטבח ומיכבסות, כסכבאי־דגמנן ובטלפוניסטיות. ודאי אפשר להסתדר ימים אחדים גם כאשר ישבתו מובילי־לחם ומחלקי־חלב, אך כמה זמן נחזיק מעמד? האם נאפה להם בתנורינו ונחלב את העזים שבחצרותינו? בתי־ספר, גנים לילדים — כלום אינם סקטור חיוני? אלא שהסקטור החיוני הזה עלול להיות משותק לא רק בגלל מורים שובתים אלא גם בגלל שרתים ועובדי נקיון שובתים. ויגבו נא לשבות מתולים או קברנים — ותראו מה דרגת החיוניות שלהם...

אני מעלה בזכרוני שביתות דוורים — איזו עצבנות אוחזת בציבור! אנשים שבדרך־כלל מקבלים מכתב אחד בשבוע או שבועיים „מרגישים" לפתע כי הדעות חשובות וחדשות אינן מגיעות אליהם... ומצוקה ודאי תשתרר אם יושבתו באנקים. ופקידים בדרשים ומנהלים וכל מיני אחרים „ישתגעו" אם ישבתו המזכירות הכתבניות והקצרניות. ולא קשה לשער את המצב שיהיה אם יתעכבו, מחמת שביתת פקידים, תשלומי סעד וגימלאות.

התחבורה ציבורית — בטח שהיא נמנית עם הסקטורים החיוניים. אך מה עם חנויות־המכולת? ומצילים בחופי־הים בימי הקיץ — האם אין כאן עניין של פיקוח־נפש? ואם בשורה של ערים ישבתו בתי־הקולנוע והמועדונים־לנוער יתרוצצו ממקום למקום (ויעזבו ערים מסויימות בגלל שיעמום) — האם עניין כזה לא יהפך לבעיה לאומית?

כבר ראינו איזה רוגז מעוררות שביתות חלקיות בשירותי־השידור, כאילו אין קיום לעם ולמדינה בלי תכנית זו או אחרת בראדיו ובטלביזיה. על המבוכה והאבדלמוסיה שהשתלט בתוכנו בגלל השבתת כדורגל ודאי אין לדבר. ואני מרשה לעצמי לומר, כי גם הכקנות הצבע שלנו עוד עשוי להוכיח מה חיוני הוא ועד כמה בלתי־אפשרי הקיום בלעדיו — והוכחה, כמובן, תסופק במקרה של שביתת עתונים...

מצאתי לנכון להביא הרהורים אלה, כי נדמה לי שמתהבנת אצלנו בריחה מסויימת מהבעיה המורכבת של יחסי־עבודה לחיק הנוסחה של „ענפים חיוניים" — נוסחה שספק אם היא עוד תואמת את המציאות של ימינו.

●

בעוד אנו מדברים על הצורך בטיפול יסודי בבעיות יחסי־עבודה, יש הכרח בינתיים לכבות שריפות. כי כמעט בימים אלה מאיים עלינו גל חדש של שביתות — וזה לאחר שרק לפני שלושה חדשים, בערך (בהתחלת פברואר), היינו אופטימיים לנוכח עם „הסכם־המסגרת" שהושג בין ההסתדרות והמעבידים (שכל הצדדים בירכו עליו, הללוהו והריעו כרסיות לכבודו) ושאמור היה להשכין „שלום תעשייתי" לשנתיים.

ודאי יש סיבות שונות להתערערות זו — וקשה להטיל את כלוא האשמה על צד אחד. אולם כותר, לפחות, להצביע על הסכנה של הכמטת בסיס יציב ליחסי־עבודה אם הסכמים (אפילו עדיין לא נחתמו בכלואם) והידברויות נהפכים חיש־מהר לכלים ריקות ובלתי־מחייבות.

בהסכם המסגרת דובר — כללית — על עליה־שכר של שלושה אחוזים בשנת 1972 ועוד שלושה אחוזים בשנת 1973. כשאני מעיין עכשיו בדרישות של שכר ישיר והטבות אחרות, דרישות המסתכמות בהעלאות של עשרות אחוזים, ויש הגיעות (כפי שהוסבר) להגדלה של מאה אחוזים ויותר — מה עוד אפשר לומר?

מרוב יאוש אולי נחפש מיפלט בהלצה. כל המצב הזה מזכיר לי את מה שאמר אדם אחד על סוד הצלחתו במסחר: אותה קונה בלירה אחת ומוכר בשלוש לירות — הרי לך ברווח של שלושה אחוזים...

מתי הם ילמדו?...

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

משה שמיר • אזהרה

לפני שבועות אחדים קיבל אחד הגופים הבינלאומיים הנוצצים ויפי־הכוונה ביותר, „הוועדה לזכויות האדם" שליד ארגון האומות המאוחדות, החלטה ברוב דעות, מכריע, המגנה את ישראל על „פ ש ע י מ ל ח מ ה" בשטחים המוחזקים. אצלנו שמו לכך לב בעיקר משום שצרפת הצטרפה באותה הזדמנות לאלה המגנים את ישראל באותו גינוי שאין נורא ממנו. לא זכור לי שמישהו התרגש במיוחד מ ע צ ם העניין.

בימים אלה עומד להתכנס גוף נכבד עוד יותר בהיראכיית־האו"ם — המועצה הכלכלית והסוציאלית — וידוע, כי מדינות ערב עם בעלות בריתן מן הגוש הקומוניסטי, יבקשו להעביר החלטה דומה גם כאן. חוגי משרד־החוץ שלנו דאגו שנדע, כי נציגינו עומדים לא לחסוך במאמצים כדי לסכל את היוזמה, אף כי הובן שעיקר המאמצים יכוון להכנת הימנעות צרפתית בנושא. עם זאת, יש לשער, כי גם אם תימנע הפעם צרפת מהצטרף אל מאשימי ישראל בפשעי מלחמה — תתקבל ההחלטה הפורמאלית ברוב קולות כזה או אחר.

אין סיבה להניח, כי בבוא הזמן לא תוצג הצעת החלטה מעין זו גם על שולחן מליאת האו"ם. במשך הזמן יצטברו שתיים־שלוש תעודות בינלאומיות מטעם איגודים בינלאומיים עליונים, הקובעות ומאשרות כי מדינת ישראל אשמה בביצוע פשעי־מלחמה בשטחים המוחזקים.

•

בשביל אלה מן הקוראים, שמלחמת־העולם השניה שרויה בתודעתם בתוך ערפל סמיך אחד עם זו שקדמה לה, הראשונה, ושתיהן יחד בזכרונות מטושטשים מחומר היסטורי משעמם שנאלצו ללמוד אותו בבית־הספר — ראוי להזכיר, כי פשעי מלחמה זהו מושג המגדיר את מה שעשו, למשל, הגרמנים באירופה בשנות הארבעים הראשונות. פשעי מלחמה הוא הנושא שבו דנו משפטי נירנברג, על פשעי מלחמה הוצאו מנהיגי הנאצים להורג על ידי בעלות הברית, לאחר הנצחון. על פשעי מלחמה קיים עונש־מוות גם בחוקי הארץ. על פשעי מלחמה, אפשר להוסיף, נידונו גם כמה מנביאים יפאניים, לאחר מלחמת העולם השניה, ומצד שני תבעו אנשי רוח נאורים בארצות שונות וכן תנועות שלום וארגונים מתקדמים להכריז על מעשה ההפצצה האטומית על ערים ביפאן כעל פשעי מלחמה, שבוצעו על ידי האמריקנים.

תביעה זו עוד לא הוכרה בשום מקום, ואין להניח כי תוכר או אפילו תובא לדיון באיזה מקום, אבל היא קיימת. היא יכולה לשמש דוגמה, לכל מי שרוצה להבין מה הוא „פשע מלחמה".

ככל הידוע לי, היו מקרים מעטים מאד — אם לא היו כלל ועיקר! — לאחר מלחמת העולם, בהם הואשמה מדינה על ביצוע פשעי מלחמה, על ידי גוף בינלאומי. ניגריה לא ביצעה כנראה שום פשע בביאפרה, וידי צבא פאקיסטאן בבנגלה־דש נשארו כנראה נקיות, בה במידה לא נמצא רבב במעשי הויטקונג בדרום וייטנאם, או בהפצצות האמריקניים בצפונה. פשעי מלחמה יש רק בישראל, בארץ ישראל — בשטחים המוחזקים. מה שעושה ישראל בשטחים המוחזקים שייך איכשהו, לפי דעת מוסד בינלאומי מוכר ונכבד, לקטיגוריה אחת עם תאי־גאזים ומשרפות, מחנות־ריכוז, הוצאה להורג של אלפי אזרחים או שבויים ללא משפט, השמדת אוכלוסיה והרס ערים שלמות, מחיקת עמים והגלייתם, הפצצה אטומית.

•

יש בוודאי אנשים החושבים, כי אמנם כך הדבר, אפילו בינינו. אבל דברי הפעם אינם מכוונים אליהם. דברי מכוונים אל אלה, אשר לפי הרגשתי הם רוב גדול בכל מקום בו דעתו של אדם היא פרי ידיעתו ומחשבתו, והם ודאי רוב מכריע מהעם בישראל. דברי מכוונים אל אלה היודעים, כי האשמת ישראל בפשעי מלחמה היא לא רק שקר מבוער וחרפה לשכל האנושי וללשון האדם — חלק ממסע התקפה מאורגן ומתוכנן נגד מדינת ישראל ועמה, שתכליתו לאפשר לאויבינו את ביצוע פשע־המלחמה הסופי והמכריע של השמדתנו.

כלפי אלה רוצה אני לתרגם הפעם מגדרי השמצה — לצאת בצעקה ובאזהרה ובהביעה לעירנות מעבר ומעל לכל שיגרה. בדרך כלל אינני מן המתפעלים מהחלטות האו"ם וגינויי מועצת הבטחון, בדרך כלל נראה לי קור הרוח, בו מקבלת דעת הציבור שלנו את הגינויים החד־צדדיים המגוחכים הללו, כסימן לשפיות, לבריאות־הנפש ולחוסן הרוח. אבל, בתקופה בתוכי חוש שישי או שביעי האומר כי אין לנו רשות להוליך באותה שיוה בהחלטה בדבר „פשעי המלחמה" של ישראל.

עלינו להבין את הדבר במלוא חומרתו: החלטה בינלאומית על פשעי מלחמה שמדינת ישראל מבצעת — היא היתר בינלאומי להריגת מנהיגים, אישים, אנשי צה"ל, כל אדם מישראל, וזאת בשם החוק ובמכבירי המשפט והצדק.

•

אתמול אצלנו לדבר באחרונה על „סבנריו", ולא קשה לתאר סבנריו שבו יפול לידי מדינה ערבית זו או אחרת אזרח ישראלי בעל עמדה כזאת או אחרת. אין הכרח שיחטפו שוב מטוס ישראלי על כל נוסעיו, ואין הכרח אפילו שיחטפו שגריר או כוהנים רם־מעלה העושה בחו"ל. מספיק שנוסע בודד יגיע בטעות או על ידי תקלה לנמל־תעופה ערבי. תוך כדי חקירתו של האזרח הישראלי — או של האזרחים הישראלים, שהרי סוף־סוף אין להוציא מן החשבון גם מקרה של חטיפה מאורגנת — ובכן, תוך כדי החקירה מתברר, כי הישראלי היה לו עסק כלשהו עם, נאמר, סלילת כבישים בשטחים, מגעים עם תושביהם, לרבות הדרכה חקלאית או טיפול רפואי. הסנגוריה תהיה מושלמת אם יתגלה כי הוא איש־צבא בפועל או במילואים, אבל בעצם מספיק שיוכלו להוכיח כי שירת במילואים (ומי לא שירת במילואים?) ועשה חלק משירותו בחלק מהשטחים, היה במשטרה, היה אף הגר תושב אחת ההאחזויות שבשטחים, עבד בחברה נפט ישראלית, נפש בשארם־א־שייח', העסיק פועלים מן השטחים, קנה או מכר לתושביהם — בכל אחד מהמקרים האלה יוכל כל בית דין ערבי למצוא עילה מספקת לתביעה משפטית, להרשעה, לגזר־דין, ולכשירצה: לגזר־דין מוות.

כך, באזהרה מפני אפשרות כזאת, צריכים אנו לבוא עתה אל הזירה הבינלאומית, במאבקנו המדיני בנושא זה. אין כאן ענין לאטמוספירה ולדרשות טוב או רע, אף אין זו שאלת־צדק תיאורטית. צריך שיהיה ברור לכל עמי העולם המוכנים עדיין להקשיב לקול השכל, כי ברגע שתינתן גושפנקה בינלאומית לכך שישראל מבצעת פשעי מלחמה — יתחיל לעבוד מנגנון הצדק הערבי כדי להביא פושעי מלחמה ישראליים למשפט. לא אתפלא אם יזכירו לנו את חטיפת אייכמן, את משפטו ואת הוצאתו להורג. לגבי המופקדים על ליבוי שנאת ישראל בעולם הערבי ובעולם כולו, יהיה בכך משום הגשמת חלום ישן. התאווה להוכיח כי ישראל היא ממשיכת הנאצים, התיאבון לעשות צדק ולהראות אותו יעוררו תיאבון נוסף, התיאבון לתפוס מטוסים ולהנחיתם על אדמה ערבית להעמיד את נוסעיהם למשפט הצדק הערבי.

באופן זה „תינתן" לפיראטים האוויריים, שליחי ארגון־המחבלים — בפעם הראשונה — תמיכה משפטית־פורמאלית במדינות ערב ובין בעלות־בריתן.

•

עלינו לפנות אל כל המדינות המיוצגות בכל דיון בנושא זה — במלוא החומרה הרצינית. לא נמשיך לקיים יחסים מדיניים עם ממשלה המצביעה בעד גינוי ישראל בפשעי מלחמה, נעורר את דעת הקהל בעולם נגד המצביעים כך, נעורר את הקיבוצים היהודיים באותן מדינות, נטיל על ראשי המדינות את האחריות לכל אסון הצפוי להתחולל כתוצאה מאותה החלטה.

לבסוף, חייבת מדינת ישראל, ובראשה הכנסת והממשלה, להעניק את חומרת יחסנו לנושא זה. צריך שיהיה ברור לכל, כי בנושא של פשעי־מלחמה, לא נסכים לראות שעשועי־תעמולה או פטפוטי־דמגוגיה בלבד. צריך שיהיה ברור לכל, כי כל נסיון להסתמך על טיעון זה לגבי אזרחים ישראלים, יהודים, רכוש ישראלי, נציגות ישראלית בחו"ל וכדומה — יתקל בתגובה הישראלית החריפה ביותר.

הנותן יד להאשמת ישראל בפשעי־מלחמה — נותן יד לפשע מלחמה. כזאת עמדתנו, ורק כזאת יכבדוה.

תשעה במאי

על קפה הפוך

תשעה במאי, מאי האדום, לא יישמר, בליה השנה של הסירוב הערבי. יום ורוד, יישאר שחור. מאי השחור של ספטמבר השחור.

לנו יהא זמר כמאי־של־הרגשים־הארוכים. בבעד לפירצה, שניבעה כביכול בבנים, הרבה למעלה מן הערפל, שבתוכו אנו כרייה, בעבר לגבולות הרות, הקריה רצה, המבשבה בחיינו, ראינו פתאום שוב את הספים וכבו בתוך חצות הלילה הצבוק, בבה עליו באחור הצה שוכל השבים של ספה הימים!

לא אותה סכנה, כמובן, לא אותו מתח היסטורי, אותה חרדה. אך אותה רגישה, אותה עליה בדרגה חום גופני כאומה. רבוגים על דבבה שרב־דיספורים קטנים היינו קצורים עם שר הבטחון, הרמטכ"ל, שר התקשורת, קצר אבוק. לא ידענו דבר. אך ניחשנו, כאילו, הכל.

מחר נבוא, אולי, חשבון עם רקדני הדור שלנו! באה שילדים מתקפקים בארוננו — ובגישים לנו פירה? בין הכרוה להכרה, זכירות מבחת־שינים? בין להיש לדהים, הרדעה בקרתם? מה מעלים שם קריינינו בחצי היום? קוברה של סצויה? מהוה כתה?

כל זה, אולי, מחר! היום חייבים אנו להודות כי היינו כסוברים לכסאותינו ואלהים הטוב יסלח גם לנו. גם להם, על העליצות בבל המווה!

ההדאגה לעמדה אותה שעה ב ע י צ ו מ ה. לא היתה משעשעת כלל! פחות מכל שיעסצה בודאי את לב האנשים שכובד השואת הממשמשת ובאה רבץ על כתפיהם. אך ראוי לומר כי בסתונגו בתבונתם, צלילת דעתם וצלילות ע י נ ם, היה מלא. וממרחק כל הקילומטרים שהפרידו בינינו הרגשנו כי הם חשים בדבר.

שוב צה"ל.

שוב העם הזה.

שוב סליחה, סליחה שלא נבשלנו! ושוב — שונאי ציון שבתוכנו, הפאציפיסטים רודפי הפרסומת, מחוירי הפנקסים, אנשי שי"ח ומצפן שאין צורך לכופף את ידם אחורנית כדי להביאם לידי ביזוי שם צה"ל! חורקים עתה בהסכיתם את הפער בגובה תוך ההולך!

הפגנות סטודנטים במאי

גברים ופנטומימות, יוני, יולי,
הא, כובעים שלא חבשתי מימי,
שלא היו,
לא יהיו לי.

סטודנטים, חי נפשי,
עגלת שיכר,
חזות מבשלת־קארלסברג, אין חסר!
טובחים,
קוראים אחרי, בקול ניחר:
„ספס, עלה,
פרופסור!"

את הקונצ'רטו לעוגב (מוסף ערבית ב„מרמורקירקה", בראהמס, פרוקופייב, קופלנד)
שיסעה, הפיגו בקוראלים־על־תבית:
„ירהרהרלרלו..."
„הופ־לה..."

פנו לתיאטרון,
פסלים, פרוטומות:
גדולי במה, גדולי באלט, מוסיקאים...
„לקום, מכובדינו ולצעוד!"
אינם זעים...

על כך,
בטעם האופנה,
משום יום קיץ,
עטרו את קרחותם עלי־דפנה:
„סוב,
שבו בבית!"

לאצבע הפרש הארוכה,
נוצחת, כביכול,
קשרו לבסוף, בקצה נימה אחת, דקה,
בלון אדום,
בלון צהוב,
בלון כחול!

הא, עיר כפות־סלט, בגיעל־ביצים,
ספלים, טבעות־עפות, בסאות עריסוק!
בפארקים
מעטפים בך כבר ליצים,
בתי דדים לכל נימפה —
משחק עתיק!

יום קיץ סקנדינבי,
קיץ חם, של ישישי פרס־נובל, מלצריות,
„שלושה ימים אחר מותך",
כתב נזיר אחד, חכם,
„מוסיף הארוס שבך לחיות..."

לא, חץ לי בעמיו! כל
כביש דומם —
אספלט־על־גב־אספלט,
חימר, בטון —
נדחק היום בלחץ פטריה
ומתרומם,

כשמיכתו
של גמנזיסט
בתוך שנתו!

מה קרה באמת?

המצב נראה די נואש. המטוס נחת לפני כמה דקות מלא וגדוש ניטרוגליצרין, והמוסדות הבינלאומיים לחצו, שמא נמצאים נשים וילדים בין המחבלים. במגדל הפיקוח התנהל ויכוח דרמאטי: הצד פרס המליץ על כהא־וכהן מאופק, אלוף פיקוד אילת הציע הסתערות, ושילוני היפרסים.

— יש רק פתרון אחד — סבר שר הבטחון — לייגע, להתיש את כוח התנגדותם, להביא אותם לידי התמוטטות עצבים...

— טוב, אבל איך?

המבטים נפגשו בחלל המגדל, התשובה צלחה על כל לבון:

— שולטהייס...

*

יחזקאל שולטהייס הגיע בבי"ס הרמטכ"ל ישר מבית־החולים. הוציאו אותו מאמצע המו"מ עם נציגי האופים על אודות התייקרות של 2½% מקרן השוואה על שליש תוספת היוקר לבלו הקמח. הדיונים נמשכו זה הלילה השלישי, האופים כבר אושפזו בתל־השומר עד אחד, אבל שולטי עדיין היה שופע מרץ ובריאות. עכשיו, בפינת מגדל הפיקוח הדריך אותו משה דיין באופן אישי:

— אנחנו מוכנים להחליף את הנוסעים בחבלנים. יש לך יד חופשית לנהל עם החוטפים מ"מ ענייני.

— בכל זאת — שאל שולטי — מה ההנחיות?

— אין. טפל בהם טיפול משרדי רגיל, כאילו הם היו ק ה ל מ ק ו מ י...

*

שולטהייס הוריד את מעילו, וביקש תה עם לימון ואת הטלפוניסטית של מהרה. אילנה הבלונדית הובאה למרכזיה תוך דקות ספורות, הקשר האלחוטי עם המטוס הושג:

— מוות ליהודים! — נשמע קול עמוק מתא הקברניט — כאן אירגון ספטמבר השחור, ציית להוראותינו...

— רגע — אמר שולטהייס — ספייו מה השחור, הספטמבר או האירגון?

— סתום את פיך, וציית להוראותינו...

— סליחה, אדוני, בעצם מי אתה?

— מה זאת אומרת מי אני?

— מניין לי לדעת שאתה באמת טירוריסט? אולי אתה רק אחד הנוסעים, אדוני??

— אז איך אני מדבר אתך?

— מכריחים אותך באקדח.

— מה זה משנה?

— א ו ה ו! אז זה כבר לא משא־ומתן ישיר, אדוני, זה כבר ת י ו ו ך.

— אז מה, לעזאזל?

— זה בטיפול ההסתדרות. תראה, אדוני — התרעם שולטהייס — אני מוכן לשיתוף פעולה תקין, אבל רק בהתאם לתקנות! ש מ ך?

— קפטן כמאל ראפאת.

— עם סמיך באמצע?

היתה דממה לשעה קלה, אחר כך נשמע בליל של צווחות וקברניט המטוס התערב בהכוון:

— הוא ראש הקבוצה — אישר — בדקתי.

— אני מקבל את עדותך על תנאי — הסכים שולטהייס — מספר הדרכון?

— 75103/97381.

— ברכה.

— איפה הוציאו את הדרכון, תאריך ומקום?

כאן שוב השתלט הקפטן ראפאת על הקו:

— אם תוך 20 שניות לא ייפתח משא ומתן מעשי — איים — נפוצץ את המטוס!

— 20 שניות ממה?

— מה ממה?

— ממתי?

— מעכשיו!

— מה השעה אצלך?

— 7.30, לעזאזל!

— אצלי 7.26 — הודיע שולטהייס — היכף אברר, הישאר על הקו.

— ה ל ו! — צרח קפטן ראפאת, אבל אילנה כבר ניתקה. במשך שלוש דקות היה הקו תפוס, טו־טו־טו. אחר כך עלה בידי הקפטן לחדש את הקשר הטלפוני עם מגדל הפיקוח:

— אני אמרתי שרוצי שלשום עם יגאל בשן? — שאלה אילנה בתרעומת. — דווקא משקר בפנים, את לא מכירה אותו, סליחה מר ראפאת, מחפשים אותך, ד ב ר ו!

— אנחנו דורשים את שיחרורם של 390 חבלנים עצורים, אחרת אשמיד את המטוס — הכתיב ספטמבר — קבלו את שמותיהם...

— זה לא בטלפון — כך שולטהייס — חוץ מזה, 390 מחבלים, זה מעל למכסה. אין בשבילם תחבורה. חשבתי על 6—7 מחבלים, מקסימום 8...

— 390 עצורים ואף לא אחד פחות!

— תשעה ואחד מהם מגמגם.

— אינני מוכן להתווכח!

— טוב, אז יהיה עשרה. ששה מהם ישוחררו עם חתימת החוזה, 30 אחוז אחרי 31 באוקטובר, ואחד בהזדמנות...

— עכשיו, כ ו ל ם!

— 10 עכשיו?

— 300!

— 12 בלי קבלות.

— 250, לא פחות בריבון אחד!

— 11, אבל לי עולה יותר...

הקו למגדל שוב הופסק. אחר כך פתאום חזר במשנה־כוח: „שכטר, פליישהאקר ומזרחי, רואי חשבונות" שמע קפטן ראפאת דרך האוזניות, „כבר הלכו כולם, אין פה אף אחד". קברניט המטוס הפסיק את השיחה הקולות בהתרגשות:

— הם מניחים את חבילות חומר־הנפץ — בישר — הגישו אולטימטום של 30 דקות, וזה רציני!

שוב התעוררו חילוקי־דעות. לגבי השעה המדוייקת. שולטהייס דרש את האולטימטום בכתב. „אני צריך לכסות את עצמי" הבהיר „שיכתבו על נייר המכתבים הרשמי של „סבנה": אנחנו החותמים מטה, הבלגים תושבי זה וזה, מצהירים בזה שברצוננו לפוצץ בעזרת חומרים כימיקליים וכו'". לצרף תמונת פספורט.

קפטן ראפאת דרש במפגיע את התערבותו המיידית של מגן דוד אדום.

— שיבואו למטוס — הודה — עם דגל לבן!

— בבקשה — כך שולטהייס — דגל באיזה גודל?

— דגל קטן מחורבן, לכל הרוחות!

— יש לנו כרגע רק 75X30 ס"מ ו־78X45, אבל את זה צריך לכבס. מידות חיצוניות. אני יכול להזמין דגל קטן בחיפה...

— לא צריך דגל — גנח הקפטן — יבואו בלי דגל!

— אז תחליטו! אני כבר רשמתי בפרוטוקול...

כאן, בשלב זה, הודיעו המחבלים שהם מוכנים לעזוב את הארץ. אולם, כזכור, בשעת הנחיתה נתקלו גלגלי המטוס באצבעות, והאוויר יצא מהם. בפרט הקפטן ראפאת נעשה מרוכך. הוא דרש דלק ללא־הפסד של זמן, אוהרת וכו'. אילנה העבירה את השיחה לרשות נמל התעופה, מחלקת התידלוק הבינוני. הממונה לא היה בחדר. „מתי ישוב?" שאל ראפאת. לא יודעת, השיבה זיוה, הוא בישיבה. „פתחו את המחסנים, אחרת אפוצץ את הכל!" מצטער, אדוני, המפתחות אצל הג'ינג'י. „אני סופר עד שלוש, אחרי כן לא יהיה יותר מטוס! אחת — שתיים —" כאן נכנסו שוב שכטר, פליישהאקר ומזרחי רואי חשבונות, בגלם הלכם, תגמם מה, הלו.

שולטהייס שם את השפופרת בצד, הודיע לשר הבטחון:

— צר לי, אדוני, המשא ומתן איננו מתקדם. הם מאוד קשוחים.

החוטפים הציעו פשרה: 25 מחבלים בלבד, בתנאי ששולטהייס יצא מן התמונה. הם נשמעו חלושים משהו. שולטהייס הציע להם בוררות מורכבת מחבלן מוסמך תושב עזה, השופט לס וד"ר בר־ביצוע ממשרד העבודה. או ועדה פאריטאטיבית בראשותו של ראש העיר, מר יהושע רבינוביץ. קפטן ראפאת שאל, אם אפשר לקבל רופא...

— הם גמורים — מודיע שר הבטחון לגולדה בירושלים — בפעם הראשונה נפגשו פנים־אל־פנים עם הנהלים המשרדיים ש ל נ ו...

שולטהייס חזר מן הקיוסק בצעדים גמישים ונוטל את השפופרת:

— הנני לשמוח להודיעכם שניתנה רשות להמראה.

— תודה לאללה!

— מיד אשלח נער עם הטפסים. נא למלא את השאלונים בשבעה העתקים בערבית ובשפה הבלגית. כתב יד ברור, הלו, הלו...

— הלו — נשמע הקפטן ראפאת עמום מאוד — כאן מאי השחור, מה עוד?

— בול בטחון.

*

בשפופרת הסתננו גניחות קצובות. אילנה הלכה לשרותים. הרמטכ"ל נתן סימן, והשאר ידוע מעל דפי העתונים. הידיעה היחידה שהוצנעה במערבולת האירועים: „אחרי סיום עבודתו המוצלחת בשדה התעופה של לוד חזר הד"ר יחזקאל שולטהייס להמשך המשא־ומתן עם נציגי האופים בבית החולים תל השומר (עתיים)".

א. קישון

לכבוד
אטמור מזוג אויר בע"מ רח' פישמן מימון 16 טל. 228166 תל־אביב.
אבקש לקבל פרטים נוספים אודות מזגן האויר למכונית, בלי כל התחייבות מצידי.
שמי ______ כתובתי ______
מס' הטלפון ______ שם המכונית ______ סוג המכונית ______

נגנבה מכונית
פורד טאונוס 17M
סטיישן
צבע אפור כסף — מס. 292813
100 ל"י פרס
למודיע ראשון על מקום הימצאה
לטלפן למס. 264141 או 267528 תל־אביב
או לתחנת המשטרה הקרובה

למכירה
* מוסוגרייד־קטרפילר
דגם 12 M.C. — שנת ייצור 1961.
15,595 — T.8
* שופל גלגלים־מישיגן
דגם A 175.
טלפון: ביום — 88562 משעה 7.00—18.00.
בערב — 528536, ירושלים.

בירושלים
בשכירות חודשית
מחסן נקי ומאוורר
(במבנה חדש) 432 מ"ר.
כניסה בספטמבר 1972.
אפשרי לשכור לתקופת שנתיים־שלוש.
ת.ד. 2069 ירושלים.

טיסה 571

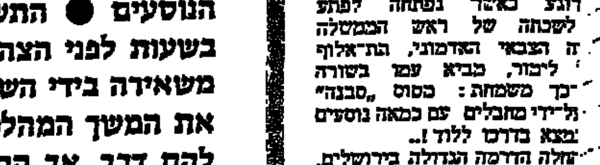

הקו החם בין לוד לירושלים

[גו]לדה: "כל הכבוד משה!"; דיין: "גם לך, גולדה!"

הדרמה הגדולה של מטוס "סבנה", כפי שנשתקפה בלשכת ראש הממשלה ● הממשלה נתכנסה כדי לשמוע "מה הביאה הגב' מאיר מבוקרשט" — ובמקום זה נתבשרה על חטיפת המטוס ● "זו התגרות נוראה!" אמר השר גלילי ● כל חברי הממשלה היו תמימי דעים: אסור להיכנע לסחטנות ● הותקן קו-טלפון מיוחד בין לשכת ראש הממשלה לשר הבטחון בנמל התעופה בלוד ● גולדה מעיינת במברק על שיחת מזכיר או"ם עם השגריר תקוע ומפטירה: "הבית בוער, והשעון הולך..." ● מגיע ה"אולטימטום" של החוטפים, מחליטים להרוויח זמן ● בארבע לפנות בוקר: דיין על הקו, מביא את תכנית המיבצע לחילוץ הנוסעים ● התשובה: להמשיך ב"משא ומתן" עד לכינוס הממשלה בשעות לפני הצהרים ● בישיבת הממשלה מסכמת גולדה, "הממשלה משאירה בידי השרים דיין ופרס, בהתייעצות עם ראש הממשלה, לקבוע את המשך המהלכים" ● מציעים למחבלים להחזיר אותם בלי שיאונה להם דבר, אך הם דוחים את המחווה ● בשעה שלוש אחה"צ: "דיין על הקו" — וראש הממשלה נותנת את אישורה לפעולה: "בהצלחה!"

מאת יוסף חריף

...מוסת חוויות מרני-נות מביקורה ברומני-יה ישבה ראש הממ-שלה, גב' ג. מאיר, ...כתה בירושלים בשעת ...ערביים של יום ב' וערכה ...נותיה לקראת ישיבת ...שלה המיוחדת, שעמדה ...חיל כעבור מחצית ה-

...ה שש ושלושים והכל היה רוגע כאשר נפתחה לפתע לשכתה של ראש הממשלה ...ה הצבאי האדמוני, תת-אלוף ליאור, מביא עמו בשורה ...כך משמחה: מטוס "סבנה" ...ל-ידי מחבלים עם כמאה נוסעים ...מצא בדרכו ללוד!.. ...חלה הדרמה הגדולה בירושלים, ...יפה על פני יממה; יממה ...תה נורא, התייסרות נפשית, ...מצפון בדילמה הנוגעת ...נפשות, הימצאות בבבה ...יהודים בלתי פוסקים של ...בות, אמהות, ילדים, משפחות ...ת, חלילה, ליהרס בין-יום, ...ע; ועל הזכות המוסרית ...חיים — —

בשורה אחרת לגמרי

...ע הידיעה הראשונה, בעוד ...הבלגי בשחקים, שמרה ...הממשלה על קור רוח מופלא. ...מעט יבואו השרים לשמוע ...עיה, הירהרה, והיא — תצטרך להם בשורה אחרת לגמרי. ... חברי הממשלה, רובם ככולם, ...ישובים בצפייה במקומותיהם ... "מה באמת הביאה ראש ...לה מבוקרשט" כשגב' מאיר ...ה אותם בחדשה הטרייה. ...ה ירדה על הממשלה: "מאה ...?".. מה בעצם רוצים ה-...ים? ערפל גמור- ...ה כרבע שעה- שוב נשמע ...המצבאי": תת-אלוף ליאור, ...אותה שעה מרותק לשופרת ... והוא מריץ אל ראש הממשלה ...יקונים" קצרצרים מדי כמה דקות ...כי המטוס נחת... המחבלים ... על תביעתם... ...צות חולפת על פני שולחן ...לה בכל פעם שסובבת הדלת ...צירית והגיע הפתק הנוסף. ...פעם? משה דיין הגיע ללוד על המצב מקרוב. ...אי יזמור עוד מעט את הערכתו. ...ים, מה אומרת הממשלה?

"זוהי התגרות נוראה!"

...י התגרות נוראה! — השר ישראל גלילי — לחטוף ולבוא עמו לישראל ולתבוע ...מאות מחבלים מכוכנים ...ם את פשעיהם בבתי-כלא, ...יפוצץ המטוס על נוסעיו! — התגרות שאין להשלים עמה. ...הרגעים הראשונים הזה גלילי על "חילוץ": "לבוא עם בתוך ישראל?!" ...ם הזה בדברים אלה משום התגובה הראשונה, שנסתבכה ...לה: אסור בשום פנים להיכנע ...ות, ישראל דרשה בעבר ...לות לא להיכנע לסחטנות. היא בכו יזיה להת את ...חיי הנדרשת כאשר הכסוק ...מת ישראל!

השאלה לא היתה רק "מה בנויים". היתה בממשלה תחושה עמוקה שאין להיכנע. אותם שרים שבעבר הבכו ...שכטום "פדיון שבויים" יש ..."הכל"; היינו, להסכים ל-...כחבלים תמורת שחרור נוסעים ...יים שהיו במטוסים החטופים — ...ורו על טיעון זה. ...ם, האחרונה לא נגלה בעובק ...ה הנוראה, שהממשלה הועבדה ... היא, לכל היותר, הקלה ...השרים. ואולי מיצום שלכלו ...ה לוחר, כפי שאבנם סוכם, ...בשלב זהי יספלו בשאלה המקצוע"; היינו, שר-הבטחון הצבא...

בין פתק לפתק

...אש הממשלה מנסה לכבוש ...רגשותיה. היא עוברת לסקיר ...נסעה בבוקרשט. אבל הביקור ...ארי הזה מתגמד ונחבא בצל ...ת הרודפות זו אחר זו בלה. ... כאיר חלקה עם הממשלה ...התרשמויותיה "בין פתק לפתק" — ...נתאר את הישיבה אחד הדברים ...אמו, שנקבע, כי "על רומניה ...ידובר. אולי בישיבה הבאה", ...א'. ...יבה מסתיימת מקץ שעה ומחצה. ... סידורים למקרה שיהיה צורך ...עוב את הממשלה בדחיפות. ...ד מודיע למזכיר הממשלה היכן ... יהיה למצאו בשעה הקרובה... ...לה מתחילה הישיבה האכזרית, ...וכת כל הלילה. ראש הממשלה ...ות כמה שרים ויועצים עוברים ...נחת. ...ד הכסוס בשחקים כבר הושל"מצור" על נמל התעופה בלוד. נמצא בו רק מי שצריך היה להימצא ומי ששר-הבטחון נזקק לו — מפקדים, בראשות הרמטכ"ל, צנחנים, יחידה מאומנת "המסוגלת לעשות הכל" ואשר מעלליה ישנו רק למעללים אשר בסיפורי עלילות שבדמיון; אנשי רפואה, קשר וכן משמרים מיוחדים "להלבין-נפש" ערביים כדי שיוכלו "לנהוג" מה מבאות השבים הערביים לעשות!..

"משה דיין על הקו"

כל ה"יש" המגוון הזה נוייס במהירות הבזק ונמצא מוכן לפעולה בנמל התעופה שנעשה חזית.

ובעורף — לשכת ראש הממשלה שינתה: גם היא פניה: זה שעה אחדות מותקן בה קו טלפוני (צבאי) ישיר אל נמל התעופה כדי לאפשר קשר מהיר בין שר-הבטחון לבין ראש הממשלה.

רוב חברי הממשלה חוזרים לבתיהם. בלשכת ראש הממשלה נשארים עם גב' מאיר השרים גלילי, בר-לב, ספירא והלל. מנכ"ל המשרד ויועצה המדיני, שמחה דיניץ, תת-אלוף ישראל ליאור, הזוכה בינתיים לכינוי "המוציא והמביא", המתמקם בחדר סמוך — חדר הקשר — ועוקב אחר ההתרחשות. מזכיר הממשלה, מיכאל ארנון, נשאר אף הוא במקום למקרה שיהיה עליו להזעיק את השרים לישיבה לילה.

"משה דיין על הקו". השפופרת מועברת אל ראש הממשלה. שר-הבטחון, שכלל לא העלה על הדעת, כי כ א ן ייכנעו למחבלים שבמטוס להשיג את מבוקשם ובדעתו הדביק אותם במשמעות, מוסר לגב' מאיר על המצב "הסכני" בשדה. אחר כך הוא מודיע לה על התנאים של המחבלים: שחרור אסירים על פי רשימה שמית, שכבר החלו קוראים אותה מן המטוס...

מחליטים "להיכנס למשא-ומתן" כדי להרוויח זמן רב ככל האפשר. דיין נשמע רגוע למדי. את הטכניקה של הכרים — משאירה ראש הממשלה לדיין מתוך בטחון מלא...

פותחים את מקלט הרדיו בהגיע מהדורות החדשות. מחייכים לשמע "הדיוק" בהערכות המופצות על-ידי צוותי השידור. אך הדברים מתקבלים בשלווה...

הבית בוער, והשעון הולך...

תכניות החילוץ מתרקמות בלוד. ובירושלים — נמשכת הצפייה...

כבר לפני חצות. הדיווח מלוד הופך להיות "שגרתי". בציפיה לראש הממשלה ללכת הביתה לנוח קצת, כתוך שהכים על כוחותיה, ובבטיחים לה כי יתקשרו אתה אם יהיה דבר מיוחד"...

גב' מאיר "בוחלת על הצצות". היא נשארת במקום ולרגעים אף מתפנה ל"עבודה שוטפת": בעיצומו של לילה מגיע מברק מניו-יורק המודיע על שיחתו של מזכיר האו"ם, קורט ולדהיים, עם השגריר יוסף תקוע. ראש הממשלה מעיינת בו ומפטירה באידיש: "די שטוב ברענט און דער זייגער גייט!.." (בתרגום חפשי: הבית בוער — ומחוגי השעון נעים להם...).

הנוכחים אינם יכולים לכבוש את צחוקם.

מישהו בצד עושה חשבון, מעורר התפעלות, "כמה שעות שינה הטרוה לגולדה בשבוע האחרון"?

מתחילים את החשבון במסע המייגע כשלפצבו ברומניה, שמרגע דירתה שם כן המטוס, "לא נחה אפילו רגע אחד". ביום ראשון הגיעה בצהריים ללוד. לעת ערב, אחרי טיפול בכמה ענינים נוספים במשך היום, זימנה קבוצת שרים לשיחה ראשונה על מסעה ברומניה לקראת ישיבת הממשלה, שעמדה להיערך למחרת. השיחה נמשכה עד חצות. בבוקר (יום ב') הספיקה לנוח ו-עכשיו נמגם "המנין הזה" (המטוס החטוף)...

כבר אחרי חצות: טלפון מלוד: המחבלים מציגים אולטימטום. אם לא תתמלא דרישתם עד שעה חמש — הם מפוצצים את המטוס!..

מה הם רוצים הפעם?

— הם רוצים שהמחבלים שישוחררו על פי הרשימה שלהם ירוכזו במטוס מיוחד שיוטס לקהיר. מטוס "סבנה" על כל נוסעיו, כשהם, החוטפים, בתוכו יוטסו אחרי המטוס המיוחד ואם יגיעו בשלום לקהיר — ישחררו את הנוסעים...

איך ישחררו, לאן ישחררו (בקהיר)? כל ההצעה נראתה אידיוטית, אבל כפי שממליצים הפסיכולוגים היודעים את נפש בהמתם — "מוכרחים ללכת לקראתם" ובלבד להרוויח זמן.

מחליטים להשיב לחוטפים, כי זהו רעיון שיש לבחון אותו...

בצל האולטימאטום נעשית האווירה מתוחה יותר ב"מטה" בירושלים.

שר המשפטים מודה לאל שגולדה חזרה

שר-המשפטים, יעקב שמשון שפירא, שעוד יום קודם לכן, מילא את מקום ראש הממשלה מודה לאל ולגולדה על ששבה בינתיים מרומניה וש"העניין" לא קרה בימים שהוא היה ראש הממשלה...

גולדה אין לה לכי להודות...

היא מתגלית ברגעים הקשים הללו במלוא גדולתה: מופלא הוא, כסגנים בצד, לראות כיצד האשה הזאת, שבשבוע שעבר חגגה את יום הולדתה ה-74, עומדת במבחן העצבים הזה...

השעה: אחרי אחת. מצליחים לשכנע את ראש הממשלה ללכת הביתה. בעקבותיה הולכים יתר ה-שרים, איש איש לביתו ותוך הילוכם מספר אחד מהם: "גם הלילה הזה נוותר על שינה..." (במקום נשארים המנכ"ל, תת-אלוף ליאור ומזכיר הממשלה).

הטלפון הישיר נשאר פתוח. מלוד מבשרים מפעם לפעם על תביעות שונות של המחבלים, אוכל, דלק וכיו"ב, אבל אלה עדיין אינם מחייבים "להעיר" את ראש הממשלה אשר לא עצמה עין בביתה...

בשעה ארבע לפנות בוקר

סמוך לשעה ארבע לפנות בוקר חל מפנה דרמטי: דיין על הקו. הוא מעביר אל בית ראש הממשלה ומביא לפניה את תכנית המבצע, שהועלתה בהתייעצות אנשי מקצוע כרעיון לחילוץ הנוסעים בטרם יעלה השחר. הוא עצמו מבע"צ על הסיכון הכרוך במבצע כזה.

הגורל כמו מונח על כפות המאזניים. גב' מאיר מבינה שהיא מבקשה לשקול בענין. הפעם מצפה לוד לתשובה מירושלים.

ראש הממשלה עורכת התייעצות טלפונית עם השר ישראל גלילי ואחר-כך גם עם שר-המשפטים. יש אומרים, גם עם בר-לב ("איש מקצוע" גם הוא). התשובה המתגבשת: לא לפעול לפי שעה. להמשיך ב"משא-ומתן" עד לכינוס הממשלה בשעות לפנה"צ (של יום שלישי).

הישיבה נקבעה לשעה 10 בבוקר. שמעון פרס עולה לירושלים למסור על המצב בלוד, על התביעות והתשובות שניתנו עד כה למחבלים ועל ההיערכות של הכוחות הישראליים במקום בהינתן האות להסתער.

שר-הבטחון נשאר בלוד. לדידו הכל מוכן. הוא מצפה רק שהממשלה תאמר את דברה הסופי.

אם תיכנע ישראל...

הכנות בחדר הישיבות של הממשלה, כפי שאפשר לשער. רב. מישהו מנסה להפגין רוגע ולהתבדח, שנטפל בהם (במחבלים) כך, שסוב לא יהיו אנשי "ספטמבר השחור", אלא "מאי השחור"...

כל חברי הממשלה יודעים לשם מה זומנו לישיבה. כיוון שאיש ממילא לא העלה הצעה אחרת מאשר לא להיכנע — הרי זה אומר שיש לשחרר את הנוסעים בכוח.

הניתן יהיה לעשות זאת בלא לסכן את הנוסעים? — השאלה חורה ורחפה בחלל.

לראש הממשלה לא היו ספקות. השיכנוע בא לה, רק לא מפני שאין ברירה; מפני שאם תיכנע ישראל גם הפעם, לא יהיה זה סוף הפרשה, אלא תחילתה. הכל רצו למנוע את הרגע הגורלי הזה, שבו יצטרכו הבחורים הנועזים של צה"ל להסתער. הכל ידעו כי המחיר עלול להיות גבוה — ואף-על-פי-כן היתה הכרה כללית כי אין מנוס. אחרת נעמוד בפני הידרדרות איומה: מישהו טען, כי אם תיכנע ישראל — אין כל סיבה, שמחר או מחרתיים לא ייחטף מטוס בכל מקום אחר בעולם והתנאי יהיה או שממשלת ישראל תשחרר כך וכך מחבלים או שיפוצץ המטוס על נוסעיו. ואפשר כבר לשמוע את קולות השכנוע של ממשלות שונות מדוע ראוי שישראל לא תפקיר חיי אדם...

מעיר שר אחר: אין אני סבור שצריכים להפליג לעבר אפשרויות "רחוקות" כאלה. די לנו באפשרויות הקרובות. אם נשחרר את כל המחבלים שהם מבקשים, נביא עלינו שואה במו ידינו...

בהתייעצות עם ראש הממשלה

כיוון שנראה היה בעליל, כי אין כאן חילוקי דעות, ניגשה ראש הממשלה לסיכום הדיון. עדיין לא נאמר בלשון קצרה, כי הממשלה מחליטה לאשר פעולה זו או זו. ראש הממשלה מסכמת את הדיון בצרף בו הלשון: הממשלה מאשרת את הפעולות שנעשו עד כה ומשאירה בידי השרים דיין ופרס — בהתייעצות עם ראש הממשלה — לקבוע את המשך המהלכים.

אף שאין כאן למעשה אישור לפעולה, מאליו מובן ש"זהו זה", — שהרי איש לא העלה כלל על הדעת כי יש מקום להיענות לתביעות המחבלים.

"בהתייעצות עם ראש הממשלה" — משמע, האישור האחרון, הגורלי, צריך להיות של גולדה מאיר. כל כובד האחריות כמו הוטל בבת אחת על כתפיה. השרים מתפזרים.

השר פרס חוזר בהליקופטר ללוד עם החלטת הממשלה. והיא, גב' מאיר, חוזרת ללשכתה: ראינו אותה באותם רגעים. כל כולה אומרת עתה מתח ומתיחות בל תשוער- שעת האפס מתקרבת.

ראש הממשלה חוזרת ללשכתה. במגדל הפיקוח בלוד, מקום, שנתמקם "מטהו" של שר-הבטחון נמסרים לה המהלכים האחרונים — ההכנות להפעיל את יחידת "הסכבאים" מזה, ו"המשא-ומתן" המתקדם מזה. לרגעים מאזינה היא בעצמה דרך הקו הישיר המוליך מלשכתה למגדל וחשה כי "המשך המהלכים" שעליו דובר בסיכום הדיון בממשלה ושלגביו צריכה ההכרעה ליפול בהתייעצות עמה, קרב והולך. ההסתערות — בלתי נמנעת.

השעה אחת בצהרים. קשה לשבת במנוחה. קשה לטעום מן המאכל המוגש. קשה עוד יותר לכבוש את סימני המתיחות המבצבצים ומעידים כי באה עדים על המתרחש בלב פנימה.

החזית יום אתמול כמו נמחקו בבת אחת. איך מעיר גלילי: המסע לרומניה נראה לי כדבר שאירע לפני שנה...

הידיעות שהקו הישיר פולט ברגעים אלה הן עתה בעניינים מעשיים: הרכב המחבלים... מספן חומר הנפץ שברשותם, המגיע ל-בין קינ ועוד...

בתום הדיון בממשלה מתפזרים השרים בהנחה כמעט ודאית כי "עלולה להיות פעולה". אבל אולי בכל זאת תימנע, הן נשאר פתח צר: ההחלטה לנהל משא-ומתן על החזרת ארבעת המחבלים בלא שיאונה להם דבר.

הידיעות מן המגדל אומרות, כי המחבלים אינם מסתפקים במחווה זו. הם עומדים בתוקף על דרישתם המקורית.

השעה שתיים אחה"צ. המצב מתבהר. וההתבהרות — ק ו ד ר ת. אין ברירה. ראש הממשלה מסכמת לעצמה: ההחלטה (בממשלה) היתה פ ה - א ח ד. הכל יודעים כי האלטרנטיבה איומה. כניעה לסחטנות פירושה להוציא מאות מרצחים לחפשי. יוצר תקדים. לא יהיה זה נסיון בודד. הם לא יבואו בשניה ללוד- יחפשו להם נמלי תעופה אחרים אבל הלחץ יהיה על ישראל. מה? — יאמרו לנו הגויים — רק כדי להציל יהודים הסכמתם לעיסקה ו"עכשיו" אתם עקשנים?...

לא, "אין ברירה" זהו הסיכום וזהו הצידוק אבל השכנוע העמוק בצדקת המעשה אינה מרפה את המתיחות.

השעה שלוש בקירוב. "דיין על הקו".

בשורה זו "דיין על הקו", במהלך הימנה הנוראה הביאה בנפיה מתח. הפעם מגיע המועד לשאו: הכל כבר מוכן לפעולה... "המשא ומתן" מסתיים הולך...

האישור ניתן

חובת "ההתייעצות עם ראש הממשלה" נתמלאה. האישור האחרון נ י ת ן.

ב ה צ ל ח ה — שולחת ראש הממשלה את ברכתה ב"פרוזקים". שר-הבטחון, המבצע על המערכה מקרוב, נותן את האות למפקדים. "הולכים"...

ראש הממשלה מרגיעה עצמה: אני בטוחה, כי הבחורים הללו יצליחו. "הבחורים הללו" — חומר אנושי מן המובחר שבמובחר. המפקד — בעל כנת מיטבל, שאין, כבדוגה, גבהה מכנה... הם "מ ו כ ר ח י ם ל ה צ ל י ח"...

עוד מעט השעה תהיה ארבע. יש גם חובות אחרים: בשעה ארבע בצהרים היום יזיר כנסת חדש, מ ו כ ר ח י ם ללכת, אי אפשר שראש הממשלה לא תהיה. וחוץ מזה, הדידות האישית...

אמרו לה כי כל התכנית היא ענין של "רגעים". אבל כל רגע נראה עתה כנצח עצמו.

בכנסת, — על פני ראש הממשלה רוגע כאולך- איש במקום אינו מעלה על הדעת מה טומנים בחובם הרגעים הבאים. אף ליד שולחן הממשלה אין ודאות גבורה. הן ניתן למחבלים מוצא: שיחזרו ייעצם ויינתן להם להמלט לכל מקום שרצו...

רק שניים-שלושה שרים היושבים לידה יודעים את האמת ובבינים לנפשה ואת גודל האחריות שנטלה על עצמה...

הטקס הפרלמנטרי בחוזר. השעה כבר ארבע ורבע — —

העיניים מופנות כלפי מעת היציע. המחשבות מופנות ל ש ם, ללוד. זה הרגע. עכשיו ז ה מתחיל. אמרו. כי זה יארך רגעים, אז מה נשמע?

מזכיר הממשלה, מיכאל ארנון, מקבל את הידיעה הראשונה מן השדה ומעביר את השאלה הגורלית. בפתק שהוא מעביר לידה נאמר: "הבחורים פרצו פ נ י מ ה... הנוסעים יוצאים מן המטוס..

החיוך הרחב כמיהה לפנים את פניה המכורים של ראש הממשלה — מיעטה את המדד ליושבים לידה. הלוד שבעבעה ברגע לנחלה הכרינה העולם כולו...

"באמת, כל הכבוד!"

...בשעה ארבע ארבעים וחמש חזרה ראש הממשלה ללשכתה. סדר-היום עודנו גדוש: בשעת חמש כבעה לה פגישה עם חברות בקיבוץ מגן.

בכל העולים באים ללשכה להקליט הודעה לרדיו ולטלוויזיה על "האוהרי"...

בשעה שבע מתקבל המנופר הגרמני האבא האנא.

בשמונה בערב "נזכרים" שעדיין לא אכלו ארוחת-צהריים. קופצים הביתה לסעדה קלה...

בתשע — ועדת החוץ והבטחון של הכנסת.

עכשיו אפשר כבר לדבר גם על... רומניה.

ושוב — כבר לפני חצות. חוזרים הביתה. נותרו עוד כמה דברים קטנים לגמור ביחד עם היועץ המדיני.

כבר אפשר להתחיל להתענין ב"מה הולך אצל ניכסון? בווייטנאם...

...כן, בהאזנת המהדורה נשכח פרט קטן: צלצול דבעני, אחרי הפעולה, לדיין: משה, יישר כח... לך ולרמטכ"ל... להוציא-יד המה... באמת כל ה כ ב ו ד.

דיין: גם ל ך, גולדה.

מיבצע "חילוץ" מן המטוס

חנוך ברטוב

24 שעות בחיי ישראלי פשוט

תל-אביב, יום ב', 8 במאי

לאלכס פורטנוי
ניו-יורק, ניו-יורק!

אלכס יקירי,

מה קרה לי, אתה שואל, שחדלתי לכתוב ואפילו את קבלת מכתבך האחרון לא אישרתי. ובכן, אני מתיישב עכשיו להסביר לך מה קרה לי בזמן האחרון.

אני ישראלי פשוט, ולא כזה, מתוסבך, אני מקווה שהבינות למה אני מתכוון ולא תקבל זאת באופן אישי. בכל-אופן, אני כזה, וכמו שאני מדבר, ככה אני גם רגיל לכתוב — דוגרי!

עכשיו אתה כבר מבין למה היה לי פשוט יותר לא לכתוב מלה. עד זה היה חסר לי, שתסתובב בכל ניו-יורק ותראה את המכתב גם למשפחה שלנו וגם לחברות שלך ותגיד: נו, תראו מה כותב בן-הדוד הציוני שלי בכבודו ובעצמו על מה שקורה בישראל!...

זו סיבת השתיקה. ואם אני כבר כותב — אז את כל האמת. שמע, אלכס, לפעמים אני מסתכל סביבי ואני שואל: מה קרה לנו?! מה?! בזמן האחרון היתה אצלנו איזו ועדת חקירה משפטית. לא חשוב להכנס לשמות ולפרטים, זה פשוט לא נעים, אבל בין-היתר נזכר שם עניין הכישורים לתפקידים. "כישור" זה מה שעושה את האדם מתאים לעמוד בראש איזהשהו מוסד, למשל, וגם להיפך, מה לא מפריע גם אם "זה לא כל כך", כמו שאומרים. ובכן, אילו הקימו היום ועדת חקירה שתבדוק את הכישורים של הדור שלך — אבא שלי — ושל כל הדומים לו, גם בדור שלו וגם בדור הזה, היתה הוועדה פוסקת שהם אולי צדיקים, אבל הם שווים לכפרות...

אני מתאר לעצמי, שקראת את הפיסקה האחרונה שלוש פעמים ובדקת את החתימה שלי בזכוכית מגדלת לראות אם היא לא מזוייפת. לא, החתימה בסדר, אבל משהו בחיים שלנו החזיק, ויש רגעים שנדמה לך, שלא רק עני בושה להיות, כי אם סתם אדם הגון. אומר לך דוגרי: לפעמים אני חושב על ירידה...

●

יום ג', 9 במאי

הפסקתי אתמול את המכתב באמצע, מפני שהידיעה ששודרה בשמונה בערב בראדיו גמרה אותי לגמרי. תאר לך, לחטוף מטוס, לנחות בלוד ולאיים בהריגת כמאה איש אם לא ישחררו אני-יודע-כמה חבלנים. מאותו רגע לא יכולתי לחשוב על שום דבר אחר. התאספנו כמה חברים סביב אצל אחד מאתנו, קצין בכיר, כמו שאומרים, וכל הערב לא הפסקנו לדאוג, לטלפן לכל מיני אנשים בעלי אינפורמציה, לשאול את עצמנו איך מתגברים על החוטפים ואיך מצילים את האנשים.

בשעה שאני כותב את השורות האלה עולה השחר. כל הלילה לא עצמתי עין מדאגה. אחרי שנפרדנו מן החברים, נסענו לבדנו ללוד, גם כדי לראות מה קורה שם, אולי הם צריכים איזו עזרה, גם מפני שחששתי מאוד לגורל האנשים. פחד תוקף אותי כשאני חושב מה יקרה אם הסוזולים יפוצצו את המטוס על נוסעיו. אני לא פחדן גדול, אלכס, אבל יש רגעים שבהם עדיף השכל על הרגש. עלינו להודות, הפעם סידרו אותנו, ובלב-ליבה של המדינה, ובמצב כזה אין ברירה אלא להרים ידיים: ניתן להם מאה חבלנים וניפטר מהם.

אשתי, אגב, לא מסכימה אתי. היא אומרת, שהלילה הזה הזכיר לה את מבצע-הרות ערב מלחמת ששת הימים. אני טענתי באוזניה, שיש לנו עסק עם "דספרדוס", אנשים המסוגלים לכל. אבל היא אמרה לי, שאינני מתחיל להבין את המצב. אנחנו ה"דספראדוס" האמיתיים. אם ירגישו פעם אחת, שישנה אפשרות להגיע ללוד ובאיומי-רצח להוציא מאות אסירים שפוטים בטיסת דה-לוקס לקאהיר, זה יהיה סופנו. לנו אסור לוותר. בשום פנים ואופן. אנחנו מוכרחים להתגבר עליהם, על החיים ועל המוות.

אבל איך מתגברים עליהם?

אם להודות על האמת, אני מודאג. אנחנו יותר חזקים מהאמריקאים? שם חוטפים לך מטוסים שלוש פעמים ביום, ועוד לא שמעתי שהצליחו להתגבר על הצרה הזאת. לא פשוט. לפי דעתי, צריך להגיע אתם לאיזו פשרה — לא מאה, שישחררו חמישים חבלנים, ארבעים, משהו, רק שלא יגידו בעולם שאנחנו משחקים בחיי אנשים.

עוד נראה. התיישבתי עכשיו להמשיך את המכתב מסיבה אחרת. זה באמת עם משוגע, אלכס, ורק מי שחי כאן מסוגל להבין במה בכלל מדובר. עוד אתמול הלכו האנשים גב אל גב. עד הידיעה הראשונה על המטוס. פתאום — אנשים אחרים. כולם יחד- מצטופפים. זה העסק האישי של כל אחד. לא רק של הממשלה הצבא. העצות שניתנו הלילה יספיקו לעשר שנים, לכל מקרי-החטיפה בעולם. עם קטן, אבל גדול. רק תכנס אותו לאיזה צרה — הוא מתחיל לעבוד.

הלוואי וימצאו פתרון. אומר לך דוגרי: לא איכפת לי השחיתויות, לא איכפת לי הכישורים, רק שיימנע האסון הנורא הזה. כל היתר לא חשוב. אני מודאג. למה עזב אותנו "המלאך"?

●

יום ג', 9 במאי (בערב)

נו, אלכס, עכשיו אני רוצה שתגיד לי אתה: יש כמו הישראלים? יש שכל כזה? יש תושיה כזאת? יש הקרבה כזאת?

אני מכיר אותך. עכשיו תכתוב לי באריכות על הנפש המתוסבכת שלך, ורק כלה אחת לא תכבע יוצאת מפוריה מפיך: אין כמוכם!

עובדה זו עובדה. מה שלא הצליחה אמריקה, מה שלא הצליחו הגרמנים ולא ההולנדים ולא אף אחד אחר, עשתה ישראל. עוד הפעם.

אתה תשאל בוודאי: בכל-זאת, איך אתה מסביר את התופעה המופלאה הזאת?

ובכן, בעיני אין כאן שום דבר מופלא. כאלה אנחנו. חכמים. מה לעשות. הראש עובד. אמיצים. כמו עדים. אפילו הממשלה — מה לא מצאו נגד הממשלה, שהיא בורחת מאחריות, לא מסוגלת להחליט, מתפה על כל מיני דברים — כשצריך היה לקבל החלטה איומה כל-כך, החליטה! ועל צה"ל בכלל לא צריך לדבר — לי היה ברור מהרגע הראשון, שהכל מתוכנן ומחושב עד הפרט האחרון, ומחכים רק לרגע המתאים, וכך היה.

הה, אלכס, איזו ארץ יפה, איזה עם נפלא. כי זה ג'יימס בונד? כי שבע על המלאך? אלה הן אגדות לילדים קטנים.

האילו אצלנו, כדברי הרצל, אין זו אגדה — זו פשוט מציאות.

אומר לך דוגרי: תפסיק להתלבט, אלכס, ולך כיד למחלקה העליה של הסוכנות. כעולה לגולה כוהנו עולה.

אני עכשיו מה כ"פ"ם ובשיפיק.

בן-דודך,
אלי פרה

مكان الأصل

טיסה 571

ה„סלקציה" השניה של פאול ארנסברג

שתי המחבלות רצו לפוצץ את המטוס אך המפקד „קפיטן רפאת" רצה לחיות והאמין בהצלחת הסחיטה

מאת ורדי בן־יעקב

פעמיים במרוצת 73 שנותיו עמד פאול (יצחק) ארנסברג לפני אותה סלקציה ברוטאלית שהפרידה את היהודים מן היתר.

בפעם הראשונה היה הדבר כבעם לפני 40 שנה, בעלות הנאצים לשלטון בארץ מולדתו, גרמניה. והפרוקטור למשפטים הצעיר שפוטר ממשרתו, ציוני מנעוריו, עלה אז לארץ־ישראל.

בפעם השניה, אירע הדבר השבוע, במטוס „סבנה" החטוף. אך מי שהיה במייסדיה של החברה לפירסומים „פלס", שהיתה בזמנה שם־דבר בא"י היום, עתונאי וסופר, חוקר ההיסטוריה של יהודי גרמניה, לא יכול היה הפעם לקום וללכת. מה גם, שלמרבה האירוניה, כבר היה — שוב היה — בארץ־ישראל — שבה כבר אינו מהגורל דרך־יעקב, זה כמה שנים. בנמל התעופה לוד.

„אתה יהודי גרמני"

„אחרי שהודיע לנו, ברמקול, על החטיפה, יצא ראש החוטפים מתא הטייס ודרש מן הנוסעים למסור את דרכוניהם. את הישראלים והיהודים מיינו וריכזו בחלק האחורי של המטוס. לאשתי ולי היו שני דרכונים, ישראלי וגרמני. והחלטתי להציג את הדרכון הגרמני בלבד. את הדרכונים הישראליים, הסתירה אשתי בתחתית התיק שלה.

„אז, הורה מפקד החוטפים שכל בעלי אזרחות כפולה יצהירו עליה. אשתי פחדה שבא יגלו את הדרכונים הישראלים. אך אני החלטתי שלא נצהיר. המפקד, שכינה את עצמו „קפיטן ראפאת" ניגש והתחיל לדבר אלי בעברית. אמרתי שאינני מבין את השפה. 'אנגלית ?' שאל. כמעט מאד, עניתי. הוא אמר, בהתגרות, 'אינך גרמני. אתה יהודי גרמני'.

„ב־1938, נכנסתי לגרמניה, אחרי שעזבתי אותה ב־1933. באתי מפראג לראות את הורי בפרנקפורט (הם עלו ארצה שנה לאחר מכן). אנשי הס.אס הורידו אותי מן הרכבת אחרי שגילו, בדרכון הארץ־ישראלי שלי, כי נולדתי בפראנקפורט. הם חקרו אותי ושאלו מתי עזבתי את גרמניה ומדוע. עניתי, בקול בטוח, כי עזבתי כפני שאני ציוני. היה ברור שהחוקר אינו יודע את פירוש המלה 'ציוני' אך אין הוא מרשה לעצמו להודות בבורותו והוא מתרשם מן הטון שבו נאמרה. אחרי זה, החזירו אותי לרכבת.

„הפעלתי כלפי החוטף הערבי אותו העקרון: הפגנת 'חוצפה' ובטחון עצמי. עניתי לו: הייתי חייל בצבא גרמניה וזה צריך להספיק. גם החוטף התרשם וזה בא בהפיק. אגב, באמת הייתי חייל בצבא גרמניה, במלחמת העולם הראשונה...

מחלוקת בין החוטפים

„שאלתי אותו לאן אנחנו טסים והוא ענה 'ללוד'. אך רק כשעלה השחר וראינו את הסביבה, היינו בטוחים לגמרי שאמנם אנו בישראל. הלילה עבר בחום ובמחנק. לא הרשו לנו לזוז מן הכסאות. הארוחה היחידה — כריכים — ניתנה לנו לפנות בוקר. ולא ידענו דבר על המתרחש בחוץ, על המשא ומתן שהיה בלילה ועל האולטימאטום של החוטפים. היתה רק הודעה, בבוקר השכם, כי מנהלים מו"מ וכי הישראלים, אינם ממהרים להשיב.

„גם הבוקר עבר בלי ידיעה. שאלתי את החוטף השני מה מתרחש והוא סיפר שהישראלים אינם מחזירים. הם (הישראלים) מעדיפים, כך אמר, כי טעמי העבודה, שהחוטפים יפוצצו את המטוס על נוסעיו...

„המשכנו לשוחח (באנגלית) ונת־ברר לי דבר מעניין: יש חילוקי־דעות בין החוטפים. הבנתי מדבריו כי הוא ושתי הנשים היו בעד פיצוץ המטוס. מפקד החוליה, הוא שהתנגד. הוא רצה לחיות וגם האמין בהצלחתם הסופית והוא שבלם את הפיצוץ.

„היום נבהך ונמשך. החום והלחות עלו. החוטפים פתחו לזמן קצר את פתחי־החירום של המטוס, לשם אוורור. אך הם התקשו בסגירתם וביקשו את עזרת מהנדס־הטיס. אחר־כך, כשהיתה הפריצה, התברר לנו כי לא סגר את הפתחים כהלכה.

„הישראלים השתגעו..."

„בינתיים, גברו והלכו העצבנות והבהלה של החוטפים. שוב לא רצו לענות על שום שאלה. בשעה 1 או 2 אחר־הצהריים חל המפנה. לפתע, הודיעו החוטפים 'הצלחנו, נקבל את האסירים שלנו'. הם היו מאושרים, התחבקו, קראו קריאות. ביניהן 'נצחוני' ו'עכשיו אתם יכולים לראות איך פועלים אנשי הקומאנדו הער־ביים'. ברגעי 'הנצחון', עזב מפקד החוטפים את תא הטייס וחבוש כובע איש צוות 'סאבנה' עבר בלבביות בין הנוסעים. אחדים מן הנוסעים ברכו אותו ואת חבריו על שהשיגו את שחרורם".

„בעת שראש החוטפים שוחח אתו, ואף שאל „מה שלומך, דוקטור ?" נראה מטוס מתקרב על המסלול הה־חוטף מיהר לחזור לתא הטייס. כאן, החל סיפור הפריצה: החוטף השני נפגע בראשו, משמיע צעקה ונופל, מכוסה בדם. השתטחות על הרצפה. נשק גרמני, מלמלי, ראשו כבוש ב־ארץ. „הישראלים השתגעו... לירות במטוס"... צעקות „לא, לא" בחלק האחורי, וקול קורא, באנגלית, „הכל בסדר. אתם יכולים לצאת החוצה".

ובחוץ, שתי הבנות והבן — בדמעות, התרגשות, וההתפעלות, הלאות, וסופו של הפחד.

„הפעם — ב„אל על""

— האם היו רגעים שחשב כי לא יראה עוד את הארץ, את הילדים ?

„כבר אירע שנחשבתי למת. ב־1946 הייתי במטוס חכור שהתרסק בכב־רים העלית, מטוס שהיו בו גם זלמן ארן ז"ל (שהיה שר החינוך) ואליהו ששון (שהיה שר הדואר). המטוס היה בלהבות. אמרתי, ישמע יש־ראל... בתל־אביב, סיפרו לאשתי ש־נהרגתי. אבל היה הבדל. אז, הייתי צעיר יותר. עכשיו, הסתכלתי על ה־ענין ברוח יותר פילוסופית.

„בעצם, נחשבתי עוד פעם למת. אחרי הפיצוץ במלון 'המלך דוד' ב־ירושלים הייתי ברשימת המתים. אך עזבתי את הבנין כ־10 דקות לפני הפיצוץ.

„מדוע לא הודיתי שאני ישראלי ויהודי ? פשוט חשבתי שלא תהיה לאיש תועלת אם אשב בכלא, בבירה ערבית. לא ראיתי בזה שאלה של כבוד".

בעוד כמה ימים יחוגג את חתונת בנו, גד, שחזר ארצה מגרמניה — שבה יושבים עתה הוריו — כמה־נדב, בעת שפרצה מלחמת ששת הימים. בעוד חודש, יפריא הד"ר ארנסבלד לאירופה. „הפעם — ב־'אל על'".

פאול ארנסברג: בפעם הראשונה בגרמניה, בפעם השניה במטוס החטוף

המימונה של הסבנה

אני לא מתבייש להגיד שהייתי שם. שמעתי שחטפו ומיד התיצבתי ב־צומת יהוד עם שניים מידידי ו־חיכיתי להתפתחויות נוספות. חצי לילה הצטופפתי נגד גדרות התיל של נמל התעופה ביחד עם המוני בית ישראל, ומה אני אגיד לכם: כל הכבוד לצה"ל, אבל גם את העם לא הייתי זורק.

הכביש נסול הסיטרויות שבין יהוד למשמר השבעה נמלא תוך שעות ספורות בהמוני אדם ומכוניות תוצרת קישטו את שולי הדרך כשפנסיהם הדולקים מאירים את משטחי הקמה הצהובה המבדילה בין החקלאות לבין החמוץ. בצומת אור־יהודה ראו הכי טוב. שם החנינו את המכונית בלי גינונים והצטרפנו אל הצופים שברחו מבקלטי הטלויזיה (היחסים עם רומניה) יבואו לראות שנצח־ישראל לא משקר אף פעם, רק מגזים מה ישב.

הרצל, שהיה איתי בצנחנים, אבל אני לא זוכר אותו כל כך טוב משום שאז לא היו לו משקפיים ילדים, עמד יחד עם כולם והביט במשקפת על המטוס שאורותיו האדומים מנצנצים כסימני אס.או.אס. מספינה בלב ים. אני משפיל את מבטי ואני רואה שהוא נועל את נעלי הצנחנים שלו וקלשניקוב. במצב הכי טוב שקלשניקוב יכול להיות, בוצלב לו על הזהו המוטוה בחולצה מנומרת מאוד.

„למה התחפשת ?" אני שואל אותו.

„תשמע, אתה יכול לדעת איך יתפתחו הענינים. אני מוכן תמיד".

„וכה אפשר לעשות ?"

„בחסות הלילה", אומר הצנחן המדוסלם ופורש מפה על מכסה המנוע שהוא הביא מהמשק.

„אתה לא חושב שדיין וגולדה כבר חשבו על כל מה שאפשר ?"

„דיין כן", אומר הרצל, „גולדה לא".

כבלי להיתפס להשמצות נגד המימסד, מסביר לי הרצל את תוכניתו רבת המשתתפים: אחרי ריכוך אוירי של חמישים דקות בדיוק, יבוא השריון מכיוון רמלה וירכך את הסבנה כמו גומי. אחר כך היה מציב הרצל רתק רחוק בציר קולה־רנטיס עם מרגמות ונשק תלול־מסלול חדש שאפילו עוד לא בשימוש בצה"ל. הרתק הקרוב הקיל יסייע לכוחותינו שהתחלקו לחוליות ויפוצצו את גדרות שדה התעופה בשלושה ממעבים שונים והכוח הפורץ שהתחלק כבר לשמונה חוליות ירוץ אל עבר המטוס כשקודם כל הוא תופס את גבעה 507 שמעל בית־עריף ומתכונן לנסיגה הפורה לכיוון משמר השבעה. אחרי הקרב על אחיעזר, פעולת הסחה מוצלחת בפני עצמה, יכנסו החוליות למטוס ויאותתו לפקדה שעל מגדל הפיקוח.

„קצת מסורבל", אני אומר להרצל, „אבל בהחלט בר ביצוע".

הקהל ממשיך לזרום. הם אמרו שהם יפוצצו עד חמש וחצי, ואנחנו לא נלך לישון עד שלא נראה איך יפול דבר ולאיזה גובה. אני פוגש שם אנשים שלא ראיתי שנים. כולם שקועים לקרב, זוללים בזה עם משפחות וקסרולות לראשם. קהל המקרבים מתחלק לאקטיביסטים — כמו הרצל — שמתכננים מיבצעים נועזים ממה לאוזן; ולפאסיביים, כמו ציגלה שהיה שבוע בניו־יורק וחזר היפי בן חמישים ושש. ציגלה גורס שיש לתת להם כל מה הם רוצים ובלבד שלא יהיה אסון. לאחת צבונות הוא מוכן אפילו למסור את אשתו לידי החוטפים, בתנאי שלא יחזירו אותה.

לילה שלם אנחנו ערים ומתדיינים באלפים, ובי־בקר אנחנו יוצאים לפעולה. הרצל מוביל בראש ולפני שאנחנו יודעים מה איתנו, אנחנו כבר בתוך ואדי כשטיחי פסל מתלתל דוקרים את הרגשותינו החושפות. הקהל שנשאר מאחור מביט בנו בהערצה ובמשמעת לילה. אחרי זחילה של מאתיים מטר בשטח הפתוח, אנחנו נתקלים בגדר גבוהה שמוחזקת על ידי חייל תלותי ומאיים. לאמר את האמת כבר התיאשתי מזמן אבל הבטחנו לקהל שביציע של אור־יהודה שלא נחזור בלי סבנה, והרצל כבר מזמן בבירדך ואי אפשר לעצור אותו.

„נפף"... לוחש המנהיג הטבעי.

„כף"...

„מה שמפריע זה האורות, אתה מוכן לקחת אבן ולפוצץ את הנורות שבצד שמאל, לפני שנתגלה ?"

„מה איתך" ? אני כמרב פקודה תחת אש, „זה הסימונים של המטוסים. אני מכבה את הנורות האלה. אז כל המטוסים נוחתים ברמת־גן, ואשתי ישנה".

„ידעתי שאסור לקחת אותך", נוזף בי הרצל.

„ששששש"... אומרים שאר הבחורים.

ברגע זה ממש מגיע אחד משומרי הגמל ומאיר את פניו מרוחי־ברין־ההסוואה של הרצל באור יקרות. הרצל מנסה להשתמט יותר ממה שמותר לפי חוקי מטכ"ל, ומתגלגל לתוך הואדי. אני מחזיר אל השומר הקטן אך המשופם והוא לא מחזיר לי חיוך.

„הסתלקו מפה ! אתם שומעים" ?

„מה" ? ? ? ? בוהם הרצל מתוך הפסל.

„מה שאתה שומע, זה לא משחק ילדים. אני מבקש מכם לפנות את השטח מיד אם אתם לא רוצים להיכנס כיד לבית הסוהר" !!!

לאמר את האמת, דברים אלה מרתיחים את הרצלנו עד כדי כך שהוא מזדקף במלוא קומתו ושוכח את הסבנה לחלוטין. הרצל שירת בסיירת חתול והיה קצין נמוך בנוהד המתק שהסתער על ראס־אבו־אבוק, והוא לא מוכן לקבל הוראות מנוער שולי"ם. אחרי חילופי דברים בהולט לא נעימים, אנחנו מחליטים לסגת ולהצטרף אל המימונה שבכביש שמאחורינו. קטע קצר אנחנו עוברים בזחילה איגדיאנית כדי להרגיע את הרצל.

אני לא צריך לספר לכם מה אמרו לנו כשחזרנו לצופים היקרים. איזה בושות. „איפה הסבנה איפה" ? שאל ציגלה וקיבל סטירת לחי שמגיעה לו עוד מימי המאורעות.

הקהל מתחיל להתפזר, אבל אנחנו נשארים. מישהו נוסע להביא קצת מזון ותוססים אבל תמיד נשאר מישהו בעמדת התצפית, כשהמשקפת בידו. הרדיו הפתוח זיזה מכשיר הקשר של הרצל. לפעמים הוא אפילו דיבר אל תוך הרדיו ברצינות רבה. מה שהרג אותי זה שהקריינית לא איבדה את חוש ההומור שלה אפילו לרגע. עומדים לפוצץ את המטוס עם האנשים בכל רגע והיא אומרת: „עכשיו נשמיע לכם את הקטע „נסיעה־ללא־סוף" שמתאים באין־כמוהו ללילה זה"...

אבל אף אחד לא צוחק. הרצל עדיין בטוח שהם יזדקקו לו. לפעמים הוא מאותת בפנס שלו אל עבר המטוס השבוי. לפעמים אפילו נדמה לו שעונים לו משם באיתות. זה עושה אותו פתאום עליז עד כדי כך שהוא נופל שינה על המושב האחורי. וקם רק אחרי שה„ייצי טכנאים" נכנסים למטוס ועושים כל הכבוד לצה"ל.

הכל נגמר, הנוסעים שוחררו, המסתכיל הלך ליי־שון בטלויזיה, המימונה התפזרה, ישראל ישעיהו יושב ראש, והגמל חזר לעצמו. רק אנחנו עדיין יושבים בג'יפ ומחכים שהרצל יתעורר מן התרדמה הקרבית שלו. לקראת חצות מתעורר הגיבור והמלים הראשונות שהוא אומר הן:

„יה־אללה איך דפקו אותם" !!!

„את מי" ? ? ? אנחנו שואלים ולא מבינים איך הוא יודע.

„את פוקה הורש", עונה הצנחן המזמר. „אלא את מי חשבת" ?

יהונתן גפן

„ספטמבר השחור" הזרוע החוטפת של ה„פתח" - בברכת ה„מולדת הפלשתינית"

מאת עודד גרנות

בשעת חטיפת מטוס „סאבנה" הבלגי הני־פה אחת מחברות חו־ליות „ויליאם נצאר", שהשתלטה על המטוס את דגלו של ארגון „ספטמבר הש־חור". אולם על פי הערכות ראשוניות, עמדו מאחורי מע־שה החטיפה שני ארגונים ג־דולים יותר: „אל פתח" ו־„החזית העממית לשחרור פלשתין" מיסודו של ד"ר ג'ורג' חבש.

בתולדותיה של „המהפיכה הפלשתי־נית" נרשם חודש ספטמבר 1970, שבו הנחית הצבא הירדני מהלומת־מוות על אלפי מחבלים בירדן, כחודש „ספ־טמבר השחור". באותה עת גמלה ב־ליבו של סייד ואליד צימר, אחד מבכירי המנהיגים הצבאיים של ארגון „אל פתח" הידוע יותר בכינוי „עלי אבו איאד", לייסד ארגון אשר ינקום את נקמת דמם של „עשרים אלף הק־דושים" שנפלו במלחמה נגד הצבא הירדני.

מסווה להתחמקות מאחריות

כעבור עשרה חודשים, ביולי 1971, התייצב „אבו איאד" מייסדו של ספטמבר השחור" בראש לוחמי „אל פתח", שנלחמו בצבא ההאשמי ב־ ...ן ירדן. במהלך הקרבות נהרג ...בו איאד". אולם המחבלים טענו ...י את מותו מצא לא בשדה הקרב כי אם בעינויים, בידי אנשי הבטחון הירדניים. אל המטרה לנקום דמם של המחבלים אשר נפלו בקרבות ספטמבר בירדן, נוספה המטרה לנקום את דמו של מנהיגם".

ארגון „ספטמבר השחור", שמנה איתה שעה מספר קטן של מחבלים, רובם חבריו של „אבו איאד", הר־כיב רשימה „מכובדת" של אישים ירדניים שגזר־דין מוות הוצא נגדם. בין אישים אלו הופיע שמו של ראש ממשלת ירדן, ואצפי תל, שאותו הא־שימו המחבלים באחריות למותו של „אבו איאד". במקום מכובד יותר — נמצא גם שמו של המלך חוסיין.

כמה גירסאות נפוצו ביחס לקשריו של „ספטמבר השחור" עם ארגון „אל פתח". על פי גירסה אחת הוקם ה־ארגון על ידי פלג מחברי „אל פתח" לשעבר, שדגלו בדרך פעולה קיצונית וחריפה יותר מזו של ארגון־האם. ב־פלג זה הנהיג סגנו של ערפאת, צאלח ח'לף. ועל פי השמועה, נהנה גם מ־אהדתו של מנהיג „החזית העממית לשחרור פלשתין" ג'ורג' חבש.

על פי גירסה אחרת, שבה תומך „אל־זהר" הלבנוני, מהווה „ספטמבר הש־חור" זרוע בלתי רשמית של „אל פתח", שהוקמה במטרה לשמש מסווה לפעולות קיצוניות יותר של ארגונו של ערפאת, העומדות, לכאורה, בסתי־רה לעמדותיו המוצהרות. השימוש ב־שמו של הארגון החדש מאפשר ל„אל פתח" להסיר מעצמו את האחריות ל־ביצוע מעשים קיצוניים כרצח אישים וחטיפות מטוסים ולדחות את הביקורת שעלולה להתעורר בעקבות מעשים כאלו.

מכל מקום, שבוע ימים לאחר רצח ראש ממשלת ירדן, ואצפי תל, בקא־היר, בידי אנשי „ספטמבר השחור", פירסם שבועונו של „אל פתח" „חיצאד אל־עאציפה" את הודעתו של „ספ־טמבר השחור" על ביצוע מעשה ה־רצח, ובכך נתן, למעשה, אישור ל־קשריו המיוחדים עם ארגון זה.

עלייה בפופולאריות

פעולותיו של „ספטמבר השחור" התנהלו בחשאיות גמורה. היו לכך כמה יתרונות בולטים. ראשית, איפשר הדבר להסתיר את מספר האנשים ה־קטן שמנה הארגון (על פי ידיעות ב„אל־נהאר" הבירותי — לא יותר מ־400 איש); שנית לא היה הכרח לד־בוק באידיאולוגיות מוסכמות או במט־רות פוליטיות רחבות יותר.

פעולתו הראשונה של הארגון, רצח ראש ממשלת ירדן על מדרגות מלון „שרתון" בקאהיר, הצליחה מעל ל־משוער. ארבעת חברי הארגון, שנת־פסו בידי אנשי בטחון מצריים, שוחררו כעבור זמן קצר. בעקבות שחרורם והתמיכה הבלתי מסוייגת של מדינות ערביות כלוב ואלג'יריה בפעולת ה־ארגון, חלה עלייה בפופולאריות שלו ונתוספו לו יעדים. בצד רצח אישים, החלו לחשוב גם על פגיעות במטרות שונות בחו"ל. עתה החליטו לא רק לפגוע במשטר ההאשמי, אלא גם להיפנות למלחמה בישראל.

ב־15 בדצמבר 1971 ניסו אלמונים להתנקש בחייו של שגריר ירדן בלונ־דון, זייד אל־ריפאעי. השגריר ניצל בנס כאשר נפתחה אש מכלי־נשק אוטומאטיים מטווח קצר לעבר מכו־ניתו, שחלפה ברחובות לונדון. ברא־שית השנה פוצצו אלמונים מפעל ל־ייצור ציוד אלקטרוני בהאמבורג שב־גרמניה. עתון לבנוני, „אל־מוחארר", טען כי אנשי „ספטמבר השחור" הם שביצעו את המעשה משום שהמפעל עסק בין השאר בייצור ציוד אלקטרוני בשביל ישראל.

פרצות קוראות לחוטף

יש סימנים המעידים כי שאלת ה־ ... זרה לשיטות של חטיפת מטוסים ש... ועלתה במהלך דיוני „המועצה הלא... מית הפלשתינית" שהתכנסה בקא... באמצע החודש שעבר.

אווירה של תסכול ותוסר־אונים ... ררה עם כינוס העידה, שבה השתת... נציגים של ארגוני החבלה השוני... נוכח חוסר יכולתם של הארגונים ל... על מגבולות לבנון, סוריה, ירדן מצרים, שיטת „הרציחות והאישיו..." שניסה ארגון „ספטמבר השחור" ... כוחה כבלתי יעילה ובלתי מספקת.

באווירה כזו, זכה הרעיון לשוב ל... חטוף מטוסים, לתמיכה רבה, משק... פים, שעקבו מקרוב אחר מהלך ... העידה, טענו כי הפעם נמצאו לה... זה תומכים רבים גם בקרב חברי „... פתח", שבעבר התנגד לכל מעשה ... פיראטיות אוירית, המקוממת את ד... הקהל בעולם — ואף בארצות ערב כנגד מעשים אלו.

בידי המצדדים בחידוש חטיפות ... מטוסים נמצאו כמה טיעונים:

נתברר כי קל להבריח נשק וחומר חבלה למטוסים של חברות שונות נותרו עדיין „פרצות" בסידורי הבטח... שנקטו המדינות השונות וחברות ... תעופה בנסיון לסכל חטיפות מטוסי... (ופרשת חטיפתו של מטוס „סבנה" אימתה, למרבה הצער, הנחה זו).

חטיפת מטוס — אם נזהרים היטב שלא להיכשל בה — עשויה להסתיי... ברווח כפול: שחרורם של מחבלים עצורים מחד גיסא וכסף רב, דמי כ...

(המשך בעמוד 26)

מבצע חג שבועות

לחובבי אלקטרוניקה

אצל

רדיו גולדשטיין

חיפה

חלקים למערכות — לבניה עצמית בביתך באמצעות הדואר.

בחג שבועות תעשה לך...

1. מגברים טרנזיסטורים HI FI סטריאופוני
   - א. מגבר 3 וואט — במחיר —.150 ל"י
   - ב. מגבר 5 וואט — במחיר —.175 ל"י
   - ג. מגבר 15 וואט — במחיר —.250 ל"י
   - ד. מגבר 20 וואט — במחיר —.325 ל"י
   - ה. מגבר 35 וואט — במחיר —.375 ל"י
   - ו. מגבר שפופרתי 7 וואט סטריאו במחיר —.175 ל"י
2. טיונרים טרנזיסטוריים למגברים
   - א. טיונר A.M. TUNER במחיר —.35 ל"י
   - ב. טיונר F.M. TUNER (פיליפס) —.100 ל"י
   - ג. ספק מיוצב לטיונרים 24.50 ל"י
3. אמצעי קשר פנים
   - אינטרקום — מכשיר קשר פנימי — במחיר 80 ל"י
4. מגברים אופרטיביים (היי בריד)
   - א. בהספק של 25 וואט מונו במחיר —.115 ל"י
   - ב. בהספק של 10 וואט מונו במחיר —.51 ל"י
   - ג. בהספק של 8 וואט מונו במחיר —.30 ל"י

נמצאים ברשותנו גם מערכות דיגיטליות (ספרתיות)

א. שעונים; ב. מודדים — לצרכים שונים;
ג. מדי תדר; ד. מכשירי חישוב

הזמן באמצעות התלוש הר"פ או במכתב את המערכת הנחוצה לך. צרף המחאה ותקבל לביתך את הפריטים ותכניות בניה מפורטות.

נמצא ברשותנו מבחר נוסף של מערכות. לקבוצות ולחוגים הנחה נוספת.

לכבוד
שרותי רדיו ש. גולדשטיין
רחוב החלוץ 27,
חיפה 33112

א.נ.
אבקש לשלוח לי

ר"מ המחאה ע"ס ....
עבור הפריטים הדרושים לי כפי שצוין לעיל
שם ....
כתובת ....

שרותי רדיו ש. גולדשטיין
חיפה, רח' החלוץ 27 טל. 663802

טיסה 571

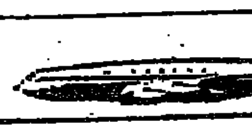

...טראל ידעה שצפוי חידוש החטיפות

...ומים ערביים ר בים הדליקו „אור אדום" בישראל ● חוטפי מטוס „סאבנה" חששו שלא ...בלו בסבר פנים יפות בקאהיר ● בלגיה הציעה לנסות לשחרר את המטוס תמורת כופר ● ...ילי יחידת הפורצים התחרו על הזכות להשתתף בפעולה ● אחת החוטפות אמרה: „טוב ...ת בעד ארצנו" ● מטה צה"ל היה בטוח: אפשר לבצע את השיחרור ב־3 דקות לכל היותר

מאת אורי דן

...עות מעטות לפני ...שנחת מטוס „סא־בנה" החטוף בנ־מל התעופה לוד, ...חד המומחים הטובים בישראל, לענייני המד־...יכון, לפני קבוצת עי־... ואמר כי יש לצפות ...הקרוב לפעולות חבלה ...שתינים נגד ישראל — ...בולותיה ומחוצה לה ...זוג בעירנות.

שלא יכול היה הדובר להע־ דעתו, כי לא יעברו שעות ...ערכת־המבצע שלו תקבל את בצורה המדהימה ביותר. ...ן, היתה זאת הפתעה רבה ...ש כמעט לא שיער שהפלש־ ...ו לבצע „תרגיל" של סחי־ ליבה של ישראל, בשערה ראשי — בלוד. כשם שלא ...אולי — יכלו להעלות על ...ישראל תיטול את הסיכון ...ל הסתערות על המטוס לצו־ ...הנוסעים — ותצא כמנצחת, לאחר שהוטלה בין הפסי־

...קום, לא צריך היה להיות ...י להבין שהיה צפוי מבצע ...שתיני: בשבועות האחרו־ ...מאוד הפירסומים בעתונות ...שדיבר על כוונתם של ה־ הפלשתינאים לנסות ולחטוף ...נוספים בעתיד הקרוב. היו ...ש„כתום כך" מסרו זאת. ...ים שהתבססו על הצהרות ...י מחבלים פלשתינים שונים. ...א מעט מן הפרסומים אינם ...ברבות. אולם היה בפירסו־ ...והים כדי להדליק „אור ...ההזר מפני גל מחודש של ...ולשה. עתון ערבי אחד אף ...י כי הכוונה לחטוף „מטוס ...תצא מדינה לישראל". הדבר ...יותר לידיעה־אזהרה זאת, ...המבצע של חטיפת מטוס השבוע, בטיסתו, דרך וינה, ...ולי היה זה סימן אזהרה

...ת „פתח" ...יתם לחטיפות

...ספק כי נסיונות חטיפה וחבלה ...ים וכלי שיט ישראלים, או ... קשר עם ישראל, ימשכו. ...ברור כאן שנחטף לראשונה ...על" לאלג'יריה. ביולי 1968 ...ק לאחר שישראל נכבשה ...אשונה, והסכימה לשחרר ...תמורת החזרת המטוס, על ...צפי. גם המבצע של צה"ל, ...לשחרר הנוסעים על אף ...ב המחות האכזרי והמהיר ...ל החוטפים, לא ירתיע את ...ם ממבצעים דומים. זה ...הות החוטפים הפלשתינים ...ובפעם הראשונה לאחר זמן — מעורב „פתח" בחטיפה, ...עם אנשי ה„חזית". „קפטן ריפעת" מוכר כחבר ה„חזית" ושתי החוטפות, ויש אומרים שגם המחבל השני שנהרג, עבד אל־עזיז אל־אטרש, הם חברי ארגון „ספטמבר ה־שחור". ארגון זה אינו אלא קבוצה קיצונית בתוך „פתח", קבוצה הלו־חצת כל הזמן למבצעים קיצוניים נגד „ישראל ושותפיה".

אחרי שנחלשו מפקדי „פתח" וב־ראשם יאסר ערפאת, נראה שנסוגו ממדיניותם המוצהרת שלא לעסוק ב־חטיפות מטוסים. למען מעמדם הם ומעמדו המעורער של „פתח", נא־לצים הם כנראה, לקבל עתה את תביעות הקיצוניים מצד חברי „ספ־טמבר השחור". והתוצאה היא הכנסת מעגל נוסף של מחבלים לפעילות של פיראטיות אווירית ואחרות, בש־תוף פעולה עם „המומחים הותיקים" של „החזית העממית".

אין כמעט ספק שהביטוי לכך ניתן במבצע החטיפה ללוד ובדרישות הס־רות התקדים שהשמיעו החוטפים. צד אשר נפלו בפח של דרישותיהם עצ־מם. אילו ביאותה ישראל להיכנע לאולטימאטום, כדי להימנע מלסכן חיי נוסעים והיתה משחררת את 270 הפלשתינים ששמותיהם הוגשו — אין ספק שהיתה זאת זריקת־חיים אדירה ל„פתח".

● מדוע דווקא לוד

אין זה מקרה ששני הפלשתינים ובנות זוגם ומפקדיהם בחרו דווקא בלוד כבימת הדראמה. לא רק לצורך הראווה, אלא גם לצורך בעצם: הם חששו כנראה שבדמשק או בקאהיר לא יקבלו אותם בשמחה רבה וכי שתי המדינות תהיינה נתונות ללחצים בינלאומיים העלולים להכשיל את משימתם להביא לשחרור חבריהם ב־בתי הסוהר הישראלים.

ומשום שהפלשתינים חששו בנס־יונות חדירה למטוסי „אל על" בעק־בות השמירה וההקפדה הגדולות במיו־חד בחברת התעופה הלאומית — הם הרים אחר סדק בין החברות הזרות, אשר כסבב הדברים, השמירה אצלן לקויה יותר או אף חסרת יעילות לחלוטין. ואכן, סיפורי הנוסעים הראו בבירור עד כמה חסר היה הפיקוח בוינה, ואף בנמל־התעופה, בריסל.

עוד „מעלה" היתה, בעיני החוט־פים, לבחירת המטוס הבלגי: הידי־דות בין בלגיה לישראל היא עובדה גלויה ומוכרת, וישראל תתקשה שלא להענות לבלגיה אם תבקש להגן על חיי אזרחיה באמצעות שחרור מחב־לים פלשתינים מבתי כלא ישראליים. ואמנם — למרות הכחשות — ברור היום כי ככל שחלפו השעות, הפעילה ממשלת בלגיה לחצים גוברים והול־כים על ישראל שלא להשתמש בכוח — ואף הפעילה לשם כך גם מדינות אירופיות אחרות, ידידותיה לישראל. נציג משרד החוץ הבלגי שבא במיו־חד לישראל בבוקר שלאחרת החטי־פה, רמז בשיחתו עם השר שמעון פרס כי אולי יש לנהוג ולהציע כופר תמורת שחרור המטוס והנוסעים. פרס הבהיר לו את עמדתה של ממשלת ישראל — שהמדינה אחראית לכל הטיפול בצד הפוליטי של המערכה, וכוונה לשתף את בלגיה בטיפול ב־בעיות שונות הקשורות במצב הנוס־עים — כגון אספקת כוח וכיו"ב. אולם היה ברור כנראה לממשלת ישראל שאם לא תצליח תוך זמן סביר לשחרר את הנוסעים לפי תנאיה, לא תוכל לעמוד בפני התערבויות מבחוץ — שלא לדבר על ירידת כוח הסבל של הנוסעים עצמם.

לא היתה זאת הפעם הראשונה ששר הבטחון והמטה הכללי „נכנסו" ל־עובי המערכת המסובכת של הבעיות הכרוכות בחטיפת מטוסים.

● כאשר נחטף מטוס „אל על" לאלג'יריה

כאשר נחטף מטוס „אל על" לאל־ג'יריה היה שר הבטחון באותו לילה במגדל הפיקוח בלוד כדי ללמוד על ההתרחשויות. ויכוח גדול ניטש אז בארץ בנושא זה — אם יש לוותר לפלשתי־נים אם לא, ואמנם ויתרו.

פעם אחרת, שלא ויתרו, היתה ב־עקבות תקיפת מטוס „אל על" ב־אתונה, בדצמבר 1968: צה"ל הגיב בפשיטה לנמל התעופה בביירות, פשיטה שהיו בה אותם הסממנים של דייקנות, דקדקנות ושמירה על חיי־אדם, כמו במבצע של צה"ל השבוע. גם באותו מבצע, כמו זה של השבוע, נשא את טביעת אצבעותיו של משה דיין, ואת סימן ההיכר של חיילים כשו־רים מאוד ומאומנים היטב.

השוני בין מה שהיה בעבר לבין מה שאירע השבוע, הוא בכך שבפעם הראשונה יכול היה צה"ל להכניע את מבצעי החטיפה עצמם — משום שהיו בהישג־ידו.

אמנם, כידוע רחבים, איש הבט־חון של מטוסי „אל על" לשעבר, היה הישראלי הראשון שנגל לחוטפים פלשתינים בעורגו — תוך התכבות רבה — אחד מהם בנמל התעופה של ציריך. זה היה במבצע־יחיד בו־דד שהציל חיי עשרות נוסעים.

● „אפשר לבצע תוך שלוש דקות"

אולם כאן, סביב מטוס „סאבנה" בלוד, עמד צה"ל לראשונה מול את־גרים יכירים, מול מבצעים של מערכת חטיפה. הקושי היה שבניגוד ל־מבצע צבאי טהור, היה בדובר הפעם בפעולה שבה יש צורך לפלס דרך אל החוטפים, בטווחים קצרים, בין גופותיהם החיים של עשרות אורחים, נוסעים. לכן, חייבים היו שר הבטחון ומרבית חברי המטה הכללי לעמוד בעצמם מול 4 מחבלים ואף לנהל עמם שיחות אינטימיות. כי קומץ מחבלים מסוגל לעתים להרים ולג־רום נזקים יותר מאשר הסיבה סדי־רית שלמה. ואין לשכוח שזוהי אמנם אחת המבורות של הבלחתה הבלגית.

צמרת הבטחון של ישראל אשר התרוצצה בין מגדל הפיקוח למסלולי לוד במשך 21 שעות יכולה היתה לשאוב את בטחונה שאפשר לשחרר את הנוסעים בסיכונים של אבידות מתוך קבוצת הצעירים הנרצות שנבח־רה למבצע היתה מוכנה לו כבר זמן קצר יחסית לאחר שנחת מטוס „סאב־נה" בלוד. הללו התחרו ביניהם מי יהיה ה„מאושר" שייפגש עם חוליית הפורצים למטוס — הגם שסכנת מוות ברורה היתה כרוכה בזה. ואלה שלא נכללו בין הפורצים — קיללו את יומם. משה דיין, אשר אינו ידוע ב־רגשנותו, חיבק ונישק כמה מהם בתום המבצע.

כבר בסביבת חצות, ידעו אנשי הבטחון לומר „בכל מה שתלוי בנו, אפשר לבצע את המבצע תוך שלוש דקות". הרמטכ"ל, רב־אלוף דוד (דדו) אלעזר והאלופים שסייעו לידו בדיו־נים במגדל הפיקוח — היו כולם בדעה אחת — שאפשר לבצע ושהד־בה לבצע את שחרור המטוס בכוח אם האלטרנאטיבה היא כניעה לדרי־שות החוטפים — למרות הסכנה ה־צפויה לחיי הנוסעים.

● הסכנה לחיי הנוסעים

כמובן, ששר הבטחון משה דיין חייב היה לשקול דווקא נקודה זאת ביתר דקדקנות, כאחראי ראשי לנושא הבטחון ובתור שכזה, דעתו בעלת משקל רב בממשלה החייבת לקבל החלטה אם לאשר פעולה צבאית שכזאת או לא.

החשש לחיי הנוסעים עבר אם כן ברקע של ההתייעצויות הטלפוניות הדראמאטיות בין דיין לבין ראש ה־ממשלה הגב' גולדה מאיר. יש לציין כי גולדה מאיר התייחסה לאפשרות של מבצע צבאי בהבנה, בעידוד וב־תקיפות רבה. יחד עם זאת, משה דיין דאג להחזיק את השליטה במער־כת, תוך מישוש הדופק האמיתי של המצב במטוס „סאבנה". סוף סוף, אם היה חס וחלילה קורה אסון גדול במהלך המבצע ונוסעים רבים היו נפגעים, יש להניח שהיו כאלה ה־ממהרים לתלות בו את קולר הכש־לון. קרוב לודאי שלקח זאת בחשבון — כאשר כיוון לכך שהוא הוא שיחד־ליט אם ייצא לפועל מבצע צבאי של שימוש בכח — ובצדק. ובוודאי שהיה לו נוח יותר לפעול לאחר ש־הממשלה כולה, „פה אחד", כפי ש־הדגישה גולדה מאיר, אישרה — 15 שעות לאחר הנחיתה — עקרונית, אפשרות פעולה מזויינת לפי החלטתו ושיקוליו של שר הבטחון. בגישתו זאת תמך בדיין באותם דיונים, השר שמעון פרס שעבד עמו בתיאום מלא כאשר גולדה מאיר, בצד השני של הקו, מתייעצת עם חבריה השרים האחרים.

● „תעשה בדיוק, כפי שאמרתי לך"

לא פלא, אם־כן, שכאשר עלה השחר ועדיין היו הנוסעים כלואים במטוס — הרגישו רבים בשדה ה־תעופה אכזבה רבה ואף חשש שיש־ראל עלולה להסתבך במו"מ עם ה־פלשתינים, אם כתוצאה מהתערבויות חיצוניות או מהסתבכות־יתר עם אנשי הצלב האדום שנקראו ללוד.

אך, כאמור, ההכנות לקראת ה־שחרור בכוח כבר נעשו במשך ה־לילה, כשתורמים לכך רבות גם ה־גורמים האזרחיים כמו מינהלת השדה על מערכותיה השונות וחברת „אל על". היו אלה שני אנשי אחזקה ותיקים ויעילים של „אל על" אשר במהירות, תוך ריצה בלתי פוסקת בין מגדל הפיקוח והמסלולים, הוציאו כמה מחלקי המטוס מכלל פעולה, מבלי את טיסתו, כל זה לפי פקודתו המפורשת של דיין. בכך, נקבע בעצם קו ברור מאוד להתפתחות המאו־רעות. אלופי צה"ל, בתקיפותם, הט־פיסו לא ספק גם הם. אולם ב־שלבים המתקדמים, לא רצה דיין „שיבלבלו לו את הראש" ולא פעם חזר והדגיש בתקיפות באוזני זה או אחר שנטלו חלק במערכה הממושכת שאותה ניהל: „תעשה בדיוק כפי שאמרתי לך".

● „הארבעה אינם קאמיקזה"

אין לשכוח שהיה זה כבר באותן שעות שבהן היה ברור כי החוטפים אכמם „משחקים" ככש בחומר נפץ, והכינו מערכה לפיצוץ המטוס. כפי שסיפרה נוסעת כאחדים: „ברים ד־בירה, כך קראו לעצמן הפלשתיניות, היו משחקות בחומרי הנפץ ובהבהילו אותנו. כשאמרו לנו שיפוצצו אותנו, הסבתי לה: מה ייצא לך מזה? גם את תמותי. היא השיבה לי כמי שלמדה על טרומפלדור: „טוב למות בעד ארצנו". לכן חייב היה דיין בעצבים חזקים — בהיותו לאחר ששמע על המצב כעד־ראיה ברכוי, הקברניט רג'ינלד לוי. חייב היה דיין להוסיף להאמין בהבנתו „שאין ה־ארבעה מחבלים לפוצץ המטוס, משום שהם „ערבים" ולא „קאמיקזה", שבכל מקום, יש לתת לארבעה את ההרגשה שאין סוגרים עליהם, שיש להם מוצא — כדי שלא ייעשו מעשי יאוש. ולכן, דאג דיין להגיש להם פתיחות.

עיי סימן מתאים של ההשגחה והחצגה הישראליות יכול היה דיין להכניס אותם לצלם של אשליה, כדרישותיהם נתקבלו והם עומדים להביא כבאן כמנצחים. כאשר דיין הורה לסגר מול עיניהם את מטוס ט.ח.א., אחד כאלה שנרכבון ע"י התעשייה האווירית, חיזק אצל ה־פלשתינים את אמונתם שנצחונם קרוב. מי שעקב אחר ההיית הזה על כל התפתחויות במגדל התעופה, לא ישכח אותו זמן רב. המיבצע הזה לא ימנע נסיונות חבלה נוספים, אולם יתרום להקנת כבודים. כי גם הפלשתינים מבינים שכוב הביאו להצלחה יש־ראלית גדולה, כמותו שילוב של גורמים מוכרים היטב מן העבר, כאיש בטחון הבכיר אותו כך: „ההעזה הישראלית והמעשות הערבית".

טרז האלסה מעכו, מתבוססת בדמה, בלוד, אחר שלא הצליחה לפוצץ את המטוס.

הפאטנט

ביום שלישי השבוע, 5 דקות לפני השעה 5 דקות לפני השעה 5 אחרי־הצהרים, פגשתי ברחוב דיזנגוף את יששכר צביוני, לשע־בר עצמנבר. ברגע שתפס בשרוולי ידעתי כי ישאל אותי אם אני מכיר את דיין.

— אתה מכיר את דיין? — הוא שאל.

— איזה דיין? — ניסיתי להיות ערמומי.

— אתה מוכרח למסור לו ב־שמי, אני כבר מהבוקר מנסה להתקשר עם הלשכה שלו, אבל הם מסומטמים שם, אתה חייב...

— מה הפתרון שאתה מציע?

— ביקשתי לזרז את התהליך.

— איך אתה יודע שיש לי פתרון? — תמה צביוני.

הוא היה הפיתרוניסט השמיני מאז הצהרים והיו אחד־עשר ב־בוקר ושלושה צילצלו בלילה. אחד, עם באו העצבים דרך ה־איזורר, הוציא אותי אמש מהאמ־בטיה.

— ובכן, יש לי לא פתרון אחד, אלא כמה — מעך צביוני בהת־להבות בשרוול שלי. הבלתי ע־אאחר לשוק הספרים. אבל צב־יוני הוא בעלה של התופרת של אמא שלי ואני לא יכול להעליב אותו.

— נו? — אמרתי ביאוש מהול בקורטוב של סקרנות. כי היה זה יומו הגדול של הדמיון היהודי הפורה.

— ראשית — אמר צביוני כמעט בלחש — תגיד לדיין, בשמי, ש־צריך להכניס גלולות הרדמה ב־אוכל ובמים שמעבירים למטוס.

שקט.

— אתה תגיד ודאי שהמחבלים לא יגעו באוכל המוגש להם על ידי שלטונות ישראל?

— נכון.

— אז יש לי פאטנט אחר.

— גאז עצבים — אמרתי. — דרך האיזורר.

— היא סיפרה לך? — ביקש צביוני לדעת. הוא עוד יכה את אשתו התופרת.

— אבל הגאז יהרוג את הילדה בכבוש — אמרתי.

צביוני לא נואש. הוא הכניס את ידו לתוך השרוול שלי, שלא אוכל לזוז.

— אז תגיד לדיין — אמר — שיוציא 307 מחבלים עצורים ל־שדה התעופה, יעמיד מולם מכונת ירייה ויודיע לחוטפים, שאם לא ישחררו את הנוסעים מיד, הוא מחסל את כולם!

הוא הירהר קצת.

— לא אנושי, מה? — שאל.

— לא — הסכמתי.

— אז צריך עוד הלילה לפלוש למדינה שכנה ולחטוף משם 307 ערבים ולתת אותם למחבלים!

צביוני ראה שאני ודיין לא מתלהבים.

— ובתור אלטרנטיבה — המ־שיך ללא לאות — אני מציע שבין המחבלים נעלה למטוס אנ־שים מתחפשים של שירותי הבט־חון ושהם יתפסו את המטוס.

— ואם המחבלים יתפסו אותם?

— היססתי.

— אז — אמר צביוני ולא יכולתי שלא להעריך את עמידתו ואיתנה — אני מציע להכבש ואחר כך להפיל את המטוס מעל הים.

— עם הצוות הבלגי? שאלתי.

אבל צביוני החזיק עוד קלף בשרוולו:

— אם כלו כל הקיצים — אמר — צריך לבקש את הרבי מ־לובאביץ'...

ברגע זה קרה משהו בדיזנגוף. גבר שכן עם טראנזיסטור ביד התחיל לרקוד באמצע הרחוב. שתי זקנות יקיות נעמדו דום מול תמו־נות של דיין בחלון ראווה, הצ־דיעו ושרו את „התקווה". אשה צעירה ירדה מאוטובוס ונשקה מוכר עתונים. מלצר ב„רוזאל" פרץ בבכי.

— מה קרה? — שאל צביוני וראיתי על פניו כי חשש נורא מתגנב ללבו.

— שיחררו אותם! שיחררו אותם! — צעקה גברת, בחזיה מ־המרפסת ממול.

— איך? — צעק צביוני ב־חורה.

— חיילים נכנסו למטוס והרגו את המחבלים — ענה השמן ב־רוקר.

רציתי לשאול את צביוני בקשר ל„רבי" מלובאביץ', אבל הוא כבר הסתלק. ראיתי אותו מרחוק, מדבר אל עצמו ומנענע בראשו.

השעה היתה ארבע עשרים־ושש

מאת יעקב ארז

ביום ג', ב־4.26 אחר־הצהריים זינקו הלו־חמים, שכבר התנסו בקרבות רבים, עשי־רים בדמיון ובמקוריות. הם ידעו היטב את משימתם. קו־דם ליציאה אל היעד תידרך אותם הרמטכ"ל, דוד אלעזר. לא היה עליו לעמוד על חשי־בות הפעולה ומשמעותה. אלה היו מודעות להם.

אך עיקרי הפעולה נקבעו כבר שעות רבות קודם לכן. לביצועה קבע ה־רמטכ"ל את הדרך, זמן קצר לאחר שהגיע למגדל ההצפה בלוד מיד אחרי שנקלטה ההודעה על חטיפת המטוס. תוך 12 דקות עשה נהגו, נציה, את הדרך מן המטה הכללי עד לנמל התעופה. המכונית דהרה כשה־נהג מפעיל את הצופר הפולט יללות, לאורך כל הדרך.

הרמטכ"ל, שהגיע ראשון לנמל הת־עופה, החל להורות על ההתארגנות מהירה. בהתייעצות עמו נקבע, שה־מטוס יועבר לקצה המסלול המרוחק. בלויית כוחות של „אל על" בשדה התעופה יצא אז לסייר במטוס „בו־אינג", שחנה במקום, כדי לעמוד על כל הצדדים הטכניים שיש ללמדם, כדי לתכנן את ביצוע ההשתלטות. לדוד אלעזר היה ברור, כי אין להיכנע למחבלים.

שלוש פעמים, בעבר, נאלצה יש־ראל לוותר לחוטפים: כשנחטף מטוס „אל על" והובא לאלג'יר; כשנחטף הכוכב וחגוסר בטמולה; וכשנחטפו כוצלב והמאולב והובאו לדמשק. ה־פעם הכל היה שונה — המטוס החטוף חנה בלוד, ואסור היה לוותר. על עקרון אי־הויתור התבססו תכניותיו של הרמטכ"ל. כשהגיע לאחר זמן קצר שר הבטחון, משה דיין, לנמל הת־עופה — הוא היה בסיור אחר ב־אזור קאליה־אשדוד — יכול היה הרמטכ"ל להציג לפניו את הקווים הבסיסיים של תכנית הפעולה ולקבל את אישורו. במשך כל היממה המ־תוחה פעלו השניים כצוות מושלם: שר הבטחון ניהל בלעדית את המדב־רות עם המחבלים, והרמטכ"ל היה מופקד על ביצוע התכניות הצבאיות.

ב־4.26 הגיע „רגע האמת", ותוך שניות, נגזר גורל המטוס.

כשעלה החשש כי ארבעת המחבלים מאבדים את בטחונם העצמי והם עלו־לים לפגוע בנוסעים שבמטוס, הוחלט על ביצוע מהיר של הפעולה. אך לאור היום, היה על אנשי היחידה ללבוש סרבלים לבנים של טכנאי „אל על", כדי שאיש לא יוכל להבחין שהם חיי־לים.

באותה עת היה הקברניט רג'ינאלד לוי מחוץ לתא הטייס. הוא בדק את הצינורות ההידראוליים, שיצאו מכלל שימוש. בתא הטייס נשאר ראש ה־חוטפים, עוואד, עם אנשי הצוות ה־אחרים.

פתאום זינקו ה„טכנאים" בלבן. תוך 10 שניות הגיעו מהקרקע עד ל־פתחים. הם היו בקיאים במלאכתם. כל אחת מהחוליות פנתה לעבר ה־פתח, שהיה עליה לפרוץ. דלתות המטו־ס נעקרו בבת אחת מן המטוס. ה־לוחמים זינקו פנימה. גם בתא ה־טייס נכנסה חוליה אחת. אחד הלו־חמים הסיט את השמשה בשמאלו, לחץ בימינו על הדק האקדח והמחבל עוואד נפגע במצחו ומת במקום.

המחבל השני נהרג בחלקו האחו־רי של המטוס. הוא ניצב שם ליד השתות, ונפגע בכדורי הפורצים. אחד החיילים הסתער על מחבלת ונטל את הרימון מידיה. המחבלת השניה, שניסתה לפעול, נפצעה קשה. הפעולה הושלמה. במכשיר הקשר נמ־סר על כך למיגדל. צהלה אחזה בכל. אנשים לחצו ידיים והשר שמעון פרס נשק, בהתרגשות, על שתי לחייו של הרמטכ"ל. היציאה מן המטוס היתה מהירה, כחשש שמא הוטמן בו מטען חבלה, העלול להתפוצץ. המיבצע ה־מורכב הוכתר בהצלחה.

23 שעות של אימה באו לקיצן ב־תום מיבצע צבאי מושלם, שנמשך שתי דקות בלבד. התוצאה הסופית הוכיחה כי לרמטכ"ל, דוד אלעזר, היה על מה להתבסס כשהציע לפשוט על מטוס „סאבנה". לשטר שלו היה כיסוי.

ranco
ITT SCHAUB-LORENZ
PHILCO
Kenwood
Dual
GE
NORDMENDE
SABA Blaupunkt
GRUNDIG
eumig
Candy

...עולים חדשים
...ותיקים
...סוף להתרוצצות, כל החברות בכתובת אחת
ללא מכס
הספקה תוך 10 ימים.
בקרו בתערוכתנו ללא התחייבות.
כל מוצרי הבית החשמליים מהמובחרים, תוצרת הארץ ותוצרת חוץ.
מכוניות
מערכות סטריאו ומצלמות מהפירמות הידועות.

ש. פרקש
MONDIAL 2000

תל־אביב: דרך פתח־תקוה 9, טלפון 621272.
ירושלים: המרכז 2, בנין „גד" ק. 7, טל. 232914; פתוח: ימים ב', ד' 8.30—13.00, 16.00—19.00; ימים א', ג', ה' 8.30—19.00; יום ו' 8.30—13.00.
חיפה: רחוב הרצל 24, טלפון 523608 פתוח: ימים א', ג', ה' 10.00—18.00.
נתניה: רחוב הרצל 18, הכניסה מספטמבר 2. פתוח: כל יום 16.00—19.00

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

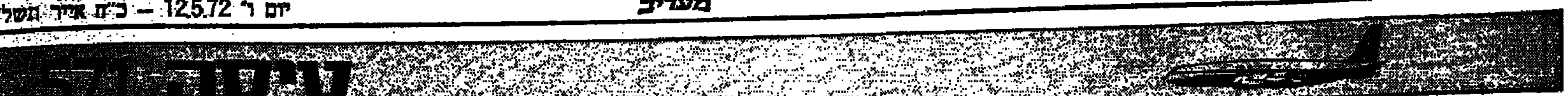

דמעותיה של נאדיה

מאת יגאל לב

נאדיה בראדלי: גם אותה דרשו המחבלים.

נאדיה בראדלי הסבה את פניה לקיר ובכתה. המחבלת הישפניה אשר נידונה ל־12 שנות מאסר על נשיאת חומר נפץ, חיבקה את אההנה מארלין (10 שנות מאסר) והתיחן יחד פרצו בבכי. זה עתה שמעו ברדיו על לכידת מטוס „סאבנה" בהוכחי שזה התנפלה בלוד ועל סיכול הסיכוי להחזרתו למארוקו.

24 שעות היה כלא הנשים של נוה־תרצה דומם. ביום ב׳, בשעה 8 בערב, דממו בבת אחת כל מכשירי הרדיו בבתי הכלא של המחבלים. 24 שעות נותקו האסירים מכל מידע על הדראמה שהתרחשה בנמל התעופה. בהעדר רדיו ועיתונים, החלה „חרושת" על להיכות התיצרות. הדמיון המזרחי הפורה העלה שפע של סיפורים דימיוניים. בכלא שכם, בכלא אשקלון, בכפר יונה, בכלא באר שבע ובכלא המחבלות נוה־תרצה, החלו נפוצות שמועות: „סאדאת בא... הישראלים פלשו לקאהיר... פרצה מלחמה... הבכורים חצו את התעלה..."

* * *

בשעה הכבא ומהן עם החוטפים כאשר הוצלו שבוחהן של האחיות בראדלי, של אדית בורגהאלטר, של אוולין בארגי (14 שנות מאסר) לא ידעה אף אחת מהן כי שמן ניסא על גלי האתר ועובר ממגדל הפיקוח של נמל התעופה בלוד לרחבי העולם כולו. הן התכנסו באגף שלהן, אגף המחבלות (בכלא נוה־תרצה שני ביתנים, האחד למחבלות והשני לאסירות ישראליות), יצאו לעבודה כרגיל, בכבכבה, במטבח או בגינת הנוי של בית הכלא. אולם המתח בבית הכלא היה קשה מנשוא. היה ברור כי „משהו מתרחש".

בבתי הכלא של המחבלים הגברים שוב לא נשמעה תפילתו של המואזין המעצבת בדרדי. הסידורים המיוחדים המתעברים בכל שעה במערכת הרמקולים של כלא באר שבע והנעמרים על פני הביתנים הקטנים השוכנים בכל חומת הכלא, גם הם השתתקו.

ואז, בבת אחת פרצו הרמקולים והודר הסיפור המרעיש.

* * *

בכלא המחבלות שמעו האסירות את הידיעה בפנים חתומות. מול המנהלת, ניסו להעמיד פנים בוטחות, אך בתאים — פרצו הצער והאכזבה. הדרישה באותו ערב היתה אחת: כדורי הרגעה. ברגע ששמעו בפעם הראשונה על דרישת החוטפים לשחרר אותן, היה גם הרגע שבו נודע להן על לכידת המטוס, הריגת ה־מחבלים ושחרור הנוסעים.

הגברים הכלואים הגיבו אחרת. הם אילם ידוד על בתי הכלא שלהם. אותה שתיקה של מוות ב־24 השעות שבין יום ב׳ ליום ג׳ נמשכה ביום ג׳ בערב לשתיקה של כאב ואכזבה.

23 שעות במגדל הפיקוח

מאת רחל פרימור

מגדל הפיקוח, צר ה־ממדים של נמל ה־תעופה לוד, לא ידע מעודו שעות מתח כה רבות ודחוסות, כפי ש־עברו עליו ב־23 השעות מאז נחת בלוד מטוס „סבנה" ב־טיסה 571, כששולטים בו ארבעה חוטפים, אנשי איר־גון „ספטמבר השחור".

ביום שני, בשעה 6.30 בערב, נת־קבלה הודעת אלחוט כאתנה בדבר מעשה החטיפה: מגדל הפיקוח של קפריסין איתר אחר־כך כי המטוס יגיע ב־7 בלוד. מנהל הנמל, אל״מ שמואל כסלו, היה הראשון שלו הו־עברה הידיעה. כאיש צבא, מיהר להודיע על כך לרשויות צה״ל ו־„המכונה המשומנת" החלה פעולה מיד.

תוך זמן קצר התכנסו במגדל ה־פיקוח שר הבטחון, שר התחבורה, הרמטכ״ל ואלופי צה״ל. חדר מלחמה מאולתר הוקם במקום ומלחמת העצ־בים בין החוטפים ואנשי המטה במג־דל החלה.

„חתמתם על גזר־דינך"

הדרכים להשתלט על המצב היו ידועות באופן עקרוני, אולם ב־שעות הראשונות שלאחר הנחיתה טרם ידעו אנשי המטה באיזה אופן יפעלו ארבעת החוטפים. תוך זמן קצר נתברר כי יש גבול ליכולת פעולתם.

סמוך לשעה 11 בלילה, דיווח קברניט המטוס, קפטן רג׳ינאלד לוי, „הכנף השמאלית שלי נופלת". היה זה רגע המתח הראשון שהלך בין כל הנוכחים בחדר [illegible]. אי־אפשר היה לנחש כיצד יפעלו המחב־לים אם ייוודע להם שבפעולת־בזק הצליחו שני טכנאים של חברת „אל על" לרוקן את צמיגי המטוס, לרוקן את השמן ההידראולי ולקרקע, חסר־יכולת המראה.

סיגריות, קפה ובקבוקי וויסקי ש־הובאו למגדל הפיגו במקצת את מתח ההמתנה. תוך לגימת המש־קאות, עלה המתח פעם נוספת. ה־מחבלים הבינו כפי קברניט המטוס כי לא יוכלו להמריא מלוד במטוס שעמו באו. קולו הרגוע של הקבר־ניט עמד בסתירה בולטת להודעה שמסר באלחוט למגדל — „עכשיו התחמתם על גזר דין המיתה שלכם". בחדר הצופה אל המסלולים החשו־כים של נמל התעופה, שררה דממה מוחלטת. כדי להחות על כוונתם של החוטפים בשעה זו, הסביר להם אל״מ שמואל כסלו, שניהל את שי־חות האלחוט עמם, כי לצרות בקש־תם לא יוכלו להמריא, גם אם יספ־קו להם דלק ויחידת הנעה.

העצבנות במטוס החטוף, שחנה במרחק כשלושה ק״מ [illegible], גברה. „קפטן ראפאה" מהליט לתת אולטימטום נוסף למגדל: „אם תוך שעה לא נמריא — נפוצץ את המטוס".

תשובת המגדל היתה שלווה: „אנו בודקים את האפשרויות, המתן".

הקבוצה החוטפת החליטה, כי מי־שהו מהצוות יירד לבדוק את המ־טוס. התגובה במטה הפעולה היתה — רגיעה. שוב ירד המתח. שוב התפנו ללגום מכוסות הקפה השחור ומן המשקה החריף. אספקה נוספת של סיגריות הגיעה. „איפה האוכל? מי מנהל כאן את נמל התעופה?" — שאל קצין בכיר שישב ליד שר הבטחון, המשוחח כלפניה עם ראש הממשלה.

החוטפים מופתעים

המתח במגדל הפיקוח, נמצא שוב בשפל, וכאשר בשעה 3.20 לפנות בוקר לשר הבטחון להכנס למבר־גיתו של מנהל הנמל ולהגיע בחשות החשכה עד לקירבת המטוס. מס־רים ספורים ממקום החניה, שהיה מואר בפנסים הקדמיים של מטוס ה„בואינג" החטוף.

השחר קרב והולך: ארבעת ה־חוטפים נשמעים באלחוט עייפים ו־עצבניים כאשר הם פותחים במריט מחודש עם אל״מ כסלו בדבר האפ־שרויות לשלוח לעברם מיכלית דלק כדי להדליק את המטוס. בדיקת שניים מאנשי הצוות הטכני של מטוס „סב־נה" החטוף לא שיכנעה אותם ש־המטוס מקורקע ללא תקווה.

במהלך המריב מושג הסדר חלקי: מיכלית תצא למטוס, אך עוד בטרם מגיעה המיכלית לאזור המואר שב־קירבת המטוס, מטור מנהיג המחב־לים לבשר כי אינו מסכים שהמי־כלית תתקרב אליו, כל עוד לא יניף צוותה דגל לבן. המתנה נוספת. שוב רגיעה במגדל. הדגל הלבן מונף על המיכלית. אך המחבלים מופתעים פעם נוספת. צינור הדלק אינו מת־אים לפתחי המטוס. „יש לעשות סידורים אחרים" — מודיע איש ה־מגדל.

המחבלים משנים את דרישותיהם ומבקשים לראות את נציגי הצלב האדום. „נציג אותו", מבטיח להם מנהל הנמל. ההמתנה משרה שלווה על שני הצדדים. השר דיין השר פרס בלוויית הרמטכ״ל וקצינים אח־רים פורשים למנוחה ראשונה בחד־רו של מנהל הנמל. דיווח טלפוני נוסף נמסר לראש הממשלה.

הפעילות הדיפלומאטית של נציג הצלב האדום, המגיע בשעה 6 בבו־קר לנמל התעופה לוד, מאפשרת לשר התחבורה שמעון פרס לקיים כסיבת עתונאים רביעית במגין ב־שעות ההמתנה. שר הבטחון, מעדיף לישון שעה קלה על גבי מיטת מת־קפלה. אחר־כך מציעים לו מיטה נו־הה יותר, בגן הילדים שבנמל.

ארוחת בוקר קלה סועדים כולם בחדרו של מנהל הנמל.

„דדו, אתה מוכן?"

היוזמה עתה בידי המחבלים, לא־חר שאנשי המטה סיכמו על דרכי הפעולה שתיעשה. המתיחות גורמת לכול ביום שלישי בצהרים, כאשר לשדוד מנהל הנמל מגיע הקברניט לוי. מציעים לו קפה וויסקי. הוא לוגם כוסיהם ברצון. „אני לא בטוח שאצא חי מזה. הם מהכוונים לכל מה שהם אומרים. יש לי רק בקשה אחת: אם יאונה רע לי ולרעיתי אשר במטוס, אנא, דאגו אתם לבתי בת ה־16" — שוב דממה של דא־גה בחדר. שר הבטחון עולה לבג־דל להשקיף פעם נוספת בכשקפת לעבר המטוס. הרמטכ״ל, רב אלוף דוד אלעזר, יורד מהמגדל.

אחר שובו למגדל שואל שר הבט־חון את הרמטכ״ל: „דדו, האם אתה מוכן למקרה הצורך?"

רב אלוף אלעזר: „כן!"

דיין: „טוב מאוד".

„אנחנו טסים לקהיר"

על מסלול המכוסים, פעילות נוס־פת. אנשי המגדל מציעים לחוטפים מסאיה עם מזון ומשקה שהלווה על ידי נציגי הצלב האדום. החוטפים מקבלים את ההצעה, אך מתחרטים מהר מאוד: „קודם שיגיעו הטכנאים ויתקנו את המטוס, אחרי זה נאכל". ההצעה מתקבלת.

ביניתיים, מתנהלות שיחות בין ה־מגדל והחוטפים. צעת, ההפרצות של שמחה אדירה — במטוס. לחוטפים נראה, כי מטוס „בואינג" של חב־רת „סי.ה.איי." יקח עמו מישראל 150 מחבלים.

במקביל, נערכו הכוחות לפעולה. מכונית כיבוי האש והאמבולנסים מקבלים הוראה לגעת לעמדות שנק־בעו במקוטות מיסתור שאותם קשה לגלות. מתא הקברניט במטוס. ה־פעילות האחידית הסדירה של נמל התעופה לוד, נמשכת, הנמל אינו מפסיק לקלוט מטוסים.

האוטובוסים ובהם „המחבלים" כוו־זים לעמדה קדמית יותר. מטוס „סי.ה.איי.", שאינו אלא מטוס של התעשיה האווירית שנועד לשיפוצים ואשר נרכש מחברה האפריקנית לפני מספר חודשים, נגרר קדימה לעבר המטוס החטוף. המחבלים מתחבקים איש עם רעוהו, ואף שרים. „אנחנו טסים לקאהיר" — הם מו־דיעים קצרות לנוסעים.

„15 טכנאים ו־2 נהגים"

השעה 3.50 אחר הצהרים. „המכו־נאים הגיעו" — מדווח מנהל מחל־קת המבצעים של הנמל, מר יעקב וכסל, הנמצא בעמדה קדמית ה־קרובה למטוס. „עכשיו איש הצלב האדום רוצה לדעת כמה אנשים יוצאים למטוס".

„המתן" — באה תשובה מהמגדל. איש „הצלב האדום" רוצה להזור לבסוף ולשוחח עם דיין — מודיע האיש במוטורולה.

„המתן" — באה התשובה.

קולו של שר הבטחון, מר משה דיין, נשמע במכשירי הקשר: „הביא את איש הצלב האדום למוטורולה ואדבר אתו במכשיר".

„דבר באידיש"

הפסקה נוספת. שתי מטוסים נוח־תים בנמל לוד. כל הכוחות ערוכים לתוחה. ההוראה האחרונה הנמס־רה היא כי רק המכונאים ואיש ה־צלב האדום יגשו למטוס.

שוב מתקשר מר יעקב וכסל: „יש לי הודעה חשובה לבשר לדיין, אבל לא במוטורולה".

המגדל: „האם זה חשוב מאוד כרגע?"

וכסל: „לא כל כך. אך הייתי רו־צה להעביר זאת".

המגדל: „דבר באידיש".

המגדל קיבל את ההודעה. היא דווקא היתה חשובה. התשובה היתה: „שמענו. או. קי."

„יום גדול"

הפרעות נוספות לא היו. בשעה 4.36 הגיעו ה„טכנאים" אל המטוס. דרך שלושה פתחים חדרו פנימה.

בתוך דקה הצליחו לפרוץ דלתות חירום ולהחדר פנימה. תריסר יריות שמעו הנוסעים ולאחריהן נמצאו שתי גוויות מוטלות במעבר שבין המו־שבים. מחבלת שלישית נפצעה קשה בחזה והרביעית, הסגירה עצמה עם רימון יד בידיה. עוד בדיקה מאת־רים את זוגות הנפץ, מוציאים את הגוויות הפצועים, והנוסעים יכולים עתה, אחר יבבה ארוכה, לצאת אל החופש.

אנשי המטה מקבלים דיווח קצר: „הצלחנו", ובזהרה הם יוצאים ל־מכוניותיהם המסות לעבר המטוס.

„יום גדול" — מסכם הקברניט לוי באוזני שר הבטחון.

חילוץ דרך כנף המטוס

הדור הצעיר במפד״ל

שבת ירושלים

כ״ח אייר תשל״ב (12.5.72)

לציון יום השנה החמישי לשחרור ירושלים ואיחודה

תוכניות שבת העיון

בשיתוף עם המכון לחינוך ציוני שליד המחלקה לנוער והחלוץ:

* **מרכז הנופש - יער ירושלים**
ישתתפו: **ח״כ ד״ר יהודה בן־מאיר; הרב דוד שפירא** — רב של בית הכרם **ד״ר יהודה פרידלנדר** — אוניברסיטת בר־אילן; סיור בעקבות לוחמים.

* **אכסניית הנוער בית וגן**
ישתתפו: **הרב נפתלי בר אילן** — מישיבת מרכז הרב; **עו״ד מיכה ינון** — ראש המח׳ לדור הצעיר במפד״ל; **זלמן דובנוב** — סטודנט עולה מבריה״מ; סיור בעקבות לוחמים בהדרכת **יוסף אלון**.

* **מרכז העיר** (מלון ירושלים, אכסנית סן־רמו)
בערב שבת — הרצאת **הרב שאר ישוב כהן, סגן ראש עירית ירושלים**; לאחר תפילת שחרית קידוש בבית הרב הראשי לישראל **הרב יצחק ניסים**; סיורים בעקבות לוחמים בהדרכת **אברהם דובדבני, ויעקב ברבר**. מנחה ומעריב בכותל.

* **פנימית סמינר ליפשיץ בקרית משה**
ישתתפו: **מר יואל שיפטן** — מנהל מחלקת החינוך בעירית ירושלים; המפקח **אברהם מלמד; דניאל ורמוס** — ראש המחלקה לתרבות ולהסברה במפד״ל; סיור בעקבות לוחמים בהדרכת **ישראל בראתרון**; מנחה ומעריב בכותל.

* **הר הצופים - בית דיקליס**
ישתתפו: **מר מיכאל ריינר** — מנהל מכון השליחים; **שאול יהלום** — מרכז המשמרת הצעירה של המפד״ל; **זאב לוי** — סטודנט עולה; סיור בעקבות לוחמים בהדרכת **אדיר זיק**. מנחה ומעריב בכותל.

* **מכון השליחים - בקעה**
ישתתפו: **אהרון כהן** — יו״ר התנועה העולמית של המשמרת הצעירה; **יונה כהן** — סופרו הפרלמנטרי של „הצופה"; סיור בעקבות לוחמים בהדרכת **דוד בריגאה**. מנחה ומעריב בכותל.

במוצאי שבת בשעה 8.30 בהיכל שלמה

מעמד הזדהות עם מאבק יהודי ברית־המועצות לעליה ועם שביתת הרעב של פרופ׳ ירמיהו ברנובר מריגה

ישא דברים: **הרב א. י. אונטרמן** שליט״א

ועצרת שחרור ירושלים

דברים: **ד״ר אבנר שאקי** — סגן שר החנוך והתרבות
ח״כ זבולון המר — חבר ועדת החוץ והבטחון
עו״ד מיכה ינון — ראש הדור הצעיר במפד״ל

ברכת עירית ירושלים: **דוד ברגמן** — חבר הנהלת העיר

המנחה: **שאול יהלום** — מרכז המשמרת הצעירה של המפד״ל

בתכנית האמנותית:
יהורם גאון בתוכניתו „אני ירושלמי" * **צמד רעים**

כל הברטיסים אזלו!

מיקוש־הנמלים מעורר בקורת חריפה

תנועת־המחאה של הסטודנטים נחלשה מפאת ספקות ביעילותה ובגלל הרעת מצב־התעסוקה ● ההתנגדות העיקרית — מצד פוליטיקאים דימוקראטים, אנשי־קונגרס מתוסכלים, העתונות ורשתות השידור

מאת פיליפ בן, סופר „מעריב" בארה"ב

„פקודת הנשיא ניכסון למקש את נמלי צפון־וייטנאם היא בגדר פשע נורא נגד העם האמריקני, ואני מתכוננת להגיש הצעת־החלטה להפליל אותו" — כך הודיעה מרת בלה אבצוג, עקרת־הבית היהודיה המייצגת בבית־הנבחרים האמריקני את איזור ברוקלין־הייטס הניו־יורקי.

מרת אבצוג נהנית בזכות גיזרתה הגדולה והעגלגלה, כובעיה הבולטים שהם עגלגלים וגדולים עוד יותר, ובזכות לשונה החריפה שיום אחד היא מפזרת בה שבחים לתנועה ל־שיחרור האשה, למחרת תובעת היתר חוקי למכירת מריחואנה, ולמחרתיים היא נושאת נאום פרו־ישראלי או מהללת את „הכוחות האנטי־אימפריאליסטיים" באסיה, באפריקה או אירופה.

אמת, לא כל התגובות על נאום הנשיא ניכסון אור ליום ג' ועל מלמוליו התמורות היו חריפות ד־מגעות כתגובתה של חברת בית־הנבחרים ממנהטן, העומדת עכשיו במערכה כבדה על הקאריירה הפוליטית שלה, כיון שבבחירות הבאות בנובמבר השנה הצורך לחפש לעצמה איזור־בחירות חדש. אבל פוליטיקאים רבים באמריקה, נכבדים יותר ונכבדים פחות, היו בפיותיהם אך כעם שבחים הרבה פקפוקים ביחס לתגובה הזיכור, שהימר הנשיא.

אחרי אכזבות — חוסר־אימון

האין תימה, קודם כל השנה היא שנת־בחירות, והתומכים ביריביו השונים של הנשיא ניכסון צריכים להתחרות איש ברעהו בתחום הביקורת, שאם לא כן, לא יהיה סיכוי לחביביהם לזכות בבחירות לנשיאות מטעם מפלגתם. מכאן — ההערכות השליליות מאוד של יוזמת ניכסון מפי שניים מראשי המתחרים על המועמדות מטעם המפלגה הדימוקראטית: ג'ורג' מקגוברן ויוברט האמפרי ומפי תומכיהם. מקגוברן אף הרחיק לכת וטען, שניכסון עלול להתחיל מלחמת־עולם שלישית.

שנית, אזרחים רבים המסרבים להאמין לממשלה, משום שפעמים רבות כל כך בעבר נתבדו תקוותיהם שנתעוררו בעקבות הצהרותיהם של אנשי צבא ואישי־שלטון בכירים, כי הנה „רבע־השעה האחרון של המלחמה", או „הנצחון עומד אחר הכותל".

וישנם הסטודנטים. רבים מייחסים להם את הזכות „לגלות" של לינדון ג'ונסון מן השלטון ב־1968, כי ההפרעות במאות קריות אוניברסיטאות בארה"ב, עם הפס־רכוש רב שכבה מן המוסדות לא הספיקו להר־אוש ממנו, היו מן הגורמים העיקריים להחלטת ג'ונסון שלא להתייצב שוב כמועמד לנשיאות בשנה ההיא. הפרעות כאלה נישנו ב־1970, עת שלח הנשיא ניכסון צבא אמריקני לקמבודיה. אולם היקף מחאות הסטודנטים בנושא זה היה מצומצם הרבה יותר.

אבטלה במקום תעסוקת־יתר

סטודנטים רבים, שבעבר הלכו בעיוורון אחרי המתקראים „מהפכנים", התחילו לפקפק בתוצאות של מחאות כאלה. הלא מבחינה פוליטית וסוציאלית נחשב לינדון ג'ונסון כמקדם, ועל כל פנים רגיש לרעיונות־קידמה, הרבה יותר מריצ'ארד ניכסון הרפובליקני הנהנה מתמיכת רבים מראשי החברות האמריקניות הגדולות, הבאנקים, מפעלי־הנפט ואנשי־הצבא. כלום זה היה הישג הממשי של תנועת־המחאה — לגרש מן השלטון את לינדון ג'ונסון ולעזור להעלות את ריצ'ארד ניכסון?

עם ספקות אלה בא גם שינוי מכריע בסיכויים הכלכליים. בעבר היו „גייסים" פולשים אל קריות־האוניברסיטות לפני סוף שנת־הלימודים, כדי להציע לבוגרים העתידים עבודה אצל חברות גדולות במשכורות גבוהות. עכשיו התחילו חברות גדולות, בינוניות וקטנות לפטר מהנדסים, מדענים ומכנאים למאות ולאלפים. פתאום לא היתה עוד תעסוקה לבוגרים, לביולוגים ולפסיכיאטרים, שאך שנה לפני כן היו כותבים הצעות־עבודה.

בנין אחד תפוס

אוניברסיטת קולומביה, שקריתה המפוארה משתרעת על חלק גדול ממנהטן ונשקפת על הגיטו השחור של הארלם, היתה בשנים עברו אחד המרכזים העיקריים של מחאת הסטודנטים. הפעם שרר שקט בקריה הגדולה, פרט למבצע קטן באופן יחסי של בעלי מחאה, שיצאו מקרית האוניברסיטה לאורך ברודוויי.

אמנם אחד הבניינים עדיין היה תפוס — אבל זה התחיל זמן רב לפני שהחליט הנשיא ניכסון על המיקוש. על הבניין השתלטו סטודנטים צבעוניים מארה"ב, מפוארטו־ריקו ומאמריקה הלאטינית, שלא הסכימו לקבל עזרה מעם לבן. הם ביקשו למחות על „אפס־מעשה" מצד כוח מיוחד, שהקימה האוניברסיטה לפני שנים אחדות, כדי לעזור לכל־ניה, הכושים והפוארטוריקאנים העניים של הארלם. חלוקות הדיעות, אם תפקיד זה הוא מתפקידיה של אוניברסיטה או לא.

„נצחונות" בברקלי ובמדיסון

התפרעויות רציניות קצת יותר אירעו השבוע בכמה קריות אוניברסיטאיות, הידועות כמהפכניות במיוחד: בברקלי (קליפורניה), ובמדיסון (ויסקונסין) בחלק הצפוני של המערב התיכון האמריקני. בברקלי היו התפרצויות־אלימות בשני ערבים רצופים. אלפי מפגינים יצאו מקרית־האוניברסיטה למרכז המסחרי של העיר, ניפצו חלונות־ראווה והציתו פחי־אשפה — שיטה מקובלת של מחאה על תנועות „ההגנה" מרובות בארה"ב.

משטרת מדינת־קליפורניה פיזרה אותם באלות ובכלי־יריה, היורים כדורי גומי קשה. כדורים אלה, הנורים אל הקרקע וניתזים ממנה, פוגעים במכה שאינה מחבלת, אבל יש בה כדי להפחיד לא מעט. מכל מקום הצליחו המפגינים לנחול כמה „נצחונות". הם השתלטו על „פארק־החירות", שם התחוללו המהומות במאי 1968. בכמה רחובות עקרו את מרצפת האספלט, והכבישים נורצו מהמורות; הם ניפצו כמה חלונות־ראווה, והציתו באש מכונית אחת של המשטרה.

במדיסון נופצו חלונות־ראווה רבים במשך כל הלילה, כאות „מחאה" על שידורו של הנשיא ניכסון. את הכניסה הראשית של קרית־האוניברסיטה נאלצה המשטרה לפנות באמצעות גאז מדמיע, כיון ש־2000 המפגינים סירבו לזוז.

חברי־קונגרס מתוסכלים

היו מחאות גם באוניברסיטאות אחרות רבות — בעיקר בצורה של חסימת התנועה בכבישים ובדרכים ראשיות באמצעות שביתת־שבת — כמו יש בכך כדי לאלץ את הנשיא ניכסון לחדול מן ההפצצות בצפון־וייטנאם ומהמיקוש נמליה.

קבוצה מיוחדת, המותחת ביקורת חריפה על הנשיא ניכסון — לא רק עכשיו, אלא גם פעמים רבות בעבר — היא הקבוצה של חברים רבי־ההשפעה בסינאט ובבית הנבחרים. הללו מתלבטים בתיסכול אישי מפאת העובדה, שהנשיא אינו נועץ בהם ואינו מתייחס ברצינות יתרה להוראה הנודעת של החוקה האמריקנית, כי הנשיא צריך לקבל את „עצתו והסכמתו" של הסינאט לכל יוזמה חשובה בתחום מדיניות החוץ. בראש קבוצה זו עומד סנאטור ויליאם פולברייט הנודע, ראש ועדת־החוץ של הסינאט. בעבר נודע האיש, ביחוד מכוח התפעלותו מגמאל עבד אל נאצר; באחרונה הוא מתבלט בעיקר כמבקר חריף של לינדון ג'ונסון ושל ריצ'ארד ניכסון.

„הנשיא פנה אלינו שעה אחת לפני ששידר את נאומו וסיפר לנו, מה הוא עומד להודיע. זוהי דימוקראטיה משונה", אמר סינאטור פולברייט בצאתו מן הבית הלבן. למטרת חידוש מאמציו להשיג איסור בקונגרס להצבעה למנוע תקציב מן הממשלה נוסף להחזקת הכוחות האמריקניים בוייטנאם, בתקווה שכך יאלץ את הנשיא ואת ממשלו לחדול מן הנסיון ליישב את בעיית וייטנאם בלא שארה"ב תספוג תבוסה משפילה, בפעם הראשונה בהיסטוריה האמריקנית — אף על פי שתבוסה כזאת אולי תהיה פאטאלית למדינות רבות ולמשטרים רבים, המשתדלים לקיים את עצמם מול התקפות השואבות השראה בדרך זו או זו מן האינטרסים של ברית־המועצות וסינה להתפשט ולהשתלט על העולם.

וסינאטור פולברייט כבעם לא שם לב לעובדה, כי זה שנים היה כל נשיא בבית הלבן מתעלם לגמרי מן הנסיונות המרובים בקונגרס לכבול את ידיו, וכי הנשיא ניכסון הצהיר פעמים רבות, שגם הוא יתעלם מיוזמות כאלה בעתיד.

מלחמת העתונות והראדיו

ולבסוף, צעדו האחרון של הנשיא ניכסון נתקל בהתנגדות חריפה מצד רוב שופרות־התקשורת. רוב פרשני־הראדיו והטלוויזיה בארה"ב, רוב בעלי המאמרים הראשיים בעתונות היומית ורוב בעלי־הטורים תומכים בהסתלקות ארה"ב מווייטנאם מיד וב„הסלכת תיו לכלבים" — אף שרק לפני שנים אחדות היו רבים מהם חסידים נלהבים של ההתערבות האמריקנית לכבן „הרחבת הדימוקראטיה ובלימת טוטאליטריות".

לדעת רבים מן הפרשנים הללו תהיה תוצאת היוזמה החדשה של הנשיא ניכסון, במקרה הטוב ביותר, אבידות נוספות גדולות והשפלה בוייטנאם, ובמקרה הגרוע ביותר — עימות חדש עם ברית־המועצות או עם סין העממית ואולי עם שתיהן. ועימות כזה עלול לדחוף את העולם, וקודם כל את ארה"ב, אל סיפה של תהום, ואולי אל קואה אטומית — באותו רגע כמעט שמסתמנים סיכויים של עתיד מזהיר ליר רכם שתקופה ממושכת של קיום־יחדיו בשלום עם העולם הקומוניסטי, וברית המועצות בראשה, היא בתחום היש־הי־די. כתב „ניו־יורק טיימס", שנטל לעצמו מכבר את הראשות בהלחמת אמצעי־התקשורת האמריקניים בריצ'ארד ניכסון:

„למעשה הימרה מר ניכסון את פי הקונגרס, כפי שהביע את רצונו, בהגיבו על הכבדת המלחמה מצד צפון וייטנאם בהכבדה מצידו. זוהי שיטה ישנה וידועה, ומוכח שאין תועלת מכנה. בצעד המסוכן הבלתי־נחוץ של הסגר־למחצה והפצצה מאסיווית, מתוך התירת־שווא אל נצחון צבאי, הוא בגדר מלחמה בלתי־מוכרזת, שחלק גדול מן העם האמריקני דוחה אותה, והדבר עלול רק להדליש את הארץ מבית, ולערער אמינותה כלפי חוץ".

העתון קורא לקונגרס להתנגד לנשיא ביתר־מרץ, כדי „להציל אותו מעצמו, ואת האומה מלואה".

הפועלים מן ה„שטחים" התועלת והסכנות

40 אלף אושרו לעבודות ומדברים על העלאת המכסה שאינה אלא אישור לקיים למעשה

מאת יובל אליצור

קרוב לאלף אוטובוסים ומשאיות מעבירים בכל בוקר את הפועלים הערבים מכפרי יהודה ושומרון, מן הערים שבקרבת שפלת החוף וממחנות הפליטים שברצועת עזה לעבודה במשק הישראלי. מספרם ה„רשמי" של פועלי ה„שטחים" בישראל מגיע כיום ל־39 אלף, לעומת 27 אלף בחודש המקביל אשתקד.

הכל יודעים כי כעשרת אלפים מתושבי ה„שטחים" עובדים בישראל בעבודה „בלתי מאורגנת". אלא שעל אף הגידול המתמיד במספר העוברים בקביעות את „הקו הירוק" לעבודה בישראל אין המשק הישראלי שבע. והוא דורש עוד ידיים עובדות.

ועדת השרים לענייני השטחים אישרה לאחרונה את הגדלת ה„מיכסה" לפועלים מיהודה, שומרון, עזה וצפון סיני, הרשאים לעבוד בישראל, עד ל־40 אלף וכבר מדברים על העלאה נוספת של המיכסה, עד ל־45 אלף. אך הכל יודעים שכל החלטה מעין זו היא במידה לא מעטה בבחינת אחיזת עינים כי כמעט שאין עוד עתודות של פועלים ערבים שאפשר ל„גייס" לעבודה בישראל. לכל היותר יש בהעלאת המיכסה מעין „הכשר" לאלה שכבר עובדים כיום כ„בלתי מאורגנים".

סכנת התלות וההתמרדות

המשמעויות החיוביות של התפתחות זו מודגשות לעין. אוכלוסיה ערבית עובדת שרמת חייה עולה בקביעות היא הערובה הטובה ביותר לרגיעה בשטחים ולסיכול תוכניותיהם של המחבלים. התלות ההדדית בין תושבי השטחים לבין המשק הישראלי היא האמצעי היעיל ביותר שיש בו כדי להבטיח שאותה הפרדה הרמטית בין חלקיה השונים של ארץ ישראל, הפרדה שהיתה קיימת עד ליוני 1967 לא תשוב עוד לעולם, ללא כל קשר עם הפתרון המדיני שיתקבל בסופו של דבר.

משמעות חיובית יש גם בעצם העובדה שהמשק הישראלי היה מסוגל, בשנים של „התחממות" במשק ושל ביקוש גואה לעובדים, להגדיל את כוח העבודה לא רק בצורת העליה והגידול הטבעי אלא גם בצורת יבוא עובדים המגיע כיום לכדי 5 אחוזים מכלל העובדים במשק. זה נתן אפשרות להמשיך לבצע את ההתרחבות. אין גם ספק, כי בענפים, כגון ענף הבניה, שבהם מספר העובדים הערבים הוא ניכר ביותר, נמנעה עליה תלולה פי כמה בשכר.

יש עוד המציינים כי למעשה הביאו השנים האחרונות לתיקון התופעה של „פיתוח נפרד" של המשק היהודי והמשק הערבי בארץ ישראל, פירוד שהיה קיים במשך שנים רבות ואשר היה אולי ביסודו של התרם הכלכלי שהכריעו הערבים על הישוב היהודי בארץ־ישראל עוד לפני הקמת המדינה. עבודתם של יהודים וערבים, זה לצד זה, הביאה להסרת מחיצות ואולי אף למיתון של רגשי שנאה שטופחו בקרב הערבים במשך שנים רבות.

אולם לצד הרגשת הסיפוק שיש ב„שילוב" זה של הערבים מן ה„שטחים" במשק הישראלי, קיימת גם חרדה שאף כי לא מצאה עדיין את ביטויה המפורש, היא מתפשטת בבהירות ומקיפה כיום רבים במשק הישראלי. החשש הוא שההזדקקות הגדלה והולכת של המשק לפועלים מאזורי יהודה ושומרון ועזה טומנת בחובה „פצצת זמן" העלולה להתפוצץ בכל רגע.

הסכנה כפולה: קיים חשש שמא על ידי חדירתם של הערבים לכמה ענפים שוליים במשק, ונטישתם של ענפים אלה על ידי היהודים, תיווצר תלות מוחלטת בפועלים אלה. החשש השני נובע מן העובדה שקיימת ניידות חברתית בישראל, ניידות המקיפה גם את הערבים ואין להניח שהללו יסכימו לאורך זמן להיות „חוטבי העצים ושואבי המים" של המשק הישראלי. התמרדות חברתית מעין זו, בדומה למאבק הכושים בארצות הברית, עלולה להכניס את ישראל, במרוצת השנים, לזעזועים פנימיים חמורים פי כמה מאלה העוברים עליה כיום.

אבטלה לצד פועלים זרים

סכנת היווצרותה של התלות קיבלה לאחרונה ממד ריאלי ביותר לנוכח המציאות באירופה המערבית. מליוני הפועלים הזרים הנמצאים כיום בגרמניה, בשוויץ, בצרפת ובארצות סקנדינאוויה, פועלים מפורטוגל, ספרד, יוגוסלביה, איטליה ותורכיה, גויסו לעבודה בשנים של התרחבות המשק של מערב אירופה. הם מילאו חלל ריק וסייעו, בעקיפין, לעליה המהירה מאד בתוצר הלאומי של מדינות אלה.

בשנה האחרונה, החלה מורגשת האטה בפעילות הכלכלית בגרמניה, בצרפת, באנגליה ובמדינות אחרות וכל אחת מן המדינות מתחבטת כיום בבעיות אבטלה כשלה. הנה התברר כי אין כל אפשרות לוותר על פועלי נקיון ספרדיים, ועל מלצרים איטלקיים בשטוטגרט ובמינכן, אף בשעה שפועלי תעשיה גרמניים נפלטים ממקומות עבודתם. אפילו בריטניה אינה יכולה עוד להתקיים ללא מאות אלפי פועלים זרים וזה, בשעה שמספר המובטלים בה מתקרב למיליון.

ההסבר לתלות זו פשוט לכדי: במדינות המערב המתועשות מהססים העובדים לרדת בדרגתם ולחזור לעבודות שבתחתית הסולם המקצועי, אפילו אם בינתיים נשחקה ערכתם בתחום התמחותם. מסתבר שפועל התעשיה הגרמני, מעדיף לגבות דמי אבטלה לאחר שפוטר, ולקוות לחזור לעבודה בענף שלו, מאשר להסכים לעבור לעבודות בנין או סלילת כבישים שבהן יש לעובדים הזרים „חזקה" כבעם.

האין סכנה שהתפתחות כעין זו תהיה אופיינית גם לישראל וכי ברגע שיתעצר קצב התרחבות המשק נעמוד עם מובטלים ישראלים מכאן ועם מחסור בפועלים מן ה„שטחים" מכאן? בסימנים ראשונים להתפתחות כעין זו, אפשר כבר אולי להבחין.

הגרוזים נטשו את המפעל

הנה, למשל, מתברר כי אותם עשרה אלפים ויותר פועלי בנין יהודים שנפלטו בשנות המיתון מענף הבניה לא חזרו אליו גם כשענף זה נתנן באנות. הכמיהה „היהודית" לעבודה של ה„צווארון הלבן", הסלידה מ„עבודה שחורה" ומעבודה ש„עבודה ערבית" כבר נתנה את אותותיה בשנים האחרונות.

מתברר למשל, שיהודים נמנים כיום פחות לבאה לעבודה עונתית שבהן מעסיקים ערבים. בשנים קודמות אצבר זיה לבים נשים רבות יותר, מתושבי המושבות והכפרים, לעבודות קטיף הדרים. עתה, כשמביאים פועלים ערבים, נשארות הנשים היהודיות בביתן. בכלל, בשנים האחרונות מורגשת בישראל האטה בגידולו של כח האדם האזרחי. יש להניח כי מציאותם של העובדים הערבים השפיעה.

לא חסרות גם דוגמאות מיוחדות: בבית החרושת לטקסטיל „אופ־אר" באופקים, פוטרו זה לא כבר 30 פועלים מרצועת עזה כאשר הגיעו לעירה עולים מגרוזיה ונדמה היה שהם יוכלו להשתלב במפעל המקומי. עד מהרה נטשו הגרוזים את „אופ־אר" והמפעל נאלץ לחפש את עובדיו הקודמים אך נמצא כי הללו הסתדרו בינתיים בעבודות אחרות ומפעל הטקסטיל נמצא ללא ידיים עובדות.

וכאן צצה ועולה גם הבעיה ההפוכה: ומה בדבר התלות של פועלי ה„שטחים" במקום עבודתם בישראל? לכאורה אין כאן שאלה: כשם שהתקיימו לפני בוא הישראלים, ימשיכו להתקיים גם כאשר המשק הישראלי לא יהיה זקוק להם עוד. איש לא יטען נגד ישראל אם תעדיף את תושביה היא בתקופה של האטה כלכלית.

הפלאחים לא ישובו לכפר

אלא שהענין אינו פשוט כל כך: ראשית, עשרות אלפי העובדים מן ה„שטחים" בישראל, המהווים קרוב לרבע מכלל ציבור העובדים שם, אינם בבחינת „חומר ביד היוצר". לא כולם היו תושבי מחנות שבילו את ימיהם בבטלה. רבים מהם נטשו עבודות פחות מכניסות בבית כדי לבאת לעבודה בישראל. בכפרים הוכנס מיכון במקום הבנים העובדים בישראל ובכמה מקומות ניטשו כרמי זיתים שהמסיק בהם הוכח כבלתי „משתלם", והוזנחו שטחים מעובדים „שוליים".

קשה להניח שהכפר הערבי יוכל לספק תעסוקה לכל אותם פלאחים שיצאו לעבודה בישראל — אם הללו יישלחו. יש לזכור כי נעשה מעט־יחסית כדי לפתח את המפעלים, החקלאיים והתעשייתיים, ב„שטחים" עצמם כדי לספק תעסוקה לעובדים שישובו מישראל. ואי־הקמת מפעלי התעשייה רבים יותר במקומות מגוריהם של הערבים הוא, לדעת גורמים שונים בישראל, מקור לאכזבות ולסכנות.

בכלל, מורגשים עד היום ב„שטחים" פאסיביות בכל הנוגע להתפתחות הכלכלית ותלות גדלה והולכת ביוזמתם של המפעלים הישראליים. לדוגמה, לא נוצל רשיון להקים בנק חדש ב„שטחים", כי לא נמצאו הגורמים שונים בישראל, מקור לאכזר בישראל מנקרה כיום השאלה אם הוסר־אותים זה רצוי לנו.

זאת ועוד: הנסיון במקומות שונים בעולם הוכיח כי מאות מיליוני חקלאים החיים בתנאים של קיום „על הסף" אינם מהוים בעיה מיוחדת למדינותיהם. אולם ברגע שמורגש זעזוע כלשהו בהווי חייהם, ברגע שהסיכוי לשיפור ברמת חייהם חודר להכרתם, שוב אין להחזיר את מחוגי השעון לאחור. אין הם יכולים עוד להסתפק במה שיש להם והם תובעים את קידומם הכלכלי והחברתי.

מסתבר, איפוא, כי ברגע שייפלטו עובדי ה„שטחים" מעבודתם בישראל, נהיה צפויים לזעזועים שלא יהיו חמורים פחות מן הזעזועים העלולים להיגרם למשק הישראלי כתוצאה מאבטלה. וכאן מגיעים אנו לסכנה השניה של „פצצת הזמן" בדמות 50 אלף פועלים ערבים בישראל: הניידות החברתית.

נכונות — לא בכל מחיר

איש אינו משלה עצמו כיום, בשלהי המאה ה־20, שאפשר לחלק עמים או קבוצות אתניות בתחומי מדינה אחת, לעובדים „בכירים" ולעובדים „בלתי מקצועיים". כשם שבקרב תושבי ישראל היהודית נתונים אנו כיום בתוכה של התמרדות של בני עדות במצוקה, או יוצאי ארצות גולה במצוקה, נגד מה שנראה להם כנסיון לכפות עליהם „תחום מחיה" מקצועי מצומצם לכדי, כך גם פועלי ה„שטחים" מראים כבר כיום סימנים של שאיפות מקצועיות המורגשות מן ההמונים שישראל מוכנה להקצות להם.

אמנם, בשלב זה פועלת עדיין הנטיה לקבל כל עבודה בישראל, כיום שעבודה זו כרוכה לא רק בשיפור מתמיד ברמת החיים אלא גם ביוקרה מסויימת (פועלים שכירים מתושבי יהודה ושומרון מעדיפים כיום לעבוד בישראל מאשר אצל מעסיקים ערבים בשכם ובקלקיליה, כי מעמדו של השכיר בישראל הוא טוב יותר). אך איש אינו משלה את עצמו שנכונות זו ל„השתלב" בכל מחיר היא תופעה של קבע.

„מרדנות" של פועלי ה„שטחים" מורגשת כבר פה־ושם: הנה, למשל, כאשר ניסו להחליף את ההסעה של פועלי עזה לישראל באוטובוסים למשאיות, לא היססו העובדים להביע את מורת רוחם. פה ושם גוברות גם ההתבקשות על שיעורי השכר הסתדרותיות נגד הפחתת התוספות הסוציאליות בתלוש המשכורת. נשים ערביות העובדות במפעל [illegible] „מיוטקס" בירושלים „התמרדו" נגד המעביד בהחזרת דמי מחלה. התברר כי הן נאלצו לחכות כחודשים עד להחזרת דמי המחלה בעוד אשר

(המשך בעמוד 22)

מספר חזק

ברנדי 1818

...איך אמרה אישיות צרפתית מפורסמת שביקרה בישראל לאחרונה

"זהו הברנדי הטוב ביותר ששתיתי בישראל יורד חלק, מעדן, ממש ברנדי בינלאומי"

„אליעז" בנימינה

هكذا من الاجمل

„המתח בירושלים ירד, ואילו בלפאסט בוערת..."

לקראת כ"ח באייר, במלאת חמש שנים לשחרור העיר העתיקה ואיחודה המחודש של ירושלים, פנינו לכמה מבניה־בוניה ושאלנו: מה אומרת לכם ירושלים?

כשנכנסתי לכהן כראש העיר, בבנין זה, בחדר זה, מצאתי תכנית ל־הקמת בנין עיריה מול היכל שלמה, ליד בנין השופרסל. בנין העיריה הנוכחי היה אז כ־מעט־גבול.

אותו זמן היו השכונות מוסררה, קטמו־נים, שמואל הנביא עם חלונות מוגנים בבטון לצד מזרח כשניתן להשקיף מהם דרך חריצים דקים כבתוך עמדה צבאית. בשכונות הללו גרו — וגרים — עולים חדשים, ממרוקו, מרומניה, מכורדיסטן, מעירק וארצות אחרות. חשבתי לעצמי ש־יהיה זה בלתי נבון — ואפילו בלתי מו־סרי — לזוז ממקום זה לעבר „הפורץ". אדרבא, בבנין זה ישבו ראשי הערים של ירושלים כמו נשאשיבי הערבי, גרייבס ה־אנגלי ואוסטר היהודי ויש המשכיות.

אמרתי שאסור ללכת מכאן

לא הייתי נביא לחזות כי בנין זה יהיה תוך כמה שנים למרכז העיר בין מערבה למזרחה. אבל אמרתי שאסור ללכת מכאן כי הסתלקות ממקום זה תסמל את המח־שבה לוותר על העקרון שהעיר צריכה ל־היות מאוחדת. אני גם זוכר שבתקופה ה־היא נפצעה ילדה בשמואל הנביא ונהרג אדם וזה עוד חיזק את ההרגשה שלבנות בנין עיריה ברחוב קרן היסוד זה כאילו לנוס למקום בטוח ומוגן. ההחלטה על בנין עיריה במקום ההוא בוטלה.

ואז באו עלינו ימי יוני 67'. עוד לפני המלחמה נסענו לאורך הקו המפריד בין מזרח למערב, סייענו במילוי שקי חול וההתקנה מקלטים ושוב הוצע כי נקים מטה של העיריה בבית העם. אבל שוב סברתי כי יהיה זה הולם יותר להישאר בבנין הקבע של העיריה. מוטב שננהג אנו כפי שאנו מבקשים מתושבי הגבול. ב־שבת האחרונה שלפני המלחמה טיילתי עם אורחים מארה"ב והגענו לקו שבקצה שכונת אבו טור שם שיחקו ילדים יהודים עשרה מטרים מן הבית הערבי ש„מעבר לגבול". כולם נשארו במקום וכמובן גם אנו בעיריה.

בנינו מקלטים, ותיכננו עיר מאוחדת

היום כולנו חכמים ונבונים ואנו יוד־עים כאן בברכה העיר שהיה פעם קצה העיר. האם זוהי החכמה שלאחר המעשה? — בעצם לא תיארתי לעצמי לפני 67' כי יהיה אחוד כפי שקיים היום ובמהירות כזו. אבל עובדה שכאשר דנו ב־66' ב־תכנית האב לירושלים ונתבקשתי להווה דעה אמרתי כי צריך לבנות את רשת ה־כבישים כאילו שני חלקי העיר הם עיר אחת. לא שהייתי אחוז מבחינה פוליטית אלא שעצם הבנין העיר חייב להכנן אותה לשנת 2000 או 2010 ואז לפחות — כך הסברתי אז — תהיה תנועה חופשית מצד אל צד. הגיון כל עיר אחת מחייב, כ־שכל, שהכבישים במערב לא יהיו מקבי־לים למזרח אלא ייבנו כך שיחברו בהגיד את מה שהיה אז גבול.

זה היה אולי קצת פרדוכסלי שהמשכנו לבנות מקלטים ויחד עם זה לתכנן ליום שיבוא אי־פעם וירושלים תהיה אחת. ב־ועידה של מפלגה גדולה שנפתחה בירו־שלים עוד לפני 67' בירכתי ואמרתי כי ירושלים עוד תהיה עיר אחת. עלי ל־הודות שלא תיארתי שזה יהיה אחוד כבימי כזה.

אין לי נטייה להאמין באמונות תפלות, אבל קרה לי משהו שהוא על גבול ה־אמונה התפלה — לפחות במבט לאחור. בפברואר או במארס 67' שוחחתי עם חנוך גבתון (אז מנהל „קול ישראל") לקראת פסטיבל הזמר ביום העצמאות. ביקשתי כי התחרות תיסוב על שיר לירושלים. חנוך לא יכול היה לצמצם את תחרות הזמר רק לירושלים אבל הבטיח כי יזמין שיר על ירושלים. וכך נולד השיר של נעמי שמר „ירושלים של זהב" שהושר לראשונה ביום העצמאות וכעבור שבו־עיים־שלושה הפך להיות הימנון מלחמת ששת הימים וסחף בגלי רגשי את כולם. אינני דתי אבל הענין הזה נראה לי כ־אצבע אלהים.

טדי קולק
ראש עיריית ירושלים

אינני משלה את עצמי מהי הרגשת 70,000 הערבים בירושלים. עד 67' היתה זו עיר ש־99 אחוז מתושביה היו יהודים. לפתע חדלה ירושלים להיות עיר של יהודים בלבד. היה עלינו להתרגל למח־שבה חדשה. הן מה היה לנו בירוש־לים של לפני 67'?

קצת מקומות נוצרים בעין כרם ו־מקומות קדושים ליהודים על הר ציון. אך המקומות הקדושים הגדולים היו בצד ה־שני — הכותל המערבי, הקבר הקדוש, וויה דולורוזה, אל אקצה ועוד. איננו יכולים להתעלם מכך שבירושלים יש כמה תרבויות ולא רק אחת. מצאנו מודוס ויוונדי אבל בעצם טרם קיימת הקלטה כנה עם מה שנובע מן המצב החדש. גם לעולם הנוצרי, ובעיקר לעולם המוסלמי, יקח זמן להתרגל לכך שהעיר הזאת היא תחת שלטון „הכופרים" היהודים. אך זה גם תובע מאיתנו התמדה וזהירות ורגי־שות. בלי ויתורים אבל עם גמישות! אם אנו רוצים להצליח בעיר הזאת נוכל לעשות זאת רק בסובלנות — גם בין יהודים ליהודים ובין יהודים לערבים. בין יהודים ליהודים כוונתי ליחסים בין דתיים ללא־דתיים, בין בני עדות שונות. אבל הבעיה היא אם ערבים ויהודים מסוגלים לחיות ביחד. אי סובלנות ואלימות של הרוב היהודי תביא לכך שהמיעוט הערבי ילמד גם הוא לנהוג באותן דרכים. כוונתי לאו דוקא לקבוצה הכרור אלא להלך רוח ואוירה בירושלים.

לא היה מה להראות לדאלס...

בספר של הצ'רצ'ילים כתוב שיש בעיר מתח עכשיו (ב־67') אך הוא יורד כפי שקרה באירלנד. מה שקרה הוא שהמתח בירושלים ירד ואילו בלפסט בוערת. אבל עלינו לדאוג לכך שירושלים לא תהיה בלפסט. דוקא ביום זה, יום ירושלים, נד־מה לי שחובתנו כלפי אלה שנתנו את חייהם על שחרורה, לעשות הכל שהעיר הזאת לא תהיה לבלפסט שניה. זה ברור.

אני רוצה לחזור לענין ירושלים ה־חצויה שלפני ששת הימים. אני זוכר כי שבאמצע שנות החמישים ארחנו ברחוב אבן גבירול מספר 1 (המשכן הקודם של משרד ראש הממשלה ובימים ההם טדי קולק היה מנכ"ל משרד ראש הממשלה) את פוסטר דאלס מיניסטר החוץ האמרי־קני של אייזנהאור. זו היתה הפעם הרא־שונה ששר חוץ של מדינה גדולה מבקר בירושלים. מה היה אז להראות לו בצד המערבי של העיר? לא היה בנין ה־כנסת, לא היה הקמפוס של האוניברסיטה בגבעת רם, לא היה בית החולים הדסה בעין כרם עם חלונות שאגאל, לא היה מוזיאון ישראל והיכל הספר. מה כמעט היה אז להראות לאורח זה.

עכשיו יש כמובן מה להראות ואנו אר־חנו את שרי החוץ של אוסטריה, גרמניה, איטליה, בלגיה ועתה הגיע שר החוץ ה־הולנדי.

והיה כמובן ביקור האפיפיור כשעוד הייתי מנכ"ל משרד ראש הממשלה. הוא נפרד בשער מנדלבאום וקודם נסע להר ציון וכל הביקור עבר בסימן של סידורי בטחון שמא ייפגע מן הצד השני של ה־גבול. זה היה ביקור בעיר חצויה וכחור־לפת.

אז מכירים את זה שוויליאם רוג'רס הוריד את הדגל האמריקני כאשר חצתה מכוניתו בין מערב למזרח שבעצם אין להבחין בקו ביניהן. אז זה ענין שלו ש־הוא עושה את עצמו מגוחך. הוא עצמו נסע אתי במכוניתי כשאני נוהג בה, ונכנסנו לעיר העתיקה והאמן לי שהוא חש עצמו בטוח יותר כאן בלילה מאשר ברחובות ושינגטון בלילה — עם או בלי דגל. הוא מבין שהעיר הזאת היא בשליטתנו. ו־תישאר כזאת.

א. גזית

יותר חשמל - פחות אגדה

ירושלים זה סיפור? זה עולם מלא, אגדה. כשיש מאחוריך רק 50 שנה גם „הלפניך" יותר קצר. וראיה שלך, ה־פרספקטיבה. אבל כשאתה מתהלך עם אלפי שנים מאחוריך זה ענין אחר. פה דוד המלך ופה עמוס ופה נבוכאדנצר ומי לא. אתה מרגיש חוליה בתוך שר־שרת ארוכה מאוד, לא מרגיש אפילו שנפסקה. מימד הזמן שונה. גם אם זה לא בא לידי ביטוי בדיבור, זה נמצא בתודעת הירושלמים. קשה להגדיר את הענין. לפעמים אתה יושב בלילה, צר־בד, או שומע רדיו ופתאום אומר לעצמך — ניתן קפיצה לכותל. ואתה הולך לכותל ואתה רואים אנשים שונים ש־באים לשם בלילה. יש בירושלים רב־גוניות שאינה קיימת במקומות אחרים. העיר היא כאילו קוסמופוליטית אבל דווקא העובדה שחיים בה מוסלמים, אר־מנים, קתולים יוונים אורתודוכסים ו־רבים אחרים מבליטה את ייחודך. אתה רואה במה אתה שונה ומיוחד. בין הכנ־סיות והמסגדים אתה רואה את הכותל ומתרפק עליו.

יהודים תמיד התפללו בירושלים ויכולת לשמוע קולות צרודים ויפים ועזים וצלי־לים בניגונים שונים. המשמעות של מיזוג גלויות בולטת בעיר, אבל גם ההתנג־שות של מפגש התרבויות בולטת פה. בירושלים מתבלט המאחד והייחוד.

בילדותי ירושלים היתה עיר יותר אינטימית. פעם הייתי הולך ברחוב ומכיר כל אדם. היתה זו עיר של שכונות. כיום זו עיר של שיכונים. החשמל הרס את ההווי השכונתי. יותר חשמל — פחות אגדה. אני זוכר את החושך, את האימה והפחד בסמטאות של העיר העתיקה. אתה הולך ופתאום אבן נופלת, חתול קופץ, שדים ורוחות. היו מספרים על השדה הידועה שנראתה כחתול ואנשים נשבעו שראו אותה ושלפו את ציציותיהם והור־צה כמו נשק וירקו ונשבעו. ופעם בבית הכנסת של המקובלים ישבו ועסקו ב־תפילה וחישבו את הקץ וידעו שהלילה תבוא הגאולה אם יתרכזו בלי הרף. ופתאום קפץ חתול בחלון. הם הפסיקו את תפילתם ולכן הגאולה לא באה.

ח"כ יצחק נבון
„היא היתה עיר אינטימית"

פעם אנשים היו יותר אקטיביים — שרו, רקדו, סיפרו. לא היתה בעיה של „בייבי סיטר" את הילד שמו אצל השכן. היתה יותר חטיבה עצמית. אנ־שים לא התביישו ברגשותיהם ובשמחו־תיהם. היום אתה הולך לתיאטרון ויש שם תזמורת ואתה יושב ואוכל עוף עם סלט מיונז. בימים ההם תרבות ה־חיים היתה אקטיבית. היחיד היה צריך לאמץ את עצמו ולתרום משהו לסביבה. היו שרים ומספרים יותר מאשר היום ולכן צמחו יצירות יותר עממיות. לא הצטרכו להזמין שירים לפסטיבלים. אני זוכר מוצאי שבת אצל משפחת בנאי, את הסבא שהיה אמן הסיפור והיה מספר עם הדגמות דרמטיות עד שהיה מגיע לנקודה המותחת ואומר — והמשך יבוא בעוד שבוע, ירחם ה'. היתה זו עיר ירושלים ציורית עם יהודים של צורה. היום כולם מגולחים. אז היו זקנים ושפ־מים, הדרת כבוד, גלימות מצנפות ו־אבנטים.

כשהיינו צעירים, היינו מקנאים מאוד בתל־אביבים שהם יודעים לחזר אחרי בנות בעזות ובחוצפה. הירושלמים היו ביישנים ואני זוכר שהסופר בורלא סיפר איך חיזר אחרי אמי כשהיתה נערה. היו לה, לאמי, שלושה מחזרים: בורלא, אבי ועוד אחד שהיה מדלג מגג אל גג (כדי שלא יראו אותו) עד שהגיע לבית הורי אמי, ירד אל החלון ושר. בורלא היה מקורב לבית הרב השכן והיה נכנס לביתנו ומנסה לברר מה יחסה של אמי אליו. הוא נוכח שיש לה אהדה אליו, כאשר הגישה צלחת של מרק עדשים עם 'כתי כפתה' והם לגמו יחדיו באותה צלחת. לבסוף, כמו־בן, התחתנה עם אבי.

ירושלים היתה עיר של ביקורים. ב־תקופה מסויימת היה לנו שכן ערבי כאחד נכבד היינו עורכים ביקורי שכ־נים. ערב פסח היינו שולחים אליהם מצות ובמוצאי פסח היו הם שולחים לנו סל נצרים גדול ובתוכו פיתות טריות, חמות, תפוזים ובננות מיריחו, זבדה, תמרים ודבש. אני זוכר ביקור אחד אצל השכן. הלכתי לשם עם אבי וכשהגיעה שעת מנחה, פרס הערבי מר־בד ואמר — הגיעה שעת התפילה ואבי אמר גם שלנו. הערבי התכופף, פנה לכיוון מכה והתפלל. אבי ואני הוצאנו סידורים, פנינו לכיוון מזרח והתפללנו. אחר כך שתינו קפה וקיללנו את האנ־גלים, ימח שמם שהם אשמים בפירוד שבין העמים.

נורית ברצקי

נגד פורעי דיר־יאסין - ב־1929

תשעה צעירים בלבד הגנו על שכונת קריית־משה בירושלים במאורעות 1929. השכונה היתה מוקפת באותם ימים ב־שלוש שכונות ערביות: שייח באדר, ליפתא ודיר־יאסין. תשעת הצעירים, חברי ה„הגנה", התחלקו לשלוש חוליות, שכל אחת מהן הופקדה על השמירה בפני פורעים ערביים באחת השכונות הער־ביות. שניים מבני החבורה — קלמן יעקב מן ורפאל אנגיל — הוצבו לשמי־רה על הכיוון הפונה לצד דיר יאסין. בידיהם היו שני אקדחים — אחד „בראו־נינג" ואחד „פאראבלום". התצפית שלהם היתה במרפסת הבית הקיצוני, אותו הע־מיד לרשות ה„הגנה" יהודי מערב ה־סעודיה. לילה אחד נתגלתה לנגד עיניהם תמונה לא־מעודדת. שלושים אנשי כנ־פיות ערביות נערכו בדיר־יאסין להתקיף את השכונה היהודית. שני הנערים ידעו היטב, שבכלי הנשק המצויים בידיהם אין באפשרותם לפגוע בהם. בכל זאת, עשו שימוש רב בשני האקדחים. כל אימת שהפורעים ביקשו להתקדם — פתחו ב־יריות. ואכן, לשמע קולות הירי נבהלו אנשי הכנופיה ולא זזו אף לא צעד אחד קדימה. לילה שלם עמדו שני חברי ה„הגנה" הצעירים מול שלושים הפורעים, עד שבאו אנגלים — והחליפו אותם ב־שמירה על השכונה היהודית.

עתה, כאשר פרופ' קלמן יעקב מן, מנהל המרכז הרפואי של „הדסה" ב־ירושלים, יושב במשרדו בשכונת קריית־משה בירושלים ומעלה זכרון זה מימי נערותו, הוא אומר: „האמת היא, שבאותו לילה לא חששנו כלל שנובס. היתה זו, אולי, חוצפה מצד שני צעירים, ואולי היה זה אומץ רוח לעמוד נגד מספר רב של פורעים. אבל היינו חדורי בטחון. זו היתה טבילת־האש הראשונה שלי, אשר הישלה את כל הנכסים הרוחניים ש־קיבלתי בירושלים במורשת מאבי המנוח, ר' יצחק דוד מן ודודי המנוח, ר' חיים בן, שהיה המורה בהיא הידיעה בתל־מוד־תורה 'עץ חיים' בירושלים".

פרופ' קלמן יעקב מן, בן השישים, הוא דור שביעי בירושלים — ושמורות עמו חוויות רבות משנות ילדותו בעיר, ובמיוחד מהעליה־לרגל (בשלושה הרג־לים) — ברגל ממש, ומהיחסים שקיים אביו, איש־העסקים הוותיק, עם ערבים בירושלים העתיקה. אך החוויות המרשי־מות ביותר היו לו, לבן־ירושלים, דווקא בשנים האחרונות, בעצם מלחמת ששת הימים.

לאחר שסיים את לימודיו בבית־המדרש למורים „מזרחי" בירושלים יצא קלמן יעקב מן ללמוד רפואה בלונדון. כאשר הוכתר בתואר דוקטור לרפואה (ומומחה במיוחד במחלות הריאה) היה זה רק טבעי שיציע את שירותו לבית־החולים „הדסה" בירושלים. ואמנם, כבר בשנת 1938 התקשר אל ד"ר ח. יסקי המנוח והציע לו שירותו. התשובה שניתנה לו היתה: מודים לך, אך מצטערים — אין מקום. ד"ר ק.י. מן נשאר בלונדון, שם הגיע להישגים רבים בעבודתו כרופא ובמועצת־המחקר הרפואית הבריטית.

בשנת 1945, כאשר נערך באנגליה כנס ציוני עולמי, סוכם ביני לבין ד"ר אברהם ניסן (כצנלסון), שהיה הממונה על שי־רותי הבריאות בארץ מטעם הוועד ה־לאומי, שעם הקמת המחלקה לריאות ה־נבנית בקומה העליונה בבנין המרכזי של בית־החולים „הדסה" שעל הר־הצו־פים בירושלים יכהן בה ד"ר מן כמנהל כאשר בתפקיד המנהל ישמש פרופ' זייל. אך סיכום זה לא מומש. עוד בטרם הושלמה בניית הקומה העל־יונה שנועדה לשמש כמחלקה לריאות — פרצה מלחמת־השחרור והר הצופים [illegible] במרכז הרפואי של „הדסה".

פרופ' קלמן יעקב מן, שנתמנה בשנות החמישים לתפקיד מנהל המרכז הרפואי של „הדסה", ביקר לראשונה בקומה ש־נועדה לאכסן את המחלקה לריאות כאשר עלה, בשנת 1952, עם אחת השיירות להר־הצופים. בבואו להר ביקר, בראש וראשונה, באותה קומה. „ביקרתי בהר הצופים פעמיים או שלוש פעמים בתקופות ותמיד הלכתי לראות את אותו אגף שהיה הרוס למחצה", הוא מספר. „אולם — בהקמת פרופ' מן בחיוך־של־הנאה — ניתן לי פיצוי גדול על גזילת המחלקה ל־ריאות מידי. זה היה במלחמת ששת הימים, כאשר נפלה בחלקי הזכות ה־גדולה להיות האיש שהניף את דגל ישראל על בנייני 'הדסה' בהר־הצופים.

פרופ' קלמן יעקב מן
392 חיילים פצועים תוך שעתיים

אותו יום היתה לי החוויה הגדולה ביותר בחיי. מעל פיסגת הר הצופים נשאתי נאום שהועבר בשידור ישיר לאולם־ה־אוכל הגדול במרכז הרפואי בעין־כרם, שם התכנסו כל עובדי 'הדסה'".

ולפתע כמו מכסה ענן של עצבות את פניו והוא אומר באנחה: „זכרתי את המחיר ששילמנו בעד שיחרורה של ירושלים. יום שלישי, 6 ביוני, היה בש־בילי היום הקשה ביותר בכל שנות חיי. אותו יום הביאו אלינו, תוך שעתיים, 392 חיילים פצועים מחזית ירושלים. ב־משך כל שבוע־המלחמה הביאו אלינו 985 פצועים, בתוכם 50 ירדנים. היינו לחו־צים בצורה איומה. היו לנו עשרה צוותים של מנתחים, שעבדו 48 שעות רצופות. הרופאים־המנתחים ועוזריהם נפלו מרג־ליהם. לא־מעטים מהם נרדמו תוך כדי עבודתם ונפלו. עברתי מחדר לחדר־הרמתי אותם, נתתי להם אפשרות לנוח שעתיים ואחר־כך הערתי אותם".

בימים ההם העמיק עוד יותר קשריו של פרופ' קלמן יעקב מן עם ירושלים שלו, שהיא, כדבריו, בראש וראשונה ירושלים של בני־אדם.

לוי יצחק הירושלמי

ירושלים של כדורגל

הוא זכה לכינוי „המלאך", עוד שנים אחדות לפני שהציבור הישראלי אף שמע את שמעו של רוג'ר מור. אך כינוי זה לא בא לו בשל יכולתו לפתור בעיות קרימינליות סבוכות או בזכות כשרו להת־גבר על פשעים מסובכים ונוכלים עתירי דמיון ומזימות.

קראו לו „המלאך" בשל יכולתו לפתור בעיות על כר־הדשא הירוק, בזכות כשרו „להריח" את שער היריב ולהבקיע את השערים המכריעים שהזניקו את קבוצתו, בית"ר ירושלים, לצמרת הכדורגל ה־ישראלי.

הוא — אהוד רובוביץ, סטודנט לכל־כלה העובד במשרד התחבורה בירו־שלים. אך לאוהדי הספורט בארץ בכלל, ובבירה בפרט, הוא מוכר כ„אודי" — „כוכבה" של בית"ר ירושלים.

הילת „המלאך" וה„כוכב" שבעטורה לראשו של הצעיר בהיר השיער, בן ה־26, מחמיאה לו, כמובן, אך אינה מע־בירה אותו על דעתו. הוא שואב נחת מכך שילדים לובשים חולצות שעליהן מודפסת דמותו, הוא נהנה כאשר מזהים אותו בעברו בחוצות העיר או בשבתו במסעדה, והוא גאה כמובן כשהוא מסייע לקבוצתו לזכות בנצחון המעניק לאוהדי בית"ר ירושלים — אותו קהל אוהדים שאין לו, דומה, אח ורע במדינה — תחושת גאווה בזכות הקבוצה „שלהם".

רגל הזהב של הסטודנט־הכדורגלן סייעה לקבוצתו פעמים רבות. אך „אודי" זוכר יותר מכל שלושה משחקים. המשותף לשלושתם: כולם נסתיימו בנצחון ה־ביתריים בשיעור 1:0, ובכולם היתה זו רגלו שהבקיעה את שער הנצחון.

„לאחר מלחמת ששת הימים הייתי ב־מילואים בסיני, וקבוצתי נאבקה באותה עת על כרטיס העליה לליגה הלאומית", הוא מספר. „באחד הבסיסים, בגיזרת ה־תעלה, ראיתי כרזה גדולה 'צה"ל החליף — בית"ר לליגה', ושאבתי עידוד מכך. אך לא ידעתי אם אוכל להגיע למשחק של קבוצתי, שעמדה להתמודד, באחד המשחקים המכריעים, נגד הפועל אשק־לון". אך מנהלי הקבוצה שלא ויתרו על שירותו של השחקן המצטיין, הגיעו לסיני, נטלו עימם את רובוביץ והספיקו להגיע במועד למשחק החשוב באשקלון. המשחק נסתיים בנצחון הירושלמים אחת—אפס, והשער היחיד היה פרי רגלו של רובוביץ. „למחרת כבר הופיעו כותרות בעתונים כי 'המלאך מסיני הוביל את קבוצתו לנצחון'" — הוא מחייך.

ומן הנצחון על הפועל אשקלון לנצ־חון על מכבי רמת־עמידר, שסלל לבית"ר ירושלים את הדרך לליגה העלית בכדור־רגל. ושוב: נצחון על חודו של שער, מלאכת־רגלו של רובוביץ.

אהוד רובוביץ
„כוכבה" של בית"ר ירושלים

„לאחר המשחק היתה צהלה רבתי ב־ירושלים. אני זוכר שראיתי ירושלמים רבים, בהם אנשים מבוגרים — מהותיק האציל והלודי — כשהם עומדים ובוכים מאושר, והדמעות ניגרות על לחייהם. מחוץ למגרש המתין לנו קהל אלפים שנשא אותנו על כפיים, ממגרש ימק"א עד למסעדה במרכז העיר. וכאשר ישבנו, אנו השחקנים, לסעוד את סעודת הנצחון נשארו ההמונים בחוץ ופרצו בריקודים סוערים".

אך המאבק בעתונות ובשערים היה במשחק נגד היריבה המושבעת, מימים ימימה, הלא היא „הפועל" ירושלים. כי זאת לדעת: בירושלים שוררת יריבות בין אוהדי שתי הקבוצות, ולעיתים מת־קיימים הויכוחים הספורטיביים בין ה־אוהדים במהלומות לא כל־כך ספור־טיביות. ועל־כן, יש לכל משחק „דרבי" חשיבות וערך, הרבה מעבר לאותן נקו־דות ליגה שיוענקו לקבוצה המנצחת.

שנים רבות שמרה קבוצת „הפועל" על בכורה בלתי מעורערת, ולא נוצחה אפילו פעם אחת. עד לפני שנתיים. המשחק בין שתי היריבות הוותיקות היה קשה ועקר־שערים במרבית שלביו, ונראה היה שיס־תיים ללא הכרעה. אך כרבע שעה לפני סיום המשחק, הגיע הכדור אל רובוביץ, וזה מיהר לבעטו לרשת. אחת—אפס לבית"ר.

קהל האוהדים יצא מגדרו. „אני זוכר שהייתי עדיין בחדר ההלבשה, כאשר ניגש אלי קצין משטרה ואמר לי שבחוץ מחכה קהל של שלושת אלפים איש המסרב לזוז, עד שלא אצא לומר להם 'שלום'".

יחיאל לימור

שני קברים על הר הזיתים

כל מה שקרה לי עד גיל 24 — טוב ורע, מיוחד ובאנלי — כל זה בשבילי ירושלים. עלה לי 600 אלף לירות לנסות ולספר מה מאפיין את העיר הזאת. לעולם אינני מקשיב לתקליט שעשיתי ואינני רואה סרטים שהשתתפתי בהם, אבל את „אני ירושלמי" אני חוזר ורואה. אין לי ספק שיש הרבה פגמים בסרט אבל היופי של מה שמצולם ונאמר גדול מהפגמים. אני חוזר ורואה את הסרט ואחרי שהתפעלתי ממרכז התמונה הכבו־למה גיליתי בצדדים דברים חדשים. ירו־שלים זו עיר שאם אתה מעביר בה מצ־למה אתה יכול לגלות אין סוף דברים חדשים. בגדשה ומחוצה לה. אף אחד אינו יכול להכיל במבט אחד את מה שנעשה בין קמרונות השוק. אני חושב שזה אומר הרבה על העיר.

אני מקבל אלפי מכתבי מעריצים של אנשים שראו הופעות שלי. את המכתבים על „אני ירושלמי" אני יכול לספור ב־עשרות. אבל קשה נורא לתאר מה עושים לי המכתבים האלה. הם מאוד מיוחדים כי הם מתחילים בדרך כלל ב„ב"ה". בשביל המישה במכתבים כאלה היה כדאי לי לעשות את הסרט.

אני חושב שתמיד אהיה ירושלמי אפילו אם רק פעמיים בשנה אני נוסע לירו־שלים ועולה להר הזיתים מפני שאבי, סבי וסבתי קבורים שם. אם יש, עד מאה ועשרים, חלקת קבר לכל המשפחה — אז אני ירושלמי. אני שייך. ב־1930 קיבל אבי את חלקת הקבר במקום מש־כורת. זה היה בימים שס"ט היה ספרדי טהור. בתקופה שהספרדים בעיר העתיקה לא היו נותנים את הבנות שלהם לאיזה אשכנזי כי הוא בטח פועל ובא מרוסיה. ירושלים של ס"ט לא קיימת עוד. המדר־בר בשיח יסמין ובהמנטרו ספרדי. בחכם שבאים להתייעץ אתו ובסיפורי בורלא. במשך הזמן השתנתה הגירסה. אמרו שאין עדות ואין חשוב יותר וחשוב פחות. ס"ט היה ל„סופי טובי". לירושלים נכנס אלמנט חדש, של האוניברסיטה, של סטודנטים. אלמנט שטישטש את התב־לינים שנתנו לעיר את הצביון המיוחד של סעודה שלישית. עד אז ירושלים היתה עיר מסוגרת. הסטודנטים שבאו מכל הארץ הפכו אותה לכרך „בינלאומי".

יהורם גאון
מכתבים על „אני ירושלמי"

ואספר לך על פגישה שיכולה לקרות רק לירושלמי אמיתי.

סמוך לכיבוש העיר גרתי במלון „אינ־טרקונטיננטאל". ידעתי שסבי וסבתי קבו־רים בהר הזיתים; בבית סופר תמיד שמהקבר, כשפנו אחורה, אפשר היה לראות את יד אבשלום. זה היה בשבילי הסימן. היו לי חמישה ימים. לא ידעתי אז על קיום חלקה ספרדית ואשכנזית. התחלתי לעבור על פני ההר מלמעלה למטה בזיגזגים. מדי פעם הייתי מסתכל אחורה וכשלא ראיתי את יד־אבשלום, הייתי חוזר. שלושה ימים חיפשתי. ביום השלישי מצאתי את הקברים. אחרי כמה שעות הגיעה כל המשפחה, אמרנו „קדיש" וההתרגשות היתה גדולה.

סיפרתי על הענין הזה בראיון לאחד העתונים. כעבור שבועות מספר, אני נוסע בבת־ים ומישהו צופר מאחורי. אני מס־תכל בראי ורואה מכונית עם תוית של רופא. עצרתי. וגם הוא עצר ואמר: שמי רוזמנו. זה כבר [illegible] של ס"ט. והוא אומר לי, קראתי שמצאת את קברם של סבך וסבתך. אולי ראית על יד קבר הסבתא עוד קבר אחד? אמי וסבתך היו חברות טובות עוד מילדותן בעיר העתי־קה. כשהסבתא שלך נפטרה, אמי ישבה לידה כל הלילה ולא רצתה לעזוב אותה. עד שמתה. אותו לילה הצטננה וקיבלה דלקת ריאות וכשנפטרה ביקשה להיקבר ליד חברתה ואמנם הן נקברו קרוב־קרוב כמעט אבן ליד אבן.

הבטחתי לו שכאשר אהיה שנית בהר הזיתים אבדוק את הענין ואודיע לו. ואמנם כעבור זמן מה עליתי להר הזיתים, חיפשתי ומצאתי. שתי החברות היו קבו־רות אחת ליד השניה, קרוב יותר מש־היתה סבתי קבורה לבעלה.

חיפשתי את השם רוזמנו בספר הטל־פונים ומצאתי הרבה. החלטתי לצלצל ולומר: „מדבר יהורם גאון. זה בעניין האבא שלך בהר הזיתים". התשובה היתה: „את מי אתה מותח, אידיוט?", ועוד קללות כהנה וכהנה. זה מה שקורה כש־מנסים לקשור את העולם ההוא עם העו־לם של ימינו.

נורית ברצקי

[...]לדות ירושלים

דוד שחר
צוהר לטור־מלכא

[..]ר עגול, כמין פקודה מורחה, הגיע [..] לגג הרעפים האדום של בית יבר- [..]ה, חלונותיו היו קמורים. שמשות הזכ- [..] בחזית הבית, מול הכניסה הראשית ברחוב הנביאים, היו עשויות זכוכית [..]יה, אותן אהבתי לראות בלילות מבחוץ, [..]ות האבן העבים האטומים היו שוריים [..]בה, האור הכבוי שבבית המתנן המוצה [..]בקיתה שלוהה הדך הראשון־האוניה שב- לון.

בצהרי ימי הקיץ הייתי משתטח לכל אורכי על אדן־הצוהר — עד כדי כך הקירות עבים — וצופה לעבר טור־מלכא שבמרומי הר הזיתים וקטע החומה [..]ד עם הרחבה ההומה שלפני שער שכם. כרכרות רתומות לסוסים נמצאו שם אוטובוסים של החברה הערבית הנוסעים לרמאללה ולירוחו, וכן גם כמה [..]יות „טכסי" — אז עדיין לא באה לעולם המלה „מונית" — וההמון הערבי [..]ו והומה ביניהם בגלימות ובכפיות ובתרבושים. קטעי מנגינות ערביות היו [..]פים ובאים אל הצוהר עם משבי־הרוח שריחם ערבי. הקולות הראשונים ממקלטי- [..]יו הראשונים שהתחילו מופיעים פה ושם בירושלים, והגיעו לראשונה לאוזני הצוהר, היו אותן מנגינות מתמשכות ומסתלסלות במחזוריות ארוכת-נשימה [..]געת בגעגועים של שירי האהבה הערביים. עיגול החיים הערביים, שנתגלה [..]י מבעד למשקפת הצוהר שבתוך שפופרתה שכבתי — אותם חיים רוחשים [..] רקע הר־הזיתים וצריח טור־מלכא, על משאם וכתנם וצעקתם ושירתם וריחם [..]יתם השרויה בחלום חרף כל מזמתם, כהמשך ישיר לכל מה שלמדתי בספרי [..]ך על חיי אבותינו בארץ — היתה בו המחשת אותה הוויה עצמה המעירה [..]ים עתיקים בלב, כמנגינה שכוחה משכבר הימים, אלא שהמחשה זו, עם היותה המשך ישיר, אין היא ההמשך הטבעי, שהרי אני הוא החוטר מגזע [..]ם יצחק ויעקב, היורש הטבעי והחוקי לבית דויד שמלך פה בעיר דויד. [..]ו השתבש אי־שם אי־פעם, כמין הצגת־מסיכות אשר בה התחלפו בן־המלך [..]ד במלבושיהם: הנווד השתקע בבגדי בן־המלך בחצר־המלכות, ואילו בן־המלך במקל הנדודים ויצא לדרך ארוכה אשר בה עברו עליו חליפות ותמורות לא הכר.

[..]יו אלה פניה האחרות של התחושה המהרהרת והעמומה, אך עמוקת־השורשים, [..]זה פוקדת אותי כשהייתי ניצב על שן־הסלע שבצד מערת הסנהדרין וצופה [..]מגדל מסגד הכפר אנבי־סמואיל. זו לחשה לי שאם רק יימצא בי הכוח לצפות [..]ת מוחלט, אראה את שמואל הנביא חוזר לביתו לאחר שסבב בית־אל והגלגל [..]פה, הכל ככתוב בספר שמואל: „ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם שפט ישראל". עומד אני וצופה על השביל העולה הרמתה אל ביתו, ואין עלי אלא [..]יכון בו באופן המתאים כדי שבשן הסלע הזה, במקום בו ניצב אני, ובנ[..], ניצב הוא עצמו בימיו, יסיים גלגל הזמן את מחזור הקפתו. בינו לבין [..]ת־האבן בתוך כוכי־המתים שבמערה אין אלא הבדל מהירויות־הליבוב, שכן [..]את המערה את הגלגל בסיבובו, ובמעמקי־החושך אשר מעבר לכוכי־המתים [..] בלימתה עד כדי כך שפרקי זמן אשר נקרעו מעל אופנם נשארו דבוקים [..]מם ומפרכסים סביב לו, על חייהם ומתיהם וציפוריהם המקשיבות אל רוחות [..]לאיהם ובני־ספסגיהם.

דוד שחר

פגישה בבוקרשט בין גולדה ושייקה

מאת דוד גלעדי
(בוקרשט)

כאשר עליתי בלוד למטוס שהטיסני לבוקרשט, נתקלתי במכר משכבר הימים שהיה גם הוא בין הנוסעים. כל ידידיו קוראים לו שייקה ואין צורך להוסיף את שם המשפחה, כי אפילו יש עוד אחד או שניים בשם מפנק זה, הרי יודעים, שאם אומרים סתם שייקה, הכוונה היא לשייקה דן.

יותר מדי פעמים נתקלתי בו בנסיעות למרחקים, במערבה ד' במיוחד במזרחה של אירופה, משאוכל להתאפק גם הפעם הד- זאת ולא להוציא את שמו של שייקה דן ברבים. והפעם יש גם סיבה מיוחדת, כי נסיעה זו שלי היתה קשורה בביקורה של ראש הממשלה בבירה הרומנית וגם סיפורו של שייקה שיסופר להלן, קשור במדה מסויימת ב- גולדה מאיר.

שייקה דן היה מן הצנחנים הארצישראליים שצנחו בשנת 1944 מאחורי קווי האויב. הד- ארץ שהועדה לו — היתה רו- מניה. כאשר יצא לאותה דרך מסוכנת, שאחדים לא חזרו ממנה היתה בין מלוויו גם גול- דה מאיר, שהיתה באותה תקופה חברה הוועד הפועל של ההס- תדרות ובין הבעטים שנתנו חסות ועידוד למפעל הצניחה שעיקר מטרתו היתה, להציל יהודים. היא ליוותה אותו לרכבת שבה נסע לקאהיר, שם היה אותו מחנה של הצבא הבריטי שבו הכינו את הצנחנים לשליחותם וביניהם חנה סנש, אבא ברדי- צ'ב, פרץ גולדשטיין וחביבה רייק, שילמו בחייהם.

פראג 1947

אולי רק המקרה היה כאן ואולי לא, ששעה שגולדה מאיר ביקרה עתה בבוקרשט כאורחה נעלה, כמוזמנת של ממשלת רומניה, שהה בתחומי בוקרשט גם שייקה דן. היא פגשה אותו בהיותה שם ופגישה במקום זה היתה בוודאי בשבילם שעת סי- פוק גדול. ולא רק להם, אלא גם לגברת אחת שהיא לא פחות נעלה מגולדה מאיר — היא גברת ה י ס ט ו ר י ה שעשתה דרך ארוכה וקשה במעלה ההר מאז 1944.

את שייקה פגשתי לראשונה בפראג ביוני 1947, כאשר היינו, חבורה של עתונאים ארצישרא- ליים, בקונגרס בינלאומי של עתונאים. אירופה היתה עוד שרויה בהריסותיה, אבל היא התחילה להיוולד מחדש והיו תק- וות יפות לעולם יותר מתוקן, בעל רחמים רבים יותר, אחרי האכזריות שדרשה כה הרבה דם. אירופה לא היתה עדיין מחולקה למזרח ומערב ופראג עצמה הי- תה העיר הטובה של אידיאלים אנושיים, שהתגלמו באישיותם של אדוארד בנש ויאן מאסאריק. אין פלא שבפראג זו היה המרכז האירופי של הצלת יהודים, של התארגנות יוצאי המחנות, שרי- דים מוצלי אש ותאי גאזים, לקראת הסעתם אל השערים הנ- עולים של ארץ־ישראל שבשל- טון בריטי.

על מלאכה זו חלשו אז כאן בין השאר אהוד אבריאל ואפרים דקל ואתם גם רפאל בנשלום, שהוא היום שגריר ישראל בבו- קרשט וכן ישעיהו דן, שהוא שייקה שלנו וששמו היה אז ישעיהו טרכטנברג. ובין אלה שמצאתי אז בפראג, היו גם חיים גורי הסופר נתן שחם ועוד שלישי משליחי הפלמ"ח שאינני זוכר את שמו.

את שייקה קבעתי בזכרוני בגלל הצלקת שעל מצחו, שסיפ- רו אז, כי אותה הוא „רכש" בעת הצניחה לרומניה. הוא לא היה מיושבי פראג הקבועים. היה בא ליום־יומיים לפראג, שוכר לו חדר במלון „אלקרון" או ב„פלורה" ומסדר את עניניו ויוצא שוב לדרך. עניניו? כא- שר באתי אחר־כך לוינה, ראי- תי מקרוב את „עניניו" בבנין ששימש פעם כבית־חולים־רוט- שילד. היו אלה יהודים מרומניה, שעשו דרכם ברכבות לאוסטריה ומשם ממשיכים בדרכי איטליה המשובשות, בצורת מבריחי גבו- לות. גם כאן אין שייקה מן הד- טיפוסים המסוגלים להשתהות יותר מכמה ימים במקום אחד. וזוהי הסיבה שבעת נסיעות ב- דרכי אירופה אנו נתקלים בו כל פעם מחדש וכל פעם במקום אחר. ב־25 השנים האחרונות, מאז פגישתנו הראשונה, מופיע שייקה בכל מקום שמשם ניתן להסיע יהודים לישראל.

הצנחן שהציל צנחן

עתה, כאשר היינו יחד בבוק- רשט, הכרתי בין עובדי שגרי- רותנו אחד בשם אליעזר דגן. שכל פעם ששייקה הביט עליו, ניצת ברק בעיניו הקטנות. הזו ברק של סיפוק מוסתר, כי סיפוק גלוי לא היה עוד לשייקה. לא כתבו עליו בעתונים וגם הוא עצמו לא כתב זכרונות, לשם פרסומם בספר. בשבילו, שעת הזכרונות עוד לא הגיעה, כי לפניו עוד מלאכה לעשותה.

מה היא סיבת הברק בעיני שייקה כשהוא רואה את אליעזר דגן — יש לכך סיפור. וכאשר שמעתי את הסיפור הזה, עברה צמרמורת בגבי.

לפני 2—3 שנים נערך בצמח „יום הצנחן" לציון 25 שנה ל- עליה ב'. ומובן מאליו, שעל בבת אותו יום הגיע, היה בין השאר גם שייקה דן. כל אחד סיפר מזכרונותיו ופחות מכולם שייקה, האומר על עצמו כמו משה רבנו, לא איש דברים אנו- כי. משסיימו המספרים לספר ו- הנואמים לנאום, פנה המנחה דרך המיקרופון לאלפי הנאספים שואל, אם יש ביניהם מישהו שניצל הודות לצנחנים ששוגרו לגולה כדי להציל יהודים. ואז קם מקרב הקהל רב־סרן של חיל־הצנחנים ואמר, שהוא רוצה לעלות על הבמה, כדי לספר את סיפורו. אותו קצין־צנחנים לשע- בר הוא אליעזר דגן.

סיפר דגן באזני הנאספים, כי בהיותו נער צעיר, כמעט ילד, נשלח יחד עם הוריו למחנות המוות של טרנסניסטריה. הוריו וכל משפחתו ניספו שם והוא ניצל בדרך גם הצליח להגיע תוך כדי המלחמה, תוך כדי שי- לוח יהודים לאושוויץ — לבוקא- רשט, בה הסתתר. תוך חיי מחתרת, נע ונד ממקום־סתר אחד לשני, הוא שמע שיש ב- בוקרשט שליח של ההגנה העוזר לנתונים בסכנה להימלט ולעלות לארץ־ישראל. הוא הצליח לבוא במגע עם השליח — שהיה מיודענו שייקה — שהיה לו כבר אז (ב־1944) „מנגנון של הספה-". הנער הגיע ברכבת לאיסטנבול ומשם, שוב ברכבת, לארץ־ישר- אל. ורק כעבור שנים נודע להם, שהם שניהם ילידי עיר אחת, פוקשאני שברומניה. ושייקה הכיר היטב את הורי הנער — אחד מוצל יחיד ממשפחתו — שניספו בטרנסניסטריה.

שייקה, שבשמו קשור חיסול גולת בולגריה (40 אלף יהודים) וגם יוגוסלביה (15 אלף יהודים) ועוד (וכאן יכולנו לכתוב סיפרה פי כמה יותר גדולה) — הוא כאותם יחידי סגולה היודעים לעשות היסטוריה, מבלי שאפילו תשים לב לאישיותם, לקיומם. איש „אפור", לכאורה, כאפר הד- סיגארים שהוא מעשן. מעדיף ללבוש חליפה אפורה־כהה, צנום, פקעת־עצבים, עם חיוך מתמיד המשמש לו כמסכה, קול צרוד הטעמה בן־גוריונית.

בקרון של עופות

הוא הגיע ממקום־צניחתו בק- צה הצפוני של טרנסילבניה, עם חברו מאנו בן אפרים, אותו צנח יחד, בקרון־משא שהיה מלא לולי עופות. הם שיחדו את עוב- די הרכבת שיתנו להם את ה„בר- חיות" המפוקפקת הזאת, כשהם לוחצים על־ידי הלולים לדופן הקרון ועושים דרכם מרחק 12 שעות בעמידה. בבוקרשט, ש- ממנה עלה ארצה היה פעיל בת בתנועת נוער, היתה להם „כתו- בת" אליה היה צריך לפנות, אך ה„כתובת" לא מצאו. „שומרי הסוד" שמצאום לבסוף, ידעו אמנם שהם שליחי ההגנה, אך גם להם לא גילו שהם הגיעו לרומניה בצניחה ממטוס בריטי וכי הם בעצם קציני הצבא הב- ריטי.

השליחות שלשמה שיגרו אותם גולדה מאיר וחבריה (בין הד- מלווים ביציאתם היו מלבד גול- דה גם ברל כצנלסון, יוסף שפרינצק, אליהו גולומב ויבדל לחיים שאול אביגור) היתה, הצ- לת יהודים. ושעה שהם הגיעו לבוקרשט, חיכה כבר ביער- באניאסה שבקרבת העיר, גדוד של הגסטאפו לאות, שממשלת אנטונסקו נכנעה ללחץ הנאצי והסכים למסור את יהודי העיר לידה.

מספר שייקה על אחד מרגעי הסכנה שהסתכן בה בימים ההם בבוקרשט, כאשר הלך פעם ב- רחוב בעת אחת ההפצצות (הוא הלך ממקום למקום רק בעת האזעקות) ומלוהו, במרחק כמ- אה מטר מאחוריו, היה עורך־הדין יצחק ארצי, שהוא היום יו"ר הועד־הפועל של הליברלים הע- צמאיים. והנה הלך פתאום לקראתו חבר־נעורים מבני עירו פוקשאני המביט עליו בהשתומ- מות. — כי הוא ידע, שחברו נמצא זה שנים בארץ־ישראל. בעוד זה קורא בשמו, נתון שיי- קה במפח נפש, כי אסור היה שייוודע שהוא נמצא ברומניה. ובעוד חבר הנעורים רוצה ליפול על צווארו, מתנפל עליו שייקה בצעקות:

„מה אתה רוצה ממני? מי אתה? אם תוסיף להטריד אותי, אקרא לשוטר!"

הנהו הנדהם נרתע ומתנצל ואומר, כי הדמיון הטעה בו. סליחה...

לא תמיד רב אירעו לו סכנות כאלה. באוגוסט 1944 היה כבר הצבא האדום בבוקרשט. והיו סכנות מסוג אחר. צריך היה לפרק את הארגון המזוין שהקימו הצנחנים בחפזון — ובקנה־מדה קטן — לקראת האפשרות שה- גסטאפו יקבל יד חופשית בבירה הרומנית. אך גם כל יתר הארגו- נים הציוניים, תנועות הנוער ו- ארגון „החלוץ", היו בסכנת פריקה. תוך כדי המלחמה והאר- גון קבוצי הכשרה, יצאו בספי- נות של מעפילים וקבוצות של עולים נשלחו גם ברכבות ל- איסטנבול. כניסת הצבא האדום הציבה סימן־שאלה על כל זה.

לשייקה וחבריו הצנחנים ארבה גם סכנה אישית. לבוקרשט הגיעה משלחת של הצבא הברי- טי. והוא הלא היה, לפחות מב- חינה פורמלית, קצין של צבא זה. חוייב היה להתייצב אצל המשלחת, שלחצה עליו לחזור לבסיס אשר בקאהיר. הוא התחמק עד כמה שאפשר, אבל גם ממפקדת ההגנה באה הוראה לציית. ואמנם הוא קיבל פקודה לחזור לקאהיר וכנוהג, כמו כל מי שהשתתף בשליחות כה מסו- כנת, מאחורי קווי האויב, הוא שוחרר מיד „שחרור של כבוד".

אך, כעבור כמה חדשים היה שוב בבוקרשט, הפעם בניירות של פליט מכונה מאוטהאוזן. כך התחילה אותה „קאריירה", שעד היום טרם הגיעה לסיומה ושי- ציוני־הדרך הבולטים שלה הם האניות „פאן יורק" ו„פאן קרס- צנט". הוא שאירגן את עשר הר- רכבות ובכל אחת 1,500 נפש, שיצאו לנמל הבולגרי „בורגאס", כדי להפליג ל...מחנות בקפריסין. באזניו עולה עד היום קול המון כקול שדי, כאשר מפי 15,000 מעפילי שתי האניות היוצאות להפלגתן, עולה שירת „התקוה" אדירה. היתה זו תקופת האניות הגדולות, עם אלפי עולים בכל אחת, שהראשונה בהן היתה „מאקס נורדאו".

שייקה אומר, כי באותה תקופה לא חסרו מועמדים לעליה. משיש פסיכוזה של עליה, היא סוחפת כגל אדיר. חוק ברזל זה חל גם על יהודי רוסיה, שאמונתו היא, שככל שיעלו יותר משם, ירצו רבים עוד יותר לעלות.

*

גולדה נפגשה עם שייקה ב- בוקרשט, בביתו של השגריר בשלום. פגישה זו ביניהם סגרה מעגל של 28 שנים, מן היום שבו ליוותה אותו לרכבת באחד מימי ינואר הראשונים של שנת 1944 עד שנפגשו עתה, באחד מימי מאי הראשונים של שנת 1972. המבטים שהחליפו ביניהם, סיפ- רו יותר על 28 שנים אלה, מן המלים שלא אמרו זה לזה.

[...]ר הצופים ובחזרה - בלי שיירה

אלוף (מיל.) עוזי נרקיס
ספרי הלימוד עלו באש

[..]בי שנתמניתי אלוף פיקוד המרכז [..]19 יצאתי לסיור על הר הצופים. הוא בבגא שאלוף הפיקוד המיועד [..]ר בביקורת גבול הפיקוד ובאתרים [..]בים עוד לפני כניסתו לתפקיד. אחת [..]דות המשובצות הרגישות בפיקוד הד- [..]ו היתה ירושלים והנקודה הרגישה הוא הר הצופים. על ההר המבותר 120 שוטרים.

[..]ת הר הצופים לא מספיק להכיר לפי [..]ת ומודשים והמציאות חייבה להגיע [..] ולעמוד על בעיותיו במקום. עליתי השיירה הדו־שבועית שהמציאה אספקה [..]ו וכן מבקרים מן האוניברסיטה העב- שבאו לראות מה נותר מנכסיה ומה לשמור. אני נמניתי עם תלמידי [..]ניברסיטה.

[..]כרנו את מעבר מנדלבאום בתהליך [..]ובל ועלינו להר בשוריין ההגנה הד- [..] שנשם לגשף בבבדות לשסיפס ב- [..]ה ההר. לכל אורך הדרך עמדו שומ- [..], חיילי הלגיון ושוטרי חיל הספר, [..]א יותרנו המקומיים על עצם מעבר [..]יה ויתנכלו לה.

[..]נענו להר באותה דרך בה נהגתי לב- [..] בעת לימודי באוניברסיטה. נפגשתי מפקד ההר, סיירנו בו, ראיתי את [..]ירות והביצורים, גדרי התיל המוק- [..]. עלינו על גג הספריה הלאומית [..]ינו בפרשה ירושלים שאיבדנו במל- [..]ן השחרור. נזכרתי שממש באותו [..]ם עמדתי בפעם האחרונה מיד עם [..]דע ההחלטה על הקמת המדינה וב- [..] נפרדתי אז מן ההר הזה. גם אז [..]תי על גג הספריה וצפיתי בשריפה [..]כז המסחרי בירושלים. לפני היה עמק [..]שפט, כנסית גת שמנים, הר הזיתים [..]ומה. אז, בארבעים ושבע לא ידעתי [..]ים שאני עומד להיפרד מן ההר ומן [..]עודים לתקופה כה ארוכה. למחרתו [..]לחתי על ידי הפלמ"ח לפקד על איזור [..]ים המלח והפלוגה שבו. בתרמילי [..]תי, נוסף על הבגדים, גם את ספרי הלימוד במקצועות שלמדתי (פילוסופיה, ערבית, היסטוריה). אכן, לא תארתי שלא אזדקק לספרים והם בין כה וכה עלו באש באותה השיירות מירושלים לגוש עציון.

בששה ביוני 1967 הגעתי שוב להר הצופים, והפעם במדי צה"ל. הדרך להר נפתחה מיד אחרי שכבשו הצנחנים את בית־הספר לשוטרים ושייח ג'ראח. הגעתי לשם בצהרי היום עם משה דיין, עלינו מיד על גג הספריה הלאומית ולפנינו נפרשה עוד פעם אותה ירושלים שכבראה עליה השקיף טיטוס מהר הצופים לפני תחילת המערכה על כיבוש ירושלים. הסתכלנו על החומה שקיווינו בליבנו להיכנס אליה בקרוב, השקפנו על עמק יהושפט, על הר הזיתים, על אותן כי- פות בגוני זהב וכסף, על מסגד הסלע ואל־אקצה. על הר הבית. חשבנו כי שחרור הכותל המערבי, משאת נפש, עומד להתגשם בזמן הקרוב. ירדנו מן ההר בג'יפ, בלי שיירה.

א. נזית

[ה]וא לא ידע ספניולית היא לא ידעה אשכנזית

דוד סיטון
נשיא העדה הספרדית בירושלים

ירושלים היא לי היסטוריה משפחתית [..] 200 שנה. משפחתי הגיעה מטורקיה [..]ישבה בעיר העתיקה וכאן אבהנו [..]וים את התפתחות העיר משכונה [..]שכונה. היינו בין הראשונים שיצאו [..]התיישב בשכונת אהל משה וסבי היה [..] מקימי שכונת נחלת ציון. אני זוכר [..]בתי, סבתא ג'ניל, סיפרה לי על [..]יהם מהעיר העתיקה. לא קל היה [..]כבעה לצאת מן העיר אבל סבא יוסף [..]היו שנבאסו עליו החיים בין הסימ- [..]את הצרות והמסוכות וכי רצונו לצאת [..]רחוב, לבית מרווח עם חצר רחבה וגן.

משפחתי, שבאה מארץ דוברת ערבית, [..]פכה מהר מאוד למשפחה דוברת ספר- [..]ית הודות לקשרי נשואין. אותם ימים [..]מעט ולא היו נשואין בין ספרדים ל- [..]כנזים ובכל זאת באחד הימים הגיע [..]שכונה יהודי אשכנזי שנשא לאשה אחת [..]בנות המשפחות שעלו [illegible]. הוא [..]א ידע ספניולית ואילו רעייתו לא ידעה [..]שכנזית, ובכל זאת חיו בני הזוג חיים [..]קטים ושלווים. בתחילה גימגמו ודיברו [..]יניהם כאילמים ב„סימנים" בידיים וב- [..]עוויות, אך עד מהרה רכש הבעל [..]פר מלים בספניולית והאשה מספר [..]לים באשכנזית. לא הרבו שיח ושיג [..]יניהם והסתפקו בדיבורים על עניינים [..]יוניים בלבד...

היום, יחסית למספר האוכלוסיה, אחוז [..]נשואין הבינעדתיים קטן מאוד. אני [..]תחתנתי עם אשכנזיה בת צפת מדור- [..]ות. אמה התנגדה לנשואין אבל לב- סוף השלימה. בני היה באחד הקיבוצים ופגש בבחורה מיוצאי פולין שאביה רופא ואמה עובדת סוציאלית. ההורים התנגדו לנשואין והכריחו את הזוג להפרד.

מה מייחד את ירושלים? הכל. הרים, הנוף, ההרים, האבנים. האבן הקשה, שהערבים כינו אותה האבן היהודית. בעיני היא מסמלת את העקשנות של בני ירושלים, את המשברים, המאבקים על קיום העיר, את המחסור במים. האבן הזאת היא היסטוריה של כאבים, מאב- קים וסבל. אלה שהיו צמודים אל האבן מעולם לא ניתקו עצמם ממנה.

נורית אונגר

סיפוריהם של אבא מיכה, ד"ר הלה כהן, בצלאל שיף, יחזקאל בראשי, גבי אלדור, משה רוזנק, [illegible] ויצחק מוכיאנה יובאו בשבוע הבא בגליון [illegible] של „מעריב".

דפי זהב GOLDEN PAGES

הודעה חשובה למנויי הטלפון

ההרשמה למדריך „דפי זהב"
למחוז ירושלים תסתיים ביום 25.5.72
ולמחוז ב"ש והנגב ביום 17.5.72,

מנויי טלפון עסקיים אשר טרם נרשמו והמעונינים לייצג עסקיהם במדריכים אלה יואילו להתקשר טלפונית בירושלים 02—531635, באר שבע 057—73231.

TRAVEL KIT

4 תכשירי טיפול הפנים של מרי קוונט מוגשים באריזה נוחה.
מיוחדת לנסיעות ולטיולים.

1. COME CLEAN חלב-פנים
2. GET FRESH מי-פנים
3. SKIN DRINK קרם-לחות
4. SKIN SAVER קרם-לילה

בחודש מאי במחיר 24.49 ל"י במקום 29.95 ל"י

MARY QUANT

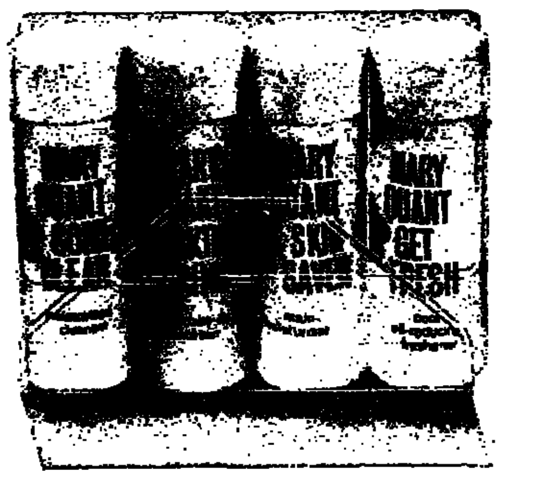

הצעה מיוחדת

ייעוץ יופי חינם כל יום ג' מ־4 עד 8 אחה"צ במרכז הדרכה לקוסמטיקה,
דרך פתח־תקוה 154 תל־אביב, טל. 254433, 255763.

מגורי ישראל
חברה לבנין בע"מ

מציעה למכירה

ביהוד

* דירות מפוארות בנות 3 חדרים
תיכנון מעולה. תנאי תשלום נוחים.
* חנויות
* אולמות לתעשיה
בגודלים שונים. כניסה מיידית.

פרטים!!! במקומות העבודה ובסניפנו ברח' אשכנזי 11 יהוד, טל: 750160 או במשרדנו הראשי ברח' ההגנה 17 פ"ת טל: 919383.
בשעות 8.00—13.00, 16.00—19.00.

مكان من الاجيل

هكذا من الاصل

המטולה עד אילה

שאלת השבוע

מה קרה למחבלים שחטפו את מטוס סאבנה בלוד?
— "סיבנו" אותם...

"ויקטוריה ובונפרטה"

חבר הוועד הפועל מטעם "המרכז החופשי", עו"ד עקיבא נוף, התמרמר השבוע בישיבת המליאה על כך שבמשך 11 חודש לא כונסה המליאה, על אף הזעזועים הקשים ביחסי העבודה, כולל שביתת עובדי "אל על". הוא טען שהמוסד של הוועד הפועל הפך להיות "מוסד של תקף", שמביאים בפניו דברים בדיעבד, בלי לשמוע דעת הציבור.

בלהט דבריו אמר נוף: "מייחסים לך, חבר בן־אהרן, את אימרת הכנף של "גולדה ויקטוריה". בטרם המשיך את דבריו, ברצותו לומר "ואילו אתה בן־אהרן מתנהג כ"יצחק בונפרטה", התפרץ המזכ"ל ואמר: "אני קורא אותך לסדר. אם אין לך מה לומר ביחס להצעתך על בוררות חובה במקום צווי־ריתוק — אל תאמר דבר".
"יש ויש" השיב נוף. "על מה בעצם היה הסכסוך ב"אל על"? מה טענו העובדים? (י. בן־אהרן: אתה אמנם חבר צעיר, אבל אתה בקיא בעניני חוקים ותקנות). "פחות ממך" השיב נוף.
על כך שוב בן־אהרן: "ברור. אינני תובע ממך אותה מידה של בקיאות. אני תובע אותך לדין. אתה ביקשת להביא הצעה לסדר היום. אתה צריך לדון על הצעתך".

תפילות ו...כבישים

שר התקשורת, שמעון פרס, שקיבל שלשום אזרחות כבוד משותפת של נצרת ונצרת עלית, גילה בטקס שנערך לכבודו התעניינות מרובה בשאלה מה הן זכויותיו וחובותיו בתור אזרח כבוד של נצרת עלית. הוא שאל בדאגה: "אני מקווה שבתור אזרח כבוד, איני חייב בתשלום מסים מקומיים".
כ"אזרח" נצרת, גילה השר בקיאות רבה, בעת שבני נצרת הערביים המטירו עליו שאלות אין ספור. בתשובה לשאלה בדבר הבעיות הכספיות של עיריית נצרת הוא ענה:
"כאזרח נצרת אני יודע כבר, ששליש מהרכוש בעיר נמצא בידי הכנסיות והוואקף המוסלמי, שבהם מתפללים אמנם יפה, אך מסים אינם משלמים. הצרה היא רק שבתפילות עדיין אי־אפשר לסלול כבישים..."

"איום" משכנע

בישיבת ועדת הכלכלה של הכנסת היו השבוע חילופי דברים נסערים בין נציגי המערך ונציגי סיעת האופוזיציה. עלתה על כולם בחריפות צעקותיה יו"ר ועדת העבודה, ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, אשר בועדת הכלכלה היא חברה מן השורה.
התרה בה יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ אברהם שכטרמן, שהוא חבר גם בועדת העבודה: שושנה, אם את תפריעי לי בניהול הישיבות בועדת הכלכלה, אני אארגן לך הפרעות כאלו בישיבות ועדת העבודה, שאת לא תוכלי לנהל אותן.
והאיום ב"סנקציות" הועיל, ושושנה נרגעה.

"מתנגד" — מלפני 40 שנה...

בכנס מסבירים בנושא קליטת העליה, דיבר גם מנהל מחלקת העליה של הסוכנות אלוף (מיל.) עוזי נרקיס. בין השאר, גינה את הנוער הישראלי הקיצוני בדפוסיו נגד העליה.
אך תוך כדי דיבור "תפס את עצמו" והודה: "בעצם, גם אני הייתי כזה. ב־1933 התנגדתי בלהט לעליה מגרמניה. טענתי כי יש צורך לסגור את השערים ולפתור קודם כל את בעיות החברה בארץ"...

לדיילות מותר הכל?..

עם ישראל התקשה לפרוק את המתח שקדם לידיעה על שחרור מטוס "סאבנה" על ידי חיילי צה"ל.
כאשר הופיע השחקן גדעון שמר, שמגלם תפקיד ראשי בהצגת הקאמרי, "השבוי בקומה ה־14", לפני קהל חיפאי, אילתר שורה שהתאימה למאורעות היום, אשר היו דרמטיים יותר מכל ההצגה.
בהצגה, סובלת הדמות המגולמת ע"י שמר, משתי דיילות שכנות, המקימות מהומה ושאון, שמורטות את עצביו.
דפק איפוא שמר על הקיר המפריד בין דירתו לבין דירתן וצעק: "מה אתן חושבות? אם אתן דיילות של מטוס סאבנה, אז מותר לכן הכל?"
הקהל תפס את "הרמז" — והתשואות נמשכו דקות אחדות...

מי ירקוד בנצרת?..

לראש עיריית נצרת, ח"כ סייף אלדין זועבי, כואבת זה זמן רב ירידת קרנה של נצרת כעיר תיירות, מאז מלחמת ששת הימים, עת ירושלים המזרחית ובית לחם "משכו" אליהן את מירב הצליינים והתיירים, והוא עושה עתה נפשות למען החזרת עטרה ליושנה.
בישיבת ועדת הכלכלה שדנה בסוגיה זו, טען ח"כ זועבי באוזני מנכ"ל משרד התיירות, חנוך גבתון, כי שר התיירות סבור

שאסור לנהל בנצרת חיי לילה ובידור, מפאת קדושתה של העיר. "בתקופת המנדט היתה נצרת מרכז לריקודי בטן וזה לא הפריע לקדושתה..." טען בכעס.
יו"ר ועדת הכלכלה של הכנסת, ח"כ אברהם שכטרמן, שעשה למען הרגעת הרוחות, הפטיר לעבר ראש העיר:
"אז אתה רוצה, אני מבין, שמשה קול ירקוד כאן ריקודי בטן...?"
והרוחות נרגעו...

בלי שום ספק...

שר הפנים, ד"ר יוסף בורג, מילא השבוע תפקיד חשוב ביותר, כאשר שימש כסנדק בהכנסת בנו של דובר המפד"ל בירושלים, מר יהודה בוק, בבריתו של אברהם אבינו.
כאשר סיים ד"ר בורג את קיום המצווה הזאת, הוא אמר לאבי־התינוק: "לפחות במקרה הזה אין לי ספיקות לגבי הסעיף של 'מיהו יהודי'..."

ה"טרוריסט"

יצחק מזרחי, מנוסעי המטוס החטוף, הוא צעיר שחרחר ממוצא ספרדי, יליד הארץ. כששוחררו הנוסעים וירדו מן המטוס, ואיתם מזרחי, נתקף אחד הנוסעים בהלה והחל צועק כשהוא מצביע על מזרחי: "טרוריסט! טרוריסט!".
הוא אף תפס את מזרחי בזרועו ורק לאחר פעולת שכנוע של החיילים נאות לשחררו...

ה"נשק" שהבהיל החבלנים

במטוס "סבנה" החטוף חזר ארצה גם הרב יצחק שכטר מתל־אביב. לאחר שחרור הנוסעים, סיפר בנמל התעופה, כי שלא

ברצונו הצליח לגרום דפיקות לב חזקות לחוטפים.
כשהאיר השחר, בבוקר יום ג', ביקש הרב להתפלל שחרית. הוא הניח תפילין ואז נזעקו אליו החבלנים. "מה זה?" — שאלה אחת החבלניות בחשדנות מרובה וכיוונה את אקדחה אל הרב.
גם לאחר ההסבר, חשדו עדיין המחבלים ושמרו על הרב המתפלל, עד אשר סיים את תפילתו...

טלפון לאמא בבריסל...

כחצי שעה לפני שאזרחי בלגיה, ובהם קרובי־משפחה וידידים רבים של נוסעי מטוס "סבנה" החטוף, ידעו כי שוחרר המטוס על נוסעיו, כבר ידעה אמה האלמנה של הנוסעת אני ברומברג, כי שלום לבתה היחידה.
כששאל סופר "מעריב" את אני, בת 26, בירידתה מן המטוס, מה הדבר הראשון שברצונה לעשות, ענתה: "לטלפן לאמי, בבריסל". מיד הוכנסה הצעירה למשרד "מעריב" בנמל התעופה לוד, ותוך דקה בלבד, השיגה לה מרכזנית בעלת־לב את הקשר הטלפוני עם בית האם בבירת בלגיה.
מן הצד השני של הקו, נשמע רק קול התייפחות, כשהבת חוזרת ואומרת: "הכל נגמר, הכל בסדר. כולנו בריאים ושלמים. את מבינה, אמא?"
אני ובעלה, מוריס, (שאינם יהודים), באו לישראל כדי לשהות ולצלול במימי שארם א־שייח'. אגב, לפני שהחליטו סופית לבוא לכאן, חשבו אם לנסוע לשם כך לירדן, או לסוריה...

לכל הח"כים — שלום

ביום שלישי אחה"צ נערכה בכנסת בחירת היו"ר החדש. היתה זו מערכה מלווה בהתרוצצות רבה, בגלל המאבק על תפקיד זה בין חברי הכנסת ישראל ישעיהו ויצחק נבון.
אולם בשעת מעשה התרכזה כל תשומת הלב סביב הדרמה המסעירה, שהתחוללה אותה שעה סביב המטוס החטוף בלוד.
בשעה הגש התגודדו כל חברי הכנסת במזנון, סביב מקלט הרדיו, כדי להאזין לחדשות. ואכן הם שמעו כי המטוס שוחרר, שני חוטפים נהרגו ולכל הנוסעים שלום. לאחר מכן מסר הקריין על בחירת ח"כ ישעיהו כיו"ר הכנסת ועל אופן ההצבעה בכנסת.
העיר ח"כ אהרן בקר: בידיעה על שחרור המטוס הוסיפו כי לכל הנוסעים שלום. בידיעה על בחירת יו"ר הכנסת היה על הקריין להוסיף גם כן, כי בעקבות המערכה הסוערת על ראשות הכנסת — לכל חברי הכנסת שלום.

וזאת הברכה...

אמיר אהרוני בן 13 ראה תמונה של שר הבטחון משה דיין מתבונן באלונקה, עליה מוטל אחד המחבלים שחטפו את מטוס סאבנה, כשהוא הרוג.
הגיב אמיר: "על זה נאמר: 'ברוך דיין אמת'..."

מכתב לילדה פטריציה

הלא היא פטריציה שטרן, בת ה־6, הצעירה בנוסעי מטוס "סאבנה" החטוף, שטסה לבדה, ללא ליווי מבוגרים, כדי להצטרף לסבא וסבתא שלה, בישראל — ונקלעה למערבולת הדראמאטית.

פטריציה הקטנה,
פטריציה הנפחדת,
פטריציה, שש שנים
ואלף חרדות,
כקרע התל נכתב
שיר זה, ביד רועדת,
ו"יפי" ו"צבתים"
ביד מסתודדות —
עוד לא ידעתי אם
הנצת רק למולדת
או גם תצאי חיה
מסבך הבלפודות.

כן, ככה זה, ילדה:
עם סל קטן, בדרך
לסבתא, מתחילה
בכל האגדות
כפה לא אדמה
— בין כל חיות הטרף —
את ה"טרנזיט" שלא
(ואת, יש להודות,
כפה לא אדמה
כי אם, דוקא, חורת
בנער אוירי
של סכנות חדות...)

כי סבתא, ילדתי,
היא סבתא, יש פרדיציה.
וגם היער יער
ופחדו נוקב.
ורק שהזאבים
לא זאבים, פטריציה,
כי אם תנים קטנים
מזן מוגי־הלב,
שחרף כל איום
וחרף כל אמביציה:
מבקשים להתאבך
יודעים להסתאב.

כי זה מה שקרוי
— הדעת כך נוהגת —
"נו מתבלים פלשתינאים", בפיהם
של שמאל חדש ואנטישמיות נושנת.
הנתרדים בכל "חריג בלתי־תואם"
את רוח המוסר הטוב ויפי־הנפש"
בתנאי שהחריג —
שלבו הוא (מה יש?)
ולא של בזקני כעמן חברי־הנפץ
או גבורי אקדח
אל מול ילדה בת שש!

הי! ככה סלקטיבי
הוא, ולא־אכפתי.

אותו "מוסר" של דעת־
הקהל בחו"ל —
ידענו, חמודה,
ידעת וגם ידעתי:
מוסר, בו לצד א'
כלום אינו מחול
ואלו לצד ב'
נרשם כל אקט פיראטי
כ"אקט מהפכני"
ראוי לכל אחול...

וזה מה שקרוי
(מלבד דברי־הבלע
שלא מכבר הוטחו
בדין וגם סאדאת)
"תשוקת־שלום צרבית",
שבצד הראה לה
הוא ותורים קלים
(רק מצדנו, בת...)
ורק שהמציאות, ילדה,
היא קרוסלה —
בה, כל מה שהסתר
נגלה בבת־אחת...

ורק ששגריר־ה"אמך" מדמשק,
תוניסיה, לוב, קאהיר,
בגדד, עמאן, בירות,
הדגימו שוב — בין חטיפה
פצוץ או רצח
(כאלו לא ידענו קדם, בבהירות)
עם מי לצואל,
יש לכלנו עסק
ואיזה פרטנרים
ישנם להדברות...

פטריציה חבובה,
יש "צלב אדם",
יש "אונר"א",
יש אלף ואחת
כתובות של שתדלנות.

ורק שכך או כך —
אף פעם לא טען רע
הוא זה שבו תולים דברים
בפסקנות
כמה גברים עם "עוזי"
שמגיפ פתוח
גומרים את החשבון
(נעים או לא נעים)
מול פתח המטוס
— קצר אבל בטוח! —
ולוא גם, כשנחוץ,
בכסות של "סבנאים".

זה כלל לא מנמס
לפי כללי הטקס,
זה לא־קונבנציונלי
ובלתי־צפוי,
ובכל זאת, ילדתי,
זו דרמה מרתקת
שבה, על סחטנות פרועה
פתאם כפוי
כחם המוסרי, הצו מכל פטריציה,
וכח תמרונם, הצו מכל פרינציפ,
של כמה "חברה" עם
עם אמץ־לב, פטריציה,
שלא הולך ברגל
(רק דוהר בג'יפ...)

אמרי להם תודה,
כלם אומרים, פטריציה,
כל מי שלבבו
הקדשים התחפשו...
לא, אין את גבורה
ואין לך שום אמביציה
להיות כזאת, ילדה,
הגבורים זה הם!

אבל חיוך אחד,
צחוק ילדותי,
נורמלי,
של שש שנותיך, כאן,
אחרי של המתנות
עם שאר נוסעי אותו
מטוס חטוף, סבלי,
הוא הצלש הכי
גדול, בו הם זוכים...

היה חותם...

לשבי ראש הכנסת נהגו בעבר שלא לסעוד במזנון הכנסת אלא בלשכת היו"ר.
לאחר שהכנסת בחרה ביום שלישי את ח"כ ישראל ישעיהו כיושב־ראש הרש, נכנס לעת ערב ח"כ יצחק נבון למזנון, והתיישב ליד אחד השולחנות, כדי לסעוד את לבו.
שאל אותו ח"כ יצחק גולן, הליברלי־עצמאי: אמור נא לי יצחק, אילו נבחרת היום כיושב־ראש הכנסת, היית עוד בא לסעוד עם "עמך" במזנון?
השיב לו יצחק נבון בקריצת עין: בוודאי הייתי בא לאכול במזנון. אלא שהייתי מן המתם אוכל הפריט יותר טוב, ובמקום לשלם, הייתי רק חותם על החשבון...

ה"מבצע" השני...

מעטים יודעים, כי שעות אחדות לאחר שנסתיים בהצלחה המבצע הצבאי המרשים, שבו חולצו נוסעי מטוס ה"סאבנה", החל בחדרי חדרים "מבצע צבאי" נוסף.
היה זה לאחר ששר התחבורה, מר שמעון פרס, החליט ביום רביעי בבוקר לנצל את הציבור בהוראה מטוס ה"סאבנה", כדי לערוך עוד באותו ערב ארוחה חגיגית לקברניטי ולצוות המטוס. מאחר שהוחלט כי נוסף ל"צמרת המדינית" יוזמנו גם כ־100 אורחים, שהיו "מעורבים" בפרשת המטוס — הורכבה תוך זמן קצר רשימה של מוזמנים, כאשר מר רפי סוס, עוזרו של שר התחבורה, מארגן, ומפקח על המבצע, הדואג בו בזמן להכנת ההזמנות ומשלוחן המהיר, ולתיאום הערב עם הנהלת מלון "דן". כל המבצע, שארך שעות אחדות בלבד, נסתיים בהצלחה מרובה, והיתה זו אחת הארוחות הבודדות, שכל המוזמנים אליה הופיעו, ללא יוצא מן הכלל...

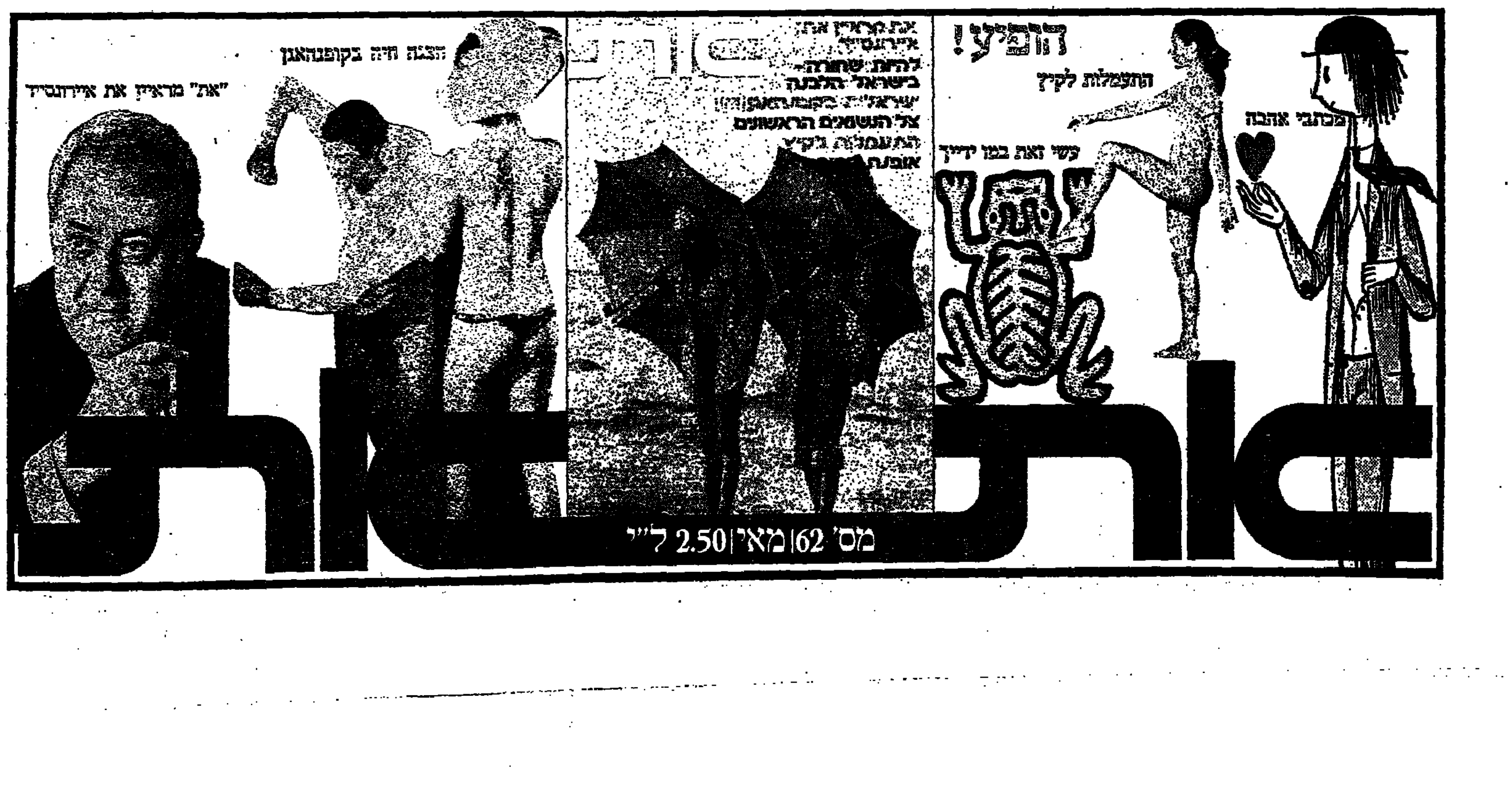

…כה מיכאלי • חשבונות מטבע חוץ: …צצת הזמן המתמדת

…שראל, שנתייחדה בדב־ …רים הרבה משאר אר־ …צות, נתברכה בין השאר …ה מיוחדת של החזקת …נות, שכמעט אינה מ־ … במקום אחר — לבטח …סדר גודל דומה: החזקת …נות של תושבים ישרא־ …, בבנקים מקומיים, ה־ …ים במטבע חוץ.

…י כעשר שנים כינה נגיד בנק … דאז, דוד הורוביץ, את הפק־ … הללו „פצצת זמן". אך אין זו …ד רגילה; יש לה תכונה מופ־ … פעה לעת היא מתפוצצת, … את הליה — ועם זאת נש־ …שלמה, ואף צוברת כוח נוסף ל־ … הבא של פיצוצה.

…יתם של החשבונות האמורים …לה הקרויים „פז"ק" („פקדונות …צוב") ו„תב"ס" („תושב כחוזק …") — האוצרים ניתנים למשי־ …מש במטבע חוץ, בעוד לראש־ …ין זכה זו, אך הם נקובים ב־ … חוץ. הסדרים אלה נוצרו במח־ …צות ה־50', ונועדו בעיקר ל־ … את מקבלי הפיצויים האישיים …יה להעביר את תקבוליהם ל־ …, ולאחר ההעברה — להחזיקם …ם בלא המרתם למטבע ישר־ …עיקרם של החשבונות הללו ה־ … היום מקורו, כך, במקבלי ה־ …ם האישיים שלא המירו את …יהם אלא נזקקו להיתר ה־ …שניתן להם להחזיק בחשבונות …זה.

…ת ה„פיצוץ"

…ם של החשבונות במטבע חוץ … בהשפעתו של פיחות המטבע — … שער החליפין — על גודלם, …את הנובעות מהשפעה זו. מ־ …שהחשבונות צמודים לשער ה־ …ן, מביאה העלאת השער לעלייה …ה בערכם של החשבונות בלי־ …שראליות. פירושה של התפתחות … עליית ערך התנו של בעל ה־ … — עליית עושרו. דבר זה, ש־ … כעליית ההכנסה של בעל ה־ …, יביא ממילא להעלאת הוצ־ … על מוצרים ושרותים שונים; …, להעלאת הביקוש במשק ול־ …ם, של לחצים אינפלציוניים או …ם. להתפתחות זו יש גם אס־ … בודאי לא חיובי בכללותו, של …חלוקת ההכנסה במשק לטובתם …עלי חשבונות מן הסוג האמור. …חות נוספת הכרוכה בתהליך היא …ם של אמצעי התשלום במשק, …וצאה ישירה של המרתם של ה־ …ות הללו, אשר היו נקובים ב־ … חוץ (ואינם כלולים לכן ב־ … אמצעי התשלום) לחשבונות ב־ … ישראליות — המהווים אמצעי …ם; הן כתוצאה מעליית הנכסים …ים כנזילות של הבנקים, ה־ …ות להם העלאה של האשראי …; וכך מביאה לעלייה נוספת של …י התשלום.

…די הבעיה

…פעתם המזיקה של נכסים הצמו־ … מטבע חוץ המוחשה, והוכרה ב־ …ברור, עם הפיחות של פברואר … כתוצאה מכך, החליטה אז ה־ …ה להפסיק את הוצאתן של אג־ …חוב הצמודות לשער החליפין, …היו נפוצות מאד עד לאותו מו־ … ואמנם, היום אין קיימות כבר …זה אגרות מסוג זה. מאידך גי־ …לא פעלה הממשלה פעולה דומה … החשבונות הנקובים במטבע חוץ, …ף שבאלה כלולים כל הנוקים …ים לעיל, בעוד שאגרות החוב …ות לקו רק בחלקם. כתוצאה … עם גידול הורם השותף של …ם אישיים מגרמניה — ובמידה … יותר גם עקב הפיחותים הפור־ …ים של 1967 ו־1971 וייסופו של …ק — עלה בהתמדה גודלם של החשבונות, עד שנעשו לגורם בעל חשיבות ראשונה במעלה. דבר זה מצטייר מן הנתונים המובאים בלוח דלהלן:

צוות כלכלנים

בטור שבועי זה ב„מעריב" משתתפים בקביעות:

● מיכאל ברונו
● חיים ברקאי
● מיכה מיכאלי
● דן פטינקין
● אפרים קליימן

פרופסורים ומרצים לכלכלה באוניברסיטה העברית בירושלים.

חשבונות מטבע־חוץ (בסוף השנה)

השנה	במיליוני ל"י	בגודל יחסי (באחוזים) ל: אמצעי התשלום (בסוף השנה)	התוצר הלאומי הגולמי של השנה
1960	174	19.8	4.0
1961	247	25.5	4.7
1962	547	43.5	8.7
1963	633	39.3	8.4
1964	780	45.7	8.9
1965	965	50.8	9.2
1966	1,124	56.0	9.8
1967	1,601	63.1	13.4
1968	1,924	66.4	13.7
1969	2,498	84.1	15.7
1970	3,000	88.7	16.3
1971	4,783	110.2	21.0

רואים אנו כי מאז 1962, עלה גודלם של החשבונות עשרות מונים (אפילו מאז הוטבע עליהם כנוי „פצצת הזמן" ועד היום עלו פי עשרה), והם מגיעים היום לכ־5 מיליארד ל"י. אפילו ביחס לגודלם של אמצעי התשלום במשק, או של התוצר, עלו החשבונות במטבע חוץ ביותר מפי חמישה.

נתאר לעצמנו, לשם המחשה, פיחות, אפילו בסדר גודל לא נכבד — לדוגמא, של 20 אחוזים, בדומה לערך לפיחותים הפורמאליים האחרונים (של 1967 ו־1971). מאחר שגודלם של חשבונות אלה הוא למעלה מ־20 אחוזים מהיקפו של התוצר הגולמי, וכ־25 אחוזים מגודלה של ההכנסה הלאומית, הרי שפיחות זה יביא להעלאת רכושם של בעלי החשבונות בגודל השווה, בערך, ל־5 אחוזים מן ההכנסה הלאומית השנתית של המשק. עליית הביקוש במשק כתוצאה מכך אינה ניתנת לאומדן מדויק, אך ברור, לאור גודל זה, כי היא גורם שאינו מבוטל. למעלה מכך: אם אין קיימת, עקב הפיחות, צפיה לפיחות קרוב נוסף, תהיה נטיה של בעלי החשבונות לא רק לממש את רווחיהם מן הפיחות, אלא אף להוריד מעבר לכך את חשבונותיהם — אשר הצמדתם לשער החליפין אינה חשובה בעיניהם כאשר אין הם מצפים לפיחות — ולהחליפם בנכסים אחרים. הנכס הראשון מסוג זה, כפי שמראים סקרים רבים על הנושא, הוא נכסי דלא ניידי — מקרקעין, ובמיוחד דירות. מאחר שגודלם של החשבונות שוה בערך לפי שלושה מן ההספק השנתי הממוצע של דירות מגורים במשק (אפילו הרוח מן הפיחות, בתרגיל שלנו, מגיע למעלה כמחצית גידול שנתי זה) — נקל לשער את הלחץ הצפוי על שוק הדירות אשר יווצר כאשר אף חלק קטן בלבד מן החשבונות הללו יופנה לביקוש בשוק זה. לחצים דומים יופיעו בשווקים רבים, ובמיוחד ירבה הביקוש למוצרים בני קיימא, הן אלה (כגון רהיטים ומכשירים ביתיים) הכרוכים בדיור והן אחרים — כגון מכוניות.

לכך נוסיף את הלחצים שיווצרו כתוצאה מעליית הנזילות במשק: העלייה של 20 אחוזים, בתרגיל שבו אנו עוסקים, היא לבדה מעלה את ערך החשבונות בכמיליארד ל"י, או למעלה כ־20 אחוזים מאמצעי התשלום. יש לשער, כאמור, כי הכרתם של החשבונות התרגז מסדר גודל זה של הרוחה של בעלי החשבונות, וכך תהא גם העלייה של כמות הכסף גדולה יותר — אף ללא ההשפעה הנוספת אשר תיווצר דרך הגידול העצום של נזילות הבנקים, ולחצם עקב זאת לספק אשראי נוסף למשק.

מן התרגיל — למציאות

במידה רבה, מתאר תרגיל היפותטי זה את ההתפתחות לאחר הפיחות האחרון, של אוגוסט 1971. סביר להניח כי התהליך התעכבה עד לסוף השנה, שכן בעלי החשבונות השהו תגובתם עד לסיום והתקנתה של מערכת שערי החליפין בעולם מחדש — מתוך צפיה לעלייה נוספת של ערכו של המארק (הוא המטבע שאליו צמודים מרבית החשבונות). יש לשער, כך, כי הלחצים האינפלאציוניים ניתנו בחודשים האחרונים במידה רבה ממקור זה, וכי התגובה של בעלי החשבונות הנובעת מן ההתפתחות האמורה עודנה רחוקה מסיומה.

בעת הדיונים שהתנהלו לאחרונה על דרכי המלחמה באינפלאציה, הועלה מפעם לפעם הרעיון כי, כדי לסתום מקור זה של לחץ אינפלאציוני, יש לנקוט צעדים שונים (כגון: העלאת שער הרבית) אשר יעודדו את בעלי החשבונות להמשיך ולהחזיק בחשבונותיהם במטבע חוץ. רעיון זה, המכוון כנגד ה„המרה" (ממטבע חוץ למטבע ישראלי) מחטיא את עיקר המטרה, ויותר משהוא מועיל, הוא מזיק.

ה„המרה" כשלעצמה אין בה פסול. נתאר לעצמנו מצב שבו ממירים הבעלים את חשבונותיהם ממטבע חוץ למטבע מקומי — נניח אפילו, לשם קיצוניות, לפקדונות עובר ושב, שהם חלק מאמצעי התשלום. אם רשאים היינו להניח כי בעלי החשבונות אינם מתכוונים להגדיל את הוצאתם על מוצרים (וכן, כי בנק ישראל מונע את גידול האשראי המתאפשר על־ידי הגידול של נזילות הבנקים) היתה אמנם הסטטיסטיקה מראה גידול של אמצעי התשלום — כתוצאה מגידול החשבונות במטבע ישראלי. אך לפי הנחתנו, לא היה בדבר זה פגם, שכן הביקוש במשק אינו גדל. משמע, הבחינה המדאיגה, ואשר בה יש להלחם, אינה ה„המרה" כשלעצמה, אלא גידול הביקוש של בעלי החשבונות. ויש להכיר בכך כי מנקודת ראות זו, הרעיון האמור הוא במידה רבה נעילתה של דלת האורווה לאחר בריחתו של הסוס. שכן הגידול בביקוש נוצר, כאמור, עקב גידול ערך רכושם של בעלי החשבונות — ודבר זה לא ישתנה על־ידי פעולות שנועדו לעודדם להחזיק את נכסיהם הנזילים בחשבונות במטבע חוץ.

אמנם, נכון כי העלאת שער הרבית תביא להגדלת הסכום של בעלי החשבונות ולהקטנת הוצאותיהם ולחצם על הביקוש במשק — וכך למיצוי־מה של התגובה הנובעת כעליית ערך רכושם של בעלי החשבונות. אך העלאת שער הרבית על חשבונות אלה דווקא, כרוכה במחיר הבצות קיומם של החשבונות, המשך תהליך של עליית משקלם וחשיבותם, בצורה דומה להתפתחותו של תהליך זה עד כה. משמע, בעת הפיחות הבא יחזור התהליך על עצמו, כדוגמת התרגיל דלעיל — ובוודאי אף בעוצמה רבה יותר, בגלל המשך הגידול (אף היחסי) של החשבונות במטבע חוץ, ומחיר זה, כפי שנראה מיד, מיותר לגמרי; שכן אפשר לנקוט צעדים להגדלת החיסכון ולהקטנת הביקוש של בעלי החשבונות האמורים ללא עידודם להחזיק בחשבונות הללו אלא, להיפך, תוך הקטנתם של החשבונות.

פירוק ה„פצצה"

אין ברצוני להציע כאן מתכון מושלם ומעובד לפרטיו של דרך לחיסולה של הבעיה המוצגת על־ידי קיומם של החשבונות במטבע חוץ. אך עקרונותיה של דרך זו ברורים: יש להשיג את המטרה העיקרית שנועדה לקיום החשבונות הללו, כשמע, הקטנת ביקושם והוצאותיהם של בעלי החשבונות, בלא לקיים את החשבונות עצמם. דבר זה מחייב קיומם של אמצעי חסכון אלטרנאטיביים — ובכיוון זה יש לחפש את הפתרון.

ראשית לכל, נראה לי כי יש למנוע להוסיף גידול נוסף של החשבונות מן התקבולים השוטפים של הפיצויים; משמע, יש לבטל את קיומו של ההסדר הנדון לגבי מקבלי פיצויים אישיים מכאן ולהבא. במקום זאת, אפשר להציע למקבלי הפיצויים נכסים בעלי תשואה גבוהה, ובמיוחד נכסים צמודים למדד המחירים, הנקובים במטבע ישראלי (כגון: פקדונות לזמן קצוב הצמודים למדד, או אגרות חוב צמודות). אם תשואה זו תהא מספיק גבוהה, היא תביא לאותה מידה של צמצום ביקושם השוטף של מקבלי הפיצויים, בלא שתהא כרוכה בכך יצירת הנכס הצמוד למטבע חוץ.

באשר לחשבונות הקיימים, הנובעים מהתחייבותה של המדינה בעבר לגבי ההסדרים האמורים, אין כמובן אפשרות לבטלם על־ידי צו. אך הצעת אמצעי חיסכון דומים לאלה שתוארו לעיל — כגון פקדונות או אגרות חוב הצמודים למדד המחירים והמניבים תשואה גבוהה — תביא גם את מחזיקי החשבונות של היום ליציאה הדרגתית מן החשבונות הללו. תוך שנים ספורות, ניתן כך לצמצם את הבעיה לממדים שאינם בעלי חשיבות של ממש.

נקיטתם של אמצעים אלה, ודומיהם, תסיר מכשול חמור שעבר בדרכה של המדיניות הכלכלית בעבר, ואשר חומרתו עלולה אף לגבור בעתיד. הכרעות מהקשים אנו לאמץ צעדים שהועלתם, בהשפעה לטווח הארוך, מושגת על־ידי קרבן הפסד בהוה. אך בבקרה הנדון פטורים אנו מהתחבטות ומשקילה; שכן הרווח לעתידו של המשק אין בו כלל ויתור על מטרות ההוה — הוא כולו רווח נקי.

אליעזר ליבנה

בינויה של חברון - הצלחה והמשכה

לא ייקל למצוא מקום בארצנו לגביו התמידה הצמידות הישראלית, כחברון: עירם של האבות, בירתו של דוד, מרכז לתבל יהודי מאוכלס ופורה בימי השלטון הביזנטי. מאז המאה י"ג לא פסק ישוב יהודי בחברון, ובעת החדשה היא נעשתה אבן־שואבת לקיבוץ־גלויות אוניברסלי: עולים מצפון־אפריקה ומאיטליה, מהקיסרות העותומנית ומגרמניה, ממצרים ותימן, מפולין ומליטא, ספרדים ואשכנזים, חסידים ו„מתנגדים". הם הקימו בחברון מוסדות שהקרינו בתפוצות; ה„קופת חברון" של קהילת ברלין במאה הי"ז היא מראשוני קרנות המפורה לשיקומה של הארץ, אולי הראשונה. עם בני חברון נימנו גדולי האומה, מדור לדור: הרמב"ן במאה י"ג, ר' עובדיה מברטנורה במאה ט"ו, ישראל נג'ארה במאה ט"ז, החיד"א במאה י"ח, ור' חיים חזקיהו מדיני במאה כ'. חברון היא מ„ארבע הארצות" — אבני־הפינה של שיבת ציון בעת החדשה.

ישובה היהודי של חברון ניכרת לאחר שחיטה איומה בשנת תרפ"ט. היה זה ציווי לאומי־מוסרי לשקם את חברון העברית לאחר השחרור ואות באה לערבי העיר שכיפרו על מעשיהם בתרפ"ט בסיועם לשיקומה של חברון היהודית ארבעים שנה לאחר כך. כמוחמד אל ג'עברי, ראש העיר ועד לאימי תרפ"ט בעלומיו, זכה להנהיג את ערביי העיר למעשה־התפייסות בזיקנותו.

אין זה מקרה, שחלוצי ההתנחלות בחברון הם מתלמידי הראי"ה קוק. מצויה סגליות בהרכבם — בני תפוצות שונות במזרח ובמערב, לרבות ילידי הארץ. הממשלה ידעה להעריך את פעלם, ולפני כשנתיים החלה בבינייה של קרית ארבע בשביל המתנחלים הראשונים. יחמת ההתנחלות והשיקום התגלתה כהצלחה בכל בחינה. המתנחלים משופעים עבודה, המפרנסת את משפחותיהם הגדלות. יזמים משקיעים רבים רוצים להקים בקריה מפעלי תעשיה ושירות, תוך השקעת אמצעים עצמיים. ויידע מעורכן. אלפי מועמדים להתנחלות במיטב הדור הצעיר — בעלי מקצוע, משפחות צעירות ועולים — מבקשים להצטרף למתנחלים. יחסי שלום וידידות שוררים בין אנשי קרית ארבע ושכניהם הערבים. הראשונים למדו ערבית, והאחרונים מדברים עברית. מאות תושבים ותיירים, בבאים וסיורים ושאר עובדים מקומיים לקחו חלק בבינוי הקריה; הכנסתם באה ואינם נאלצים לנהוג למרחקים כדי ליהנות ממנה. מאז תחילת הבנייה בקריה גדל הבטחון בעיר, פסקו פגיעות והתנכלויות.

* * *

ההצלחה מחייבת המשך. ישוב עירוני מודרני אינו יכול להיות בר־תכלית ונושא־את־עצמו בממדים המוגבלים של קרית ארבע דעכשיו. אף עיירות גדולות בהרבה ממנה תובעות הרחבה (ובצדק!). עבודות התשתית בקריה וסביבה — כבישים וחשמל, הספקת־מים וביוב — נעשו בשביל אוכלוסיה נרחבת פי־כמה. מועטים המקומות המתאימים יותר להקמת מרכז־קליטה מקרית־ארבע, על אקלימה הנפלא, אווירתה החלוצית וסביבתה עתירת זכרונות היסטוריים. זוגות צעירים העובדים בירושלים יכולים להתגורר בחברון בלי לפגוע בתעסוקתם. המרחק בין חברון לבירה הוא חצי־שעה; ועם קיצורו (המתוכנן) של הכביש יצטמצם לעשרים עד עשרים וחמש דקות. הוצאות השיכון בקריה החברונית קטנות באופן ניכר מאשר בירושלים, כלומר אפשרויות ההשקעה גדולה בהרבה. אין טעם, כלכלי או חברתי, לדחוס משפחות ירושלמיות צעירות לפרברי הבירה הצפופים בלאו־הכי. יש לכלול את קרית ארבע בתקציבים המיועדים לקליטת עליה, לשיכון צעירים ולצמצום הפער החברתי. כל סכום המושקע לחברון יבשיל שם תוצאות מבורכות יותר: השקעה חסכונית ברקע הברתי כרעגן שלובים בה.

הממשלה, שפתחה במיפעל המוצלח של תקומת חברון, נדרשת להמשיך בבנייתה של קרית ארבע ולהרחיבה לאלפי משפחות, כך תהווה הקריה מרכז לחידוש החלוציות ולהשכנת השלום.

הסכם המסגרת טוב לכולנו

חריגה ממנו - תזיק לעובדים ולמשק

מה נותן הסכם המסגרת לעובדים?

- תוספת שכר ריאלית;
- שמירה על יציבות המחירים;
- בטחון כי המיסים לא יועלו;
- עבודה לכל דורש;
- שגשוג המשק;
- התקדמות לקראת עצמאות כלכלית.

מדוע אין לחרוג מן ההסכם?

- כל חריגה באחוז אחד מן המוסכם תעלה למשק 100 מיליון לירות לשנה;
- מחירי המוצרים והשרותים יועלו;
- המיסים יגדלו ויבלעו יותר מהתוספת שתנתן;
- המיתון יחזור ונעמוד בפני שואה כלכלית;
- התלות הכלכלית של ישראל תגדל.

כולנו נסבול
ובראש וראשונה - ציבור העובדים

לכן אמור לנציגיך -
החותם על הסכם חייב לכבדו
חתמו על ההסכמים הקיבוציים

התאחדות התעשיינים בישראל

יעקב שרת • לא הרחוק ממוסקווה

לא יעזור למתפללים ב„סבנה" / וגם לא להודות ויסכם עד הנה / להאפיל על המארע אשר ברומניה קרה / בבקור ראש ממשלת ישראל בבוקרשט הבירה / כי היתה זו ההתרחשות ללא אח ותקדים / הן מבחינת הגוים והן מבחינת היהודים / וראוי על כך להגיד דברים אחדים.

כשם שלא היה יסוד לחששות־מלכדת הלב־הלה / שנתנו בצבור מהדע הבקור בתחלה / כן אין טעם עתה להכחיד כיד לבוא המשיח / אשר רכוב על אתון רומנית לפתע יגיח / החיים ממשיכים כבעבר במסלולם / ועל צידם יסבו המזרח התיכון והעולם / ואף על פי כן נפל דבר / ובקהיר ובמוסקוה אין כמוהו יחזור / כי לקוסיגין וסאדאת כלאי הדעם / ברור שישראל נמוגה מאז־פעם.

ולא חשוב מה הועבה רומניה על „השקחים המגוננים" / וכיצד היא מנצלת את ישראל לעשות לרוסקה חקנים / ולא חשוב כי יחסי בוקרשט־מצרים / שפירים לאין ערוך מיחסיה עם ירושלים / כל עוד ראש ממשלת ישראל הציבה כף רגל / ובמדינה קומוניסטית ראשונה הניפה דגל / ותשמעו צלילי הכנון התקוה / באזני רבבות יהודים ולא הרחק ממוסקוה.

נכח העבדה הזאת, הנצחת / כתר פעם לכלם לשבע רב נחת / ואם כי צריך מרבה הנסתר / וגולדה בלוד לא אמרה דבר מיתר / ולא הסבירה פנים למקשים / והגיבה משום־כה במענים נקשים / צריך שנכיר כי בבקור בארמון הנשיא רב־המחזה / ובבקור בבית־הכנסת ובתפלה הנלהבה / עוד יזכר ויספר כב„הפגנת גולדה" ההיסטורית המשלהבת / שהציגתה לבבות ב־1949 במוסקוה / והלקח פשוט, איש כי יתעלם: / הבטחון העצמי הישראלי משתלם.

נגנבה כרמל דוכס
216—286 (מכסה מנוע אפור)
בא להתקשר טלפון 942858
ויבוא על שכרו.

במרכז חדרה
חנות 70 מ"ר
למסירה בדמ"פ
לטלפן 063—23946
בשעות 4—2 אחה"צ
ואחרי 8 בערב.

למכירה בקרית המלאכה
מבנה פינתי
קומה ב', שטח 124 מ"ר + מרפסת רחבה
עבור מפעל קונפקציה או סריגה בלבד
מחיר 124,000 ל"י
טל. 825527 מר מלכה.

هكذا من الأصل

مكذا من الاحل

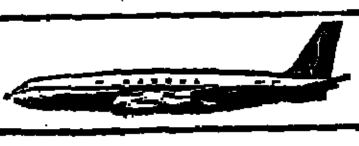

טיסה 571

דב גולדשטיין **ראיון השבוע עם** **רפי ברעם,** נוסע בטיסה 571 של „סבנה"

כאשר ראיתי מהמטוס את השלט „הילטון" בתל־אביב ידעתי: החבלנים האלה לא ייצאו מכאן חיים!

פעמיים נרדמתי במשך היממה הזאת: פעם, כשהמטוס חנה בווינה ופעם שניות ספורות לפני שצה"ל פשט על המטוס. בפעם הראשונה התעוררתי מהודעת הקברניט על החטיפה; ובפעם השנייה — מירייה של אקדח ● לא היה כל טעם שננסה להשתלט על החבלנים, זה יכול היה לגרום למותם של מאה אנשים ● ברגע מסויים החוטפים התחבקו והתנשקו והתכוננו לפוצץ — ואני נפרדתי לשלום מרעייתי ומילדי ● כאשר הודיע הקברניט שישראל הסכימה לתנאי ההחלפה, צהלו כל הנוסעים הלא־יהודים והתחבקו עם החוטפים ● עם תחילת הפשיטה ראיתי את המחבלת פרה רצה עם רימון לצד האחורי של המטוס, תפסתי בשמלתה ורציתי לחלץ מידה הרימון, אך שתי הצרפתיות התחילו להכותני שאשחרר אותה וצעקו: „יש לנו ילדים! יש לנו ילדים!"

תראה, תראה, תראה את הנפלאה הזאת, את הנהדרת, את ירושלים! תראה את החברבה הזאת, את היפהפיה! יש דבר כזה בעולם!! ראית פעם יופי כזה באיזה מקום בעולם!! אין! אין דבר כזה!"

קבענו באחת בצהריים, ביום רביעי. רפי ברעם, מחוטפי מטוס „סבנה", לא הספיק עוד לפרוק את מתיחותו וחרדותיו, שעדיין הן סבורות בו. „שלום, שלום, מזל טוב" — החלפנו ברכות, הטלפון צילצל במשרדו. „מה פתאום? מתי? למה? מה עושים?" הניח את השפופרת, חיוור ונרגש: „גיורא, זה הבן הקטן שלנו, בן ארבע וחצי, ברח לפני שעתיים מהגן שלו ואף אחד אינו יודע איפה הוא. מה עושים?"

נסענו לחפש את גיורא ברחובותיה של ירושלים ואף־על־פי שדעתו של רפי היתה טרודה בדאגה לבנו, היו עיניו משוטטות בהתפעלות, סופגות את נופי ירושלים, ופיו ממלמל להם אמרי אהבה. סופם של חיפושים, שגיורא „ציפצף" על מחפשיו: שוטט כה וכה עד שהגיע בכוחות עצמו הביתה. מעט השתומם שדאגו לו. ילדים אחדים בגן התאצו לו, אך חבטו בגופו. נמאס לו מהם. הסתלק. אבל כיוון שהשעה היתה מוקדמת, לא נמצא הביתה, שמא חוקרים אותו מדוע הסתלק. איך הוא יכול לדעת, שהגננת תטלפן לאבא ולאילנה (סתו) ו„תלשין" עליו?

מחפשים את הילד

שעתיים. רק שעתיים. השבוע היו השעתיים הללו גורליות בחייהם של רפי ואילנה („סו", הוא קורא לה דרך קיצור וחיבה): ביום שני לפני הצהריים נפרדו בנמל התעופה בבריסל. רפי טס שעתיים לפני סו. סו — שעתיים אחריו. בדרך, כי הואיל ויגיע לפניה ללוד, יחכה לה רפי שעתיים ויחזרו יחד לביתם בירושלים...

— איך זה היה, רפי? מדוע לא טסתם יחד?

לפני שבעה שבועות טסתי בענייני העבודה (רפי הוא מנהל הפרסומים של המגבית היהודית המאוחדת בישראל). נפגשתי, נאמתי, התרמתי. הייתי גם בבית, אצל ההורים בשיקאגו. אחר־כך טסתי לבריסל, לפגוש את רעייתי סו. לה היה כרטיס של „אל על" הלוך ושוב. לארה"ב גם אני טסתי ב„אל על", אבל נכנסה בי איזו שטות לטוס מארה"ב לבריסל ב„ג'מבו", ובאותו יום שהיה עלי לטוס, רק ל„סבנה" היה „ג'מבו". החלטתי לטוס מארה"ב לבריסל ב„ג'מבו" של „סבנה" ושם להחליף את הכרטיס ל„אל על" ולחזור בסוף הטיול יחד עם סו לארץ. אבל קרה לי פנצ'ר: כאשר נסעתי לשדה התעופה של בריסל לקבל את סו, שהיתה בדרכה מישראל, אבד לי במונית התיק שלי, עם כל מיני מסמכים, כסף, המחאות נוסעים והמחאות רגילות, הפספורטים שלי, הישראלי והאמריקני, וגם כרטיס הטיסה שלי מ„סבנה". פספורט אמריקני חדש קיבלתי עוד בבלגיה, בשגרירות האמריקנית. פספורט ישראלי חדש הוצאתי כעבור כמה ימים בלונדון, בשגרירות הישראלית. ב„סבנה" בבריסל הוציאו לי העתק של כרטיס הטיסה שלי, אבל אמרו, כי התקנות אוסרות עליהם להעביר העתק של כרטיס־טיסה לחברה אחרת. וכך לא היתה ברירה: בסוף הטיול באירופה חזרנו לבריסל — ונפרדנו. אני טסתי ב„סבנה" שעתיים לפני שסו טסה ב„אל על", ודיברנו שאחכה לה בלוד וניסע הביתה לירושלים.

חיכיתי לה בלוד...

— אתה איש שעומד על הבטחתו. באמת חיכית לה בלוד...

כן. בהחלט! אם אני אומר שאחכה, אני תמיד מחכה. באמת, מרגע שנחתנו בלוד, התופים בידי הערבים, דאגתי נורא לסו. משום מה היתה לי ההרגשה, שיסגרו את הנמל בלוד ושום מטוס לא יוכל לנחות. ואני חששתי שסו תישאר תקועה, כי יורידו את המטוס שלה לאירופה, או לקפריסין, והיא תשתגע שם מרוב דאגה ותהיה בהזה. בשעתיים הראשונות האלה, תקעתי את עיני דרך החלון של מטוס „סבנה" והייתי דרוך כמו קפיץ. ואמנם, כשעתיים אחרי שנחתנו, לפי לוח הזמנים הקבוע, ראיתי מטוס של „אל על" נוחת בלוד והייתי בטוח, שהוא הביא את סו שלי לארץ. היא, כמובן, עוד לא ידעה כלום ואני הייתי אחוז חרדה מה יקרה לה כשהיא תראה שאני לא שם. קודם היא תכעס שהבעל היקר שלה נסע לו לבדו הביתה ולא חיכה לה. ואחר־כך... לא, לא רציתי לחשוב מה יהיה אחר־כך.

— מה היה אחר־כך? איך נודע לה, באמת?

זה היה מצחיק, אם זה לא היה כל־כך עצוב. סו יורדת מהמטוס והולכת מהר לביקורת דרכונים. היא מחפשת אותי ואת החבר שלנו, שדברנו אתו, שהוא יחכה לי ויחד נחכה לסו. בינתיים מטפלת שוטרה בלתי מנוסה בדרכון של סו, קמה הולכת לברר כיצד. סו אינה רואה אותי, אבל היא רואה את החבר, קרוב אליה. והיא מספרת לו, בקובלנה: „אה, שלחו לי הודעה". הוא, שכבר יותר משעתיים סובב לו את הראש כה להגיד לסו כשייפגשו, הוא שהוא שומע אותה אומרת: „מה החדשות?" ואז הוא בטוח, שהיא כבר יודעת את העיקר, כי אני במטוס החטוף וכל הסיפור. ואז הוא מתחיל להרגיע אותה, ש„שום דבר, כמה זמן יוכלו להחזיק אותם, והערבים ייכנעו, ופה זה לא יילך להם" והיא, שלא יודעת כלום, מסתכלת בו ומחפשת קשר בין המשפטים ולא מוצאת. ואז כבר אין לחבר ברירה והוא מספר לה מה קרה — וסו מתעלפת לו במקום ונצנחת כמו שק. זו ההתעלפות הראשונה שלה באותו יום.

הטעויות של סו

רפי נולד בשיקאגו. יהודה של סו נולד בחו"ל: היא נולדה במילווקי, עירה של גולדה מאיר. אביו של רפי נפטר לפני שנים. אביה היהודי הוא בעסק תוכניות טלוויזיה והמשרעה פונה רפי אל העיסוק הזה. אבל לפני־כן הוא בעיה את ליהודיו בספרות אנגלית באוניברסיטה היי־קהסיה, ועוד לפני־כן הוא מנגש עם את פי („אני משוגע לבריג'" והוא אחד אני רואה את סו, שלא הכרתי אותה, משחקת בריג' ועושה טעות לא נורמאלית. אז אני לא יכול להתאפק ואומר לה: „הי, את לא יכולה לצחוק ולעשות טעות כזאת!" כעבור חמישה חודשים היא עשתה טעות פי אלף יותר גדולה: התחתנה אתי. קשיו יש לה בעל רק פנטזי ובבריג' היא עדיין עושה שגיאות נוראות").

האב תהרג מעמיק את רפי בסירחה. אבל בשום כלב להחם איזו מלה מהרה: ישראל. ב־1968 בא הוא הצעיר לביקור. „חוזר" — הם במסתיים. השובים מחייבים. יש להם הדיבה נסיון. ביולי 69 הם נעשים לאזרחי ירושלים, יחד עם בניהם, ירדן בן השש וגיורא השובב, בן הארבע וחצי.

כאילו אצה לו הדרך על שנים שאיבד, מתאהב רפי מהר: בארץ ישראל, בירושלים, במשרדו במגבית היהודית המאוחדת, בחבריו החדשים. „תאמין לי, הטעות היחידה, שהעליתי בכלל על הדעת, שאני יכול להעדר מירושלים שכמה שבועות מלאים. שבנתן הנעתקים הרבו אותה, בחיי!"

— האם בדקו אותך ביסודיות לפני שעלית למטוס בבריסל?

די ביסודיות. בדקו את כל החפצים ועשו בדיקה די טובה על גופי. אילו היה אתי משהו חשוד, אני חושב, שהיו מוצאים אותו.

„חברים חדשים במטוס"

— מתי המיצו התברר לך שהמטוס שלכם נתפס על־ידי ערבים?

היה לי ספר, שגמרתי לקרוא אותו קצת לפני הנחיתה בווינה. זו היתה הבעייה שלי. לא נשאר לי מה לקרוא. בעשרים ושתיים השעות בלוד קראתי ב„ניוזוויק", כל קטע וכל סיפור, שכבר קראתי לפני־כן באירופה, עוד חמש פעמים, כדי להעביר את הזמן. הקפטן אמר שלפי החוקים אסור לנו לרדת בווינה, כי הזמן קצר מדי. היה שקט במטוס. נרדמתי כמו תינוק באושר. פתחתי עוד פעם את העיניים וראיתי נוסעים חדשים עולים למטוס. ואז ישנתי שינה מתוקה ועמוקה. תאר לך, שלא שמעתי רעש מנועים ולא הרגשתי, שהמטוס ממריא, כלום! פתאום, אני לא יודע איך, הרגשתי שמשהו מציק לי. פתחתי את העיניים, אולי בגלל הקול שיצא מהרמקול של המטוס. שמעתי את הקפטן של המטוס, ככה, עוד חצי מנומנם: „אתם יכולים לראות שיש לנו חברים חדשים במטוס. תהיו זהירים. אל תעשו שטויות. השאירו את הטיפול לי. בבקשה. אל תתערבו! שאף אחד לא יעשה שום דבר טפשי!"

מה לראות? מה הקפטן אומר לראות? אני הסתכלתי, ובאמת ראיתי: ישבתי במקום 28 א', ליד החלון. שני המושבים שלידי היו פנויים. המקום הזה הוא בערך באמצע המרחק בין כנפי המטוס וירכתי המטוס. ראיתי בחורה צעירה מוציאה מתחת לשמלתה חבילה, עטופה פיסת בד שחורה, אוחזת בה בשתי הידיים מעל לראשה, ומראה לכולם שני חוטי חשמל, בשני צידי החבילה, והיא עושה תנועות כאלה של חיבור והפרדה, אתה יודע. היא היתה בערך שני מטר ממני, בחזית המטוס, קרוב למטבח ולבתי השימוש, עומדת עוד בחורה אחת וגם היא עושה אותן התנועות. אלמלא שמעתי את הקפטן של המטוס אומר באותה שנייה: „הקפטן החדש שלנו מצווה עלי לומר לכם" — הייתי בטוח, שהדיילות מראות עוד פעם, לכבוד הנוסעים החדשים שלנו בווינה, איך יש להשתמש במסכות החמצן בשעת חירום בטיסה.

„המנהיג שלנו ויליאם נאצר"...

— והיכן היו החבלנים־הגברים באותו רגע?

ראיתי רק אחד. הוא היה קרוב לתא הטייס. נכנס פנימה ואז שמענו לראשונה את קולו, באנגלית די טובה: „אנחנו לא נגדכם. אין לנו כלום נגדכם. אנו נגד ישראל. אנחנו מארגון השחרור, ספטמבר השחור. ישראל מחזיקה את המנהיג שלנו, ויליאם נאצר, בכלא. הם הורידו לו את הרגליים ואת הידיים והוציאו לו את העיניים. הם הורגים את החברים שלנו ואת הילדים שלנו. תשבו בשקט ותקבלו הוראות".

— מה הרגשת באותה שנייה? מה חשבת?

לא היה זמן להרגיש או לחשוב. המאורעות התפתחו באותן דקות בקצב מהיר. הערבי יצא מן התא ובמקומו נכנסה סמירה, אחת משתי החבלניות, זו שהיא עכשיו פצועה. היא דיברה עברית די טובה. היא אמרה: „לישראלים אנחנו נעשה מה שאנחנו רוצים. אנחנו נפוצץ את המטוס הזה". ואז — שוב דיבר הקפטן האמיתי, בקול שקט, מרגיע: „הקפטן החדש שלנו אומר, שיש למסור להם את הדרכונים. מי שיש לו שני דרכונים, יתן להם את שניהם, בבקשה". מניין ידעו החוטפים, שיש לאחדים שני דרכונים — אני לא יודע. אלי ניגשה סמירה. היא היתה בחורה יפה, סימפאטית מאוד. נתתי לה את שני הדרכונים שלי, הישראלי על שם רפי ברעם, והאמריקני על שם פרד גרינברג, כמו שהיה שמי פעם, בארה"ב. היא הסתכלה בדרכונים, אחר־כך בי, ואמרה, בעברית: „אה, מדינת ישראל, יפה מאוד, מדינת ישראל". אני כל הזמן הסתכלתי באקדחים שבידי החוטפים. אני לא מבין למה נתקע לי בראש, שהאקדחים לא אמיתיים. אלה היו אקדחי תופי וחיפשתי את הכדורים בתוף, ורק כשראיתי בבירור את הכדורים, התברר לי שהם אמיתיים.

— החבלנים אמרו משהו נוסף על ההודעה ברמקול? הם דיברו אתכם?

קראתי לה סמירל'ה

יותר מאוחר — כן. סמירה היתה דברנית, דווקא. אולי בגלל עצבנותה, אולי בגלל הפחד. היא ניגשה אלי פעמים אחדות, לדבר. בפעם הראשונה אמרה: „מה קוראים לך?" אמרתי לה. „לי קוראים סמירה" — אמרה. כמה שזה מוזר: שעות ארוכות קראנו אחד לשני בשמות הפרטיים. היא היתה פונה אלי: „רפי", ואני קראתי לה „סמירה", ופעם אפילו קראתי לה „סמירל'ה" והיא התאמצה לא לחייך. אחר־כך היא באה ושאלה: „רפי, מה העבודה שלך?" אמרתי: „לא תביני, אם אני אסביר לך". אבל היא רצתה לדעת ואמרה: „תגיד, תגיד, אני כישראל, אני מבינה את כל העבודה שלכם". אמרתי לה, שאני עובד במגבית היהודית המאוחדת ואפילו הצעתי לה, שתתרום משהו. אבל היא לא הבינה הרבה בעניין הזה.

היו לנו אחר־כך עוד כמה שיחות חטופות כאלו. אבל כעבור שעות רבות, בלוד, כאשר ניסיתי להחליף מקום ולהתיישב ליד סמירה, במקום פנוי, היא גירשה אותי ואמרה: „רפי, רפי, אל תעשה חוכמות, לך כפה". זאת אומרת, שזו היתה „ידידות" מוגבלת, בין הוספה והסוף.

תחת איומי אקדחים — אבל בבית!

— האם בשלב זה הקלה בדעתך שהמטוס נוחת ל... לוד?

בכלל לא! זו היתה הפתעה הגדולה! הייתי בטוח, שאנחנו טסים, לפי הוראות „הקפטן החדש", לארץ ערבית. ניסיתי לנחש אם זו תהיה דמשק או ביירות, או אולי אלג'יר או קאהיר. ניסיתי לתאר לעצמי לאן יותר כדאי, כאילו זה תלוי בי. עסקתי באותן דקות, או שעות — מי יודע? הזמן מפסיק לפעול, אתה מאבד את התחושה של הזמן — בפיתוח הדמיון: כמה זמן נשב בכלא הערבי? שמונה שבועות? שנים־עשר? נקבל מכתבים או לא? יהיו מכתבים מהבית? יתנו להעביר סיגריות וספרים? יש לחור לי תמונות של הילדים שלנו? וכאשר ראיתי אורות מלמטה והכרתי את השלט של מלון „הילטון" בתל־אביב, באופן ברור לגמרי, והתחלתי להכיר את השטח — זה היה רגע מאושר מאוד! ישראל שלי! הבית! ואפילו בתוך המטוס החטוף, תחת איום האקדחים והרימונים וחומר הנפץ, התחושה של הבית היתה חזקה מאוד. ומייד אחרי התחושה הזאת, ואולי יחד אתה, באותה שנייה, באה ההרגשה הזאת של בטחון: מפה הם לא ייצאו! בבית שלנו אנחנו נישאר!

„אנחנו לא יהודים!"

— מה קרה בינתיים? מה עשו החבלנים?

כמה רגעים אחרי שמסרנו את הדרכונים, שאלה סמירה, בקול רם, גם בעברית וגם באנגלית: מי כאן יהודי? ואז ראיתי תמונה מזעזעת, שעשתה עלי רושם נורא: חמישים וכמה היהודים במטוס אפילו לא הספיקו לענות לסמירה, כי באותה שנייה, קפצו הלא־יהודים ממקומותיהם, עם פרצופים מאושרים, וצעקו: „אנחנו לא! אנחנו לא יהודים! הם, הם היהודים!" זה היה מחזה מבחיל. אני לא יכול לקבל את הטענה, שבמצב כזה אנשים צריכים רק לדאוג לעצמם. צריך גם קצת כבוד אנושי, לא?

— אחרי שידעו מי יהודי ומי לא, הושיבו את כל היהודים באופן מרוכז במושבים האחוריים של המטוס ואת הלא־יהודים הושיבו בחזית המטוס. המקום החדש שלי היה E 32, וגם שם הייתי בהתחלה לבדי ושני המקומות האחרים היו פנויים.

— היה איזה מגע בינך לבין מישהו של החבלנים, שקרא לתשומת לבך?

היה מקרה כזה. אחרי שריכזו את היהודים יחד, הרשו החבלנים ללכת לבית־השימוש, אחד־אחד. קודם הלכו הנשים, ויצא, שאני הייתי בין האחרונים. החבלן הגברי היה ליד בית השימוש וכאשר עברתי הוא עצר אותי ושאל: מה זה? הראיתי לו ששמרתי בחולצה שתי חפיסות סיגריות. נתן לי ללכת ושוב עצר אותי: „וזה?" בכיס האחורי של המכנסיים שמרתי ארנק עם תעודת הזהות הישראלית וכמה קבלות. שלפתי את הארנק וככה החשתי אותו אליו בתנועה מהירה. הוא בגלל נרתע לאחור, כאילו השקתי לו חומר־נפץ. באותו רגע בא ושאל ואמר לי באנגלית: „מה אתה עצבני כל־כך?" אמרתי לו: „אני עצבני? אני בכלל לא עצבני. אני רק מקווה, שגם אתה לא תהיה עצבני. זה מסוכן". הוא לקח את הארנק שלי, זרק אותו לתוך שקית ניילון וחזר לתא הטייס.

— איך היתה ההרגשה כאשר המטוס נחת בלוד?

היה רגע של שמחה. כי אפילו

(סוף בעמוד 22)

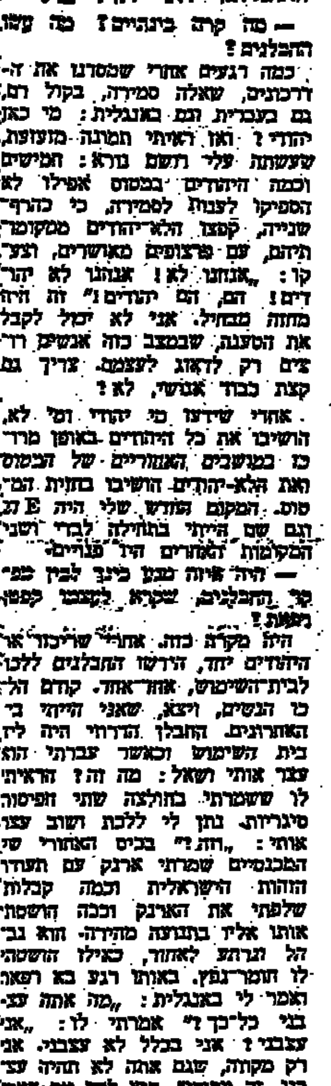

סו ברעם בלוד
הבעל הבטיח לחכות

פריז—שער הנצחון

פרסום א. אריאלי

במעגלי „הסבסוך"

יהושפט הרכבי

א. מדה־נאצריזציה לרה־נאצריזציה

ב תקופה שלאחר פטי־רתו של נאצר בלטה חופזה בהערכה מצד מזרחנים ופרשנים — ראלים ואחרים — לגבי ה־ך שנפתח עם מותו של נא־ פרשנים הכריזו שמצרים צדת לפנות עורף לאיחוד ה־בי ולהתרכז בענייניה הפני־ים — והנה הוקמה הפדר־ה שהיא, למרות רופפותה, אי צעד בכיוון האיחוד, ו־ הפירוד; אפילו אם ב־יד תתפורר הפדרציה כ־יומות האיחוד הקודמים.

מנו הערכה שהיחסים בין ברית צות למצרים יתערערו והחול־זקות בין שתי הכמשלות, והנה 2 במאי 1971 נחתם הסכם לידי־ ולשיתוף פעולה, המגעים בין ת־המועצות למצרים נתעצמו, ו־ גם גדלה התלות של מצרים ית־המועצות. תחזיות אלה נס־ו בהצהרות שאנו עומדים בפני נאצריזציה של מצרים שפירושה ך הכיוון שנתן נאצר למצרים.

ערכות אלה לא היו מצוצות מן בע והיה להן במה להתלות. כב־ של עולם שלאחר מותו של יג מעידים לבקרו יותר מאשר השלטון בידו. לאחר האבל מי במצרים עם מותו של נאצר, אה על יחס רגשי עז לנאצר המצרי, החלו דנים במדיניותו נאצר, ביחוד, לנוכח הכשלונות ו זרועים בדרכה. מנהיג חדש דאת בודאי חפץ ליצור לעצמו ית עצמית, למנוע שייראה כצל קודמו ולהבליט ייחוד לעצמו. ק הירושה, שהיה בעיקרו כמאבק השלטון יותר מאשר כמאבק אידי־וגי, התנהל בין אנשי פמליתו נאצר. בצה סאדאת וגינויו את י שהיו מקורבים לנאצר הטיל גם בנאצר. ואולם לו נצחו ה־ים, יתכן שכחזה זה היה חוזר, במדה שונה. נאצר לא יכול לצאת מריב היורשים ללא דו־אי משום שבחר לו עוזרים מגו־א. סג מגונה. נכון שבחירת רים סבבה אותו יותר מבחירת . בודאי שבעיותיה הפנימיות ות של מצרים חייבו טיפול ב־ נכון שבמצרים יש מידה של רוח כלפי מדינות ערב, וב־ מכמה משליטיהן, כשם שיש ישים ולחוגים שונים בארצות ה בארצות ערב תרעומת כלפי ים. אך להסיק מכך שמצרים עורף לרעיון הערביות בודאי מרחיק לכת.

סמך תורת הרוח שיש במצרים ביסים קל להגיע למסקנה ש־ם משחוקקת להינתק מהסוב־ ואילו רק הסכסוך עמנו הוא תקה אליהם. טענה זו פעמים מעה כטיעון נוסף מדוע יש לה־ להסדר עם מצרים, כדי לסלק הנוכחות הסובייטית מגבולנו. דו־ שהשלום הוא מטרה כה נכספת ינו שאיננו זקוקים כלל לראיה ת. יש אמנם דוגמא בולטת של כה שהביאה להפנית ביחס ל־טים והיא אינדונזיה שהשקעות ו של הסובייטים בה הלכו לטמ־ אינני מתימר להיות מוכחה לא דונזיה ולא למצרים, אך הער־ שהאנלוגיה איננה תופסת. בניח ן מצרים יכולה גם היא להיו־ מן הסובייטים לו חפצה, ולשאת קים שיגרמו לה מצעד זה. אולם יה, האם מצרים חפצה בכך. י שלא. מבקר שחזר לא כבר רים סיפר כי פקיד מצרי בכיר יר לו כי אם יהיה שלום עם אל תוכל מצרים להקטין את ה־ות הסובייטית בכוחות המצריים, לב, היחסים הקרובים יכשכו. ם הידידות ושיתוף הפעולה אינו בה בסכסוך עם ישראל. הסיכוי זקנים שהצבידה מצרים לרכוה ביסים יכלך, הסביר אותו פ־ מצרי, גם לאחר שלום עם יש־ל. המצרים תלויים בסובייטים כ־ לא רק בענייני צבא אלא גם שיה ובכלכלה. צריך גם להביא סבון שארצות־הברית נוטה ל־ גם את התחייבויותיה בחו"ל ולא בה להטיל על עצמה בעסקה כל־ית איומה כמצרים. הסובייטים גם ם גורם פסיבי, וגם להם יהיה לומר, ועוד יותר כה לעשות י הבטחת מאחזם במצרים. אין גים ביכולת המצרים לגרש את כיים ואין להמעיט ביכולת ה־ביים להאחז במצרים.

היחסים בין מצרים לברית־המו־ זה בודאי אינם חלקים. כאן וב־לב רוחשו חילוקי דעות ומחיכוזות בעלי־ברית והדיה קרבתם גדי־ כפי שתהיה. אפשר להאמין ל־מצעות על איבה בציבור המצרי יומחים הסובייטים, הערובת של ג ואולי גם דרך ארץ כלפיהם. שר להאמין שהמומחים הסובייטים ענגים בחוסר ההתשבות ופעמים נשה כלפי מאחיהם. אפשר ל־אמין שהקצונה הסובייטית מתבלאת תמה ובוז בהיוכחה ברמת התחזוקה הנמוכה של הציוד הסובייטי במצרים, התבלותו, בזבזו, רשלנות ואי־כשרון, לצומתם. אל נכון הקצונה ה־מצרית בעלבת מהערות של קצינים סובייטים ושומרת להם טינה. אולם צריך לזכור שליחסים בין עמים ב־רמה האישית ואפילו הציבורית אין בהכרח השלכה והשפעה על היחסים ברמה המדינית. עמים לא נעשו בע־לי־ברית או נלחמו כשום שחבבו או שנאו זה את זה. האנגלים שנאו את הצרפתים יותר מאשר את ה־גרמנים, ואף על פי כן, היו בעלי ברית לצרפת בשתי מלחמות העולם. האינטרס המדיני הוא הקובע. אפשר להעלות בדמיון שמנהיגי שני ה־צדדים מסבירים לקצינים שלהם לאמור: „נכון אין בעלי בריתנו חבי־בים עלינו. (ובודאי לשני הצדדים יש כבר בנויי גבאי אחד לשני). אבל האינטרס המדיני הוא שצריך להכריע, ונא הבליגו על רגשותיכם והעפיכם ומי שאינו מסוגל לכך יושעה מתפקידו".

בתפנית שנסתמנה כמגמה דה־נאצרית החל לאמיתו של דבר נאצר עצמו. רוב החידושים שהם כביכול מתקופת סאדאת, כולל הפנייה ימי־נה בכלכלה, החלו בתקופת נאצר וביוזמתו. גם על הנכונות להסדר עמנו הודיע עוד נאצר, ודומה שאנו נוטים לשכוח זאת וליחס את השנוי לסאדאת, שאמנם פיתח קו זה והר־חיק במידת מה לכת מנאצר. בודאי שאישים מסבירים מתחמם על ה־קופתם ההיסטורית. בודאי יש הבד־לים רבים בין נאצר לסאדאת, אולם הקודי נאצריות ודה־נאצריות בפי־קרם באו לא כל כך בגלל ההבדלים האישיים, אלא בגלל תנאיה של מצ־רים ומבנה הפנימי הקשה והמסובך.

הדבר שטיפל ביותר את נאצר הוא, שכיון שבעיות מצרים המס־שיות כה קשות, נטה הוא לתת ל־בעיות הפנימיות סיפוק פסיכולוגי יותר מאשר פתרון ממשי. נאצר הפנה את תשומת הלב לעניינים־חוץ ולערביות לא משום שהקל ראש בבעיות הפנים של מצרים, אלא מ־שום שהתקשה למצוא להן פתרון במסגרת מצרית. בפני בעיה זו, ק־רוב לוודאי, יעמדו יורשי נאצר ו־ההיה נטייתם מה שתהיה, וגם פת־רונם עלול להיות דומה.

ההבחנה לגבי תהליכים מדיניים, מה מהותה בהם התמדה ורציפות ו־המשך של השלב הקודם ומה אי־רציפות, הידוש והפניה מהשלב ה־קודם, היא תמיד ענין קשה. אולם דומה כי בתפזונם של הפרשנים ל־הכריז על התמורה שחלה במצרים, פעלו שני גורמים בולטים, שהם כלליים מן הגורמים העיקריים המש־פיעים לעיוות הערכות מצב:

1) רחשי הלב, הרצון הצפון בנו, הצפיה והכמיהה לראות את מצרים משתנה, בתקוה ששינוי זה יביא גם שינוי לטובה בעמדה כלפינו.

2) הנטיה הטבעית להזזיית ספק־טקלרית. מאד לא נוח לפרשן ל־הסביר שעולם כמנהגו נוהג, שהשי־נויים מעורבים, ממוצעים, וקל להד־משך ולבקש לחזות תפניות היסטו־ריות מרהיבות. הערכה הכוללת הג־בלות, קביעות מסויגות ומותנות, נראית מסורבלת ומשעממת, ביחוד כשהפרשן חפץ להרשים בדבריו, ר־חולשה זו מצויה בכולנו, שכן נבו־אות קטנות, נדמה לנו, הן לנביאים קטנים, הנבואות גדולות לנביאים ג־דולים.

הסברי, שבמצרים יש תערובת של הקודי דה־נאצריזציה ונאצריזציה, הוא מסובך וקשה למדידה ואפילו לביטוי. ואולם דומה שהתהליך ע־יתבלט במצרים, כמובן בשינויים ו־גיוון, הוא לא רק דה־נאצריזציה אלא אולי דווקא יותר רה־נאצרי־זציה.

ב. תחום האחריות ותחום אי־האחריות

ודאי בענייני מדי־ניות כל אזרח במדי־נה רשאי להביע את דעתו ולהציע הצעות כראות עיניו. אולם אני־תמה ואין לי הסבר לגבי נטיה ל־כפילות שאני נתקל בה ל־עתים באוניברסיטאות, אמנם בודאי במיעוט קטן.

אקדמאים שרכשו לעצמם שם ומעמד עקב הישגיהם המחקריים הם מ־דקדקים דקדוק רב הראוי להערצה בביצוב חוות דעת בתחומי מחקרי־הם, ואילו בתחום בעיות ישראל — ערב יש ביניהם הנוטים ליטול ל־עצמם הרות, לקבוע עובדות והער־כות מבלי לבדוקן. מניה וביה. כה היתה עמדת ביסמרק, דוהולם וצ'רצ'יל הם נושאים הראויים למחקר מפורט, לשיקול דעת ולבקיאות. נושאים אלה נופלים בתחום שנד־רשת לגביו אחריות. ואילו לגבי ה־שאלה, מה היתה עמדת נאצר, יש שיהיו מוכנים להתנדב להשיב תשו־בה בביטחה בלי היסוס וכלאחר יד, ואולי אף בלי אפילו שקראו במלואו נאום אחד של נאצר. קביעות אלה נופלות כנראה בתחום אי־האחריות, או „המרחנות" המותרה. הדברים אמורים לא לגבי הערכת התפתחות לעתיד ומרשמים למדיניות שלגביהן כל אזרח חופשי לקבוע עמדה, אלא לגבי עובדות וסיכומים בעבר. אין גם הכוונה שצריכה להיות תמימ־דעים אחת לגבי עמדתו של נאצר, כשם שיש חילוקי דעות והערכות לגבי רבות מן הפרשיות ההיסטו־ריות, בלבד שתהיה תוית הדעת מ־בוססת על לימוד, ולא כמוצה מן האצבע.

לתופעה זו יתכן שיש סיבות ר־בות, אולם אחת מהן היא שהנושא של מחקר כללי בענייני סכסוך יש־ראל־ערב טרם רכש לעצמו לגיטי־מיות בכבודה האקדמי אצלנו. בודאי שזהו תחום מחקרי זרוע קשיים ש־יש בו סכנות לגבי האוביקטיביות, ומעורבותנו בסכסוך עלולה לקלקל את שורה הראיה. או שיש בעיות לגבי השגת תיעוד וראיות חותכות. אין הדבר פוסל תחום מחקרי. זה רק כציב דרישות קשות לגביו. שכל העוסק בו צריך להיות מודע להן. אולם לא זו הגישה הרווחת. לפני 1967, לפי מיטב ידיעתי, לא נערך מחקר אחד בנושא זה במסגרת אק־דמית ויש מקום לטרוניה כנגד ה־מבכלה העם כלפי האוניברסיטאות. אל עמדות של ערבים בסכסוך, טי־פולם המרובה בפרשיותיו, אל מחק־ריהם וכתביהם מתייחסים בביטול. כאילו אינם ראויים כלל לתשומת לב, לא כל שכן למחקר. נטיה של אקדמאים, לאחר שהשקיעו מאמץ רב בתחום מחקרם, להקל ראש ל־גבי תחום מחקר אחר, יתכן שמכי־חה היא לכדי, ואולי במדעי הרוח ההברה יותר מאשר במדעי הטבע. לא פעם אני שומע דברי זלזול בין, למשל, היסטוריונים לסוציולוגים. ב־חיים האקדמאיים יש הרבה מאור ונהרה, ואולם יש גם צרות־אופק, וצרות־עין לגבי מאמצי הזולת. ב־ענייני עמדת הערבים והסכסוך עמנו הדבר חמור יותר. מעניין להיווכח כיצד הנהגות הבאיים אצלנו כ־ביאים אקדמאים הטופפים רוחניות ועיונן להזלול ולביזוי כלפי הערבים והפובליציסטיקה שלהם. כתבי הער־בים בעניני הסכסוך מוכנסים בנו־הוה רבה לקטגוריה אחת — „הע־מולה" ואפשר לפטרם כלאחר יד.

בין הסטודנטים מצויה תופעה דו־מה. דווקא מבוב שחייהם מושפעים מן הסכסוך הערבי הישראלי והסכ־סוך מוצא ביטוי בתמונות העברית נדמה להם שהם יודעים ובקיאים. הייתי נוכח, כשבחנו פעם סטודנט ביחסים בינלאומיים, הבודד לי ב־שקדן, אחראי ובעל רמה טובה, ב־חינה לתואר שני (אם.אי.). נשהבר, שאיננו יודע דבר על החלטת עצרת האו"ם שקראה להחזרת הפליטים (אותו סעיף 11 בהחלטה 11 בדצמבר 1948). סטודנט זה אפילו למד קודם שעסק בהסברה ישראלית. היש נושא שבו הוטרדה ההסברה הישראלית במשך שנים יותר מאשר בשאלה זו של החזרת הפליטים, וסוגית ה־זכות שמקנה להם החלטה זו? הרי זהו נושא מרכזי ואולי הראשי שבו נאבקה המדיניות הישראלית באו"ם, והחלטה זו היתה ועודנה מכשיר ראשי לנגח את ישראל בכל הפורו־מים הבינלאומיים. עליה עומדת ב־מידה רבה התביעה המדינית של „עשיית צדק" לפלסטינים כתנאי ה־מוצג מצד הערבים להסדר עם יש־ראל. אין זה פרט צדדי אלא פרשה מרכזית מאוד ביחסי החוץ שלנו.

דומני כי סטודנטים במדע המדינה וביחסים בינלאומיים יודעים יותר על נאט"ו, מאשר כיצד בנויה ופו־עלת הליגה הערבית, שלא להזכיר כיצד בנוי ופועל „ארגון השחרור הפלסטיני" והמועצות הפלסטיניות או „חוקת הפדרציה של הרפובלי־קות הערביות".

הבעיה המתגלית בעניין זה איננה ענין פנימי לאוניברסיטה. או למח־לקה מסויימת או לפקולטה, אלא דומני שהיא בעיה ציבורית. בודאי חייבים אנו לתת לתלמידינו ביחסים בינלאומיים ובמדעי המדינה בסיס תיאורטי רחב והכרות עם בעיות ה־עולם, אולם מבלי לשכוח שגם לנו יש בעיות בתחומים אלה, ובודאי שנחוצה אם נציג סלחנות להזנחה ולהקלת־ראש דווקא בהם.

מתתיהו פלד

מימד הזמן

ר מון ארון מציין במא־מרו („מעריב", מה־9.5.72) כי החדירה הרוסית למזרח התי־כון חותרת בטווח הארוך ל־מטרות שאפתניות ביותר. הש־גתן של מטרות אלה עלולה לעמוד בסכנה במקרה של מל־חמה בין ישראל ומצרים בזמן הקרוב, ומכאן הענין של ה־רוסים במניעת מלחמה עכ־שיו. זוהי הבחרה חשובה ב־יותר, שכן היא מבליטה את השוני בין הגישה של ארה"ב לבין זו של רוסיה, לגבי חידוש האש.

כשסקר מר סיסקו את המצב ב־אזורנו בחודש מארס, ציין מתוך ספק כי האש טרם חודשה, וכי השקט ה־שורר במזרח התיכון מעורר תקוות להסדר יציב יותר בעתיד. אך לגבי הרוסים, ללא ספק, השקט השורר ב־אזורנו מבטיח סכויים טובים יותר ל־יצירת הגמוניה רוסית תוך מספר שנים. בעוד שארה"ב מקווה, באמצעות ה־שקט הנוכחי, ליצור תנאים שירחיקו את סיכוייה של רוסיה להשתלט על המזרח התיכון, מקווה רוסיה באמצ־עות שקט זה ליצור את הבסיס לשלי־טתה המוחלטת בו. במצב זה חשוב עד מאד שנבהיר לעצמנו כיצד רואים אנו את הדברים, ולאיזה כוון היינו רוצים שהתפתחות תפנה.

כשרמון ארון אומר „לטווח הארוך", הוא מתכוון בודאי לתקופה של עד 10—15 שנים. מעבר לזה קשה לדבר בהגיונם של מדיניות מעשית. תקופה זו בודאי תחזה בפתרונן של בעיות ידועות ובהתהוותן של בעיות חדשות. אין לי ספק שישראל, בגלל עוצמתה הרבה, היתה יכולה להשפיע רבות על התפתחויות אלה. אלא שמדיניותה ה־מקודשת, הקובעת כי אין טוב לה ל־ישראל מאשר לשקוט על שמריה ולתת לזמן לעשות את שלו, פשוט מוציאה מכלל אפשרות כל סיכוי שנוכל להש־פיע במידה כלשהי על מה שיתרחש באזורנו. משום כך, לא נותר, לפי שעה, אלא לנסות ולראות מה עתיד להתרחש עקב יוזמתם של גורמים אח־רים, ובראש וראשונה של המעצמות.

דבר זה בודאי איננו מעודד, אבל אולי אין לנו ברירה אלא להשלים עם הנתון שישראל למעשה מוותרת על עצמאותה המדינית מרצון ומניחה ל־אחרים לעשות באזור מחייתה את אשר היה מוטל עליה לעשות. לרבים לא מובן אולי עד כמה חמורה עמדה זו. היות ועמנו בארץ הוא עם של מהג־רים, שחלק ניכר מהם רק מקרוב באו, תמיד ימצא צבור שיתפעל מן העוב־דה שדגלי ישראל מתנופפים במסיבות חגיגיות בבירות זרות, ונציגי המדינה מתקבלים שם בכבוד ובבימוס. אך ל־אחר עשרים וארבע שנים אפשר כבר לראות דברים אלה בפרספקטיבה יותר בעשיה. ולהבין שעצמאות אמת של מדינה נבחנת לא במעמדים טכסיים, אלא במדת המשמעת על גדולה וגודל האזור החיוני לה. מבחינה זו אין עצ־מאותנו עצמאות אמת, כי איננו מוכ־נים ליטול אחריות לגורל האזור בו אנו חיים, ומתוך כך מוותרים אנו גם על עיצוב גורלנו.

●

מ תכננים והוגי דעות אמריקניים מיחסים היום חשיבות רבה למזרח התיכון בעיקר בשטח המשפיע על בטחונה של אירופה, בעוד שכשטח העומד בפני עצמו חשיבותו האסטר־טגית בעיניהם מצטמצמת והולכת. יש בקרבנו כאלה הסבורים שעצם הקשר שנוצר עי"י שיקול זה בין אזורנו לבין נאט"ו הוא טוב מבחינתנו, כי אם חשוב לנאט"ו למנוע הגמוניה רוסית במזרח התיכון ממילא נמצאים אנו נשכרים.

מחשבה זו מתעלמת מן העובדה ש־מבחינת ברית נאט"ו המזרח התיכון אינו מכיל אותם שטחים שאנו היינו רואים בהם את עיקרו של המזה"ת. כיום כבר אבדה ברית נאט"ו את כל חוף הים התיכון למן הגבול הסורי־תורכי ועד מרוקו. דבר זה עדיין נסבל מבחינתה של ברית נאט"ו, שבלי ספק היתה נחרדת אילו יוון ותורכיה היו נסגרות בפני כוחות הברית, או בפני הצי השישי של ארה"ב. לרוע מזלנו נמצאה ישראל באותו חלק של ה־מזה"ת שאותו מעריכה ברית נאט"ו כחיוני פחות לבטחונה. אך עם זאת, אין ספק שמאמציה של ארה"ב מכוו־נים עכשיו, במדה מסויימת, לניטור־לם, לפחות, של בסיסיה של רוסיה במצרים. זה אולי לא חיוני לנאט"ו, אך זה מועיל. ומזה נהנים גם אנו.

אך במיוחד, לאור דברים אלה, כדאי לזכור כי דוקא מטעם נאט"ו הובהר לתורכיה שהיא תסולק מן הברית אם היא תנסה להשתלט על קפריסין כבת. הדבר הרתיע את תורכיה, והיא קבלה את הדין, אף כי לא בלי זעם רב. מקרה זה מועיל מאד לענינו לפחות מבחינה אחת: הוא מבהיר את הגבול שברית נאט"ו תוחמת לחשיבות השי־יכותה של תורכיה אליה. במלים אחרות, יוון חשובה לברית יותר מ־תורכיה, השייכת פחות לאירופה ו־יותר למזרח התיכון.

הרוסים, כידוע, לא אחרו לעשות הון מדיני ממצב זה, ואם כי עדיין אין כל סימנים של החלשה בקשרים של תורכיה לנאט"ו, אין ספק שנוכ־חותם של הרוסים במצרי הבוספורוס, זכות המעבר לצי רוסי בשטחה של תורכיה אל המזרח התיכון, והבקור ה־אחרון של נשיא רוסיה בתורכיה, כל אלה מעידים על פחיתות ערכה של תורכיה לנאט"ו. קשה לתאר פריבילי־גיות דומות לרוסים ביוון, למשל.

●

י תר על כן, יודעים אנו על מאמ־צים כנים מצד ארה"ב ורוסיה ל־הביא לניטרולה של הזירה האירופית. יש מי שמעריך כי המגעים הדיונים בענין זה יתמשכו כשש או שבע שנים, ואז יבוטלו בריתות ורשה ונאט"ו. אך היות וכל המהלך הזה איננו מיעד כל פתרון לארצות המזרח התיכון, לא קשה לתאר מצב שבו, עקב ביטולה של ברית נאט"ו, לא יהיה כל גורם בינלאומי בעל חשיבות או בעל עוצ־מה צבאית, שיהיה מעונין למנוע את שליטת הרוסים באזור זה. השאלה הג־דולה היא האם במצב זה תהיה ארה"ב מוכנה לשאת לבדה באחריות ל־שלומו ובטחונו של המזה"ת. כי יש להבין, שהרגשת החשיבות הנוכחית של המזה"ת באגף אסטרטגי של נאט"ו מבטאת יפה את מדיניותה הנוכחית של ארה"ב שלא לשאת עוד באחריות בלעדית לשלומו של אזור כלשהו ב־עולם מחוץ לחצי הכדור המערבי.

ומי שמשקיף בעינים פקוחות על הנעשה בארה"ב בימים אלה, יעשה איוולת אם יניח שעיקרון האחריות המשותפת בענינים בין־לאומיים יומר בשנים הקרובות בעקרון של אחריות אמריקנית בלעדית. עקרון האחריות הבלעדית הוא הוא העקרון שארה"ב משלימה את קבורתו בתקופה האח־רונה. „דוקטרינת ניכסון" היא אחד ה־בטויים לתפנית בעמדתה העקרונית של ארה"ב לבעיות העולם. בטויים רבים אחרים, קיצוניים יותר, נשמ־עים כיום למכביר מפי המתחרים על המועמדות לנשיאות ומגופים שונים ב־בתי המחוקקים ומחוץ להם. יש להניח שכאשר יגיע הזמן להסל את ברית נאט"ו תגיע המגמה האמריקנית ה־חדשה לכלל גבוש כל כך מלא, שלא תהיה כל אפשרות לגייס את כוחה או את ענינה של ארה"ב נגד ההשתלטות הרוסית על המזרח התיכון.

אך למזרח התיכון יש מספיק כוחות למנוע השתלטות רוסית זו בעצמו, ב־תנאי שיתארגן לכך בעוד מועד. ויש־טה זאת כל זמן שאפשר לקבל לשם כך סיוע מברית נאט"ו ומארה"ב. ו־אכבם, לא מן הנמנע שאותן הארצות שהיו ידועות בעבר כ„ארצות הגב", היינו תורכיה, פרס, אפגניסטאן ואפי־לו פאקיסטאן, עוד תמצאנה דרך לי־חדש את בריתן, כדי לעמוד בפני נסיונות ההשתלטות הרוסית. אך ה־מזרח התיכון הערבי נתון כרגע במצב חמור הרבה יותר. המזרח התיכון ה־ערבי הוא הוא „האזור הרך שמתחת לתגורה", שדרכו נעשית עיקר החדי־רה הרוסית. אמנם ישנן כיום עדויות רבות לדאגה מחדירה זו המעוררת ב־קרב הערבים, אך אין עדיין כל עדות להאטת קצב החדירה עצמה. כידוע סובל העולם הערבי מחולשות רבות, הנובעות מתנאיו המיוחדים, החבר־תיים, הכלכליים לא פחות מאשר ה־תנאים המדיניים השוררים בו. אך אין גורם המחליש כיום את כח העמידה של המזרח התיכון הערבי נגד החדי־רה הרוסית יותר מן הסכסוך הישראלי־ערבי. ודוקא המצב הרדום, מבחינה צבאית, בו נתון הסכסוך כרגע הוא הוא המאפשר לרוסים, כפי שציין ב־צדק רמון ארון, לבסס יותר את אחי־זתם באזור. בטווח הארוך יותר, כ־אשר תשתנה ההערכות באירופה, יגיע הזמן בו תוכל רוסיה להגשים את „מטרותיה השאפתניות". אבל, אם ישנה אפשרות כלשהי למנוע דבר זה, הריהי נתונה בראש וראשונה בידי ישראל. ישראל נרצה, ישראל היזו־מת את התרגנות המעשיים לחיסול הסכסוך עם הערבים, יכולה על נקלה להיות המדינה המזרח תיכונית שתגבש את התנגדות האזור לחדירה הרוסית ולהגשמת שאיפותיה מרחיקות הלכת של רוסיה באזור.

هكذا من الاصل

صكذا من الاصل

ראיון השבוע עם נוסע בטיסה 571 של „סבנה"

(סוף מעמוד 30)

אחרי שראיתי את „הילטון", ולמרות שסמירה אמרה לי, שאנחנו נוחתת בלוד, אני יצור חששתי, שברגע האחרון יצוו החבלנים על הקפטן להסתלק מישראל. בעיני זה היה כל־כך לא הגיוני, שהחבלנים נכנסים על פי החלטתם לתוך גוב האריות, שמוותר שיתהרסו. וכאשר נחתנו וראיתי את הבניינים המוכרים של לוד, דרך החלון, זה היה רגע מאושר.

לא היה סיכוי לארגן את הנוסעים

— נתנו לכם לאכול, לשתות?

בנחיתה — לא זו היתה הבעייה. לא חשבתי על אוכל ושתייה. קיבלנו לאכול אחרי ההמראה מבריסל ואחר־כך, כאשר המטוס היה כבר בידי הערבים, נתנו לנו לשתות. הבעייה היתה, שעם הפסקת מיזוג האוויר, בנחיתה, היה במטוס חום נורא כזה, שלא יכולתי לנשום. תוך שניות היתה החולצה ספוגה זיעה, ממש נזל ממני בכל הכיוונים. סחטתי את החולצה כמו אחרי כביסה. אחר־כך התפניתי מכל העיסוקים ורק חיפשתי את המטוס של „אל על", שבו היתה צריכה להימצא סו שלי.

— כמו מידע לך מה דורשים החבלנים מישראל?

אני לא זוכר בדיוק איך זה היה, אבל ידענו בדיוק, שהם דורשים לשחרר חבלנים כלואים בישראל, תמורת השחרור שלנו. גם הקפטן הודיע ברמקול, שמתנהל מו"מ עם ישראל וביקש שוב שלא נעשה שום שטות.

— האם בכל 22 השעות עלה בדעתך לעשות משהו מיתבנך לארגן את הנוסעים הישראלים ולבצע מה שהקפטן קרא מעשה שטות?

האמת — חשבתי על זה, אבל ידעתי, שאין לזה כל סיכוי בעולם! תראה, הם כל הזמן שיחקו ברימונים שלהם הראו לנו את חומר הנפץ ועשו את התנועות שלהם, איך שמחברים את החוטים ומפוצצים. זו היתה אחריות גדולה מדי לנסות משהו, שיכול לגרום לאסון. הנסיבות היו כאלה, שמהמקום שאני ישבתי בו, יכולתי אולי להתגבר על אחת החבלניות, סמירה או דפנה, שכל הזמן התחלפו. אבל כדי לעשות משהו עם סיכוי, אפילו קלוש ביותר, צריך היה לארגן נוסעים נוספים, שיפעלו בזווית המטוס, יתגברו על החבלנית השנייה ועל שני החבלנים הגברים. ולזה לא היתה כל אפשרות. ממקום הריכוז שלנו אסור היה לנו לזוז ולדבר עם הלא־יהודים בחזית המטוס — קודם כל לא היתה שפה־כי רובם היו צרפתים ובלגים, ושנית, לא היה כל סיכוי, שאפילו אם אצליח לדבר אתם, הם ישתפו פעולה. אז עם כל הצער והתסכול והילד מוכרח לשבת בשקט — ולחכות.

— לחכות למה? האם האמנת, שהנוסעים באמת יפוצצו את המטוס?

„האמנתי שצה"ל יעשה משהו פנטסטי"

זה כמה: עברו שלבים שונים. ועל מן ההרגשה, שגומרים את החיים, כי הם בטח יפוצצו את המטוס הכל אבוד. ועד ההרגשה, שצה"ל יעשה משהו גדול, משהו פנטסטי, שיחסל את החבלנים וישחרר אותנו. לא ידעתי איך עושים את זה, אבל האמנתי, שמשהו יקרה ושצה"ל יציל אותנו. בכל פעם שהרגשתי שאני לא יכול יותר לשבת בשקט ושאני מוכרח לעשות משהו נגד החבלנים, בלי סיכוי כלשהו, אז דווקא הייתי משנן לעצמי, שהם יפוצצו את המטוס ויהרגו את כל מאת האנשים, אם אני אנסה לעשות משהו ובמת אכשל.

— מלבד התקווה והאמונה שצה"ל יעשה משהו, האם שמעת אלה רעשים־רחשים מבחוץ למטוס, שמהם יכולת להסיק, שמשהו מתרחש?

קשה לי לענות לך, כי אני לא בטוח, אם זו הזכמה שלאחר מעשה, או שבאמת שמעתי. אני כמעט בטוח, שבאמת שמעתי. בלילה הייתי בטוח, שמשהו קורה מתחת למטוס. יכולתי ממש לשמוע קולות עמומים של הבטות, רחש כזה של מגע בין המכשיר למתכת, וכל מיני דברים כאלה. אני זוכר, שהתכסיתי זיעה קרה — למרות שבשלוש לפנות בוקר חיבר למטוס מיזוג־אוויר והיתה הקלה גדולה מאוד — כי פחדתי, שאם אני שומע את הקולות האלה, גם אחד החבלנים יכול לשמוע אותם, ואז זה הסוף שלנו. אבל אולי בכלל לא שמעתי כלום והתחלתי להאמין ששמעתי, רק אחרי שנודע לי, שנעשו כל מיני פעולות בלילה, כדי שהמטוס לא יוכל להמריא מלוד. פעמיים שמעתי קולות מלמטה, שחשבתי שזה פתיחת דלתות המטען. וזה נתן לי את ההרגשה, שהחבריה באמת פועלים.

— איך התנהגו החוטפים במרוצת השעות הרבות?

גם אצלם היו שלבים שונים. פעם — הם היו נראים בטוחים בעצמם, מאושרים, שמחים. פעם — עצבניים, מבוהלים, רצים אל החלונות. פעם — הם היו מוותרים על ההוראות, נותנים לעמוד רגע במקום לשבת, לא מקפידים אם שניים הלכו יחד לכיוון בתי השימוש. ופעם — משוגעים, צועקים על כל מי שמתרומם לשנייה, מצווים לשבת, משחקים עם האקדחים והרימונים, מראים לנו את החוטים של חבילות הנפץ ועוד פעם ועוד פעם מאיימים: „נפוצץ אתכם, נפוצץ אתכם!"

מכולם היתה סמירה אשת השיחה. היא עברה מאחד לאחר, שוחחה באנגלית ובעברית. היא היתה בסד־

הכל נתבדה. היא החבלנית השנייה עזרה לדיילות בטיפול בנוסעים, הגישו אוכל ושתייה.

הם התחבקו וגם אני כבר לחשתי שלום...

— אתה נשמע, כאילו, כמעט שסמירה נפצעה קשה?

כן, אני מצטער מאוד, שהיא לא נהרגה במקום! חביבה פה, חביבה שם, זה יכול היה לגרום למאה הרוגים, אם המטורפים האלה היו מחליטים לפוצץ. פעם כבר כמעט הייתי בטוח, שהם מפוצצים, בחיי! זה היה ביום שלישי בבוקר. הם התחילו להתחבק ולהתנשק, כאילו שהם נפרדים סופית — ואחד כמו שני — והכינו את חבילות הנפץ. וגם אני לחשתי שלום לסו, שלום לגיורא, שלום לירדן. אבל זה לא קרה.

— איך התנהגו הנוסעים במטוס?

לא היתה פאניקה. כמובן, היו פחדים. היו ביטויים גלויים של פחד, כמו רעד בידיים, חיוורון, עוויתות בשפתיים. אבל מלבד מקרים בודדים של התפרצות בבכי, או צעקה פתאומית — היה שקט במטוס. אני בכלל ישנתי. פלא! פעמיים נרדמתי. פעם לשעה ומשהו ועוד פעם לאיזה רבעים. והייתי מתעורר בבהלה גדולה, שאם צה"ל באמת יפעל, כמו שקיוויתי כל הזמן, אז לרגע הזה אני מוכרח להיות מוכן וערוך ואוי ואבוי לי אם אני אישן אז.

— מרגע שידעת שהחוטפים מתנים את שחרורכם בשחרור חבלנים בישראל, האם רצית שזה יקרה?

חס וחלילה! חס וחלילה! רציתי לחיות. רציתי להשתחרר. נורא רציתי. אבל על חשבון יוקרתה של המדינה? שישפילו את ישראל? שיצליחו במזימות שלהם? שישחררו עשרות חבלנים־רוצחים?! בשום אופן לא! אף שנייה אחת לא רציתי בזה, גם כאשר שחרורי שחיים שלי נגמרו!

— כמו ראית לראשונה את איש הצלב האדום?

בשש וחצי בבוקר, כאשר הוא עלה לראשונה למטוס. זאת חשבתי, אחת מהשתיים: או שישראל נכנעה — וזה צער אותי מאוד — או שהחבלנים מבקשים רק לצאת מתוך העסק הזה, בלי שום תנאים, ומבקשים ערבויות מהצלב האדום. אחר־כך ידעתי, שלא זה נכון ולא זה, אלא שאנשי הצלב האדום מעבירים ידיעות והצעות מצד לצד.

„ישראל הסכימה לדרישות החוטפים"

— מתי שמעת בפעם הראשונה, שישראל כאילו נכנעה לדרישות החוטפים?

בשתיים־עשרה בצהריים הודיע הקפטן ברמקול, שישראל הסכימה להחליף את הנוסעים בחבלנים.

— והאמנת?

לא! לא רציתי להאמין. אמרתי לעצמי, שזה לא יכול להיות נכון! הלא־יהודים האמינו. ולא רק האמינו! מה פתאום באו בטענות אל אנשי כבודה יוונים, שהם סבה עם החוטפים. רק הם?! כאשר הקפטן אמר, שישראל הסכימה לתנאים, היית צריך לראות מה קרה במטוס! הלא־יהודים קמו, התנשקו, התחבקו עם החוטפים, לחצו ידיים, קראו קריאות־שמחה. והחוטף הדרדי לא ידע מה לעשות מרוב שמחה. הוא יצא כמו הטייס, חובש את כובע הקברניט על ראשו, תנופף את האקדח שלו כמו במערבון וסובב אותו על האצבע. סמירה היתה קרובה למקומי. שאלתי אותה: „לאן תטוסו עכשיו?" אמרה: „למצרים!" שאלתי: „יש לך שם בית?" אמרה: „לא! כל פלשתינה היא הבית שלי. אני גרה בעפולה. היית פעם שם? זה מקום יפה והוא שלנו, כמו כל הארץ". בשתיים אחרי־הצהריים, בערך, הסתובב גם רפאל בין הנוסעים, הבעה של סיפוק גדול על פרצופו, ושאל: „מה נשמע? איך אתה מרגיש?" גם אותי שאל, ואני לא עניתי אף מלה.

„טוב, תרים את הידיים!"

— מה בדיוק עשית באותה השנייה שחיילי צה"ל פרצו לתוך המטוס?

מה עשיתי? תנחש! בדיוק! שניות אחדות לפני־כן... נרדמתי. כן, כמו בהמראה מוזינה. התעוררתי מיריה. ידעתי שזה התחיל, אבל לפני שהספקתי להגיד „ג'ק רובינזון" — זה היה גמור. איזו מהירות מדהימה. ראיתי את החוטף עומד בפתח ה־תא מעל לראשי, אקדחו בידו, יורה ונופל במקום, עם הרבה דם בחזה. את סמירה לא ראיתי וגם את רפאל לא. ראיתי את פרה רצה לצד האחורי של המטוס עם הרימון בידה. כשעברה לידי תפסתי אותה בשמלתה ורציתי לחלץ מידה את הרימון. אבל שתי צרפתיות מבוגרות התחילו להכות על ידי, שאשחרר אותה, והן צעקו: „ילדים, ילדים, ילדים!" — בצרפתית. הן ניסו להגיד לי, שיש להן ילדים ואסור להתגרות בחבלנית עם רימון. אני צעקתי לה, שגם לי יש ילדים, אבל בשנייה זאת הצליחה פרה להשתחרר מידי ונשכבה על הרצפה. התרוממתי, כדי להגיע אל פרה, אבל מהפתח ראיתי חייל בסרבל לבן מכוון אלי את האקדח וצועק: „ידיים למעלה!" אמרתי לו: „אני ישראלי, ישראלי יהודי!" הוא אמר: „טוב, תרים את הידיים!" אז צעקתי לו: „הנה פה, חבלנית, בוא קח מכאן את הרימון". הוא בא. היא התחננה על חייה והחייל לא ירה בה. רק הוציא מידיה את הרימון. היו עוד יריות וצעקות — הכל נגמר.

— מי היה האיש הראשון שפגשת ביציאתך מהמטוס?

תצחק, זה היה המפקד שלי בצה"ל, שלימד אותי איך מפרקים חומר נפץ ותצבה. נכנסתי אתו בחזרה למטוס והראיתי לו היכן השאירו החבלנים את חומר הנפץ שלהם. בחוץ ראיתי את הבוס של החוטפים עם כדור בפין הימנית. וגם את סמירה ראיתי. היה לה פצע גדול מעל לחזה. ניגשתי אליה ואמרתי: שלום סמירלה. היא הסתכלה בי, אבל היתה בהלם. היא בטח לא שמעה. אחר־כך רצתי אל סו. בכל הכח רצתי. היא לא דיברה כלום. אני לחשתי לה להישאר באוויר. היא שוב התעלפה. פעם שנייה בימים אחת.

— ואז הגעתם סוף־סוף הביתה...

כן, זה היה נהדר. החברים הכינו מסיבה. רציתי לתפוש בזרועותי את שני הילדים. הראשון בא הקטן, גיורא. ומה אתה חושב הוא אומר לי? בדיוק: „אבא, איפה המתנות, אבא?"

הטלפון במשרדו של רפי ברעם שוב נדלק. „כן, כן, מה? איך? איפה?" — ועכשיו באמת נאלצנו להפרד, מפני שגיורא הקטן שיחק, טיפס על הגדר, נפל, „נפתח" לו הראש ומבהילים אותו לבית־החולים. צרות. „רק עסו תצמוד בזה" — מלמל ונסע.

הפועלים מן ה„שטחים"

(המשך מעמוד 15)

חברותיהן היהודיות קיבלו תשלום זה מיד. הנהלת המפעל נאלצה להוציא מכיסה את הסכומים הללו עד שיקבלו אותם מן הקרנות המיוחדות המתנהלות למטרה זו.

במי יפגע המיתון?

אחת הדרכים להעביר את הלחץ של פועלי ה„שטחים" לאפיק של ניידות חברתית, היא הרחבת תחומי ההכשרה המקצועית. כ־15,000 פועלים ערבים כבר סיימו את הקורסים המקצועיים של משרד העבודה. רובם הצליחו להעלות בשיעור ניכר את שכרם ואת מעמדם המקצועי כתוצאה מקורסים אלה. היקף הפעילות של ההכשרה המקצועית של תושבי ה„שטחים" מגיע כיום ל־5 אלפים עובדים בעת ובעונה אחת.

מהי מידת החומרה של הסכנות ש„ברכת" הפועלים מן ה„שטחים" נושאת בחובה? מר חנוך סמית, מנהל הרשות לכוח אדם במשרד העבודה, אינו רואה את המצב בחומרה יתירה. לדבריו אין לדעת מראש כיצד תשפיע האטה בפעילות המשקית על פליטת עובדים מענפי המשק. אם המיתון או ה„מיתונציק" הצפויים לנו יהיו דומים למשבר של שנת 1966, ייפגעו בראש וראשונה בענף הבנין, כי אז ייפלטו בראש וראשונה פועלים מן ה„שטחים" המרוכזים בענף זה. אם תיפגע התעשייה, גם אז ייפגעו פועלים מן השטחים העובדים כיום במלאכות הרכבת כלים.

לעומת זאת, אם תהיה הפגיעה בתעשייה, ויהיה צורך לעצור את קצב הפיתוח התעשייתי, אזי ייפגעו בראש וראשונה העובדים היהודים. אם יעמיק המיתון, סבור מר סמית, אז יתפסו העובדים היהודיים המובטלים, בהדרגה, את עבודותיהם של הפועלים מן ה„שטחים", גם בענפים של עבודות משופות יותר. לדבריו, קצב הגידול הכלכלי וכיוון התפתחותו את התמורות בתחום התעסוקה ואין להקיש באורח אוטומאטי ממשק אחד למשנהו.

כלכלנים אחרים, פחות אופטימיים ממר סמית הם משוכנעים שהבעיה חייבת להעסיק את הרשויות המוסמכות בישראל. ואף כי איש אינו מציע כיום „להשתחרר" לחלוטין מכוח העבודה המגיע אלינו מדי יום ביומו מעבר ל„קו הירוק", הרי ברור לפחות שבתחום זה הערכה החוזרת משמשים בעירבוביה.

מכתב גלוי לשרי הממשלה

(פ"מ לשרי המפד"ל שלאור התנהגותם אינם מייצגים יותר את מפלגתם)

כ"ה. אייר תשל"ב

שר נכבד

כשר בממשלת ישראל, זכית לשאת באחריות לשלומו ולשלמותו של עמנו בארץ ובתפוצות. יום יום, שעה שעה, הנך שותף לנטל הבטחון ולמאבק הקיום הפיזי והרוחני של עמנו. אי לכך הננו מרשים לעצמנו לפנות אליך בקריאה של הרגע האחרון ובבקשה נמרצת ותקיפה בקשר לתיקון „חוק השבות", להכרה רק בגיור „כהלכה"!

החוק בצורתו הנוכחית מלבד מה שהנו מאיים להרוס את המחיצה שבין ישראל לעמים ומסכן את קיום עמנו, שהוא הפגם העיקרי שבו, שעליו זועקים ומתריעים כל כך כל מי שקיום עם ישראל יקר בעיניו. אלא יתירה מזו, בחוק זה מרובים הצללים גם מכמה וכמה בחינות נוספות, שאנו מבקשים את רשותו של השר הנכבד להעיר עליהם במכתב זה.

חוק זה הוא מחלל את כבוד ישראל ושם אותו ללעג וקלס בין הגויים. כי עד עכשיו ידעו כל האומות כי עם ישראל הוא העם הנבחר, וכאשר נכרי רצה להסתפח לעמנו, היה צריך לפנות בבקשה לעם הנבחר שהיה עונה לו, כי יתקבל — בתנאי שיקבל על עצמו לשנות את ארחות חייו ולהתנהג כנדרש מיהודי. ברם עכשיו לא רק שנשתנה יחסו של העם לגבי אומות העולם והוא קולט מהם כל מי שבא, ללא כל תנאים, יתר על כן, גם לאחרי שהגויים מכריזים בגלוי כי רצונם להישאר גויים ולהמשיך לחיות בצורה כזו, וטוענים שרישומם כיהודים היה בטעות, עונה להם העם הנבחר: כל עוד שלא תוכיחו שאתם גויים, לא נוותר על ה„מציאה" שנלכדה ברשתנו!

— היש השפלה לעמנו גדולה מזו?!

ועוד נקודה עקרונית: לצערנו מוכרח להאמר כי החוק הנזכר חותר תחת יסודות הדימוקרטיה, ועומד בסתירה לחוק הבין־לאומי, המקובל גם בין האומות. יצירה זו היא בלתי חוקית ובלתי ליגלית — ומכמה טעמים:

1. כשנכרי רוצה להתקבל לעם ישראל, פתוחות לפניו כל האפשרויות לעשות זאת ע"י שיעבור את הליכי הגיור הנהוגים מזה אלפי שנה עפ"י דת ומסורת ישראל — כהלכה. לעומת זאת נרשם כיהודי — זה שלא עבר את הגיור המקובל בהלכה. רישום כזה הוא מעשה אלימות, המכריח את כל העם להכניס בתוכו ענפים זרים נגד רצונו.

2. עם כל הכבוד וההערצה שאנו רוחשים לחברי הכנסת, יש להם הסמכות המלאה לדון בכל העניינים הקשורים במדינת ישראל, ולקבוע את חוקיה. ברם, אין להם כל סמכות לקבוע את חוקי עם ישראל. וכאשר חברי הכנסת מנסים להתערב בענין שלא שייך לתחומם ולקבוע „מיהו יהודי", הרי זה פשוט בלתי חוקי: לחברי הכנסת יש סמכות לקבוע „מיהו אזרח ישראלי", אבל לא לקבוע „מיהו יהודי". כשם שארכיטקט לא מנסה להתערב בשאלות רפואה ומתמטיקאי בניתוח מסובך, כך לא יכולים צירי מפלגות להתערב בעניני דת.

— נקודה זו היא ברורה אפילו באם כל חברי הכנסת היו יהודים. על אחת כמה וכמה, כאשר בין מאה ועשרים חברי הכנסת ישנם גם כאלו המשתייכים לעמים זרים — ואף על פי כן הועמדה גם בפניהם השאלה „מיהו יהודי" (וקבלו זכות הצבעה שווה לשאר חברי הכנסת, ובאם חילוקי הדעות שבין חברי הכנסת היהודים היו מחצה על מחצה — היו הם המכריעים בזה!) שעובדה זו כשלעצמה — נתינת ההכרעה בשאלת מיהו יהודי לידי נכרים — נוסף לחילול כבוד ישראל — הריהי פשוט בלתי חוקית ובלתי ליגלית!

3. גם הסמכות שישנה לחברי הכנסת לדון על עניני המדינה היא אך ורק בגלל שהם דוברים בשם האזרחים שבחרו בהם, כלומר: זכות ההצבעה בנוגע לכל עניני המדינה היא לכל האזרחים, ורק מטעמים טכניים סודר בית הנבחרים, שכל אזרח יוכל להשמיע בו את דעתו ע"י נציגו, הדובר בשמו.

ולכן כאשר הממשלה קובעת חוק לפי דעתם הפרטית של חברי הכנסת בניגוד לדעתם של רוב האזרחים.

— ב„משאל עם" שנערך לאחרונה ע"י „גלופ פול", הביעו, כידוע, ששים ואחד אחוז מהתושבים את רצונם, שיוכר רק גיור כהלכה, אחד עשר אחוז ענו שזה לא נוגע להם, ורק 28 אחוז ענו שרוצים שיוכר גם גיור שלא על פי ההלכה. דהיינו למעלה משני שליש של התושבים שהביעו דעתם בנדון, רוצים שיוכר דוקא גיור כהלכה —

ולכן קביעת חוק נגד רצונם של רוב האזרחים — הרי זה פשוט בלתי ליגאלי.

4. אין זה יותר בגדר סוד, כי השמטת המלה „כהלכה" בכוונה להכיר בגיור שלא עפ"י הלכה, נעשתה ע"י שר מסוים מדעת עצמו, ללא ידיעת חבריו בממשלה, ואף ללא ידיעתה של ראש הממשלה! כפי שהיא בעצמה העידה בפניהם של שר הפנים המנוח מר ח.מ. שפירא ז"ל — ויבדל לחיים טובים — נשיא המדינה מר זלמן שזר, כרשום בפרוטוקול ישיבת מועצת הרבנות הראשית מיום ערב ר"ח סיון תש"ל. ורק כאשר הובא החוק לקריאה בכנסת זכה לאישורה בקולות צירי הקואליציה שחייבים להסכים לכל חוק המובא בפניהם, מחמת האחריות הקואליציונית הכפויה עליהם, כידוע. מכאן — הסכמתם לחוק, וזוהי הסיבה להגנתם עליו במשך כל הזמן, כאילו היה זה ענין שמפלגתם דוגלת בו בעצמה.

בשם מאות אלפי יהודים בארץ ובתפוצות, אנו שואלים: מנין לכם הרשות, לעשות צעד כזה נגד רצונם של רוב האזרחים?! האם לזאת קוראים דימוקרטיה?! האין זה פשע מצפוני „להגניב" חוק מבעד לדלת האחורית ללא ידיעת כב' ראש הממשלה, ותוך ידיעה כי בעבר כבר נעשה נסיון כזה, וממשלת ישראל החליטה להורידו מעל סדר היום לאחר שהוזהרה על הסכנה שהוא טומן בחובו לקיום עם ישראל בכל העולם?!

שר נכבד, אנו מאמינים כי חקיקת החוק נעשתה על ידכם מתוך כוונה טהורה ורצויה, והיתה אפשרית רק משום שלא עלו על דעתכם הסכנות החמורות שהוא טומן בחובו. אנו בטוחים כי עכשיו גם אתם מכירים במשגה החמור שנעשה, וכי כשר בממשלה, גם אתה, תפעיל את מלוא השפעתך להביא מיד לידי תיקון החוק בצורה שיבטיח את קיום עם ישראל בעתיד.

בכבוד הראוי,

האיגוד למען קיום היהדות
COMMITTEE FOR JEWISH SURVIVAL
132 NASSAU ST. NEW YORK, N.Y. 10038
U. S. A.

(מ.)

מעריב לספורטאים

המוקדים – במחזור השבת בליגה הלאומית בכדורגל:
„דרבי" חיפני וירושלמי ו„משיכה שמשונית" למכבי ת"א

— מאת כתב „מעריב לספורטאים" —
מחזור המשחקים ה־23 בליגה הלאומית בכדורגל, ...רך השבת, כולל מבחר מגוון של משחקים, לרבות משחקי „דרבי" חיפני וירושלמי („בגלות") — אבל ; שאת שני מוקדי המחזור נוכל למצוא בצמרת ...תית, בהן יתקיימו שני מאבקים בעלי השיבות רבה.

...ור שהגיה בשלום מכפר־ (נקודה במשחק חוץ), ...צב מחר המובילה, קבוצת תל־אביב לפני משוכה ; נוספת — שמשון ת"א. ...שמשון לא הרשימה ב־ ...קה האחרונים, והרכבה ...בשל פציעות, אך האתגר ...ו מכבי ת"א ידרבן בודאי ...שמשונים למשחק שאפ־ ...כפי שהיה בסיבוב ה־ ...ן, כאשר ההתמודדות נס־ ...; בתיקו־אפס.

...היהק־הרזק במאיפות אליפות, יערך קרב מפ־ ...ח הריף בין שתי הקבוצות ...מנהלות ביניהן מאבק ...שני להיחלצות מן המקום ...־15. בית"ר ת"א תארח ...ה הפועל חדרה באיצטד־ ...ן הפועל פ"ת, והתוצאה ...שחק זה עשויות לקבוע — ...פחות לזמן הקרוב — מי ...ימצא במקום שדינו ירי־ ...ה.

...שחק הראשון שנערך ב־ ...ן נסתיים בתיקו־אפס. מחר ...ן יותר סיכויי בית"ר ...ע בצחון במגרשה הביתי, ...י ההתמודדות הקשה צפוי ...ם להסתיים ללא הכרעה, ...תולשתה של התקפת ...ר.

...ומנות להינתק מעט מן ...זית הסמוכה אליה כל כך, ...ן השבת לקבוצת הפועל ...המאורות במשחק מוקדם ...מריות „בלומפילד" את בני ...ה. בני־יהודה נראית כמי ...לימה עם ירידתה, ומנסה ...עתה להקנות נסיון לצעי־ ...הפועל ת"א עדיין לא ...התרה מן המשבר הפוקד ...ה, אבל נסיונם העדיף של ...ניה, עשוי להספיק להם. ...„דרבי" חיפני יפגיש את ...חפועל, לשהיא במקומת זר־ ...ה לא דעה אל המקום ...ראשון, ומכבי למשתולת ...היתלש מן תחתית „על

ה ל י ג ה ה ל א ו מ י ת ב כ ד ו ר ג ל (לאחר 22 משחקים)		
1. מכבי ת"א	30—16	31
2. הפועל חיפה	29—13	28
3. בית"ר ירושלים	25—12	28
4. הכח רמת־גן	29—22	27
5. מכבי נתניה	33—23	25
6. הפועל ירושלים	23—19	24
7. הפועל כ"ס	30—21	23
8. מכבי יפו*	18—16	21
9. הפועל פ"ת*	20—21	21
10. הפועל ב"ש*	22—23	21
11. שמשון ת"א	19—23	21
12. הפועל ת"א	19—25	18
13. מכבי חיפה*	16—24	18
14. בית"ר ת"א	14—23	16
15. הפועל חדרה	9—21	15
16. בני־יהודה	10—34	11

* למכבי יפו, הפועל פ"ת, הפו־ על באר־שבע ומכבי חיפה — 21 משחקים.

הנייר" אין ספק שהפועל מוכה יותר, ובסיכויה קיי־ פים, אלא אם כן גם כתי־ יפעלו בהיפה זוקי ה„דרבי" הירוקים, ואז גם תיקו לא יפתיע.

„דרבי" נוסף שיתקיים, הוא ה„דרבי" הירושלמי הידוע, ש־ מור יאבד הרבה מן האוירה האופפת אותו, מכיוון שהוא ייערך ב„גלות" איצטדיון „ב־ לומפילד". בשל „עונש ריחוק" ללא קהל שהוטל על הפועל ירושלים. בעלת המגרש, ה־ פועל פ"ת, תארח את הכח־ מכבי ר"ג, ואם תצליח הכח להציג יכולת כפי שעשתה ב־ באר־שבע, היא מסוגלת לחזור מפ"ת מנצחת.

במצב קשה תימצא השבת האלופה מכבי נתניה, היוצאה לבאר־שבע, עם מוראל מעורער והרכב חסר. במשחק השמיני צפוי מאבק שקול בין הפועל כפ"ס ומכבי יפו, שתי קבוצות שתוצאת תיקו, אהובה עליהן.

„פרמיית" הנצחון 10 ק"ג אבוקאדו

— מאת שמואל סרן —

קבוצת כדורגל חדשה — בעלת הרכב מעניין ומקורי, וכמה עובדות נוספות העושות אותה מיוחדת במינה — ההלה פועלת בימים אלה במסגרת הליגה הסדירה, מטעם ההתאחדות לספורט.

הקבוצה, הפועל קבוצת שילר, מופיעה כיום בליגה ב' מחוז דרום. היא נוסדה על־ידי שחקני־עבר מצטיינים בכדורגל הישראלי, שהחליטו לחזור לפעילות, לאחר כמה שנים של „פנסיה".

בין מיסדיה יעקב סנדלר, מאמן הנבחרת הלאומית; חיים ארנון — מאמן קבוצת הפועל רמת־גן; גדעון (גיגי) כהן, מרדכי מוקפי ועהוד לאור — שהיו שחקני נבחרה מצטיינים בעבר.

כן הצטרף לקבוצה מאמן הכדורגל של הפועל מרמורק, יהודה הוד, המגלה יכולת טובה גם בכדורגל. חמישה שחקנים נוספים הם חברי קבוצת שילר רוזבות.

כבר במשחקיה הראשונים גילתה הקבוצה יכולת טובה והבקיעה שערים רבים — בליגה ובגביע. יודעי־דבר אומרים, כי לאור רמתם של השחקנים, הם עדיין יכולים לשחק בהצטיינות בליגה הלאומית...

„אנו חותרים לזכיה בגביע ישראל" — סיפר מאמן הנבחרת יעקב סנדלר.

כפרס על השגיה (אחד האחרונים שבהם היה בגביע — נצחון 32—19 על מכבי הר הכרמל מליגה א') קיבל כל שחקן „פרמייה" מיוחדת: 10 ק"ג אבוקאדו, מקבוצת שילר...

בתצלום: עומדים מימין לשמאל — מרדכי מוקפי, גדעון כהן וחיים ארנון; כורעים — יעקב סנדלר, יהודה הוד ועהוד לאור.

מבצע חייר" של סר אלף ראמזי

בוס" של הכדורגל האנגלי עלול לשלם בראשו במקרה של הפסד חוזר לגרמניה

— מאת י. פינקלסמן, סופר „מעריב" בלונדון —
משחק הגומלין בגביע אירופה לאומות, בין אנגליה ...רב־גרמניה שיערך בשבת בברלין, הוא מבחן לא רק ...ירה, אלא גם למנהלה, סר אלף ראמזי, שזכה לביקורת ...צה ביותר. ההפסד 1—3 לגרמניה בוימבלי, במשחק ...שון ביניהן בשלב רבע הגמר של הגביע האירופי, ...בנבחרת הלם לא קטן מזה שהיה אחרי הנצחון המפ־ ...ה של נבחרת הונגריה של פושקאש על אנגליה 6—3 ...באצטדיון ווימבלי ב־1953.

...ום סבורים הכל שיש ל־ ...ית האנגלית מטרה לתקוף ...חק הגומלין. עדיין נשמעת ...דת על הרכב הנבחרת. ...ן שואלים הכל מדוע הח־ ראמזי להופיע למשחק כה ...ב עם שחקנים עייפים ו־ ...אים מכדורגל כמו מרטין ...ס וגיף הארסט, מבקיעי ...רים של אנגליה בגמר ה־ ...ו העולמי לפני 6 שנים. ...מומחים הצביעו על כך ...רכב נגד גרמניה ב„ומב־ ...הופיעו שלושה בקשרים ...אף לא קיצוני טבעי אחד, הסרונו של בלם־מבביא ...והר את ההגנה לתסיבה ...ג.

...אבזי קבע כי בובי מור ...ק בתפקיד בלם ושחקן זה סגרם לשתי שגיאות חמו־ ביותר שעלו לאנגליה ב־ ...אם המשחק. ...ענין כי גם בעבר היו

למנהל הנבחרת האנגלית שגי־ אות טאקטיות ואחרות, אולם כל עוד ניצחה הנבחרת, נת־ קבלו הדברים בהבנה על ידי המבקרים והאנגלים. בכל זאת נמצאו כמה מומחים כמו מל־ קולם אליסון, מנהל „מנצ'סטר סיטי", שבאופן מתמיד ביקרו חריפות את ההרכב של ראמזי ואת הדרך שבה תיפקד את שחקניו בתפקידים השונים.

עתה, לאחר שהנבחרת לא האירה פנים בתקופה האחרונה, והתוצאות היו גרועות — שלא לדבר כבר על הכשלון המוחץ לגרמניה — שוב נשמעת הרי־ קת השיניים של ה„זאבים". הכל מוכנים ממש לבלוע את סיר אלף.

בעמנים באנגליה גם קולו־ תיהם של אלה הדורשים לסלק את ראמזי מתפקידו, כיוון ש־ לדעתם אין לו עוד מה להועיל ולהתרום לנבחרת. מאשימים

אותו בכך שאימץ לעצמו מש־ חק שכבר אבד עליו הכלח, כדורגל שאין בו כל יופי. מא־ שימים אותו בכך שהוא ממשיך לתת אמון בשחקנים כמו פי־ טרס, הארסט ובובי מור — שכבר אינם בכושר ואולי כבר עבר זמנם.

המבקרים אומרים ש„נבחרת אנגליה חייבת להיות הטובה ביותר בעולם. בליגה האנגלית יש קבוצות כמו „לידס" ו„דרבי" שהן בלי ספק הטובות בעולם.

על נבחרת אנגליה לשחק כדור־ רגל תוקפני יפה ומהנה. אולם הנבחרת האנגלית אינה עושה כן והיא יורדת מנוצחת או מסיימת בתיקו עם נבחרת בי־ נונית כמו שוייץ".

סיר אלף ראמזי מאשים את מועדוני הכדורגל בכך שהם אימצו לעצמם את הגישה ש־ הקבוצה חשובה יותר מהנבחרת הלאומית והשחקנים אינם מו־ פיעים לאימונים מיוחדים. הוא אפילו טען, כי קבוצות „מעוד־

דות" שחקנים להמנע — כך שלא יוכלו להתאמן ולשחק בנבחרת. יתר על כן, טוען ראמזי: האירועים הבינלאו־ מיים מתקיימים בדרך כלל לקראת סוף העונה, לאחר ש־ קבוצות הליגה כבר תשושות מן המאבקים לאליפות.

אולם טענותיו של ראמזי אינן מתקבלות ואינן מעוררות כיום כל רושם. הכל יודעים בימים אלה כי המבחן הגדול שלו יהיה בברלין.

בשבוע שעבר נשר מההרכב פראנסיס לי מ„מנצ'סטר־סיטי" שהתמוטט בגלל עייפות. שחקן זה היה הטוב שבחלוצי אנגליה.

הכל יודעים שהגרמנים משח־ קים כדורגל מצויין. אנגליה תצטרך להתעלות לגבהים כל יאמנו, כדי למחוק פיגור של שני שערים. זוהי משימה כמעט בלתי אפשרית.

אם לא תצליח — תישמע בקול רם הקריאה להדיח את ראמזי. הוא ישלם בראשו בעד השערים שהספוג נבחרת אנ־ גליה.

מעטים הם המומחים הסבו־ רים שאנגליה תצליח בברלין, או כפי שהגדיר זאת סיר אלף במלים: „זהו המשחק הקשה ביותר בחיי".

הבוגרים - לליגה א' הנוער - אלופים

בעוד קבוצת הבוגרים של הפועל חיפה נפרדה מן ה־ ליגה הלאומית בכדורסל, ל־ אחר שתפסה מקום אחרון בטבלה — הוכתרה כבר קבו־ צת הנוער של האגודה ב־ תואר אלופת הליגה הצפונית. לאחר שלא הפסידה ב־16 משחקיה והיא תתייצב ב־20 בחודש, בחולון, למשחק ה־ גמר להכתרת אלופת הנוער של ישראל נגד קבוצת הנוער של מכבי תל־אביב, אלופת

מחוז הדרום (רק הפסד אחד מ־18 משחקים — להפועל ירושלים).

בעוד שבקבוצת הפועל חי־ פה אין כוכבים בולטים ב־ מיוחד — מופיעים בשורות נערי מכבי תל־אביב כמה שחקנים מנבחרת הנוער, כולל מיקי ברקוביץ, דניאל שאבי (הגבוה בשחקני הנוער בישר־ ראל — 2.00 מטר) ומרדכי ארואסטי.

לאן השבת בספורט? • לאן השבת בספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

...הפועל פ"ת — הכח ר"ג (האיצטדיון בפ"ת, 14.00)
...בית"ר ת"א — הפועל חדרה (האיצטדיון בפ"ת, 16.00)
...הפועל חיפה — מכבי חיפה
...הפועל ירושלים — בית"ר י־ם („בלומפילד", 10.30, ללא קהל)
הפועל ת"א — בני יהודה (בלומפילד, 14.00)
...מכבי ת"א — שמשון ת"א („בלומפילד", 16.00)
...הפועל ב"ש — מכבי נתניה
הפועל כ"ס — מכבי יפו
(השעה הראשית למשחקים 16.00)

ליגה א' צפון

...בני־יהודה — הפו. בתליאל
...גרש הפו. פ"ת ישן, 10.30)
...א. סבריה — מכבי הרצליה
...א. ק. שמונה — הפועל עכו
...ירת הכרמל — בית"ר נתניה
הפו. נתניה — הפו. ק. חיים
מכבי פ"ת — הפועל ר"ג (האיצטדיון בפ"ת, 10.30)
הפועל נהריה — מגדל העמק
הפועל הרצליה — בני נצרת

ליגה א' דרום

הפו. בית־שמש — שעריים
הפו. ק. אונו — הפו. בת־ים
הפועל לוד — מכבי בת־ים
הפועל אילת — הפועל חולון
באר־יעקב — הפועל אשדוד
מרמורק — בית"ר רמלה
הפו. אשקלון — הפו. ראשל"צ
הפועל יהוד — רכת־צביד

ליגה ב' צפון א'

בי. תל־חנן — הפו. ק. אתא
מכ. ק. ביאליק — הפו. עפולה
הפו. אפיקים — הפו. תל־חנן
הפועל חצור — כפר רופין
הפועל ק. ים — כדה נהום
הפועל צפת בי. ק. שמונה
בית"ר עכו — בית"ר טבריה
בי. נהריה — בי. פ. העמק

ליגה ב' צפון ב'

מכ. פ. חנה — מכבי השרון
אבן יהודה — בי. בנימינה
אהוה חיפה הפו. פ. חנה
הפו. הל־מונד — הפו. ז. יעקב
גבעת חיים בי. דב נתניה
מכ. ז. יעקב — בית אליעזר
הפו. בנימינה — מכבי חדרה
הפועל רעננה — גבעת אולגה

ליגה ב' דרום א'

בי. חולון — הפו. אור־יהודה
הפועל רכלה — הפו. ר. העין
מכבי השקמה — מכבי חולון
הפו. גני־תקוה — כפר שלם
הפו. ג. שמואל — בית"ר ר"ג
בית"ר יפו — הפועל צפון
בי. בת־ים — הפו. כ. כאסם
הפו. גנתון — הפו. ר. השרון

ליגה ב' דרום ב'

הבירה י־ם — מכבי ק. גת
בי. אשדוד — הפו. דימונה
נס־ציונה — בית"ר אשקלון
מכבי רחובות — הפועל ירוחם
מכבי ב"ש — בית"ר ב"ש
מכבי יבנה — הפו. ק. מלאכי
מכבי אשקלון — הפו. אופקים
הפועל שדרות — ביה"ר לוד

אתלטיקה

מחר בשעה 5 אחה"צ תיערך במכון וינגייט תחרות אתלטי־ קה פתוחה המיועדת לבוגרים, בוגרות, נוער ונערות.

כדורמים

טורניר כדורמים לקבוצות נוער עד גיל 18 יתחיל מחר ב־9 בבוקר בבריכת ביה־יצחק.

שייט

בחוף בית יבאי תיערך מחר ב־9 בבוקר תחרות שיוט ל־ סירות בדגמים „420" „קרוזל" ו„לוויתנית".

סיוף

בבית הנוער בצפת תיערך מחר אליפות ישראל לנוער ל־ בודדים בחרב. התחלת התח־ רות ב־10.

משקולות

אליפות ישראל לנוער עד גיל 20 תיערך מחר ב־10 ב־ בוקר בבית התרבות ברמת צבידר.

כדורעף

ליגה לאומית

אליצור ת"א — הפו. אילון (8)
עיאן הגפרך — הפו. הגור (7)
עין שמר — גוש זבלון (7)
שריד — חגיתה (6.30)
בית־זרע — הבצפיל (7)
תעזן — הפו. קרית־אונו (6.30)
(כל המשחקים במוצ"ש)

כדורסל

שני משחקי חצי־גמר בגביע איגוד הכדורסל לנוער יהיו בליל־שבת במגרש הפועל גב־ עתיים. ב־7 כגיחד — מהדוד רכלה. 8.30 — בית"ר ת"א — הפועל בני־ברק.

בנק לאומי לישראל בע"מ
הנהלה מרכזית

מודיע כי

מחלקת אשראים לחקלאות והתישבות
[כולל הצוות לאשראי מרוכז]

תועבר

ביום ראשון, א' בסיון תשל"ב (14.5.72)

לרחוב יהודה הלוי 38, קומה ב', תל־אביב טלפון 53111

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ
מכרז 36/72

נטיעות בגן הפסגה

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ מודיעה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע העבודות לפי המכרז הנ"ל
את חומר המכרז אפשר לקנות במשרדי החברה, סימטת מזל דגים 17, יפו העתיקה, (טל. 829429 — 828006), החל מיום ראשון 14 במאי 1972 בשעות לפני הצהרים תמורת 50 ל"י (התשלום שלא יוחזר).
כל המעוניין להשתתף במכרז זה יגיש לחברה את הצעתו עד ליום שלישי 6 ביוני 1972 בשעה 12.00 בצהריים במעטפות סגורות וחתומות, לתיבת המכרזים של החברה (בכתובת הנ"ל) בצרוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך הצעתו.
הרשות בידי החברה שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.
דן ברלי — מנהל החברה
12.5.72

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ
מכרז 37/72

עבודות הריסה

החברה לפתוח יפו העתיקה בע"מ מודיעה בזאת על קבלת הצעות מקבלנים לבצוע העבודות לפי המכרז הנ"ל.
את חומר המכרז אפשר לקנות במשרדי החברה, סימטת מזל דגים 17, יפו העתיקה, (טל. 829429 — 828006), החל מיום ראשון 14 במאי 1972 בשעות לפני הצהרים תמורת —.50 ל"י (התשלום שלא יוחזר).
כל המעוניין להשתתף במכרז זה יגיש לחברה את הצעתו עד ליום שלישי, 6 ביוני 1972 בשעה 12.00 בצהריים במעטפות סגורות וחתומות, לתיבת המכרזים של החברה (בכתובת הנ"ל) בצרוף ערבות בנקאית בשעור 10% מערך הצעתו.
הרשות בידי החברה שלא לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או כל הצעה שהיא.
דן ברלי — מנהל החברה
12.5.72

כאן הכוס המתאימה לכל מטרה.

איננו ממליצים להתנך להשתמש בכוס שלנו, כי היא פשוט לא תישבר. אולם, מלבד רגע מיוחד זה, בכל יום ובכל שעה עומדים לרשותך ולהנאתך כלי בית המרהיבים של "חוליות".
כוסות, צלחות, מגשים, דליים, ועוד עשרות סוגי כלי בית של "חוליות" כולם מעוצבים להפליא ועשויים מחומר פלסטי מעולה, כולם באיכות מעולה ובמחיר סביר.
כלי בית של "חוליות" זכו באמתכם והדרגו על ידכם במשאל דעת קהל כטובים ביותר.

כדאי לקנות מוצרי חוליות!
תעשית פלסטיקה חוליות

פלסטיק

המפעל: קבוצת שדה נחמיה ד.נ. הגליל העליון טל. 067-40736/57
המחסן: ת.א. רח' המלך גורג 18 ג' סמטה אלמונית 7 טל. 285464

מרטון שפר / סמרוי שבה

هكذا من الاصل

مكذا من الامل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • •

תיאטרוני ישראל

התיאטרון הלאומי הבימה

הצגות בכורה
צוואתו של כלב
קומדיה
תל־אביב, האולם הגדול
מוצ"ש 13.5 ב־8.30
יום א' 14.5 ב־8.30
יום ב' 15.5 ב־8.30

ליל העצמאות של מר ישראל שפי
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 13.5 ב־8.30
יום א' 14.5 ב־8.30
יום ב' 15.5 ב־8.30

הצוענים של יפו
הצגה אחרונה
תל־אביב האולם הגדול
יום א' 28.5 ב־8.30

סעמפניון
תל־אביב האולם הגדול
מוצ"ש 20.5 ב־8.30

הבית
תל־אביב האולם הקטן
מוצ"ש 20.5 ב־8.30

התיאטרון הקאמרי

הצגת בכורה
השבוי בקומה ה־14
קומדיה
מאת ניל סיימון
מוצ"ש 13.5 תל־אביב
יום א' 14.5 תל־אביב
מוצ"ש 20.5 תל־אביב

הסוחר מונציה
הצגות אחרונות
מוצ"ש 13.5 ירושלים
יום ב' 15.5 תל־אביב

הן לא תקחוהו עמך
קומדיה
התיאטרון העירוני חיפה
יום א' 14.5—20.5
יום ג' 23.5 תל־אביב

היהודי רוצה לברונקס
מוצ"ש 13.5 ב־11 צוותא
הצגת תיאטרון חיפה

המושבה שלנו
יום ג' 16.5 תל־אביב

התיאטרון העירוני חיפה

חפץ
"...בהשראת, כוכבה ובהשתתפות כל יבני"
א. עוז, "הארץ"
מוצ"ש 13.5 ירושלים
יום א' 21.5 אילת השחר
יום ג' 23.5 צוותא ת"א
יום ה' 25.5 צוותא ת"א
מוצ"ש 27.5 חיפה
בשיתוף עם התיאטרון הקאמרי

השבוי בקומה ה־14
יום ג' 23.5 חיפה
יום ד' 24.5 חיפה

המושבה שלנו
2 הצגות בתל־אביב
יום ג' 16.5 הת. הקאמרי
יום ד' 17.5 הת. הקאמרי
יום ד' 24.5 באר־שבע
הצגת התיאטרון הקאמרי

הן לא תקחוהו עמך
יום א' 14.5 חיפה
יום ב' 15.5 חיפה
יום ג' 16.5 חיפה

פרסום בבלקין

התיאטרון הלאומי **הבימה**

צוואתו של כלב

קומדיה

הצגות בכורה
תל־אביב, האולם הגדול

מוצ"ש 13.5 ב־8.30	יום ב' 15.5 ב־8.30	יום ד' 17.5 ב־8.30
יום א' 14.5 ב־8.30	יום ג' 16.5 ב־8.30	יום ב' 22.5 ב־8.30

תיאטרון **גיורא גודיק** מציג

לה מוסקטה
(או: שלושה אוחזים בציצית)
למבוגרים בלבד
רמת הכובש מוצ"ש 13.5 ב־9.00
תל־אביב "בית ארלוזורוב" (אהל) יום א' 14.5 ב־8.30
ראשל"צ "תפארת" יום ב' 15.5 ב־9.00

תיקי דיין
בהצגת יחיד
בהשתתפות להקת הפלטינה
הרצליה "דוד" הערב 12.5 ב־9.00
ירושלים "מיטשל" מוצ"ש 13.5 ב־8.45
בתים "בתים" יום ב' 15.5 ב־9.00
תל־אביב "בית ארלוזורוב" (אהל) יום ג' 16.5 ב־8.30
רמלה "המגדל" יום ד' 17.5 ב־9.00

במזל דגים
קומדיה מוסיקלית
חולון "רינה" הערב 12.5 ב־9.00
ת"א "אלהמברה" מוצ"ש 13.5
מפעל אמנות לעם
עלמה "בית העם" יום א' 14.5 ב־7.30
בית ברל יום ב' 15.5
פ"ת "שלום" יום ג' 16.5 ב־9.00

פרסום בבלקין

במזל דגים
3 שבועות אחרונים

התיאטרון הסטודיו מציג:

הלהיט הבינלאומי
אתי הגנרלית

במינכן, המבורג ועכשיו ברלין
בקרוב: יוהנסבורג ד' אפריקה
ברודווי ארה"ב
מאת: אלי שגיא
בימוי: יואל זילברג

שנה שניה בישראל

עם גבי עמרני — נורית כהן

קרית ביאליק "סביון" הערב 12.5 ב־9.00
נס־ציונה "אמפי" מוצ"ש 13.5 ב־8.30
תל־אביב "נחמני" יום ב' 15.5 ב־8.30
קרית אתא "שביט" יום ג' 16.5 ב־8.30
ירושלים "מיטשל" יום ד' 17.5 ב־8.30
מכירת כרטיסים בת"א "עתיד" וביתר המשרדים.
מוסדות וארגונים יפנו ל"עתיד" טל. 31688 ת"א

תיאטרון עידן מציג

הקומדיה ששברה את כל השיאים
עם
מאיר מרגלית / אבנר חזקיהו

החייל האמיץ שוויק

חיפה "שביט" הערב 12.5 ב־8.30
תל־אביב "נחמני" מוצ"ש 13.5 ב־8.30
צמח "אמפי" יום א' 14.5 ב־9.00
מעלות "מעלות" יום ב' 15.5, אמנות לעם
ירושלים "בית העם" יום ג' 16.5 ב־8.30
ת"א בית ארלוזורוב (אהל) יום ד' 17.5 ב־8.30
כרטיסים: ת"א "עתיד", טל. 31688 ובכל המשרדים

הערב ומחר מוצ"ש ב"גן־הוואי"
להקת "הצליל הגבוה"
מחירים עממיים

מצלמות ומסרטות
בלי מכס לעולים
פוטו ספורט
בן־יהודה 8, ת"א.

התיאטרון העממי א. דשא (פשנל) מציג:

הערב

האידיוטית — כפר סבא "עמל" ב־9.00
הקורקבן — גבעתיים "הדר" ב־9.00
הגשש החיוור — באר־שבע "קרן" ב־9.00
לוּבין פסטה — בקרוב

מחר

האידיוטית — ת"א "דקל" ב־7.45
הקורקבן — ת"א "דקל" ב־9.45
הגשש החיוור — נוה שאנן "עממי" ב־9.00
הורים קשובה — בקרוב

תיאטרון **יובל** מציג:

השטן ואשת האכר

תל־אביב בית ליסין מוצ"ש 13.5 ב־9.30
ת"א בת דור אבן גבירול 30 יום ג' 16.5 8.30
כפר יהושע יום ה' 18.5 9.00
חיפה "שביט" יום ו' 19.5 9.00

עורך: דן אלמגור ● במאי: נתב לויתן
עם אמנון ברזון, מיכל טל ורפי גרנות

קרוסלה 2

2 הצגות בכורה

עם: יורם בוקר, שמואל ליבנה, מרים פסקלסקי

תל־אביב "צוותא" יום ו' 12.5 בחצות
יום שבת 20.5 ב־10.30

ירושלים החאן 13.5 ב־9.00
אפיקים יום ה' 18.5 ב־9.00
עין המפרץ יום ו' 19.5 ב־9.00

בשתוף עם צוותא

כרטיסים ב"לאן" וביתר המשרדים

בואו לבלות במתקני הלונה־פארק

גלגל ענק, קרטינג, רחף, קיר המוות, מתקני בידור, שעשועים ועוד.

הלונה־פארק פתוח כל מוצ"ש מצאת השבת עד חצות.

תחבורה: מהתחנה המרכזית: קו 28 דן, אגד 526
מצפון ת"א — קו 22
מיפו דרך התחנה המרכזית ורמת גן 42
מהתחנה המרכזית — אגד קו 76

בית העם באר־שבע
טל. 4848

לשוחרי התיאטרון הטוב נוסח "צוהתא" —
5 הצגות למנויים בבית־העם

מוצ"ש 27.5.72	פרחים מפלסטיק
מוצ"ש 3.6.72	רוזנטה חוזר משדה הקרב
מוצ"ש 10.6.72	המגדל הנוטה אל צדו
מוצ"ש 24.6.72	במזל 13
מוצ"ש 8.7.72	הו, אמריקה, אמריקה

המנוי — 20 ל"י ל־5 הצגות
כרטיסים בבית העם

אשל הפילי

צוותא מציגה: הפקת שילה־ברנשטיין־כהן

אינה גורפינקל חוזרת אצל מיקולינסקי

מאת: אברהם רז
בימוי: אברהם ניניו
עם: מרים ברנשטיין כהן, יצחק שילה, חינה רוזובסקה, מיכאל רוזנבאום

עם מרים ברנשטיין־כהן:
הערב 12.5 כפר־סבא, ב. התרבות, 9.00
מוצ"ש 13.5 בית כה, ק. ביאליק, 9.00
יום ב' 15.5 צוותא, 9.00
יום ו' 19.5 ב. רוטשילד, חיפה, 9.30
מוצ"ש 20.5 צוותא, 8.00

הזמנת הצגות: אורה יריב 227902, 755810

צוותא לתרבות מתקדמת

טלפון הקופה: 250157

הערב 12.5 ב־8.30: ערב מוקדש ל"אוגוסט 1914" — ספרו החדש של א. סולז'ניצין. דברים: יהושע א. גלבוע, אהוד בן־עזר, א.ב. יפה. פרקי קריאה: ילמן לביוש.

בחצות: הפקת צוותא ותיאטרון יובל: "קרוסלה 2" — עיבוד ובימוי: יורם בוקר. עם: יורם בוקר, שמואל לבנה, מרים פסקלסקי.

מוצ"ש 13.5 ב־8.30: "רוזנטה חוזר משדה הקרב" ו"בילד רה" — מאת: אנג'לו ביאולקו. עברית: יונתן דובוסרסקי. בימוי: עדנה שביט.

ב־11.00: "היהודי רוצה לברונקס" ו"תור". מאת: ישראל הורוביץ. בימוי: עדנה שביט.

יום א' 14.5 ב־8.30: "יונה יונה" מאת: יורם מטמור. קומדיה בשני חלקים. במאי: ניסן נתיב. בבצוע הסטודיו למשחק.

יום ב' 15.5 ב־9.00: "אינה גורפינקל חוזרת" ו"אצל מיקולינסקי" — מאת: אברהם רז. בימוי: אברהם ניניו. משתתפים: מרים ברנשטיין־כהן, יצחק שילה, מיכאל רוזנבאום. לאחר ההצגה יתקיים דיון באנגלית בהשתתפות דב בר־ניר.

יום ג' 16.5 ב־7.30: פתיחת תערוכת 7 ציירים ערביים. בשיתוף עם האגף לתרבות של עירית תל־אביב—יפו, בחסות ובהשתתפות ראש עירית תל־אביב מר יהושע רבינוביץ, ראש עירית תבל השיך מוחמד עלי לעברי. דברי פתיחה: ד"ר אברהם רונן — הפקולטה לאמנות אוני' ברסיטת ת"א.

ב־9.00: יתקיים מפגש ודיון של ציירים יהודים וערביים בהשתתפות מבקרי אמנות, בהנחיית מוחמד ווזאד.

יום ד' 17.5 ב־9.00: ערב עיון לציון זכרו של צבי לוריא ז"ל. בהשתתפות: נחום גולדמן: "העם היהודי לקראת סוף המאה". הפותח: מרדכי בסוק.

חיפה מועדון התיאטרון
בית הבידור הכל

בהנהלת ארי צביאלי
רח' יוסף 42 טלפון 642542 660900

תכנית חודש מאי
ערב ערב פרס לימי א'
להקת הייצוג מדרום אמריקה
MEDINA MARESCO MUNOZ
רקודי פלמנגו סוערים
ג'ימי לויד הזמר הכושי הנפלא
אופירה גלוסקא
ריקי לייז עם תזמורת ה"דיאמים"
במוסיקה לריקודים
מיזוג אויר מלא

תיאטרון מחול **ענבל**

תוכנית חדשה

ירושלים "התאן", תכנית קאמרית	יום ד' 17.5 מ־8.30
צה"ל	יום ג' 23.5 ב־8.30
ירושלים "התאן", תכנית קאמרית	יום ד' 24.5 ב־8.30
ירושלים "התאן", תכנית קאמרית	יום ד' 31.5 ב־8.30
תל־אביב "בית ארלוזורוב (אהל)"	יום ה' 1.6 ב־8.30

כרטיסים במשרדים

התיאטרון הקטן מציג:
דליה פרידלנד (הבימה) **זאב רווח** (הקאמרי)

בוטיק השקרים

כתב וביים יואל זילברג

הערב חולון ארמון, יום ו' 12.5 ב־9.00
חיפה שביט מוצ"ש 13.5 ב־9.00
ת"א בית ארלוזורוב יום ב' 15.5 ב־8.30
חיפה הטכניון יום ד' 17.5 ב־8.30
חיפה אורה יום ה' 18.5 ב־9.00
באר שבע גילת יום ו' 19.5 ב־9.00
ירושלים מיטשל מוצ"ש 20.5 ב־7.15—9.15
תל־אביב בית ארלוזורוב יום א' 21.5 ב־8.30
צפת צליל, יום ב' 22.5 ב־9.00
חדרה חוף יום ג' 23.5 ב־8.30

כרטיסים: ת"א "לאן", "רוקוקו" וביתר המשרדים
ירושלים "כהנא" "לאן הערב"
חיפה "גרבר" "קופת מכבי"
הפצה ראשית "לאן" טל. 231655

מפיק: יצחק בן־ניסים (זיטו), טל. 244044

התאטרון בדים מציג
מחזמר מוסיקלי בשני מערכות

השוב הרע והנערה

מוז'יקה: בני אמדורסקי • ישראל גוריון
בליווי אכסנים גובלים

מאת אורי מור • במאי צדוק צרוקי • עיבודים אלכס ויס • מוסיקה שמואליק קראוס • תפאורה אריק סמית • תאורה בן ציון מוניץ • תנועה הליק דוד

תל־אביב — אולם בת־דור, אבן־גבירול 30
מוצ"ש 20.5 ב־8.30 ● יום ג' 23.5, ב־8.30 ●
מוצאי־שבת 27.5 ב־8.30
גבעתיים "הדר" יום ו' 26.5 ב־9.00

כרטיסים רוקוקו וביתר המשרדים.
מוסדות וארגונים יפנו לרוקוקו ת"א דיזנגוף 11, טל' 248824. משרד התיאטרון: ת"א, רח' גורדון 10, טל' 245497, 246522

קפה־מסעדה "גינתי"
כפר שמריהו

דרך השדות 32 טל. 937125
פתוח ערב ערב (פרט ליום ו')
משעה 17.00 עד לחצות.
מומחיות המסעדה:
STEAK DIANA FLAMBE
FONDUE — BOURGUIGNONNE
CREPE SUZETTE PECHE FLAMBE
גינה לחתונות, שמחות ולארועים חברתיים.
מתקבלות גם הזמנות לשרות בחוץ.
כשר למהדרין.

תיאטרון גיורא גודיק מציג

לה מוסקטה
(או: שלושה אוחזים בציצית)

בהשתתפות:
מוסקו אלקלעי אורה בר־און דוד סיטון דב

הצגות בכורה

רמת הכובש בית התרבות מוצ"ש 13.5 ב־9.00
תל־אביב "בית ארלוזורוב" (אהל) יום א' 14.5 ב־8.30
ראשל"צ "תפארת" יום ב' 15.5 ב־9.00
באר־שבע "בית העם" יום ג' 16.5 ב־9.00
טבעון "יובל אורן"
ערב שבועות, יום ה' 18.5 ב־9.00

למבוגרים בלבד

תיאטרון
ביכורות

אגדות המזרח
שירי שווקים
ומשלי ערב

למבוגרים בלבד

הצגתם של
מייקל אלפרדס
ודן אלמגור

מוסיקה:
יוסי מר חיים

אלף לילה ולילה

בליווי תזמורת

בהשתתפות:
[illegible]
*
הצגות בכורה
לתושבי תל־אביב והסביבה

מחר — 13.5 בית הס. המורים 8.30
יום ב' 15.5, יום ד' 17.5 בית החייל 8.30
*
גבעתיים הערב — 12.5 שביט 9.00
פרדס־חנה יום ג' 16.5 דקל 9.00
קרית־ביאליק יום ה' 18.5 סביון 9.00
חולון ארמון 19.5 אשקלון רחל 23.5

החלה מכירת הכרטיסים בכל הארץ.
לתושבי תל־אביב: כרטיסים במשך חודש מאי במחירים מיוחדים 4.5 ל"י, 5 ל"י, 6 ל"י ב"לאן" — 231655 ובימר המשרדים.

המפיק: יעקב אימון

מועדון סטודנטים
"המפגש"
מכריז

תוכנית אומנותית
לערב שבת 12.5.72
* תזמורת "הכלניות"
עם הזמר רוני כהן
* אבי בהט
"מצחיקן" ובדרן
במוצ"ש 13.5.72
* תזמורת "הכפתורים"

שייקה אופיר

"המפגש"
רח' המסגר 5 פינת רח' התעשיה 9, קומה 4, ת"א
הכניסה לפי הצגת תעודת סטודנט

ערב ריקודים
עם כוכבים
לחברי
מועדון "ס"
וחבריהם
לסטודנטים ודתיים
ייערך במוצ"ש
13.5.72
בשעה 8.30 בערב
באולמי גיל
רח' גורדון 34, ת"א
בלוי תברתי מתנה
1. להקת הצמרת "נערי החצר".
2. הזמר הכוכב ג'ו
3. הזמרת המלהיבה גילה אדרי
4. שלישית נגל אמני מפוחית הפה
ועוד הפתעות...
מיזוג אוויר מלא

הועד למען החייל ת"א—יפו
רח' ויצמן 95, טל. 443266

השבוע
ב"בית החייל"
ע"ש יוסף ברק

מוצ"ש 13.5 9.00 בערב	"להקת הנח"ל בתוכניתה הוד דשהי"
יום א' 14.5 8.30 בערב	חוג לדיון ספרותי "סיפור פשוט" מאת ש"י עגנון
יום ב' 15.5 8.30 בערב	"אלף לילה ולילה" — תיאטרון בימות
יום ג' 16.5 8.30 בערב	"האידיוטית" — התיאטרון העממי
יום ד' 17.5 8.30 בערב	"אלף לילה ולילה" — תיאטרון בימות
יום ה' 18.5	ערב חג שבועות
מוצ"ש 20.5 7.30 בערב	"הגשש החוור" — התיאטרון העממי
מוצ"ש 20.5 9.30 בערב	"הגשש החוור" — התיאטרון העממי

כרטיסים להשיג בקופת קצין העיר ובערב האירועים בבית החייל. במוצ"ש נפתחת הקופה בבית החייל עם צאת השבת.

כרטיסי בידור לחיילים, לבתי קולנוע, תיאטרונים וכו' לכל ימות השבוע בקופת קצין העיר בשעה 11.00 עד 12.30 בבוקר ומ־16.30 עד 18.30 בערב. ביום ששי משעה 12.30 עד 14.00 אחה"צ.

הצגות קולנוע במוצאי שבתות בקופת קצין העיר רק לבתי קולנוע "אופיר" "סטודיו" ו"מוגרבי".

נשף ריקודים במוצאי שבתות
יתקיים באולמי "תחביב"
רח' אבן גבירול 68 ת"א
בלווי תזמורת חיל האויר
בניצוחו של רס"ן אריך טייך
ובהשתתפות הזמרים: אהוד שפלמן, שמעיה ליפא, איתן מסורי, הרצל והזמרות: שושנה סיעד והלן עמר.

זכות וזכיה בקנותך כרטיס הגרלה
של הועד למען החייל
כרטיסים להשיג בבית החייל, בדוכני מפעל הפיס ואצל מתנדבות הועד למען החייל.
מחיר הכרטיס — 4.— ל"י

תערוכת ציור של החייל נהרי דב
מתקיימת בפואייה התיאטרון בבית החייל רחוב ויצמן 60, ת"א. שעות הביקור בימי חול: — 16.00—19.00.

השבוע בבתי הקולנוע

ירושלים
במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 3.45, 7.00, 9.00
[illegible]

רמלה
[illegible] 9.15

לוד
בשעה: 7.00, 9.15
[illegible]

ראשון לציון
[illegible] 7, 9.15

נס־ציונה
[illegible] 6.30, 8.30

רחובות
בשעה: 7.00, 9.30
[illegible]

אשדוד
בשעה: 7.15, 9.30
[illegible]

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
[illegible]

אור־יהודה
[illegible] 7.15, 9.15

חיפה
במוצאי שבת: 6.45 — 9.00
בימי חול: 4.00—6.45—9.00
[illegible]

קרית־שמונה
[illegible] 6.15, 8.30
[illegible] 6.45, 9.00

חדרה
[illegible] 5.30, 9.00

פרדס חנה
[illegible] 7, 9

נתניה
[illegible] 7, 9.15

רעננה
[illegible] 7, 9.15

כפר־סבא
[illegible] 7, 9.30
[illegible] 7, 9.15

אופקים
[illegible] 7, 9.30

הרצליה
[illegible]

פתח־תקוה
בשעה: 7.15, 9.15
[illegible]

תל־אביב
[illegible] 7.15, 9.30
[illegible] 4.30, 7.15, 9.30
[illegible]

יפו
[illegible] 7.15, 9.15

בת־ים
[illegible] 7.15, 9.30
[illegible]

חולון
[illegible] 7.15, 9.30
[illegible]

קרית אונו
[illegible] 7, 9.15

קתדרא
במת צעירים דתיים לאומיים
בה.
במוצ"ש 13.5 ב־9.00 בבני ברית
נשף אקסקלוסיבי
לשחרור ירושלים
[illegible]

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א

מועדון
בר־אילן
יום שישי 12.5.72
בתכנית
* רומן שרון
* שלישית הטרובדים
* צביק'לה גליקמן
ריקודים לצלילי שתי תזמורות.
באולם הגדול.
תזמורתו המצויינת של
אורי כהן
באולם הקטן
שלישית הבי של
ניסים ימיני
מוצ"ש בשעה 21.00
ערב ענקים עם
* לואיג'י
* עדנה לב
* צביקה פיק
* עוזי פוקס
מנחה ומגיש
צביק'לה גליקמן
ליווי מוסיקלי
עוזי והסיגנונות
לאחר המופע ריקודים בבית הסטודנט.
הכניסה עם תעודת סטודנט לבד!

מועדון סטודנטים
"מפגש הכלניות"
מתכבד להזמין את ציבור הסטודנטים והדתיים
לנשף הפתיחה
שייערך במוצ"ש
13.5.72
בתוכנית האומנותית:
* תזמורת "הכלניות" עם הזמר רוני כהן
* אושיק לוי ולהקתו
* אילנה רובינא ולהקת או שכן או שלא.
"מפגש הכלניות"
רח' שתצינר 4 ת"א
(מאחורי אולמי לחיים מקביל לרח' המסגר)
הכניסה לפי הצגת תעודת סטודנט — סמינרים למורות / וגננות.

יוניי'מד טורס
מיולים עממיים בשבועות
אוטובוסים ממוזגים — הדרכה בעברית
* 3 ימים לאילת ושארם־א־שייך
כולל לינה בבתי מלון וארוחות
* לרמת הגולן יום אחד 19.5, 20.5
להר דב, מצפית, לפתחלנד והחרמון ובכביש החדש מסעדה, גונן, ראש פינה, 30 ל"י.
* לילדים הנחה
פרטים תל־אביב, רחוב אלנבי 3, טל. 50131, 50537

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטה בר־אילן, ר"ג

במוצ"ש כ"ט באייר תשל"ב, 13.5.72 בשעה 21.45 יופיעו באודיטוריום
* חוה אלברשטיין
* אברהם רון — אמן המשרוקית.
* יוסף כהן — איש הגומי
לאחר ההופעה ריקודים במועדון הסטודנטים עד שעה 1.00
הכניסה לסטודנטים בלבד. התחבורה מובטחת.

לידיעת בתי חרושת
לממתקים עוגיות
וביסקוויטים
[illegible]
MURRAY ALLEN IMPORTS INC.
[illegible]
המעונינים נא לכתוב לת.ד. 2103 אשדוד עבור "אלין".

תערוכת הצייר
שמואל שלזינגר

פתוחה בגלריה "בלטמן"
ת"א, רח' חיסין 5, פנת דיזנגוף,
בימי חול 10.00—13.00, 17.00—22.00,
במוצ"ש 19.30—22.00.

סם אנטוני
והזמורת הרקודים
במוצ"ש במועדון
"מעוז אביב"
כביש התערוכה, ליד צומת תל־ברוך, ב"בית בסרביה"
בתכנית:
המצחיקונת
שלומית סגל
נא לבוא בלבוש ערב ועם כרטיס חבר.

מועדון הסטודנטים
"בר־ברים"
ביום שישי 12.5.72
ערב ריקודים לסטודנטים
עם
חמישית המטרונומס
בקיבניה האבטוהית
גדי יגיל
בלווי תזמורת
[illegible]
"בר־ברים"
רח' בן־אביגדור 38
[illegible] 64
הל־אביב.

מפגש
גולן
מועדון סטודנטים וחברים מקיים
במוצאי שבת 13.5.72
נשף רקודים
לצלילי להקת
החוטאים.
בתכנית האמנותית
צביקה פיק
ותזמורתו
במוצאי שבת 20.5.72
הזמר היווני
טריפונאס
ותזמורתו
באולם "גל" המפואר
בריכת גלית ידידיהו

קולנוע שרון נתניה
טל 22909
ג'ין הקמן
הקשר
הצרפתי
אוסקר 72

מחר מוצאי־שבת
13.5.72
הקונצרט היחיד
בירושלים
בבנייני האומה 8.30
האנסמבל הקאמרי
משטוטגארט
בנצוחו של
קארל מינכינגר
כרטיסים: כהנא, ובקופה בערב הקונצרט.

סינרמה

ביג ג'ק
9.30—7.15

בדלתיים סגורות
מאת ז'אן פול סארטר
הערב 12.5 בית לסין ב־9.45
"הצגה שכולה מתח ודרמה"
מ. קוהנסקי, ג'רוזלם פוסט
כרטיסים להשיג ב"לאן", "קסטל", "הדרך" ובבית לסין טל. 253691

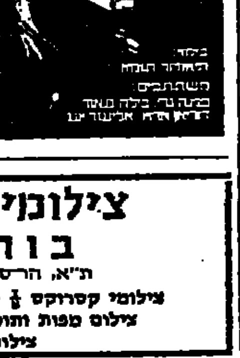

תיאטרון ירושלים
THE JERUSALEM THEATRE
תיאטרון עירוני חיפה
חפץ
מוצ"ש 13.5 ב־8.30
עם תום ההצגה יתקיים דיון פומבי
כרטיסים במשרדים ובערב בקופה.
תערוכת פריס
יום־יום עד 15.5
מ־10.00—1.00 4.00—8.00.
יום ששי 10.00—2.00
התחבורה קו 15
חנייה מובטחת

אגודת הסטודנטים
אוניברסיטת ת"א
קבוצת
אסקוריאל
מציגה
מי אתה
אנמואן
על פי הנסיך הקטן
הערב בשעה 10.00
ומחר מוצ"ש בשעה 10.00
בבניין מכסיקו
באוניברסיטת ת"א

למכירה בהזדמנות
סאאב סטיישן
1965
מנוע 1971 יד ראשונה.
טסט לשנה במצב מצוין.
פרטים טלפון 621955 — 615254 פרט לשבת.

להשכרה מיידית
קוטג'
(בבית דו משפחתי)
4½ חדרים דהוט
מלא + טלפון
וחמום מרכזי
בקרית־אונו
טל. 759265

לשידה
בכבוד
שקופיות
[illegible]
6543
22 37 46

תיאטרון מרתף
בקולנוע ס"צ
236605
"תחנה סופית"
הלילה 9.45
השלכות המלחמה ותוצאותיה
משני עברי המתרס
*
"זה מסתובב"
הצגות ה־500
הלילה 11.15

צילומי קסרוקס
בורוכוב
ת"א, הרסיני 5, טל. 615721
צילומי קסרוקס ⅝ + ½ גלוון. צילומי ITEK
צילום מפות ותוכניות הקטנות והגדלות.
צילום מסמכים.

תל־אביב
[illegible]
1971

مكذا من الاصل

هكذا من الاصل

מהאיטי לאילת - עם „נפטון"

מאת ברוך מאירי

רו'ה קוסטר, הוא מן השתם אחד ה־יחידים היכול להכ־ריז: נולדתי, גדלתי ואני עדיין חי — 24 שעות ביממה — בבית־מלון.

קוסטר, בן 28, הגיע אלינו מהאיטי, והיום הוא מנהל את מלון־הפאר של אילת, „נפטון".

את סיפור חיי — אומר רו'ה — צריך להתחיל עם אבא, יהודי טוב שברח בשנת 1940 מצרפת מולדתו, בהימלטו מ־ידי הנאצים. הגיע לאר־צות הברית.

בניו־יורק הצטרף האב לתנועה צר־פת החפשית, של הגנרל דה־גול. ב־משרדי התנועה עבדה צעירה, לא יהודיה, ממוצא אינדיאני־מולאטי, ד־שמה לורה. השניים התאהבו והח־ליטו להינשא.

אבא ברח מהיהדות

את שנות המלחמה עשה האב יחד עם הצבא האמריקני בארצות אי־רופה. המלחמה הסתיימה. ההרס וה־חורבן של היבשת ובעיקר של העם היהודי, נתגלו במלוא אכזריותם.

בדומה לצעירים יהודים אחרים, הח־ליט אז אבא לברוח מהיהדות, ממ־שיך קוסטר. בעצם, לא רק מהיהדות, אלא מהעולם כולו. המלחמה פגעה בנפשו, הוא חיפש מקום שאליו יוכל לברוח, למצוא בו שקט ובדידות. הוא ראה את האיטי, האי שבים ה־קאריבי, כמקום מתאים.

כאשר הגעתי להאיטי, בשנת 1945, הייתי פעוט בן שנתיים. מצאנו שם כמה משפחות יהודיות. כיצד הגיעו לשם? הם היגרו לאי בתחילת מל־חמת העולם. פשוט, מפני שהאיטי היתה, מוכנה לקלוט אותם.

אבא הגיע להאיטי כאשר ברשותו 10 אלפים דולר. באותה עת הח־ליט נשיא האיטי לעבור למשכן חדש. אבי רכש את משכן הנשיא הישן והפך אותו לבית מלון. זה לא היה סתם בית מלון, אלא אחד המפורס־מים בעולם. שמו היה „אולפסון", על שם המהנדס הדני אשר תיכנן את הבניין בשנת 1830.

מלון „אולפסון" בהאיטי היה ב־שנות החמישים, מקומם הקבוע של שחקני קולנוע מרחבי העולם. „ה־שחקנים" של גרהאם גרין, גם הם באו למלון „אולפסון".

ביתנו היה באחת הקומות של בית המלון. אני לא ידעתי חיים אחרים לבד מחיי הפאר של המקום.

„פאפה דוק" העריץ

על מדינת ישראל שמעתי לראשונה רק בשנת 1957. זה היה אחרי מלחמת „קדש" ואני נער כבן 14. בהאיטי חיים פלשתינאים רבים. המלחמה ו־„הנצחון" על נאצר עוררו אותם.

בעיני רבים מצטיירת האיטי כאי מן האגדות, מקום אקזוטי, מיוחד ב־מינו. כך גם נראתה בעיני, כאשר הייתי שם: חיינו למעשה בארמון מו־קף גנים ומזרקות. רק בשנת 1957 נפקחו העיניים: „פאפה דוק", פרנ־סואה דיוואליה, תפס את השלטון. הוא הקים שלטון של עריצות ומו־רור. פתאום נתגלה לנו באיזה גיה־נום אנו חיים. „פאפה דוק" היכה בראש וראשונה את אנשי העסקים העשירים; יהודים, ערבים ומולאטים. תיירים הפסיקו לבוא להאיטי. לנגד עיני נתגלה עולם אחר: „קליפת" בית המלון כאילו התקלפה ועיני ראו מה שלא ראיתי — או שלא רציתי לראות קודם לכן: עולם רעב. אלפי אנשים רעבים ללחם. האיטי היא ארץ הניגודים ואי הצדק הסו־ציאלי הקיצוני ביותר בעולם.

אבא, אשר חשב כי הצליח לבנות לעצמו עולם סגור ומוגן מצא לפתע כי הנאצים חזרו. הפעם, היו כושים במקום לבנים. הם לא היו אנטישמיים אלא פעלו נגד כל הזרים.

משפחת קוסטר עזבה את האיטי בשנת 1959 לאיי הבתולה, הסמוכים לפורטו ריקו. האב פתח מסעדה ו־הבן נסע לפורטו ריקו — מרחק של 30 דקות טיסה — ללמוד כלכלה. שנתיים שהה בפורטו ריקו.

רחל ינאית יעצה: התגייר

מעניין: אבי ברח מהיהדות ואני בקשתי לחזור אליה. אך כאן בארץ התברר לי לפתע, כי לפי ההלכה אי־נני יהודי. נזכרתי כי בהאיטי, ביקש מנהל בית הספר מהיהודים, ואני בתוכם, לבוא בכל בוקר ללימודים 30 דקות אחרי היתר כדי שלא נש־תתף בתפילה הנוצרית. ופתאום כאן, בארץ, התברר לי שאין רואים בי יהודי.

הוא מספר, כי גב' רחל ינאית־בן־צבי, רעיית הנשיא המנוח, ש־אליה נעלה על ידי ידיד, יעצה לו להתגייר וכך עשה, בשנת 1966.

אצלי בבית המלון — אומר קוסטר — אין „מנהלים". כולם עובדים. ד־בכל העבודות. אנו חייבים להעניק לאורח שלנו את מלוא השירות. זהו בית מלון „משוגע" שבו אני יכול לשלוח את סגן המנהל להדיח כלים. נאה דורש ונאה מקיים. הוא עצמו, עמד והסיר צלחות מן השולחן ב־חדר־האוכל.

אני יודע מה פירושו של שירות — הוא מסביר — כי כל ימי חיי זכיתי שאחרים ישרתו אותי. אומרים שיהודי לא נולד לשרת את האח־רים. זו טעות — העם היהודי פשוט לא ידע כיצד לעשות זאת, כי העם היהודי מעולם לא זכה לקבל שירות. ורק מי שזוכה בעצמו בשירות נאה, יודע גם כיצד להעניק אותו לאחרים.

„ספטמבר השחור"

(סוף מעמוד 12)

פר, כאילו ביטא. לנגד עיניהם של התומכים בחידוש מעשי החטיפה עו־דה פרשת מטוס „לופטהאנזה" הגרמני, שנחטף בפברואר השנה. לעדן. חוטפי המטוס יצאו בלא פגע וכיסם סכום של ארבעה או אף חמשה מליון דולאר. יש אף טוענים כי בכסף זה השתמשו בין השאר למימון הפעלתו של בסיס „סאבנה" הבלגי.

סוף „היוזמה הפרטית"?

ב־7 במאי, יום אחד בלבד לפני חטיפת מטוס „סאבנה", פירסם העתון הכוויתי „אל־סיאסה" ידיעה מטעם „האחראי לביצוע חוץ בתנועה השח־רור הלאומית הפלסטינית", שלפיה „עושים עתה הארגונים הפידאיים ה־כנות לחטיפת מטוסים".

היה בכך אולי רמז, שרעיון החטיפה אינו עוד „יוזמה פרטית" של ארגון חבלה זה או אחר. הערכה זו נתחזקה כאשר נודע כי בראש הקבוצה שחטפה את מטוס „סאבנה" עמד לא אחר מ־אשר אחמד מוסא עואד, מבכירי המ־פקדים בארגון „החזית העממית לשח־רור פלשתין" שעמד בראש חטיפת מטוס „אל על" לאלג'יריה ביולי 1968. שאר אנשי החוליה, המחבל עבד אל עזיז אל אטרש ושתי המחבלות, הש־תייכו, ככל הנראה, לארגון „אל פתח". האחראי גם לתיכנונו של ביצוע ה־חטיפה.

מכאן, יש מקום להשערה כי במע־שה החטיפה השתתפו הפעם לא רק „ספטמבר השחור" כי אם גם „אל פתח" ו„החזית העממית לשחרור פלס־טין".

קיומו של שיתוף פעולה בין שני ארגונים יריבים אלו, אם איננו בגדר של מאורע חד־פעמי, מקבל משמעות מיוחדת נוכח הכרזותיהם של שליטי מצרים, אלג'יריה ולוב, כי רק איחוד מיידי של כל ארגוני החבלה יוכל למ־נוע את התמסמסותם. וברור למה מחייב את ישראל שיתוף פעולה כזה, במ־יוחד בתחום של חטיפות מטוסים.

לידיעתך

אם אתה עדיין מעשן...

ווידויו של זולל ניקוטין

הצלחתי! השבוע הפסקתי לעשן. גם בשבוע שעבר. ופעמיים — בחודש שעבר. אי־אפשר לומר שאין לי כוח־רצון. בשביל חפיסת סי־גריות, אני מוכן לנסוע קי־לומטרים בחצות הלילה. אם אין חנות פתוחה בעיר, אני נוסע לעיר הסמוכה, ואחר־כך לזו שאחריה... עד שאני מוצא אחת שתספק לי את הבוקטי. ואם כלו כל הקיצין — אני מחפש בכל המאפרות ושקיות האשפה — ולו רק למצוא בדל סיגריה קטן אחד. אז, כוח־רצון — כמו שאפשר להיווכח — באמת לא חסר לי. אולי חסר לי קצת כוח של אי־רצון. אבל אם רק נוכחים במאבק הכו־חות שבו אני נתון — קשה לתלות בי את האשם.

התפריט

ולמרות כל זאת, מצליחים אנשי הפרסום האלה למכור את חפיסות הטבק המהודרות הללו לכמחצית האוכלוסיה ובעד זה בלבד מגיע להם ציון כבוד או משהו כזה. האיזה תפריט מגוון ועשיר שהם מרכיבים לטובתנו: סיגריות רגילות, סיגריות עם פילטר, לונג־סייז, לונג־סייז עם פילטר. קינג־סייז ו־קינג־סייז עם פילטר, קינג־סייז עם פילטר ומנתה בחפי־סות עם מכסה, סיגריות פיל־טר בנות מאה מילימטר ב־חפיסות רכות, סיגריות בלי־פילטר ובלי מנתה, בנות מאה־ואחת מילימטר, ועוד ועוד...

אילו ידענו להצטמצם ב־שלושה סוגי סיגריות בלבד — איזה חיים קלים יכולנו לעשות לפרסומאים הללו. ד־עם זאת, הם מתעקשים ל־שרת אותנו ברוחב לב שכזה, ומעמידים בפנינו אתגרים בלתי־רגילים.

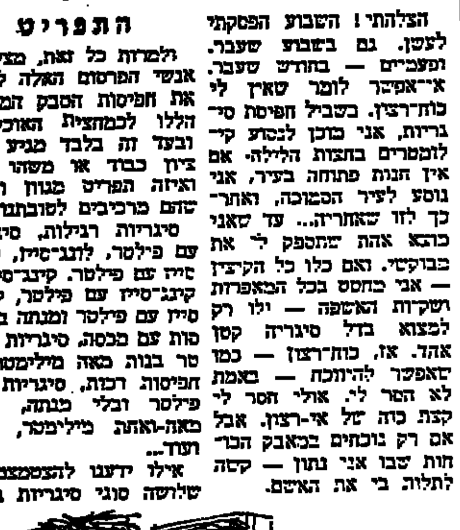

בצד ווהרן — נמצא רק אני.

כשהסיגריה בבעירה חור במכנסי — אני שולח אותם מייד לתיקון, מבלי לשמוע כאיש אף תלונה. או הערה. להיפך, החייט עוד שמח ל־קבל את העבודה. כשהסוודרים שלי מתחילים להבאיש כמו קש חרוך, מטפלת בהם המכבסה בעד כמה לירות בלבד. אם נבאס לי לסבול בסינוסים דולפים ומקיבה עצבנית — תמיד ישנו איזה רופא המצייד אותי בסידרה מגוונת של טבליות מכל ה־סוגים, המותירות אותי להי־קוני, באופן זמני.

בצד שלי, נמצאים איפוא, רק אני וכוח הרצון שלי. אבל, מן הצד שכנגד, נמ־צאים כל הבלתי־וותרנים.

מייבשות את המוח...

אחד מכם ד"ר תנר, מן ה־ציר באה, שבאנגליה. גזר את דינו על הסיגריות עוד ב־1650, כשאמר: „הן מייב־שות את המוח, מעמעמות את הראייה, מבאישות את הריח, מקלקלות את התיאבון ואת הקיבה, הורסות את התשליק, פוגעות במצב הנוזלים, מס־איבות את הנשימה, גורמות לרעידת אברים, מחריבות את קנה־הנשימה, הריאות וה־כבד, מגרות את הטחול ו־צורבות את הלב..."

אומנם, לי לכשעצמי אין כל תלונות בעניין ה„תש־ליק", וגם „מצב הנוזלים" שלי די בסדר, אבל בכל הפרטים האחרים אני די מסכים עם האדון תנר הנ"ל.

לא נעים להפסיק...

מצבי די ברור, איפוא. הייתי באמת רוצה לחסוך לעצמי את אותן 900 הל"י שאני מבזבז על סיגריות בשנה. הייתי רוצה להשתחרר מן הריח הרע... מן השיע־לים... מן הכובד בראש. ד־הייתי רוצה גם להוסיף טעם להמאוחי, ולהרגיע רעננו, דיבאמי ופגיל.

אבל, מן הצד שכנגד, לא מפסיקים לעבוד עלי. ומי יודע איזו הרגשת אשמה תהיה לי אם אפסיק לעשן באמת. אחרי הכל, כולם שם משקיעים בי כל כך הרבה ממחשבתם ומכספם, ואם רק אפסיק — ילך כל זה ל־טמיון.

לכן, אינני חושב שאפ־סיק כל־כך מהר לעשן.

בעזרת הפרסומאים, ובהו־ספת מאמץ מיוחד מצידי שלי, ייקל עלי להתעלם מכל אותן אזהרות השכיחות ל־אחרונה, בדבר סרטן, אמפי־זימה ושיעולים כרוניים. אני אתגבר להן בכל כוחי — אפילו אם זה יהרוג אותי.

זוהר בעשן

הנה, למשל, אני — למרות ששמעתי קצת לאחרונה — הייתי מאוד רוצה להידמות לטיפוס הזה המעשן סוג סי־גריות מסויים, ולהצטלם עם סוס על רקע שקיעת השמש... כל ישראלי עם קצת דם חם בעורקיו היה צריך לעשות כמוני, ולולא הייתי צמוד ברגע זה ממש למכונת־הכ־תיבה, הייתי שש לעשות זאת בעצמי.

ואולי לא. אולי הייתי בוחר לאיש חברת־הסילון — אלי־גנטי חסר־דאגות... אחד כ־זה המזנק עם סידרת המוטור כלו אל פול גלי חוף שארם־א־שייך, ומשם דוהר למסי־בת הקוקטייל הראשונה ב־מרכז הארץ, פוגש בנערת־חמד, מדליק לה סיגריה, וכל השאר... ממש כמו בסרטים.

מאפרה על הצואר

ועוד דבר. אצלי, הסיגריות תמיד בוערות עד הסוף, וה־אפר הנשאר בין אצבעותי מהווה בעייה עצומה. בסר־טים זה לא קורה. במסיבת־מגוון, שבה נשארים כולם בעמידה, יכול דבר שכזה באמת להוציא אותך מן ה־דעת. אחרי הכל, אי־אפשר להעיף את האפר מתחת ל־מרבד, או מאחורי הוילון, מבלי לעורר שימת־לב מיו־תרת. לו היה נמצא מישהו בעל חוש ציבורי היה כבר לבטח ממציא מאפרה שאפ־שר לתלותה על הצואר ול־חבר אותה לאבזם החגורה, בכדי להציל אנשים כמוני ממצבים מביכים שכאלה. פטנט כזה היה לבטח נמכר כמו לחמניות טריות.

סרט על נזקי עישון

מוצאי שבת — 6.5.72, החל בהקרנת סרט על נז־קי העישון. הסרט, שהו־פק ע"י משרד הבריאות ושירות הסרטים הישראלי, מוקרן ב־13 בתי קולנוע ב־ארץ.

הסרט מוקרן — בת"א ב־קולנוע גת, מרכז, מתמיד, זמיר, בן־יהודה, מוגרבי ו־זוהר; וכן בבתי קולנוע בבת־ים וביפו.

עקב פניות מלמצויות ו־רבים חוזבים שהוד לאותר הקרנת הסרט, נפרסם בש־בוע הבא את רשימת בתי הקולנוע בהם יוקרן הסרט.

עשרות אלפי סיסמאות

הגיעו עשרות אלפי הצ־עות לסיסמאות במסגרת תחרות הסיסמאות לכרזה. צוות מיון עוסק במיון ה־חומר, לשם הגשתו לועדת שיפוט המורכבת מנציגי משרד הבריאות, והאגודה ל־מניעת עישון, לשכת ה־פרסום הממשלתית ונציגי ציבור.

ברצוני להזכירכם כי נשמח לקבל ממפסיקי עישון — את סיפור ה־הפסקה שלהם, בצרוף תמונותם.

את מכתביכם — ובהם הצעות, שאלות, וכל אשר יעלה על דעתכם, כתבו לת.ד. 7104 תל־אביב, עבור „לידיעת המעשן".

רחוב דיזנגוף ובן־יהודה בתל־אביב

חד־סיטריים לרכב פרטי
מ־15 במאי 1972

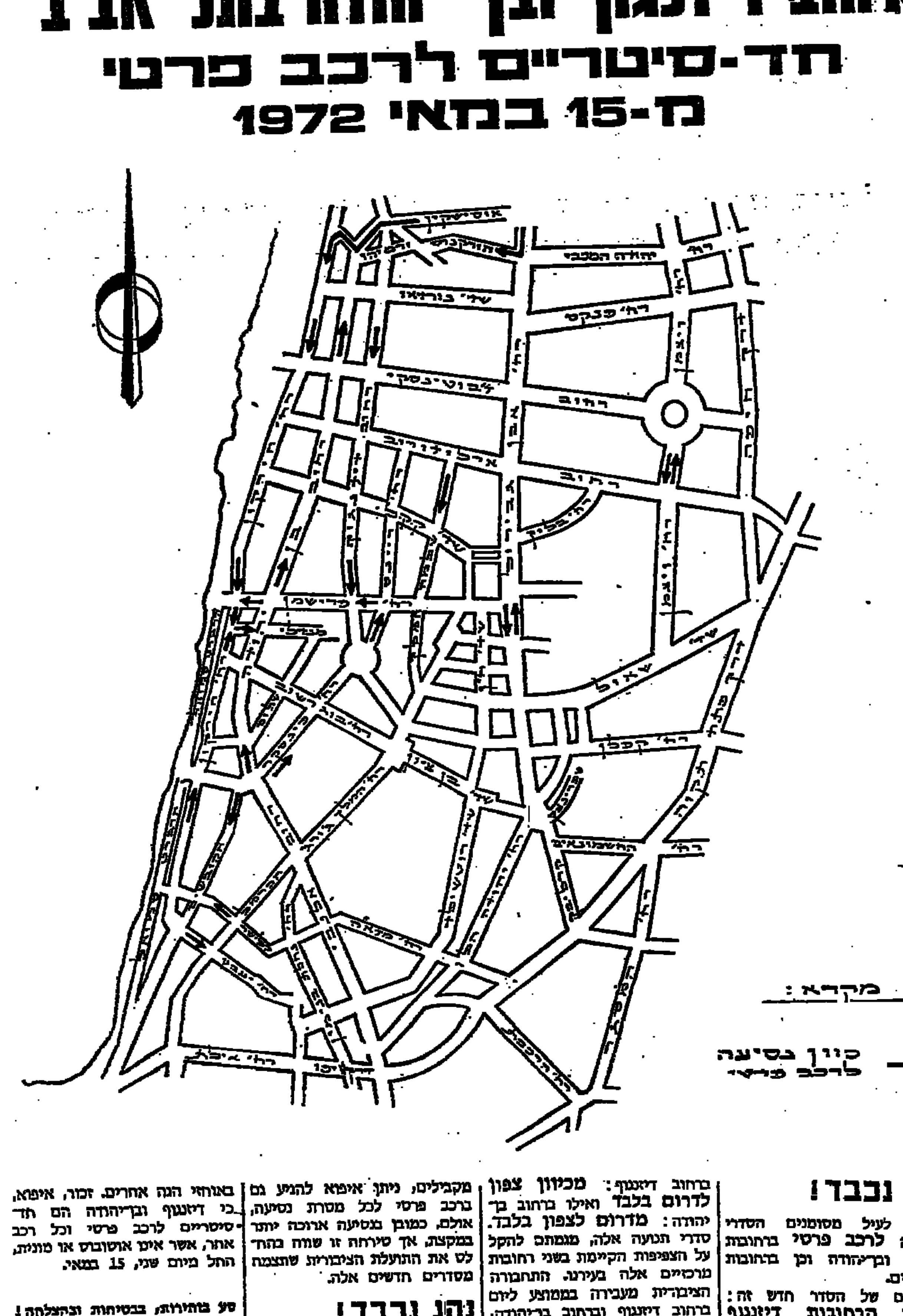

נהג נכבד!

במפה לעיל מסומנים הסדרי התנועה **לרכב פרטי** ברחובות דיזנגוף ובן־יהודה וכן ברחובות הסמוכים.

העיקרים של הסדר חדש זה: **הסבת הרחובות דיזנגוף ובן־יהודה לחד־סיטריים** החל מיום 15 במאי שנה זו, בכל הנוגע לרכב פרטי. אין זה חל על אוטובוסים ומוניות.

עם כניסת הסדרי התנועה החדשים לתוקפם, יותר לרכב פרטי לנוע ברחוב דיזנגוף: **מכיוון צפון לדרום בלבד** ואילו ברחוב בן־יהודה: **מדרום לצפון בלבד.**

סדרי תנועה אלה, מגמתם להקל על הצפיפות הקיימת בשני רחובות מרכזיים אלה בעירנו. התחבורה הציבורית מעבירה בממוצע ליום ברחוב דיזנגוף וברחוב בן־יהודה, כרבע מיליון נוסעים! יש איפוא עניין ציבורי רב בהקלת הצפיפות ברחובות הנ"ל ותועלת מרובה לציבור הנוסעים בכללותו.

לשני הרחובות המרכזיים — דיזנגוף ובן־יהודה — יש רחובות מקבילים, ניתן איפוא להגיע גם ברכב פרטי לכל מטרת נסיעה, אולם, כמובן בנסיעה ארוכה יותר במקצת, אך טירחה זו שווה בהחלט את התועלת הציבורית שתצמח מסדרים חדשים אלה.

נהג נכבד!

נבקש שיתוף פעולה מצדך, על־מנת לבצע את התכנית. עליך לתכנן את נסיעותיך מראש, לשים לב לתמרורים, לרמזורים ושאר שלטי תנועה, אשר יכוונו אותך בנסיעתך. שים לב לכל אלה ואנא, גלה התחשבות באזורי הנה אחרים. זכור, איפוא, כי דיזנגוף ובן־יהודה הם חד־סיטריים לרכב פרטי וכל רכב אחר, אשר אינו אוטובוס או מונית, החל מיום שני, 15 במאי.

סע בזהירות, בבטיחות ובהצלחה!

עיריית תל־אביב יפו

תוחש הרחבת קרית־ארבע

לפני חמש שנים שוחררה חברון. לפני ארבע שנים פתחה קבוצת חלוצים בישובה המחודש. הממשלה אישרה את פעלם והניחה יסוד לקרית־ארבע — גרעינה של חברון העברית, עתה בשלה השעה להפיכת הגרעין לעיר תקינה.

הצמידות הישראלית לחברון התמידה ללא־דוגמא: עירם של האבות, בירתו של דוד, ומרכז לחבל ישראלי רב־אוכלוסין בימי הקיסרות הביזנטית. מאז המאה הי"ג לא פסק ישוב יהודי בחברון, ובעת החדשה נעשתה אבן־שואבת לקיבוץ גלויות. עולים מצפון אפריקה ומאיטליה, מתורכיה ומגרמניה, ממצרים ומתימן, מפולין ומליטא, ספרדים ואשכנזים, חסידים ו„מתנגדים" נתקבצו בעיר ה־אבות והבנים. עם גאוני חברון ורבניה נימנו גדולי האומה: הרמב"ן במאה הי"ג, ר' עובדיה ברטנורה במאה ט"ו, החיד"א במאה י"ח, ור' חיים חזקיהו מדיני במאה כ'. חברון היא מ„ארבע הארצות" — סמל שחרה של שיבת ציון. ישובה נכרת לאחר שחיטה איומה בשנות המנדט הבריטי. תקומתו החלוצית לאחר שחרור העיר הוא שחזורה של שרשרת איתנה.

השכונה בקרית ארבע, שבנינה הושלם אינה אלא גרעין לעיר, והיא הישג חלוצי והצלחה כלכלית וחברתית. המתנחלים מקיימים עצמם בעבודה ובמעשה־יצירה, היחסים עם בני העיר הערביים מצויינים — יוזמים מרובים באים להקים בקריה את מפעליהם; אלפים ממיטב הנוער, משפחות צעירות ובעלי מקצוע, עולים מבריה־המועצות ומהמערב רוצים להתיישב בחברון.

ממשלתנו שאישרה יוזמה חלוצית מפוארת ומוצלחת זו של הקמת חברון, נדרשת לחדש את הבניה בקרית ארבע ולהרחיבה לאלפי משפחות, שתוכל להוות מרכז לתורה ולעבודה, לחלוציות עממית, לקליטת העליה ולהשכנת השלום.

התנועה למען ארץ־ישראל השלמה

להשכיר בפלורנטין

בגרוזנברג: בית 8 חדרים + 300 מ"ר למשרדים, מרפאה, מלאכה בשכירות 300 ל"י לחודש. חדר, ק.ק. חזית שכ"ח 180 ל"י, למלאכה מש־רד. 2 חדרים, שכ"ח 300 ל"י. פרטים: אצל, רחוב ליליינבלום 28, תל־אביב, טלפון 57621

מלון למכירה

בהרצליה פיתוח

מלון קטן, 36 חדרים, מרוהטים, אמבטיה בכל חדר, מיזוג אויר מלא, וכן מסעדה גדולה ומרתף גדול (לא גמור עדיין), מתאים לאולם התעמלות, מועדון וכו'. מיקום מצויין — ליד הים. להתקשר: לבר־נדרון חברה לנכסי דלא ניידי והאמנות בע"מ, רח' ארלוזורוב 48, ת"א, טלפון: 235020, 234919.

דרושה בירושלים דירה לששה חודשים 9/72 — 2/73 עבור משפחה אמריקאית בת 5 נפשות. נא לפנות עם פרטים אל Mark Oberlander 1101 Howard St. Evanston, ILL. 60202 U.S.A.

יאכטה 6 מטר מנוע 85 כ"ס מקומות לינה ל־3, ומקום ל־8, תוספות רבות 25,000 ל"י. להתקשר: ביום 04-722216 — בערב 04—245850

למכירה משאית בנזין G.M.C. 1964 במצב טוב 9.000 ל"י טלפון 954682 רחובות.

אבד כלב אירישטר המנואש, העונה לשם „בוני". המוצא הישר יתקשר לטל' 740387 יום שישי עד ... מיום ראשון כל היום ויבוא על שכרו

סלון בלומה מבחר גדול של שמלות חופה, מחוכים, חזיות והנדיים. אופנה אחרונה. דוגמאות מיוחדות ת"א, רח' אלנבי 50

חמצן לחולי לב
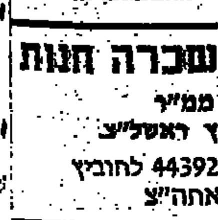
אלקטרוסיגנל

למכירה או להשכרה חנות בגודל 120 ממ"ר בשכונת אברמוביץ ראשל"צ. נא לפנות טלפון: 443920 לחוביץ בשעות 5.00 אחה"צ

חיסול בית חרושת לאריגה. למכירה סלילה שווייצר 9 ראשים, נולים קרומטון, וכל מיני חלקים במחירים זולים. להתקשר טל. 738348, 737756 בשעות הערב גם בשבת

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

מעכשיו-
תעודת בגרות
בלי להיבחן
במתמטיקה!

זהו אחד החידושים המוצעים לך על ידי WOLSEY HALL OXFORD.
4 מקצועות בלבד
יקנו לך תעודת בגרות!
את מקצועות הבחינה אתה בוחר בעצמך על פי נטיותיך האישיות, מתוך המבחר הבא:
רק מקצועות הומניסטיים:
ספרות עברית, הסטוריה, תנ"ך, ספרות אנגלית, גיאוגרפיה, הסטוריה כלכלית, שפות ועוד.
או–רק מקצועות ריאליסטיים:
מתמטיקה עיונית, מתמטיקה שימושית, פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, כלכלה, גיאולוגיה ועוד.
* ללא בחינות מוקדמות, ללא בחינה בשפה האנגלית.
התעודה מוכרת
כתעודת בגרות לכל אוניברסיטה בארץ ובעולם.
הבחינות נערכות על־ידי אוניברסיטת לונדון בחסות ה-BRITISH COUNCIL.
הלימודים-בכתב או בביתות.
פרוספקט מפורט יישלח על־פי פניה לת.ד. 11030 ת"א
שעות הקבלה: כל יום בשעות 9-1 בצהריים. בימים א', ג', ה'-גם בשעות 5-7 אחה"צ, במשרדי WOLSEY HALL-OXFORD רח' בריבובבא 28, ת"א. (ע"י ביגר דיזנגוף).
גמר ההרשמה 26.5

בגרות
ומוקדמות
הרשמה למועד אוקטובר
השבוע נפתחים קורסים חדשים
תוכנית הטבות לתלמידינו:
* ביטוח לימודים * אפשרות פיצול
* אפשרות לימוד מקצועות בודדים
* שכר הלימוד — כבשנה שעברה
* תקצירים וחומר עזר — חינם
פרטים והרשמה: במזכירות ביה"ס
בשעות 1—9; 6—5.
פוליטכניקום
ת"א ברנר 17 | ר"ג תלפיות 19 | חיפה שמריהו לוין 30

ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל
מרכז הקואופרציה — המחלקה להינוך
ביום רביעי 17 במאי תסתיים ההרשמה
לכתות ערב, להכנה לבחינות
בגרות
ומוקדמות
למועדים: אוקטובר 72 אפריל 73
* מורים אקדמאיים מנוסים * סטיפנדיות * אספקת ספרים ושעורי עזר במתימטיקה ובאנגלית ללא תשלום נוסף * חלוקה למספר מועדים ולימוד מקצועות בודדים
שנת לימוד חינם לנכשל בבחינות
כן נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר תיכוניות
בית
בי"ס לבגרות בפיקוח ציבורי
התיעצות פומבית והרשמה:
ת"א, רח' גורדון 53, פינת ריינס
טלפון 248514
בשעות 08.00—14.00, 17.00—20.00

אוניברסיטת הנגב
מודיעה
על פתיחת קורס הכנה
לבחינות המיון
למדעי הטכנולוגיה
(מסלול מיוחד)
שתתקיימנה בדצמבר 1972
ב־2.7.72, תיפתח מכינה מרוכזת
הלימודים יתקיימו יום וערב, חמישה ימים בשבוע וימשכו 5 חדשים. המכינה נועדה לבעלי תעודת בגרות ריאלית ר ביולוגית, וכן לבעלי תעודת גמר מבית ספר תיכוני מקצועי 4 שנתי המקנה זכות כניסה לטכניון.

מקצועות הלימוד	מס' שעות משוער	שכ"ל*
מתמטיקה	275	300.— ל"י
פיסיקה	275	300.— ל"י
אנגלית	50	100.— ל"י
כימיה	50	100.— ל"י

* בנוסף ל־25.— ל"י דמי הרשמה. קיימת אפשרות להרשם לקורס אחד בלבד.
הרשמה: חיילים משוחררים יירשמו באמצעות היחידה להכוונת חיילים משוחררים, רח' אבן גבירול 12, תל־אביב. אחרים יפנו בכתב למדור רישום למכינות, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053, באר־שבע, או אישית לחדר 25, מלון עין גדי (לשעבר). שעות קבלה ימי א'—ה' (בלבד) בשעות 10—13, 14—16.

גמנסיה אלקטרונית
תיכון משולב לטכנאות, מינהל ובגרות
הרשמה לכתות בוקר או ערב ט', י', י"א, י"ב. מתקבלים לכל הכתות ללא ידיעות מקצועיות קודמות.
* אלקטרוניקה וטלוויזיה * קציני רדיו, תעופה
* מחשבים וניקוב I.B.M. * לבורנטים, צילום
* פקידות, מזכירות, חשבונאות * שרטוט, גרפיקה
בוגרי ח' מתקבלים מיד ללימודי המקצוע — חינם! כל המגמות כוללות הכנה לבחינות הבגרות הנערכות ע"י משרד החינוך והתרבות. המסבה מכינה לבוגרים. במזכירות ההרשמה: בבוקר 1—9; בערב 7—4.
תל־אביב אלנבי 134 ליד הדואר-5-דקות מהתחנה המרכזית
תל־אביב ובלפור 6 (פינת אלנבי 63)

אוניברסיטת חיפה
מודיעה
1. כי נמשכת הרשמת תלמידים חדשים לחוג ללשון עברית
(מסלול דו חוגי)
לקראת התואר הראשון
ההרשמה תסתיים ביום ב' 15.5.1972, ב' סיון. חוברת הסברה וטופסי הרשמה ניתן להשיג תמורת —.2 ל"י, במפעל השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה, בימים א', ב', ד', ה', בשעות 10.00—17.00. יום ג' בשעות 10.00—13.30. המעונין לרכוש את החוברת בדואר, מתבקש לשלוח תמחאת דואר ע"ס 2.25 ל"י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה.
חיילי צה"ל הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו את החוברת ללא תשלום.
2. על פתיחת ההרשמה ללימודי מ"א בחוג לאנגלית
ההרשמה תסתיים ביום חמישי ג' בתמוז (15.6.72) טופסי הרשמה אפשר לקבל באמצעות הדואר וכן במזכירות ההרשמה בשעות הקבלה.
3. כי הראיון האישי למועמדים לחוג להיסטוריה של ארצות האיסלם
יתקיים ביום א' 4.6.1972
הזמנות אישיות תישלחנה.

משרד הבריאות
קורס מילדות
לאחיות מעשיות
יפתח בביה"ח הממשלתי ביפו
מועד הפתיחה המשוער — יוני 1972
המעונינות מתבקשות לפנות למרכזת הקורס לאחיות מעשיות בביה"ח הממשלתי יפו.

שילה-
בית ספר תיכון של הסתדרות הפקידים, בית הפקיד, רחוב מאיר 44 חיפה
בפיקוח משרד החינוך
נמשכת הרשמת
תלמידים לבי"ס
תיכון ערב
* שכר לימוד מדורג
* ארבע שנתי במגמה מקצועית
* כתה ט' חינם
* בחינות גמר ממשלתיות
פרטים והרשמה במזכירות ביה"ס בין השעות 08.00 — 19.30.

מישלב מכון ישראלי להשכלה
ליד המרכז לתרבות ולחינוך
ויצמן 53, ת"א, ת.ד. 373
נפתחות כיתות בוקר חדשות
בגרות למבוגרים ב־7.5.72
למועדים אוקטובר 72 אפריל 73
הקורס מיועד לאחיות, עצמאיים, מדריכי נוער, נהגים, אנשי כוחות הבטחון, משוחררי צה"ל, עקרות בית ולעובדים במשמרות המעדיפים לימודים בשעות הבוקר.
★★★
פרטים והרשמה:
תל־אביב: מישלב, רח' ויצמן 53, ת"א, 10—1, 5—7, טל. 9־263185
חיפה: מישלב, החלוץ 49, בשעות 8—10, 4—6, פרט לימי ג', ו.

אנקורי
בי"ס אכסטרני לבגרות
תיכון בוקר עיוני | בי"ס ערב לבגרות
לשנת הלימודים תשל"ג: הומנית, ריאלית, כימית, ביולוגית
הפתיחה: השבוע — מוקדמות, בגרות, אוקטובר 72, אפריל 73
כתובתנו החדשה: סירקין 3, תל אביב
פינת מגרשוב, ע"י כיכר בן־יהודה 46, טל. 28 97 24, 28 87 18, 28 23 14

משרד העבודה — משרד התחבורה
מודיעים בזה על המשך ההרשמה
לקורס ערב לנהגים
ברכב ציבורי
(אוטובוס, מונית).
הקורס ימשך כ־4 חדשים, 3 פעמים בשבוע,
בירושלים • תל־אביב • חיפה • באר־שבע
על המועמדים להביא אישור ממשרד הרישוי במחוזם על עמידתם בדרישות המוקדמות לפי תקנות התעבורה.
מספר המקומות מוגבל.
מחיר ההשתתפות בקורס 450 לירות
כולל הוצאות לחומר, נסיעות וכו'.
פרטים והרשמה במשרד העבודה — האגף להכשרה המקצועית מקצועית.
בירושלים — משרד העבודה מגרש הרוסים.
בתל־אביב — משרד העבודה, יונה הנביא 13.
בחיפה — משרד העבודה, העצמאות 82, ב"קלט", מרכז הכרמל, רח' קלר 8.
בבאר־שבע — משרד העבודה, מרכז הנגב.

מישלב 20% הנחה — מיבצע לימודי קיץ
למד בביתך
• מורים מנוסים • הדרכה אישית • יעוץ פדגוגי • שירות טלפוני מיוחד • פגישות עם מורים • הנחות וסטיפנדיות • ימי עיון
בשעות הפנאי באמצעות הדואר
פקידות
הנהלת חשבונות
בגרות ומוקדמות
אולפן לעברית
אנגלית וצרפתית
לימודים טכניים
לימודים גבוהים
דיפלומה בבנקאות
גזור ושלח — למישלב, ת.ד. 373, ת"א
שמי ____
כתובתי ____
הקורס המעניין אותי ____
(מ"ע 12.5)
מישלב מכון ישראלי להשכלה בכתב
רח' ויצמן 53 ת"א, ת.ד.-373

אולפן עקיבא נתניה — משרד החנוך והתרבות
מרכז ללמוד השפה העברית, תרבות ישראל וידע הארץ — המחלקה להנחלת הלשון
השתלמות בשפה העברית - 4 שבועות
פתיחה: 14 במאי 1972
קורס אינטנסיבי לותיקים ולבוגרי אולפנים הזקוקים להשלמה כללית של ידיעותיהם בלשון.
* שפור ההבעה בכתב ובעל פה
* עקירת שגיאות כתיב
* פרקים נבחרים בתנ"ך ובספרות
הקורס מתקיים בתנאי פנימיה. תושבי נתניה והסביבה מתקבלים גם כתלמידים אקסטרנים.
• פרטים והרשמה: אולפן עקיבא נתניה, הבצלת השרון, טל. 053-24506 ; 053-23947.

בוקר ← איחוד בתי ספר → ערב
טכניקום — הדמס
לבני נוער למדו מקצוע בקורס בוקר!
קורסים מקצועיים אינטנסיביים מיוחדים (בלי בגרות)
• אלקטרוניקה • פקידות כללית
• רדיו - טלויזיה • מזכירות
• שרטוט מכונות • בנין ואדריכטקטוני • הנה"ח
• גרפיקה • כתבנות
ספרי הלמוד: כלי השרטוט וכלי העבודה מסופקים ע"י ביה"ס
מעבדות, חדרי שרטוט וחדרי עבודה מעשית
תל אביב בן יהודה 28 חיפה הרצל 44

"מרכז ישיבות בני־עקיבא בישראל"
בהדרכת בוגרי הארגון וישיבות בני עקיבא
מפעל הקייטנות התורניות
תל־אביב ת.ד. 20126 רח' דובנוב 7,
טל. 258804, 265773
נמשכת ההרשמה
לבוגרי כתות ה'-ז' לקייטנות
שתתקיימנה אי"ה בתאריכים י"ב—כ"ג מ. אב 23.7—3.8, בישיבות בני־עקיבא כפר הרואה, נתניה, הקרית יעקב (ע"י חיפה).
ההרשמה למקומות אחרים הסתיימה.
המעונינים יפנו ישירות לכתובת הנ"ל לקבלת שאלון הרשמה.

אולפן גרג (ברקמא)
פותח מחרתיים קורס ל־
קצרנות
עברית ו/או אנגלית
הצלחה מובטחת!
פרטים: תל־אביב: גורדון 5, טל. 236209
או "ידעפוך" טל. 252425

כתיבה במכונה
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
"רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 226017
שיטה עיוורת.
פיקוח ממשלתי.

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

קורסים בכתב

מ־א [אנגלית] עד ת [תכנות מחשבים]

אם אתה רוצה ללמוד אנגלית על בוריה; או לרכוש מקצוע מבוקש ומכניס; או להשלים את השכלתך הטכנית ומסחרית — או אם בכוונתך לגשת לבחינות הבגרות, **אנו הכתובת עבורך!** שיטת הלימוד היעילה שלנו בכתב תוכננה במיוחד לתנאיך ולדרישותיך המקצועיות. ללא הוצאות על נסיעות לבי"ס, על ספרי לימוד ועל מורים פרטיים. תוכל עתה להגשים את תוכניות לימודיך **בביתך ובזמנך הפנוי**, בתנאי תשלום נוחים ביותר. והחודש ניתנת הנחה מיוחדת של 20% ר' 25% לחיילים, ולמשלמים מראש).

לקבלת פרוספקט חינם ופרטים מלאים, סמן ב־X את הקורס המבוקש ושלח את התלוש בהקדם.

מדעי המסחר	טכנאות והנדסה	השכלה כללית ושפות
הנהלת חשבונות	בנין	בחינות מוקדמות
מנהלי חשבונות מדופלמים	מכונות	בחינות בגרות
פקידות כללית	חשמל	בחינות מיון לטכניון
ראית חשבונות	רדיו	בחינות מלואים
כלכלה ומשק	שרטוט בנין	פסיכולוגיה למורים
ציור וגראפיקה	שרטוט מכונות	אנגלית
קורספונדנציה מסחרית	רדיו מעשי	עברית
מזכירות	אלקטרוניקה	ערבית
תמחיר	טלביזיה	צרפתית
ארגון וניהול	G.C.E.	רוסית
בנקאות	תכנות מחשבים (בשפה האנגלית)	גרמנית
עתונאות		כתיב עברי
		Cambridge Proficiency

שמי .... כתובתי ....

מבצע לעידוד הלימודים בקיץ 1972

1. 25 קורסים חינם יוגרלו בין התלמידים החדשים.
2. 35% יוחזרו ע"י משרד העבודה לבוגרי הקורסים הטכניים.

המכללה העברית להשתלמות בכתב

ירושלים: בן־יהודה 2, ת.ד. 1259 · תל־אביב: פינסקר 2, ת.ד. 4637 · חיפה: בלפור 9, ת.ד. 4123

המכונים הבריטיים

למדי מקצוע ב־3 חדשים

במקום מגוריך־בכל הארץ

נקבנות IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והשתכרו טוב יותר. לאחר שנכשירך תוך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד

בוקר • צהרים • ערב

לפי בחירה

קורס בתכנות **חינם** למעוניינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי

"המכון להכשרה מקצועית"

בשעות 9–1 לפנה"צ 4–8 אחה"צ

תל־אביב רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית) · רמת־גן רח' דבוטינסקי 61 · חיפה רח' ביאליק 17 · חולון רח' סוקולוב 46 · פתח־תקוה רח' רהונה 17 · ירושלים רח' אגריפס 8 · רחובות רח' יעקב 3 · תל־אביב־יפו · נתניה רח' שער הגיא 1 · באר שבע רח' החלוץ 46

התכונן לבחינות הבגרות בביתך

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך. לטועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף. הנחה של 25% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה — כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח והגדלה
- גרפיקה שמושית

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.

שם: .... מעוניין בלימוד: ....

כתובת: .... טל ....

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב לת.ד. 28124 ת"א · תל־אביב רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית) · חיפה רח' בלפור 5 · רמת־גן רח' דבוטינסקי 61 · באר שבע רח' החלוץ 46 · חולון רח' סוקולוב 48 · פתח־תקוה רח' רהונה 17 · ירושלים רח' אגריפס 8 · רחובות רח' יעקב 3

המכללה הישראלית להשתלמות בתכתובת

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · אורט ישראל

המכון הממשלתי להכשרה טכנית · אורט ישראל מבוגרים

המרכז להכשרה טכנולוגית

הרינו להודיע כי בחדש מאי תפתחנה כתות

ללימודי טכנאים

במגמות הבאות:

לימודי יום — לימודי ערב

* מתכת (מכונות)
* אלקטרוניקה
* תעשיה ומנהל (ייצור)
* בנין
* חשמל
* מיבשור ובקרה

• בתות הכנה והשלמה מיוחדות לבוגרי י"א כתות.

להרשמה יש להביא:

א. העתקי תעודות המעידות על ההשכלה המתאימה.
ב. 2 תמונות.
ג. פנקס מילואים או תעודת פטור מצה"ל.

פרטים והרשמה, בשעות 08.00 בבוקר ועד 7.00 בערב.

במשרד הראשי — שד' דוד המלך 39, תל־אביב טל. 261687/8.

בסניף בית־הספר שפע טל — רח' שפע טל 12, שכ' מונטיפיורי טל. 269360, 264292, 253945.

בסניף בית־הספר טשרניחובסקי — רח' טשרניחובסקי 31 ת"א טל. 51046

משרד העבודה · משרד החינוך והתרבות · המכון הממשלתי להכשרה טכנית · אורט ישראל

מודיעים על הרשמה

ללימודי טכנאות (מבוגרים)

- מסלול ערב -

במכללה הטכנולוגית אורט גבעתיים

★ טכנאות מכונות (מתכת)

★ טכנאות מכונות

עם התמחות בקירור ומיזוג אויר

תנאי קבלה — מתקבלים בוגרי בתי־ספר מקצועיים ארבע שנתיים. בוגרי י"א כתות של בתי"ס מקצועיים יקבלו השלמות במקצועות כלליים להשוואת הרמה למסלול מקצועי ארבע שנתי ויעמדו בבחינות של משרד החינוך והתרבות.

משך הלימודים — שנתיים וחצי.

• פרטים והרשמה — במשרד המכללה, גבעתיים, דהוב גולומב 15, טל. 729105, 729795, בימים א'–ו' בשעות 08.30–12.30 בימים א' ו־ד' בשעות 17.00–19.00 אחה"צ.

להרשמה יש להביא —

א. תעודות המעידות על השכלה מתאימה.
ב. פנקס מילואים או תעודת שחרור מצה"ל.
ג. 3 תמונות.
ד. דמי הרשמה בסך —.30 ל"י.

תואר וזכויות — עם גמר הלימודים ועמידה בהצלחה בבחינות הפנימיות, בחינות הגמר החיצוניות ובעבודת הגמר, יוענק למסיימים התואר „טכנאי". בוגרי הקורס יהיו זכאים להמשיך בלימודיהם לקראת התואר „הנדסאי" כאשר זמן לימודיהם כטכנאים יקנה להם נקודות זכות.

בית־ספר „אלפא"

תיכון משולב לטכנאות, מנהל ובגרות

הרשמה לשנה בוכר אל ערב כ', י', י"א, י"ב. מתקבלים לכל השנות ללא ידיעות קודמות לעבודה

* פקידות, מזכירות, חשבונאות ✱ שרטוט, גרפיקה
* מחשבים וניקוב I.B.M. ✱ קצרני רדיו, העוסה
* אלקטרוניקה וטלויזיה ✱ לבורנטים, צילום

תל־אביב זח' בלפור 5 · תל־אביב אלנבי 134

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

מועצת הפועלות · ארגון אמהות עובדות, חיפה

בית־ספר למטפלות אמנה

רח' חניתה 96–98, נוה־שאנן, חיפה, טלפון: 231222

מחזור חדש למטפלות יפתח ב־1.9.1972

המעוניינות החל מגיל 17 ומעלה תפנינה למשרד בית הספר. כל יום בשעות לפני הצהרים.

תוך זמן קצר

נלמדך כתיבה במכונה בשיטה עיוורת, עברית־אנגלית ופקידות. למסיימים/ות תעודה ועזרה בסידור עבודה.

★ הנחה לחיילים/ות, סטודנטים/ות

★ חינם קורס מלא לרוכש אצלנו מכונת כתיבה.

טכנו־כתיב

רח' פרץ 44 ת"א (תחנה מרכזית) טל. 611742

ספרית מדופלמת

בזמן קצר ובהדרכה מקצועית מעולה החלה ההרשמה לקורס הקרוב

ספרות נשים

קורסים יום וערב

דיאנה

תעודה מוכרת למסיימות

ריינס 1 ת"א כבר דיזנגוף טל. 226066

השתלמות חינם באירופה למצטיינות

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול

מודיעה

ההרשמה ללימודי מגיסטר במדעי הניהול

מתקיימת בתאריכים 5.3.72—14.7.72

קיימת מגמת השתלמות ביחסי עבודה וניהול כח אדם.

מתקבלים בעלי תואר ראשון במדעי החברה, פסיכולוגיה, מדעי הטבע, הנדסה, כלכלה וסטטיסטיקה.

טפסי הרשמה ניתן להשיג בביה"ס ללימודי מוסמכים, בית הסנט, קרית הטכניון, חיפה.

פרטים נוספים וחוברת הסבר ניתן לקבל במזכירות הפקולטה להנדסת תעשיה וניהול. טל. 225111, קו פנימי 546.

בגרות מוקדמות

מכלל

קרית חיים · ירושלים

מאחורי קולנוע בית העם

מול משטרת מחנה יהודה

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאכסטרנים · בגרות • • • רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

אנגלית
במעבדה לשונית משוכללת
AUDIO · ACTIVE · COMPARATIVE

עכשיו יש לך הזדמנות: לאחר תקופה ממושכת של חוסר־מקום, פותח המכון הישראלי לשפות בחודש הבא כיתות קטנות חדשות לאנגלית בכל הרמות.

רבים מציעים לך ללמוד אנגלית, אבל רק המכון הישראלי לשפות יכול להציע לך את השיטה המהירה והיעילה באמת: מעבדה לשונית אלקטרונית מדגם AAC, המאפשרת לך לקלוט בכל שעת־לימוד פי חמישה ושישה יותר חומר מאשר בשיטות הלימוד המיושנות. ייעול זה מושג על־ידי מיכשור אלקטרוני משוכלל (ויקר), שפותח על־ידי מומחים בינלאומיים להקניית לשונות ומאפשר לכל תלמיד לקלוט את החומר הלשוני על־ידי פעילות אישית מלאה לאורך השעה כולה, בפיקוחו האינדיבידואלי של המורה.

וכשמדובר במורים — הרי מורי המכון הישראלי לשפות כולם אקדמאים בלשונות שהם מלמדים: דיאנה דומברובסקי, בוגרת אוניברסיטת לונדון, מרגרט גלברג, בוגרת אוניברסיטת סידני, פאמלה סיגל, בוגרת אוניברסיטת ניו־יורק, רוזאלינד בורשטיין, בוגרת אוניברסיטת מאפיל, מרים שטרן, בוגרת אוניברסיטת ניו־יורק, דיאנה ספיבאק, בוגרת אוניברסיטת ניו־יורק, דיאנה ראדזיבל, מוסמכת אוניברסיטת ניו־יורק ונט יעקב, בוגר אוניברסיטת לונדון ובומביי.

השיטות המתקדמות והיעילות ורמתו הגבוהה של חבר המורים הם שעשו את המכון הישראלי לשפות למרכז הקניית השפות למוסדות הממשלה, התעשייה והמסחר בישראל. למדו ולומדים אצלנו מפקדים בכירים של צה"ל, עתודת המומחים של משרד־הבטחון ומשרד החקלאות, מנהלים ופקידים בכירים של משרד האוצר, התקשורת, העבודה ועוד, שליחי ומורי הסוכנות היהודית, סדנת השתלמות למורים של משרד החינוך והתרבות, משטרת ישראל, קופת־חולים, אלקא, מוטורולה, הדיראן, אגד, כור, שקים ועוד ועוד.

אותן השיטות שנבדקו ונוסו על־ידי מוסדות אלה ונמצאו הטובות היעילות ביותר — עומדות גם לשרותך בבואך ללמוד אנגלית (או שפה אחרת) במכון הישראלי לשפות.

במעבדה הלשונית ניתן ללמוד גם צרפתית, גרמנית, ספרדית, איטלקית ועברית.

בקרוב: מעבדה לשונית אלקטרונית גם בחיפה!

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב, רחוב אבן גבירול 30, טלפון 253237 • חיפה, רחוב נורדאו 20, טלפון 667040—04

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות

המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המשרד הראשי: תל אביב, הקריה רח' ד' מס' 19 ת.ד. 20122 טל. 256421

המגמה להכשרת מדריכים ומורים טכניים

מודיעה על

פתיחת ההרשמה לבתי הספר להכשרת מורים ומדריכים טכניים.

מטרות ההכשרה — הכשרת מורים ומדריכים לבתי הספר המקצועיים העל יסודיים.

מגמות ההכשרה — מתכת, מכונאות, חשמל, אלקטרוניקה, דפוס, נגרות, ימאות, אופנה, ספרות.

מסלולי ההכשרה —

1. **מדריכים מוסמכים** — תנאי קבלה: בעלי תעודת בי"ס מקצועי תלת שנתי ונסיון 3 שנים כעובדי תעשיה.
2. **מדריכים מוסמכים להוראה** — תנאי קבלה: בוגרי קורס המדריכים המוסמכים עם נסיון בהדרכה לאחר בחינות לרמה ארבע־שנתית.
3. **טכנאים מוסמכים להדרכה והוראה** — תנאי קבלה: בעלי תעודת טכנאי במגמות הטכנולוגיות, עם נסיון של שנתיים בעבודה בתעשיה.
4. **הנדסאים להוראה*** — תנאי קבלה: בעלי תעודת הנדסאי במגמות הטכנולוגיות.

פרטים נוספים — תהליך הרשמה, תכניות הקורס ומשכו בלימודי יום, ערב, וכו', ימסרו לפונים במקומות הבאים בשעות העבודה הרגילות:

1. סניף המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, משרד העבודה — מגרש הרוסים ירושלים ת.ד. 2093 טל. 224141—02.
2. בי"ס להכשרת מורים ומדריכים טכניים — „אורט" ישראל במגורים, המרכז להכשרה טכנולוגית, רח' „שפרינצק" 12 תל־אביב, טל. 269360.
3. סניף המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, הדר הכרמל, חצר הטכניון, חיפה, ת.ד. 44408 טל. 661151—04.
4. המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, רח' באזל 71 באר־שבע ת.ד. 45 טל. 4916—057.
5. המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים, בשיתוף בי"ס ע"ש מוסינזון מגדיאל, טל. 924283.
6. המגמה להכשרת מורים ומדריכים טכניים בשיתוף בי"ס בכפר סירקין ליד חיפה (לדתיים) טל. 942283—04.

*למסלול להוראה זה ימסרו פרטים במקומות הבאים:
1. מדור להשתלמות מורים אוניברסיטת תל־אביב.
2. מדור להשתלמות מורים אוניברסיטת באר־שבע.
3. בי"ס הארצי להנדסאים וטכנאים, חצר הטכניון הישן — חיפה.
4. מדור להשתלמות מורים, אוניברסיטת בר־אילן.

איך לעבור בהצלחה את בחינות הבגרות?

החוברת „איך לעבור בהצלחה את בחינות הבגרות?" מיועדת לכל צעיר ומבוגר המעוניין להשלים את השכלתו התיכונית.

החוברת כוללת:

* תקנות משרד החינוך והתרבות.
* תוכנית לימודים בכל המקצועות.
* שאלוני בחינות מהמועד האחרון.
* פרטים על אפשרויות הלימוד בקורסי ערב או בכתב לקראת הבחינות המוקדמות והבגרות.

לקבלת החוברת **חינם** צלצל **739193** ת"א או **669041** חיפה או מלא ושלח את התלוש במעטפה סגורה.

לכבוד
לשכת היעוץ לנבחנים אקסטרניים
ת.ד. 28125 תל־אביב למט. 8

אבקשכם לשלוח אלי **חינם** את החוברת „איך לעבור בהצלחה את בחינות הבגרות?"

שם: ....
כתובת: ....
השכלה: ....
גיל: .... טל: ....
לומד לבגרות או מוקדמות / טרם התחלתי ללמוד (מחק המיותר)

קורסים

בוקר וערב ✱ אחריות להצלחתך בלימודים

ניקוב I.B.M.

קורס כתבנות חינם למעוניינות

הנהלת חשבונות

סוגים 1+2, 3

פקידות·מזכירות

קורספונדנציה ✱ בנקאות ✱ כתבנות

כתיבה במכונה
ב־12 שעות ללמוד כתיבה במכונה
בשיטה עיוורת באחריות
קורסי בוקר, צהרים וערב

המכונים למנהל ומסחר
שרטוט

ת"א אלנבי 140 טל. 724325 התחנה מרכזית
ר"ג דבוטינסקי 54 טל. 724335 (מול רמה)
ירושלים יעבץ 8 טל. 526215 הכניסה מיפו 49

תיכון רץ

הכנה לבחינות בגרות ומוקדמות
לימודי ערב ובוקר

במגמות: ריאלית, הומנית ביאולוגית־כימית דו־לשונית (אנגלית, צרפתית)

נמשכת ההרשמה ללימודי ערב מועד אוקטובר 1972 ואפריל 1973.
תחילת לימודי הערב ביום 14.5.1972.
החלה ההרשמה ללימודי בוקר לשנת תשל"ג.

פרטים והרשמה: ת"א, רח' סמולנסקין 7, טלפון 229960

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר „רימון" ת"א, רח' דיזנגוף 85, טל. 226017
שיטה עיוורת — פיקוח כבהלהי

עתיד בטוח באחד מקורסי „אורים"

עשי בעצמך בחדש

תפירה בכתב

• חולצות • שמלות • חצאיות • שורטש • מכנסיים
פתיחת הקורס ב־15.5.72

מודליסט(ית)

תופרת סלון

ציור אופנה

גזרון קונפקציה

בגדי ילדות

חולצות ומכנסי גברים

אורים
בי"ס טכני למקצועות האופנה
אלנבי 19 ת"א טל. 58408

פרסום חן

בחינות בגרות

טכניכון
תיכון לאכסטרנים

נפתחות כיתות חדשות מוקדמות • ובגרות ערב·בוקר·בכתב

אוקטובר 72 — אפריל 73

* עזרה במתמטיקה ובאנגלית למתקשים.
* חלק מספרי הלימוד ללא תשלום.
* תלמיד אשר לא יעמוד בבחינות, רשאי להמשיך את לימודיו חינם עד להצלחתו.
* סידור מיוחד ליוצאים למילואים

בכל מקום בארץ

פרטים והרשמה: 9—1 לפנה"צ, 4—7 אחה"צ

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 24128 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7 (מתחת המרכזית)	רמלה רח' הרצל 5 (ממול הלבנה)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)	חיפה רח' בלפור 5 (בנין האגד לבנין הבין־ל)
	חולון רח' סוקולוב 48 (ליד הכיכרבמקרה)	פתח־תקוה רח' התחנה 17 (טיכורה)	ירושלים רח' אגריפס 6 (מול קולנוע ציון)	רחובות רח' יעקב 3 (מול אגד)

גימנסיה ריאלית

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג לכתות בוקר ט', י', י"א, י"ב

הכנה לבחינות בגרות במגמות	בנוסף להכנה לבחינות הבגרות ניתן לבחור בחוג מקצועי במגמות הבאות:	
הומניסטית	רדיו־אלקטרוניקה	לבורנטים כימיים
ריאלית	טלויזיה - תעופה	גרפיקה • שרטוט
ביאולוגית	תכנות מחשבים	ציור אופנה • פקידות
	נקבנות I.B.M.	

כל המגמות כוללות הכנה לבחינות בגרות
הוראה ע"י מורים אקדמאים בעלי נסיון ✱ סטיפנדיות

פרטים והרשמה: 8—5, 1—9 | תל־אביב ברנר 17 | חיפה שמריהו לוין 30 | רמת־גן תלפיות 19

מכנז من الاجل

صكذا من الاصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ס לאבסטרנים · בגרות · · · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · · ·

למד אלקטרוניקה בפנימית חיל הים

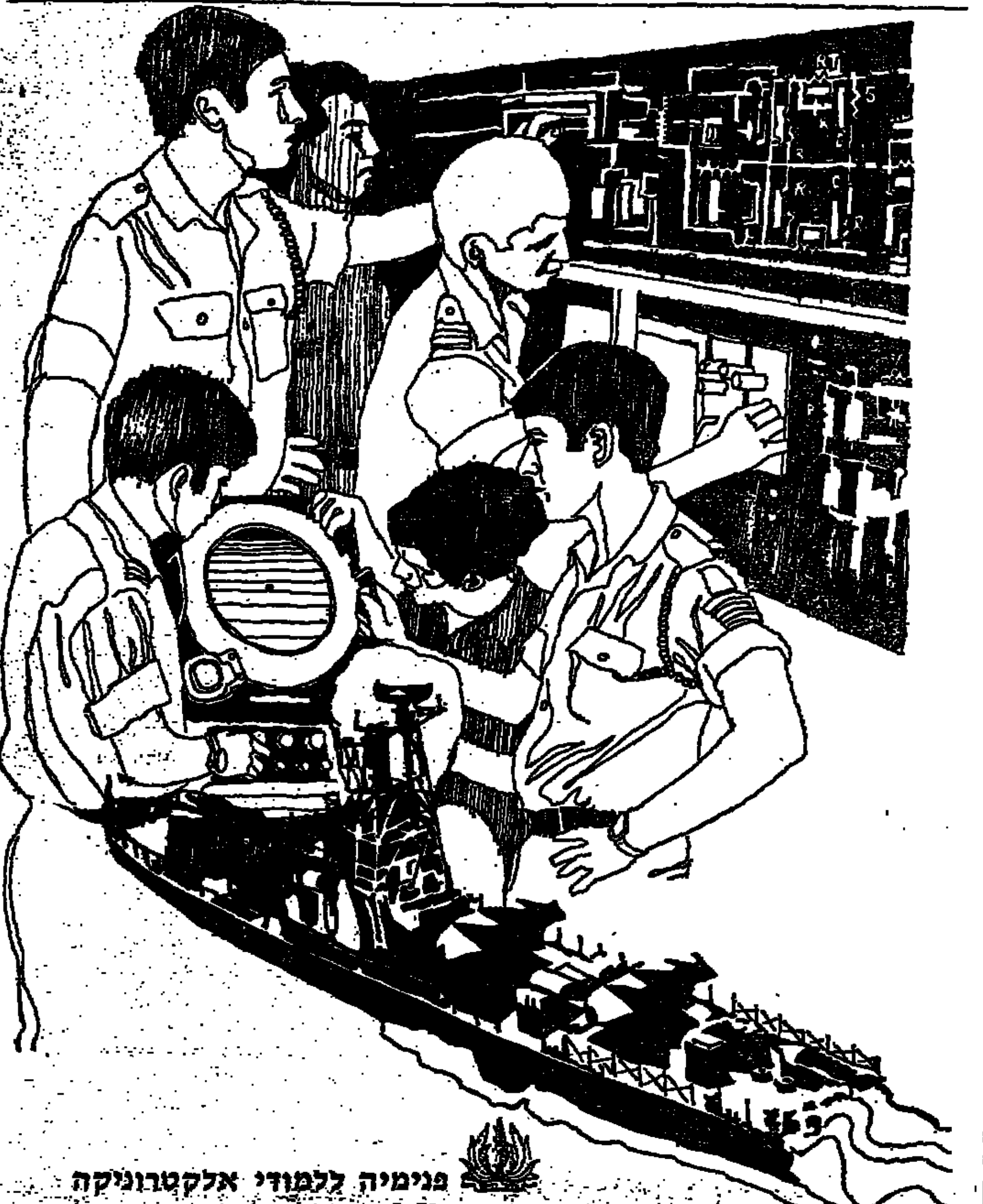

פנימיה ללמודי אלקטרוניקה

חיל־הים פותח קורס ללימודי אלקטרוניקה בתנאי פנימיה.
משך הלימודים כשנה.
בתום הלימודים יוסמכו הבוגרים כטכנאי אלקטרוניקה
ותוענק להם תעודת גמר.
במשך שירותם הצבאי יועסקו הבוגרים כטכנאי אלקטרוניקה במתקני חיל הים.
בוגרי הפנימיה משוחררים מחובת בחינות מוקדמות של משרד החינוך והתרבות במקצועות: פיזיקה, חשבון והנדסה.
מילגות יוענקו לטקקים.
תנאי קבלה:
גיל 16—17.
השכלה: 10 שנות לימוד לפחות.
פרטים והרשמה בלשכות הגיוס האזוריות.
המעוניינים לקבל פרטים בכתב יפנו אל דואר צבאי 1074 צה"ל.
הורים המעוניינים לערוך ביקור בפנימיה לאלקטרוניקה יפנו בכתב לד"צ. 1074, צה"ל.

האם ברצונך לעבוד בשטח האלקטרוניקה או הט...

בכל מקום בארץ

סידור מיוחד ליוצאים למילואים

אנו נעזור לך להשיג משרה משתלמת כטכנאי אלקטרוניקה או טלוויזיה

אין צורך בידיעות קודמות. תוך זמן קצר: ובמיוחד בשעות הערב באחד מהמקצועות הבאים:

- * טכנאי שרות טלוויזיה – 6 חדשים
- * טכנאי רדיו וטרנזיסטורים 9-12 חדשים
- * אלקטרונאי 18 חודשים
- * תכנות מחשבים אלקטרוניים

הפנייה והכוונה לעבודה

פרטים והרשמה 9–1 לפנה"צ 4–7 אחה"צ

המכון להכשרה מקצועית

תל־אביב: רח' סלומון 7 (מחנה הכרמל)
רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)
חיפה: רח' ביאליק 17 (פינת רח' הרצל)
חולון: רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)
פתח־תקוה: רח' ההגנה 17 (במרכז)
ירושלים: רח' אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)
רחובות: רח' יעקב 3 (ליד אגד)
רמלה: רח' נורדאו 5 (בבית הקהילה)
נתניה: רח' שער הגיא 1 (כיכר ציון)
באר שבע: רח' החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)

משרד החנוך והתרבות — האגף לנוער
ההסתדרות הציונית — המחלקה לנוער והחלוץ
המכון לחינוך הנוער מיסודו של פ. רוטנברג
חיפה הכרמל

אתגר מקצוע עתיד!

מובטח לך כמדריך נוער מוסמך.

תנאי קבלה:
אחרי שרות צבאי
השכלה על יסודית (י"א כתות לפחות)

- הלימודים בתנאי פנימיה מלאים
- ההדרשה מקנה תעודה של מדריך מוסמך ושעת ערך לתעודה מוסמך.)
- אפשרות להשלים בחינות הבגרות תוך הלימודים
- מגמה למדריכי ספורט מוסמכים
- לסטודנטים בהצלחה עבודה מובטחת

המעונינים לקבל פרטים מסכים ימלאו את התלוש המצורף:

לכבוד
המכון לחינוך הנוער
מיסודו של פ. רוטנברג
ת.ד. 4015, חיפה
טל' 04-81500, 04-86861

השם ____
הכתובת המלאה ____
טל. ____

השכלה אקדמאית בכתב

לקראת תארים אקדמאיים מוכרים של B.Sc. B.A. LONDON UNIVERSITY

גם לחסרי תעודת בגרות

בתנאים מיוחדים

מינהל עסקים ✶ כלכלה ✶ משפטים ✶ מתמטיקה ✶ ב.א. כללי ✶ שפות ✶ הסטוריה ✶ פילוסופיה ✶ גיאוגרפיה ✶ יחסים בינלאומיים ✶ מדעי החברה ✶ תיאולוגיה ✶ איטלקית ✶ אנגלית ✶ גרמנית ✶ צרפתית

- ✶ הבחינות נערכות בארץ באמצעות ה־BRITISH COUNCIL
- ✶ הבוגרים יכולים להמשיך בלימודיהם לתואר שני באוניברסיטאות ישראליות.
- ✶ התארים המוענקים מוכרים בעולם ובישראל.
- ✶ המוסד היחידי מסוגו המייצג מוסד בעל מוניטין בינלאומי.

פרוספקט מפורט יישלח על־פי פניה לת.ד. 11030 תל־אביב.

שעות הקבלה: כל יום בשעות 9.00—1 בצהריים, בימים א', ג', ה', גם בשעות 5—7 אחה"צ, במשרדי WOLSEY HALL OXFORD רחוב בר־כוכבא 28 (ע"י כיכר דיזנגוף), תל־אביב

ביה"ס להנדסאים

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

מודיע
על הרשמה לקראת שנה"ל תשל"ג

1. למגמות ותת המגמות

אלקטרוניקה	בניה	מכונות	כימיה
חשמל	אדריכלות	מיכון חקלאי	פלסטיקה
פיזיקה	דרכים	אוירונוטיקה	מזון.
ביו הנדסה	מדידות (גיאודזיה)	תעשיה ונהול	

משך הלימודים:
א. למודי יום הנדסאות — שתי שנים כ־40 שעות בשבוע.
ב. למודי ערב הנדסאות — ארבע שנים.
ג. למודי צבירה — פעם פעמים בשבוע לפי בחירה.
ד. למודי יום טכנאות — שנה מוגברת.
ה. למודי ערב טכנאות — שנתיים מוגברות.

הערות:
א. מתקבלים/ות בוגרי/ות י"ב תיכון לרבות בעלי תעודת בגרות אקסטרנית או בוגרי בתי ספר תיכוניים מקצועיים (רמה 4 שנתית).
ב. תלמידים/ות המשתתפים/ות בלמודי יום נהנים/ות מהלוואות מטעם משרד העבודה.
ג. חיילים/ות בשרות חובה הלומדים בכתות הערב מקבלים הנחה משכר למוד בשעור 50%.

2. לכתות קדם הנדסאות

כתות ערב חד שנתיות לבוגרי י"א כתות של בתי ספר תיכוניים ו/או מקצועיים.

● לשם קבלת פרטים או הרשמה יש לפנות:

בחיפה: (למודי יום וערב) מרכז ביה"ס חצר הטכניון, הדר הכרמל, טלפון 661151 קוים 45, 36, 7 אחרי הצהרים 668439 כל יום בשעות 08.00—13.00 ובימים א', ג', ה' בשעות 16.00—18.00.

תל־אביב: (למודי ערב בלבד) הטכניון, רח' ליסין 14 טל. 03/268126 כל יום לפנה"צ ואחה"צ.

במדרשת רופין: למודי יום בלבד טלפון כפר יונה 053/98383.

בעמק הירדן: 1. למודי אחה"צ (מכונות והכנה). 2. למודי בוקר אלקטרוניקה כולל פנימיה, מועצה אזורית, עמק הירדן, צמח, טלפון 50421.

באילת: (למודי ערב בלבד מכונות והכנה) מהנדס א. באום, תמנע, מכרות הנחושת, טלפון 2121/2.

בנצרת: (למודי יום וערב בניה ומכונות וכן הכנה ערב) מהנדס סרג'י רח' 10/316 טלפון 54831.

בצפת: מר כבודי, ביה"ס עמל ע"ש בלאושילד, טלפון 30284.

בתל־חי: מר ת. אברהמי, המכללה האזורית טל. 067/40969.

בעמק יזרעאל: (למודי ערב) מר י. להב, המועצה האזורית יזרעאל, אוהל שרה. דואר נע יזרעאל טלפון 7—065/22956.

חידוש בלעדי של ברליץ

שעורי־בית בפיקוח המורה ללא תשלום!

כל הילדים הלומדים בבתי הספר ברליץ יכולים עכשיו להכין את עבודות־הבית שלהם בבית הספר בפיקוח מורה מוסמך ללא תשלום

זהו חידוש נוסף ליתרונות הידועים של ברליץ
- לימוד בקבוצות קטנות, מ־5—10 תלמידים בלבד
- לכן אפשרות של טיפול אינדיוידואלי בכל תלמיד
- כל מורה מלמד אך ורק בשפת האם שלו
- כל שעור — 2 שעות מלאות ז.א. ערך מלא עבור כספך!

אנגלית
קורסים חדשים:
- ✶ שעורי עזר לתלמידים
- ✶ הכנה לאוניברסיטה
- ✶ אנגלית מדוברת (גם קורסים מזורזים)
- ✶ קורספונדנציה אנגלית מסחרית
- ✶ שעורים פרטיים

לימודים בבקר, בצהריים, אחה"צ, בערב.
קורסי עזר בערבית, אנגלית וצרפתית.
קורסים רגילים: צרפתית, גרמנית, איטלקית, ספרדית, ערבית.

בי"ס לשפות **ברליץ** BERLITZ
בית הספר לשפות הגדול בעולם

תל־אביב: מזלת בנימין 2, טל. 56347
תל־אביב: שדי דוד המלך 1, טל. 266443
חיפה: רחוב החלוץ 27, טל. 69265

קורס למפעילי עגורנאים

יפתח ביום א' 21/5/72 במלון סביון בנתניה.

בדבר פרטים והרשמה:
תל־אביב: שד' דוד המלך 39, טל. 261687, 261688, 267436.
חיפה: רח' הנביאים 20, קומה ד', טל. 666182.
ירושלים: רח' יפו 68 בית סולכור.

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — תל־אביב, שד' דוד המלך 39, טל. 261687/8, 267436 — אורט ישראל

למנהלי מוסדות ומפעלים, למנהלי כוח אדם, ולכל העוסקים בהדרכה ובארגונה.

יש לך בעיות בהכשרה ובהשתלמות עובדים, במסגרת בה אתה עוסק, אנא זכור, כי אנו קיימים כדי לעזור לך לפתור בעיות אלה.

בדבר פרטים יש לפנות:
"למכון להשתלמות מקצועית משולבת"
תל־אביב: שדי דוד המלך 39, טל. 261687, 261688, 267436
חיפה: רחוב הנביאים 20, קומה ד', טלפון 666182
ירושלים: רחוב יפו 68, טלפון 233367
בכל יום בין השעות 08.00—20.00.

משרד העבודה — המכון להשתלמות מקצועית משולבת — תל־אביב, שד' דוד המלך 39, טל. 261687/8, 267436 — אורט ישראל

הסוסיתות ממשיכות לרוץ

סוסיתא סטיישן 1300
5 מושבים מרווחים ומטען
3 דלתות
מעצורי דיסק משולבים
נפח מנוע 1300 סמ״ק

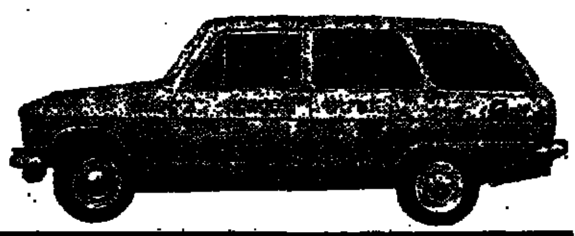

סוסיתא טנדר 1300
מטען 600 ק״ג
מעצורי דיסק משולבים
נפח מנוע 1300 סמ״ק

מטען 500 ק״ג
3 דלתות
מעצורי דיסק משולבים
נפח מנוע 1300 סמ״ק

סוסיתא מסחרית 1300

5 מושבים מרווחים
2 דלתות
מעצורי דיסק משולבים
נפח מנוע 1300 סמ״ק

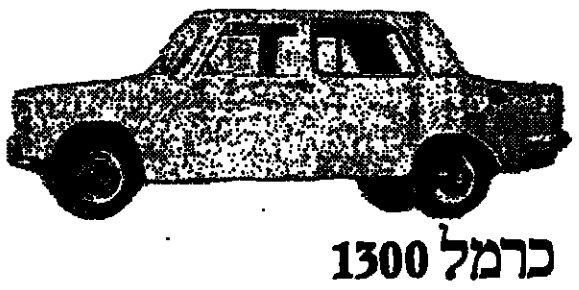

כרמל 1300

הספקת חלפים ושרות מובטחים
סוכנינו ברחבי הארץ

חיפה		
חברה ישראלית למובילים בע״מ	רח׳ הנביאים 7-9	טל. 525204/7
... טל בע״מ	דרך העצמאות 59	טל. 522963
מוסך אחים אחראי	שד׳ ההסתדרות, מפרץ	טל. 721416
כוכב שביס בע״מ	שד׳ הכרמל 37	טל. 532967
שלמה קוביץ	בית המעשיה,	טל. 44885
תל אביב		
חברה ישראלית למובילים בע״מ	רח׳ המסגר 62	טל. 36527
או-קיו בע״מ	הירקון 108	טל. 222855
ירושלים		
שרותי סוסיטא י-ם בע״מ	רח׳ אגרון 28	טל. 25771
עפולה		
פנחס בלבנר	רח׳ הנשיא	טל. 22458
חדרה		
רכב שומרון, גד אשר	מרכבים סמואל 9	טל. 2468
נתניה		
רכב נתניה בע״מ	רח׳ רזיאל 9	טל. 3967
פתח תקוה		
מכוניות השרון, ח. מונסביץ	רח׳ ההגנה 92	טל. 913302
הוד השרון		
חב׳ עודד למשקעות בע״מ	אחים מלמוד	טל. 924847
כפר סבא		
שמיון איצקוביץ	רח׳ פל״ל 2	טל. 922124
רמת גן		
סוסיטא רמת-גן	רח׳ ז׳בוטינסקי 111	טל. 738474
ראשון לציון		
יצחק ברגינסקי ובנו בע״מ	רח׳ הרצל 62	טל. 941888
רחובות		
מוסך יצחק כהן	רח׳ גורדון 6	טל. 953914
באר שבע		
ש.ר.ד. שרותי רכב דרום	אזור המעשיה,	טל. 2166
קסטינה		
מוסך ישראל קסטינה	ישראל גוזילר	טל. 98208

יום שחרור ירושלים - על בולים

סמל העיר ירושלים מופיע על בול שהונפק ב־2 בפברואר 1966 בערך נקוב של 0.70 ל״י, בצבע חום.

יריד הספרים הבינלאומי שנערך בירושלים, צוין על בול שהונפק ב־24 במארס 1965, בערך נקוב של 0.70 ל״י בצבע רבגוני. המראה מחזיק ספרים בצורת אריה המסמל את ירושלים.

פתיחת הכנסת בירושלים צוינה על בול שהונפק ב־22 ביוני 1966, בערך נקוב של לירה אחת בצבע כחול המציג את משכן הכנסת.

סדרת בולים המוקדשת למוזיאון ישראל בירושלים הונפקה ב־26 באוקטובר 1966, והיא מראה על 6 בולים כבוד ממוצגי המוזיאון.

האנדרטה שהוקמה בדרך לירושלים לזכר הנופלים על פריצת הדרך לבירה, מופיעה על בול יום הזכרון שהונפק ב־10 במאי 1967, בערך נקוב של 0.55 ל״י בצבע רבגוני וכסף. האנדרטה מורכבת מחלקי מתכת מאורכים תמירים, המסמלים את השאיפה לפרוץ ולהגיע לירושלים.

ארבעת משערי ירושלים

בירושלים מהמאה ה־19 ו־מכונית דואר לפני בנין הדואר העכשוי בירושלים.

סמל העיר ירושלים

ההר בידי כוחות „ההגנה" והדרך לירושלים נפתחה.

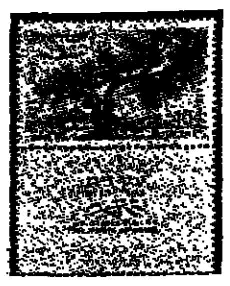

עץ זית עתיק על בול של דואר אויר

ירושלים — כעיר שחוברה לה יחדיו

50 שנה ליסוד בית הנכות בצלאל בירושלים, צוינו על בול שהונפק ב־29 באפריל 1957, בערך נקוב של 400 פרוטות בצבע אפור, אדום, תום, צהוב ושחור המציג את בנין בצלאל בירושלים.

בנייני האומה בירושלים מופיעים על בול שהונפק ב־2 ביולי 1958, בערך נקוב של 400 פרוטות, בצבע סגול כהה ותפוז וראה אור לרגל „תערוכת העשור" שנערכה בבנייני האומה. על הבול מופיע גם סמל התערוכה. על השובל מופיע הפסוק מעמוס ט׳ טו׳ „ונטעתים על אדמתם ולא ינתשו עוד מעל אדמתם אשר נתתי להם".

עץ זית בהרי יהודה והנוף בשער הגיא בדרך לבירה, מופיעים על שני בולים שהונפקו ב־2 במארס 1953, בערך נקוב של 10 (זית) 100 (ירוק) פרוטות.

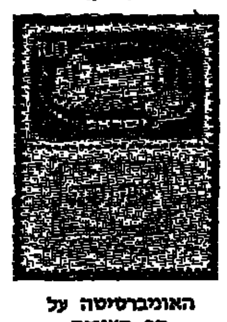

האוניברסיטה על הר הצופים

ארון הקודש בבית כנסת בירושלים מופיע על בול שהונפק ב־11 באוגוסט 1953, בערך נקוב של 20 פרוטות בצבע כחול.

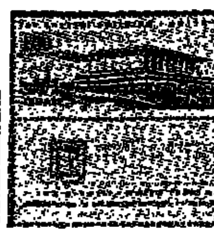

משכן הכנסת

התערוכה הפילאטלית „כיבוש השממה", שנערכה בירושלים, צוינה על בול שהונפק ב־22 בספטמבר 1953 בערך נקוב של 100 פרוטות בצבע חום, אדום וירוק ושחור המראה ציור סמלי.

בנייני האומה

בנייני הדואר בירושלים מופיעים על 2 בולים, שהונפקו ב־13 באוקטובר 1954, בערך נקוב של 60 (כחול צהוב ושחור) 200 (ירוק כהה אדום ושחור) פרוטות, המציגים רכב דואר בהגיע בית הדואר

הבול הירושלמי הראשון אחרי מלחמת ששת הימים, הונפק ב־16 באוגוסט 1967, בערך נקוב של 0.80 ל״י בצבע סגול והוא מציג את הכותל המערבי. על התחומת שהלסבעה על מצפצת יום ראשון מופיעה ציור של מגדל דוד והפסוק „משמיע שלום מבשר טוב, משמיע ישועה" (ישעיהו נ״ב, ז׳).

5 בולי ירושלים השלמה — „עיר הנצח", הונפקו ב־21 באוגוסט 1968, בערך נקוב של 12, 15, 35, 40, 60, אגורות בצבע רבגוני, המציגים את ירושלים העתיקה והחדשה והכתובות „ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו", „שאלו שלום ירושלים", „על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים", „שמחו את ירושלים וגילו בה" „התעוררי קומי ירושלים".

האריות שעל „שער האריות"

זה האריות, פריט משער האריות, הנבנה בחומה המזרחית של העיר העתיקה, מול הר הזיתים — מופיע על בול שהונפק ב־8 באוקטובר 1968 בערך נקוב של לירה אחת, בצבע חום הפוך. הבול, יחד עם גליון זכרון, ראה אור לציון תערוכת בולים לאומית „תבירה".

שמורה המסורק בהרי יהודה, שהוא אחד השרידים הבודדים של יערות הארנים שכיסו בעבר תחומים נרחבים למדי בתחומי ישראל, מופיע על בול שהונפק ב־21 בינואר 1970, בערך נקוב של 6.0 ל״י בצבע ירוק. הבול הוקדש ל„שמורות טבע". אבב, הערבים רואים את השמורה כמקום קדוש ומצביעים על כקאם אל עג׳מי, שהצילה את החורשה ומנעה את כריתתה, שריפתה והשמדתה, כפי שקרה לכרבית החורשות והיערות שכיסו בעבר את הרי יהודה.

שערי ירושלים

שער יפו (החשוב בכל שערי ירושלים), השער החדש (הצעיר בכל שערי ירושלים) שער שכם (היפה מכל השערים) השער הדרומי (שקוראים לו גם שער האשפות) מופיעים על 4 בולים שהונפקו ב־13 באפריל 1971 בערך נקוב של 15, 18, 35, 85 אגורות בצבעים רבגונים. כן הופיעה צמדה וכרזן בערך נקוב של 2 ל״י; שער האריות הגולה, שער הרחמים (שהוא שער הזהב) שער האשפות, (הקטן שבשערים הראשיים בחומת ירושלים), שער ציון (החולש על הרמה הדרומית של ירושלים) מופיעים על 4 בולים שהונפקו באפריל ש.ז. לציון יום העצמאות תשל״ב בערך נקוב של 15, 18, 45, 55 אגורות בצבעים רבגוניים.

אליעזר בן

הדרך לירושלים — על בול ישראלי

התערוכה הבולאית הראשונה של הנוער היהודי שנערכה בירושלים, צוינה על בול המראה קבוצת נוער רוקדת. הערך הנקוב של הבול הוא 200 פרוטות בצבע חום, אדום וירוק כהה.

בית החולים „הדסה" בירושלים, מופיע על בול שהונפק ב־14 בדצמבר 1960 בערך נקוב של 0.25 ל״י בצבע לילך וכחול והוקדש ל־100 שנה להולדתה של הנריטה סולד, אם עליית הנוער. הבול מראה את דיוקנה של סולד על רקע של קבוצת ילדים ועל רקע של בית החולים „הדסה".

הקונגרס הציוני הכ״ה שנערך בירושלים, צוין על בול שהונפק ב־14 בדצמבר 1960 בערך נקוב של 0.50 ל״י בצבע כחול ותכלת המציג את סמל העיר ירושלים וסמל הקונגרס הציוני הראשון שהתקיים בבול ב־1897.

…הוא יום, כמו מאירה, הוא … שחרור ירושלים … הישראליים … הוא ירושלים.

הכותל המערבי

…דרך השבילה לירושלים מופיעה על בול ישראלי … שהוקדש לירושלים … ב־16 בפברואר … בערך נקוב של 250 … בצבע חום, אפור … הבול מראה ברקע את העיר העתיקה ומגדל דוד … והכתובת „גאל ירושלים" … על השובל מופיע … „… כל הרי לדרך".

„מטרק" בהרי יהודה

… האוניברסיטה, המציג בית הספרים הלאומי … על הר הצופים … שלים, הונפק ב־9 במאי … בערך נקוב של 100 … בצבע ירוק כהה, ב־25 שנה לאוניברסיטה … בירושלים. על השובל מופיע הפסוק: „אמת קנה…" (משלי כ״ג כ״ג).

…של (למעלה) והאנדרטה … הדרך לירושלים

…מל בהרי ירושלים (750 על פני הים) … משער הגיא לבירה, … על בול שהונפק ב־9 … 1951, בערך נקוב של … בצבע כחול כהה … „קסטל" … אפריל 1948 … „ההגנה" מבצע „נחשון" … הדרך לירושלים … 10 … קרבות, בהם … ליד נשאר

קונה רציני

מעוניין במגרש בגודל 8—10 דונם

בסביבות פתח־תקוה, רמת־גן, תל־אביב, גבעתיים.

המטרה:

בניית בית־חולים פרטי

למחלות כרוניות.

אפשרות של שתוף בעל המגרש כשותף בעיסקה הנ״ל.

בהצעות רציניות (בלי מתווכים) נא לפנות לת.ד. 1021 רמת־גן.
— סודיות מובטחת —

למכירה באילת בנין 900 מ״ר

הבנין בנוי על קרקע חכורה מהמינהל, על מגרש של כ־2 דונם, במרכז העיר אילת.

בבנין אינסטלציה חשמל כח, ביוב ואינסטלצית מים.

על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 175 ת״א לקבלת פרטים נוספים.

משרד העבודה
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

משרד החינוך והתרבות

משרד התיירות
מחלקת הדרכה

בשיתוף עם התאחדות בתי מלון בישראל

בית־הספר המרכזי למלונאות
ע״ש אריה אבישר
מלון „תדמור" הרצליה
מודיעים על

המשך ההרשמה לקורס דו־שנתי מקיף למינהל בתי־מלון (מחזור ג׳)

(מסלול יום) בשנת הלימודים תשל״ג

* **תנאי קבלה:** מתקבלים בוגרי/ות 12 שנות לימוד ביה״ס תיכון עיוני או מקצועי. לרבות בעלי תעודות בגרות אכסטרניות.
* **פרטים והרשמה:** בביה״ס המרכזי למלונאות, מלון תדמור, הרצליה פיתוח, בימים א׳—ה׳, בין השעות 08.30—15.00 טלפון: 938321.

השתחרר מהסבך המעיק של מילוי דו״חות

מס־הכנסה

השנה החכם! הפקד את העבודה בידי ה. את ר. בלוק, החברה הגדולה בעולם לשרותי מיסים. בבלוק ימלאו עבורך את טופסי מס ההכנסה, יייעצו לך בבעיות מיסוי וידרים אותך בנושאי החזרי מס, חישובי שכר, ניכויים ועוד.

החל מ־ 25 ל״י

ערבות
אנו מבטיחים הכנה מדויקת של כל דו״ח מס הכנסה. אם שגינו וגרמנו לך קנס או ריבית — נשלם אותם כמובן.

ה. את ר. בלוק

שרותי המיסים הגדולים בעולם, עם יותר מ־6000 משרדים.

ירושלים: הנביאים 50, ביקוד 95741
תל־אביב: כבר מלכי ישראל 5, ביקוד 163, 64, טל׳ 236785
חיפה: הרצל 4, ביקוד 502, 33, טל׳ 660871

בימי השבוע מ 9—7, יום ו׳ מ 9—1

אין צורך בקביעת ראיון.

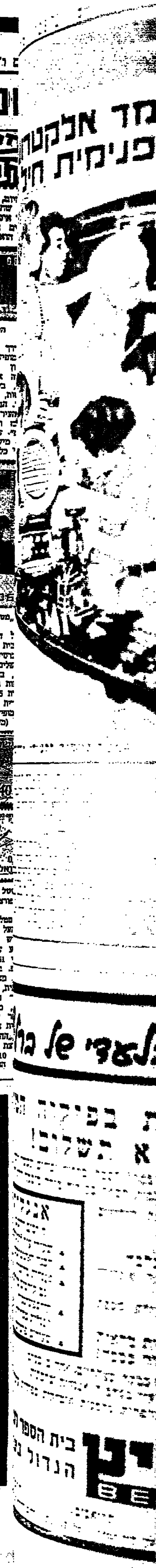

هكذا من الاصل

תשבץ „מעריב" מס. 803

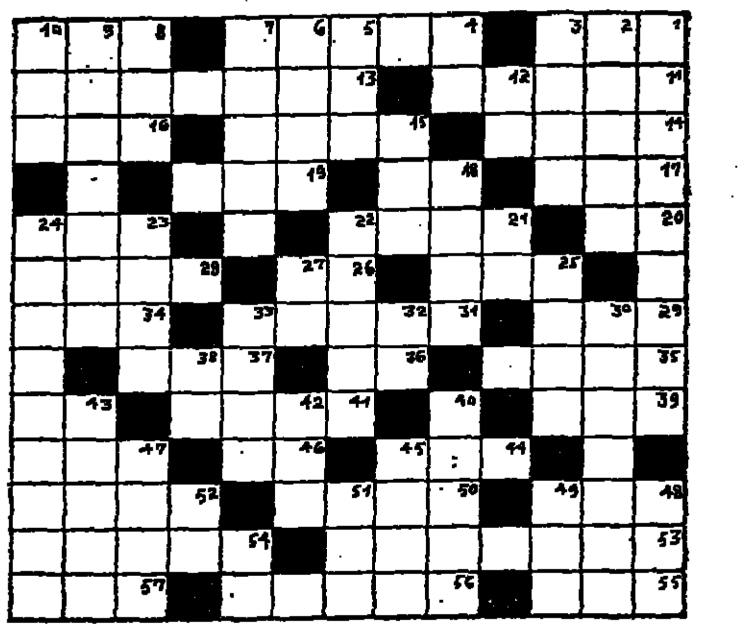

מאוזן: 1) עשב מסר־פה, 4) נציג משרד החוץ במדינה זרה, 8) חלק ב־ספר, 11) רדום, 13) בוש תכלים, 14) באה, 15) חבל ארץ אשר משה ציווה לתת לבני גד ובני ראובן לאחוזה, 16) נטל, 17) אחי רבקה, 18) מלה זרה, 19) כסף רב, 20) עם, 21) קוטף ענבים, 23) פשע, 25) חגו, 26) ני־צוץ, 28) סוגר, 29) חבל ארץ בערב סעודיה, ערש האיסלאם, 31) כיבוש, 34) זמורה, 35) תפיסה, 36) יצרן תרופות, 37) בעל־מום, 39) חלק באקדח אוטומטי, 41) הר־חק מזה, 43) פטמת ה־אתרוג, 44) הגר, 46) ב־תוכה, 47) נהר באוסט־ריליה, 48) הוד, 50) מין כסא, 52) איזולטור, 53) מין קבצנות, 54) תורת הלשון, 55) גוש אדמה, 56) דפיקה, 57) כנוי מ־ליצי לעם סופרים.

מאונך: 1) בסוף ש־פירושו: שוחד, 2) מין מחלה, 3) מי שאפשר לס־מוך עליו, 4) כנור, 5) אחת האמהות, 6) ייר של יופי, 7) אי בים האיגאי, 8) תגובת העין, 9) בסוף מקהלת שפירושו: היה כאוסר, התענג בחייו, 10) האזנה, 12) כלי־מאור, 15) קטן־קומה, 18) ר־מאי, 21) הוק, 22) מנו־חה, 23) רפיון, 24) לומד בעצמו, מספרים אך לא כפי מורים, 25) תוקף, כח, 27) עבר, 30) מפקד חלילת אפילו 16, 32) מ־קום מרעה, 33) תענוג, 38) באופן זה, 40) מין מחלה, 42) חומר וולקני, 43) גלגל, 45) קוץ, 47) משמת, 48) מבן, 49) ה־חלק הגדול, 51) ללא סי־בה מיוחדת, 52) רקבון, 54) אמונה.

בואו חשבון [793]

הבקנר | ברדמניה
הבל
מזרזק
רקלקהז
בילרבז
ביהבלל
בגבמזל
קיזבז

האימרה: 27ך 24ג17 ₪652 488936
0891אז את 60ספס

בפעולת חילוק זו הוחלפו הספרות באו־תיות. מצא את ערכה של כל אות ורשום את האותיות המתאימות ב־מקום הספרות בשורה למטה. אחר כך, צרף את האותיות והרי פ־ענחת אימרה של חז"ל.

רז המעגלים

במעגל הקטן רשומה האות „ה". רשום ב־התאם להגדרות, ערך בן שש אותיות במעגל הגדול, וערך בן שלוש אותיות במעגל הבינוני כך שיתווצרנה עוד שש מלים בנות שלוש או־תיות הנקראות מבחוץ פנימה ומסתיימות ב־אות „ה" שבמעגל ה־קטן. מובן, שכל אות במעגל הבינוני תשמש את אמצעית לשתיים משש המלים הנקראות מבחוץ פנימה.

הגדרות: המעגל ה־גדול: יום שחרור ירו־שלים כולה; המעגל ה־בינוני: בגידה באמון; מבחוץ פנימה (לאו דוקא בסדר שבו רשמו): שפ־חה; ארוחה; אגם; כלי לגריפת אשפה; פורע־נות; לחם שבת.

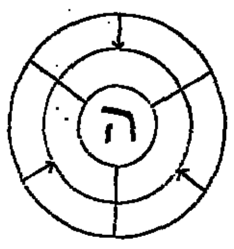

פתרונות החידונים הקודמים

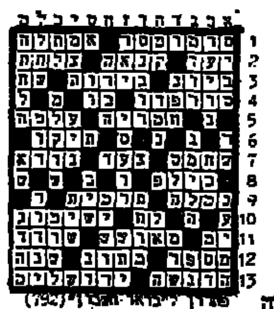

שלחו את הפתרונות ל„מעריב", ת.ד. 20044, תל־אביב. צרפו את ה־מספר דלעיל ורשמו על גבי המעטפה „תשבץ מס' 803", או „בואו חש־בון (793)", או „רז המעג־לים".

30 ספרים יוגרלו בין הפותרים.

א. בר־ין

הזדמנות חוזרת

לנוכח מיעוט האירועים השחמטאיים הציבוריים יש להתעכב על ההזדמנות ש־החמיצה בבאר שבע. כוונ־תנו לתחרות אליפות הערים, שעריה: באר שבע היתה נבחרה לארח ואשר לא נער־כה — לאחר שהיו דחויה.

ההכנות במקודה כללה את נבחרות באר־שבע (מחוזקת בשחקני הדרום, כולל ראשון לציון), תל־אביב, חיפה וירו־שלים. בכל נבחרת 10 שחק־נים. האיגוד היה אמור לכסות את הוצאות הנסיעה, באר־שבע — את האירוח. לאחר דחיה ראשונה, נקבע מועד התחרות לסוף השבוע שעבר, אולם בשל קשיים בקבלת חופשה לשלושה ימים, נבצר משחק־נים רבים להצטרף לנבחרותי־הם וכך נשארו הנבחרות ריקות והתחרות לא נערכה לבסוף.

על כך חבל, אולם עוד יש מקום לתיקון. בשבוע הבא מוזמנים לשחקנים שלושה ימים לתחרות זו, שבהם לא יצטרכו לבקש חופשה ממקום עבודתם. חג השבועות השבוע שלאחריו וכן היום שלפני ה־חג — מזמנים הזדמנות כצד־יקת לקיומה של תחרות ה־ארבע. ראוי בהחלט לנצל הזדמנות זו, כדי שהתחרות יתבצע, משום שאין אנו עשי־רים ביותר באירועי שחמט ציבוריים.

גלר וכגן לטהרן

אלוף הארץ, עוזי גלר, ו־סגנו, שמעון כגן, יוצאים מחר כערב לטהרן, לתחרות האזור־ית שמנצחיה יעלו לתחרות הבינאזורית. הם יתמודדו ב־טהרן עם נציגי איראן, מונ־גוליה, תורכיה ואולי גם הודו. אנו מאחלים להם הצלחה ב־מאבק.

במקביל לתחרות זו צריכה להיערך גם תחרות נשים, ב־השתתפות נציגות ישראל ו־מונגוליה. ישראל דורשת את זכותה לארח אירוע זה, ואילו המונגולים מסרבים.

פישר השיב בחיוב

לאחר „מלחמת ההתשה" נראה שהדוקרב לאליפות ה־עולם יתחיל במועד המאוחר שנקבע לו, 2 ביולי, והוא ייערך כולו ברייקיאוויק בירת איסלנד. בובי פישר שהבין לבסוף שעקשנותו עשויה לע־לות לו במחיר זכותו להתמודד עם אלוף העולם על התואר ולכן נסוג מדרישותיו המופ־רזות.

באחרונה הגיע לבאנגקוק נשיא פיד"א, ד"ר איבה, ב־מסגרת סיורו באיזור זה. הוא דחה שם את נטיותיהם של הרוסים להתערב עתה בפרשת הדו־קרב לאליפות העולם, משום שזו זכותה של פיד"א בלבד להחליט על כך. תקיפותו של ד"ר איבה אמנם כנגד מה־רוסים להכתיב את רצונם בפרשה זו, ואין ספק שהם היו מעונינים לסלק יריב חריף ומסוכן כל כך ללא דוקרב, אלא שנכשלו בכך. עתה כבר נראה שהדוקרב אמנם ייערך במועד שנקבע לו.

● סאראיבו: סאבו מוביל בתחרות הבינלאומית כאן עם 9 מ־11 נקודות. אחריו: פט־רוסיאן 8, יאנוסה 6.5 (3), קרס 6 (1), הורט 5.5 וכו'.

● ניו יורק: קאבאלק כור־ביל באליפות ארה"ב עם 7 מ־9. אחריו רשבסקי וביזן 6.5, בנקו 5.5, לומברדי 5 (1).

● ירושלים: דייכסר ניצח באליפות מועדון „רובינשטיין" בצבור 8.5 מ־11. אחריו ה־עולה החדש דודקוב ועוזי עין־דור 8 כ"א.

● תל־אביב: בשחקי ה־ליגה למקומות עבודה כבשה אל־על א' את המקום הראשון עם 25.5 נקודות. אחריה סולל בונה 23.5 ומשרד הבטחון 22.5.

פיגור זמחיר

שחקן בגוסה כברינק־קלאוסן הדני שילם את מלוא המחיר — נקודה שלמה — בשל פיגור בהתפתחות כליו. הקרב ניטש בתחרות בשטוקהולם ב־פברואר השנה.

ברינק־קלאוסן — יקובסן

1. ג4 פ"ו6, 2. פ"ג3 ה5, 3. פ"ו3 פ"ג6, 4. הג ר"ב4, 5. מה"ג2 0־0, 6. פ"ד5 צ"ה8, 8. פ"ו5 (מסעי סרק, עדיפה התפתחות בריאה) ו6, 8. פ:ר פ:ר, 9. מה"ב ג5, 10. א3 פ"ג6, 11. מה"ב ה6!, 12. פ"ה4 פ:פ, 13. מה:פ פ"ד4! (מאיים ד5 עם ר"ה), 14. מה"ד3 ד5! (פיגורו של לבן בפיתוח מזמין משחק נועז של שחור), 15. ה:פ (על ג:ד יבוא ר"ו5), 16. ה4 ג4! ה:ד+, 16. מ"ד1 (על ר"ה2 יבוא ר"ו5 עם ד3) ב5!, 17. ג:ב (על ג:ד5 יבוא מה:ד5), 18. מה:ב5 ר"א6!, 19. מה"א4 (3ד) ר"ו5, 18. מה"ו3 ג4, 19. ד"ה2 צ:ד!, 20. ה:ב מה"ה+ לבן נכנע.

סמיסלוב, שכבר עבר את שנת החמישים והמצטיין ב־משחק עמדתי, יודע לנצל עמדות גם לתחבולות הקרבה. באליפות מוסקבה הגיע בלבן לעמדה הבאה נגד יורייב ג'י־גיחשווילי:

בשל ריכוזם של כלי השחור באגף המלכה פורץ סמיסלוב את ההגנה בהקרבה במרכז, כשהמטרה היא המלך.

17. פ:ה5! ו:פ, 18. מה"ו4 פ"ו6, 19. מה:ה6+ מ"ח8, 20. פ:ג6 צ"ו8, 21. ג5 (לא פ:צ? בגלל ר"ג8) צ"א7, 22. ג:ד ר"ד8, 23. פ"א4 צ"ה8, 24. מה"ד7 ר"א8, 25. דד צ"ו8, 26. מה"ה6 שחור נכנע.

שאול הון

ירושלים בראש שמחתנו

ביום ירושלים הבא לביתך ושלח לידידך — תושבי ישראל או חו"ל ספרים הממחישים את זיקתו של עם ישראל לירושלים.

ירושלים

4000 שנות היסטוריה

מאת משה פרלמן ותדי קולק

ההיסטוריה של ירושלים כתובה בצורה חיה ובלווי עשרות תמונות צבעוניות

הוצאת ספרית מעריב ו„שקמונה"

המחיר — 27.— ל"י

המנורה הגדולה

נקודות מוקד בהיסטוריה של עם ישראל

מאת נפתלי ארבל

תיכנון צילומים — מיכאל בן־חנן

ההיסטוריה של עם ישראל בצורה מרוכזת וקריאה מלווה בתמונות התבליטים של המנורה שמול הכנסת בירושלים, המספרת אף היא בצורה פלסטית את ההיסטוריה של העם.

הוצאת ביבלוס — ספרית מעריב

המחיר בעברית — 12.— ל"י המחיר באנגלית — 15.— ל"י

בשעריך ירושלים

אלבום ירושלים השלימה

צילומים — פטר מירום טקסט — משה בן־שאול

הסברים לתמונות בעברית ובאנגלית

המחיר — 20.— ל"י

אתרי ירושלים

10 טיולים בירושלים וסביבותיה

מאת סילביה מן

הסברים מודרכים עם רקע היסטורי וארכיאולוגי בלווית צילומים

המחיר — 12.— ל"י

ריקמת ירושלים

הדרכה להכנת גובלנים של אתרים בירושלים

מאת אן רוט

18 אתרים בירושלים בצבעים מלאים עם הוראות ריקמה

הוצאת מסדה—פרס וספרית מעריב

המחיר בעברית — 10.— ל"י המחיר באנגלית 12.60 ל"י

להשיג בחנויות הספרים או ישירות באמצעות תלוש זה

לכ' ספרית מעריב ת.ד. 20208 תל־אביב

א. נ.

אבקש לשלוח אלי את הספרים הבאים שאת תמורתם אני מצ'רף בצ'ק מס' .... משוך על בנק ....

שם .... כתובת ....

ת.ז. .... תאריך .... חתימה ....

עירית תל־אביב־יפו

האגף לתרבות לנוער ולספורט

מפעלי הקיץ לנוער על־יסודי

מפעלי הקיץ לנוער על־יסודי יתקיימו באוניברסיטת תל־אביב, בתאריכים 9—28 ביולי, בהשתתפות מרצים אקדמאים מעולים.

במשך אותם הקרב יתקיימו פעולות ספורט, בידור המשט, שחיה, קולנוע, הרצאה, ערבי הוי ומוזיקה.

מכלל קייט (אוניברסיטת קיץ לנוער)

בו יכללו החוגים הבאים:

פילוסופיה, ספרות וקולנוע בתקופה המודרנית
מוזימעיקה
כימיה וביאולוגיה
פסיכולוגיה
„כל בו מדע"

סדנת אמנות (ציור, פיסול, בטיק)

סדנת תיאטרון

טיסנאות — בשיתוף עם גדנ"ע אויר, חיל־אויר.

שח־קייט — (בהדרכת צ'רניאק).

החוגים מיועדים לבוגרי כתות ט', י', י"א.

ההרשמה בבנין עירית תל־אביב־יפו, כבר מלכי ישראל קומה 11, חדר 1122, בין השעות 9.00—12.00.

בספר הכוכוזת מוגבל.

המפעל יתקיים בעזרת משרד החינוך והתרבות.

רכוש כרטיס הגרלה של הועד למען החייל

הכרטיס — 4 ל"י

א. ליפין יצור מבלטים

רח' האמנים 10 ת"א, טל. 35796

(מאחורי בית"ר סיפולוקס)

מקבל עבודות בבישה במכבשים אקסצנטריים

מעתה גם במבלטים של המזמין ובסדרות בכל גודל, במצע מעולה.

אגודת ידידי בית ספר תיכון עירוני מקצועי י"ד ויצ"ו צפת

קייטנת יום לנוער

חובב אמנויות

(כתות ז', ח', ט' יסודי)

חופשת קיץ נפלאה באווירה אמנותית יוצרת: ציור ורשום, פסול, צילום, הבשיטנות, עצוב אמנותי, כלכלת בית, בטיק, קרמיקה, רחיצה בים ופעולות הוי מגוונות.

לרשות הקייטנים יעמדו בחירי מורים ואמנים וכמו־כן כל המתקנים המשוכללים של בית הספר.

משך הקייטנה מיום א' 9.7.72 עד יום ה' 27.7.72

שעות פעילות מ־08.15 עד 15.00 אחה"צ.

ההרשמה נפתחה ותתקיים במשרדי ביה"ס, רחוב גיבורי ישראל 101, תל־אביב, טלפונים 253839, 250285.

שעות ההרשמה במשרדי ביה"ס: כל יום מ־08.00 עד 13.00 והיא תימשך עד למלוי מספר המקומות שנקבעו. אינפורמציה נוספת אפשר לקבל במקום, פניה בכתב לכתובת הנ"ל או באמצעות הטלפונים למספרים שצוינו.

האוניברסיטה העברית בירושלים

משרד דיקן הסטודנטים

מדור הסיוע

מודיעים על

הגשת בקשות למילגה לשנת הלימודים תשל"ג

לתלמידי התואר הראשון (כולל תלמידי רפואה ורפואת שיניים בשנים א'—ג') — ולמועמדים חדשים לשנת תשל"ג.

טפסי בקשה למילגה אפשר להשיג: במזכירויות הפ־קולטות — במשרד לקבלת תלמידים, במרכז ללימודים קדם־אקדמיים, במדור סיוע.

המועד האחרון להגשת הבקשות — 6.6.72.

גם מועמדים שטרם אושרה קבלתם לאוניברסיטה חייבים להגיש את בקשותיהם עד לתאריך זה.

המכון לאמנות הציור והפיסול

ע"ש אבני

תל־אביב, רחוב אילת 6, טלפון 820549

נפתחה ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ג

* לכיתות ציור
* לכיתות פיסול
* לכיתות ערב דו־שנתיות לציור ורישום
* לחוג לפיסול — פעמיים בשבוע
* לחוג להתישבות העובדת — ציור ופיסול
* לקורס לתחריט נחושת
* לקורס לרישום

פרטים והרשמה במזכירות המכון אילת 6, טל. 820549 בשעות 10.30—13.00 ו־17.00—19.30

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתישבות חקלאית
חבל ירושלים — מדור המים

טל־שחור — מכרז מס' מ/13/6/72
" " מ/14/7/72

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזה הצעות לביצוע רשת במחנה מצנורות פלדה "10 — "2, ורשת במסע זיתים מצנורות פ.ו.ב. 140—90 מ"מ — בישוב הנ"ל.

הנ"ל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, דיספות והמפרטים המצורפים לתנאי המכרז וההסכם הכללי לביצוע עבודות של מדור המים של הסוכנות (להלן „חומר הקשור למכרז").

את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל במזכירות מדור המים, חבל ירושלים, בנין „רסקו", רח' הלל מס' 23, חדר מס' 915 (קומה 9), החל ביום 16.5.72.

סיור בשטח הנ"ל יתקיים ביום ג' 16.5.72, המפגש בשעה 9.00 בבוקר, בתחנת הדלק נחשון; את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום ב' 22.5.72 בשעה 8.00 בוקר — לתיבת המכרזים של הבל ירושלים — חדר מס' 804 (קומה 8), במעטפה סגורה מיוחדת, שתצורף לחומר המכרז.

הצעות שתוגשנה לאחר המועד הנ"ל, לא תובאנה בחשבון.

אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

ירושלים, 12.5.72

הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
מדור המים — חבל ירושלים

פרס ראשון בתחרות העובד האדיב למלון „גלי השרון", נתניה

אנו באים להודיע שזכינו בפרס ראשון ב„תחרות העובד האדיב", 1971/72, שמערכה בין עובדי בתי המלון בנתניה. בתמונה: שר התיירות מר משה קול, מעניק את התעודה לנציגת מלון „גלי השרון", גב' נעמי גוטרמן, במעמד ראש עירית נתניה.

מלון „גלי השרון"

נתניה, רח' אוסישקין 42
טלפון 053-25125

להשכרה בדמ"פ
אולם 94 מ"ר

בת"א, רח' יונה הנביא 42 (פינת אלנבי)
לטלפן: בשעות 9—13
16—19 58530

כתיבה במכונה תלמדו
בי"ס „רימון"
דיזנגוף 85, תל־אביב

למכירה

שופלדוזר 955K

עם רוטר מודל 1970

3,800 שעות.

טלפון: 03-241481 בערב.

...שה דור • הרהורים של איסרו־חג

...אולם שבו נועדנו לקרוא שי־ ...באוזני הקהל — כך סיפר לי ...ה, משורר ששמו הולך לפניו — ...מו, לאחר זמן, ש ב צ ה אנ־ ...ג בסוף־הכל. ...בל אולי טוב שכך אירע — הר־ ...בחיוך — היתה אווירה א י נ ־ ...מ י ת.

...מיפגש שבו נטל ידידי חלק, ...יוש בירושלים, במסגרת חג ...ע־הספר־העברי. יום־יומיים אח־ ...כן נמצאתי בחברתו, ובחברת ...יאדה של משוררים אחרים, ב־ ...ך חדר־ספרות, ספק־ניספח־לבית־ ...פה־העיקרי, כדי לקרוא באוזני ...ור־שירה מפרי־עטנו.

...שעה אחרי מועד־הפתיחה הרש־ ...כשסוף־סוף הגענו לכלל החל־ ...קולקטיווית שנתקבצו די־הצורך ...ב־שיר ואפשר להתחיל בפועל ...ש היו בספק־חדר־הסעודות־ספק־ ...טפח־לבית־הקפה־העיקרי משלו־ ...ו עד ארבעים איש· אני כותב: ...לושים עד ארבעים, לפי שנחלקו ...נות באשר למניינם של אי־אלו ...ך הנאספים. היה שם, למשל, ילד ...ב, תלמיד כיתה ה"א. אני, ש־ ...תי לחומרה, מיאנתי להביאו ב־ ...ין היושבים־אל־השולחנות; מכו־ ...אחר, שנטה לקולה, צירפו ל־ ...ין: זהו — אמר — בנה של ...ודת, ולפיכך הוא זכאי שיביאו ...בחשבון, ובינינו לבין עצמנו, ...עו עולה על זו של שאר הבאים.

...אירוע שאני מספר עליו התקיים ...ל־אביב, בסמוך לכיכר העירייה, ...ר בה הוקמו הדוכנים למימכר ...פרים — והוא נחשב, בפירוש, ...צ ל ח ה ג ד ו ל ה.

...מפגשים בין סופרים לקוראים ...נו להלך בלתי־נפרד מן המסר־ ...של שבוע הספר. בדרך־כלל, ה־ ...אות דומות בכל המקרים. מספר ...מעוניינים לשמוע פרקי־ספרות מפי ...חברים או להיות עמם — בכל ...שים. הלוואי שאתבדה, נדמה לי ...א אפילו כהמעט כבשבוע־ספר־ ...יי לשבוע־ספר־עברי.

...ה מתחולל פה? האם "האקלים ...חני", שאנו מרבים לקונן על־ ...יו, נותן את אותותיו, אותו ...לים המרני, פועל־יוצא של ההת־ ...ות התרבותית שלנו, שהוא, ב־ ...רת הרע, עויין כלפי התרבות, ד־ ...קרת הטוב, אדיש כלפיה?

...שמא — אם נתפוס מועט — ...ומהיה הבדלניות ה"קלאסיות" של ...ויה הן בעוכריה, כלומר, היותה ...למעטים, פרי ההליך פרוש־ ...ור, המזליק ניצוץ רק בלבם ...עיינים?

...ושמא, שהנימוק השני אינו דוו־ ...ו המכריע, שהרי שווין־הנפש ...ה הטוב, כביל). מפגן · גם ...עם הסיפורת, שהיא — כידוע ...„אריסטוקראטית", הרבה ...מן השירה.

...ים, העובדה שהשקיקה ליד ...־המכירה אינה מיתורגמת ...ם פנים ואופן — למיפגשים שוק־ ...אם יוצרי כה שנסכר באותם ...נים, כרוכה בראש וראשונה ב־ ...אוירה „אנטי־ספרותית" של ...יקות השנה.

אינני מקבל את השקפתם של כמה מעמיתי, ש„הסופר אינו בודד" ד־כשום כך אסור לו, עקרונית, להיפ־גש עם קוראים.

האומנם כל קורא, א־פריורי, ני־גש אל הפגישה עם הסופר כאל „ב־דורי", כביכול זה האחרון הוא מוקיון או להטוטן?

מי שסבור כך נתפס, לדעתי, ל־גוזמה רבה.

ייתכן, שהשקפה זו נובעת מן ה־רגש המר, המתעורר לנוכח „המיפ־גשים" של חג־הספר, אולם בשום פנים ואופן אין להתיר לה לשבש את היוצרות.

ארץ־ישראל איננה ברית־המועצות, אשר בה משוררים קוראים — או אולי מוטב לנקוט לשון־עבר — את שיריהם בכיכרות, שבהן מצ־טופפים אלפים כודי־אוזן, נלהבים. ש ם היתה ההיענות ההמונית הזאת לשיר משום הבעת מ ח א ה. העם, וביחוד האינטליגנציה, ביקש לתת ביטוי למה שאינו יכול למצוא את פורקנו בצינורות המקובלים במש־טרים דימוקראטיים. נמצאה לו דרך שכזאת — והוא נצמד לה לאלתר.

ורוסיה יש לה מסורת עשירה ד־מרהיבה של שירה, המשמשת כלירעם להאוזיי־הלב העממיים — בהעדר אפשרויות אחרות — צוד כימות הצארים.

אצלנו — המצב שונה. אצלנו — בתוקף התנאים המדיניים השונים־להלוטין — איננו נזקקים לשירה־שהיא־זעקה. את הצעקה אנו שומ־רים למישור הפובליציסטי.

אבל אצלנו התפתחה אטמוספירה שאפשר להותכה בסכין — כל־כך דחוסה היא בסימטומה הנפשי, בזי־קותיה המאטריאליסטית השתלטנית, בעצלותה הבירוקראטית.

ייתכן מאוד, כי גם הנהירה אל שוקי־הספרים יש לה כגיע „בשו־מי": הפיתוי להשיג ס ח ו ר ה ב מ ח י ר י ם מ ו ז ל י ם.

האינני כתנגד, חלילה לי, לחג־הספר־העברי ולשוקיו. תמיד מקננת אי־בזה התקווה, כי מתוך שלא לשמה יגיעו לשמה, וככה יחדור ה ס פ ר א ל ה ס א ל ו ן, שבאופן אחר היה הריהוט שלו נעזר לגמרי מכל רמז „אינטלקטואלי".

*

נחזור אל המיפגשים בין סופרים לקוראים.

אין ספק, כי ה„אינטימיות" של מיפגש כזה היא מושכל ראשון, אם בתוקף המציאות ואם משום שהשפ־עתו של המיפגש תהיה חודרת יו־תר, קונסטרוקטיווית יותר, בתנאים „אינטימיים".

אך את המיפגשים הללו, במסגרת של חוגים קטנים — בין שאלה מתארגנים מחוץ לכותלי המוסדות למתנכים ובין אם בתוכם — יש לפזר. ע ל ־ פ נ י כ ל ה ש נ ה כ ו ל ה. אז־אז יסולק חשש הבידוד ויוותר הרצון הכן של הקורא להר־בות את הפגישה הבלתי־אמצעית עם היוצר אל חווית הקריאה בספרו.

מעבודה „שנתית" זו עשויים לצ־מוח הרגישות התרבותית הרבה־יותר, אקלים־הנגד, שהוא כה חיוני לנו ואשר בו תהיה הספרות מסוגלת להתפתח ולהגיע.

עבודה זו, הבלתי־יומרנית, המת־מדת, שאינה זקוקה לשאון הרמקו־לים ול„מוסיקה־לתאי" ולהנחות של 40 אחוזים ד־25 אחוזים, אולם בה אולי טמון הסיכוי היחיד להציל את הצד ה א ח ר של קיומנו, שאותו אין לכוד באחוזים כל עיקר.

הצד אשר א י נ נ ו מקופל, אם ירצו ואם ימאנו, בנאומיהם הראוו־תניים של שרים ומגבי־לים על „עם הספר", אלא בזריעת־החשאין של היצירה האמנותית.

לא, אינני נושא את נפשי לסי־טואציה, אשר בה יישמו תרזיו של ולאדימיר מאיאקובסקי על רצונו „שינעל / בערוב עמל־יום / את שפ־תי / על מנעול / המאבקים. / שהי־עם / לכידון / ישוהוה במורה / עם ברזל / עם פלדה / שנוטתה לו / על תפוקת־השירים / בפוליטביורו / הרצאות / לו ירדה / סטאליף". אלא להכרה הצלולה, כי ידידי־ספר עדיין אינם ספרות ולא בהם היא גוזה לאקיו־העולם· שום סטאטיסטי־קה כשלעצמה לא הולידה תרבות —

אגב, כלום נתן מישהו את דעתו על השוואה בין סיכומי־הפדיון של שבוע־הספר מבחינתם של המו"לים לבין מה שמגיע כתוכו באמת וב־חמים לכיסו של הסופר? — כשם שלא הולידה פסוקיהם השתוקים של מנהיגים ועסקנים. „זונאם מה ודוי נאם שר" — הנה, כך תיעשה ה־מלאכה, אשר אין לה אולי השפעה על ת פ ו ק ת השירים, אבל על ה א י כ ו ת ה ר ו ח נ י ת של האו־מה, שבה הם נוצרים, היא תטביע את רישומה במוקדם או במאוחר.

המלים שבחיינו

השמחה ברחובותינו

מאת הוראציוס

משני רחובות אליעזר שיש לנו במקומותינו, ז מ נ ה ו ף הוא רחוב שומרי־אספרנטו, ב ן ־ י ה ו ד ה רחוב דוברי־עברית. ששי־בשבת מורגלים אנו לאמר זמירות בבן־יהודה. נתעטף עוזה טלית ונעבור פעם לפני התיבה בזמנהוף...

היכן — ואימתי, בעצם? — למדתי אספרנטו? לפני... הבה נאמר.. שלושים שנה.. מכל ה־מקומות הנידחים, הספסיים שב־עולם, נתגלגלתי או, בנעורותי, לעיירה קטנה אחת על גבול אתיופיה. כסוסים שעשו דרכם מלונדה, קאהיר, חרטום, לדרום־אפריקה, הנו בה חנות־שעת ר־יש שמאן־זהוא נטש על מושבו ספר, כתב־עת, עתון פורטוגזי. יום אחד נפל לידי, בדרך זו, ספר שקורין סנקטה ביבליה...

שני תנ"כים בידי· כל עתותי בידי — ולא אנסה להשוות כתוב אחד לחברו? ה ש ע מ ו ם ה־כבד בהצרה האחרונה של מלחו־מת־העולם, לא כיסופים מיוחדים להבנה בין הבריות, הוא שפתח לי את שערי לשון־אספרנטו. ה נ א ה יש לי, סבורים אתם, לדבר בגנות עצמי? אינני בא לפרש לכם אלא את טעם ה־ש כ ח ה שבשתכחה ממני, ב י נ ־ ת י ם, כל מלה מאז.

לא יצאו, על כל פנים, ימים מרובים ופרקי איוב, קוהלת, שיר־השירים, נעשו שגורים על פי, כנתינתם באספרנטו. פשטו־תה, יפייה, עצבותה הפנימית של הלשון הפתיעוני.

את דקדוקה שיננתי לעצמי על דרך הגיחוך. צורת הרבים, שני מינים, שלושה. זמנים, מילית ההפוך, היא הידיעה בשתי צו־רותיה: תואר־השם, תואר־הפועל — ששה־עשר כללים, כפי שנר־כתוי אחר־כך להדעת, אין פרץ ואין יוצאת! שכל עבר נגמר ב„איס", כל הוה ב„אס", כל עתיד ב„אוס" נראה לי פשוט כביצת קולומבוס. מי שיש לו עניין א מ י ת י באספרנטו עשוי לסגל לעצמו את דקדוקה בחצי־שעה. אם יש לך, נוסף לכך, ידיעה כלשהי באחת מלשונות אירופה, ביחוד לטינית, הרי זו לשון המנוגה אצלו כבקופסא!

לא כאן המקום למנות את רוב שבחיה. דיינו אם נאמר כי אפילו שירותי הטלגרף הבינ־לאומיים רואים בה לשון „בהי־רה". מכל לשונות־המעבדה של האדם המודרני· היא באמת ה־אוניברסלית ביותר!

היתה אמנם אחת, הוולאפיק, ש־קדמה לה במקצת, אלא שלא האריכה ימים. הכישוף האוסטרי שלאייר, אביה־מחוללה, אסר להעביר אות אחת שלה מן הד־עולם. בכך הריץ את דינה מראש. לשון צריכה לרפורמה. שום גל־גול שלה („לאטינסקי", „נובו לאסף", „מוריר", „אוקסידנטל". „אירופיאף", „רומאנגל") לא ההד־זיק מעמד ובטל מן העולם, כמצם לפני שירד אליו!

אף לשון אספרנטו נעשתה, ב־רבות־הימים, אם למשפחה רבת־נפשות: „אידו" („צאצא", ב־לשון אמא־אספרנטו), „אנטידד אותה", „אנטידו שתים", „ליגנבד קוסמופוליטה", „נוב אספרנטו"... כל אחת ביקשה לבצע בה רפורמה.

הצרה היא כי לשון חייבת לצמוח. אם לא אל העמוק הד־קשה, הפנימי, האבסטרקטי, כי אז אל הפשוט יותר, הקל יותר, אלא שבדרכה אל הפשטות ה־א ח ר ו נ ה היא מגיעה לפשי־טות ואורגניזם המושלם של ה־אמיבה...

השאיפה להשליט בארץ לשון אחת דברים אחדים קיימת בלב בני האדם מאז דור־ההפלגה ש־בבבל. אוטופיסטים האידיאליס־טים, הוגי־דעות ומתקנים סו־ציאליים· חלמו תמיד על ההר־מוניה האוניברסלית, הכרוכה ב־לשון מובנת לכל. הצעות לאוני־ברסליזציה היו שונות ומשונות. מיסטיקנים ביקשו להחזיר כבר־כל עטרה לישנה ולהחזיש עלינו את לשון אדם הראשון — זו, שמר ישעיהו כתכוון לנהל בה את ישיבות הכנסת, על אפו ועל חמתו של מר קולק!

אסכולה אחרת ביקשה ליטול לשון חיה, עשירה, גושמת, ולע־שותה לשון־העולם. כאן נשאלת תמיד שאלה, אוניברסלית. לא שווה, א י ז ו מכולן? צרפתית היא לשון הדיפלומטיה. אנגלית לשון המסחר, ואם על פי רוב הדברים — לשון גנאי, הסיני־ת־סיבסית, שנהרה בפי חמש מאות בילין!

קמו אחרים ואמרו, בצדק רב, שאם נשליט עלינו אף השלום הנצחי רק לאחר שנשליט לשון אחת על חברה, ספק אם נזכה להזות בו.

אפשר היה להניח לדברים ש־יסתדרו כביכול מעצמם, אלמלא ההיסטוריה, המלמדת אותנו כי אין לשון אחת שלטה בכפה ל־אורך ימים. הארמית· הלטינית, היוונית, הערבית, הלינגה־פראנקה של ערי דרום איטליה, שימשו לפנים בכהונת ישב־ראש תורני של העולם, אך בש־לוח, מקצה מאה, מאתים שנה, לפנסיה.

לא זו אף זו: לשון אוני־ברסלית דומה לשמיכה קצרה מדי: אתה מכסה את ראשך, רגליך בחוץ. רגליך, ראשך בחוץ. מ י באמת צריך לה, את מי היא חייבת לשמש? אם את הפילוסופים, הוגי כל הדו־רות, כל האומות, יש לשמוה ולשכללה עד שתעלה בדיוקה על כל לשון בודדת. אם לפשוטי אדם, יש לשטחה ולרדדה עד שתהא פשוטה ככל לשון בודדת. במבוא לתורת ההגיון מספר לנו פרופיסור ברגמן על לשון הפי־לוסופים שנתבקשה פעם ללייב־ניץ. כל מחשבה צריכה לדבריו בסימן כיוצא בתו שבסולמות־המוסיקה או ספרה במתמטיקה. לשון המחשבה המופשטת היא לשון הנוסחה! אנגלי קורא, למשל, כשוואה אריתמטית ד־אומר טו אנד טו, פור. רוסי קורא אותה ואומר דווה אי דווה. צ־שיטרי. עברי קורא ואומר שתים ושתים, ארבע. בלשון הפילוס־פים, אומר לייבניץ, תהא אי־פוא לכל מושג ספרה משלו. אם „עתון" יהיה שקול כנגד המספר 2 ו„ערבי" כנגד 3, „עתון ערבי" יעלה בהשבנה של לשון הפילוסופים 6. כל אחד יקרא את הדברים בלשונו הלאומית!

באמת ובתמים שמח אני כי לשון הפילוסופים היא ביצה שלא באה לעולם. די לי בביצים ש־בחיינו!

היום, המוסיקלית בלשונותיו המיגמסיות של האדם המודרני היא, בכל זאת, אספרנטו. אין בה שום דבר אורגני, ביולוגי־חי, המחליף חמרים, תאים, פלסי־מות, בדרך הצמיחה הכימית, אך יש בה יופי של מכונית משוכ־ללת, שעיצובה נעשה בחן וגי־מורה נכון. מעל לכל — שימו־שית, נוחה, יעילה.

לא לשווא זכה ד"ר לודביג זמנהוף להערצת מיליונים. אנ־דרטאות שהוקמו לו בחייו, רחובות שנקראו על שמו בשלוש מאות ערים של עשרים ושבע ארצות, הם לכאורה עדות מספקת לדבר, אלא שמר יוסאי דראטוור מספר לנו כאן, ב„מעריב", אפילו על סטודנטים שהתידדו את סוסיו ב־אנטוורפן ושכחו את מרכבתו במקומם. מפיו להדים אנו גם לדעת שבקרוב ייערך בתל־אביב קונגרס דוברי אספרנטו ושמונה מדינות עומדות להנציח את ה־מאורע בבול מיוחד!

באפריל מלאו חמש וחמישים שנה לפטירתו. במקרה הרי זו גם שנת החמישים לפטירת בן־יהודה. לאומה אחרת די באליעזר אחד, לנו יש שניים. אך ספק אם פטרוניהם בתרבות יראו בכך כאורעות השקולים בערכם כנגד בכעד הפומבים.

...ל ספרי סול בלו ...ישראל

...ם מתפנה אדם לשפוך מרי־לבו ...ור הוא סביבו בעשן בבלואה אוננו ...בב מסחרר, הרי יש דברים בגו. ...ך המדובר בבבקר־אורח מן הצד, ...א באיש שמעבר לדלפק העמוס ...ישה של „ספריית הפועלים", ב־ ...חת מוקד של „באור" ככר מלכי ...ראל העוסה אוירה הגיגית כבה. ...א אחד העושים במלאכת הכפירה, ...עסוקים ביותר „בסביבה" — ולמ־ ...ת זאת מתפלם מן הקהל הצובא ...יב כדי לומר לי בכאב לב: „אין ...ב לא יהיה!"

...סול בלו. מן המפורסמים והחשו־ ...ם בסופרים היהודים בני־זמננו. ...לנו אין ולא יהיה יותר „הרצוג" ...לו. כי במשך כחמש שנים ארוכות ...ביר סוף סוף ובסך הכל אלפיים ...רים בלבד. ובמהדורה נוספת היה ...תהיה! כך בפירוש גילה לי ה־ ...ש בכאב. ואני מאמין לו. כי הדו־ ...יה וההדרכה לסול בלו הם כנראה, ...ין משותף לשנינו.

...רכשתי את „כוכב הלכת של מר ...מלר". גם ספר זה „הולך בקושי" ...„אותו הדבר כמו שהולך עם „הר־ צוג"".

...יהודים רבים הדומים לבר סאמלר ...ים בישראל. חיים של שריד־ ...ואה: אורחיחים מבעיה, בהגנון ...מיוחד רק לאדם אשר חזה בבור־ ...כוז ברצח יקיריו. ו„מת לכתבה". ...על מום, חייב להמליך ולחיות, כמו ...בעל כורחו", עד ליומו האחרון. ...ל נתקלם מן העובדה הקשה, אף ...ל פי שהיא קשה „לעיכול": „בצ־ ...תום המיוחדת" על ניצולי השואה ...שפיעות גם על הייגו אנו. בפיר־ ...לין ובספקין.

ומה על ספרי סול בלו שלא תור־גמו עדיין לעברית? האם הרפה אי הצלחת המצפה של שני הספרים ה־נ"ל את ידי המו"ל?

צר מאוד על כי קברה ידנו „לג־לוח" לקורא העברי את סול בלו כראוי לו.

ברוך תורדה

...הופיע „מאזנים"

...במרכז גליון אדר תשל"ב של „מאזנים", בטאון אגודת הסופרים, ...מכר לקט שירים כשל משוררים ...לים: הרים אוסורוביץ, רחל ב־ ...ל, זלמן שלמון ויוסף קרלר. את ...השירים תירגם שלמה כנהר, ודב ...דן הקדים להם דברים.

...שאר עניינים שבגליון: סיפורים ...של ש"י עגנון ושמואל שתל, דברים ...על חיים הזו בוועידת אגודת הסופ־ ...רים, מאמרים על פ. להובר (כשל ...פ. קרמר וא. ברודס) בכלאת 25 ...שנה לפטירתו, שירים של ב. גרודבי ...דוד אבידן, ועוד.

אנטול פראנס ומאבקיו למען היהודים

מאת ל. בארי (פאריס)

לפני זמן קצר הופיעה בפאריס מהדורה מחודשת של „30 שנות פעילות ציבורית של אנטול פראנס, בשנים 1897—1924". זהו ספר מקיף ב־4 כרכים, בו נאספו מאמריו, נאומיו, מכתביו והרהוריו של הסופר, שכידוע היה פעיל ביותר לא רק בשדה הספרות, אלא גם בשאר כלים הציבוריים, החברתיים והפוליטיים.

פרשת דרייפוס תופסת בכרכים אלה יותר מקום מכל מאורע ציבורי או חברתי אחר. אם כי שמו של אמיל זולא נשאר הקשור ביותר ב„פרשה", מקרב הסופרים והאינטלקטואלים הצרפתים — אנטול פראנס כתב עליה יותר מכנו. זאת כשום שזולא, שפירסם את המכתב־הגלוי שלו „אני מא־שים" ב־1898, נפטר בשנת 1902, כלומר לאחר פחות מ־4 שנים. אולם אנטול פראנס, שחי עד 1924, נמצא עוד הזדמנויות רבות לחזור לעניין זה, כדי לטהר את שמו של דרייפוס לא רק מבחינה משפטית אלא גם מבחינה חברתית ומוראלית, ולהגן על יהודי צרפת.

מאז מותו של פראנס כבר חלפו שנים רבות, אולם העניין ב„פרשה" לא דעך עד עצם היום הזה, ועדיין מתפרסמים ספרים חדשים, המספרים את העניין לפרטי־פרטיו לדור החדש, ובאוני־ברסיטאות נישאות הרצאות של היסטוריונים, ה־מנתחים אותו מחדש, ומסבירים את השלכותיו על החיים הציבוריים בצרפת.

אם כי חלקו של פראנס בנצחונו של „המחנה הדרייפוסי" הוא גדול בביחוד, לא נחזור לדבר, ונצטמצם בשתי פעולות אחרות שלו, קצרות הרבה יותר, וידועות פחות לציבור. אלה הם שני כרוזים לטובת יהודי רוסיה, שהחתימו עליהם סופרים ואמנים, אך אנטול פראנס הוא תמיד הראשון. הזאה למרות שבבחינת הא"ב צריכים היו אחרים להיות לפניו. בכך הוא רצה להראות שהוא נוטל על עצמו את מלוא האחריות לתוכן הכרוזים שחיבר.

פרשת ביילים

הראשון קשור בפרשת ביילים, היהודי ש־נתפס בקייב, בשנת 1912, והואשם ברציחתו של ילד נוצרי, כדי להשתמש בדמו לפולחן הדת בפסח. גופתו של הילד נתגלתה במערה על גבול העיר, ב־2 באפריל של אותה שנה. כאשר הגיעו למערב אירופה הידיעות על המשפט ש־מכינים נגד ביילים, התעוררה חרדה לגורל יהודי רוסיה, כי העלילה נגד ביילים עלולה והיתה להיות עילה לפוגרומים חדשים.

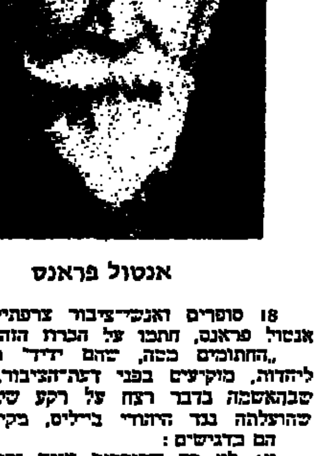

אנטול פראנס

18 סופרים ואנשי־ציבור צרפתיים, ובראשם אנטול פראנס, חתמו על הכרוז הזה:

„החתומים מטה, שהם ידידי רוסיה חדים ליהדות, מוקיעים בפני דעת־הציבור, את ההבל שבהאשמה בדבר רצח על רקע של פולחן־דת, שהועלתה נגד היהודי ביילים, בקיוב.

הם מדגישים:

א) לא רק שהיהדות איננה זקוקה לדם ל־עבודת־הדת, אלא להיפך: היא אסרה על כל שימוש בדם, הן בעבודת־הדת הן בדברי־מאכל, ואיסור זה הוא מוחלט, ומכובד בהקפדה רבה בכל חוגי היהודים.

ב) בכל הזמנים ובכל מקום, מיעוטים דתיים מצאו עצמם קרבנות לאותה האשמה בדיוק; בין הנוצרים הראשונים תחת שלטון הקיסרים הרומיים, ועד, בתקופה קרובה מאד לנו, המיסיונרים בסין.

ועל כן הם מביעים את תקוותם, שהאשמות מסוג זה לא יוכלו למצוא, לעולם, הד ואמונה בארץ תרבותית".

המשפט התחיל ב־8 באוקטובר 1913, וארך חודש ימים. המשטרה הביאה „עדים" למעשה הפשע — שלאחר מכן הודו שהיו עדי־שקר. כל מחאה בציבור הרוסי ובעתונות דוכאה מיד.

חבר־השופטים היה מורכב מאיכרים, אנשים פשוטים ונעדרי־השכלה. המשטרה קיוותה שדווקא משום כך יקבלו את דעתה כבדיך להרשיע ביילים. אולם האיכרים השו בפיזמה הפוליטית שנרקמה בסביב למשפט, וזיכו פה אחד את ביילים. כאשר הגיעה הידיעה לפאריס, אמר המנהיג הסוציאליסטי ז'אן ז'ורס, חודשים ספורים לפני שנרצח: „אם הנאשם זוכה, הרי זה בשום שאיכרים עניים, ביושר הטבעי שלהם ובתבונתם, ידעו לעמוד נגד עצמתם של השקר והאיום".

נגד הפוגרומים

הכרוז השני המתפרסם בספר, הוא נגד ה־פוגרומים ברוסיה. בשנת 1919, לאחר תום מלחמת העולם הראשונה, פרצו מחדש פוגרומים נגד היהו־דים.. ביותר מ־100 ערים באוקראינה, בבסרביה שהיתה כבושה בידי הרומנים, ובגליציה המז־רחית שהיתה בידי הפולנים.

25 סופרים ואינטלקטואלים צרפתיים, וב־ראשם שוב אנטול פראנס, חתמו על כרוז „בשם המצפון האנושי". הם הבעו בו שבכל הפרלמנטים בעולם יעוררו הצירים את בעיית היהודים ברוסיה, ויתבעו מממשלותיהם לקבל ההחלטה הדרושה להפסיק מיד את שפך הדם. וכן דרשו, בכרוז זה, שדעת־הקהל תקבל יותר מידע על הפוגרומים. „צריך שיקומו בכל מקום ועדים לבעו הגנת היהודים באירופה המזרחית". הכרוז הסתיים במלים אלו:

„למיליוני היהודים הנחנקים אין שום הצלה אחרת זולת המצפון הסולידריות הבוזרית של העולם התרבותי, הם תולים את כל תקותיהם בזכות הקדושה של כל בני האדם לחיות, ולשהוה כן החותמים".

גם למען הארמנים פעל אנטול פראנס רבות, ולא החמיץ שום הזדמנות לתבוע צדק ועצמאות לאומה נרדפת זו.

על ספרות ואמנות

ספרים חדשים
עיון ראשון

עימות בין לוחמים

„המלחמה אוהבת גברים צעירים" — הוא ספר נוסף של הסופר יגאל לב, שיצא לאור בהוצאת „ביתן". זהו סיפורן של שתי יחידות ישראליות — יחידת מילואים ויחידה של צבא סדיר, הנפגשות באותה העיירה הער־בית שבאזור חברון, במאמץ משותף לסגור על קבוצת חבלנים. זהו גם סיפורה של עיירה ערבית, הנקרעת בין החבלנים והשלטון, בין אהבה ופחד. בספר מתואר העימות שבין שני דורות הלוחמים וכינם לבין תו־שבי העיירה. המחיר: 9 ל"י.

סיפור אהבה של שטיינמן

„תכריכים ירוקים" הוא ספר אה־בה מעודן, מנותק מזמנו ד־מקומו, של הסופר אליעזר שטיינמן. בסגנון מרגש מנסה המספר לחשוף משמעויות עמוקות בחייה של נפש המבקשת לרדת לסוף מהותה. יצא לאור בהוצאת „מיטב". מחירו — 13 ל"י.

לכסיקון מקראי

לכסיקון למקרא, למפרשיו וחוקריו, ערוך לפי סדר אלפביתי, מעשה ידיו של יהושע ירון, הופיע בהוצאת „פרקים" בחיפה והפצתו נמסרה לידי „ספרית פועלים". הלכסיקון כולל שמות אישים ומקומות במקרא, אך גם שמות פרשנים וחוקרים בני כל הזמנים. הערכים קצרים. מחיר הספר 11 לירות.

לזכר מחנכת

קובץ לזכרה של המורה והמחנכת דורה רובין, הנקרא „בתקופה סו־ערת", הופיע בשכפול בהוצאה פר־טית. הוא כולל פרקים מספר אוטו־ביוגרפי שחיברה, מאמרים שפירסמה בכתבי עת שונים, ודברי הערכה של עמיתים, תלמידים, ושאירי בשר.

שיעורים בתלמוד

„חזקת הבתים" של אברהם ארזי (הוצאת ש. זק ושות') מכיל 48 שיעורים בתלמוד, במסכת בבא בתרא, ששידר המחבר ברדיו בשנים התשכ"ז—תשכ"ט. שיטתו של המחבר היא, לדבריו, לברר את הגירסה ה־נכונה במשנה ובתלמוד, לערוך הש־וואה בין המשפט התלמודי והמשפט הרומי, ולחשוף את הרקע המדיני החברתי והמוסרי של התקופה. מחיר הספר: 13.90 לירות.

מסעים משני עברי הירדן

רחל ינאית בן צבי, אלמנת הנשיא השני של מדינת ישראל, השתת־פה במסעים שנהג יצחק בן צבי לע־שות במרחבי הארץ, את רשמיה כינ־סה עכשיו בספר „דרכי סיפורתי", שהופיע בהוצאת „קרית ספר". חלק נכבד מן הזכרונות שהיא מעלה, מתיי־חס למסעים אל עבר הירדן המזרחי. מחיר הספר 9.75 לירות.

תולדות היהודים באירלנד

לואי הימן, איש חיפה, פירסם זה עתה ספר בלשון האנגלית על תולדות היהודים באירלנד מימי קדם ועד 1910. הספר, הקרוי באנג־לית The Jews of Ireland, הופיע בהוצאת האגודה ההיסטורית היהודית באנגליה ו„איריש יוניבר־סיטי פרס". הוא סוקר, בין השאר, גם את הרקע היהודי של „יוליסס" לג'יימס ג'ויס, ומזהה אחדות מן ה־דמויות היהודיות שבספר כאנשים מציאותיים שגרו בדבלין. ניכר שב־ספר הושקעה עבודת מחקר מרובה.

חדר משפחה

זה שמו של רומאן חדש מאת יהו־אש ביבר, שהופיע בהוצאת לוין־אפשטיין. הרומאן מתאר מערכת יח־סים בין אב, אם ובן בקיבוץ, על רקע פירוק המשפחה בשל בגידת האם בבעלה. במרכז העלילה — הילד, לבטיו והויותיו, נוכח מציאות־החיים הנפרשת לעיניו. ברקע — חיי ה־קיבוץ בימי המאורעות של טרם־מדינה. המחיר: 7.50 ל"י.

על רצח שווארצבארד

בספרו „במשפט שווארצבארד" מביא ד"ר מאיר קוטיק ניתוח ומהלך המשפט, שנערך בצרפת בשנת 1927, נגד שלום שווארצבארד, אשר רצח את ההאטמן סמיון פטליורה, שליט אוקראינה בימי מלחמת העולם הרא־שונה, שהיה אחראי לטבח רבבות יהודים. בספר מופיעים תצלומים ד־ריגומים מן המשפט, כרונולוגיה שלו וביבליוגרפיה.

יצא לאור בהוצאת מפעלי נייר חדרה. המחיר: 10 ל"י.

* „לראות כחול באהבה" הוא ספ־רו השני של המשורר יהודה שבים, שיצא לאור בהוצאת „עקד". הספר מכיל ששים וחמישה שירים, חלקם מתוך ספרו הקודם של המשורר — „לפתע בראי בנהופך". מחירו — שש ל"י.

ספרי שירה חדשים

* „ימים בעריכות גרימות" הוא ספר השירים הראשון של נורית ברצ־קי (ספרה הראשון, בפרוזה, לילדים, יצא לפני שנים בספר). בספר עשרים ושבעה שירים. הוא מלווה ברישומיה של יוכבד וייינפלד. יצא לאור בהו־צאת „ביתן". מחירו — 4.50 ל"י.

* הקובץ „עלים" מאת המשורר הרומני טודור ארגזי הופיע בבוקרשט בשנת 1961. הוא תורגם עתה בידי שמעון הרן ויצא לאור בהוצאת „עקד". המשורר (1880—1967) ידוע כמחדש הלירקה הרומנית והרחיב צורותיה. הוא כתב גם סיפורים, שירי ילדים, רשימות ומסות וכן עסק ב־עריכה ובתרגום. בקובץ מתורגמים תשעה עשר שירים מתוך הספר כולו. מחיר הספר — 6.20 ל"י.

* „לומר הכל" הוא מבחר שירים של המשורר הצרפתי פול אלואר, מתורגמים בידי עזרא זוסמן. הקובץ מכיל חמישים שירים. מצורפת לו הקדמה מאת המתרגם על חייו של פול אלואר (1895—1952), שירתו ה־סוריאליסטית והפיגוראטיבית, צורו־תיה ותבניה, שימושו המיוחד בלשון ובתחביר, על פול אלואר כ„משורר האהבה" — כפי שמכנים אותו הצרפ־תים, ופרטים ביוגרפיים מחייו. בסוף הספר נמצאת רשימת ציונים ביוגר־פיים בצירוף תאריכים מחייו של ה־משורר. מחיר הספר — 8.50 ל"י.

לאורה של ירושלים

חיים תורן כינס בספרו „הגים" שבעים וחמישה פרקי עיון שפור־סם באכסניות ספרותיות שונות, ב־ארץ ובחו"ל — „מאזנים", „גליונות", מאספי סופרי ישראל, „כרמלית", „ה־דואר", „הפועל הצעיר" ועוד. הפר־קים מסודרים בששה מדורים: למען ירושלים — קטעים מנוף ירושלים; כיקירי ירושלים — שיחות עם דמו־יות ירושלמיות ידועות כמו פרופסור יוסף קלוזנר, ד"ר י"ל מאגנס, מרדכי סמקין ואחרים; בסוד חכמים — פגי־שות עם סופרים, בין השאר יעקב פיכמן, אשר ברש, אליעזר שטיינמן, שופמן; בעין בוחנת — קטעי ספ־רות; מפי עוללים; סוף פסוק — מספר אימרות כנף. כותב המחבר בהקדמתו: „את פרקי ספרי כתבתי לאורה הטוב והמבורך של ירושלים, עירי בחזון ובמציאות ועירם של אבו־תי ואבות אבותי בחזון בלבד".

הספר יצא בהוצאת „ראובן מס" — ירושלים. מחירו — 10 ל"י.

שלשה סיפורי י. אורן

„אתגרים" הוא ספרו השביעי של הסופר יצחק אורן, יליד סיביר. בספר שלושה סיפורים. הראשון ש־בהם — שלטון השכל — הוא סיפור־מסה, שכמעט כולו אמת ובעל הכלב המופיע בו אינו אלא ידידו של ה־מחבר — כפי שהוא מציין בפתח ספרו. בספור זה מסופר כיצד הסו־פר, השרוי בעולם של ביטויי סערות, הגות ואמונות, עומד בפני האתגר לכתוב סיפור בלשי. שאר שני ה־סיפורים ביגם פרי היענותו של ה־מחבר לאתגר זה ולאתגר נוסף ש־הוא חיבורו של בידיון מדעי. הספור השני, שהוא המרכזי מבין השלושה, נקרא — „הפעמון צלצל" ומספר על מאמציו של סמל משטרה לפתור תע־לומת רצח. הספור „והשמיד" מתאר חיי בני אנוש המותם על־פני כוכב הלכת שלנו בשנת 2984, היא שנת ד' אלפים השמיד לבריאה.

הסיפור השלישי והבידיון המדעי יכולים להתפרש הן כמשומם והן כ־פארודיה על סוגי ספרות אלה.

יצא לאור בהוצאת „ביזמון". מחירו — 10.50 ל"י.

לזכר עיירה

„זכור בלעטלקי" הוא שמו של ספרון שהוציא המחבר שמואל רוסק לזכר עיירתו דאברושין־באלוב ע"י דרוהוביץ'. בספרון, הכתוב בשלש שפות — אידיש, עברית ואנגלית, מתוארים אנשיה ודמויותיה של העיי־רה שהושמדה על ידי הנאצים. הספ־רון מלווה בתמונות מנוף העיירה ד־תושביה.

יצא בהוצאת המחבר ונדפס בדפוס „דבר". אינו נמצא למכירה בחנויות.

מפתח למבחר מאמרים

כרך ג' מסידרת „מאיר עינים" יצא בהוצאת המרכז לספרות תורניות בבני־ברק, בעריכת מאיר וגדר. הספר מכיל מפתח למבחר מא־מרים שהופיעו בכתבי עת בענייני תורה ודת, חינוך וספרות, ביוגרפיה וביבליוגרפיה, משפט עברי ובעיות זמננו.

בעיות במציאות הישראלית

בספרו „מדינת היהודים ומדינת ישראל" נותן המחבר, עו"ד דב קדרון, ביטוי לניגודים החריפים ש־נתקל בהם בין הלכה למעשה, בין מה שספג בספרי הלימוד לבין המצי־אות היומיומית שנתקל בה. בהקדמה לספרו הוא מתריע על כי „העולם נהרב, האדם הנבון פינה מקומו לחיה שבאדם, כל המאמצים של המין ה־אנושי מכוונים בעיקר ליצירת נשק וכלי תחבורה קטלניים". מיליונים מתים ברעב. העולם הנאור, השבע, ממשיך למלא את כרסו במותרות, זלילה, פולחן הבין וכו'. המשפט הפך להיות דבר מאורגן, עם מוסדות חקי־קה, ביצוע ושיפוט משלו. בשטח ה־משקי והכלכלי — שביתות פרועות ההורסות את משק המדינה. האזרח, בונה חומה ומגדל, שהסתפק במועט, דורש היום חיי פאר ורווחה.

הספר יצא לאור בהוצאת „רות". מחירו — 10 ל"י.

קובץ פסקי־דין — לאזרח

„חוק ומשפט לכל אזרח" הוא ספר שחובר על ידי השופט א. קד־רון (שפרסם עד כה ששה ספרי משפ־ט) ובנו, עו"ד דב קדרון. השנים נוהגים, זה זמן רב, להמצאת פסקי דין עקרוניים המתפרסמים בחוברות „פסקי־דין" ו„פסקים" המוצאים לאור מטעם בית המשפט העליון ולשכת עורכי־הדין. את החומר ערכו המחב־רים בצורה פשוטה ובהירה, שתהיה מובנת לקהל הרחב. בעריכת החומר נמנעו בוויכוחים משפטיים מהותיים, שקשה לאזרח להבינם והביאו בעיקר עובדות ומסקנות של פסקי־דין בשפה מובנת לכל.

הספר יצא לאור בהוצאת „רות". מחירו — 10 ל"י.

هكذا من الاصل

صكذا من الاصل

הדרכה פרטית

אדוני העורך,

ברשימה — „יותר מדי פיקאסו", במוסף הספרותי של „מעריב" מיום 28.4.72, כתבה גב' רחל אנגל, כי בעת הדרכה מטעם המוזיאון בתערוכת פיקאסו, הוסבר מי־נה אמנותי בצו־רה לא נכונה.

קוראים מגיבים

בירור טלפוני עם גב' אנגל העלה, כי המדובר בהדרכה לקבוצת מבוג־רים.

ברצוני להבהיר כי הדרכות למבו־גרים מטעם המוזיאון החלו רק ב־יום א' 7.5.72, ולא קודם לכן. הגב' אנגל התייחסה כנראה ל„הדרכה פר־טית", של אחד המבקרים בתערוכה לאחדים מחבריו...

כדי למנוע טעויות מסוג זה בע־תיד נצייד את מדריכי המוזיאון בתג מיוחד.

צבי א"ש
דובר המוזיאון

לא עבודת דוקטור

אדוני העורך,

קראתי כמובן בעניין רב את בי־קורתו של פרופ' ש.י. בלוך על ספרי במוסף הספרותי של „מעריב" ביום 21.4, ושמחתי מאד על הדברים ה־טובים שנאמרו שם.

יחד עם זאת, טעה פרופ' בלוך בפרט אחד, שחשוב לי לתקנו: ה־ספר הזה אינו רק עבודת הדוקטור שלי, אלא גם שלב נוסף במחקרי על גיסטאפו ושרותי הבטחון. עבודת הדוקטור, בשם „יצירתם של גיס־טאפו וס.ד." יצאה כבר לאור בבר־לין בשנת 1967, ארבע שנים לפני הספר הזה.

שלמה אהרונסון

טעות בשם

אדוני העורך,

ברשימה של רחל אנגל „מונמארט חדשה בראשון" שובש שמי בקטע המתחיל — „בין תערוכה לתערוכה תציג הגלריה יצירות מתוך האוסף שלה המכיל עבודות של שילס, של מרוז, משה ברנשטיין, מנה כץ, גם של מרק שאגאל גם של יוסף ברגנר גם של „שער" (צריך להיות צ ב י ש נ ע ר).

צבי שנער
צייר — ראשל"צ

הופיע
שלמה וינר
רק לשעות ספורות
שירים
עקד

מחפשים דחוף!
עבור בחור נכה עצמאי לגמרי
משפחה עם ארוחות בוקר
באיזור ירושלים
תשלום בהתאם לתנאים.
להתקשר 524251 ירושלים.

למכירת טרקטור
פורדסון מיג'ור עם מעמיס
3 טרקטורים פורד דקסטא, מזלג העמסה אחורי לדקסטא, טרקטור K.D.B. 650
לפנות לקיבוץ „להבות הבשן" דאר נע הגליל העליון 12125 טלפון 067-40853
למרכז המשק.

עשה כסף
אם הנך בעל המצאה מקורית (משחקים, ייעול מכניקה וכדומה)
פנה נא לי
[illegible] בע"מ
יצוג ממציאים בינלאומי
תל־אביב ת.ד. 1104
טל. 751048, 751398.

חזן
חזן צעיר מחפש מקום תפילה לימים הנוראים
טל. 953169.

זוג סטודנטים
צעירים (28)
מעוניין לצרף זוג נוסף לטיול באירופה (מסוף יולי) לחודש ימים.
להתקשר 774518

הבדידות כקללה

— מאת אפרת פאיאנס —

בדידותו של האדם בחברה ה־מודרנית היא בין הנושאים המגרים את יצרם של יוצרים רבים. גם הפסיכולוגים עוסקים בנושא זה ובונים עליו תילי־תילים של הלכות. אולם הקורא את הרומאן המקיף של גבריאל גארסיה מארקס, שד־זהו ההתרחשויותיו אינם בתחום ההפרה המודרנית, מגיע עד מהרה למסקנתו המפוכחת של קוהלת ש„אין כל חדש תחת השמש". שכן גם במדינה אגדית [illegible], ובי־מצב־הוויה [illegible] באגדייו, בודד היחיד לנפשו לא פחות מאשר במאה ובחברה של מערבולת הכרך בעידן הטכנולוגי.

הרומאן של גאר־סיה מארקס הוא מלאכת מחשבת הן בבניינו והן בבהי־רתו. המחבר עג לו עוגה שבמרכזה ק־בע את העיירה מ־קונדו, עיירה טי־פוסית של נוף ד־רום־אמריקאי, ובי־היקפה סובבות־הולכות מאה שנים בחייה של משפחה אחת, על שבחותיה ועצבונותיה, על הישגיה ושגיונו־תיה. זהו מעין פ־סיפס של סלאים המורכבים על גבי יריעה רחבה, זה לצד זה, אך לא אחוזים זה בזה. התמונה המתקבלת היא איפוא צבעו־נית ומגוונת, אך המכנה המשותף היחיד שלה הוא היריעה שעליה נק־בעו הסלאים השו־נים. אין קשר אחר בין סלאי לסלאי ואין דבק להדביקם יחד מלבד שיתוף היריעה. כל סלאי לעצמו אף הוא מין שלמות, אדם חי ונושם, בעל מע־שים ומחדלים, בעל תאריך לידה ו־מות מזומן, המשכים או מאחר ל־פתחו, אך בא במועדו החותם את פר־שת חייו. שיבוץ הסלאים הללו זה־פורו של כל אחד מהם — הוא בניינו המורכב של הרומאן.

פריצה ללא תוחלת

ולמהותו — כל אחד מן הטיפוסים שבגאלריה של המספר מבטא ישות אחרת. כולם בני משפחה אחת, בני גזע אחד, אך לכל ענף נטיה לפרוץ לו דרך עצמאית. המספר מעודד את גיבוריו בפתחולי חייהם, אך הוא דן אותם מראש לכשלון. שם הרומאן שלו „מאה שנות בדידות" מעיד על הכליתו ועל השקפתו. משום כך אינו רשאי להניח לשום בצר ממש־פחה זו לפרוץ את הכיתור, להגיע לחיים אחרים — בין בתקופת תפאר־תו, ויש בין בני המשפחה שזכו בכבוד ותפארת, ובין בתקופת־השפל של חייו. הבדידות, שסימנה הגמלים המתרבות בפינות הבית, העקרבים ושאר הרמשים, צועדת בטוחות לק־ראת בצמתנה. זוהי רק שאלה של זמן ושל עיתוי נכון. גם כאשר נראה, כי המעגל נפרץ — אין זו אלא הפוגה של מה־בכך. הגמלים מהוכות מאחורי הדלת, ושעתן בוא תבוא.

הנה כי כן, במהותו זהו רומאן פאטאליסטי, המחייב את החיים אך אינו מאמין בהם, המלווה את פרפורי ההתגשאות מן השפל של גיבוריו, אך מראש אינו נותן להם סיכוי. גם בעצם המאבק לצורותיו השונות יש משום מלכודת מתוחכמת, והגי־בורים העייפים ממורשת הבדידות — נופלים לתוכה זה אחר זה, עד תומם.

עליה השמימה

מעשה־המרכבה והצירוף של האל־מנטים — הצורני והתוכני — יוצר סיפור בעל איכות גבוהה. המספר אינו נזקק לשון סיפור ישירה. הוא מתבל את המעשים וההתרחשויות ש־במישור העלילתי בסיפורי־אגדות מ־תוך הפולקלור העממי הדרום־אמרי־קאי, מעין צבע נוסף, המעניק גם מימד של עומק ואמת לסיפור. כך, למשל, אנו קוראים על עלייתה של רמדיוס היפה אל העננים בפרישת זרועות ובגבנוף סדינים, לאחר שהרי־גה במבטי עיניה ארבעה גברים אשר יפיה שבה את ליבם. „והנה התחילה רמדיוס היפה להתרומם מעלה. אור־סולה, שכבר היתה כמעט עיוורת, היחה היחידה שעמדה בשלוותה עד שהיתה מסוגלת לעמוד על טיבה של אותה רוח שאין מנוס ממנה, והיא נטשה את הסדינים לחסדו של האור, וראתה את רמדיוס היפה מנפנפת אליה בידה לשלום, במשק הסדינים המתרוממים עמה ועוזבים עמה את החיפושיות והדליות, ועולים עמה ב־אויר עם שמסתיימת השעה הרביעית אחר הצהריים, והם אבדו עמה לנצח במרומי האויר, במקום שנלאו לה־שיגה אפילו הציפורים האדירות ביו־תר של הזכרונות"... (עמ' 215). זקנה עיוורת רק היא מסוגלת לראות ב־עלייתה הדמיונית אל מקום שמעבר לכוח הזכרונות להעלותה ממנו. זהו הסיפור המהלך. האמת אחרת: רמ־דיוס היפה נרצחה בנקמת הגברים אשר לא נענתה להם. אבל המסורת קדושה מן האמת והאגדה תוקה מן המציאות.

יצרים ורצח

משפחת בואנדיה, גיבורת הרומאן, היא משפחה בעלת ייחוס ומעמד. את ייחוסה יצרה במו ידיה, עת יצא אחד מאבותיה מפירו ותקע יתד ל־עירה מקונדו, היא עירה־הקטנה, [illegible]

ג. גארסיה מארקס
מאה שנים של בדידות
רומאן, מספרדית ישעיהו אוסטרידן, הוצאת עם עובד, הספריה לעם, תשל"ב 1972, 369 עמ', 6.50 ל"י.

יות של הרומאן. מאז ולאורך ההיס־טוריה יש למשפחה זכות וייחוס ב־עירה, כה עוד שלאחדים כבניה גם נכונו עלילות. לבשל, הקולונל אאור־ליאנו בואנדיה, כהכריז עצמו קולו־נל ויצא למרוד במלכות סידרת־כרי־דות ארוכה עד שהם כוחו ונתיישב ליצור דגי־זהב. הוא אף כמעט הוצא

ג. גארסיה מארקס

להורג על־ידי כיתת יורים, גורל ש־הוא עצמו כבוד שאינו פחות־ערך. שמו ומצליו של הקולונל טבעו את חותמם על בני המשפחה שנים רבות ובאו לביטוי הן בשגעון־הגדלות וב־טבע האכזרי של ארקדיו, שנתמנה על ידו להשגיח על מקונדו ועשה עצמו מושל ומשל, והן בשבעה־עשר הילדים שהוליד ואשר כולם היו מכ־רות למרצחים, אם כי סימלו את גבורתו הבלתי־נלאית של נפיל־אדם זה.

לאורך כל עשרות השנים וחילופי־הדורות לא התערבו כמעט בני ה־משפחה באחרים. רק למצהים ניתנה דריסת־רגל במשפחה, ומי שניסה ל־הרחוק — נידוה באכזריות. באהבה האינטלקי של כמות, שהיה נפגש עמה בחדר־האמבטיה, אליו חדר מבעד הרעפים, נורה כגנב בדם קר בפקודת פרנגה. מאז ומעולם היתה האליכות דרך להיסול חשבונות במקונדו. אך זרע אהבה אסורה זו — אאורליאנו — חזר לימים ונתאחד באהבה אסורה עם דודתו אמראנטה־אורסולה, כדי להמיתה בלדתה את בנם אאורליאנו התינוק, שאף סופו נתרף מלידתו. קשר־הדם אינו משמש מניעה לקשר־הבשר, וזהו אחד מסימני הניוון ה־סופיים של המשפחה. אמנם, גם חוסה ארקדיו, אחי הקולונל, חושק באחותו רבקה ובועלה. אבל זוהי אהות כאר־מצת ואין קשר־דם ביניהם, אף כי הוא לא ידע זאת מראש. גם היחסים בין ילדי המשפחה סבוכים ורק בנס נמנע קשר־בשרים בין „המרשל" אר־קדיו לבין אמו הפרוצה פילאר טרנ־רה, המשכילה לשלוח אליו נערה בתולה תחתיה.

אין מנוס ממקונדו

כל גיבוריו של הרומאן סובבים במעגל סביב מקונדו. גם כשהם מר־חיקים ממנה לזמן־מה — סופם לה־זור אל הקשר הגורלי. חוסה ארקדיו יוצא עם הקרקס ועובר עולם ומלואו כספן, אך חוזר לבסוף לצור־מתצבתו, כדי לקחת את רבקה ולשקוע בזוי ביוון ועצלות. אמראנטה־אורסולה, ש־יצאה ללמוד באירופה וכאילו הר־קיעה מעל מקונדו — שבה לשם עם בעלה המיים גאסטון, כדי ליצור קשר־אהבים עם בן אחותה אאור־ליאנו ולמצוא את מותה בבית־המש־פחה המנוון.

רוח הצקלון, העוקרת את הבית בסיומו של הרומאן, אינה אלא אותה רוח המפעמת בגדולים העתיקים של הצוענים מלקיאדס, גוילים שאיש לא בא עד חקר הכתוב בהם ואשר „כל מה שכתוב בהם אינו חוזר מימות עולם ועד עולם, כי גזע־צאצאים שנידון למאה שנות בדידות אינו ניתנת לו הזדמנות שניה על האדמה" (עמ' 369).

המתרגם לעברית עשה מלאכתו נאמנה והצליח לשמור בתרגומו הן את רוח הדברים והן את המשמעות המילולית החשובה של משפטי־המק־רה, בעיקר בקטעים האגדיים־למח־צה, שחלקם אירוניים וחלקם אליגו־ריים.

בקורת ספרים

האם סטאלין תכנן „פתרון סופי"?

מחקר על האנטישמיות הסובייטית, שרשיה ומניעיה, סוקר את השנים השחורות ביותר בחיי היהודים בברית־המועצות

מאת ה. יוסטוס

אכזריותו של המשטר הסטא־ליני ידועה שיאים רבים אשר „שופרדו" ההלכי הדיפו אחד את משנהו על פני עשרות שנים: בי־תחום היהודי היא הגיעה לשיאה בימים שלאחר מלחמת העולם הש־נייה, ובשבעות מהמעבה.

הטראגיות של המציאות היהודית בבריה"מ התקפה בכל מוראה בי־תקופת הסכם ריבנטרופ־מולוטוב, כשמצד אחד זכו יהודי בריה"מ ל־תוספת־כוח של כשני מיליון יהודים בשטחי פולין, הארצות הבלטיות ו־[illegible], ומצד שני הוטל עליהם האלם — האיום בול הזוועה הנאצית שנג־לתה לנגד עיניהם. ונדרש מהם לראות עצמם עומדים מעבר אחד של המיתרס עם החיה הנאצית, כשגם סביבם, בתוך בריה"מ, גברה הזלכה האנטישמיות.

עם הפלישה הגרמנית לבריה"מ באה תבורה. ולא זו בלבד שהותרה פעילות יהודית, אלא שהשלטונות הסובייטיים עודדו והמריצוה: קם הועד היהודי האנטי־פאשיסטי — כתובת ברכוזית ראשונה מאז 1930 ליהדות בריה"מ, והוראה בקיומו של עם יהודי מאוחד — קם קשר עם יהדות העולם. השחקן שלמה מיכו־אלס והמשורר איציק פפר יצאו ל־מסע של שבעה חדשים בארה"ב (הופיעו שם ב־46 ערים) ובאנגליה; לפני העתונות והספרות היהודית ב־בריה"מ שוב נפתחו אפקים — נת־חדשו ההלוכות אשר מילאו את ה־לבבות באמצע שנות העשרים — הכל ציפו לפתיחת דף חדש עם ה־נצחון, והציפיה נתחזקה על־ידי ה־נביעים הידידותיים שנתרקמו בימי המלחמה בין בריה"מ והישוב היהודי בארץ־ישראל, ושאבו עידוד מתב־כתה הפעילה של בריה"מ בהקמת מדינה יהודית.

נפתח „דף חדש" — בפוגרום שכוון למחיקת כל זכר של תרבות יהודית, בגל אנטישמיות אשר אל־מלא מותו של סטאלין ב־1953 מי יודע עד היכן היה מגיע.

„אנטישמיות בחשבון תחילה"

צודק יהושע גלבוע, שאין לראות את המדיניות האנטי־יהודית בברי־ה"מ כנובעת ממקורות אידיאולוגיים, מהתגובות שגובשו עוד לפני המה־פכה, לפיהן תהליך הפרוגרסיבי הוא בהתמזגות לאומים והרבייה ו־אין לאומה גבולות עוד עצמי. וש־לפיהן — כדברי לנין — הרצון של עם יהודי נפרד הוא „בלתי מבוסס מבחינה מדעית וריאקציוני במובנו הפוליטי". שהרי ההלכה נבחנת עם הבציאות של רגשות לאומים מושרשים, הוסטיה מהתפיסות ה־טרום־מהפכניות חלה גם על המי־עוט היהודי. סטאלין, אשר בשנת 1913 הכריז שעצם קיומו של היהודי „עודד סעון הכחשה", הכיר גם ב־עילות יהודית תרבותית אוטונומית, ואף פעולות התישבות, לרבות „ה־מבל היהודי האוטונומי" בבירוביג'אן.

אף אנטישמיותו של סטאלין — כפי שמציין גלבוע — היתה „אנטי־שמיות בחשבון תחילה", אנטישמיות לפי הצורך. אמנם, ידוע מה היה יחסו של סטאלין ליהודים והעידה על כך גם בתו: סוויטלאנה בספריה — אם אמנם דרושה עדות נוספת לכך — אבל הדבר לא הפריע לו גם לצאת בחריפות נגד האנטישמיות כשראה צורך בכך ולרומם יהודים ולהעניק להם אותות הצטיינות, ואף „פרסי סטאלין", כשהדבר שירת את מטרותיו.

אלא שגם אם אין להתיחס למדי־ניות האנטי־יהודית בנבדל מן המדי־ניות הכללית בבריה"מ, העובדה היא כי פרט לשנים הראשונות של־אחר המהפיכה, היא נמשכה לפי קו ברור ועקיב — ואם המסורה הסו־פית לא היתה חיסול פיסי, היא הי־תה חיסול תרבותי־רוחני.

סימני החיסול של התרבות היהו־דית בבריה"מ עלו כבר בסוף שנות העשרים ובראשית שנות השלשים. מאלף לראות על מה כבר לא כתבו סופרים יהודים בשנים ההן. בודאי לא מקרה הוא כי בתקופה ההיא פנו סופרים יהודים יותר ויותר ל־מלאכת התרגום של יצירות על נוש־אים „בטוחים" — תרגומים מפוש־קין, לרמונטוב ומאיאקובסקי או מ־השירה העבריה של ימי הביניים.

והאנטישמיות — גם אם היתה „פרגמאטית" במהותה — נמשכה ללא הפוגה. היא לא פסקה גם לאחר הפלישה הנאצית, גם כאשר נוצרה זהות אינטרסים במלחמה נגד הפאר־לש, והיא נתקיימה וגברה עם סיום המלחמה, למרות חלקם של היהודים במלחמה שבה זכו — לפי מקורות סובייטיים — כ־160 אלף יהודים ב־עיטורים ובאותות הצטיינות „על הי־שגים קרביים", ובתוכם 121 בתואר הכבוד הרם ביותר „גבור בריה"מ".

יהושע א. גלבוע
השנים השחורות
יהדות בריה"מ 1939—1953.
הוצאת עם הספר, תשל"ב.

כאשר, לאחר המלחמה, פנה איליה ארנבורג לשליט אוקראינה וביקש ממנו למנוע ביצוע תכנית להפוך את באבי־יאר לשוק, השיב לו כרושצ'וב: „אני יועצך לא להתערב ב־ענינים לא־לך ומוטב שתכתוב רו־מנים טובים".

„טיהור השטח"

הקמתו של הועד היהודי האנטי־פאשיסטי באפריל 1942 היווה הי־דוש מרעיש, אבל העובדה היא, כי מיום הקמתו צומצמו מזידותיו: ולא בכדי הזיד בהם השלטונות הסובי־טיים מהסכמתם לקרוא לועד „ועד יהודי עולמי" וביטלו את ההכניות לפיהן צריך היה הועד להגיש גם עזרה ליהודים בשטחים הכבושים ב־אירופה, לרבות תמיכה כבשית ב־פעולות מרי יהודית.

הועד העלה תקוות רבות, כמו נפתחו אפקים רחבים — סופרים יהודים יכלו לכתוב ולפרסם דברים יוצאים מן הלב. הספרות היהודית חזורה היתה התעוררות לאומית — אבל למעשה ליווה חוסר בטחון את הועד מראשיתו. עד מהרה התחוור, כי תפקידו לא היה אלא ניהול תע־מולה בקרב יהודי העולם ועידוד יוזמות להמיכה כספית במאמץ ה־מלחמתי של בריה"מ ויצירת אווירה פרו־סובייטית. רצח שלמה מיכואלס בינואר 1948 — שהפילוסות תיא־רוהו כ„תאונת דרכים" — לא בא אלא משום שמיכואלס שאף ורצה לקיים את הועד, שסימל ציבוריות יהודית מאורגנת, גם לאחר המלחמה ומשום שגדלה יוקרתו כדובר לאומי. מיכואלס היה הקרבן הראשון ב„טי־הור השטח" לקראת מסע חיסול אני־כי־יהודי מקיף. בפברואר 1948 נס־גר במאון הועד „איניקייס" ולמע־שה הקיץ אז הקץ על הועד היהודי האנטי־פאשיסטי.

נפתח „הדף החדש".

בסוף 1948 ובראשית 1949 החל מיבצע החיסול שהקיף מוסדות ו־אישים יהודים — אז נאסרו גם איציק פפר, ברגלסון, הופשטיין, ה־אליקין, מארקיש, דער נסתר, קוויט־קו, ברודרזון, והרשימה ארוכה — כחלק ממסע נגד ה„קוסמופוליטים".

אכן, קצור היה מסע זה בהתפת־חות הכללית — בגלייה „המלחמה הקרה" — והוא כוון לא רק ליהו־דים, וברור כי המגמה החדש כלפי היהודים נועדה לא במעט כדי להקל על קליטת התיאורים בדבר פרצופה

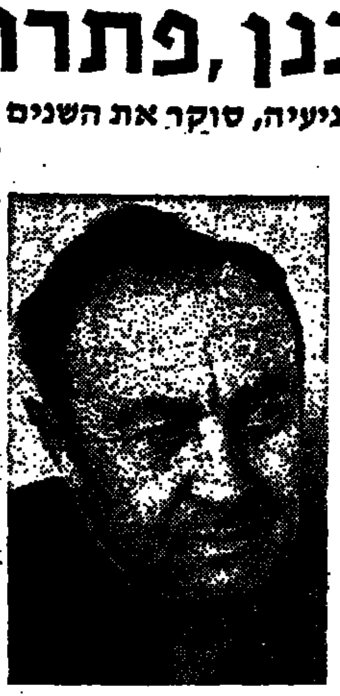

יהושע א. גלבוע

הנתעב של וואשינגטון מול האוהדה הרבה לארה"ב ששררה בעם. אבל המסע האנטי־יהודי הרג מתחום ה־„צורך" הזה. בעת ובעונה אחת הופעלה גם מדיניות שכוונה לחסי־מת הדרך בפני יהודים או לסילוקם מעמדות חשובות בשורה ארוכה של שטחים „רגישים" ובאה פרשת „ה־פשיעה הכלכלית" שבה הוצגו היהו־דים כגיבורים הראשיים בפרשיות שחיתות, הונאה וגזל — באה „פר־שת קייב" שבה דן בית דין צבאי שלושה יהודים למות על „מעילה ברכוש המדינה", ובעצם שיפוטם על ידי בית דין צבאי היה משום זיהוי כמלי של פשיעה כלכלית עם בגידה במולדת. ועד היכן היו מגיעים ה־דברים אילולא מת סטאלין?

באמצע יולי 1952 נערך במוסקווה משפטם של 25 סופרים, אמנים ו־עסקנים יהודים ו־24 מהם הוצאו להורג ב־12 באוגוסט. ובהקשר זה יש לציין עוד שלשה תאריכים: בין 20—27 בנובמבר 1952 נערך בפראג „משפט סלאנסקי"; ב־29 בנובמבר פורסמה „פרשת קייב"; ב־13 בי־נואר 1953 באה עלילת הרופאים היהודים. בצדק מכנה גלבוע את משפט פראג כ„חזרה כללית" — כי אכן קשורים וכרוכים כל התאריכים הנ"ל זה בזה, והם חלק של „תכנית אב" שהורכבה בקפדנות סטגית. כאשר נחקר מרדכי אורן במשפט סלאנסקי הוא נשאל על „פגישות שקיים" עם רופאים יהודים בבריה"מ.

מחקר יסודי

ספרו של יהושע גלבוע מצטיין בחומר הרב האצור בו, ובעיקר בבי־סוסו המדעי לנושא — במקורות המרובים שמהם שאב ושרובם הם מקורות סובייטיים או קומוניסטיים וארבעים וחמשה עמודי ה„הערות" שבספר (ערוכות לפי הפרקים) מרמ־זים על העבודה הרבה היסודית ש־הושקעה בו. ואמנם, לפנינו תמונה השנים השחורות של יהדות בריה"מ הושקעה בו. ואמנם, לפנינו תמונה המרצלית במלוא ההיקף בבקיאות ד־בעין בוחנת — תמונת השנים השחורות של יהדות בריה"מ על פר־טיה ושרשיה.

בצד אחר בצד מוביל אותנו ה־מחבר על פני השנים גדושות הסבל והזוועה, כשהתקופה הקצרה שבה עלתה בקרב היהדות הסובייטית תקו־וות התכורה, מעמיקה את השכחה המרק על הספרות היהודית־הסובי־טית בתקופה זו, המלווה דוגמה מיצירות הסופרים היהודים במהלך המלחמה, ממחיש כה עז היה ה־ר צ ו ן להאמין, כי אכן יתכנו שי־מים בהירים יותר תחת שלטונו של סטאלין; כשם שבמחישה זאת „פר־שת קרים" — הציפיה שלתה לאחר הנצחון, וכפיצוי על הסבל והאיום, תיקבע קרים כמחוז יהודי אוטונומי.

גלבוע השכיל, מבלי להזדקק ל־דיגרסיות ארוכות ומכבידות, לת־לות את ההתפתחות בתחום היהודי על רקע ההתפתחויות הכלליות ב־בריה"מ — ואמנם, השיטה בה נקט מיוחדת את הספר במאבקו לכפות על עצמו גישה שאינה מניחה לרגש להשתלט על דרך הבחינה והניתוח — משימה לא קלה במיוחד למי ש־בעצמו טעם את טעם המשטר ה־סטאליני.

גישה זו עושה את תמונת המצי־אות היהודית בבריה"מ ב„שנים ה־שחורות", וברוב שנות שלטונו ש־סטאלין, „מובנת" יותר, — ובע־ובעונה אחת מבליטה את ה„אריה־טמיקה" הבלתי־נתפסת בציניותה ו־באכזריותה שקבעה את מהלכה ו־מגלה על כל צעד, כמו כחדש, את הדה־הומאניזציה המוחלטת שהש־נה את המשטר הסטאליני. אכנם המדיניות היהודית של בריה"מ ש־סיכה גם לאחר מותו של סטאלין להיות ביטוי ב„צריהביקה" זו ש־ברכיביה הם אינטרסים מדומים פ־לוס אנטישמיות, אבל הפלצתיות של סטאלין ניצבת במוראה היהודי.

לדעתו של גלבוע אין מנוס מ־המחשבה כי במדיניותו האנטי־יהו־דית לא הודרך סטאלין על־ידי „מט־רה סופית" (אם נסתייע בשפת ה־ריך הקאול מן הלקסיקון הנאצי) והאנטישמיות שלו לא היתה פרי־שיקול אחד וקבוע. אבל יאין נו־מנוס מהמחשבה האם לא היה צפוי „פתרון סופי" לתרבות יהודית ולכל־מה שכרוך בחיים יהודיים, בבריה"מ. ומי יודע לאן היו מגיעים הדברים אילו לא מת סטאלין בעי־צומן של עלילת הרופאים ונזרה הגירוש שהכבן?

בחודשים
יולי - אוגוסט
מתארגנים
שמונה מחנות
לנוער מעורב
אמריקאי - ישראלי

בני נוער ישראלים מוזמנים להשתתף במחנות קיץ מעורבים אלה. המאורגנים בחסות מחלקת הנוער והסטודנטים של משרד התיירות

המחנות יתקיימו בכפרי נוער ובקיבוצים במקומות שונים בארץ.

יכולים להרשם בנים ובנות. בני קבוצות הגילים 16-14, 18-16, לתקופה של ששה שבועות. במחזורים של שלושה שבועות כל אחד. בנוסף לפעילויות הרגילות במחנות אלה (ספורט, רחצה בים ובבריכה. משחקי חברה. שירי הוי. מלאכת יד. שיחות. שירה וריקודים) יערכו גם טיולים מאורגנים ברחבי הארץ. אולפן ללמוד הלשון האנגלית. במקביל לאולפן עברי לבני הנוער מחו"ל.

לקבלת פירוט מלא על המחנות ולהרשמה יש לפנות למחלקה לנוער ולסטודנטים במשרד התיירות. רח' המלך ג'ורג' 24 ירושלים. טל. 223361/6—02

הינפש ומייל במרחבי ישראל

דרוש
אולם למחסן
עד 1000 מ"ר
בת"א והסביבה
לטלפון 36811, 38658

תשעה סיפורי המחר

מאת גדעון תלפז

צחק אסימוב, המפורסם שבי־
רי המדע הבדיוני כיום,
ב כאן בפני הקורא הישראלי
שעה סיפורים שעניינם המתי־
יק, ויותר משהם משעשעים
מעבירים בך צמרמורת.

ריעת פרגוד העתיד מנקודת־
ת מדינת אינה רק הרחקה אפקי־
ום האנושי, היא גם מימושו של
תי־אפשרי, או מה שנדמה לנו
תי־אפשרי עד כה. תמונת החיים
. היקום בעוד כמה מאות שנים,
פי החזיונם של נביאי המדע
יוני, היא חזון מקפיא־דם שלא
אחד מאתנו עשוי הוא לעורר
ן לנסות ולהגיע לימים ההם.

עוד כאלף וחמש מאות שנה,
בא דאסימוב, כאשר האנושות
זוס על פני כוכבים רבים. תשת־
ההיסטוריה האנושית כולה. דפוסי
ים כפי שאנו מכירים אותם כיום
ישרדו עוד. יהיו כאלף וחמש
ת כוכבי־לכת מיושבים בגלקסיה.
ים רבים לא ימצאו תעסוקה על
כדור־הארץ וישאפו לצאת
דר על פני הכוכבים האחרים.
הארץ יהיו נחוצים חקלאים וכר־
, אבל טכנאים בעלי מומחיות
זה יהיו מבוקשים על־ידי עולמות
ץ, ואף יעצבו להם משכורות
ות ותנאים טובים, אלא שרק
יונים מעטים מתוך אוכלוסיית
צה הביליונים של כדור־הארץ
או בחשבון לצרכי יצוא. מטלור־
גים, מתכנתי־מחשבים, יהיו
קשים בכוכבי־הלכת המיושבים.
ן העובד שבע שנים כמטלורגיסט
כוכב אחר ופורש אחר־כך ושב
ור־הארץ, יזכה למעמד חברתי
בר בשכונתו ולהערצת בניו.
ר המוזה על הארץ יהיה נמוך
אר על הכוכבים האחרים וקיבצה
ות הנחשבת כנמוכה בכוכבים
רים, תהיה מקובלת כהכנסה
על הארץ. אבל על פי רוב,
ץ לא תעודד את שיבת בניה מן
כבים האחרים, מסאת בעיות של
ר־אוכלוסין.

מור ההוא תעמוד לרשות האנו־
ת החברה מאורגנת ומסודרת
ערים קבועים בין הכוכבים ה־
ים. יותר מתמיד יהיה כל אדם
ה עסלנית בכוכב זה ובכוכבים
רים. כל אחד בתחום התמחותו.
ן תדאג החברה שתהיה חברה
לימודית מובהקת. החינוך לא
ה אינדיבידואלי. אדם לא יוקצ
ה לבחור לו עיסוק משלו, אלא
ב יהיה לפנות למקצוע שאליו
יד אותו מכונת ההשכלה. הללו
ו יהיו מסוגלים לשום מקצוע
שאו בבתי־חוסות מיוחדים, תחת
שגחת כדור־הארץ. ספרים לא
ו בנמצא. לימוד לא יהיה. תהיה
ההזרת־ידע למוחו של האדם
צעות סרטי־חינוך. בספטמבר
ל חג־הקריאה במיליוני מקומות
פני כדור־הארץ יתאספו הילדים
לשת האסיפות של היכלי ההשכ־
העירוניים ושם יקנו להם את
ור הקריאה בכתבות מיוחדות,
רבע שעה, לא באמצעות מורים
באמצעות רופאים. חג־ההשכלה
בספטמבר וגם הוא יבוצע
ין דומה. המשחקים האולימפיים
בחודש מאי, אם כי איש כבר
ידע את מקור השם. המתחרים
יתמחדו בענפי הספורט הנופני.
חקים האולימפיים, שייערכו ב־
פרנציסקו למשל, יסופק לכל
רה מטיל של נתך, בעל הרכב
יידוע. הוא יידרש לזהות את
ומים המרכיבים את מטילו. הגו־
ראשון הוא המנצח. בימי האו־
פיאדה תעלה העיר את המגן
ה בשמים שלה, על מנת למנוע
נפילת הגשמים העלולים להפריע
תרויות.

כל ידברו בשפה אחת. את מקום
לפון ידש ההיזיפון, שבו תוכל
צות את בן־שיחך על פני כסך
וזי בשעה שתתקשר אתו ממרח־
ז מכל קצווי־היקום. מכסמים ב־
ות מורק־דיסטס. א־פרופו סמים:
ה הולה זו לא תחלוף מן העולם.
ד מסיפורי הקובץ („אני בנמל
דים בלעדי שושנה") כתאר סוכן
אי על המאדים המונע הברחות
ים בינכוכבית. בכלל, חרף השינו־
וסלי בדפוסי־החיים יש להניח כי
ולשות האנושיות לא תחלופנה.
תו סוכן השאי, שאשתו באלצה
ישאר בכדור־הארץ בגלל מהלה
ה, רוקם לו הכניות לנצל את
הזדמנות ולבלות עם מאהבת נפל־
ה המתגוררת במאדים. אבל ברגע
מורון כל תכניותיו מתמוטטות
ענית ליבו, בגלל הופעתה הפתאו־
ת של אשתו.

התעשיינים גדולים לא יהיו נוטים
תפן בחלל, אם לא יהיו כופרחים
מנוע להשתתף באיזו רעידה ב"נ־
בבית חשובה. הם ישבו במקומם
ויקשרו עם היקום כולו בקשר
"אנס־וידיאו.

י. אסימוב
מחר כפול תשע
עברית: חנה ברקן, הוצאת מסדה 1972, 229 עמ'.

את מקום הפולחן הדתי והמיסטיקה יירש פולחן־המחשב. מולטיוואק הוא האלוהים של המחר, האלוהות הכל־יכולה. בכמה סיפורים מתוארת דמותו של מולטיוואק. המחשב הענק, אשר הלך וגדל עד אשר השתכללויותיו השונות המשתרעות מילאו את העיר ושינגטון, הגיעו עד לפרברים ושלחו זרועות אל כל עיר ואם על פני כדור־הארץ. ההעצמה הענקית ביותר על פני כדור־הארץ התרכזה סביבו. הוא ניהל את כלכלת כדור־הארץ, סייע למדע שלה להתפתח. אך החשוב מכל: הוא שימש כלשכה המרכזית לבירור כל העובדות הידועות על אודות כל אחד מתושבי כדור־הארץ. בכוחו להדריך את הממשלה ובכוחו גם לסייע לכל אדם ואדם הפונה אליו בבקשת עזרה.

חלק מתפקידיו היומיומיים הוא לקחת את ארבעת הביליונים של קבוצות העובדות אודות בני האדם, שמילאו את קרביו. „ולבצע אומדנה" חוץ עבורם ליום נוסף. כך יוכל לנחש את פעולותיו והגובותיו של כל אדם בתבל שכן יכיל אנליזה מושלמת של כל אדם בתוך תא זכרונו. אם אדם יהיה נתון בסכנת תאונה — הוא ידע על כך. אם יתכנן מישהו לפגוע בזולתו — הוא ידע, והפוגע יעוכב בעוד מועד. הוא ידע לחזות את ביצועם של הפשעים העיקריים ו„סוכני התיקון" יימצאו במקום לפני שהפשע יוכל להתבצע. יתר על כן, הוא יהיה מחונן בכושר חיזוי סיכויי הופעת מחלות. הוא ידפיק רופאים אל בני־האדם שלגביהם קיימת אפשרות כי יהיו לחולי־סכרת, יסבלו מהתקפה שחפת או יחלו בסרטן.

אלא שאין אור בלי צל. בימיו של מולטיוואק שוב לא תהיה לו לאדם רשות היחיד: מולטיוואק יתפרץ לכל רשות־יחיד שהיא. מחשבותיה והדפיה של האנושות שוב לא יהיו נסתרים. האדם יאלץ להזהר ויתור מחולט על הפרטיות. כתמורה תזכה החברה האנושית לשגשוג כלכלי, שלום ובטחון. אך האם זה משתלם?

אל מולטיוואק יבואו הבריות כמי שבזמנים עתיקים באו אל המקדש לשאול באורים־ותומים. את מקום הכהנים יירשו המדענים — החברים החשובים ביותר בחברת העתיד. בחברה המבוססת כולה על טהרת המדע, אין לאנשי־הרוח מקום, כמסתבר. דא עקא, בסופו של דבר, יתפוף מולטיוואק להיות מסובך כל כך עד שתגובותיו לא עוד יהיו תגובותיה של מכונה — כי אם של יצור חי. ומה קורה כאשר מולטיוואק זה נמאס לו לשאת על כתפיו את צרותיה של האנושות והוא, מרוב יאוש, מנסה להתאבד? זהו נושא לסיפור חמוד ושופע הומור („כל הצרות שבעולם").

הנוגע ביותר ללב בקובץ זה הוא הסיפור האחרון („הילד הקטן המכוער"). בעתיד שבו כמעט הכל יהיה אפשרי, יוכלו הבריות להתגבר לא רק על מגבלות המקום והמרחב הקוסמי, אלא אף על בעיית הזמן הנצח. מדענים יוכלו לשלוף חפץ או אדם מתוך ההיסטוריה של העבר הרחוק או הפרה־היסטוריה על־ידי עצירת הזמן, הקפאתו והכנעתו לרצון האדם — ולהפגישם עם בני־אדם בהווה. כך יוכלו לשלוף כמצולות הזמן ילד ניאנדרטלי או איבר מימי הביניים. ואין הכוונה להלאה־באוב אלא להפגשה ממשית של עולמות, בשר־ודם עם בשר־ודם. סטסיס הוא מיתקן מיוחד שבו יוכלו להחזיק אותם בני־האדם שהמדענים מצליחים להעלות חיים־וקיימים מתוך העבר הרחוק. זהו בועה שאינה מהווה חלק מן היקום. הזמן, כפי שאנו מכירים אותו, אינו קיים בתוכה. אדם מן ההווה הנכנס לתוך סטסיס ינוע בבקביל לכוחות הזמן ולא יהיה בכך הפסד או ריווח ניכר של אנרגיה. אולם הילד שנלקח מתוך העבר הרחוק הזה קושר אלה ורכוש פוטנציאל בזמן. הנסיון להוציאו מתוך סטסיס ולהעבירו אל התבל ואל התקופה שלנו יגרום לספיגת אנרגיה כה גדולה, עד שיהיה בה כדי גרימת נזק לאנושות.

מה קורה כאשר אחות רחמניה המובאה לילד הניאנדרטלי לחנכו ולגדלו כתקשרת אליו וכגלה כלפיו רגשי אימהות? ומה קורה כאשר עליה לעמוד בפני מדענים שאפתניים שרגשותיה כאדם אינם חשובים בעיניהם וכל מעיינם רק להמשיך ולקדם את תכניותיהם המדעיות? זה עניינו של סיפור בלתי רגיל שבו מתגלה אסימוב איש־המדע בכל הוכיחות־לבו ובמזגו הכיפלא של כשרון ספרותי יוצר עם כושר־המצאה בבריק של דמיון מדעי — התשתית שעליה בנויים כל סיפוריו, שכמה מהם מובאים בזה בהופעת בכורה בפני הקורא הישראלי.

למכירה
עגלת ציוד כבד
נצר סירני
שנת יצור 1967
לפנות: משרד ההנהלה
עין השופט
טלפון 6—04-993305.

„מולד" 23

בחוברת 23 של „מולד" (אדר השני) סיפור של ש"י עגנון מן העז־ ן וכמה מאמרים עליו (משל ארנה לן, ד. מלץ ויהודית צוק). טילמן ירדין כותב על פניה הודעות של ן; מנס שפרבר — הרהורים פסי־ לוגיים על הטרור; שמואל אטינגר - סיכויה של תרבות יהודית בברי־ ית; מ. מינץ — הערבים בפרוג־ זות של ברודצב; יהודה ליבב — מירות לסעודות שבת שיסד האר"י גדול; ישעיה תשבי — צבי הרכן ספירא — סופר השכלה.

סיפורה של עלית הנוער

מאת אברהם ריבלין

חסיה פינקוס
מארבע רוחות
שיקומו של נוער עולה.
תרגום: מ. חצור,
הוצאת הספריה הציונית,
ירושלים, תשל"ב, 234 עמ'.

בראשית פברואר 1934, ירדה בנמל חיפה קבוצה בת 43 נערים ונערות שנתקבלו בנמל על־ידי הנרייטה סולד והועברו על־ידי אהרון ציזלינג לעין־חרוד. היתה זו הקבוצה הראשונה של נערי „עלית הנוער" שהועלתה ארצה. חודש ימים לאחר מכן הגיעה קבוצה של נערות שהועברו מן הנמל להווה־הליכוד בתלפיות, שנוהלה על־ידי רחל ינאית בן־צבי; בתוך אותה שנה הגיעה קבוצה מיוחדת של נוער דתי, שהועברה לקיבוץ רודגס (על־יד פתח־תקוה).

היה זה ראשית ביצועה של תכנית נועזה, כמעט דמיונית, שהותוותה בגרמניה עם עלית הנאצים לשלטון. וטוב שמחברת הספר הזה „מארבע רוחות" (השמיים) מציינת בפירוש כי בעלת הרעיון היתה רחה פרייאר, בלי לקפח על ידי כך את זכותה של הנרייטה סולד בביצוע תכנית זו של העלאת ילדים יהודים לארץ־ישראל, על מנת להצילם בעוד מועד מן התופת הנאצית.

היתה זו תכנית יוצאת דופן, אשר נדמה לי לא היתה ואין כמותה בשום מקום אחר: להוציא ילדים מחיק משפחתם באירופה ולהעבירם לא"י, ארץ נחשלת או באסיה, ולא מעשה גם בלתי שקטה. כי שלא ראה את הדברים בטווח ארוך, יכול היה גם לראות בכך אכזריות כלפי הילדים וכלפי הוריהם גם יחד. לביצוע התכנית צריך היה לקבל את אישור המוסדות הציוניים וכמובן בעיקר את הסכמת ההורים ולהתחשב ברצון הילדים; ולבסוף — לזכות לאישור סרטיפיקאטים לעליה מטעם ממשלת המאנדאט בא"י, ואם בכל זאת הועברו ע"י עלית הנוער לא"י למעלה מחמשת־אלפים נער ונערה מגרמניה ומאוסטריה עד פרוץ מלחמת־העולם השניה, הרי יש בכך משום הישג חשוב ונכבד. — ילדים מבוהלים ומבולבלים בדרכם, שנקרעו ממשפחתם, נתלשו מבית חם ואוהב, או שכבר התנסו בזוועת הרדיפה האנטישמית הפרועה והאלימה, ובלבם צלקות שברגש באו"י הגיעו אל המנוחה, הובילום לבגרות בשלה והדורת בטחון עצמי (לא היו אז, כהיום, קבוצות „אנטי־קולוניות, הדעשות המכניסות מידה רבה של מורך בלב). רבים מאותם נערים נעשו באי"י מסובי הכנהיגים והפעילים בשטחים השונים.

חסיה פינקוס קבלה על עצמה לדובב למעלה ממאה אנשים ונשים מבוגרים שבילדותם הועלו ארצה ע"י עלית הנוער ולכל אחד מהם פרשה חיים משלו — מבחנים, טראגדיות, תקוה ויאוש, אכזבה ושמחת חיים. מן הראיונות האלה עולה מחדש הד ימיהם הקשים של רבים מהם אשר בשנות המלחמה עברו מאות קילומטרים בערבות סיביר הקרה, אבדו בדרך את יקיריהם והגיעו רעבים וחסרי אתים לפרס; או אחרים שבעצם שנות הקרבות הוגנבו מאירופה שטופת־המלחמה, או מפילאק, והועברו בנתיבות־בריחה חשאיות לגבולות מבטחים.

ומבין סיפורים אלה עולים מחדש זכרונות „ילדי טהראן", 800 הילדות והילדים הנבוכים שאחרי סבלם הרב הגיעו לא"י ונתקבלו כאן בהתלהבות ובשמחה ע"י הישוב העברי, או „ילדי טראנסדניסטריה" האומללים שפיגרו בצמיחתם הגופנית והנפשית, אשר הולצו ממחנות־עבודה גרמניים בעזרת הצלב־האדום והג'וינט; או „ילדי מארוקו". וכו'. כחמישים ארצות שונות הועלו במשך הזמן יותר משתי רבבות ילדים.

כל סיפור „פרשיה" משלו מראגדית משלו. לא רבים הם הילדים שעוד ראו אחר כך את הוריהם; לא מעטים מהם שהפצעים בלבם עוד לא גגלדו לגמרי עד היום. אולם הקורא עובר בסיפורים מרתקים אלה בקלות יחסית יותר מאשר בקריאת סיפורים אחרים על השואה, כיוון שידוע הוא שכאן „הסוף טוב"; אותו ילד, או אותה ילדה, שכל כך סבלו נפשית וגופנית, ויכולים היו להתגבר על הכל רק הודות לרצון־החיים החזק שפעם בהם, חיים כיום ופעלו ופועלים במדינת ישראל, הקימו משפחות ולפחות כלפי חוץ כל סבלם נשכח.

לסיפורים אלה של בוגרי עלית־הנוער, — כל סיפור יכול לשמש בסיס לדרמה, — מקדימה המחברת פרק חשוב על „המסכת בהתהוותה". ההיסטוריה של עלית הנוער, אותה תכנית נועזה, אותו חזון, שנהפכו למציאות. ובספורה זה על ביצוע תכנית הפלאתם של ילדים לארץ ישראל, למען יגדלו כיהודים טובים ואנשים חפשים על־ידי הצירוף של הכשרה מקצועית (ובעיקר עבודה חקלאית), לימודים וחיים קבוצתיים, פרטים ומספרים מעניינים רבים, — וגם בקורת. כגון שהיא מציינת (בעמוד 18), כי „רבים מן המדריכים לא היו מוכנים כלל לאתגר החינוכי שנתקפל בשיקומו של הטיפוס החדש הזה" (של „ילדי טהראן" שבמקרים רבים היותה שמחת ההצלה שלהם לקויה, מחמת הרגשת האשמה. הזרה להורים שנשארו ברוסיה). או שלגבי הילדים מארצות המזרח התיכון (ב־1941 הועלו הילדים הראשונים מעיראק) „לא הוקדשה תשומת לב מיוחדת לבעיות התרבותיות הנפשיות הקשורות בשילובם".

אכן, בפעולת־ענק כזו נעשו גם שגיאות. אבל בדרך כלל מהוה היא אחד הפרקים ההדורים של עם שעמד לפני הכחדה והוכיח את רצונו ואת כוחו להתקיים ולחדש את רבנותו על ארצו.

התרגום העברי טוב וקריא, גם אם הוא לפעמים מליצי במקצת.

בקורת ספרים

זכרונותיו של רועה

אחד הוותיקים שבנוקדים מספר את חוויותיו של האיש ההולך אחר הצאן

דב בקר
באפרים (שדות מרעה)
הוצאת אגודת הנוקדים בישראל, תשל"ב, 155 עמ'.

הפתעה נעימה היא לקורא המצוי בספרות העברית, לפגוש בספר הי'ש שמחברו הוא איש העבודה והקיבוץ, כמספה צאן לעילא ונהון גם ביכולת הכתיבה והבטוי.

דב בקר אינו סופר, אך מלאכת הכתיבה לא זרה לו. כי הנה עוד לפני 24 שנה הופיע ספרו „גידול צאן" רב ההיקף התוכן וממנו למדו את ספות הצאן מאות נוקדים. ספר זה יוצרו גם היום (לאחר מהדורה שניה) בעבודה שהוא כתוב ע"י הקלאי מהשורה. מקבל בעולם הגדול, שמלאכה זו נעשית ע"י אנשי מדע, רופאים וטרינריים ומספקים דגולים. לזכותו של המחבר יש להוסיף מאות רשימותיו ומאמריו בנושא הצאן שהתפרסמו זה 40 שנה מעל דפי „השדה" ועתון הנוקדים „הנוקד".

כך הפתיענו בהופעת ספרו החדש „באפרים", שהוא שונה בתוכנו מעיקרו. בבטויים ספרותיים הביע בו מרחשי ליבו. כחקלאי ומגדל צאן הוא מחונן בטביעת עין בלתי רגילה ואלה מלווים בהסתכלות צמוקה וחיבה לכל בעלי־חיים ובמיוחד בצאן. מה הביאו לכתיבת ספר זה? ניתן את רשות הדיבור למחבר, האומר במבוא:

„שנות יובל בקיבוץ, מגדל בהמות — בוקר ונוקד; זה למעלה משנות דור הולך מאחורי הצאן; רועה צאן בישראל שכל עיקרו חלוציות, טובת העם וישוב הארץ — אלה התולדות ואלה המגמות בספר זה. כאיש שעל בשרי חויתי את הגלות החשוכה, זכיתי ואהיה עם דור הגאולים, איש על אדמתו, הרועה וצאנו — רועה צאן עברי בין הרועים ומגדלי הצאן במשפחת העמים — אחזיק במטה הרועים ולא ארפנו כל עוד רוחי בי. כי על־כן, העבודה בצאן היא סמל לדרך חיים, אות ומופת לשנוי ערכין".

אלה הם הקווים והאפיונים של הספר. הם קודם כל הגיגים של נוקד עברי בשדות המרעה (אפרים) שזכה הודות לחלוציותו והתמדתו במשך למעלה מיובל שנים. ורצה אתה, הרי זה ספר אוטוביוגרפי, המעלה פרקי זכרונות והוד המעוגנים בתולדות הארץ (ולפני הפרקים: הכמיהה לגאולה, תנועת השומר הצעיר, העליה להתישבות, חיי קיבוץ ועוד) ובהמשכו לפניך איש הקיבוץ הנאמן לתפקידו החלוצי וליסודותיו האידיאיים. אך מטבע הדברים שהמחבר מקדיש את חלקו העיקרי של הספר לקשריו הנפשיים לבעלי־החיים, בהחילה בהיותו בוקר ולאחר מזה כשהניח את היסוד לענף הצאן בבית אלפא ועד היום הזה ברמת יוחנן. קטעים אלה שזורים בכל פרק ופרק בספרו.

מעיירה קטנה אשר בגליציה, הגיע דב בקר לחופי הארץ עם קבוצת חניכי השומר הצעיר. הוא בין ראשוני ביתניה עילית ובפתח הספר הוא חוזר לנושא שנדון בעבר הלא רחוק בצבור הישראלי (פולמוס יערי — הורביץ) ומסביר מה היתה בעיניו הוית ביתניה עילית. מכאן הוא עובר להתישבות בבית אלפא ומגולל פרקי החיים מאז היותו בוקר ונוקד. ברבות הימים (בעקבות הפילוג בבית אלפא) הוא מגיע לרמת יוחנן אשר בעמק זבולון. אך חווית הגלבוע על מדרונותיו התלולים ושטחי המרעה בחורף הסוער ובאביב המלבלב מלווים את המחבר עשרות בשנים והשפעתו ניכרת בין השורות.

הוא איש התנועה והקיבוץ. סול את הצד הפוליטי של תנועת השומ"צ הרי הוא נשאר נאמן למקור מחצבתו. יחסו והבנתו את העם הערבי השכן תואמים — פחות או יותר — את השקפת התנועה. מאידך, העקרונות הקבוצתיים של השוה"צ בראשם לו הרבה יותר ונשאר נאמן להם עד היום גם בקבוצתו רמת יוחנן (דוגמת ההסתייגות מהלינה המשפחתית הנהוגה באיחוד הקבוצים). בכל גישתו השקפתו על דרך החיים הקבוצתית הסוציאלית והשברותית, נאמן הוא למקור מחצבתו ושולל כל סטיה מהיסודות.

הפרק המוקדש לעמנו ויחסו לבעלי החיים מלבב בלשונו הספרותית ובהבנתו העמוקה. טביעת עינו החדה, ראיתו המעמיקה והבנתו את צורכי בעל החיים, המלווים את הנוקד (הכבשה, האיל, העז, הכלב והחמור) מפתיעים בעומקם. פליאה היא כיצד זה הנער מהעיירה בגליציה „מבין את נפש בהמתו".

לא נעדר גם הפרק המוקדש לחליל — סמל ענף הצאן ובו מובאים קטעי מקורות בנושא זה, אך במיוחד מציין המחבר את ידידו וחברו לחיים, המשורר מתתיהו שלם, שנושא זה קרוב ללבו. כי אכן החליל היה מלוויהם הנאמן של רוב הנוקדים בהליכתם אחרי העדר בשדות.

כמי שהקים את ענף הצאן בבית אלפא ונוקד במשך 45 שנה, טבעי הדבר שחלק עיקרי של ספרו מוקדש לו. וכן הוא מביא לידיעת הקורא את חיי הכבשה בעדר, הרועה בעבודתו, הצוות בענף, היחסים החברתיים האופיניים, חג הגז ועוד. הקצר היריעה כלפרט כל הגיגיו של המחבר על הענף ומעמדו כיום בחקלאות העברית. אך מבין השורות כבצבצת האכזבה המרה המלוה אותו. אכן, אין להכחיש — הענף הולך ונעלם מנוף הארץ. את בטויו החזק בנקודה זו הוא נותן בפרק „הדור השני לגאולה" ובו הוא עושה את החשבון עם הזונחים את הענף; כי מרצונו ועל פי הכרעתו האישית ומי כתוצאה מהחלטת הכלל (הקבוץ) מתוך פוילה ללימודים, חופשים למיניהם ול... העשיה. ואכן אבלוה דרכי הצאן. רב המרעה בשדות ישראל, רבו השטחים, גדלה הפרנסה והיא מכובדת, אך צאן ונוקדים אין.

ובכל זאת רבה השמחה, כאמור, במעונו של המחבר. נוגעים ללב הם צלומיהם של ארבעת ותיקי הענף — בני השבעים ומעלה — כשהם נוהגים בעדרם. החברה היא טובה, משפחת הנוקדים גדולה. חג הגז נחוג ברוב הדר וערכי „דרך החיים של הנוקד העברי" כדברי המחבר במבוא בשמרים חוכים גם להמשך. הפרק המסיים את הספר הוא „ערללותי" ובו מובאות חויותיו האישיות כפרט וכחבר הקיבוץ, העוברים בדרך כלל כחוט השני בדפי הספר. אך כאן באים לידי בטוי מובהק גישתו ויחסו האישי העמוק בכל אורך ואורח חייו.

אין הספר גדול בהיקפו, אך מקופלת בו תקופת בעדרים היסטורית של חבר תנועה חלוצית־התישבותית, אשר זכה להגשים דרך חיים אשר נאותו עליה, ובצדק, כי אכן גם היום, בהיותו כבן 75, הוא עוד נוהג בעדרו כשמטו בידו באופרי רמת־יוחנן. פעילותו הציבורית רבה, הגיגיו צלולים ומשקפים נאמנה מחשבותיו של איש קיבוץ נאמן, עובד אדמה ונוקד בעדרו.

עין השופט איסר לביא

هكذا من الاحل

בן פתרון

בחודשים
לי - אוגוסט
מתארגנים
מונה מחנו
נוער מעורב
יקאי - ישר

مكذا من الاهل

בעולמם של סופרים

מותו של לורקה

מותו של פדריקו גרסיה לורקה מוסיף להכות גלים. בהוצאת גולים ספרדים בפאריס הופיעה חוברת מאת יאן גיבסון, המעמידה את העובדות על דיוקן. „הדיכוי הלאומני בגרנאדה ומותו של פדריקו גרסיה לורקה" אינו מעלה על נס את גבורתו של המשורר. לורקה לא היה גבור, והוא לא מת על הבריקדות. הקלטנות הלאומנים בגרנאדה חיפשו אותו, משום שהוא הביע דעות, כלליות אמנם, לטובת החזית העממית. השלטונות חייבים היו לדעת כי לורקה הוא משורר בעל מוניטין, וכי מותו יעורר הד בעולם. אבל האנשים ששלטו בימים ההם בגרנאדה לא הצטיינו בידע ובתרבות. מי־שהוא הלשין על לורקה, איש בחלוקות הגברים לא התערב, ולורקה הוצא להורג.

פ. גארסיה לורקה

מאז ביקשו שלטונות פראנקו להצדיק את הדבר בטענות שונות. תחילה טענו כי „בלתי־סדירים" רצחו את לורקה. ב־1956 נתפרסם מחקרו של ג'.ל. שנברג ב„פיגרו ליטרר", שהוכיח כי אין לדבר שחר. אז הפיצו העמלני מדריד סברה כי לורקה מת בגלל ריב של הומוסכסואלים. עתוני צרפתים ערכו חקירה שהוכיחה כי הדברים מצוצים מן האצבע.

עתה בא גיבסון ומוכיח כי לשלטונות גרנאדה היתה שהות לבחון את עניין לורקה ולהצילו, אך הם לא נקפו אצבע.

גאון דקאדנטי

אילו נשאר בחיים, יתכן שגיאורג טראקל היה עתה מוכר כגדול משוררי הדור בגרמניה. אבל הוא מת בבית־חולים פולני בתחילת מלחמת־העולם הראשונה, והוא בן עשרים ושבע. את יצירתו הגדולה „גרודק" כתב בבית־חולים לחולי נפש בקרקוב. זמן מה לאחר מכן מת ממנה גדושה של קוקאין.

גיאורג טראקל

„גרודק" היא עיירה בגליציה שם נערכו קרבות עקובים מדם בין האוסטרים לבין הרוסים בסתיו של 1914. טראקל היה רוקח בצבא האוסטרי. שני ימים ושני לילות עשה הצעיר במחיצתם של תשעים חיילים פצועים בבית־חולים מאולתר בעיירה, ניסה להקל על סבלותיהם, כשבאזניו צעקות־האימים של הפצועים המבקשים הגאלה רק במוות. על עצים מחוץ לאורווה, ששימשה כבית חולים, התנדנדו גופותיהם של עריקים. טראקל ניסה להתאבד, אך האקדח שלו לא פעל. קצין ממכריו, שביקש להצילו מבית־דין שדה, הכניסו לבית־חולים לחולי נפש. שם כתב טראקל את שירו הגדול — ומת זמן קצר לאחר מכן. „גרודק" מלא זוועות, כהן חזיונות, כהן כבדות משאול.

ב„מבחר של גיאורג טראקל" (הוצאת בלפון, פאריס) מבקש ז'ן־מישל פאלמיה לעמוד על יסודות יצירתו של עלם מוזר זה, שהתחיל להרעיל עצמו בכלורופורם וסמים אחרים מגיל חמש־עשרה. טראקל נולד בזלצבורג, במשפחה בורגנית מסודרת ולכאורה מאושרת. אך מילדותו לא אהב את אמו, שהיתה קתולית ממוצא רוסי. בבית דיברו צרפתית. גיאורג גורש מבית־הספר התיכון כשום שלא הראה בקיאות בגרמנית, לפיכך נעשה שוליה של רוקח. כך השיג בקלות סמים שהרסו את גופו. היתה לו אחות צעירה ממנו בחמש שנים, ואותה אהב עד שגעון.

פאלמיה מראה כי הנטיות הדקדנטיות של טראקל — סמוכים להן ביצירותיהם של ניצשה, הלדרלין ורלן, ואפילו תמצא אותן אצל גיתה ואצל קנדינסקי.

המוסיקה בברית־המועצות

ב„מוסיקה וחיים מוסיקליים ברוסיה הסובייטית" מספר פרופ' בוריס שוורץ בקפדנות כדצית כיצד הרסו השלטונות במוסקווה את היצירה המוסיקלית שהתחדשה והבטיחה רבות ערב המהפכה. הספר, המכיל חמש מאות וחמישים עמוד, יצא לאור בניו־יורק (הוצאת נורטון) ולונדון (הוצאת ברי את ג'נקינס) בעת ובעונה אחת. פרופ' שוורץ, שנולד ברוסיה, מקובל על הסובייטים עד היום וביקר ברוסיה בשנים 1930, 1960 ו־1962 — בפעם האחרונה, לפי הזמנת האקדמיה הסובייטית למדעים.

פרופ' שוורץ אינו מאשים ואינו משמיץ. הוא פשוט מספר את העובדות. בראשית המהפכה היו ברוסיה חיים מוסיקליים תוססים, ורבים היו החדשנים. לונצ'רסקי, הממונה על התרבות במשטרו של לנין, קרא לאמנים הגולים לחזור לרוסיה. סטראווינסקי, שהיה ב־1917 ברומא, שינה את סיום הבלט „צפור האש": במקום הלחם המלח, שכבנהוג מגישים שי בחתונה, הגישו בבלט של דיאגילב באותו יום תבליט של מגל ופטיש; ובמקום המנון המלוכה, נשמע תזמור מיוחד של „סבלי הוולגה". אבל אותו סטראווינסקי לא רצה לחיות ברוסיה ולבסוף ביקר במוסקווה בתור נתין אמריקאי.

פרוקופייף, לעומתו, לא יכול היה לחיות בגולה וחזר לרוסיה; ואילו שוסטקוביץ' לא יצא ממנה כלל. שניהם נאלצו לגנות הרבה מיצירותיהם, או להשמיטן רק מעבר לגבולות רוסיה. שוסטקוביץ' ניצל בנס כאשר הבקורת הרשמית הורידה מהבמה את „ליידי מקבת'", האופרה היחידה שכתב, משום שגילו בה השפעות מערב־אירופיות.

האיש שעשה להשפלת התרבות הרוסית בכלל, והיצירה המוסיקלית בפרט, היה ז'דאנוב, אומר פרופ' שוורץ. אבל, ז'דאנוב הוא היחיד מהפמליה של סטאלין שלא גונה כמעט לאחר „הוועידה העשרים" המפורסמת שבה נפלה עטרת סטאלין. נראה שתורתו היא נר לרגלי השלטונות במוסקווה עד היום.

פרס דורמנדי

גלה ביילסקי, ילידת רוסיה, הוכתרה בפרס לסיילס דורמנדי בעד הרומן „וורונז'" שכתבה צרפתית. הפרס ניתן אחת לשנתיים לסופר זר שצרפתית היא שפת יצירתו. הוא נוסד לזכרו של הסופר ההונגרי דורמנדי שגלה לצרפת וכתב גם הוא צרפתית.

„וורונז'" יצא לאור לפני שנתיים. אך אז לא שמו המבקרים לב כי למעשה מספרת המחברת על גורלו של אוסיפ מנדלשטם, המשורר היהודי־הרוסי שהוגלה על־ידי השלטון הסובייטי לעיר וורונז' שבאוקראינה; ועל אנה אכמטובה, משוררת יהודיה־רוסיה אחרת ששיריה היו מוחרמים שנים רבות באותה ארץ. הרומן הוא אוטוביוגרפי בחלקו: הוא מספר על פגישה בין צרפתי צעיר, שבא לרוסיה במכוניתו, לבין צעירה בת המקום. ואכן, גלה ביילסקי נישאה בשעתה למישל קורנו, במאי־סרטים צרפתי שביקר בברית המועצות בתקופה בה החלה כבר הרדיפה על סופרים בעלי מחשבה עצמית.

הפרס ניתן לגלה ביילסקי בחמישה קולות — נגד ארבעה. המועמד האחר היה הסופר האיטלקי קארלו קוצ'ולי אשר תאר, בצרפתית, את דרכו אל היהדות בספר שקרא לו „סבל אלוהי".

תערוכת בכורה מרתקת של אמנית צעירה

מאת רחל אנגל

בין התערוכות השבוע בולטת התערוכה־היחיד של ציירת בלתי־ידועה לחלוטין, מירית כהן, בגלריה [illegible]. לא פגשתי את הציירה עצמה, אבל מפי מנהלת הגלריה למדתי כי מירית בת עשרים ושש, כבר מציירת זה כמה שנים, אלא שמעולם לא הציגה עד כה, אף לא בתצוגה קבוצתית. היא למדה ציור בבתי ספר שונים בארץ, בהם במכון אבני, ובית הספר הגבוה לציור של [illegible], וכעת היא תלמידת המדרשה למורים לציור בתל־אביב.

במבט ראשון, שטחי, בתמונות עשוי להוליד אסוציאציה עם אריה ארוך. ובאמת יש דמיון־מה. אולם לאחר היכרות ממושכת ואינטימית יותר עם התמונות (וזו הכרחית כדי לעמוד על אופיין) מתברר, כי הדמיון הוא חיצוני בלבד. עולם אחר הוא עולמה של מירית. בעיות אחרות מעסיקות אותה. אתה מוצא כאן קודם כל חיפושים מעניינים — בחמרים, בגוונים, בחלוקת השטח.

הציירת מתבטאת בצבעי שמן, בסופרלק — על בד, על לוח דיקט, על קרש; בצבעי פנדה על נייר, על קרטון. על ידי חריטות בלתי־שיגרתיות היא משלבת את הרקע עצמו ביצירת התמונה. יש התריסות מעמיקות לתוך הבד — או לתוך לוח העץ, יש והן נהפכות לחריצות ממש, לפציעות. יש וסיבי הלוח, המשמש רקע לתמונה, משתתפים גם הם ביצירת התמונה — בלוח אחד שהוא כעין גוף אנתימי: אדמה כהה הבגיעה עד כדי מחצית התמונה, ובקו האופק האלכסוני קבעה נפגשת האדמה עם תחום השמיים, שהוא העץ הגלמי, והוא כמו זרוע ענגים קטנים של כתמי צבע אדומים.

חלוקת שטח התמונה היא בעלת חשיבות רבה בחיפושיה־ניסיונית של מירית. כבלא יודעין כמעט חוזרת תשעבת הציירת שוב ושוב על שילוש; שלושה חלקים היוצרים ריתמוס מסוים; משהו הרמוני, משהו מלודי, איתן, עם זאת, בעל שורשים.

אולם מה שכינינו כאן בשם „חלוקת שטח" איננו מצטמצם, לאמיתו של דבר, אל פניו של השטח. החלוקה היא גם חלוקה לעומק. חדירה לעומק, חשיפת הצד הבלתי־נראה, כביכול. איך? על ידי אותה חריטה ופציעה הצבעה.

אם תעמוד, למשל, זמן מה לפני תמונת בד אחת (אין כאן שום שמות לתמונות, גם לא מיספרים, אך אני מתכוונת לתמונה התלויה בקצה הקיר מימין, כול הכניסה) תמצא, שמירית פוצעת את הבד, היא חורטת חורצת בו, כדי לעורר את תגובתו. הבד אכן מגיב: הוא פוער את פיותיו, הוא זועק ומתקומם. ובאותם המקומות שבהם היא זוקרת בו, הוא מתפתל מכאב, הבד מתפתל — בלא מרכאות — ונעשה גלי ממש — כיוון שבכוונה תחילה, כנראה לא נמתח על מסגרת, כמקובל, אלא הושאר רפוי, כדי שיוכל להגיב, להתפתל, להתנועע. הוא מחזיר הד.

במקום שבו החריטות־התחגרויות של מירית בבד הן קלות, רכות, ואינן חודרות עד לעומק נשמתו, הריהן מגרדות רק בעור העליון שלו, ומתחתיו נחשפות־מתגלות שכבות הצבע השונות שהונחו עליו בזו אחר זו בטרם צופה בעור העליון שלו — שכבת הצבע העילית, החיצונית, הדקה; והנה מתגלים במקומות החריטה הזקיקים השונים, פניהם של רבדים שונים — כחום או סגול או ירוק או צהוב.

אך במקום שהחריטות הן עד לעומק רב, עד כדי חריצה ופציעה, נוצרים ותוכים הפולחים את הבד כולו, על כל שכבות־הצבע שלו. ונפערת התהום השחורה שמאחוריו. כך משתפת הציירת בעיצוב תמונותיה גם את הרבדים שמאחורי פני השטח — ו„חלוקת־השטח" החוזרת כאן במימד אחר, בעצם מבטלת את הדו־ממדיות של לוח התמונה, הופכת אותו ליצור בעל עומק, בעל נפח, לציור־בחלל.

מירית עדיין איננה ציירת „גמורה". אבל הפוטנציאל שלה די בו, גם היום, כדי לעשות ממנו חמישה ציירים ישראלים צעירים, מוכשרים, מקוריים.

גלריה חדשה של אספן ותיק

מר בלומן, אספן ציור ישראלי זה שלושים שנה, פתח לו עכשיו גלריה לאמנות בקומת מרתף של כמאתיים מ"ר, ברחוב הירקון 5, תל־אביב — „בתערוכת־הבכורה היא מציג שישים ואחד ציורים של שמואל שלזינגר.

שלזינגר נמנה עם הוותיקים בציירי ישראל, והוא כמדומה היחיד בהם שנעשה דייר קבוע בכפר האמנים עין הוד.

קבוצה קטנה של ציוריו כאן מקורם בעבר הרחוק של הצייר הישראלי החדש, בתקופת „מגדל דוד" — ציורי עירומים של אשה (המזכירים תקופת ציור זו גם של ציירי ישראל אחרים, בעיקר, כנראה, של אריה לובין), ציורי אנטריר, אוטופורטרט של הצייר: לבוש חליפה חבוש כבעת, נופים, וכו'.

אולם רוב הציורים בתערוכה הם פרי עבודתו של שלזינגר בשנים האחרונות; ציורים של דמויות, קבוצת נשים מזרחיות הדומות לפירונטות מסוגננות, נשים בדואיות עוטות שחורים, וחמור אפור קטן ברקע; נופים כבהיקים כמו נבנו בקוביות־בניין מתוך ארגז־צעצועים צבעוני.

צבעים מעוררי תיאבון

אסתר פרקל, ילידת אתיופיה שעלתה לארץ ב־1959, מציגה בתערוכה היחיד שלה ב„גלריה החדשה" (רח' ריינס, היא) ציורים המצטיינים ברעננות הצבעים.

יש בהם הרבה לבן צח וטרי, ועל ידו נראים גם הצבעים האחרים — ענקיים, הרעננים כשלעצמם — טריים ורעננים עוד יותר; ורודים ותכולים וירוקים, והצהובים־כתומים. הדמויות בציורים. בניגוד כמו לצבעוניות, הן מפותות, ומבקשות להיות־מסלצנית; אך כוח שעצבו באותם צבעים חייכנים, מתוקים להיך, ניטל מהם עוקץ התריסות. ריקוד הצבעים מאבד ומתרחק ומתייצב לפניך כמשהו ממעמקים לעין, מה שקרוי אסתטי, קצת ילדותי, קצת ילדתי.

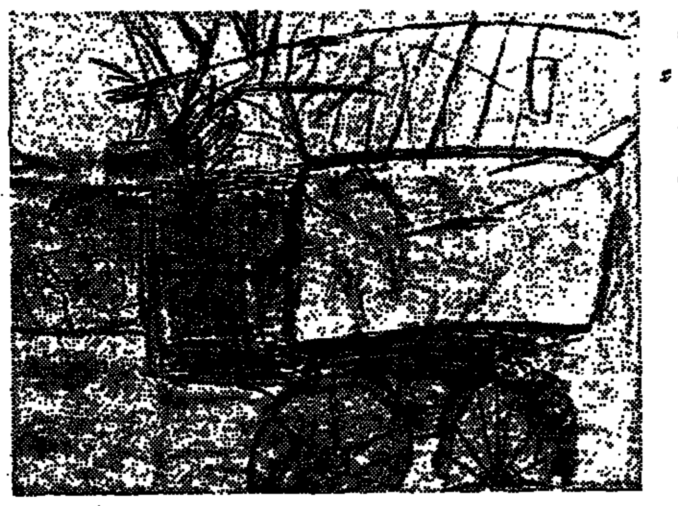
מירית כהן — ציור פסטל

במוזיאונים ובגלריות

אהבה ותרבות

לאמרונה כלאות הגלריה שלנו. הערוכות של תמונות שאינך יודע אם הן טובות או רעות אהה כנכונה לפתוח אתך בשיחה. הגלגלת מה הן ומי הן, ואילו הן — אינן מדברות; מסתבר שפשוט אין להן מה לומר. מסתבר שאינן לא טובות ולא רעות.

מול ששתי תערוכות שנפתחו השבוע ממהירות למבקר את האמת, שיש גם טוב וגם רע. האחת היתה תערוכתה של מירית, שסיפרנו עליה בראש רשימה זאת. השניה היא תערוכתו של אלי שוורוני בבית התרבות של מועצת פועלי רמת־גן וגבעתיים (רחוב קריניצי 6, רמת־גן). אלי כתב לנו, שציוריו אמנם אינם שייכים לשום „איזם", אך „מצוירים מתוך אהבה עמוקה לטבע, לאדם ולבנים הנפלאים של ארצנו, ובכרמים. התמונה שלו הוא מציין, כי „בערב הפתיחה התקיים מכירה פומבית של התמונה „שער הגאי לטובת אגף השיקום לנכי צה"ל".

ממש מבין, לאחר כל הדברים האלה, למצוא את אולם התצוגה של אותו בית־תרבות מלא בציורים, וחבבנים פרימיטיביים ותלאים סכריין. — אם „בית תרבותי צבורי" זה מתכוון להתמיד בתערוכות ברמה דומה, מוטב שישנה לפחות את שמו, כדי לא להטעות את הרבים.

אליהו גת מציג בבית האמנים בבירה

מאת נעמי בנצור

התערוכה של אליהו גת בבית האמנים בירושלים, הכוללת 21 ציורי־שמן, היא תערוכה היחיד ה־13 של אמן ותיק זה. וזהו תערוכה שיש בה אחידות רבה, אולי רבה מדי, מבהירת מיגון הנושאים ודרך ביצועם.

גת הוא יליד רוסיה (1919). ותלמידם (בשנות הארבעים) של אבני, סטמצקי, שטרייכמן, ינקו. לאחר שנות השתלמות בחו"ל הוא משמש, מאז 1964 כאחד המנהלים של המכון לאמנות בבת־ים.

עיקר כוחו של גת הוא בצבע. בנופים הצבעוניים שלו ובציורי ה־עירום בסגנון פוסט־אימפרסיוניסטי בולט, הוא מעלה מרקם צבעוני רגיש ועדין בשכבות רבות זו על גבי זו עד כדי איכות של תבליט. לפעמים, כאשר הוא זקוק לקו־מיתאר הוא יוצר גם אותו באמצעות הצבע, על־ידי מריחה בקוים מפותלים. הוא שולט בצבע שליטה מלאה, ולכן הוא יכול להרשות לעצמו לנצל כל בזיון של סופיסטיקציה ולהשתמש בטכניקה הראשונית ה־כנה ביותר — מריחת הצבע באצבע או באמצעות מכחול עבה, כדרך ציורם הבלתי־אמצעי של ילדים.

רוב ציוריו מאורגנים סביב נקודת מוקד המצויינת בדרך של צבעים ההולכים ונעשים אינטנסיביים יותר ויותר. רק במקרים בודדים הוא מכניס אבזרים מלאכותיים הבא לרכז את תשומת הלב, כדוגמת בית במורד גבעה. דומה כי הפתרון שבצבע לבוקה של יצירה הוא משכנע יותר מבחינה אמנותית ומעיד על יכולת רבה יותר.

ציורי הנוף שלו מתבקקים בנופים הרריים בדרך כלל: ירושלים, הר כנען, מצדה, הר־מירון. כדי לעמוד על טיבם יש לראותם ממרחק־מה, רק אז בולטים כל יתרונותיהם.

גם בציורי העירום, שהם במספר, הנראים בוריאציות לאותו הנושא, משמש הצבע אלמנט מרכזי. הגופות המגושמות רבוצות בתוך רקע בלתי שקט ונבנות בשלוחן הקפואה ניגוד ברור לו. המיזוג הבאוון האינטנסיביות האופקת כביינים יצירה אלו.

תערוכת ציורי אקריליק של רחל שביט

רחל שביט־בנבאוין היא ילידה ירושלים, תלמידתם של מורי ה־אמנים בארץ אשר האחרונה ב־אירופה. היא מציגה עתה בבית האמנים ציורי אקריליק שאמשנר להכותם ארכיטקטורה בציור.

בציורים אלה, הנשויים בנוסח HARD EDGE היא מציגה פת־רונות אישיים מיוחדים לבעיות של פרספקטיבה ועומק. בכל ציוריה היא מעלה מבנים מעניינים מבחינה ארכי־טקטונית, סימטריים ומדוייקים, משתפעים בגיפוף קשתות ועמודים, המעניקים להם אופי מזרחי — במידת מה. אין כל קיר־מיתאר ביצירות. המעברים ההדרגתיים מדרגה לדרגה, מעמד לקשת, נעשים באמצעות גוונים צבע, הגוונים נעים בשלבים מהוכנים מן הבהיר אל הכהה.

אפשר היה להסתפק בראיית היצי־

רחל שביט — קשתות

גות המבהינה ביצירותיה של רחל שביט מין ארמונות מעולם האגדות הצבועים בצבעים עליזים, לעתים מתקתקים, אלמלא הריקנות המכודנת, הקרירות הנודפת מהם, חוסר כל סימן היכר אישי היכול להתבטא באורגנמה כלשהו, במוטיב עיטורי. למרות הצבעים הבהירים משרות הה־מבנות תחושה כבדה. יש בהן יסוד של ניכור, זרות, אבדן, שקיעה הדרגתית בלתי־נמנעת. המעבר מה־גוונים הבהירים אל הכהים מעניק אוירה של מיסתוריות, והיה שלשם פתרונה יש לחזור אל הבלתי־נודע, בדרך שכמדומה אין לה סוף, שכן מאחורי כל קמרון מצוי עוד אחד השוהה לו במימדיו, ללא שינוי ולא נקודת סיום הנראית לעין.

יצירות מתוח „בלשרי" כמעט בצורת אמצעים תמימים לכאורה, העלאת אוירה של הרדה באמצעות צבעים עליזים וגלויים, צבעים של הדר־ילדים, הם המצביעים על יכולתה של אמנית זו.

תערוכת הדפסי משי של צבי תדמור

תערוכה אחרת המוצגת אף היא בבית האמנים היא תערוכת הדפסי משי צבעוניים של צבי תדמור. ברבות היצירות בתערוכה נתנו מקבץ פנימי, ועם זאת, כאשר הן מאורגנות יחד לתערוכה, הרושם הוא של מונוטוניות, של אבן החוזר על עצמו.

תדמור, איש קבוצת ה־10 לשעבר, הוא יליד פולין (1923). הוא למד אצל שטרייכמן וסטמצקי במכון אבני. זו לו תערוכתו השלישית בבית האמנים.

היסוד המשותף למרבית היצירות הוא ההישג הטכני, המתבטא בשפעת צבעים וגוונים, הישג בלתי מבוטל במדיום זה. היצירות נבדלות זו מזו בבירת השכידה על שורי המשקל בין מרכיבי המיחבר השונים. יש

יצירות מגובבות מדי (כדוגמת מס. 14, 13), שבהן הצבעים והצורות אינם מתאים על מחובר כבד. ביצירות אחרות הוא מבליט את המרכז על־ידי עימותו עם משטחים ריקים למחצה או לבנים ומשווה בכך יתר קלילות ושמעות טובות („השר משי ב„שיר גרלמאמי" ב„מכתנית" ישו נוה"), בהן המצמצם הקולוריסטי אינו פגם, אלא משרת את הנושא כהלכה.

תערוכת יורג שמייסר בגלריה „נורה"

יורג שמייסר הוא דמות מקורית של אמן גרמני צעיר אשר נמשך אל נופים רחוקים ומכמת את התרשמותו בדרך מקורית בקורת המבט בארץ, השוער מספר, הוא במסגרת עבודתו כארכיאולוג, עיסוק שיש לו השלכה על אמנותו.

שמייסר השתלם ביפאן באמנות התחריט וספג את גופיה ותרבותה במבט ראשון נראות יצירותיו כציורים יפאניים לכל דבר. אלא שהמול את מבחינת הפרטים והגטיה לארגן אותם בסדרות מגילות את אין המערב שבו. מרבית התחריטים יש בהם יומן דרכים, כמו הן מעלה את תחיותיו מטיליו בשכבה משמאל לימין. נראה כי הוא אמר לעצמו את רעיון ה„כתב־ציורי" הקדום מתוך מגמה להיות מובן. שהוא לכתב יד בשפות רבות (גרמנית, אנגלית, יפאנית, ערבית, עברית) מחזק מגמה זו לציור שהוא מעבר לגבולות של לאומים ומדינות.

במרבית הציורים מופיעים מוטיבים מיתיים למורה הרחוק — אגדות, דרקונים, דמויות בהלבשות אופייניות. ביצירות כגון „גאלי" או „הוקאי" הן מופיעות במספר זר ואינן מאורגנות לסיפור כביצירות אחרות. יכולתו הטכנית של שמייסר מתבטאת בפרטים זעירים ומדוייקים שהוא מעלה. לעיתים זולף מקום מטושטש, והרושם הוא שבודד זו הוא מעלה מימד של מוקום ומאוויר. חשוב וספל.

בתערוכה גם 10 חיתוכי עץ, בעלי רמה טכנית מרשימה, אשר בהם דומה כי הוא מזהה עם האמנות היפאנית עד כדי התבטלות בפניה.

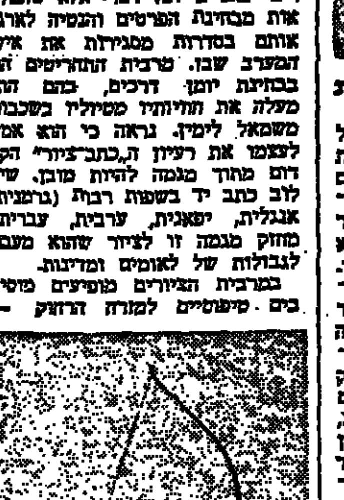
יורג שמייסר — ציור

טיולים משולבים לסיני
טיולית + מטוס
לקבוצות, ועדי עובדים וארגונים.
פרטים: טל. 825967 תל־אביב.

מצלמות ומסרטות
בלי מכס לעולים
פוטו פספורט
בן־יהודה 8, ת"א.

משרד החינוך והתרבות
קולנוע לנוער
מרכז ישראלי לסרטי ילדים ונוער
כמוסף למרכז הבין־לאומי לסרטי ילדים ליד אונסקו

תחרות נושאת פרסים ליוצרי סרטים צעירים.

תנאי התחרות
הנושא: „הרפתקה"
השתתפות: לצעירים עד גיל 20.
משך הסרט: מ־2 עד 30 דקות.
הסרטים יהיו בני 8 ממ', 8 ממ' סופר או 16 ממ' בשחור—לבן או צבעוני.
המעונינים יפנו למשרדי קולנוע לנוער שד' בודראי 41, תל־אביב. טלפון: 449812, לצורך הרשמה לתחרות.
הסרטים שיזכו בתחרות הארצית יישלחו לתחרות הבין־לאומית „המוזה העשירית".
הסרטים אשר לא יזכו בתחרות יוחזרו לשולחיהם בצרוף תעודת משתתף.
הסרטים יוגשו לכתובת הנ"ל לא יאוחר מיום 14.7.72.

ספרים חדשים

ספר הלכות גדולות
שמעון קיירא. הספר החשוב ביותר בספרות ההלכה של הגאונים, יו"ל ע"פ כתב־יד בצירוף הערות ומבוא עזריאל הילדסהיימר, חלק א' (מקיצי נרדמים) —42 ל"י

הציונות ומדינת ישראל ב„האדרתו" של משפטן ערבי
תשובה לספרו של הנרי קאטאן „פלסטינה — הערבים וישראל — החיפוש אחרי צדק". מאת פרופ' נתן פיינברג —5 ל"י

תגים
קי עיון וציור מאת חיים תורן
זה מדורים בספר: למען ירושלים; מיקירי ירושלים; בסוד חכמים; על ירושלים ויקיריה; מעגלי סופרים וספרים; זוטות ואימרות־כנף. כריכת בד נאה —10 ל"י

שידי לי בת עמי
שירים, סוניטות ופואימות. ספר חדש ספוג יהדות את המשוררת המחוננת מלכה שפירא —8 ל"י להשיג ע"י הסוכנים ומוכרי הספרים או ע"י הוצאת ראובן מס, ירושלים, ת.ד. 990.

כולם משבחים את ספר הילדים המשובח
מה יפה פורח הלילך
מאת ורה וביל קליבר

ספר מרטיט, שקריאתו היא בבחינת חוויה בלתי נשכחת. „דבר לילדים"

ספר מיוחד במינו" „מעריב"

ספר מקורי... (שגבוריו) נחרתים היטב בזכרון הקורא". קול ישראל

הקריאה בספר זה כמוה כאכילת סעודה טובה... תחושה מעין זו של רעב שבא על סיפוקו שלא פוקדת אותי תמיד לאחר קריאה ספר משובח". ויליאם סרויאן ב„ניו־יורק טיימס"

הפצה: סוכנות ברונפמן־איל, שטראוס 3, ת"א.

הופיע ונחטף
ספרה החדש של
דבורה עומר
אמא עשרה פלוס
הוצאת ספרים יוסף שרברק בע"מ

ספר חדש יצא לאור ונמצא למכירה:
„אחי בגדו כמו נחל"
רומן על רקע חיי היהודים בפולין משנות השלושים
מאת אברהם שבארק
להשיג: מוזיאון „ביתן" קריינדסבוון ת.ד. 15 36000 מבוקשים סוכנים לספר

זה עוד לא היה
תערוכה לאולימפיאדה, מצלמות, מסרטות, 1000 פילמים פרסים בהגרלה ללקוחות
פוטו ספפורט — בן יהודה 8, תל־אביב

הפינה הירושלמית

ירושלמי!!! לעולם לא תדע — אם לא תשאל את המפרסמים ב„פינה הירושלמית" — מה כוחה של מודעה. לפרסים צלצל פרסום ברנאים — פסג' מגדל ירושלים — טלפון 227222.

רהיטי נצר סירני
סניף ירושלים
בטרם תקנה ריהוט משרדי — בקר אותנו אצלנו תמצא את המבחר הגדול ביותר בסגנון ובעיצוב ריהוט משרדי

סוכנות ראשית לירושלים והסביבה
רהיטי כדורי
רח' כורש 6, טלפון 222767 ירושלים

ברכותינו לראש העיר ופרנסיה ולקהל לקוחותינו וידידינו
ליום אחוד ירושלים
בירת ישראל

מתתיהו ליפשיץ בע"מ
חברה קבלנית לבנין
ת.ד. 3387, רח' המלך ג'ורג' 43
טלפון 65720 ירושלים

הנהלת מסעדת החאן והמצודה
מברכת
את תושבי ירושלים
ביום חגה.

רהיטי כדורי בע"מ
רח' יפו 39 רח' כורש 6
ירושלים
האולם הגדול ביותר בבירה לתצוגה ומכירת רהיטים

I. KADOURY

מוסך גשנר בע"מ
אזור התעשיה רוממה ירושלים
סוכנות ושרות מוסטנג
פג'ו
TEL. 523221/2 טל.

גולדין בע"מ
FIAT
מפיץ יחידי לכל דגמי מכוניות פיאט לירושלים
רח' שלומציון המלכה 7 טל. 222231 ירושלים.

האנציקלופדיה העברית
המרכז: רמת־גן, דרך ז'בוטינסקי 21, טלפון 734202-3
סניף ראשי: תל־אביב, רחוב הרצל 2, טלפון 56628

הופיע כרך כ"ד
העורך הראשי: פרופ' יהושע פראוור

ערכים: מעאויה — נזיקין

מן הערכים החשובים שבכרך: מצרים, מקרא, משנה, מתמטיקה, מרוקו, נובל (עם רשימה מלאה של מקבלי הפרס), נורבגיה ועוד.

כרך כ"ג נמצא בשלבי עבודה מתקדמים

הצטרף אל רבבות חותמי האנציקלופדיה העברית.
מחיר החתימה על 32 כרכים — 1344 ל"י.

תנאי חתימה נוחים

גמנסיה לאור
רח' שלומציון המלכה 14, ירושלים
מוקדמות ובגרות
שעורי ערב ובקר
ההרשמה ללמודי ערב מסתיימת בימים הקרובים.
שעות הקבלה: 12—9 לפנה"צ 7—5 אחה"צ.

חן הטפטים ד. מקסים
SPECIALISTE DE PARIS
טפטים * פ.ב.ס. * דקורציה
ניר לרחיצה מצופה פלסטיק 15 ל"י מ"ר
רחוב האשכול 4 מחנה יהודה ירושלים
מול מסעדת רחמו.

משרד במרכז ירושלים
+ טלפון + מכונית + צוות מנוסה,
מוכן לקבל הצעות לייצוג חברה / לסוכנות בלעדית.
לפנות ת.ד. 1323, ירושלים.

עץ נוי
מוצרי „קלת אפיקים"
ציפויי עץ דקורטיביים לקירות ותקרות
מחסן מרכזי ותצוגה רח' יחזקאל 11 (בנין תנובה הישנה)
טל. 86831. אוטובוס 11, 3, 2, 4, 9.

שופינג 2000
פסג' רסקו, הלל 23, טלפון 228861
מתנות, דקורציה, פלקטים, מדבקות לצעירים ברוחם
המכירה גם בסיטונות לבעלי חנויות

מצא לילדך שעשוע בחנות
הצעצוע
סודרי ודבי בע"מ
צעצועים
משחקים
ודברי ספורט
בסיטונות וליחידים
רח' דוניאש 6 מול בית יואל
טל. 232876 ירושלים.

נגנבה מכונית
טנדר ויליס
מס' 67-251
כל המוצא מתבקש לצלצל 524297 ויבוא על שכרו.

פרסום בן־נאים

מ.מ.מ. ממם
- רישוי רכב שנתי (טסט)
- הרצות ובדיקות לפני קניה
- כיוון אורות
- איזון וכיוון גלגלים
- בדיקות עשן
- שטיפת מערכת הקרור

המומחים מ.מ.מ.
טל. 38363 39298 אזור התעשיה תלפיות
ע"י משרד הרשוי ירושלים, ת.ד. 710
מביאים לידיעת הצבור הירושלמי כי
מכון הבדק
יעבור לקראת סוף החודש
לאזור התעשיה תלפיות
מול משרד הרישוי
לשרות הצבור יעמוד צוות עובדים ותיק ומומחה בעל נסיון של שנים עם ציוד חדיש ביותר.
המפעל ישרת את קהל לקוחותיו לנוחיותו מהשעה 7.00 בבוקר עד השעה 6.00 בערב ללא הפסקה.

בסביץ'
רחוב שמואל הנביא 51
בירושלים
המבחר הגדול והזול ביותר של נברשות ואהילים
דמי הנסיעה באוטובוס מס' 2 אלינו על חשבוננו
חיפה: כץ עמוס רח' נורדאו 32.

„השחרית"

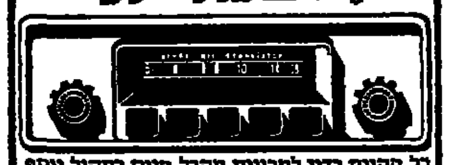

כל הקונה רדיו למכונית מקבל חינם רמקול נוסף (2 רמקולים) כולל בלנס BALANCE
חשמלית, המלך ג'ורג' 27, ירושלים.
מעבדת חשמלית, שמואל הנגיד 8, ירושלים.

מצנן אויר של „תעשן"
טוב בשביל:
אוורור — קרור — מזוג אויר
מתאים ל־
בתי עסק — בתי קולנוע — אולמי ציבור — אולמי שמחות — חנויות — בית קפה — מסעדות — דירות גג וכו'. לכל מצנן „תעשן" מצורפת אחריות ושרות.
סוכנות בלעדית בירושלים:
גלעדי, רחוב ריבלין 8, טל. 227988

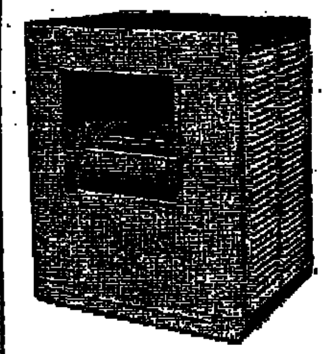

ב"ה
נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו
תכשיטים תימניים ועתיקות ירושלים
רח המלך דוד 18, ירושלים.

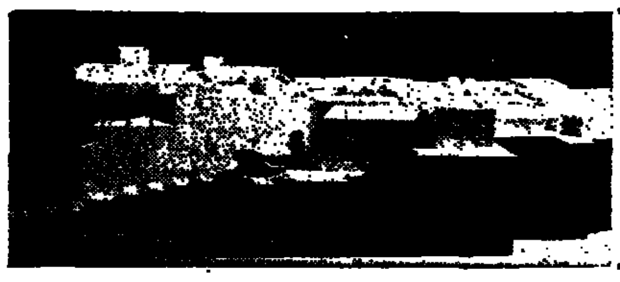

ביום שחרור הכותל עשה למען
ישיבת הכותל
סייעו בידנו להחזרת עטרה ליושנה ולבנין חורבות ירושלים
דגם בניני הישיבה

هكذا من الأصل

דרושים
מהנדסים · טכנאים · בנאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למרכז לפיתוח שימושי במשהב"ט

דרושים

● **טכנאי טלקומוניקציה**

לאחזקת ציוד אלקטרוני.
עדיפות לבעלי ידע בתחום הקשר הקווי.

● **טכנאי אלקטרוניקה**

לאחזקת ציוד אלקטרוני מגוון ולהתקנות.
רצוי בעל רשיון נהיגה.

כישורים נדרשים:
בוגרי בי"ס מקצועי מוכר במגמת אלקטרוניקה

העבודה באזור תל־אביב.

בתשובה נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א עבור טכנאי טלקומוניקציה בצרוף פרטים אישיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת

שרותי רכב בע"מ
המוסך המרכזי למוצרי קרייזלר

דרושים לנו
* **מכונאי רכב** - מכל הסוגים
* **חשמלאי רכב**
* **פחחי רכב**
* **מרכזנית**

המעונינים יפנו אל שרותי רכב בע"מ רח' גבורי ישראל 82 תל־אביב

לחברה פרמצבטית בעלת מוניטין

דרוש
נציג רפואי
(תועמלן)

לאזור חיפה והצפון, רצוי רוקח או בוגר/ת... בעל רשיון נהיגה, השולט בעברית ובשפות זרות.
מועמדים יפנו בכתב־יד תוך ציון תולדות חיים לת.ד. 1469 ת"א עבור „נציג רפואי".

סודיות מובטחת

למפעל כימי גדול בחיפה

דרושה
מזכירה בכירה

השולטת שליטה מלאה באנגלית ועברית
רצוי נסיון של לפחות 5 שנים

המעוניינות תפנינה בכתב תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 10036 חיפה. סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים

1. **מהנדס מכונות**
בעל נסיון לתפקיד בכיר במחלקת האחזקה — עבודה מלאת ענין ואתגר.

2. **טכנאי מכונות**
בעל נסיון לתפקיד בכיר במחלקת האחזקה. העבודה כוללת אחריות ופקוח על צוות גדול של עובדים.

למועמדים המתאימים תנאים טובים

על המעוניינים לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 4353 חיפה עבור מס. 239.

תדיראן
למפעל הטרנזיסטורים
1. **אחראי לתהליכים** — מעקב טכנולוגי בייצור (מונוליטים והיברידים) ישום תהליכים חדשים אבחון תקנות הקלות, קשר המפעל ויזוד מכני עדין, שליטה באנגלית.

לאגף המכירות ציוד צריכה
2. **טכנאי שרות חוץ מזגני אויר** — בעל נסיון לפחות 3 שנים בתקני מזגני אויר. רצוי בוגר בי"ס לקירור.
3. **טכנאי מכונות כביסה** — תיקון מכונות כביסה בבתי לקוחות, במעבדה, עדיפות לבעל ידע בתיקון מקררים חשמליים.

למפעל הסוללות
4. **מכונאי אחזקה** — אחזקה, סרפול, ושיפוץ של מכונות חצי אוטומטיות, רצוי בעל ידע בפנאומטיקה והמכבשים, בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון בפיקוח וניהול.
5. **חרט—כרסם** — הפעלת מחרטה רצוי גם כרסומות, השכלה מקצועית נסיון של שנים בשטח אחזקה, יכולת לעבודה עצמאית.

נא לכתוב למחלקת כח אדם ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי ולציין את מספר המשרה.

כור
תעשיות מתכת בע"מ
מפעלי הנדסה וולקן, חיפה

דרושים
רתכים מעולים
לייצור מיכלי לחץ

מחיר טוב במיוחד, תשלום לפי שעות עבודה, מקום העבודה מפעלי הנדסה וולקן מפרץ חיפה.

נא לפנות אישית למחלקת כח אדם

לחברה גדולה
דרוש בירושלים

מנהל מנגנון
לניהול צוות עובדים גדול
ומערכת מינהלית ענפה

מועמדים רציניים בעלי נסיון והשכלה, יפנו בכתב לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 531 ויציינו הגיל, ההשכלה והנסיון.

— סודיות מובטחת —

מושב באר טוביה
מחפש
פועלים להחלפה
במשקי החברים
●
המעונינים מתבקשים לפנות למזכירות המושב. דיור במקום מובטח.

חברה לבנין בינונית
מחפשת
מנהל עבודה עצמאי

לאיש המתאים משכורת טובה + פרמיות מכל אתר ואתר.
בתשובה נא לפנות לת.ד. 7070 רמת־גן, בצרוף קורות חיים.

קוד עוז
לתושבי רמלה והסביבה דרושים
1. פקידה למרכזיה ידיעת הדפסה עברית החל מגיל 16.
2. פקיד/ה לעזרה בהנהלת חשבונות.
הכישורים: בוגר/ת תיכון החזק/ה בחשבון או נסיון של שנה בהנהלת חשבונות.
תנאים מצוינים לאנשים המתאימים.
לקביעת ראיון לפנות טל. 961179 או 963775

דרושה טלפוניסטית
למפעל אופנה
ידיעת השפה האנגלית מבחינה.
שעות העבודה מ־8.00—16.00
לפנות „דולי", רח' גולומב 56, ת"א.
טל. 38211 — 34117.

דרוש נער
לעזרה
במחלקת
מכירות
לפנות טלפון:
32176 ,33109

דרושים:
א) **מסגר** — בוגר בי"ס מקצועי עם נסיון בעבודה.
ב) **פקידה** למפעל — עם נסיון בעבודה. חצי משרה.
✱
לפנות:
טל. 34546 ת"א
במשך היום.

למפעל תעשית סריגה בת"א
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת
בעל/ת נסיון של שנים מספר
עבודה חלקית — חצי משרה.
לפנות: טל. 55722
בין השעות 8—14

לחנות שקם באשקלון
דרוש
מוביל מקומי עם טנדר
להובלת משלוחים ללקוחות
נא לפנות למנהל החנות

לספיר
כלי שיט בע"מ
דרושים
צבעי מכוניות
✱
לפנות ת.ד. 10077
חיפה
טלפון 04-726014

דרושה פקידה
למחלקת השבונות ר' קופה (רצוי עם נסיון). יום עבודה רצוף. לפנות שטראוס שווק בע"מ תוצרת הארץ 13 ת"א (ליד גבורי ישראל 118).

לחברת ספנות ידועה
באשדוד
דרוש שליח
נא לפנות בכתב ל־ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 227.

דרוש
פועל בנין
לעבודות אחזקה ותיקונים
בקבוץ רביבים
לפנות לעודד
טל. 057-4896

דרושים
מסגרים
לעבודה במפעל בפתח־תקוה.
לפנות
טלפון 914166.

מכון רנטגנולוגי ותיק
מעונין ברופא רנטגנולוג
למשרה מלאה
בתור שותף
בלי השקעת כסף.
מינץ אלנברג
יפה 34, 612514

דרוש
נהג שותף
למשאית מערבל בת"א.
טל: ערב 919485
טל: עבודה 30865/6/7

מוזיאון ישראל, ירושלים

מכרז כא/17

דרושים שומרים
למשמר המוזיאון

יוצאי צה"ל, משטרה, או משמר הגבול, או בעלי נסיון בתפקידי אבטחה ושמירה.

הדרגה ח'—י', תוספת מיוחדת לעבודה בלילה ובמשמרות.

מתעמדות יש להגיש בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת המינהל, מוזיאון ישראל, ירושלים.

מכון ויצמן למדע

דרושים
מזכירה כתבנית
הכישורים הדרושים:
✱ ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית.
✱ הדפסה מעולה בשפות הנ"ל.
✱ נסיון בעבודות מזכירות.
משרה מס' 170

עובד מנוסה
למכונות אופסט
משרה מס' 169

על המעוניינים/ות לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם, למחלקת המנגנון ת.ד. 26, רחובות, בציון מס' המשרה.

לבעלי (בעלות)
השכלה תיכונית לפחות,
כח שכנוע ומרץ

הרשמה לקורס מצומצם
ליועצי ביטוח

טלפון 614135.

למשרד אדריכלים

דרושים:
הנדסאים / טבנאים
שרטטים
בעלי נסיון של 5 שנים לפחות
✱
לקביעת ראיון נא לטלפן 265506, 264055, תל־אביב

מודול בטון (ישראל) בע"מ
דרך העצמאות 63, חיפה

דרושים
2 מנהלי עבודה
בעלי נסיון
רצוי בבניה טרומית
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 528211 חיפה

דרושה מזכירה
✱ נסיון של 5 שנים בנהול עצמאי של משרד.
✱ ידע בהליכי יבוא ויצוא.
✱ הדפסה עברית אנגלית.
✱ ידיעת השפה האנגלית.
✱ רצוי נסיון תעשייתי.
✱ גיל: 25—35.
שעות העבודה 8.00—14.00
נא לפנות טלפון 32992 תל־אביב

לחברת רפאלי טביב
קבלנים בע"מ

דרושה מזכירה

דרוש נסיון בניהול משרד
וידע בהנהלת חשבונות

בפרטים לפנות טלפון 912945 מ־8.00—13.00

עבודה למבוגרים
בעלי כספים עם
רווחים ובטחונות מלאים
לשיחה אישית לפנות: טלפון 614113
(אלנבי 134 קומה ב' חדר 7).

דורשה
מזכירה
למנהל כללי
של מפעל גדול
בגוש דן

הכישורים הנדרשים:
● נסיון של לפחות 5 שנים בניהול מזכירות
● שליטה מלאה בקורספונדנציה בעברית ובאנגלית (כולל כתיבה במכונה בשפות הנ"ל)

תנאים טובים
למועמדת המתאימה
—✱—
נא לפנות אך ורק בכתב, בצירוף קורות חיים לת.ד. 3149 רמת־גן
— סודיות מובטחת —

דפי זהב
לדפי זהב
דרושים

1. **מזכירה**
הכישורים: תעודת בגרות, נסיון בעבודה משרדית, כתבנית מעולה, ידע בשפה אנגלית.
שעות העבודה 8—17, 5 ימים בשבוע.
נא לפנות בכתב יד עם פרטי קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33023 ת"א עבור „מזכירה".

2. **פקידות**
כישורים: תעודת בגרות, נסיון קודם בעבודות משרד לא הכרחי.
שעות העבודה 8—17, 5 ימים בשבוע.
נא לפנות בכתב יד עם פרטי קורות חיים לת.ד. 33023 ת"א עבור „פקידות".

הידרומק בע"מ
ת.ד. 6165 חיפה, טל. 04-69442
דרושות
1. **פקידה** הבקיאה ביבוא ויצוא
שליטה מלאה באנגלית ועברית — הכרחית
2. **פקידה**
אחראי שרות צבאי לעבודות משרד, רצוי נסיון בעזרה להנהלת חשבונות
3. **נערה חניכה**
נא לפנות בכתב או להתקשר

למשרד מהנדסים
דרושים
שרטטים/ות
לשרטוט בניין צנרת ובביצוע
בעלי נסיון של שנתיים לפחות ב־2 שטחים יפנו לקביעת ראיון לטלפון 527221 חיפה

לחברת שרותי מניה בע"מ
דרוש פקיד בגיל צעיר לתפקיד
מונה ראשי
(CHIEF TALLYMAN)
מטעם החברה באוניות
הפוקדות את נמל אילת
רצוי בעל נסיון בספנות. מקום מגורים באילת משכורת טובה ודירה מובטחים
בדבר פרטים נא לפנות: טלפון 668334, 666730 ת.ד. 1763 חיפה.

למשרד מהנדסי בנין
דרושים
מהנדסים
ושרטטים
נא לפנות לטלפון 230837 ת"א

דרוש מיד
מתקין מנוסה
למזגני אויר
לפנות לת. ד. 44516 חיפה

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • **דרושים** מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

משוחררי צה"ל

בוגרי בתי ספר מקצועיים במגמות:
* מכונות
* מתכת
* שרטוט מכונות
* חשמל

בעלי נסיון מקצועי משרותם הצבאי והמעונינים בעבודה במפעל בעל מתקנים טכנולוגים חדישים יפנו ל:

קריה למחקר גרעיני נגב

למועמדים מוצעים: — תנאי שכר טובים
— השתלמות מקצועית
— עזרה בדיור

● הכתובת לפניות: הקריה למחקר גרעיני נגב, מדור קבלת עובדים ת.ד. 9001 באר־שבע.

סודיות מובטחת!!!

למפעל תעשיתי במפרץ חיפה

דרושים

1. **מזכירה**
הכשורים הדרושים: שליטה טובה בשפה האנגלית, הדפסה בעברית ובאנגלית, נסיון בעבודות משרד שונות.

2. **עוזר למחסנאי**
הכשורים הדרושים: התמצאות במלאי חלקים וחומרים, נסיון קודם בעבודות מחסנאות במפעל תעשיתי.

נא לפנות לת.ד. 1423 חיפה ולפרט קורות חיים ונסיון קודם בעבודה.

דרושה מזכירה מעולה

למנהל כללי

מקום העבודה בתל־אביב
שעות עבודה 8.00—4.30

הכישורים הדרושים:
* ידיעת השפות עברית ואנגלית
* נסיון קודם בעבודת פקידות ומזכירות

למועמדת המתאימה מובטחת עבודה מענינת ואתגר — ומשכורת בהתאם לכישורים.

נא לפנות בכתב עם ציון פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 16284 ת"א עבור „מזכירה".

לחברת בניה בירושלים

דרוש

מנהל עבודה

הכישורים הדרושים: בעל נסיון בשטח הבניה, וותק לפחות מ־4—5 שנים, נמרץ, בעל כושר ארגון וניהול כח אדם.

להתקשר בטלפון 02/36118 בין השעות 7.00—5.00 אחה"צ, בימים א'—ה', ירושלים.

למפעל עיבוד עורות ביבנה

דרוש/ה

פקיד/ה

מנוסה ועצמאי/ת

עם ידיעות בהנהלת חשבונות (אפשרי גם משרה חלקית)

נא לפנות בכתב, בצרוף המלצות לת.ד. 95 יבנה.

לסנטוריום אחיות מעשיות מורות למלאכה בריפוי בעיסוק — כוח עזר

דרושה פקידה

בעלת נסיון

לפנות: ת.ד. 2091 נתניה

דרושה פקידה

לעבודה משרדית
רצוי עם נסיון קודם וידיעה בהנהלת חשבונות

נא לפנות לת.ד. 1576 חיפה

Metz

טלוויזיות ומכשירי חשמל (ישראל) בע"מ
ת"א, דרך בן־צבי ..., טל. 825375

דרושים

● **עובדים/ות** להרכבה
למפעל להרכבת טלוויזיות.

● **טכנאי טלויזיה**
למחלקת הייצור.

*

לפנות אישית למהנדס המפעל כל יום בין השעות 8.00—16.00 פרט לימי ו'

למוסד ילדים דתי
בצפון הארץ

דרוש להתחלת שנת הלמודים תשל"ג

זוג לנהול

תנאי מגורים טובים במקום

למעונינים לפנות בכתב בציון תולדות חיים והשכלה, למעריב חיפה למס' 173

לבי"ס אורט
יד סינגלובסקי

דרושה
פקידה בתבנית

במשרה מלאה

מועמדות בעלות השכלה תיכונית ונסיון ב־עבודה משרדית תפנינה בכתב־יד אל מזכירות ביה"ס לפי הכתובת: כביש הטייסים 28 ת"א טלפון 762291.

דרוש

מורה-מחנך

למקצועות ריאליים
כולל ביולוגיה

רצוי אדם המוכן לגור במקום.

●

לפנות למזכירות קיבוץ מסילות.

למוסד פיננסי בירושלים

דרוש

מנהל חשבונות

מעולה

בעל נסיון בבנקאות

תנאים טובים — סודיות מובטחת

*

לפנות לת"ד 7555 ירושלים,
עבור מנהל חשבונות.

גרפיקאי
טוב,
מתכנן
ומבצע
עם מוח
פורה...
בוא!

טל. 243902 ת"א

למפעל קונפקציה ליצוא
ERO
ערו בע"מ
דרושים לעבודה קבועה בתנאים טובים

* **תופרות**
מנוסות
* **גזרנים**

לפנות ערו בע"מ רחוב המגיד העברי 31, ת"א (תחנה מר־כזית) טלפון 39492.

דרוש/ה
גבר או אשה

לעבודה כסוכן למוצרי קוסמטיקה.
בא בחשבון גם אדם לא מקצועי, אשר יקבל הדרכה מתאימה.
טלפון 237869 ת"א.

בגמל התעופה לוד
דרושים/ות
מוכר/ת
לחנות עתונים וסיגריות
במשמרות: מ־9.00 בערב — 6.00 בבקר
כמה פעמים בשבוע
תשלום נאות למתאים/ה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 628, תל־אביב בציון נסיון בעבר והמלצות

מושב שתופי צעיר בערבה
מעונין
במסגר־מכונאי
(איש אחזקה)
כשכיר או כחבר המושב
רצוי זוג נשוי
לפנות בימי רביעי, בין השעות 9—13 לאחוד החקלאי, רח' צלנוב 20 ת"א טל. 825045

דרושה
פקידה
עם ידיעה בהנהלת חשבונות

לפנות: רבד בע"מ
חברה לעבודות עפר
הלפסון 61 תל־אביב
טל. 822802, 823160

למשרד רואה־חשבון
דרושים
— **בוחן** (אפשרות התמחות)
— **עוזר/ת** למנהל חשבונות
נא לפנות לטלפון 32848 תל־אביב

דרוש
סוכן מנוסה
להפצת בדי דיאולן סרוג לקונפקציונרים
791787

למשרד ארכיטקט בת"א
דרושים
ארכיטקט־ית
טכנאי־ת
משרטט־ת
לשם קביעת ראיון להתקשר לטלפון 232777

סנפיר כלי שיט בע"מ

דרושים:

1. **מזכירה אנגלית/צרפתית**
חייבת להיות ילידת ארץ אנגלו־סקסית.

2. **מזכירה עברית**
בוגרת צבא עם נסיון בהדפסה.

3. **עוזר למנהל חשבונות**
סוג ג'-ד'

*

לפנות ת.ד. 10077 חיפה
טלפון 04—726014

לאיזור פיתוח בדרום הארץ

דרושים

1. **חרט מעולה**
2. **מכשירן מעולה**
3. **מנהל מחלקת מכשירים**

באים בחשבון רק בעלי משפחות
(עדיפות לזוגות צעירים)
למועמד המתאים ובני ביתו יינתן דיור במקום.

נא לפנות בכתב בציון פרטים אל ת.ד. 8150, ת"א, עבור דירה.

מוזל בטון (ישראל) בע"מ
דרך העצמאות 43, חיפה

דרוש

מנהל חשבונות - תמחירן

לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 528211 חיפה.

נהגי
סמיטריילר
דרושים

בתור שותפים לרכב חדיש
פרנסה בשפע
ההשקעה: החל מ־50.000 ל"י.

להתקשר טל. 03/747421 (17.00—20.00).

עבור
משרד לתיאום ופיקוח
דרוש

הנדסאי/טכנאי בנין

לעבודה בצפון הארץ

תנאים טובים למועמד המתאים

לפנות: ת.ד. 21115, תל־אביב

לחברה מסחרית גדולה בת"א

דרושה

פקידה כתבנית

עברית ואנגלית
בעלת ידע הבקיון משרדי

על המעונינות לפנות בכתב בהקדם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 23

לחברה לעבודות קבלניות והספקה מכנית

דרוש

מנהל חשבונות מנוסה

לפנות לטל. 913513.

דרושה בבאר־שבע

פקידה מחליפה

נסיון בעבודה הכרחי
ידע בחשבונות רצוי.

פרטים בשיכון ופיתוח לישראל, במרכז הנגב, באר־שבע

תדיראן

למפעל האלקטרוניקה

דרושים:

1. **אחראי ביקורת איכות** — בחינה סופית חשמלית של מגוון רחב של מכשירי קשר צבאיים בתחומי U.H.F, V.H.F תוך כדי הפעלה ושימוש בציוד מדידה מודרני. רצוי בוגר בי"ס מקצועי מוכר במגמה אלקטרונית ונסיון בהפעלה.

2. **מרכז פרויקט** — אחראי על ההכנות ההנדסיות בהעברת פרויקט של מכשיר קשר צבאי בשלבי פתוח אחרונים בתאום עם מחלקות שונות של המפעל ומגע עם לקוחות. רצוי מהנדס אלקט' בוגר הטכניון או מוסד מקביל בחו"ל, נסיון של שנתיים בעבודות הנדסיות בתחום U.H.F. רצוי שליטה מלאה בשפה העברית ואנגלית הכרחית, רצוי יוצא צה"ל ויודע במערכות קשר צבאיות.

3. **מחסנאים** — קבלת משלוחים, זהוי פריטים, ספירתם והדגמתם, אחסון ביניים של משלוחים הנגבים לעיבודי משנה ולמחסני המחלקות. רצוי בוגר בי"ס מקצועי שליטה באנגלית ונסיון של שלש שנים.

4. **מרכז פעולות והעברת ידע** — תאום בתהליכי ייצור, מעקב, פיקוח על תרגומים ומשלוחי שרטוטים, מגע עם הרכש בנושאים לוגיסטיים, התכתבות וטיפול בבעיות טכניות. רצוי בוגר בי"ס מקצועי, נסיון של שנתיים לפחות, ידיעה באנגלית טכנית הכרחית.

5. **ראש צוות הרכבות מעגלים מודפסים** — ידע באלקטרוניקה רצוי השכלה תיכונית מקצועית (אלקטרוניקה), כושר מנהיגות ונסיון בנהול צוות עובדים.

6. **מנהל משרד ייצור** — רכוז משרד העוסק בתכנון, קידום ופיקוח על הייצור, האום שותף עם מנהלי עבודה וגורמים חיצוניים, טכנאי ייצור או בעל השכלה מקבילה, יכולת לנהל צוות עובדים. רצוי נסיון קודם בתכנון ופקוח על הייצור.

7. **מפעיל מכונת קדוח NC למעגלים מודפסים** — בוגר בי"ס מקצועי במגמה מכניקה עדינה אשר יוכשר ע"י המפעל להפעלת מערכת טכנית מתקדמת, נכונות לעבודה במשמרות, אין צורך בנסיון קודם.

8. **טכנאי אלקטרוניקה בכיר** — שיפורים הנדסיים ופתרון בעיות טכניות במכשירי קשר בתחום ה־V.H.F. רצוי נסיון והכרה טכנית של מכשירי קשר שמושיים בצה"ל. יכולת עבודה עצמאית, ונהול צוות.

9. **טכנאי פתוח** — פתוח מעגלים למכשיר קשר חדש בתחום U.H.F בטכנולוגיה של מיקרואלקטרוניקה. רצוי נסיון מספר שנים במעגלי ומירות גבוהה.

נא לכתוב למחלקת כח אדם ת.ד. 648 ת"א בציון פרטים אישיים ונסיון מקצועי. נא לציין את מספר המשרה.

— סודיות מובטחת —

תדיראן תדיראן

לעבודה באזור ת"א

דרוש

טכנאי

לעבודות התקנה של ציוד אלקטרוני
רצוי בעל רשיון נהיגה

● לקביעת ראיון נא לפנות לת.ד. 17021 ת"א עבור טכנאי התקנה בצרוף פרטים אישיים מלאים.

סודיות מובטחת

למוסד ממשלתי

דרושים מיד

נהגים

מקום העבודה — איזור תל־אביב

הכישורים הדרושים:
* נסיון בנהיגה על משאית של 3 שנים לפחות.

תנאי עבודה ושכר:
* עבודה במשמרות.
* תנאי שכר לפי דרגה ו'—ז' בדירוג האחיד בהתאם לרמה המקצועית של המועמד, תשלום נוסף עבור עבודת משמרת או שעות נוספות.

הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 1 יוני 1972 לפי הכתובת: ת.ד. 2126, רמת־גן.

— סודיות מובטחת —

למוסד ממשלתי

דרוש מיד

מנהל חשבונות

מקום העבודה — רמת־גן

הכישורים הדרושים:
* נסיון בניהול חשבונות של 3 שנים לפחות.

תנאי עבודה ושכר:
* שכר לפי דרגה י"ב—י"ג של הדירוג האחיד.

הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 1 יוני 1972 לפי הכתובת: ת.ד. 2126, רמת־גן.

— סודיות מובטחת —

هكذا من الاصل

مكان العمل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · קופאים

לסניף ראשי של בנק בתל־אביב
דרושים

פקיד/ה למחלקת ניירות ערך
* השכלה תיכונית
* נסיון קודם עדיף

עוזר לשובד אחזקה
* בוגר שנתיים בי"ס מקצועי

כתבנית עברית-אנגלית
* ידיעה טובה בשפה האנגלית
* נסיון בכתבנות בשתי השפות

חניכים/ות
* השכלה 10 שנות לימוד
* גיל עד 16½

נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים, גיל, השכלה ונסיון קודם לת"ד 1076, תל־אביב.

סודיות מובטחת

התעשיה האלקטרו־אופטית בישראל בע"מ
חברה עתירת מדע בקרית ויצמן

אל אופ

דרושים

● **מהנדס אלקטרוניקה**
בעל נסיון בתכנון ובבקרת איכות. התפקיד יכלול תכנון מערכות אלקטרוניות חדשות ואחריות למפרטי בדיקות לביקורת איכות של מערכות אלקטרוניות. רצוי נסיון בבדיקות תנאי סביבה.

● **בוגרי בתי ספר מקצועי במגמת מכניקה עדינה**
לאחר שרות צבאי

תנאים מצוינים למועמדים המתאימים

לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם למחלקת כח אדם, ת"ד 1165 רחובות. — סודיות מובטחת —

דרושה מזכירה
למשרד פרסום ויחסי־ציבור אריה גלבלום בע"מ

כתיבה במכונה עברית ואנגלית הכרחית ועל כל כישור נוסף תנתן תמורה נוספת

לפנות בכתב — ת.ד. 29147 תל־אביב עבור מזכירה עם ציון פרטים אישיים ועבודות קודמות. נא לציין כתובת ומספר טלפון.

— סודיות מובטחת —

פרסומאי צעיר
אם הנך בעל ידע ונסיון בסיסי בענף הפרסום וברצונך להתקדם

והשתלב בחוג זה, אם תקבל את עוף כעוזר תקציבאי

כתוב אלינו
תוך ציון קורות חיים ונסיון המקצועי

באור־ורשבסקי בע"מ, ת.ד. 729 תל־אביב

בתי יציקה וולקן בע"מ
חיפה 31000, ת.ד. 624, טל. 721304

דרוש

מהנדס מטלורג
לנהול מעבדה מטלורגית, ל־בדיקות מכניות, פיסיקליות וכימיות. נדרש נסיון קודם בברזל יציקה ופלדה.

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים, נסיון קודם ובצרוף העתקי תעודות ואשורים למחלקת המנגנון במפעל או להתקשר טלפונית לשם תיאום מועד לראיון.

החוף השקט בע"מ
חברה לפיתוח חופי הכנרת
טל. 067-21441
דרך צפת, טבריה

דרושים:
1) **טבח ראשי**
2) **עוזרי טבח**

*

לפנות טלפונית או במקום, בכל שעות היום.

עיריית חיפה
המחלקה לחינוך

לקראת שנת הלימודים תשל"ג דרושים עובדי חינוך

1. **מרכז פנימיה** — במוסד חינוכי
2. **מדריכי חברה** — לנוער בכיתות ז' ט' וי"א

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתאימים יפנו בכתב אל המחלקה לחינוך רח' הגפן 4 חיפה

למועמדים שיתקבלו לעבודה מובטח דיור במקום העבודה

ל"כל-מיבל"
תעשית שפופרות בע"מ

דרוש

חשמלאי תעשייתי עצמאי
עם נסיון בציוד אוטומטי תעשייתי

לפנות למפעלנו, רחוב המרכבה 12 (ליד „סמפרי"), אזור התעשיה, חולון טל. 844544, 843615.

לחברת תכנון וגרפיקה טכנית

דרושים:

שרטטים/ות מכונות
א. מתחילים/ות בוגרי קורס לשרטוט
ב. בעלי ותק 3 שנים לפחות, יכולת ביצוע מעולה וידע בשרטוט איזור־מטרי מורכב הכרחיים. למתאימים מובטחים תנאי שכר טובים.

נא לפנות טלפון: 842597 בין השעות 16.00—18.00

למוסד צבורי בתל־אביב

דרוש

עוזר למנהל חשבונות ראשי
מועמדים בעלי נסיון יפנו לשם קביעת ראיון, בטלפון 250231 קו פנימי 22.

בן 33 →
* בעל נסיון טכני
* ידע בהפעלה האחזקה מכונות
* נהול צוות עובדים
* בעל רכב

מחפש עבודה מעניינת ורווחית
טל. 055/91582, או ת.ד. 2331 ת"א.

בתל־אביב לבנק

דרושה
רושמת נשיונל
בעלת נסיון בעבודה על מכונה סוג 32

לפנות בכתב לת"ד 4333 ת"א עבור „נשיונל"

מורה למתמטיקה
בבית ספר תיכון מעונינת להחליף מקום עבודה לקראת שנת הלמודים תשל"ג בחיפה ובסביבה

באה בחשבון הוראה גם בחטיבות הביניים

נא לפנות ת.ד. 282 חיפה

למוסד כלכלי בתל־אביב

דרושה פקידה כתבנית
בעלת נסיון

לפנות טל. 51547 ת"א מ־8—14

דרושות
פועלות
לתיקון שטיחים (לא נחוץ מומחיות)

סיכויים לרווח יפה

לפנות לבית"ר „טרימקו", תל־אביב רח' הצפירה 5, (תחנה מרכזית) טל. 32008

עו"ד מאנגליה
בעל תעודת הסמכה בארץ מחפש משרה מעניינת ואחראית ב־חברה או במפעל בעלי קשרים עם חו"ל כ־עו"ד או כיועץ משפטי בחיפה או בתל־אביב.

טלפון 04—245338.

דרוש/ה
מנהל או מנהלת
לחברת „מצקין" בת"א

טלפון 825592

דרושים חרטים ומסגרים מכניים
תנאים טובים למתאימים

ז'בוטינסקי 137 ר"ג
אחים מירקין

פריזדיסט א"א ומבלטן א"א
דרושים
לעבודה מעניינת

לאיש המתאים תנאים מצוינים.

טל. 732464 רמת־גן

למשרד רואה חשבון
דרוש
בוחן
לפנות טל. 614666

דרוש/ה
שרטט/ת חשמל
למשרד בתל־אביב
תנאים טובים.

להתקשר לטלפון 257170.

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
מודיע על המשרות הבאות הפנויות:

בפקולטה לכימיה

טכנאי מעבדה
הכשירויות הדרושות: בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים עם נסיון של שנתיים לפחות בעבודה בכימית אורגנית סינטטית. המשרה הינה תקנית. העובד שיעמוד בתקופת הנסיון יקבל קביעות בטכניון.

מס' המשרה: כ.ב/132.

בפקולטה להנדסת חשמל

מחסנאי
הכשירויות הדרושות: השכלה תיכונית או מקצועית (לפחות 11 שנות לימוד); ידיעת השפה האנגלית כדי קריאת חומר טכני; נסיון בעבודות מחסן. רצוי מחסן אלקטרוני.

מס' המשרה: חש.א/178.

● מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם, קרית הטכניון, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 21.5.72 בציון מס' המשרה.

מרכז לחינוך ולהכשרה מקצועית „עמל" ע"ש מכס פיין תל־אביב

דרושים
מורים ומדריכים
מדריכים: * חרטות * מסגרות כללית * מכונאות־רכב * ריתוך * חשמל.

מורים: * ספרות נשים * שרטוט טכני * טכנולוגיה של המתכת * מכונאות־רכב * מתמטיקה.

על המועמדים לפנות בכתב למזכירות בית־הספר — תל־אביב, דרך פתח־תקוה 130 (טל. 254722) — ולצרף העתקי תעודות ופרטים על נסיון בהוראה/הדרכה.

למושב אביחיל
דרוש מזונאי
להפעלת מזנון ליד בריכת השחיה

המעונינים יפנו למזכירות המושב או לטלפון 053—23118

לחברה להובלה (רכב חדיש) באזור תל־אביב

דרושים משקיעים
ההשקעה החל מ־150.000 ל"י.

*

נא לטלפן 747421 בשעות 17.00 — 20.00.

אור־עציון
ישיבה בני־עקיבא — בעצה אזורית שפיר כרכז שפירא — טל' 055—96981

דרוש לשנה"ל תשל"ג
מורה לאנגלית
הכישורים הדרושים: אקדמאי, שהוא מורה ובעל נסיון בהוראה בחנוך על־יסודי.

המעונינים יפנו בכתב או בטלפון לקביעת ראיון.

LIFE ליף — תכנון והנדסה תעשייתיות ליף בע"מ

דרושה
כתבנית-מזכירה
ספרדית אנגלית מעולה, למשרה מלאה
שעות עבודה רצופות 09.00—18.00
תנאים טובים למועמדת המתאימה
נא להתקשר טלפון 720126 (עבור גלילה)

חקר ימים ואגמים לישראל

דרוש פקיד
לעניני כח אדם
המתמצא בחישובי שכר, לחצי משרה

*

נא לפנות בכתב לת.ד. 1793 חיפה

ההסתדרות מדיצינית הדסה
מודיעה על המשרות הפנויות הבאות: —

1) **כתבנית אנגלית עברית** — (72/19)

דרושות כתבניות אנגלית-עברית. עדיפות לאלה אשר שפת האם היא אנגלית. דרוש נסיון של 4 שנים לפחות. ידיעה מושלמת באנגלית ומניחה את הדעת בעברית.

2) **מזכירה רפואית במחלקה לרשומות רפואיות** — (72/20)

דרושות מזכירות רפואיות בוגרות קורס למזכירות רפואית, או נסיון מקביל לעבודה במסגרת המחלקה לרשומות רפואיות.

3) **מפעיל מחשב** — (72/21)

דרוש מפעיל מחשב בעל השכלה תי־כונית מלאה, לאחר קורס של הפעלה. דרוש נסיון בהפעלת מחשבים לפחות של שנה אחת.

העבודה הינה במשמרות.

4) **אחות לחצי משרה** — (72/22)

דרושה אחות לעבודה ביחידה לטפול בית בחצי משרה. רצוי אחות עם הכ־שרה בבריאות הציבור ונסיון בעבודה בצוות בין מקצועי. התפקיד כרוך ב־נסיעות רבות בתוך העיר.

5) **טכנאי רנטגן** — (72/23)

דרושים טכנאי רנטגן בעלי הכשרה מק־צועית משלמת. רצוי נסיון של 3 שנים.

מועמדים העונים על דרישות התפקיד מתבקשים להפנות בקשותיהם, תוך פירוט השכלה ונסיון, אל אגף כח אדם, ת.ד. 499, ירושלים.

לשרותי הנדסה בישראל בע"מ

דרוש
מנהל חשבונות סוג די
●

המעונינים יפנו לשם קביעת מועד לראיון לטל. 39243 תל־אביב.

למשרד רואי חשבון בת"א

דרושים
בוחנים מרכזים
הכישורים: רואי חשבון או בוגרי אוניברסיטה בעלי נסיון ויזמה.
תנאים: המשכורת תיקבע בהתאם לכישורים.

אפשרות טובה להתקדמות בתפקיד ובהכשרה המקצועית

המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 29041 תל־אביב

אוניברסיטת חיפה
דרושים
3 עוזרי מנהל
הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית (עדיף במדעי החברה) הכרחי נסיון בעבודה מינהלית. שליטה מוחלטת בעברית וידיעה אנגלית. באחד התפקידים דרושה שליטה באנגלית.

בהצעות מועמדות נא לפנות לממונה על כח אדם באוניברסיטת חיפה, דרך אבא חושי, חיפה.

למשרד נסיעות בת"א

דרוש/ה
פקיד/ה קבלה
BOOKING CLERK
רק בעלי נסיון יפנו בכתב בציון פרטים אישיים ונסיון בעבודה לת.ד. 16026 ת"א.

— סודיות מובטחת —

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרות פנויות של:

מהנדס אינסטלציה במחלקת המשק

מכרז מס' 76/72

תאור התפקיד: תכנון ופקוח על עבודות אחזקה והתקנות של מערכת מים, גזים וביוב.

דרישות התפקיד: ידיעת השפות עברית ואנגלית (וידיעת שפות זרות נוספות רצויה), השכלה אקדמית — מהנדס מכונות נסיון של 5 שנים לפחות (נסיון בשטח אינסטלציה סניטרית).

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

נגר במחלקת המשק

(2 משרות)

מכרז מס' 86/72

תאור התפקיד: בצוע עבודות נגרות בנין ורהיטים, פוליטורה ותקונים שונים בנגרות.

דרישות התפקיד: הכרת עבודות עץ ופוליטורה, ידיעת השפה העברית, השכלה של 10 שנות לימוד, נסיון של 3 שנים לפחות.

הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

כל המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 23.5.72 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס' . . . . . " (לפי המספר המצויין בראש המכרז המבוקש).

לחברה מסחרית גדולה לתיירים

דרושה פקידה

אחרי שרות צבאי לעבודות משרד כלליות, הדפסה בעברית וידיעה בהנהלת חשבונות.

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון, לת. ד. 184 חיפה.

בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב ירושלים

דרושה

מפעילת נשיונל 32

בעלת נסיון

ל־4 שעות ביום

המשרה היא ארעית.

נא להתקשר טלפונית ל־225111 או בכתב לת.ד. 7314 ירושלים

לבימ"ס רציני בענף הריהוט בירושלים

מבוקשים

★ **מוכר/ת**

רצוי עם ידע קודם בענף הריהוט

★ **עוזר מחסנאי**

נא לפנות לת.ד. 2160, ירושלים עבור מס' 65

דרוש

הנדסאי או טכנאי מכונות

עם נסיון של 4 שנים לפחות

•

נא לפנות: ת.ד. 1006, באר שבע.

— סודיות מובטחת —

„אגן"

יצרני חימיקלים בע"מ

למפעלנו המוקם באשדוד

דרושים

1. **חשמלאי**
תעודת עוזר או מוסמך.
רצוי עם נסיון תעשיתי קודם.

2. **כתבנית**
עברית / אנגלית עם נסיון קודם.

3. **מפעילי ייצור למתקנים חימיקליים**
בעלי השכלה של 10 כתות.

4. **טכנאי כימיה**

המעונינים יפנו לת.ד. 262 אשדוד, טל: 055—21321 למשרד כח אדם.

סודיות מובטחת

עירית אשקלון
דרושים מורים

לביה"ס התיכון העירוני ע"ש א. תגר, לקראת שנה"ל תשל"ג, במשרות מלאות וחלקיות במקצועות דלקמן:

עברית — כימיה

היסטוריה — ביולוגיה

תנ"ך — שרטוט טכני

מורים בעלי השכלה אקדמאית ותעודות יפנו בכתב, כולל פרטים על השכלתם ונסיונם בהוראה אל:

ביה"ס התיכון העירוני ע"ש א. תגר, טל. 051—3434.

למפעל לייצור מכונות בגבעתיים

דרוש

מכונאי רכב

שיוכשר לטפול בציוד בנין מיוחד והרכבת גנרטורים.

* בוגר בי"ס מקצועי, מגמת חשמל, אחרי שירות צבאי, עדיף יוצא חיל הנדסה שטפל בגנרטורים קטנים.

לפנות טלפונית 742977 לקביעת ראיון.

חברה קבלנית לבנין בחיפה

מחפשת

1. **טלפונאית**
עם ידיעה בכתבנות ליום עבודה מלא.

2. **פקידה**
עם ידיעה בהנהלת חשבונות לעזרה בשכר עבודה.

נא להתקשר לטלפון 534511 חיפה או לת.ד. 966 חיפה.

חברת שיווק ארצית

מודיעה על משרות פנויות **באזור תל־אביב**

• **רכזי קניות טקסטיל**

• **מבקרי טיב טקסטיל**

באים בחשבון רק בעלי תואר מהנדס טקסטיל.

מעונינים יפנו בציון נסיונם המקצועי וגילם לת.ד. 8601, תל־אביב, עד ליום 25.5.72. סודיות מובטחת

למוסד ציבורי בירושלים

דרושה

מנהלת חשבונות או פקידה

בעלת נסיון

לעבודה עצמאית — למשרה שלמה

הצעות בכתב־יד, לת.ד. 2045 ירושלים. למספר 5880.

דרושות לנו

מוכרות

למחלקות הבאות

1. **לבני נשים**
2. **קונפקצית נשים**
3. **מכשירי כתיבה**
4. **פרפומריה**

וכן דרושות לנו

מתלמדות

עבודה ליום שלם

רק מעונינות עם נסיון בענפים הנ"ל יפנו למשרדנו ברח' פינסקר 58, תל־אביב בין השעות 9—13, ו־17.30—19.00.

אקמן

כיכר דיזנגוף

הכלבו הותיק ביותר בישראל

דרושה פקידה

אחרי צבא

עם נסיון של שנתיים לפחות בהנהלת חשבונות ועריכת משכורות.

•

לפנות לחב' איוניר גורדון 42 תל־אביב, קומה א', בין 12—14.

למשרד פרסום גדול דרוש

נער אחראי

לשליחויות

שיש ברשותו אופניים או קטנוע

פרסום א' של ושות' בע"מ, רחוב לבונטין 30, תל־אביב.

דרוש

מנהל חשבונות מנוסה

(עברית — רצוי גם גרמנית)

שלשה ימים בשבוע

לפנה"צ.

הצעות לפנות ת.ד. 7057 חיפה.

מורה 30

מעונין להחליף מקום עבודה בחיפה והצפון

מקצועות מכונאות, משגרות מכונות הקלאיות עיוני ומעשי

*

נוי הדגניות 44 טבעון

לדפוס אופסט אמנים מאוחדים בע"מ

דרושים

מתלמדים

למכונות דפוס אופסט ופועלים

למיון ואקספדיציה

לפנות במקום: רח' אלנבי 111 תל־אביב.

דרושה

תופרת מעולה

להפירת ילדות

עבודה קבועה בחנות לכל השנה.

נא להתקשר „סנונית" חולון סוקולוב 51 טל. 855977

דרושים

מסגרים כלליים

תנאים טובים

פישר רח' הברזל 2 רמת־החיל טל. 774604.

למפעל חימי בדרום הארץ

דרוש

אגרונום

בעל נסיון של 3—4 שנים בענף ההדרים לתפקיד פיתוח חומרי הדברה בהדרים.

על המועמד להתמצא בצד המדעי והמסחרי של הענף.

יועדף בעל קשרים עם גורמים המספלים בפיתוח חומרי הדברה בעונה.

תנאים טובים מובטחים למועמד המתאים.

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס. 20.

סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול באזור חיפה

דרושים

1. **מנהל חשבונות מדופלם**
עם נסיון של 3 שנים לפחות במפעל תעשייתי.

2. **מנהל חשבונות צעיר**
בוגר הפקולטה לראית חשבון.

*

הצעות יש להפנות לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 238.

מועצה אזורית מעלה הגליל
המחלקה לתרבות, נוער וספורט

דרושים

מדריכים

מכל הסוגים

לעבודה בקייטנות המועצה בקיץ תשל"ב

בתפקידי ריכוז מחנומים והדרכה.

מועמדים בעלי נסיון קודם בקייטנות יפנו עד 19.5.72 אל: גבאי, רכז מחלקת התרבות במועצה האזורית מעלה הגליל, טלפון 979151-2 לשם מילוי שאלון וקבלת פרטים.

לבית הספר לחמיפים
אורט ע"ש קנדי
רח' עיטם מקור־חיים ירושלים
טלפון 65837

דרוש

מחסנאי־טכני

מועמדים מתאימים יפנו למזכירות בית הספר לפי הכתובת הנ"ל.

בן משק אחרי צבא (סגן)

מעונין בעבודה מתאימה

בעל אמביציה דינמי ותושיה השואף לאתגרים.

כשורים: תיכון + שנה
בעל מכונית (פרטי)
(אפשרי השקעה 15000—20000)
אוהב לנוע בכל הארץ.

לכתוב ת.ד. 20050 תל־אביב למספר ר/7/5168.

בית הוצאה כתר

דרושים מתלמדים

לעבודה עם ציוד ממוכן וחדיש בכריכית

מועמדים לאחר שרות צבאי ובעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות, יפנו למח' כח־אדם, גבעת שאול ב' — ירושלים.

למפעלנו בלוד דרושים:

1. **פקיד מכירות**
לעבודה במחלקת המכירות של המפעל.
דרושים: נסיון מסחרי בענף הטכני, השכלה תיכונית וידיעת השפה העברית על בוריה. רצויה ידיעת השפה האנגלית.

2. **פקיד טכני**
לעבודה במשרד תכנון ופקוח על הייצור.
דרושים: השכלה תיכונית ו/או מקצועית טכנית, נסיון קודם בעבודה במשרד ייצור, ניהול רישום מחסנים, מלאי וכד'.

3. **מנתח מערכות במחשב 360/20**
לעבודה ביחידת המחשב
בוגר קורס מנתחי מערכות ובעל נסיון קודם בטכנאות ייצור, הנהלת חשבונות, תמחיר וניהול מחסנים. עדיפות תינתן לבעלי נסיון קודם כמפעילי מחשב.

4. **מפעיל למחשב 360/20**
דרוש נסיון בעבודה קודמת במחשב או בוגר בית ספר תיכון או מקצועי שיוכשר לתפקיד במפעל. העבודה כרוכה בעבודה במשמרת ערב ולילה. אפשרית גם עבודת לילה בלבד.

5. **נקבניות I.B.M.**
בעלות נסיון קודם בניקוב. העבודה היא לפי שעות במסגרת משמרת ערב (משמרת שניה).

6. **כתבניות עברית - אנגלית**
לעבודה במזכירות המפעל.
עדיפות לכתבניות מעולות השולטות בשתי השפות.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים, למחלקת כח אדם, טלרד, ת.ד. 50, לוד.

סודיות מובטחת

טלרד

תעשיות טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
לוד, ת.ד. 50 - טלפון: 923569 - מברקים: טלרד לוד - טלקס: 033399

1500 לירות לחודש בכל מקום בארץ

באם יש לך השכלה תיכונית.

באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי תוכל להשתלב בענף מתפתח וחדיש במשכורת גבוהה מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ____________

גיל: ____________

השכלה: ____________

כתובת: ____________

לקבלת פרטים גזור ושלח לת.ד. 28125 ת"א למס' 35

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה דרושים:

1. **מאמדן זמנים** — למחלקת האחזקה, רצוי בוגר קורס טכנאי ייצור.
2. **שרטט מכונות** — לעבודה במשרד התכנון, בעל נסיון של שנתיים לפחות.
3. **חשמלאי תעשיה** — בעל רשיון מוסמך.
4. **מפעילים** — למתקנים כימיים.
5. **מכונאי אחזקה.**
6. **מסגרים.**
7. **רתכים.**

למועמדים המתאימים תנאים טובים

— סודיות מובטחת —

על המעונינים לפנות בצרוף קורות חיים לת"ד 4353, חיפה, עבור מס' 237.

למשרדנו בבאר־שבע

דרושה

פקידת שירות

לעבודת מזכירות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות

מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך, מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4046 ירושלים

סודיות מובטחת

הכזא מן الاصل

هكذا من الاهل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · בנקאים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

מדינת ישראל
משרד מבקר המדינה

מכרז פומבי — שנתי מרוכז
על משרות פנויות מס' 2/72

להלן נוסח המכרז כפי שפורסם בעתונות ביום שישי, י"ד באייר תשל"ב (28.4.72):

למשרד מבקר המדינה
דרושים לתפקידי ביקורת:

עובדים בעלי השכלה גבוהה מושלמת באחד התחומים: כלכלה; ראיית חשבון; מדע המדינה; משפטים עם ידיעה בכלכלה או בחשבונאות; בעלי דיפלומה או תואר שני במינהל עסקים, שהם בוגרי אוניברסיטה במדעי החברה וכן עובדים בעלי רשיון רואה חשבון, ל־67 משרות פנויות ביחידות המשרד בתל־אביב, בירושלים ובחיפה.

למילוי התפקידים נדרשת ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת שפה נוספת רצויה.

המשרות הן בדרגות ה' (הא) — ב' (בית) של הדירוג המקצועי לעובדי ביקורת המדינה הזהה לדירוג האקדמאים למדעי החברה והרוח ודרגתם של מי שיתקבלו לעבודה, תקבע בהתחשב — בין היתר — בנסיונם וברמת השכלתם. למי שיתקבלו למשרד ויצליחו בעבודה יש סיכויים טובים להתקדמות ולהעברה למשרות אחראיות יותר במשך הזמן.

חלוקת המשרות לפי מקומות העבודה:
- בירושלים: 22 משרות בדרגות ה' עד ב'
- בתל־אביב: 37 משרות בדרגות ה' עד ב'
- בחיפה: 8 משרות בדרגות ה' עד ב'

רשאים להציע מועמדותם גם מי שיסיימו תוך שנת 1972 את לימודיהם האקדמאים בכלכלה או במינהל עסקים או בראיית חשבון ויהיו זכאים לקבל את התואר האקדמאי תוך אותה שנה. למועמדים אלה, אם יתקבלו לעבודה ועדין לא יהיו בעלי תואר כנ"ל, תיקבע דרגה בדירוג האחיד ועם קבלת התואר יועברו לדירוג המקצועי.

מועמדים העונים על תנאי המכרז והחייבים בהתמחות בראיית חשבון, יוכלו — אם יתקבלו לעבודה — להתמחות במסגרת המשרד, עפ"י תקנות רואי חשבון, תשט"ו — 1955. מתמחה יצטרך להתחייב לשרת במשרד, לאחר התמחותו, תקופה נוספת, שאורכה כאורך תקופת ההתמחות; ה' התמחות הסכרת תחל לא לפני תום 2 חדשי עבודה במשרד.

אדם העונה על דרישות המכרז והמעונין להתקבל למשרה מהמשרות המוכרזות, ימלא ב־2 העתקים את הטופס „בקשה למשרה פנויה", אותו ניתן לקבל בלשכת המחוזיות של משרד מבקר המדינה בירושלים, בתל־אביב ובחיפה ובכל משרדי הדואר בארץ; את הבקשות יש לשלוח למשרד מבקר המדינה, ארגון ומינהל כח האדם, ת.ד. 1081, ירושלים, מיקוד 91.000.

לבקשה יצורפו העתקים מאושרים של תעודות המוכיחות, שמגיש הבקשה הוא בעל השכלה הנדרשת במכרז; קורות חיים בכתב ידו של מגיש הבקשה וכן תמונתו, שצולמה בשנה האחרונה.

המועד האחרון להגשת הבקשות: יום רביעי, ד' בסיון תשל"ב — (17.5.1972).

פרטים נוספים ניתן לקבל ביחידה לארגון ומינהל כח האדם של משרד מבקר המדינה רח' רש"י 66, ירושלים.

SCITEX
סאי־טקס בע"מ

חברת פתוח, ייצור ושווק של מוצרים אלקטרוניים לתעשיית הטקסטיל

מחפשת:
מנהל שיווק בינלאומי

המועמד האידיאלי יהיה בעל השכלה בהנדסת אלקטרוניקה ותואר במינהל־עסקים (שיווק), עם נסיון של לפחות שלוש שנים בשיווק מוצרים אלקטרוניים מתוחכמים.

אנו מחפשים אדם בעל יכולת הבעה בכתב ובע"פ, שליטה מלאה באנגלית (גרמנית יתרון), בעל יכולת יצוג ומגע עם הדרגים הגבוהים ביותר של תעשיית הטקסטיל הבינלאומית. על המועמד יהיה לפתח ולנהל רשת מכירות ושירותים של משפחת מוצרים יחידה מסוגה, המבוקשת ע"י גדולי יצרני הסריגה וציוד הסריגה בעולם.

משרה זו מהווה אתגר בלתי רגיל ונושאת תנאים הולמים למועמד המתאים.

פניות בכתב יש לשלוח למנהל הכללי, סאי־טקס בע"מ, רחוב המדע, פארק תעשייה, הרצליה ב'. סודיות מובטחת.

משרד החינוך והתרבות — אגף הנוער — הפיקוח הארצי | אגודת אכסניות הנוער

דרושים עובדי חינוך
מוסמכים
לתפקידי ריכוז והדרכה חברתית
במחנות לנוער חובב אומנות
בחדשים יולי — אוגוסט.

המעונינים יפנו בכתב למשרד החינוך והתרבות, הפיקוח הארצי על מחנות נוער, בית הדר דפנה, שדרות שאול המלך תל־אביב, עד ה־20 במאי 1972.

למשרדנו בירושלים
דרושה
פקידת שירות

לעבודת מזכירות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות

מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך, מתבקשות לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 3336 ירושלים.

סודיות מובטחת

Vil
ווישיי־ישראל בע"מ
דרושים
עוזר/ת למנהל חשבונות

בעל/ת נסיון של לפחות שנתיים. רצויה ידיעה בשפה האנגלית.

חשמלאי

בוגר בית־ספר מקצועי במגמת חשמל. לאחר שירות צבאי. דרושה ידיעה בשפה האנגלית.

נא לפנות בכתב, עם פרוט נסיון קודם אל „ווישיי ישראל בע"מ" רחוב האחים מסלאויטה 3, ת"א. סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים

✶ מהנדס/טכנאי מכונות

לפקוח על עבודות הקמה של מתקנים תעשייתיים כימיים.

הכישורים הדרושים: נסיון של 3 שנים לפחות בעבודות הקמה. ידיעת השפה העברית, אנגלית רצויה.

✶ מהנדס חשמל

לעבודה במערכות חשמל תעשייתיות (מתח גבוה — מתח נמוך) ומערכות בקרה.

הכישורים הדרושים: ידיעת השפות עברית ואנגלית. רצוי נסיון קודם בתעשיה.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99 חיפה.

דרושות

1. כתבנית־עבריה למחלקת יבוא (אפשרות גם משרה חלקית) ידיעת כתבנות אנגלית — יתרון

2. מרכזנית־ למרכזית טלפונים 3/9 ליום עבודה רצוף (8.30—16.00).

נא להתקשר טלפונית בין השעות 13.00—16.00 לטל. 250128, 255435

דרוש

1. מסגר־מכונאי

למפעל מתרחב באזור התעשיה הרצליה. תנאים טובים והתקדמות מקצועית למועמד המתאים.

2. פקידה

בעלת נסיון (כולל כתבנות) לחצי יום.

נא לפנות בכתב תוך ציון הנסיון ופרטים אישיים מלאים לת.ד. 5023 תל־אביב

מודול
חברה להנדסה מכנית בע"מ

דרושה מזכירה.

הכישורים:
1) ידיעת הדפסה בעברית ובאנגלית.
2) נסיון בעבודות מזכירות במשרד טכני.

מקום העבודה בראשון לציון.
5 ימי עבודה בשבוע.

נא לפנות בשעות העבודה לטלפון 942586 לקביעת ראיון.

לחברה קבלנית בחיפה
דרוש
עוזר למנהל חשבונות ראשי

לפנות בציון קורות חיים ונסיון אל: ת.ד. 828 חיפה, טלפונים: 530169, 537648

לחברה לבנין והשקעות
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת
מנוסה סוג ד'
אפשרי משרה חלקית

נא לפנות בכתב בציון הגיל והנסיון לת.ד. 4770 ת"א עבור „בנין".

דרושים
למשרד רואי־חשבון בתל־אביב

1) **בוחנים** — ניתנת אפשרות להתמחות.

2) **מזכירה** — רצוי עם ידיעה בהנהלת־חשבונות

לפנות לת.ד. 1334 ת"א למספר ד/10165.

דרוש
פקיד מתחיל
אחרי שרות צבאי
למחלקת פרסום במפעל גדול בת"א.

שעות העבודה: משעה 10 בבוקר עד 6 אחה"צ.
טלפון 267235 עד שעה 2 אחה"צ

לאולם חתונות בת"א
דרושים
טבח מעולה
עם ידיעות באפיה
מחסנאי

לאולם חתונות
לפנות בכתב לת"ד 911 ת"א עבור מס. 271

דרוש/ה
עוזר/ת להנהלת חשבונות
עם נסיון מעשי של 3 שנים.

לפנות:
א. שימון ובניו בע"מ רח' לבונטין 8 ת"א, טלפון 611045

אגודה חקלאית
(מושב באזור חוף הכרמל)
מחפשת
מזכיר מרכז
במשרה מלאה

מועמדים בעלי נסיון יפנו בכתב לת.ד. 209 תל־אביב.

מורה לביולוגיה וכימיה
מחפש
משרה מתאימה לקראת תשל"ג
לפנות: ת.ד. 160 הרצליה

דרוש
מכונאי משאית
לפנות ת.ד. 274 אשדוד עבור מס' 10.

למשרד נסיעות בת"א
דרוש/ה
פקיד/ה
השולט/ת בשפות עברית אנגלית
כולל הדפסה.
טלפון 623411 ת"א.

חברת קס
חברה צעירה ומתפתחת באשדוד מחפשת
מנהל חשבונות עצמאי
תושב הסביבה
טלפון 055-23497, 055-31532

לבנק דרוש
להנהלה המרכזית בת"א

מנתח מערכות מתחיל

בוגר קורס למנתחי מערכות
לאחר שרות בצה"ל.

- יועדפו בעלי ידע בסיסי בהנהלת חשבונות

הצעות בכתב בצירוף תולדות חיים נא להגיש בכתב עד 21.5.72 לת. ד. 4333 תל־אביב, עבור מספר 818.

— סודיות מובטחת —

חברה בעלת מוניטין בשטח מוצרי צריכה
מחפשת
מקדמי מכירות

בעלי נסיון לעבודה על בסיס עמלה.

נא לפנות בכתב אל ת.ד. 4397 ת"א עבור „מקדמי מכירות".

סודיות מובטחת

כור
תעשיות מתכת בע"מ
מפעלי הנדסה וולקן, חיפה

דרוש
מהנדס מתכנן
לעגורנים

בעל נסיון של 4 שנים לפחות

בפרטים נא לפנות למחלקת כח אדם מפעלי הנדסה וולקן מפרץ חיפה טל. 86־720082 או בכתב לת.ד. 10001.

הודעה
ליצרנים ויבואנים
להגברת מכירותיכם

עומד לרשותכם צוות אנשי מכירות (SALESMEN) מנוסים עם משרד, רכב וכו'.

נא לפנות: ת.ד. 16460 תל־אביב.

למוסד ארצי גדול
(בסניפו בירושלים)
דרוש
מנהל חשבונות עצמאי
למשרה מלאה

הכישורים: נסיון מקצועי של 4—5 שנים לפחות. ידיעת השפה העברית. כושר הבעה בעל־פה ובכתב.

מועמדים בעלי נסיון בלבד, יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ודרישות שכר, לת.ד. 2060 ירושלים מיקוד 91021 „עבור מנהל חשבונות".

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים מפעילים
למתקנים כימיים חדשים המוקמים במפעל.

העבודה מעניינת ומהווה אתגר. למועמדים המתאימים אפשרויות קידום טובות.

הכישורים הדרושים: השכלה של 10—8 כתות. רקע טכני — רצוי.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 99, חיפה.

מפעל בדרום הארץ
מציע משרה

מהנדס אחזקה (מכונות)

הכישורים הדרושים:
- נסיון 5 שנות עבודה כמהנדס מכונות.
- ידע ניהולי.
- כושר ניהול מו"מ עם קבלנים וספקים.

מועמדים מעונינים מתבקשים לפנות למנהל כח־אדם, ת.ד. 23048 תל־אביב, עבור מהנדס/72, תוך ציון הכישורים.

— סודיות תשמר —

חברת מוסדות חינוך ותרבות בדימונה בע"מ
לבי"ס התיכון המקיף ע"ש א. ליהמן — דימונה
דרושים:
לשנת הלימודים תשל"ג
מורים/ות

במקצועות הבאים:

ביולוגיה	אנגלית
חשמל	התעמלות
תנ"ך	אומנות
גיאוגרפיה	מוסיקה

ספרות — לשון

בהצעות עם פרוט השכלה ונסיון נא לפנות לת.ד. 34 דימונה.
יצחק פרץ, יו"ר הועד המנהל

בנק אגוד לישראל בע"מ
סניף הדר הכרמל

מחפש:

1. פקיד למחלקת מטבע חוץ
בעל ידיעה מסוימת בשפות לועזיות (רצוי גרמנית או אידיש).

2. פקיד להנהלת חשבונות
רצוי בעל נסיון מסוים בנושא.

לפנות אישית למנהל הסניף רחוב הרצל 20 בית הקרנות, טלפון 640765 בשעות העבודה.

בבית העם באר־שבע
מתפנה משרה של
מרכז־משק בית־העם

כישורים דרושים:
התמצאות בעבודות טכניות ואינוונטר.

מעונינים ישלחו בקשות בכתב לבית־העם באר־שבע.

לבי"ס תיכון דתי 6 שנתי
דרושים
מורים ומדריכים

בעלי רשיון ונסיון בהוראה
למקצועות כדלהלן: לתנ"ך וספרות לכתות י"א—י"ב — עיונית.
לאנגלית לכיתות מקצועיות.
למכונאות רכב (כולל ריתוך).

לפנות עפולה ת.ד. 39 טלפון 065—22213.

לאוטומציה לתעשיה (אורגני קרצקי) בע"מ
דרושים: **1. כרסם**
2. חרט

בוגר בי"ס מקצועי — אחרי צבא, המעונין להשתלם בעיבוד שבבי.

לפנות: רח' המפעלים 8, קרית אריה, פתח־תקוה, טלפון בערב 912339.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

למפעל גדול בשטח האלקטרומכני

בסביבות תל־אביב

דרוש מנהל מחלקת רכש

התפקיד כולל:
1. רכש מחו"ל.
2. טיפול ביבוא ושחרורי סחורות.
3. רכש וקניות בארץ.

הכישורים הדרושים:
1. השכלה אקדמאית בהנדסה תעשייתית, כלכלה או מינהל עסקים.
2. בעל נסיון קודם בניהול מחלקת אספקה במפעל תעשייתי.
3. בעל כושר לניהול משא ומתן.
4. ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית.

המעוניינים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 23048 תל־אביב, עבור מס' 159.

— סודיות מובטחת —

דרושה מזכירה בכירה

לעבודה לחצי משרה

ידיעת השפות עברית ואנגלית על בורין הכרחית, רצוי גם ידיעת השפה הגרמנית.

*

נא לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים, כישורים והמלצות לת.ד. 6222 חיפה. (עבור מב).

למכללה הטכנולוגית, אורט ת"א ע"ש א. סינגלובסקי
דרך הטייסים 28, תל־אביב
טלפון: 762291.

דרוש איש מחשבים (SOFTWARE)

לריכוז הנושא במכללה

המעונינים יפנו בכתב למנהל המכללה לפי הכתובת הנ"ל.

דרוש/ה שרטט/ת מכונות

בעל/ת נסיון בעבודה 3 שנים

שעות העבודה רצופות.

לפנות במקום לישראליפט בע"מ רח' הקישון 31, בני־ברק.

"קרטוגרף" אחים ששון בע"מ

מפעל גדול ומשוכלל בכרמיאל עם כל הציוד הדרוש ליצור קופסאות־קרטון מודפסות, אופסט, בלט, שטנס, הדבקה וכו'.

דרושים: סוכנים

בעלי ידע לשיווק באזורי ירושלים, באר־שבע, תל־אביב, חיפה.

לפנות בכתב: כרמיאל ת.ד. 31. ת"א ת.ד. 2684.

משרד ארכיטקט מחפש

שרטט/ת מעולה

נא להתקשר טלפון 449803 תל־אביב.

קליל

דרושים

* **מהנדס ייצור** לעבודה בשיפור שיטות, נורמות ופרמיות.
* **טכנאי מכונות** לעבודה במשרד טכני הכולל תכנון, שרטוט ופתוח מוצרים.
* **מבקר איכות** לבקורת מוצרים בשטח האלומיניום.

בעלי נסיון של 3 שנים לפחות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון ל־מנהל כח אדם.

תעשיות מתכת אלברזליות בע"מ
כורדני ב' ת.ד. 1682, חיפה

י. ציגלר - מ. שרון בע"מ

דרושים לעבודה בתל־אביב

* חשמלאים
* עוזרים
* ומתלמדים

תנאי שכר טובים בהתאם לכישורים.

בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו בתל־אביב, רחוב צירלסון 4, טלפון 447241—3 יום יום בין השעות 16.00—18.00 פרט לימים ג'—ו'.

למפעל תעשייתי גדול באזור תל־אביב

דרוש חשמלאי רכב

מהמצא במלונות הרמה. נסיון של 5 שנים, גיל 30—40.

*

מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב יד בציון תולדות חיים ונסיון קודם לת.ד. 33011 ת"א בציון התפקיד.

סודיות מובטחת

לתעשיית עסיס לכוהל בע"מ

דרוש מזקק דיסטילטור

•

נא לפנות למפעל, דרך ז'בוטינסקי 35 רמת־גן.

לחברת יבוא ויצוא בתל־אביב

דרוש פקיד ראשי

שישגיח על משרד בן 5 פקידות ויהיה אחראי לביצוע התקין עבודה המשרדית. דרוש אופי חזק.

ידע ונסיון בנהלי יבוא ויצוא.

ידיעה טובה בשפה האנגלית.

לכתוב לת"ד 34 רמת השרון

סודיות מובטחת

ישיבת בני־עקיבא כפר־הרואה

לשנת הלימודים תשל"ג

דרושים מורים חלקיים

במקצועות:

מתמטיקה * פיזיקה * כימיה

המעונינים יפנו בכתב להנהלת הישיבה או בטלפון 22680—063.

לקיבוץ בית קמה

דרוש גנן

לעבודה בנוי.
אפשרות לינה במקום.

המעונינים יפנו אל מרכז משק טל. 2621-057.

לחברה העוסקת בהקמת מפעלים

דרושים

מהנדס מכונות

בעל נסיון של 2—3 שנים, רצוי בוגר בי"ס מקצועי

טכנאי מכונות

בעל 5 שנות נסיון

מקום העבודה בתל־אביב

*

נא לפנות לת.ד. 1101 ת"א

דרוש דחוף מכונאי אחראי

למכון משאבות דלק ומרססים

המוסך המרכזי לילנדי־יהוד

טלפון: 753411, 755793

לקיבוץ "רעים"

דרושה מורה

לשנת הלימודים תשל"ג לכיתה ג'.

נא להתקשר בטלפון 94052—057

דרוש מחלק מאזור אשדוד

עם רכב מסחרי 1½ — 2½ טון וערבויות בנקאיות לחלוקת גלידות שטראוס

נא לפנות שטראוס שווק בע"מ תוצרת הארץ 13 ת"א בין השעות 3.00 — 4.00 אחה"צ.

לחברת שנ"ת בע"מ מפרץ חיפה

דרוש ברסם

לעבודות מכניקה עדינה.

3 שנות נסיון לפחות.

טלפון 721493, ת.ד. 10149, מפרץ חיפה.

אני מעונין להרויח הרבה

אם יש לך הצעה מתאימה לגבר דינמי + רכב אוהב עבודה + רכב והשקעה אפשרית עד 20.000 פנה אלי ת.ד. 204 רמלה.

לחברת "הקדם" בע"מ

חיפה המגינים 56

דרושה מזכירה

לקביעת מועד לראיון נא להתקשר 533111-04.

לחברה גדולה בתל־אביב

דרושה

פקידה מפעילה

למכונת להנהלת חשבונות

לפנות טלפון 625551

ליגור ביאליק אילון — אור בע"מ

דרושים: נהגי־חילוץ

טל. 719011 715870 חיפה.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

בתחנה לחקר הבניה

1. **טכנאי או הנדסאי בנין**
לביצוע עבודות מחקר בשטח הבנית. נסיון קודם רצוי, אך אינו הכרחי.
מכרז מס' 35/72.

2. **עובדים טכניים - לבורנטים**
לביצוע עבודות מחקר בשטח הבנית. נסיון קודם אינו הכרחי.
מכרז מס' 166/71.

3. **פקידה - כתבנית מדעית**
הכשירויות הדרושות:
בעלת נסיון של שנתיים לפחות והשכלה תיכונית.
מכרז מס' 175/71.

במרכז לחקר אוירונוטי

1. **מתכנן מכונות**
הכשירויות הדרושות:
רצוי בוגר בי"ס להנדסאים במגמת מכונות ונסיון בתכנון ושרטוט מערכות מכניות.
מכרז מס' 21/72.

2. **שרטט מכונות**
הכשירויות הדרושות:
בוגר קורס שרטוט ונסיון בשרטוט סכמי וחלקי מכונות.
מכרז מס' 44/72.

במרכז ללמודים קדם־אקדמיים

מזכירה - כתבנית

הכשירויות הדרושות:
השכלה תיכונית מושלמת. שליטה טובה בעברית ואנגלית והדפסה בשתי השפות. נסיון רצוף של 5 שנים בעבודות משרדיות רב־גוניות ובנהול צוות.
מכרז מס' 49/72.

במחלקת הבדיקות של התחנה לחקר הבניה

טכנאי או הנדסאי בנין

הכשירויות הדרושות:
בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים במגמת בנין.
מכרז מס' 57/72.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע"מ, בית הסנט, קרית הטכניון חיפה עד יום ו' 19 במאי 1972 בציון מס' המכרז המתאים.

לחברה מסחרית גדולה בת"א

דרושה מפעילה

למכונה להנה"ח אוליבטי (אודיט 1502)

הכישורים הדרושים:
* נסיון של לפחות שנה בהפעלה על מכונה להנה"ח.
* דרושה ידיעה בהנה"ח (סוג ב').

נא לפנות בכתב בציון נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 2938 ת"א.

דרושים: מהנדס, טכנאי בנין ומנהל עבודה

בעלי נסיון, לפיקוח על פרויקטים גדולים בירושלים ובתל־אביב.

*

נא לפנות:
חברת קרנר — מנהל מהנדסים
דיזנגוף 233 תל־אביב, טל. 243844.

בית־הספר החקלאי מקוה־ישראל

דרושה אחות מחליפה

לחדשי מאי — אוגוסט, במשרה מלאה.

העבודה כוללת תורנויות לילה ומתאימה לאחות ותיקה או בפנסיה.

מגורים בדירת חדר במקום.

הכניסה לעבודה — מידית.

נא לפנות מיד טל. 842050, בשעות 8—4.

למשרד טכני

דרושה

פקידה כתבנית

בגיל 20—16
טעות העבודה רצופות.

טלפון 448223/4.

למפעל תעשייתי בבאר־שבע

דרוש/ה ממונה על המזכירות

תאור המשרה:
אחריות על צוות עובדים במזכירות המפעל, לרבות תכ־תובת, הדפסות, צלומי מיסמכים, שיכפולים, דואר, תיוק, הדפסת סיכומים, ניסות אחיד, חלוקת ציוד משרדי, טלפונים ומרכזיה.

הבישורים:
השכלה תיכונית לפחות. בוגר/ת בי"ס לפקידות או בי"ס מקצועי מקביל. שליטה בשפות עברית ואנגלית על בורין. נסיון של חמש שנים לפחות בניהול משרד וצוות עובדים. ידע ונסיון מעשי ב־או"ש (ארגון ושיטות משרדיות).

שעות העבודה: 7.15 — 16.15.

הדרגה תיקבע בהתאם לנתוני המועמד/ת

מועמדים/ות יפנו בכתב בציון נסיון קודם לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 19.

ירושלים

עירית ירושלים

קורס השתלמות ועבודה קבועה כעוזרים למפקחי בנין

עירית ירושלים מודיעה על פתיחת קורס עתודת לעוזרים למפקחי בנין בירושלים. מטרת הקורס ל־הכשיר עובדים לתפקיד עוזר מפקח בנין במחלקת מהנדס העיר ויצירת עתודה של בעלי מקצוע בתחום הפיקוח על הבניה.

בוגרי הקורס יועסקו בעיריה ותעמודנה בפניהם אפשרויות קידום והשתלמות במקצוע הפקוח וה־טכנאות.

הקורס יפתח בתחילת חדש יולי 1972 וימשך כחודש ימים. בתקופת הקורס יקבלו המשתלמים 600.— ל"י לחודש.

כמועמדים יתקבלו בעלי השכלה של 10 שנים לפחות, יועדפו בעלי השכלה תיכונית מלאה או מקצועית.

פרטים נוספים וטפסי הרשמה ניתן לקבל בלשכת נהל שרות העיריה, רח' יפו 22 חדר 23 בשעות העבודה.

ההרשמה תיסגר ביום 26.5.72.

המנהל הכללי

התעשיה האוירית לישראל בע"מ

למפעל מבת - יהוד

דרושים:

★ מהנדס מכ"ם בכיר

— לפיתוח מערכות אלקטרו־מכניות ואחראי על קבוצת מהנדסים וטכנאים.

★ טכנאי מכונות בכיר

— לזיווד מכני של מכלולים אלקטרוניים ואחראי על קבוצת אנשים.

למועמדים המתאימים מובטחים: אתגר בעבודה במערכות טכנולוגיות מתוחכמות; אוירה נעימה, תנאי שכר ותנאים נלוים מהטובים במדינה.

● על המעוניינים לפנות בכתב בצרוף קיצור תולדות חיים ונסיון מקצועי אל: יחידת העסוקה, התעשיה האוירית, נמל תעופה לוד. — סודיות מובטחת —

למשרדנו בתל־אביב

דרושה

פקידת שירות

לעבודת מזכירות הכרוכה במגע עם ציבור לקוחות

מועמדות רציניות המוכנות ליום עבודה ארוך, מתבקשות לפנות בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 719 ירושלים.

סודיות מובטחת

صكنا من الاحل

مكان العمل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

עיסוק

חברה לקדום הכוונה והעסוקה בע"מ
ת"א, שדרות בן ציון 12, טל. 231173, 232441

דרושים

מהנדס מכונות — תכנון ופתוח מוצרים
מנהל מפעל — ייצור (402) מנהל ייצור למפעל
בחיפה (403) מנהל אגף שרותים מכניים
(404) אחזקה לבי"ש — לת"א (424, 405)
מהנדס בנין — ביצוע (406) תכנון (407)
מהנדס — נסיון בתחבורה — מסחר (408, 9)
מנהל מסחרי — נסיון באלקטרוניקה
מסחר בין לאומי, שפות, נסיעות (410)
מזכירה — בעל משרד (411) שפות (412)
מנהל חשבונות — להעשיה (413)
בקרת פנים (414) תמחיר (415) צעיר (416)
עוזר בכיר — בטוח אלמנטרי (417)
מנהל עבודה — בנין (418) מתכת
(419) למפעל מזון (420) מנהל משמרת (421)
שרטט/ת — צנרת (422) חשמל (423)

טלמוסיקה בע"מ

למעבדות השרות שלנו

דרושים

1. **טכנאי אלקטרוניקה**
עם 5 שנות נסיון לעבודה בציוד אודיו, הי פידליטי וסטריאו מעולה.
2. **טכנאי אלקטרוניקה**
עם 2 שנות נסיון לעבודה בציוד אודיו, הי פידליטי וסטריאו מעולה.
3. **טכנאי אלקטרוניקה**
שהתמחה במיוחד בתקון מקליטי סרט (טייפ רקורדרים).
4. **טכנאי אלקטרוניקה**
עם 2 שנות נסיון בבצוע תקונים במכשירי קשר — לעבודה בתחום מערכות קשר לאתור עובדים (PAGING SYSTEMS)

המעוניינים שכישוריהם מותאמים לדרישותנו מתבקשים לפנות, בצירוף פירוט הנסיון ה' מקצועי לטלמוסיקה בע"מ, ת.ד. 165, גבעתיים. למועמדים המתאימים מובטחים תנאי שכר הולמים.

סודיות מובטחת

לבית־ספר תיכון מקצועי עירוני „עמל" רמלה

דרושים מורים

למקצועות הבאים:

* אנגלית
* מקצועות טכניים (טכנולוגיה, שרטוט)
* חשמל — הדרכה
* חשמל — הוראה

על המועמדים לפנות ישירות אל בית־הספר — רמלה, שכון ויצמן — טל. 965205

לחברת ספנות ידועה בירושלים

דרוש

רוכש מטענים

בוגר בי"ס תיכון או אקדמאי השולט בשפות עברית—אנגלית וערבית.

מועמדים בעלי נסיון בשטח רכישת המטענים, מתבקשים להגיש בקשותיהם בצרוף קורות חיים בכתב יד אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מס' 233.

— סודיות מובטחת —

למפעל פרוות שרף בע"מ

דרושה

מזכירה-כתבנית

ידיעת אנגלית וגרמנית רצויה.

לפנות: טלפון 65121—02, 65122—02,
ת.ד. 10209, ירושלים.

א. מיזליץ — ש. פלד
אדריכלים בע"מ

דרושים לנו:

* אדריכל/ית
עם נסיון של 3 שנים לפחות.
* טכנאי או הנדסאי מוסמך
* שרטט/ת
עם נסיון של 3 שנים לפחות.

להתקשר טלפון 445071 תל־אביב.

עירית באר־שבע

מכרז למשרות פנויות

לעירית באר שבע דרושים למשרות הבאות:

1. **מבקר העיריה**
מכרז מס' 05/23/72 (פרסום חוזר)
ביקורת פנימית בהתאם לחוק תיקון פקודת העיריות (מס' 11) תשל"א 1971
הכישורים הדרושים:
א. השכלה אקדמאית מתאימה.
ב. התמצאות בחוקים
ג. כושר ביטוי בכתב ובע"פ.
הדרגה ב' בדירוג מ.ב.ש. (מוסמכי מדעים שונים) ג'—ב' משפטנים או דרגה דין בדירוג האחיד.
2. **מנהל תחנה לייעוץ חנוכי**
מכרז 05/42/72
השכלה אקדמאית בפסיכולוגיה (תואר שני)
3. **מנהל בית העיריה**
מכרז מס' 05/39/72
אחריות לאחזקה ומשק בית העיריה.
הכישורים הדרושים:
1. השכלה תיכונית או מקצועית מתאימה
2. נסיון במינהל הארגון
3. ידע טכני כללי
4. **מנהלי מועדוני נוער**
מכרז מס' 05/40/72
בעלי הכשרה פדגוגית ברמה של מורה מוסמך של 3 שנים לפחות בעבודה עם נוער.
5. **רכז ספורט עירוני**
מכרז מס' 05/41/72
פרטים נוספים אודות המשרות הנ"ל, ניתן לקבל במחלקת המנגנון בין השעות 08.00—13.00. בעלי הכישורים המתאימים המעוניינים באחת המשרות יגישו מועמדותם בכתב בציון מספר המכרז למחלקת המנגנון עד יום ג', י' בסיון תשל"ב (23.5.72).

א. זריהי — ראש העיריה בפועל

אוניברסיטת בר־אילן

מודיעה על משרות פנויות
מכרז מס' 18/72

ספרן/ית

במחלקת הרכישה (מדור ההזמנות)

הדרישות: השכלה תיכונית לפחות; הכשרה מקצועית (תעודת אסי"ל); שליטה בעברית; ידיעת השפה האנגלית והדפסה בשפה זו.

מכרז מס' 15/72

מזכירה

הדרישות: השכלה תיכונית; שליטה מלאה ב־עברית; ידיעה טובה באנגלית; הדפסה מעולה בעברית; נסיון בעבודה משרדית.
הדרגה תקבע בהתאם לכישורים.
נא לפנות בכתב בציון מס' המכרז אל מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר אילן, ר"ג.

דרוש

איש מכירות לתקליטים

באיזור חיפה והצפון

* בעל רשיון נהיגה.
* תושב איזור חיפה עד גיל 26.

נא לפנות בכתב־יד, תוך ציון נסיון קודם, באם יש, אל תקליטי סי בי אס / ישראל ת.ד. 681 תל־אביב.

משרד הבריאות

דרושה

מדריכה

לבי"ס לאחיות מעשיות

שער מנשה, ליד חדרה.

דרישות המשרה: תעודה אחות מוסמכת.

המעונינות מתבקשות לפנות ישירות למנהלת ביה"ס לאחיות שער מנשה.

לחברה בין־לאומית גדולה לסניפה הראשי בתל־אביב

דרושה

בחורה צעירה

לעבודות משרדיות כלליות

תועדף בחורה בת 17—16 ללא נסיון קודם
נא לפנות לטלפון 39841 לקביעת ראיון.

משרה טובה למהנדס מוכשר

אנו מחפשים מהנדס בנין צעיר, בעל נסיון של לפחות שלש שנים — לעבודות תיכנון ותיאום

תנאים טובים — בהתאם לכישורים. עבודה מענינת בעלת אתגר וסיפוק.

פנה בהקדם לת.ד. 399 ת"א עבור „משרה טובה".

לבנק בתל־אביב

דרושים

* **פקידים**
בוגרי תיכון
* **כתבנית עברית**

נא לפנות לת.ד. 33125 תל־אביב ולציין קורות חיים, גיל, השכלה, שפות ומס' טלפון

סודיות מובטחת

למפעל אמריקאי־קנדי גדול ליצור תכשיטים

דרושים:

1) צורפים ויצקים מנוסים
2) עובדים למחלקת שעוה (ואקס)
3) עבד/ת למיון אבנים יקרות
4) שומר מוסמך

למועמדים המתאימים מובטחים יחסי־ כתנאים סוציאליים מלאים.
נא לפנות טלפונית: 764116־03.

בנק אגוד לישראל בע"מ
סניף רמת־אביב

זקוק ל: —

1. **פקיד(ה) קהל**
או צעיר(ה) אחרי צבא שיוכשר לתפקיד הנ"ל.
2. **עובדת מתחילה**
להפקידי כתבנות, עבודות עזר ושליחויות. שתי המשרות לעבודה מפוצלת.
מועמדים מתבקשים לפנות אישית לסניף רמת־אביב רחוב טאגור 32, בית מילמן טל' 417989.

למפעל לתחרים ורקמה בירושלים בע"מ

דרושים:

סורגים במכונות סריגה עגולות

נא לפנות טלפונית 523672 527360
ירושלים

דרושה

שרטטת-קונסטרוקציה

מנוסה, למחלקה טכנית של חברה קבלנית בת"א
עבודתה הכלול בנוסף לשרטוט —
גם עבודות משרד.
להתקשר בטלפון 59804 או 750852 בערב.

לעבודה בתל־אביב בנושאים בטחוניים

דרוש

כימאי פיזיקאי

הכישורים:

* בעל נסיון בתעשיה המדעית בשטח הפיזיקה והכימיה.
* אדם עצמאי בעל יזמה המסוגל להפעיל עובדים.
* בעל ידע נרחב בשטח הכימיה הפיזיקלית וידע בסיסי בכימיה אורגנית.
* בוגר מוסד אקדמאי.

העבודה:

* הקמת צוות שיעסוק בפתוח ויישום כלים ומערכות בלתי קונוונציונאליות.
* מסירה ופקוח על עבודות חוץ.
* יצירת קשרים עם מוסדות המדע והתעשיה בארץ ובחו"ל.
* מתן שרותי מעבדה.

● **המועמדים** המתאימים יפנו בצרוף פרטי השכלה ונסיון בעבודה לת.ד. 17021 ת"א, עבור א.מ. **סודיות מובטחת.**

למפעל בסביבת רמת גן

דרושים:

* **רתכים**
* **מסגרים**
* **מסגר מכני**

בוגרי בי"ס מקצועיים ובעלי נסיון יפנו לנציג המפעל לפי המקומות המפורסמים מטה:

תל־אביב	היחידה לחכוונת החייל רח' אבן גבירול 10	ג, ה,	0900—1200
תל־אביב	לשכת מודיעין לתעסוקה והכוונה, רח' פרישמן 42	ג, ה,	בין השעות 2 עד 6 אחה"צ
רמת־גן	שרות התעסוקה רח' ארלוזורוב 14	ב, ד,	בין השעות 2 עד 6 אחה"צ

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:

אסיסטנט בפקולטה לרפואה

המכון למיקרוביולוגיה
מכרז מס' 132/72

דרוש אסיסטנט להוראה במכון למיקרוביולוגיה — המעבדה להלמינתולוגיה.
על המועמדים להיות בעלי תואר מוסמך או מקביל לו במיקרוביולוגיה או זואולוגיה, בציון כללי „טוב" לפחות וציון „טוב מאד" בעבודת הגמר.
המועמד שיתקבל יועסק בהוראת ההלמינתולוגיה, ויצטרך להירשם תוך שנה כתלמיד מחקר לקראת תואר Ph.D. במסגרת המכון למיקרוביולוגיה.
על המעונינים להגיש בקשות (אישית או בכתב) בצרוף תולדות חיים, אישורים על תארים קודמים וציון כללי בכל תואר, רשימת פרסומים ושמות ממליצים, למכון למיקרוביולוגיה, ה' אוניברסיטה העברית בירושלים, עד תאריך 25.5.72

למוסד ממלכתי בתל־אביב

דרוש

קצין הדרכה וקשר

הכישורים הדרושים:

— קצין קשר (רצוי ביחידת שדה) בדרגת סגן—סרן, עד גיל 30, בעל כושר גופני גבוה.
— נסיון בהדרכה — ארגון הדרכה עבודת מטה וביצוע בפועל.
— כושר פיקוד, מנהיגות, יוזמה ותושיה. התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות ובשהיות בשדה.

למועמד המתאים תנאים טובים

● לפנות לת.ד. 33190 תל־אביב.

לחברת בניה
באזור תל־אביב

דרוש

רכז קניות

בעל רשיון נהיגה, עד גיל 40
העבודה כוללת טיפול ברכב החברה.

נא לפנות, בציון גיל, השכלה ונסיון קודם למס. 529 ת.ד. 33157 ת"א.

לבתי־ספר של רשת „עמל" ברחבי הארץ

דרושים

מדריכים ומורים

למגמת מכונאות רכב, כולל מרכזי המגמה

על המעונינים להגיש הצעותיהם בכתב להנהלת רשת „עמל", ת.ד. 303 תל־אביב או לפנות טלפונית — 261111 (קו פנימי 299).

לחברה א"י לאוטומובילים בע"מ

מפיצי Ford בישראל

דרושה

כתבנית-קופאית

כישורים: כתבנית בשפה העברית לפחות, בוגרת בי"ס לפקידות או השכלה מקבילה, רצוי נסיון כקופאית, לאחר שרות צבאי.
המעונינות תפנינה אישית לחברתנו בתל־אביב רחוב המסגר 43, אגף כח אדם בימים א' ב' בין השעות 09.00—13.00.

דרוש

מנהל חשבונות

בעל נסיון

למשרה מלאה בירושלים

מועמדים מתאימים יפנו בכתב תוך פירוט נסיון קודם ודרישות שכר למס' 233, ת.ד. 2160, ירושלים.

לחברה פרטית

דרושה

מזכירת המנכ"ל

מקום העבודה — גבעתיים
שליטה מוחלטת בעברית ואנגלית.
כתיבה מעולה במכונה בשתי השפות
(קצרנות — רצויה).

נא לפנות בציון קורות חיים ופרוט מלא של נסיון עבודה קודם לת.ד. 165, גבעתיים. תנאים הולמים ינתנו למועמדת המתאימה.

סודיות מובטחת

מרכז ישיבות בני עקיבא | קרית החינוך „אבן העזר"

ישיבת בני־עקיבא נחם

לשנת הלימודים תשל"ג

דרושים

מרכז הבתות מדריכים דמי"ם אם־בית

המעונינים יפנו בכתב בצרוף פרטים אישיים (נכונות לגור במקום) לת.ד. 173 בית שמש.

עורן · מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 מבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

הדלקת הנר

פרשת במדבר

	כניסה	מוצ"ש
ירושלים	5.48	7.07
תל־אביב	6.06	7.05
חיפה	6.00	7.10
באר־שבע	6.04	7.02
אילת	6.01	7.03

יום שישי כ"ח באייר תשל"ב, מ"ג בעומר (12 במאי 1972). שקיעת החמה: 18.32, זריחתה מחר: 4.40. פרק יומי: תהלים מו—מח. משנה יומית: כתובות ה, ז—ח. דף יומי: בבא מציעא נח. הלכה יומית: ציצית ב, א—ג.

יום שבת ט. במדבר, כ"ט באייר תשל"ב, מ"ד בעומר (13 במאי 1972). שקיעת החמה: 18.32, זריחתה מחר: 4.39. פרק יומי: תהלים ב, מ—י. דף יומי: כתובות ב, מ—י. דף יומי: בבא מציעא נט. הלכה יומית: ציצית ב, ד—ו.

בתי מרקחת

תל־אביב: שישי: אברמסקי, רח' אלנבי 42, טל' 58526; מרכז כל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; קססל, רח' אבן גבירול 147, טל' 443716. שבת: פוריש קובייה, רח' המלך ג'ורג' 25, טל' 282650; גורדאו, רח' בן יהודה 183, טל' 242673. מוצ"ש: פרקל, רח' המלך ג'ורג' 28, טל' 223721; צוות, רח' יהודה המכבי 33, טל' 449995.

רמת גן ובני ברק: שישי: המגן, רח' ביאליק 30, טל' 723674; נחמיה, רח' נחמיה 2, בני ברק. שבת: היגיה, רח' ארלוזורוב 81, טל' 721489; ארז, רח' המכבים 43, מעברת בני ברק.

חולון ובת־ים: שישי: יר גו, רמת יוסף, מרכז מסחרי. שבת: בריאות, רח' קראוזה 46, חולון.

הדרה: שישי ושבת: פרמס, שד' רוטשילד.

פתח־תקוה: שישי: מרכז הערים, רח' חובבי ציון 40, טל' 911078. שבת ומוצ"ש: רסל, רח' רוטשילד 89, טל' 911406.

תורנות רופאים

תל־אביב: ד"ר מגל, בלוך 12, טלפון 247860; ד"ר הראבו, אשכנזי 6, טלפון 443281.

מד"א תל־אביב: במד"א, טלפון 614333 נמצא רופא תורן בין השעות 8 בערב עד 7 בבוקר. ביקורי בית גם לחברי קופות החולים.

קופ"ח „לאומית"

תל־אביב: במרפאה האזורית רח' מונטיפיורי 9, משעה 8 בערב עד 1 בלילה טל' 57663 אחרי שעה זו נא לפנות לתורנות לילה של מד"א טל' 614333. רמת־גן: בערבי שבתות וחגים משעה 2 בצהרים עד 8 בערב, ובימי שבת וחג ובמשך היום בבקרים החופים לפנות לרופאים: כללי, ד"ר גולדשמיט, רחוב שלם 18, דירה 17, טלפון 762988, ילדים, ד"ר מוחוצבסקי, רח' מוריה 107, טל' 784515. בלילות מ־8 בערב ועד 7 בבוקר במקרים דחופים לפנות למד"א, רחוב הנגבל 42 ר"ג, טלפון 781111.

קופ"ח „אסף"

תל־אביב: מד"א, טלפון 101. ר"ג: מד"א, טלפון 781111. בת־ים: קה"א, טלפון 863333. חולון: מד"א, טלפון 843133.

קופ"ח „מכבי"

תל־אביב: שבת: מד"א (כל לי), טלפון 101. ד"ר לבוא (ילדים), יהודה המכבי 92, טל' 417612.

רמת־גן: שישי: ד"ר פוטר (כללי), רמתיים, הראל 4, טל' 744364; ד"ר קופלביץ (ילדים), נבעתיים, ויצמן 33, טל' 721621; רופא תורן במד"א 8 בערב, ר"ג, הנגבל 42, טל' 781111. שבת: ד"ר סגל (כללי), ר"ג, אבא הלל 76, טל' 736044; ד"ר גולדברג (ילדים), גבעתיים, כצנלסון 149, טל' 415293; רופא תורן במד"א 8 בערב, ר"ג, הנגבל 42, טל' 781111.

חולון: מד"א, טלפון 843133. בת־ים: מד"א, טלפון 863333. פתח־תקוה: מד"א, טל' 912333.

קופ"ח „מרכזית"

תל־אביב—יפו: מד"א, מוא"ה כל' 13 טל' 101 משעה 8 בערב עד שעה 7 בבוקר; ד"ר שמואל ואמט, אלנבי 50, טל' 53888 (רק בשעות היום): ד"ר רונה מרה, רחוב החשמונאים 4, טל' 248228.

קופ"ח „עממית"

אבן־יהודה: ד"ר פ. כץ, אולת השחר. גדרה: ד"ר הפנר, טל' 91136. חדרה: לפנות לרופא המשפחה. מבשרת: לפנות לד"ר קוברין, 20301. כפר־סבא: ד"ר קראוס, שכ' אליעזר, טלפון 925772. עפולה: ד"ר אהרונוביץ, טל' 23061. פתח־תקוה: לפנות לרופא זר משפחה. רמת־גן: ד"ר שורץ יעקב, רח' הרדוף 5, ר"ג, טלפון 764335, מד"א, רח' הנגבל 42, טלפון 781111. הוד השרון: ד"ר א. רשו, טל' 924133.

אסיפות והרצאות

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מודיעה על הרצאה של פרופ' יצחק אבנרי על הגרמא רכבת מוסמכת על ידי המדינה ועצמאותה הרך הוא שתתקיים ביום שלישי, ב' בסיון תשל"ב (16.5.1972), ב־18.15, בבית האקדמיה, רחוב ז'בוטינסקי 43, טלביה, ירושלים.

חפושי קרובים

פרוש בירזה! מבלגיה מחפש את אוחם הדהם בלה פריים מאוסטרליה. לפנות לטלפון 744977.

כל המכיר את בתה לוכסינגר מבלגיה, מתבקש לכתוב אליו לכתובת:

214 Ave. F
Brooklyn N.Y. U.S.A.

אבידות

אבדו מלוכות לביטוח חיים הברת הכנה ע"ש פרופסו שמום יוכב מסמכים 417726, 414373.

מכירות

למכירה מכונה לפריסת נקניק ומכונה לטחינת קמח. טלפון: 730159.

תנור אפיה עם 4 להבות ב־400 ל"י. טלפון 846702.

כיריים 5 להבות 140. כיריים 3 להבות 120. [illegible] 442354.

מכונת פריסה „רוכים" 10 על מסר ועוד מכונות. טל' 35406.

גרמינה משומשת במצב מצוין. 783643.

למכירה מכונת כתיבה קטנה. 872393.

מיים פיליפס 4 מהירויות. 2.00 בערב 337065.

למכירה מכונה לגלידה „קרפר" 2 בצבעים. 846329 בערב.

מקרר „אמקור" — 222 בהזדמנות. 624531.

למכירה מערכה סטריאופונית. טלפון 442387.

למכירה מהרמה, במצב חדש, 75 ס"מ. [illegible]

מכונת שתי לכתבת. טלפון 823109 משעה 11—15.

כורסה ריהוט למכירה. [illegible]

שטיח צמר (270×370) אוריינטלי, תנור בישול, „וסטינגהאוז" 80 ס"מ רוחב. [illegible]

מכונת סטריאופונית מסוגלת במצב חדש. טלפון 778026.

(המשך המדור בעמוד 6)

למכירה מקרר „אלקטרולוקס" [illegible] 268066.

למכירה מכונת קפה גדולה. 820510.

למכירה עגלת ילדים, טלפון 263377.

שולחן אוכל בסגנון לס—10 אנשים. [illegible] 410898.

בהזדמנות אוהל חדש לקמפינג 875, טלפון 856230.

למכירה מכונת לקופסאות קרטון. 035227886.

למכירה ניטוריקה 2.70. 369459.

למכירה שעון „אומגה" 4 במצב מצוין. 449721.

למכירה מכונת כביסה „אמקור". 850936.

למכירה סלון. טל' 30524.

קשריות, מסורים, מכונות. 32366.

הנחות ברוב הענפים באמצעות — 0331203.

למכירה מכונות כביסה דגמי 1972. 240292.

למכירה בהזדמנות מכונאי 140. 753647.

פריג'ידר קורונה. 46/9.

למכירה 4 דלתות סלון 2.65 מ', רוחב 3.60 מ'. 763682.

למכירה מכונת סריגה. 13/28.

למכירה פריג'ידר גדול מתאים למסעדה. טלפון 869129.

קורוסטורים כביר בפריג'ידר. 938852.

מכונה לרחיצת כלים. 264845.

דלת מורכבת מאורכה חלקים. 730796.

קטיפה „פיגור" 220 ואט. 250758.

סטנות קטנות 475 ל"י. 779269.

[illegible]

רהיטים

בהזדמנות! לרגל הסוף הרהיטים עתיקים במחירים זולים. רח' עולי ציון 7, טלפון 873962.

הזדמנות בלתי חוזרת. רהיטי איכות. רח' קפלן 58 ת"א. [illegible]

למכירה שולחן כתיבה. [illegible]

למכירה ספה בסגנון מודרני. 412327.

ארון עם 6 דלתות במצב טוב. 253304, 440373.

„מרפלי" — רהיטי מטבח, בן יהודה 198 תל־אביב. 241306.

לקונה רהיטים מיוחדים ועתיקים. 722571.

„פריוגר" קניה ומכירה רהוט משומש. [illegible] 910294.

המשכת — ארונטים. 323362.

הרהיטים הכי טובים בהזדמנות. [illegible]

לרגל עזיבה — [illegible] 35209.

[illegible] 82568.

למכירה מיטת יחיד. 444958.

[illegible] 269112.

[illegible] 984903.

[illegible] 781491.

למכירה שולחן סלוני. 781197.

(המשך המדור בעמוד 6)

קניות

להזדמנות קונה כל מיני חפצים במחירים גבוהים. 53130.

[illegible] 874367, 863856.

[illegible] 50591.

[illegible] 733780.

[illegible] 827061.

[illegible] 615721.

[illegible] 907347.

[illegible] 951327.

[illegible] 827523.

(המשך המדור בעמוד 6)

מכשירי אור

[illegible] 800 ל"י. [illegible]

מקררים

למכירה פריג'ידר 11 במצב מצוין. טלפון 843596.

פריג'ידר אמקור במצב טוב. טלפון 861776 כל היום.

למכירה פריג'ידר גדול במצב מצוין. 233602.

מקלט-מקרר. 826282.

תוקני מקררים. 823417.

!!! 827061 קונה מקררים.

למכירה בהזדמנות מקרר אמקור 10. 727436.

ב—390 אמקור 10 נהדר. 827061.

פריג'ידרים בהזדמנות! אחריות. 29.

הזדמנויות!!! מקררים ותנורים. 829554.

„קירור אביב" המלך ג'ורג' 29 תל־אביב.

מחיר מזל!!! עבור המקרר. 824535.

למכירה מקרר אמקור. 873415.

הלוואות

הלוואות בתנאים נוחים!!! לבעלי רכבים. 236003.

הלוואות לרוכשי ובעלי רכב. 612305.

אנו נותנים הלוואות. 614113.

הלוואות בתנאים נוחים!!! 336003.

„אלישר" הלוואות בתנאים נוחים. 236692.

הלוואה בתנאים נוחים! 252307.

מבני תעשיה

מושכרת אנגלו סכסון; תל־אביב 249376. 242342/3.

מבנה תעשייתי 400 מ"ר. 58963.

למכירה מבנה תעשייתי. 842919.

תעודות מלווה

קונים מלוה קליטה ובטחון! דיין, שדרות רוטשילד 10 ת"א.

הם עשויים לפתור את כל הבעיות אשר מחוץ לתחומו הרחב של הלוח מס' 1...

עורן מעריב

העתון הנפוץ ביותר במדינה

אולמות

דרוש לקנות אולם/מחסן 300/100 מ"ר. 266186.

אולמות ובתי מלאכה. 03625629.

דרוש אולם/חדר עבודה 30/150. 266184.

[illegible] 725235.

[illegible] 915064.

[illegible] 621709, 337169.

[illegible] 252947.

[illegible] 782077.

[illegible] 729313.

(המשך המדור בעמוד 6)

מחסנים

להשכיר מחסן. [illegible]

[illegible] 246883.

[illegible] 723619.

[illegible] 738154.

בתי מלאכה

למכירה בית מלאכה במרכז ת"א. 37216.

[illegible]

הלבשה

[illegible] 261856.

[illegible] 265839.

[illegible] 844614.

משרדים

משכיר חצי משרד + טלפון בביאליק, ברמת־גן. 720105.

להשכיר משרד. 825523.

משרד לארדיכלים. 240344, 235322.

[illegible] 724235, 242342.

[illegible] 242341.

[illegible] 845481.

[illegible] 612725.

[illegible] 248157/8.

[illegible] 624243.

[illegible] 238705.

(המשך המדור בעמוד 6)

חנויות

למכירה בבנ"ח חנות במרכז חולון. 844060.

בבנ"ח חנות 16 מ"ר. 822795.

במכירה מיד חנות + טלפון. 241931.

ברמת השרון: במרכז — ברחוב סוקולוב 63, למכירה חנות בשלבי בניה.

[illegible] 864890, 228590.

[illegible] 624418.

[illegible] 53217/8.

[illegible] 613389.

[illegible] 862949.

[illegible] 249121.

[illegible] 053227928.

[illegible] 854995.

[illegible] 248663.

[illegible] 947602.

[illegible] 611938.

[illegible] 242342.

[illegible] 242566.

[illegible] 253353.

[illegible] 242342/3.

[illegible] 821413.

[illegible] 910996.

[illegible] 734473.

[illegible] 664984.

[illegible] 614031.

(המשך המדור בעמוד 6)

עסקים

למכירה גבריה על כביש ראשי. 910234.

[illegible] 30144.

[illegible] 932374.

[illegible] 03614113.

[illegible] 243711.

[illegible] 384/11.

[illegible] 222710.

[illegible] 30144.

[illegible] 823821.

[illegible] 911174.

[illegible] 57030.

[illegible] 942—921.

[illegible] 732461.

[illegible] 248648.

[illegible] 448966.

[illegible] 781474.

[illegible] 227976.

[illegible] 257104, 36512.

[illegible] 724249.

[illegible] 612564.

[illegible] 246457.

[illegible] 746643.

[illegible] 722286.

[illegible] 760308.

[illegible] 58963.

[illegible] 614113.

[illegible] 443554.

למכירה חנות וילונות. 846925.

[illegible] 261377.

[illegible] 243468.

[illegible] 825314.

[illegible] 150,000.

[illegible] 449761.

[illegible] 35042.

[illegible] 224723.

[illegible] 410509.

[illegible] 410909.

[illegible] 257022.

[illegible] 242343/3.

[illegible] 924320.

[illegible] 961565.

[illegible] 259103.

[illegible] 614113.

[illegible] 225848.

[illegible] 58453.

[illegible] 03614113.

מודעות ל־ עורן מעריב לוח מס' 1 מתקבלות:

בתל־אביב: בית „מעריב" מחלקת המודעות רח' קרליבך 2; סניף „מעריב", ת"א, שדרות רוטשילד 33; בסניפי „דחף": דיזנגוף 116 (פתוח עד חצות), אלנבי 123, בן־יהודה 7.

בירושלים: סניף „מעריב" רח' הלל 14/16; סניף „דחף" המלך ג'ורג' 19.

בחיפה: סניף „מעריב" רח' הנביאים 32; סניף „דחף" הרצל 11 ובכל משרדי הפרסום.

בבאר־שבע: סניף „מעריב" רח' הפלמ"ח 81; סניף „דחף" ההסתדרות 78.

בכל סוכנויות „מעריב" בארץ ובכל משרדי הפרסום

مكذا من الاجل

مكذا من الاهل

עורף
מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

כלי רכב

מכוניות למכירה

קורטינה 1967, שנה מסם, אחרי אוברהול. 955795 נס־ציונה.

הילמן מינקס 58 אחרי אוברול כללי במצב נהדר 821457

היפרשית 1960, 8 חודשים מסם רדיו, במצב יפה 821457

בהזדמנות פולקסווגן מנדר 63 יד ראשונה, מסם, במצב מצוין. 869177

פריזמה 1500 במצב מצוין ל־מכירה — טלפון 267211

פיאט פרימיפל 850, 1965 מצוין. 90.000 7.500 ל"י 773430 פרט לשבת.

סאאב 1965, ממחרית, אוברול מנוע, אחריות, רדיו. 953331

דופין למכירה, מודל 1959 מצב מצוין, — להוב העבודה 20 ת"א ויגמרוב — מעברת שיניים.

קומר ממחרי 63, נפח גדול, טלפון 734337 יחזקאל.

וקסהול וויקטור 1968 במצב מצוין, רדיו מסם 9 חודשים טלפון: 247678

מכוניות להשכרה

ביקוש מכוניות

(המשך המדור בעמוד 6)

אופנועים וקטנועים

(המשך המדור בעמוד 6)

טלוויזיות

מכוניות הסעה

(המשך המדור בעמוד 6)

(המשך המדור בעמוד 6)

פורום מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2;
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות.

שידוכים

בת זוג

(המשך המדור בעמוד 6)

בן זוג

(המשך המדור בעמוד 6)

S.O.S.

OBIE,
5711 14th Ave.,
Brooklyn, N.Y. 11219
U.S.A.

חוגים

(המשך המדור בעמוד 6)

ריקודים

טיולים

MIZRAHI S.
33 rue St. Ambroise
Paris 11.

(המשך המדור בעמוד 6)

רשמו לזכרון

ברבנות המקומית קרית־גת

הודעות

מגרשים

(המשך המדור בעמוד 6)

חקלאות

(המשך המדור בעמוד 6)

צילום

(המשך המדור בעמוד 6)

פורום מעריב

هكذا من الاصل

עורף מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2:
הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33.
מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

דירות

בוגופולסקי — תווך דירות ועסקים אלנבי 64, טל' 621159.

ברמת אביב, פרסום דירות להחלפה, שכירה, קנית והשכרה ברודצקי 33, 413848.

למכירה דירת פרטר חדשה שמתאימה גם למשרד דיזנגוף 260, 230217, בערב.

בגבעתיים במקום שקט 5 חדרים מפוארים, 4 כיווני אויר, הסקה מרכזית, שירותים כפולים, כניסה תוך חודש. 729304, 727506.

מבחר גדול בשכר חדשי ומכירה בבטיברג ורמתגן. 789278.

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות למכירה

ברחובות חברת "דרלינג" בונה בכל חלקי העיר שכונות, שדרות בדציון, שדרותחן, מול ליבר פינת אלקלעי, הנשיא הראשון, אליעזר בן־יהודה, בר יפי, עזרא, המלכים ואחרוני. טלפון 953354.

חברת "דרלינג" ברחובות מציעה לרשותך דירות בכל הגדלים + תנאי תשלום נוחים טלפון 953353.

ברחובות "דרלינג" בעיר הדר בונה בכל אזורי העיר 2½ 52,000, 3 62,000, 3½ 73,000, 4 84,000 "דרלינג" רחוב ביתהפועלים 6, טלפון 953354.

חברת "דרלינג" ברחובות לשירותך בין השעות 8.30—13, 16—19.30 רחוב ביתהפועלים 6, טלפון 953354.

מבחר מאות דירות מכל הסוגים נמצא גם עבורך את הדירה המתאימה במחיר המתאים "ארדם־ישראל" אלאלוף, אלנבי 130, 611493.

ראשון־לציון "דירות תפארת" מבחר הגדול במקום היפה, במחיר הזול ובתנאים מוזלים הרצל 59 ראשון־לציון 946858.

מתי אתה רוצה לתכנס לדירתך החדשה? בעוד חודש? בעוד שנה? או אולי בעוד שנתיים? בקלרין תמצא דירה שתהיה מוכנה כאשר אותה תהיה מוכן. הכנס לקלרין רוטשילד 32 בת ים, ראשון לציון רוטשילד 38.

במחיר דירה בתלאביב תוכלו לרכוש דירת פאר בראשון לציון ועוד יישאר מספיק כסף למכונית למשפחה ולריהוט הדירה. סקלין דירות לדירה דירה בראשון לציון — רוטשילד 27 ראשון לציון טלפון 948841 8.30—13, 16—20.

"בולדינג" בע"מ בונה בכל אזורי בתים דירות פאר בכל הגדלים. משרד מכירות: כל עוד 47 בתים טלפון 865985.

בתים, בראשון לציון — דירות לזוגות צעירים, איכות מעולה, תנאים נוחים, מיקום מסוד — רק בקלרין דירות. — לקלרין דירות טובות, לקלרין יש טוב — שאל את אלפי הדיירים המאושרים שרכשו דירותיהם בקלרין.

ברמתגן תבחר — בדירות צבר. למעלה מ־300 דירות מ־2 ועד 7 חדרים, תוכנית מיוחדת לזוגות צעירים, צבר — דירות ברמתבות, רח' ביתהפועלים 7, 950093.

בהזדמנות בבתים 2½—3 חדרים ק"ר, לכניסה מיידית 871949.

למכירה בצפון תלאביב, רמת גן ובגבעתיים דירות 2½, 3, 4 חדרים ובן מגמהאוויות, יד שניה ובשלבי בנייה, ברחובות שקטים ואזורים מרכזיים הרבה מים, לפי הטעם והתקציב.

"באמן וביתו" טל' 249121 8—1 (מלדין) מציעה: 1) דירת 2 חדרים בבדיתותה, ק"ב + מעלית. 2) דירת 3½ חדרים ליד כבר מלכי ישראל, ק"ב.

למכירה דירות בכל גודל בתלאביב, רמתגן, חולון, בתים, ובכל הסביבה. "לעמי" תלאביב מקוה־ישראל 8 612725.

2 חדרים למכירה: גם דירות הדר באותה קומה בסביבה העירייה — 58805.

ב"ב 2 קרקע 55,000 — ק"ע 3 — 72,000 — 2½ — 60,000 — 783094 — 85,000.

2½ פרטר גבוה, צפון תלאביב 90,000, 2½ ק"ג סביבה דיזנגוף 95,000, 2½ ק"ג רח' בלוך 90,000, פרטר 3 ממסס צפון ת"א 75,000, 2½ סוקולוב רמתגן 81,000, 2½ קריניצי רמתגן 80,000, חזית + חנויה לפנות טל' 230886.

דירות 3 חדרים ברחוב מתנתניה הכהן ע"י כנרס "מכבי". לפגות לקבלן שמחה מילצקי בע"מ שמואל הנציב 10 טלפון 22919.

משפחות דתיות! בבניה שיכון חרים של דירות מרווחות זוללות בסביבת קרית אונו, תל השומר וכפר אילן. מחירים בין 132,000 לירות ל־195,000 ל"י. בתי כנסת וכתי ספר דתיים בסביבה הקרובה. מספר גדול של משפחות דתיות כבר קנו. לנתונים נוספים נא לצלצל ל־758108 או 758069.

ברמתגן 2½ — 3 כיווני אויר + ארון קיר קומה א' ע"ע טל' 733178.

למכירה דירות פאר, 5 חדרים 122,000 ל"י, הסקה מרכזית, מעלית, ארונות פורמיקה, 3 חדרים 80,000 ל"י, 4 חדרים 99,800 ברחובות, 20 דקות מתל אביב, אנגלו־סכסון, רח' הרצל 208 — 950134.

דירות בכל הגדלים ברמת גן והסביבה "גת משקעה" טלפון 752461.

(המשך המדור בעמוד 6)

קבלני בנין

ברחובות מבחר דירות מפוארות בנות 2½, 3, 4, 5 חדרים בסביבה נהדרת "דירות ניל" הרצל 185 מסג' מול המשטרה.

ברחובות למכירה דירות 3—4 חדרים. לפנות רח' גורדון 17, 055-91754.

"בניני־הגליל" מציעה דירות פאר ברח' במציאות 12, 3½—4 ברח' תרצ"ו 28, 3—3½, ברח' ברק 3—3½ לפנות סוקולוב 49.

דירות פאר למכירה 2, 3 ו־4 120 מ"ר + ½ חדר נוסף ברחוב פרץ 15 ת"א לפנות במקום או בקר 253353, כהן 443452.

"לדירה צמרת בחולון" בונה במרכז המפואר ביותר בחולון, דירות של 3, 3½, 4 ובמגמהאוון של 5 ו־6 חדרים בהתכונה שנקבר — סוקולוב — יד קונה, 3 כיווני אויר מתקנים מודרניים בכניסה הבניה המפוארת באור ה"ב הסקה, גז ומים חמים מרכזיים הנאים נוחים משכנתא לא צמודה לפנות במקום: יד גולה 45 (מול קולנוע דיזנגוף), חולון טלפון 844415.

בחולון דירות מפוארות 3, 3½, 4, 5 חדרים ברמים הכרה ש.א.ם. בע"מ סוקולוב 64, חולון טלפון 848447.

ברחובות מבחר דירות מפוארות בנות 2½, 3, 4, 5 חדרים בסביבה נהדרת "דירות ניל" הרצל 185 מסג' מול המשטרה. 3, 4, מגמהאוון, המליץ פינת בוגרשוב 94 תלאביב, פרטים במקום.

ב.ד.פי "הבי" תמצא דירה קבלנים בנהוג קבלנים כלליים ובנין.

"שוהם" חברה לבנין בע"מ בונה בחולון ברח' ביתהשערים בבנים 14 בתים דוקומות 3, 3½, 4 חדרים. נשאר מספר דירות כד צומת ברח' אחד־העם 5 נשארה דירת 3 חדרים התחלת בניה ברח' גילופר דירות 3, 3½ 4 חדרים טל' 845497 סוקולוב 77, חולון.

2½ חדרים

בחודה דירה 2½ במרכז ימים ומרוחים. לפנות מגרלסון, מקוה ישראל 14.

ברמת גן 2½ חדרים על עמוד דו חזיתית + רחוב מ"א להתר שינה 94,000 הירדן 5, בלבד.

2½ ברחוב שקט ונאה במרכז רמתגן דירה מפוארת חזית ע"ע 726515 אחה"צ ובערב בשבת רק למנה"ע ובערב.

ברמתגן 2½ חדרים גדולים, 3 כיווני אויר, ארונות קיר. 732809.

2½ חדרים ברמת גן 2½ במרכז, רח' ז'בוטינסקי 4 משפחה 856254 בערב.

למכירה 2½ רמ"ג 3 חדרים — ע"ע 130,000 ל"י, קריניצי 111 ר"ג 721423.

1-1½ חדרים

משכן בבלי 1½ חדרים, מרכז העיר, תניה, להתקשר 412644.

דירה חדר גדולה ק"ג, בבית מהודר במרכז, 52000. קונה 23, 415220.

2 חדרים

בגבעתיים 2 חדרים + הול רח' ל"ה 3, רובינשטיין.

למכירה דירת 2 חדרים ברח' דב גרונר 46 בניברק.

ברמתגן דירת 2 חדרים יפה + ארונות קיר מקום יפה ל' מרכזי חזית 38 מדרגות חיבת ציון 40 סנרויבין.

דירה 2 חדרים חזיה בפ"ת 35,000 טל' 917572 — 907857.

3 חדרים ויותר

למכירה בהר' אלחריזי סלון + 2 חדרי שינה + הול + פינת אוכל, 2 מרפסות גדולות, ארונות קיר, קומה ג', חזית.

דודי שמש וחשמל

"אלדרי" הדוד כולל צלצל — 268054 מ"ל בבוקר עד 5 אחה"צ מ"ל עד 9 בערב צלצל — 736902 נחלת יצחק 62, תל אביב.

ב.דפי "הבי" תמצא רשימת הי מוכרים והמתקינים בסוג "דוד שמש".

"דודאר" הדוד גוזל, טלפון 825678 856812 תרשת דודים, רחוב טל מה 16 ת"א.

"שרוההיברש" — אמקור — דודי שמש וחשמל מצמים באמציל — 222933 תלאביב, המלך ג'ורג' 68.

"כוחם" דודי שמש וחשמל, אחריות מלאה טלפון 832269.

עורף מעריב

צורח מעריב
המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2; הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב
מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

דירות להשכרה

להשכיר בבנ"ב דירת 2 חדרים ריקה במידי ע"ע .58805

להשכיר דירת 3 חדרים מיידי — .50349

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות מרוהטות

(המשך המדור בעמוד 6)

חדרים מרוהטים

(המשך המדור בעמוד 6)

וילות ובתים

וילה למכירה 5 חדרים, טלפון 750197 שעות 7—8, 17—21.

(המשך המדור בעמוד 6)

ביקוש דירות

דרושה דירה 4½ חדרים ליד צפון בצפון .869650

(המשך המדור בעמוד 6)

דירות להחלפה

החלפת דירה מפתח תקוה לי אחרת 2.5 חדרים .055-22858

חיות בית

למכירה תוכלת בית יפה ר מהזכה טלפון 950723 בערב.

(המשך המדור בעמוד 6)

מכונות כביסה

(המשך המדור בעמוד 6)

טלטים

שעורים

(המשך המדור בעמוד 6)

כלי נגינה

למכירה אורגן חשמלי במצב חדש. טלפון .859455

(המשך המדור בעמוד 6)

בולים

בולים ישראל ואירופה גם ב־ כמויות קטנות. 224590

מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב רחוב קרליבך 2: הסניף המרכזי לקבלת מודעות בת"א: שדרות רוטשילד 33. מ־8 בבוקר עד 6 בערב

מחיר מלה: ביום חול — 55 אגורות; בערבי־שבתות וחגים — 75 אגורות

עבודה

עוזרות ממשלות מלצריה ע"י דיזנגוף תל אביב פורנו בעלי כלאכה 21, טל' 284849.

הצעות עבודה

דרושים עובדים ועובדות בענף התריסים טלפון 916800.

דרוש נער רציני לעבודה בי מפעל מתכת, טל' 41611.

דרושה עוזרת 8 שעות בתנאים טובים והמלצות 250778.

יהלומים

שליחים

גזירה ותפירה

מספרות

תרסים ומסגרים

זבנים

פקידים

עוזרות ומטפלות

שרותים

תריסים

(המשך הנדון בעמוד 6)

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

NEBL ALFRED
8105 Regensdorf
Schulstr. 104
Schweiz

ספרים

המשך הצעות עבודה בעמוד 6

הובלה

תנורי חימום

ספורט

שטיחים

קייט

קוסמטיקה

פאות

מכונות גלוח

שונות

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בבאר־שבע: רח' הפלמ"ח 81, פתוח מ־7.00—13.00 ומ־16.00—18.00

בתי מרקחת

שבת — בריאות.

דירות

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

מכוניות למכירה

הצעות עבודה

חנויות

פרסומים

שרותים

חיות בית

תורנות רופאים

ביקוש דירות

דירות למכירה

דירות להשכרה

צומת ירושלים

סניף „מעריב" לקבלת מודעות בירושלים:
רחוב הלל 14/16, פתוח מ־8 בבקר עד 6.30 בערב

בתי מרקחת

[illegible]

תורנות רופאים

[illegible]

דירות

[illegible]

קבלני בנין

[illegible]

דירות למכירה

[illegible]

דירות מרוהטות

[illegible]

וילות ובתים

[illegible]

דירות להשכרה

[illegible]

חדרים מרוהטים

[illegible]

ביקוש דירות

[illegible]

הצעות עבודה

אנו מאפשר לאדם רציני ו־חרוץ לקבל הכשרה ברמה גבוהה במכירות תוך זמן קצר. הר כל להשתכר היטב בעבודה מ־עניינת רצינית ומכובדת. באזור מגוריו פנה עם פיצור תולדות חיים לת"ד 29147 ת"א, עבור 137.

[illegible]

הכשרה לעבודה

[illegible]

ביקוש עבודה

[illegible]

מכירות

[illegible]

שרותי רכב

ב.מ.ה. — הנוגע הגשל מקומכם אתנו. מוסר שרות מרכזי חלקים מקוריים, צוות מנוסה, מוסך „ברש" אזור תעשיה, תלפיות. טל. 38885

מכוניות למכירה

[illegible]

אופנועים וקטנועים

[illegible]

בתי ספר לנהיגה

[illegible]

ביקוש מכוניות

דרוש סמיישן 1000—1200, לפ־ני שיפוץ. בערב 64433

עסקים

[illegible]

חנויות

[illegible]

מגרשים

[illegible]

משרדים

[illegible]

מחסנים

[illegible]

רהיטים

[illegible]

מכונות כביסה

[illegible]

שרותים

[illegible]

שעורים

[illegible]

המשך ←

هكذا من الاصل

هكذا من الاصل

לוח ירושלים

(המשך מהעמוד הקודם)

כלי נגינה

שדוכים

מקררים

בולים

אבידות

קייט

קניות

טלוויזיות

צילום

חיות בית

נופש

פאות

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" ירושלים רחוב הלל 14/16 פתוח מ-8 בבוקר עד 6.30 בערב.

המשך "לוח ירושלים" בעמוד 7

לוח אשדוד

תורנות רופאים

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

הצעות עבודה

פרסומים

עסקים

בגלל נסיעה
מכירת חיסול
תמונות
צ'רניאק

רח' התשבי 108 (מאחורי 110) הכרמל — חיפה. בשבת בשעות 10.00 לצהרים עד 8.00 בערב. בימי חול 5.00 אחה"צ — 8.00 בערב.

לוח חיפה

סניף "מעריב" לקבלת מודעות בחיפה:
רחוב הנביאים 32, פתוח מ-8 בבוקר עד 7 בערב

בתי מרקחת

תורנות רופאים

תערוכות

הודעות

במות ובידור

דירות

קבלני בנין

דירות למכירה

וילות ובתים

דירות להשכרה

דירות מרוהטות

ביקוש דירות

הצעות עבודה

חדרים מרוהטים

הכשרה לעבודה

ביקוש עבודה

שעורים

שרותים

עסקים

חנויות

משרדים

אולמות

מחסנים

המשך ←

לוח חיפה

(המשך מהעמוד הקודם)

מכוניות למכירה

פיאט 1100 69 במצב מצוין אחרי טסט + כגון חדש טל' 234717 בערב.

אוסטין 1969 אחרי טסט 56,000 ק"מ, צמיגים חדשים — רדיו טלפון 711809 בערב.

פולקסוואגן 1200 שנת 1969 במצב מצוין טלפון 725088.

פיאט 500 61 טסט לשנה.

אופל קדט 1966 2 דלתות טלפון 84464.

בתי ספר לנהיגה

כהה! לנו הנסיון הגדול ביותר בהדרכת נהיגה לנכים.

מגרשים

מכירות

מקררים

כלי נגינה

רהיטים

חיות בית

אופנועים וקטנועים

תנורי חמום

טלוויזיות

שדוכים

הלבשה

פרסומים

קבלת מודעות ב"מעריב" חיפה רחוב הנביאים 32, משעה 8 בבקר עד 7 בערב ללא הפסקה ביום שישי 8—12.30.

בתי מלאכה

שטיחים

צילום

חקלאות

תזמורות

תעודות מלווה

מכונות כביסה

שונות

המשך "לוח חיפה" בעמוד 7

לוח נתניה

סניפי "מעריב" לקבלת מודעות בנתניה: "תרבות", שד' בנימין 7; "פנת הספר", סמילנסקי 8.

מכוניות למכירה

בתי מרקחת

תורנות רופאים

ביקוש עבודה

דירות

חנויות

ביטוח

בתי ספר

קבלני בנין

רהיטים

דירות למכירה

אולמות למסיבות

במות ובידור

דירות להשכרה

פרסומים

דירות מרוהטות

נופש

ביקוש דירות

מכונות כביסה

חדש!!!

שמרטף (בייבי סיטר) לציבור

רצונך לצאת לבלות הערב?

אנו נספק לך שמרטף אחראי ומסור — בשעות הבילוי

נא לפנות: טל. 249123 או למשרד — דיזנגוף 89 קומה ב', מ־9—13.

בנק לפתוח ולמשכנתאות לישראל בע"מ

סמטת בית השואבה 16, תל־אביב

הודעה

בדבר הנפקה של 6,000,000 ל"י ע.נ. של 10% אגרות חוב 1975—1984 הניתנות להמרה במניות רגילות של החברה, לפי שער המרה של 200%.

ביום 9 למאי 1972 פרסם הבנק השקיף להנפקה הנ"ל.

רשימת החתימות תפתח ביום 16 למאי 1972 בשעה 8.30 לפנה"צ ותסגר ב־16.6.1972 בשעה 12.00 בצהריים. אולם הזכות בידי הבנק לסגור את רשימת החתימות לפני מועד זה.

בקשות להקצאת האגרות תוגשנה לבנק דיסקונט לישראל בע"מ, סניף ניירות־ערך, ובאמצעות בנקים חברי בורסה אחרים.

הודעה זו איננה מהווה הזמנה לציבור לרכוש את ניירות הערך המוצעים. השקיף ימסר לכל דורש במשרדי המפיצים.

משרד הדתות | המועצה האיזורית "מטה יהודה"
איזור ירושלים וחבל ההר
המחלקה להוי דתי

ביום שני ב' סיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 16.00 תתקיים בעז"ה

עצרת כתר תורה

באולם הגדול בהיכל שלמה בירושלים השלימה

בהשתתפות:
הרב הראשי לישראל הראשון לציון הגר"י נסים שליט"א
הרב הראשי לתל אביב יפו הגר"ש גורן שליט"א
שר הדתות הר"ר זרח ורהפטיג
חבר ביה"ד הגדול לערעורין הרה"ג מרדכי אליהו שליט"א
המנהל הכללי של משרד הדתות הרה"ג א.י. דולגין
רב העיר רמלה, הגרא"א אבוחצירא שליט"א
ראשי ישיבות, רבני ערים, רבני האיזור, אישי צבור
מנהל המחלקה להוי דתי מר א. עדס
תזמורת המשטרה ומקהלות ינעימו את המעמד
ינחה את המעמד, מנהל האיזור הרב שלום ב. גמליאל
משם יעבור העם במרוכז לתפילת מעריב חגיגית ושירי
מתן תורה עם רקודים חסידיים
בכותל המערבי
הקהל מוזמן

מפעלי מלט פורטלנד ישראליים נשר בע"מ חיפה

למכירה במכרז

1. שופל 955 במצב טוב.
2. חלפים לנורדווסט 1¼ קוב יורד וכן חלפים למנועי מורבי 6 ME.
3. חלפים למנוף לימה 1250.

את הכלי והחלפים אפשר לראות במפעלנו בחיפה. נא לפנות למחלקת האספקה.

את ההצעה יש להגיש במעטפה סגורה בצרוף המחאה על סכום בערך של 10% מסכום ההצעה, להכניסה לתיבת המכרזים במחלקת האספקה במפעל ולציין על המעטפה "מכרז נורדווסט חלפים + 955".

מועצה אזורית רמת־נגב

מכרז מס' 2

למכירה

מכונית מסחרית סאאב

מס' 557-607 שנת ייצור 1970

את המכונית אפשר לראות ליד משרד המועצה האזורית בבאר שבע בין השעות 08.00—14.00 החל מיום 16.5.72, לאחר תאום טלפוני מראש (מספר טלפון 057-6664). את ההצעה בכתב יש להגיש עד יום 21.5.72. אין המועצה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

יעקב כהן, ראש המועצה האזורית רמת נגב

בקשר לתאונה שקרתה בחיפה

בדרך נוה שאנן בתאריך 20 באפריל בשעה 4.30 בקו אוטובוס 1/19.

אבקש עדים שנוכחו בשעת נפילתה מהאוטובוס של אשה ופציעתה בראש מול הבית האדם.

למעוניינים להעיד מובטח שכר טרחה. אבקש לצלצל למספר טלפון 716158 ולבקש את משפחת לוי. היה שם בחור בצבא קבע שאקוה שהוא יהיה מעוניין למסור עדות. הנפגעת הינה ליבוביץ בלומה הירדן 43 חיפה.

מעונין בסוכנות אלקטרוניקה בחו"ל

מהנדס אלקטרוניקה תושב קנדה הנמצא עתה בארץ מעונין לקבל בקנדה סוכנות לאלקטרוניקה וליבא מכשירים המיוצרים בארץ. מעונין בייחוד במערכות רפואיות.

* נא לפנות לת.ד. 896 ירושלים טל: 224804, עבור סוכנות — קנדה.

הפתעה!!!

מכונת התפירה החדישה והאידיאלית תוצרת שוייץ

ELNA LOTUS

אלנא לוטוס [זיג־זג]

ניידת — חזקה וקלה, משקלה: 6 קילו מבצעת כל מיני סוגי תפירה.

מכונת התפירה המבוקשת ביותר בעולם.

להשיג אצל:
אליהלך ובניו, רח' הבצלה 2, ירושלים
סלון "אוהדי" רחוב ארלוזורוב 53 ה"א (פמפי)
ברנמן, רחוב בן־יהודה 10, תל־אביב.
וכן אצל הסוכנים המורשים ברחבי הארץ.

חוג ללייזרים ולאלקטרו־אופטיקה בישראל

ISRAEL LASER and ELECTRO-OPTICS SOCIETY
DIVISION OF OPTICS
ISRAEL PHYSICAL SOCIETY

בית ספר קיץ בנושא

"מערכות אינפרא־אדום ויישומן"

2.7 — 7.7.1972 קרית הטכניון, חיפה

הקורס יכלול פרקי יסוד בטכנולוגיה של אינפרא־אדום, עם הדגש על יישומים הנדסיים, תכנית הלימודים תכלול את הפרקים הבאים: —

יסודות רדיומטריה, מקורות אינפרא־אדום, העברת קרינה דרך האטמוספירה, גלאים, חומרים אופטיים תכנון מערכות שימושיות.

כמרצים בבית הספר ישתתפו פרופ' ת. לוינשטיין מאוניברסיטת SYRACUSE מומחה בשטח הגלאים; ד"ר ה. הדסון מחברת HUGHES מומחה לתכנון מערכות, ומרצים מומחים מקומיים. בית הספר מיועד למדענים מהנדסים ומשתלמים במוסדות להשכלה גבוהה שעובדים בשטח של הנדסת אינפרא־אדום או בשטחים סמוכים הקשורים באלקטרו־אופטיקה.

דמי השתתפות — 95.— ל"י

פרטים והרשמה: חוג ללייזרים ולאלקטרו־אופטיקה מעבדות דנציגר, קרית הטכניון, חיפה, טלפון 225111 קו 636

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתימטיקה ולמדעי הטבע

מחנה לנוער שוחר מדע

יתקיים במסגרת הפקולטה למדעי הטבע בתאריכים 6—27 באוגוסט ש.ז. בקמפוס בגבעת־רם.

המחנה מיועד לבוגרי כתות י"א של בתי ספר תיכונים.

יתקיימו חוגי מחקר בהדרכת חוקרים ומורים של האוניברסיטה בתחומים הבאים:

מתימטיקה — פיסיקה
כימיה — בוטניקה
זאולוגיה — גנטיקה
גיאוגרפיה + מדעי האטמוספירה

נשארו מספר מקומות

פרטים וטפסי הרשמה אצל מנהלי בתי הספר או ע"י פניה בכתב אל: שפרה באב"ד, מרכזת המחנה, הפקולטה למדעי הטבע — האוניברסיטה העברית, ירושלים.

אוניברסיטת חיפה

מחנה ספרותי

בפגרת הקיץ תשל"ב

המחנה מיועד לעוסקים בכתיבה בתחומי השירה, הפרוזה והמהאות וימשך כשבועיים, מ־30.7.1972 עד ל־11.8.1972.

מסגרת המחנה כוללת דיונים בקבוצות עבודה וכן הרצאות כלליות בתחומי הספרות.

בין המרצים והמנחים: מתי מגד, עמוס עוז, דן פגיס, טוביה ריבנר, פרופ' ג. שקד, א.ב. יהושע.

פרטים והרשמה במחלקה להשתלמות של אוניברסיטת חיפה, טל. 254411.

המכון לתרגום

בהנהלת אדם ריכטר

ההרשמה מסתיימת

* קורס לתרגום סימולטני
* קורס לתרגום בכתב

פרטים מלאים והרשמה: בית ציוני אמריקה רח' אבן גבירול 26, ת"א כל יום בין השעות 9—1 לפני הצהרים, 5—7 אחרי הצהרים.

صكذا من الاصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מזכירות · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

ליחידה מתפתחת במוסד מדעי

דרושים

1. **מהנדסי מכונות**
לתכנון ופיתוח של מערכות מכניות תוך שימוש בטכנולוגיות חדישות בנשאי מכניקה. יועדפו בעלי נסיון של שלוש שנים לפחות.

2. **מהנדס מכונות**
להכנת הייצור ותכנון מתקני עזר.

3. **מהנדס מטלורג**
למעבדה מטלורגית ברמה גבוהה. דרוש נסיון של שנתיים לפחות.

4. **הנדסאי/טכנאי מכונות**
לעבודות תכנון מכני. דרושים בוגרי בתי ספר מוכרים להנדסאים/טכנאים. רצוי ותק של שנתיים ורקע קודם בענף המתכת.

5. **טכנאי בקורת איכות**
להכנת מפרטי בקורת, לפיקוח וייעוץ מקצועי. רצוי נסיון של שנתיים לפחות.

6. **טכנאי ייצור**
להכנת תיקי ייצור ופיקוח על הייצור. דרוש בעל נסיון של שנתיים לפחות.

7. **עובד טכני**
עוזר למהנדס־כימאי. אפשר גם ללא נסיון.

8. **כרסמים**
9. **משחיזים**
10. **מסגרים מכניים**
11. **רתכים**
פלדה וסגסוגות קלות.

(8–11: לעבודה מעניינת ובלתי שיגרתית, ללא ייצור סדרתי.)

למתאימים מובטחים:
- תנאי שכר בהתאם לנתונים אישיים.
- עבודה מקצועית מעניינת ברמה גבוהה, תוך שמוש בטכנולוגיות חדישות.
- אוירה חברתית נעימה.
- עידוד וסיוע בהשתלמויות ולמודים.
- בטחון מפני זעזועים משקיים ורווחיים.
- תנאי עבודה נוחים ביותר.

מקום העבודה באיזור חיפה.
- **המעונינים** יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 21) ויציינו קורות חיים, השכלה ורקע מקצועי קודם. רצוי לצרף מס' טלפון להתקשרות.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה:

רכז תכנית דו־שנתית בביה"ס לתלמידים מחו"ל

מכרז מס' 107/72

תאור התפקיד: ריכוז מינהלי של התכנית, תכנון ופיקוח על פעולות חברה ותרבות לתלמידי התכנית, ריכוז מערכת היעוץ האקדמי לתלמידי התכנית, ריכוז אקדמי של הוראה אקסטרנית, קשר עם תכניות דומות בארץ ובחו"ל.

דרישות התפקיד: ידיעת השפה העברית, אנגלית ושפה אירופית נוספת, תואר שני לפחות במדעי הרוח או החברה, רצוי בוגר האוניברסיטה העברית, נסיון רב בניהול פעולות אקדמיות וחברתיות בארץ ובחו"ל עם תלמידים ישראלים ותלמידים מחו"ל.

הערה: המועמד יבחן בעיקר עפ"י נסיונו ואופי שיותו הפדגוגיים.

הדרגה: ב"א בדירוג המח"ש.

חברת אמפא תל־אביב

מעוניינת

במועמד לנהול ואחזקת מזנון

במשרד הראשי
בדרך פתח־תקוה 16, תל־אביב

על המעוניינים לפנות לגב' ארבל.

להברה מסחרית

דרושים

1. **מנהל חשבונות**
סוג ג'
עם נסיון של 3 שנים לפחות,
עד גיל 35.
2. **פקידה כתבנית**
לפני צבא.

בפרטים נא לפנות: ת.ד. 2302 תל־אביב.

להברה קבלנית במפרץ חיפה

דרוש

מנהל חשבונות

בעל נסיון.

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 234.

מכון ויצמן למדע

דרושים

למרכז מחשבים

1. **בוחני מערכות בכירים**
בעלי 5 שנות נסיון ביישום מכשירים לענייני ניהול ועיבוד נתונים.
2. **מתכנתים מדעיים בכירים**
על המעוניינים לפנות בכתב, בציון קורות חיים ונסיון קודם למזכירות האקדמית, ת.ד. 26 רחובות.

אורדע ישראל

דרושים לתפקידי פקוח

- **מהנדס מכונות** (רצוי בעל נסיון בעבוד שבבי).
- **מהנדס אלקטרוניקה**
- **מהנדס חשמל**

המעונינים יפנו בכתב למנהל המחלקה הטכנית־פרוגרמית מרט אורס, שד' דוד המלך 39 תל־אביב.

למשרדי מפעל תעשייתי גדול
בתל־אביב

דרוש תמחירן

בוגר קורס ראשוני בתמחיר

המועמדים יפנו בכתב לת.ד. 16284 ת"א עבור „תמחירן".

לחברת אחזקה בתל־אביב

דרוש עובד

בעל נסיון של 5 שנים באחד המקצועות:
חשמלאות, שרברבות, מסגרות

לפנות בשעות 8.00—13.00 לטל. 622954 ת"א.

דרוש מסגר אחזקה
המתמצא גם בחשמל
למפעל מתכת באזור ת"א.
למתאים תנאים טובים
טלפון 848341 8.00—16.00.

להברה פיננסית גדולה

דרושים

אחראי למדור ביקורת

(קלט, פלט) במחלקת מיכון

הכישורים הדרושים:
- ידע בסיסי בעיבוד נתונים במחשב;
- ידיעה בהנהלת חשבונות;
- נסיון מעשי בנושא ביקורת, בעיבוד נתונים ממוכן;
- כושר אירגון וביצוע.

כתבניות נשיונל

בעלות נסיון של 2 שנים, לפחות, רצוי בהנהלת חשבונות.

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב־יד, בציון קורות־חיים ונסיון קודם, לת.ד. 7095 ת"א, עבור מס' 27.

סודיות מובטחת

משמר — MISHMAR

חברת „משמר" בע"מ

מחפשת

מפקח אזורי

באזור תל־אביב

- בעל רכב.
- בעל טלפון.
- בעל נסיון בניהול צוות עובדים.
- גיל 40—25.

נא לפנות בפרטי קורות חיים; נסיון קודם והמלצות לת.ד. 1465 ת"א.

סודיות מובטחת

להוצאת ספרים מ. מזרחי

דרוש

פרסומאי־רוכש מודעות

בעל נסיון לצורך השגת מודעות לשבועון ולפרסום ההוצאה

דרוש

עובד במחסן וכנהג

למשלוחי ספרים לחנויות, עד גיל 35.

נא לפנות למשרד ההוצאה ברחוב י. ל. פרץ 19, תל־אביב (קומה ב') בין השעות 10—14.

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש

מנהל חשבונות ראשי

תנאים טובים

סודיות מובטחת

לפנות בכתב לת.ד. 1016 ירושלים עבור מס' 1.

רואה חשבונות וכלכלן (45)

נסיון בתעשיה, השקעות, ביטוח, מיכון.

מעונין בהצעה לתפקיד בכיר.

לפנות לת.ד. 1334 תל־אביב למספר ד/11452.

למשרד רואי חשבון בתל־אביב

דרושים עובדים

מכל הסוגים

לפנות בכתב עם ציון הנסיון וההשכלה לת.ד. 36276 ת"א עבור מס' 10.

המועצה לאנרגיה אטומית
קריה למחקר גרעיני — נגב

דרושים מועמדים לקורס:

מפעילי כורים

תנאי קבלה: בוגרי תיכון (רצוי מגמה ריאלית) או בי"ס מקצועי 4 שנתי — בעלי כושר בריאות תקין.

משך הלימודים: הלימודים יערכו בקריה למחקר גרעיני נגב במסלול יום וימשכו 6 חודשים.

תנאי לימוד:
— בזמן הקורס תשולם ללומדים משכורת.
— המגורים בבאר שבע, דימונה או ערד (ההסעה מאורגנת ע"י המפעל)
— תנתן השתתפות בשכר דירה.

- **ההרשמה לבחינות הכניסה:** המעונינים יפנו בצירוף קורות חיים וגליון ציונים של גמר תיכון לת.ד. 9001 ב"ש מדור קבלת עובדים.

משרד החינוך והתרבות
אגף הנוער־הפיקוח הארצי

אגודת אכסניות הנוער

דרושים אמנים להדרכה במחנות לנוער חובב אמנות בחדשים יולי־אוגוסט

במקצועות הבאים:

ציור, מוסיקה,
פיסול, מחול
דרמה, וצילום אומנותי

המעונינים יפנו בכתב למשרד החינוך והתרבות, הפיקוח הארצי על מחנות נוער, בית הדר דפנה, שדרות שאול המלך תל־אביב עד ה־20 במאי 1972.

מפעל השכפול „בר־אורין"
אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן

דרוש מנהל חנות ספרים

(משרה מלאה)

הכישורים: בוגר תיכון רצוי בעל תואר אקדמאי אחרי צבא בעל ידיעה באנגלית רצוי עם נסיון קודם בענף הספרים.

הגדרת התפקיד: ממונה על צוות עובדים אחראי על הזמנת ספרים והמפעל התקין של חנות הספרים.

- **תנאים טובים למועמד המתאים**

נא לפנות בכתב למפעל השכפול באוניברסיטת בר־אילן ר"ג.

למפעל מתכת גדול
בסביבות חיפה

דרוש

פקיד כח אדם

יועדף אדם צעיר ובעל מרץ
עם נסיון של לפחות שנה.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 44519 חיפה עבור מס. 109.

דרוש

פקיד כללי

הבקיא בהנהלת חשבונות

לביח"ר המעסיק כ־70 איש

נא לפנות בכתב לת.ד. 20050/ל 152, ת"א. לבעלי ידע באנגלית או גרמנית תינתן עדיפות.

לישובי חבל מעון

דרושים

מסגרים ומכונאים

לעבודה באיזור הדרום.

טל. 057-93058, 03-30580

אוניברסיטת הנגב

מכרז מס' 72/4
לשנת הלמודים תשל"ג

דרושים

מדריכים ואסיסטנטים

במחלקה להנדסת חשמל

במשרות מלאות

קיימת אפשרות להמשיך בלמודי מוסמכים לתואר M.SC. ו־PH.D.

למועמדים מחוץ לבאר שבע תנתן עזרה בדיור.

בקשות בצרוף תעודות, ציונים וקורות חיים יש לשלוח למזכירות המחלקה להנדסת חשמל, אוניברסיטת הנגב, ת.ד. 2053 באר שבע.

אוניברסיטת הנגב מודיעה על משרה פנויה: —

במחלקה להנדסת חמרים

טכנאי או הנדסאי מכונות

תאור התפקיד: הקמת והפעלת מערכות לימוד ומחקר מטלורגיות.

הכשורים הדרושים: בוגר בי"ס לטכנאים או הנדסאים.

הדרגה: הדרגה תיקבע בהתאם לכישורי המועמד. המשרה הינה משרה מלאה.

למועמד מחוץ לבאר שבע, תינתן עזרה בדיור.

פניות בכתב בצרוף תולדות חיים ותעודות יש לשלוח עד 19.5.72, אל מחלקת המנגנון אוניברסיטת הנגב ת.ד. 2053 באר שבע.

למפעל צעיר ומתפתח

דרושים

מנהלי עבודה

הכישורים:
1. ניהול צוות עובדים
2. נסיון מעשי של 3 שנים לפחות
3. כושר ארגון.
4. השכלה של 10 שנים לפחות.

עדיפות תנתן לבוגרי קורס למנהלי עבודה.

מועמדים רציניים יפנו המעונינים בצרוף קורות חיים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 235.

כל פניה תענה. — סודיות מובטחת —

אם אתה בוגר המגמה

לחשבונאות

או לומד לקבלת תואר
רואה חשבון

ואם אתה בעל יזמה ויש לך את הנסיון והכישורים הדרושים בכדי לשמש בתפקיד

בוחן מרכז

(סמי סניור)

באחד ממשרדינו בתל־אביב, ירושלים. וחיפה, אנא פנה אלינו בכתב עם פירוט תולדות חיים, לפי הכתובת ת.ד. 1049 תל־אביב עבור „רואי חשבון".

למועמדים המתאימים מובטחים תנאים טובים וסיכויי התקדמות מקצועית.

סודיות מלאה מובטחת לפונים:

ל **עסיס**

דרוש מסיק לדוודי קיטור

לפנות למפעל,
בדרך ז'בוטינסקי 35, רמת־גן.

חברת ארטא
מחפשת

סוכן צעיר ודינמי

בעל מכונית

לרשת לקוחות הקיימת
בכל רחבי הארץ

הזדמנות מצוינת בחברה מתפתחת

נא לפנות בכתב בציון פרטים אישיים נסיון קודם; גיל, מס' טלפון לארטא ציוד לאומנות, גרפיקה ומשרד בע"מ, רחוב נחלת בנימין 83 ת"א.

דרושים

מהנדסים · טכנאים · כימאים · שרטטים · מחסנאים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים • • •

מהנדס, הנדסאי
במגמות
מכונה וקירור

הרשות לחינוך והכשרה ימיים מכשירה מהנדסים והנדסאים לקצונה ימית, במגמות מכונה וקירור במסלולים קצרים, ומבטיחה סידור הבוגרים בעבודה.

שפר את מעמדך וסיכויי התקדמותך בחיים —
הכשר עצמך להיות קצין ימי, וכך תרכוש מקצוע מעניין ורב אתגרים, המבטיח עתיד כלכלי מבוסס.
סולם הדרגות הפתוח לפני קצין בים, מאפשר התקדמות מהירה ביותר, בהתאם לכישורים האישיים.

דאג לעתידך כעת — פנה בהקדם למשרדי הרשות לחינוך והכשרה ימיים, ובקש פרטים מלאים:

בחיפה — רח' נתן (קיזורמן) 11, קומה ג', ליד כיכר פריז, בימים א', ב', ג', ה', ו' בשעות 8.30—14.00;
בתל־אביב — במשרדי החבל הימי לישראל, רח' אחד העם 15, קומה ג', בימי ד' בשעות 9.00—13.00; או בכתב עפ"י התלוש המצורף.

לכבוד
הרשות לחינוך והכשרה ימיים
ת.ד. 1909, חיפה
תאריך ______
הנני מבקש לקבל פרטים נוספים בדבר הכשרה למכונה/קירור*
שם ומשפחה ______ כתובת ______
טל' ______ השכלה ______ גיל ______ חתימה ______
* מחק המיותר

הצטרף לצי הסוחר!

דור
כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים

אחראי משמרות
הכישורים הדרושים:
הנדסאי מכונות ו/או הנדסאי כימיה ו/או בוגר בית ספר מקצועי.
ידיעת אנגלית טכנית הכרחית.

מפעילים
3 שנות נסיון במתקנים כימיים.
רצויה השכלה מקצועית.

מסגרים מכונאים
עם נסיון תעשייתי של כ־5 שנים.

חשמלאים
בעלי נסיון מעשי בתעשיה הכימית.

נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם, לת.ד. 10036 חיפה.
— סודיות מובטחת —

למפעל ליצור מכשירים מדוייקים
באזור תל־אביב
דרושה
הנדסאית - כימאית
לעבודות מגוונות ועצמאיות בנושאים שונים: ציפויים אלקרוליטיים, ביקורת איכות, פיקות על זרימת חומרים.

● על המעוניינות לפנות בכתב אל ת.ד. 7132 תל־אביב והזמנה לראיון אישי.
— סודיות מובטחת —

לעבודה מעניינת
דרוש
מהנדס אלקטרוניקה
בוגר הטכניון
(השכר בדירוג מחקר)
● המעוניינים יפנו לת.ד. 9757, חיפה (עבור מס' 9) ויציינו השכלה ונסיון מקצועי, וכן מספר טלפון להתקשרות.

ארתאן
מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה

לרגל הרחבתם ופתוחם של מפעלינו הרינו מודיעים על משרות פנויות כדלקמן:

1. **הנדסאי חשמל**
בעל נסיון תעשיתי מגוון, ידע, יכולת בהפעלת צוות עובדים מקצועי גדול.

2. **אלקטרונאי תעשיתי מעולה**

3. **מנהל משמרת במצבעה**
א. בעל נסיון בצביעת בדי צמר וסיבים סינטטיים.
ב. נסיון בנהול צוות עובדים.

4. **לבורנטית תעשיתית**
א. בוגרת בית ספר מוכר ללבורנטים.
ב. עדיפות למעלת נסיון בעבודה.

5. **מפעיל למחשב „סנצ'ורי"**
אפשרי ללא נסיון קודם בעבודה.

6. **מחסנאי טכני**
א. הגיל 45—55 שנה.
ב. נסיון בארגון וניהול מחסן טכני.
ג. קריאה וכתיבה בשפה זרה (אנגלית ו/או גרמנית).

7. **עובדי אחזקה**
מסגרים. רתכים. מכונאים תעשיתיים
לעבודות אחזקה ופנות.

8. **עובדי ייצור**
א. הפעלת מערכות אוטומציה לצביעת טקסטיל.
ב. הפעלת מכונות אשפרה.

9. **עובדות ייצור**
א. בקורת טיב.
ב. תפירה.
ג. שלילת.

מועמדים מתבקשים לפנות למחלקת כח אדם טלפון 055-95251 או בכתב ת.ד. 172, יבנה.
הסעה מובטחת — סודיות מובטחת.

דרושים
מורים להתעמלות
דרוש מורה להתעמלות לעבודה בין השעות 10.00 — 18.00 לעבודה ב„אגד" ירושלים.
בדבר פרטים נא לפנות למחלקת התרבות בתחנה המרכזית בירושלים.
כמו"כ דרוש מורה להתעמלות לעבודה במשך חמשה ימים בשבוע בתל־אביב. נא לפנות ל„אגד" מח' התרבות ת"א דרך פתח־תקוה 142.
ההנהלה

עיירת אילת/אגף החינוך
לבית הספר התיכון באילת דרושים:
1. סגן מנהל לביה"ס התיכון.
2. מנהל טכני למגמות המקצועיות.
3. יועצת.
4. מרכז חברתי.
מורים למקצועות: אנגליה, מתמטיקה, פיסיקה, כימיה, ביולוגיה, מתכת, הפירה, כלכלה ביה, אופנה.
א. אזר, ראש העיירה

דרושות דרושים
מראיינות מראיינים
בכל רחבי הארץ.
לעבודת ראיון וחקרי דעת קהל, דמוגר.
חישוב שכר על בסיס של שעה.
לפנות בפרטים אישיים בצרוף מספר טלפון ל„מראיינת" בע"מ, ת.ד. 2682, רמת־גן.

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת מורים

בית המדרש הממלכתי למורים לגננות ולמדריכים, באר שבע
חייל/ת משתחרר/ת
עקרת בית!
אם הינכם מחפשים עבודה הגורמת סיפוק, אך שערי ההוראה היו נעולים בפניכם עד כה, בגלל חוסר תעודת בגרות,
ניתנת לכם עתה ההזדמנות להתקבל למכינה בבית המדרש למורים ולגננות בבאר שבע. אחרי שנת לימודים אינטנסיבית פתוחה בפניכם הדרך לאחד ממסלולי הלימודים בסמינר, גם ללא תעודת בגרות פורמלית.
מספר המקומות במכינה מוגבל.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות למזכירות בית המדרש למורים ולגננות ת.ד. 65, באר שבע, טלפון 2573.

לחברה מסחרית גדולה
דרוש
עוזר מנהל חשבונות צעיר
הכישורים הדרושים:
3 שנים נסיון בעבודה מעשית ידיעות טובות בשפה העברית, ושליטה בשפה האנגלית.
לקביעת ראיון נא לפנות לטל. 250421 קו פנימי 564 או בכתב לת.ד. 1514, תל־אביב.
— סודיות מובטחת —

הטכניון מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרה הפנויה הבאה: —
בפקולטה להנדסה כימית
אלקטרונאי ראשי
תאור התפקיד: אחריות לנושא האלקטרוניקה בפקולטה; תכנון ופתוח של מכשור אלקטרוני לעבודות מחקר בניה; תיקון ואחזקה של ציוד אלקטרוני מעבדתי.
הכשירויות הדרושות: בוגר ביה"ס להנדסאים או טכנאים במגמת אלקטרוניקה; ידיעת השפות עברית ואנגלית; נסיון בתכנון ובנית אבי טיפוס; כושר ונסיון בניהול צוות עובדים; נסיון מעשי קודם של 5 שנים לפחות.
מס' המשרה: הכב/114.
מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 18.5.72 בציון מספר המשרה.

למוסד למחקר ופיתוח
דרושה שרטטת
בעלת נסיון בשרטוט אלקטרוני של לפחות שנה.
רצוי נסיון בתכנון מעגלים מודפסים.
הדרגה לפי הכישורים.
● המועמדים יפנו בצירוף תולדות חיים לת.ד. 7057 ת"א עבור ש.ג.

למפעל גדול באזור עכו
דרוש
מחסנאי טכני
עם נסיון של 3 שנים לפחות.
לפנות לת.ד. 128 עכו עבור מחסנאי.

למוסד ציבורי בתל־אביב
דרושה
מנהלת חשבונות עצמאית
בעלת נסיון
לפנות טלפונית 223741.

לחברה גדולה לסחר־חוץ
דרוש
מנהל כללי
בעל נסיון בעסקי יבוא ויצוא

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב־יד בפרטים מלאים אודות נסיונם וקורות חייהם לת.ד. 1696 תל־אביב עבור „סחר־חוץ"

סודיות מובטחת

לחברת בנין ארצית
דרושים
מהנדסים, הנדסאים וטכנאי בנין
בעלי נסיון לעבודות תיאום ופקוח להקמת פרויקטים גדולים, באזורי המרכז, דרום וירושלים.
נא לפנות לת.ד. 2770 תל־אביב בצרוף פרטים אישיים, נסיון מקצועי ותנאי שכר מבוקשים.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
סודיות מובטחת

למשרד הראשי בתל־אביב
ולסניף החיפאי של חברת בטוח
דרוש
מפקח סוכנים
ואחראי על הדרכה
בשטח בטוח חיים
רק מועמדים בעלי נסיון רב בנושא בטוח חיים מתבקשים לכתוב בפרוט הנסיון לת.ד. 23048, תל־אביב, עבור מס' 34.
— סודיות תשמר —

ליחידת מיכון של בנק בתל־אביב
דרושות
נקבניות
בוגרות קורס ניקוב
* עדיפות וינתן לבעלות נסיון בעבודה.
* העבודה במשרה זו הינה במשמרות.
נא לפנות בכתב תוך ציון קורות חיים, גיל, השכלה ונסיון קודם לת.ד. 1076, תל־אביב.
סודיות מובטחת

مكذا من الأصل

صكذا من الأصل

דרושים

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים · מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סובנים

מקור
שרותי מידע ישראליים בע"מ
אנו מחפשים:
- מנהל שיווק ארצי — לחברה גדולה (בתכה).
- מהנדס בכיר — לבחירת פרוייקטים בחו"ל.
- קצין ראשי — לחברה פרטית.
- מכנאי בכיר — לקידום פרוייקט.
- כלכלן צעיר — לתפקיד ארגוני פיננסי.
- אקדמאי צעיר — לתפקיד ארגוני.
- מזכירת בכיר — תנאים מיוחדים.
- מזכירה בכירה — עברית, אנגלית, ספרדית.

מקור לשרותכם!
"מקור" תל־אביב, רח' גורדון 65, ת.ד. 33366, טל. 248211

למפעל מודרני באזור חדרה
דרושים:
א. לעבודה מענינת בהתקנה ואחזקה של מערכות מודרניות
1. חרט
2. מסגר מכני
3. מסגר רתך
כישורים: בוגרי ביה"ס מקצועי בעלי נסיון של 3 שנים לפחות.

ב. 1. צ נ ר — לעבודות הקמה ואחזקה של מתקני צנרת תעשיתית.
כישורים: בוגר בי"ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים.
2. שרברב — להתקנה ואחזקה של מערכות מים וצנרת תעשיתית. בוגר קורס שרברבות, בעל נסיון של 3 שנים.

● מועמדים בעלי כושר גופני טוב יפנו לת.ד. 339 חדרה ויציינו את המשרה המבוקשת. סודיות מובטחת.

למכרות נחושת תמנע בע"מ
TIMNA תמנע
דרושים
מכונאי רכב קל דיזל
ציוד מכני כבד
חשמלאי רכב
מועמדים מתאימים יפנו אישית בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00—15.00 למשרדנו בתל־אביב הקריה, רח' ס' (מול קול ישראל) מצויידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה"ל

לבית החינוך המשותף שער הנגב
דרושים לשנת הלימודים תשל"ג
מדריכים (מורים) מקצועיים
למקצועות הבאים:
מכונאות רכב
ריתוך
מסגרות מבנית
ההכשרה הדרושה: בעלי מקצוע מעולים, בעלי כושר להדריך תלמידים עד כתה י"ב, רצוי תעודת הנדסאי ומדריך מוסמך.
על המעונינים להתקשר לבית חנוך משותף שער הנגב בכתב או בטלפון 051-94080, לקביעת ראיון.
הנהלת בית החנוך

מפעלי דפוס פלאי דרושים
1. צלם אופסט מנוסה
2. מונטג'ר־ית
לפנות: מפעלי דפוס פלאי, אלוף שדה 11, גבעתיים — 740811

לרוטקס — דרושים:
א. פקיד/ה
בעל/ת נסיון להכנת משכורות עבור מחשב.
ב. פקידה כללית
בוגרת ביה"ס תיכון.
תנאים טובים למתאימים.
לפנות טל. 789191
רח' ז'בוטינסקי 7 בני־ברק.
רוטקס

למפעל תעשיתי גדול באזור תל־אביב
דרוש
מנהל מחלקת יצוא - יבוא
הכישורים הדרושים:
- נסיון בפעילות מסחרית ובסחר חוץ, כולל ידע מקיף בדוקומנטציה של יצוא/יבוא.
- נסיון קודם בטפול עם מוסדות ממשלה, בנקים וכו' בשטח סחר חוץ (כולל טפול בתמריצים, הישבון, הרבלה ימית וכו').
- ידע ונסיון בשווק, בקידום מכירות וניהול מו"מ מסחרי.
- ידיעה מושלמת בשפות עברית ואנגלית הכרחית, שפות נוספות — יתרון.
- כושר לניהול צוות עובדים ונסיון אדמיניסטרטיבי לניהול המחלקה.

התפקיד כולל מו"מ והתכתבות עם לקוחות, קידום המכירה בחו"ל, ניהול הקשר עם מוסדות ממשלתיים, בנקאים ואחרים, קניות חמרי גלם בחו"ל וכו'.
גיל 28 — 40.
התפקיד מחייב נסיעות לחו"ל.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 28 בציון קורות חיים, נסיון מעשי קודם, המלצות ודרישות שכר.
סודיות מובטחת

"אר-עד"
מפעלי טקסטיל בע"מ
דרושה
פקידת יצוא עצמאית
השולטת בעברית ובאנגלית על בוריה. הדפסה הכרחית. שעות העבודה 8.00—15.00. מקום העבודה ברמת־גן.
בהצעות מפורטות נא לפנות בכתב לרח' הרצל 9, תל־אביב.
סודיות מובטחת

לעתון יומי גדול
דרוש
מנהל מפעל הדפוס
בעל התפקיד יהיה עצמאי בתפקידו ואחראי לכל האספקטים של ניהול הייצור, כולל איוש צוותים, קביעת נוהלי עבודה, הכנסת שיפורים ושינויים בתהליך הייצור, קיום מגע שוטף עם מנהל העבודה ומנהלי המחלקות, עם עובדי המפעל וועד העובדים ועם לקוחות.
התפקיד כולל גם אחריות להכנת תקציב שנתי לפי נתוני מכירות ולבצוע העבודה במסגרת התקציב.
ידע בדפוס אינו דרוש, אולם השכלה אקדמאית בהנדסת ייצור הכרחית. רצוי נסיון בתפקיד ניהולי במפעל ובמגע עם חבר עובדי ייצור. יוזמה ויכולת לבצע תכניות באופן עצמאי הכרחיות.
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך ציון כל הפרטים החשובים לדעתם אל מס' 11 ת.ד. 14090 תל־אביב, עבור מנהל ייצור.

רהיטי ירושלים „רים" בע"מ
דרוש/ה מוכר/ת
עם ידע מינימלי בתכנון מטבחים לסניפנו בתל־אביב.
רצויה שפה נוספת.
נא לפנות לת.ד. 3405 ירושלים, ולציין על המעטפה „עבור מוכר".

למועדון 120 בחיפה
דרוש/ה עובד/ת
לעבודות שונות בשעות הערב, רצוי בוגר/ת בית ספר למזירות „תדמור", אחרי שרות צבאי, עד גיל 35.
תנאים טובים לאדם המתאים.
נא לפנות בכתב לת.ד. 6216 חיפה, או לפנות טלפונית אחרי 8.00 בערב לטל. 82979.
הכתובת: רח' יפה נוף 120, מרכז הכרמל, חיפה.

למפעל כימי ביבנה
דרושים
מפעילים כימיים
וטכנאים תעשייתיים
טלפון 055—95281/2/3

אלקו ELCO
חרושת אלקטרומכנית ישראלית בעם רמת־גן
דרושים
★ חשמלאי תעשייה
בכל הרמות.
עוזרים ומוסמכים
★ מסגרים ומכונאים
לעבודת אחזקה במפעל.
★ פועלים בלתי מקצועיים
אשר יוכשרו במפעל לעבודות ייצור שונות.
★ פועלות
אשר תקבלנה הכשרה במפעל לעבודות ייצור שונות.
— ● —
המעונינים יפנו אישית למפעל בשעות העבודה, דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, או טלפונית 727131 למחלקת המנגנון. סודיות מובטחת.

מפעלי
הלן קרטיס
Helene Curtis
Paris, London, New York
דרוש
איש אחזקה
בעל ידע ונסיון בטיפול ב:
מערכת הידראולית
מערכת פנאומטית
חשמל
אחזקת בנין כללית.
המעמיים מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 33030 תל־אביב, עבור איש אחזקה.

דרוש
מהנדס/הנדסאי
מכירות
בשטח רכיבים ומכשור אלקטרוני
רצוי בעל־נסיון, יוצא מערכת הבטחון
✶
נא לפנות בציון תולדות חיים, נסיון קודם המשכורת המבוקשת אל ת.ד. 33130 תל־אביב עבור מס. 007
— סודיות מובטחת —

לרובינשטיין ושות'
חברה קבלנית בע"מ
דרושים
מרכיבי פגומי חוץ
●
לפנות למהנדס גרשון אורשנו
טלפון 622621 תל־אביב.

לחברת נילית בע"מ
דרוש מהנדס
למשרת מנהל אחזקה למפעל הקמה במגדל העמק.
נא לפנות בכתב לת.ד. 29237 ת"א.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול באשדוד
דרושים:
1. מנהל חשבונות
רצוי עם נסיון במפעל תעשייתי.
2. פקיד בקורת
עם נסיון של לפחות 3 שנים וידע בשפה האנגלית.
הצעות נא לשלוח אל ת.ד. 4353 חיפה, עבור מספר 229.

מבוקש!!!

מסגר מיכני מעולה בעל נסיון בזיוד אלקטרוני, ידע ונסיון בעבודות פח, הבנה בשרטוטים טכניים, יכולת עבודה עצמאית.

המבוקש שיתייצב מרצונו החפשי
יזכה במשכורת "בריאה" ובתנאי עבודה נעימים.

נא לפנות בפרטים מלאים לת.ד. 16195 ת"א עבור "מסגר".

דרוש
מהנדס מכונות
בעל נסיון בעבודות תכנון כללי וציוד לעיבוד מתכת.
פניות בכתב בלבד נא לשלוח לת.ד. 62 רמלה 72100 (מח' כוח אדם).
סודיות מובטחת

בית הספר המקצועי־התיכון רחובות
רח' ארלוזורוב 14, טלפון 951396
דרושים
עובדים ומורים לשנת תשל"ג
סגן מנהל לביה"ס — בעל השכלה גבוהה ורשיון הוראה קבוע. נסיון בהוראה בבי"ס על יסודי ובכישורים. באדמיניסטרציה חיונית. — מגורים במקום אפשריים.
מורה לכימיה ופיסיקה — למגמת הלבורנטים. בעל השכלה גבוהה ונסיון עבודה במעבדה ובהוראה.
אם־בית מרכזית — השכלה תיכונית, הכשרה פדגוגית־חינוכית בטיפול בנוער מתבגר, נסיון אדמיניסטרטיבי בניהול מוסד חינוכי. מגורים במקום מובטחים.
אם־בית — נסיון בטפול חינוכי בבנות עד בגרות. מגורים במקום הכרחיים.
מדריך חברתי — בעל השכלה תיכונית ומקצועית. נסיון בהדרכת נוער מתבגר בפנימיה ובביה"ס.
אחות מעשית — בוגרת בי"ס לאחיות או מטפלות. בעלת נסיון של 4—5 שנים בעבודה מעשית. מגורים במקום הכרחיים.
בהצעות נא לפנות למנה"ס לת.ד. 55 רחובות.

ל"דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ
למשרד בירושלים
דרוש
פקיד חשבונות - קופאי
עד גיל 35, היודע עברית על בוריה ובעל נסיון קודם בעבודה.
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 36206 ירושלים, בשעות 8.00 עד 15.00.

להמשביר אלקטרוניקה
דרושים
מהנדסי מכירות
בעלי התמחות באלקטרוניקה
לקביעת ראיון נא להתקשר: טל. 39955, קוים פנימיים 338, 237 תל־אביב, בין השעות 08.00 — 16.00.

לחברת דעה מיבון בע"מ
ככר מלכי ישראל 19, תל־אביב
טלפון 230122
דרושות
נקבניות I.B.M.
בעלות נסיון
תנאים טובים, משכורות גבוהות
שבוע עבודה מקוצר.

למשרד תכנון קונסטרוקציות
דרוש
מהנדס בנין
לפנות: טלפון 283780.

מהנדסים · טכנאים · בינאים · שרטטים · מחסנאים • • • דרושים • • • מנהלים · פקידים · לבורנטים · אסיסטנטים · סוכנים

דרושה
מזכירה מעולה
לאדמיניסטרציה של משרד יבוא ומכירות

הכישורים הנדרשים:
* אדמיניסטרציה כללית
* סיפול בהזמנות ויבוא
* ידיעה בהנהלת חשבונות וטיפול בכספים
* שליטה באנגלית ועברית כולל הדפסה
* ידיעה בקורספונדציה עצמאית

נא לפנות בכתב עם פרטים אישיים נסיון ומשכורת מבוקשת
"אסטרגל" בע"מ
ת.ד. 7082, תל-אביב, טלפון 262049

דרושה
מזכירה
לניהול משרד

בעלת כושר אירגון ושליטה על צוות עובדים. רצוי בעלת נסיון בעבודות מזכירות קודמות. תנאי שכר טובים מאוד.

נא לכתוב לת.ד. 33250 עבור "מזכירה"

למחלקת ארגון ושיטות של בנק
דרושה
שרטטת טפסים
הצעות מועמדות יש להגיש לת.ד. 1687 תל-אביב ולציין על גבי המעטפה עבור "מנגנון".

דרושה
עובדת משק בית מנוסה
לעבודה בגבעתיים
משרה מלאה ב-8 שעות מ-8—16
בתנאי שכר חודשי
לפרטים נא לפנות לטלפון 744614 בשעות היום

טכנאי יצור עצמאי ומנוסה
מעונין במשרה אחראית
לפנות בהצעות רציניות לת. ד. 1155 חיפה

דרושים
שרטטים(ות) / טכנאים(ות)
למשרד מהנדסים יועצים
עם שלש שנות נסיון במזוג אויר.
תנאים טובים למתאימים.
טל: 235253.

למשרד אדריכלים דרושים
טכנאים ושרטטים
מעולים
טלפון 221505

ל- **פעלים ים המלח בע"מ**
דרוש
מסגר מכני
הכישורים הדרושים — בוגר בית ספר מקצועי תלת שנתי לפחות, לאחר שרות בצה"ל. רצוי רשיון נהיגה. נסיון מעשי בעבודות אחזקת מתקנים. רצוי מועמד מהאזור, עקב קשיים בהשגת דיור.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לאגף כוח אדם ומנהלה סדום, ת.ד. 75 באר שבע

דרושים:
הנדסאי מכ"ם/ טכנאי אלקטרוניקה
בעל נסיון בעבודה על ציוד חדיש מתוחכם
טכנאי אלקטרוניקה
בעל רקע במכ"ם

נא לפנות בצרוף קורות חיים או ישירות לטלפון 522516

דרושים:
עוזר למחסנאי חלקי חלוף
עוזר למכונאי טרקטורים
אחרי צבא, בעלי רשיון נהיגה
פקידה מתחילה - לעבודות משרד
לפנות אל: טרקטורים ומיכון, דרך פתח-תקוה 126 ת"א, טלפון 252777

---

1. **דרוש מחסנאי עוזר**
משוחרר מצה"ל, רצוי מ.פ.ט.
2. **דרושים בוגרי בי"ס מקצועי**
לעבודה מעניינת במפעל של משרד הבטחון

טלפון 36620, 38316

למטע תעשיות מזון בע"מ
דרוש
לסניף חיפה
מחלק
עם רשיון נהיגה מעל 4 טון
נא לפנות בכתב, מטע, חיפה, שכון עין הים, רחוב התורן 29

לבנק בתל-אביב
דרושות צעירות
להפעלת מכונה למיון שיקים
בשעות אחה"צ
מועמדות מתאימות תפנינה בכתב יד לת. ד. 29569 תל-אביב

לעבודות קירור
דרוש מנהל עבודה
למתאים תנאים טובים + הטבות
לכתוב לת"ד 2 חיפה

טכנאי בעל מרץ
מעונין להשקיע עד 25.000 ל"י בעסק במפקיד פעיל או שקט
לרשותי משרד עם טלפון ורכב
בהצעות רציניות לפנות לת.ד. 204 חיפה

למפעל תעשיתי במפרץ חיפה
דרוש שרטט/ת
עם 3 שנות נסיון
לפנות ת.ד. 10002 מפרץ חיפה (עבור שרטט).

למשרד אדריכלים
דרוש טכנאי בנין מעולה
3 שנות נסיון לפחות
עבודה מענינת בירושלים
להתקשר טלפונית 36617

דרושה מפעילה
להנהלת חשבונות
רצוי עם נסיון
תנאים טובים למועמדת המתאימה
לפנות טלפון 248996 עד 4 או בכתב לת"ד 16540 ת"א למספר 000555

לבנק ישראל
בירושלים
דרוש
ראש צוות מנתחי שיטות
התכונות הדרושות:
1. תואר אקדמאי בכלכלה, או סטטיסטיקה, או מדעי המחשב, או מתימטיקה או הנדסת יצור;
2. נסיון רב בעבוד נתונים אוטומטיים.

המעונינים יפנו ליחידת כח אדם, בנק ישראל, ת.ד. 780, ירושלים לשם קבלת שאלון אישי אשר יש להחזירו עד יום 22.5.72.

ארגמן
מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה
למפעלנו דרושה:
מזכירה טכנית - ספרנית
התכונות הדרושות:
1. תואר אקדמאי בכימיה.
2. נסיון בנהול ספריה.
3. נסיון בנהול מעבדה כימית.
4. ידיעת השפות אנגלית ועברית (ידיעת השפה הגרמנית — יתרון).

תחבורה מובטחת.
למתאימה תנאים נאותים.
המועמדות מתבקשות לפנות בשעות העבודה למנהל כח אדם טלפון 055-95251 או בכתב.
סודיות מובטחת.

דרושה
פקידה
לעבודה במכונה
להנהלת חשבונות
ועבודות משרדיות
בנמל תעופה לוד
● לפנות עם המלצות לת.ד. 262 תל-אביב.

לחברה מסחרית גדולה
דרושה
פקידה
רצוי עם ידיעות בהנהלת-חשבונות.
למועמדת המתאימה תנאים טובים.
טלפון 246194 או ת.ד. 16040 ת"א.

ל"אמפא" בתל-אביב
דרושים:
פקידי מכירה
ליום עבודה מפוצל
תכונות נדרשות: הופעה מסודרת, שפות לועזיות נוסף לעברית, נסיון במו"מ עם לקוחות.
על המעונינים לפנות למשרד הראשי, דרך פ"ת 16, ת"א, לגבי ארבל.

במוסד רפואי צבורי בירושלים
דרוש(ה) טכנאי(ת) רנטגן
לעבודה זמנית
על המעונינים לפנות לת.ד. 1008 י-ם

דרוש/ה רוקח/ת מוסמך/ת
בעל/ת נסיון, לעבודה מלאה תנאים טובים.
בבית מרקחת בשדרות ירושלים 30, יפו, טלפון: 823550

דרוש בעל מקצוע
לחידוש מצמדים (קלצ'ים)
האדם המתאים יפנה ל"חבלם בנגב" אזור התעשיה, באר שבע, או טלפונית 057—4077.

למפעל תעשייתי בענף הטקסטיל
דרוש טכנאי יצור
(אפשרי מתחיל)
לפנות ת.ד. 23119 תל-אביב.

פקידה מתחילה
דרושה
לחברה מסחרית
עם ידיעה בהדפסה על מכונת כתיבה.
לפנות בכתב לת"ד 129 תל-אביב.

למושב צופית
דרוש
מרכז פרדס
לפנות למזכירות המושב טל. 923202 בין 8.00 — 14.00.

דרוש/ה שרטט/ת
לאדריכלות ועצוב פנים
למשרד בסביבות נתניה.
לטלפן בשעות 8—16 053—28214 בשעות הערב 053—26224.

למשרד יועץ מס
דרושה
פקידה
עם ידיעת הדפסה בעברית
נא לטלפן 613132 תל-אביב

למוסד ילדים בחיפה
דרושות
מטפלות
לילדים בגיל הרך לשעות אחה"צ (15.00—20.00)
בהצעות לכתוב למעריב חיפה למספר 156

דרוש
מפעיל מנוסה
למחפר G.C.B.
טלפון 743765

למשרד מהנדס בנין
דרושים
1. מהנדס בנין בעל נסיון של שנתיים לפחות.
2. משרטט/ת עם נסיון.

לפנות טלפון 221480.

ירדניה
חברה לביטוח בע"מ

המחשב האלקטרוני שלנו מוצף באלפי תשובות.
דרושים לנו יועצי בטוח חיים נוספים
המתאימים יוכשרו בקורס מיוחד

באם הינך בגיל 25 לפחות ובעל השכלה תיכונית, פנה אלינו בצרוף פרטים אישיים, ת.ד. 1736 תל-אביב עבור מס' 17.
— סודיות מובטחת —

לחברה רצינית לנכסים
הנמצאת בגידול מתמיד
דרוש
מנהל סניף דינמי
לאזור ראשון-לציון ורחובות
הכישורים הדרושים:
* נסיון רב בניהול ובמכירות.
* יכולת ליזום פרויקטים חדשים ולפתחם.
* שליטה טובה בעברית ואנגלית — הכרחית.
* אפשרות להתחיל בעבודה מיד.
* הכרת אזור ראשל"צ—רחובות — יתרון.

התפקיד מעניין ורצוף אתגרים עם אפשרויות קידום מצוינות למועמד המסוגל לקדם ולפתח את הסניף הקיים.
עמלות גבוהות ושיתוף ברווחים.
לפנות בכתב בציון פרטי השכלה ונסיון קודם לת.ד. 7064, ירושלים עבור "מנהל סניף". — סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני באזור תל-אביב
דרושים
בוגרי בית-ספר מקצועי
מגמת מכניקה עדינה ומכשירנות

● הכישורים: בוגרי בית-ספר מקצועי 4 שנים ושנתיים נסיון מעשי.
● נא לפנות בצרוף קורות חיים, נסיון בעבודה ופרטים מלאים לת.ד. 25034 תל-אביב (עבור ס"י).

— סודיות מובטחת —

למפעל בטחוני באזור תל-אביב
דרושים
* **טכנאי מכונות**
לעבודות מכניקה עדינה.
* **טכנאי מכונות**
לעבודות מכניות לציוד אלקטרוני.
* **חרט**
לעבודות מכניקה עדינה.
* **כרסם**
לעבודות מכניקה עדינה.

תנאים טובים לאנשים המתאימים.
נא לפנות בצרוף פרטים מלאים, קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 25034 עבור "א"ל" לשם קביעת ראיון.

לבית הנשק הירושלמי בע"מ
(בית מסחר בירושלים)
דרוש
* **מוכר בעל נסיון**
* **מנהל/ת חשבונות**
סוג ג'

בהצעות נא לפנות בכתב בלבד לת.ד. 120 ירושלים עם נסיון קודם.
לאיש המתאים תנאים טובים.

למפעל גדול ההולך ומוקם בירושלים
דרוש
חשמלאי - מכונאי
מועמדים בעלי תעודת הסמכה ונסיון רב יפנו לת.ד. 399 ת"א

למשרד עורכי דין בחיפה דרושות
1. **פקידה כתבנית** עברית ואנגלית
2. **פקידה כתבנית** לעבודה מפוצלת

בדבר פרטים נא לפנות לת"ד 4746 חיפה או טלפון בס' 664517.

בי"ס תיכון אזורי פרדס-חנה
טל. 063-77027
דרוש
מורה למתמטיקה
לשנת הלמודים תשל"ג

هكذا من الاصل

אוניברסיטת תל־אביב
בית הספר להנדסאים

משרד העבודה
משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

בית הספר להנדסאים
של אוניברסיטת תל־אביב

מודיע על פתיחת רישום
ללימודי יום ולימודי ערב

לקראת התואר
הנדסאי

במגמות:

1. **אלקטרוניקה**
התמחות באלקטרוניקה תעשייתית ובמחשבים
2. **אוטומציה ובקרה**

מתקבלים:

1. בוגרי בתי ספר מקצועיים ארבע שנתיים במגמות חשמל או אלקטרוניקה.
2. בעלי תעודות בגרות במגמה מתמטית־פיסיקלית.
3. בעלי תעודות בגרות במגמות אחרות לאחר בחינות מתאימות.

ללומדים ביום — הלוואות
לתלמידים ראויים — מילגות

● **הרישום והפרטים:**
ללימודי יום בשעות 9.00—12.00 בכל ימות השבוע. ללימודי ערב בשעות 17.00—19.00 בימים א', ב', ד', ה' במזכירות ביה"ס, רחוב האוניברסיטה 30 רמת־אביב, טלפון 414069.

ארגון בעלי המספרות, ת"א
חברת „וולה", ירושלים

WELLA

קורס השתלמות לספרי גברים

יתקיים החל מיום 15 למאי 1972, בכל יום שני בשעה 4 אחה"צ, באולם הגדול של ה„אחדות בעלי מלאכה, רח' מרכז בעלי מלאכה 16, תל־אביב

בהדרכת:

הגב' מימי פרידלנדר,
מדריכה ראשית ומנהלת סטודיו „וולה"

אסף קוסטין,
יועץ מקצועי של חברת „וולה"

פרוספר אבוטבול
בעל פרס בינלאומי לתספורות

בתוכנית:
* **תספורות ותסרוקות אופנת 1972**
* **החלקת שיער**
* **צביעת שיער**
* **טיפול בשיער**

הרשמה מוקדמת אצל מר שפירא, מזכיר ארגון בעלי המספרות, בימים א'—ד', בשעות 4—6 אחה"צ, ובבית „וולה", רחוב בני ברק 19, — תל־אביב.

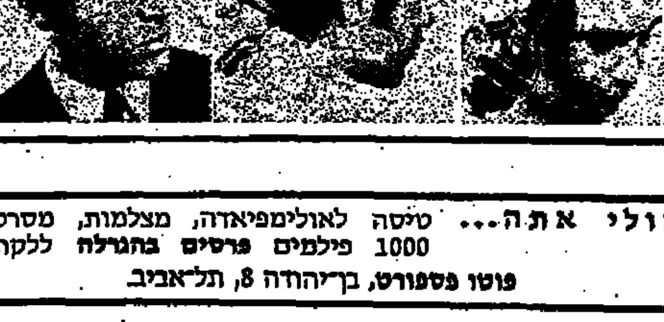

אולי אתה... טיסה לאולימפיאדה, מצלמות, מסרטות, 1000 פילמים **פרסים בהגרלה** ללקוחות
פוטו פספורט, בן־יהודה 8, תל־אביב.

המדור „עשה זאת בעצמך"
תעשיות בית והשתלמויות לכל
מודיע:
במחוז חיפה והצפון
יפתחו הקורסים הבאים:

* **הכר ושמר מכוניתך**
* **עבודות עור**
* **בדים ובטיק**
* **גרפיקה שימושית**
* **עבודות אמאיל**
* **אלקטרוניקה עממית**
* **גזירה ותפירה**
* **עשה בובות בעצמך**
* **עצב את דירתך**
* **צורפות זרקוע**
* **קרמיקה אמנותית**
* **שיזור פרחים**

פרטים והרשמה:
חיפה: רח הנביאים 20, קומה ד', טלפון 666182, או במועצת הפועלים, המחלקה להכשרה מקצועית חדר 515, טל. 641781.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת — משרד העבודה
תל־אביב, שד' דוד המלך 19, טל' 262436 261687/8

אוניברסיטה בר־אילן
ההודעה ללמודים מתקדמים

למודים מתקדמים בעבודה סוציאלית

הרשום ללמודים לקראת התואר השני במגמה: **„תכנון חברתי ועבודה קהילתית עם ארגונים גדולים"** לשנה"ל תשל"ג יסתיים במועדים דלהלן:

1. לבוגרים בעבודה סוציאלית — ביום ב' בתמוז תשל"ב (2.7.72).
2. לבוגרים במקצועות קרובים (סוציולוגיה, פסיכולוגיה, כלכלה ומדע המדינה) — ביום ו"ה בסיון תשל"ב (12.6.72). בוגרים אלה שיתקבלו יעברו קורס הכנה בקיץ ויתחילו בלמודים סדירים בתשל"ג.
3. לבוגרים אחרים — ביום פ"ו באלול תשל"ב (25.8.72). בוגרים אלה שיתקבלו ילמדו בתשל"ג בתכנית מיוחדת (השלמות) ויתחילו בלמודים מתקדמים בשנה"ל תשל"ד.

בדבר תנאי קבלה, טופסי רשום ופרטים נוספים נא לפנות אל: ההעדות ללמודים מתקדמים, אוניברסיטה בר־אילן, רמת־גן.

משרד העבודה
האגף להכשרה והשתלמות מקצועית
מחוז חיפה והצפון

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — מועצת הפועלות — המח' להכשרה מקצועית — ארגון אמהות עובדות — חיפה.
ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י — הסתדרות הנוער העובד והלומד — החטיבה המקצועית חיפה

„מזור"
בי"ס לחניכים ומקצועות עזר רפואיים
החלה ההרשמה לשנה"ל תשל"ג

מכונאות שיניים
אופטיקה
ממכר (זבנות)
סייעות לרופאי שיניים
צילום

פרטים במזכירות ביה"ס, רח' צה"ל 14, ק. אליעזר, חיפה, טל: 520031, בימים א'—ה', 8.30—13.00.

מחפר
ג. סי. בי. 3
נובמבר 1969
במצב מצוין
טל' 923070

דרוש משרד
4 חדרים + חדר גדול 30 + 25 מ"מ + מחסן 50—60 מ"מ בצפון תל־אביב בקרבת דרך חיפה רמת־גן או גבעתיים באיזור משרדים.
לפנות טל: 260223, 254719, או ת.ד. 33300 תל־אביב

ארגון מסיימי האוניברסיטה העברית
החברה הגאולוגית הישראלית

עצרת זכרון לחברינו
תיאודור דיקר ז"ל
ומנחם שרגא ז"ל

שנפלו במלחמת ששת הימים

תתקיים ביום ראשון, א' סיון תשל"ב, 14.5.72 בשעה 17.00 בבית האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים, רח' ז'בוטינסקי 43, ירושלים

בתכנית:
הענקת פרס הלימודים מקרן המילגות
על ידי: פרופ' זאב רייס
נציג ארגון המסיימים
הרצאה על הנושא:
„אספקטים מינרולוגיים של עפרות נחושת בתמנע"
על ידי: אורי וירצבורגר
מנכ"ל מפעלי הנחושת בתמנע

התחלנו לייצר ולמכור

חוטים סינטטיים סטרץ'

לפי הסוגים:

ניילון 66, 20/7, S+Z
40/13, S+Z
70/20/2, 70/20/1, S+Z

פוליאסטר 135/48, 150/30/1

בפרטים נוספים לפנות
למפעלי „כימו־טקסטיל" — רמלה
ת.ד. 76 טלפון 961480

במוסד ציבורי גדול
מסעדה
בעלת רמה
לחכירה

בדבר פרטים נא לפנות לת.ד. 3288, רמת־גן.

סטיל ז'אן פייר

חלוץ קו האופנה הצרפתי בישראל
מודיע לקהל הצועד עם האופנה שאת דגמיו המקוריים ניתן להשיג בבוטיק החדש
„קרן־אור"
רח' דיזנגוף 109 ת"א (בחצר ע"י רוול)
לרגל הפתיחה ברכתנו שלוחה **לבוטיק** „קרן־אור" — עלו והצליחו

אני רוצה הביתה!!!

ביום שלישי 9.5.72, ב־8.30 ניצל אדם זר את תמימותי ולקחני הרחק מביתי. הילדים שלמה גיל ואלון מתגעגים אלי נורא. **הנני כלבת צ'יואוה גמדית חומה** היפה מאד לבמבי. אילל משפחה למודיע על מקום המצאי לאורי זוהר מרחוב הראל 22/ג, טלפון 255944, חיפה.

בחברה תעשייתית מבוססת
ייפתח קורס
חרישה כרסום והשחזה

באם הנך בעל השכלה של 8-10 שנות לימוד ואחרי שרות בצה"ל

מובטחים לך: קורס ברמה גבוהה
יחס ואוירה חברתיים
דרגה בהתאם לרמתך
ועתיד בטוח ב:
מקום עבודה מבוסס.

גזור ושלח
אל: ת.ד. 7132 תל־אביב
שם המועמד .... כתובת ....
ימים ושעות נוחים לראיון ....

המעונינים יוזמנו לראיון בשעות הערב — סודיות מלאה מובטחת

ביום ב', ב' סיון תשל"ב 16.5.72
בשעה 09.00 בבוקר תתקיים

אזכרה
לחללי גבעה 69

שנפלו במלחמת השחרור (גדוד 51) ליד האנדרטה על גבעה 69.

בני המשפחות וידידים מוזמנים להשתתף בטכס. אוטובוס יוצא מרציף ניצנים בתחנה המרכזית בתל־אביב בשעה 08.00 בבוקר.

לגלוי המצבה והאזכרה במלאת שנה לפטירת

חיה רבקה רובינשטיין ז"ל
(מהוזמיץ, פולין)

בעלה לקבורה ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 3.30 בבית העלמין קרית שאול תל־אביב. אוטובוס יעמוד לרשות הקהל ברח' הה"ה 13 ת"א, בשעה 3.00

המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה לבעלי ואבינו היקר

יונה גלבנד ז"ל

תתקיים ביום שני, ב' סיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 4.30 אחה"צ בבית הקברות צור שלום. אוטובוס יצא מבית המנוח שד' רוטשילד 61, קרית־אליהו, בשעה 4.00 אחה"צ.

ההודעה נחשבת לכל המכרים במקום הזמנה.

המשפחה

לאתי ומשפחת בן־בסט

משתתפים באבלכם הכבד במות

האם ז"ל

הבריך לעבודה
מב"ת

אזכרה לקדושי

ערמיהאיפאלווא
(ERMIHALYFALVA)

השכונה
תתקיים אי"ה ביום שני, ב' בסיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 6 אחה"צ בתלמוד תורה, רח' הלפרין, זכרון מאיר, בני־ברק.
התחבורה: אוטובוס 54
נא להופיע בבגדי צניעות.

הועד

לסוחרי הלבשה בכל הארץ
ממטולה עד אילת!
אם אתה רוצה לשפר את הרמה בגדי הריון רק אצל
„מגדה"
תקנה
מבחר עשיר! שרות אדיב!
קונפקציה „מגדה" רח' סינקין 6 תל־אביב
(בית שלישי מפינת אלנבי) טלפון: 284712

אסירי הסמל הפלשתינאי
עומדים דום על קברו הרענן של
משה פישלר ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחתו
חבריו ל"ישיבה"

במלאת 24 שנה למערכה בעין-גב
נתיחד עם זכר חברינו שנפלו במלחמת הקוממיות
חמיה שטיינר ז"ל
עקב צוקרמן ז"ל
נה טוכמן ז"ל
ליהו גולדברג ז"ל
חמיה הירשברג ז"ל
וסף קלימן ז"ל
האזכרה תתקיים בבית העלמין שלנו ביום ג' ג' סיון תשל"ב 16.5.72 בשעה 5.00 אחר-הצהרים.
קוקים מבטיחים תחבורה מצומת צמח לעין-גב בשעה 4.00.
בית עין-גב

במלאת שנתיים לפטירתו
של יקירנו הבלתי נשכח
יהודה מצב
טוקטלי ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו
ביום שני, ב' סיון תשל"ב — 15.5.1972
בשעה 4.00 בבית העלמין-בנחלת-יצחק.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

במלאת שלושים לפטירתו של אבינו וסבנו היקר
אב ([illegible]) בן-דב גורביץ
ז"ל
מראשוני חדרה
ך אזכרה וגילוי מצבה על קברו ביום ראשון סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 2.30 בצהרים בבית העלמין בחדרה.
המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבינו היקר
ברוך פישל ז"ל
(מסוסנוביץ פולין)
ים אזכרה וטקס גילוי מצבה ביום שני, בסיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין בבאר-יעקב.
בוס מיוחד יצא בשעה 3.30 מבית המנוח בבאר-יעקב.
המשפחה

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו
אלכס וולף ז"ל
ך אזכרה בבית הקברות בגבעת שאול ביום רביעי, ד' בסיון (17.5.72) בשעה 16.30.
מתאספים בכניסה לבית העלמין ב-16.15.
המשפחה וחבריו

ביום ראשון, א' סיון 14.5.72
יתקיים טקס גלוי מצבה של יקירנו
קסל שמאי ז"ל
זכרה תתקיים בבית העלמין האזורי (בגבול בת-ים חולון). מתאספים בשעה 4.00 ליד השער.
המשפחה המתאבלת
בארץ ובחו"ל

במלאת שנה לפטירתה של דודתנו היקרה
מנוחה שרולביץ ז"ל
מאיבלינו
ך אזכרה ביום ראשון, א' סיון 14.5.72 בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות בקרית שאול.
(נפגשים ע"י שער בית העלמין).
המשפחה

אזכרה
במלאת שנה לפטירת
בננו, אחינו היקר
ישראל
טויטו
ז"ל
הננו להודיע לכל ידידינו ולכל מוקירי זכרו של בננו ויקירנו להתכנס לטכס האזכרה שיערך ביום רביעי, ד' סיון תשל"ב 17.5.72 בבית העלמין חולון בשעה 4 אחה"צ. אוטובוס מבית המשפחה דרך השלום 24 ת"א ב-3.30 אחה"צ.
המשפחה

סמל
משה שר
ז"ל
חלפו ארבע שנים מאז נקטפת מאתנו. רב הכאב בביתנו והוא רב שבעתיים שעה שאנו מסתכלים בתמונותיך. כאב הבא על ביטוי בדמעות בלתי פוסקות ובשתיקה חנוקה. אין ולא תהיה שום נחמה לסבל ולפצע שנגרם למשפחתך. לא תהיה אף פעם שכחת אמת בליבנו. לא נשתחרר אף לרגע מדמותך שכן תמיד הזיה חי בליבנו. לא נפרד ממך לעולם. בשבילנו אתה חי לנצח. האזכרה תתקיים ביום שלישי 16.5.72 (ג' סיון תשל"ב) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין חוף הכרמל חיפה.
ההורים האוהבים
מלכה ואסתר

במלאת שנתיים לנפילתו
של בעלי האהוב
אבינו היקר ובני היחיד
סגן מיכאל
פישר ז"ל

אשר נפל בקרב עם מחבלים בעמק בית שאן. נעלה לקברו להתיחד עם זכרו בבית הקברות הצבאי בחיפה ביום ראשון א' בסיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית הקברות הצבאי.
אשתו: [illegible]
בניו: נחשון ליאור [illegible]
אמו: [illegible] פישר
משפחת גוטרמן

במלאת עשר שנים לפטירתו של יקירנו
אב"א אחימאיר
ז"ל
תתקיים עליה על קברו
ביום רביעי, ד' סיון תשל"ב (17.5.72) בשעה 5.00 אחה"צ בבית העלמין בנחלת-יצחק, תל-אביב.
המשפחה
תנועת החרות — המרכז

במלאות שנה לפטירתו של בעלי היקר
ניצב משנה
אפרים אלרום
הי"ד
קונסול כללי של ישראל באיסטנבול
נעלה לקברו ביום ראשון, א' סיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 3.00 אחה"צ בחלקה הצבאית של בית הקברות בקרית-שאול.
אלזה אלרום

במלאת שנה למות יקירנו
עו"ד מכס רוזן ז"ל
תתקיים אזכרה ליד קברו בבית העלמין בחולון
ביום רביעי ד' בסיון תשל"ב (17.5.72)
בשעה 3.30 אחר-הצהרים.
נפגשים ליד השער החדש
ד"ר רוזן נחמה
בתיה ואביה

במלאת שנתיים לפטירת יקירתנו
חנה תיכף ז"ל
נעלה לקברה ונתיחד עם זכרה ביום ראשון, א' בסיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.30 אחה"צ
בבית הקברות בחולון.
נפגשים ליד השער.
המשפחה

ארגון עולי בורשה — [illegible]
הזמנה
הנכם מוזמנים בזה
לאזכרה השנתית
ולהתיחדות עם קדושי בורשה
שתתקיים ביום שלישי, ג' בסיון תשל"ב 16.5.72 בבית אגודת הסופרים, בית טשרניחובסקי, ת"א, רח' קפלן 6 (ליד בית מפעל הפיס).
אוטובוסים מס' 11, 5, 19, 12.
מתאספים החל משעה 4 אחה"צ.

ארגון יוצאי סבלבה ([illegible]) והסביבה
בישראל
טכס האזכרה
יתקיים ביער הקדושים (יער צ'כוסלובקיה) יום שלישי 16.5.72 בשעה 4.30 אחה"צ.
האוטובוס יצא בו-ביום בשעה 3.00 אחה"צ ברחבת היכל התרבות בתל-אביב.
ועד יוצאי סבלבה והסביבה

אזכרה בהלאות 5 שנים לנפול יקירנו
סגן אלוף יצחק חלפון ז"ל
תתקיים ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14 במאי 72) בשעה 16.00 בבית הקברות הצבאי בקרית שאול.
המשפחה

לכבוד בית ספר "משה הס"
חיים בר-עם
משתתפים באבלך העמוק על מות רעיתך
דורה בר-עט ז"ל
ועד ההורים והתלמידים

עברו שנתיים מאז עזבת אותנו
בננו יחידנו
אבי שחק
(פיימלמן)
נהריה
בן 23 היית
הוריך האוהבים אשר לעולם לא ישכחוך.
שייע ומלוינה
פיימלמן

במלאות חמש שנים
לנפילתו של יקירנו
הבלתי נשכח
רס"ל
מירון אליעזר
ז"ל
במלחמת ששת הימים
תתקיים אזכרה ביום ראשון, א' סיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 4 בבית הקברות הצבאי בקרית שאול ת"א. אוטובוס מיוחד יצא בשעה 3.30 מרח' שניאור 6 (פינסקר 18) תל-אביב
במי ויצחק משה
ההורים
מיכל בתו היקרה
וכל המשפחה

במלאת חמש שנים לנפילת
יקירנו הבלתי נשכח
סמל פרסי
אשכנזי ז"ל
במלחמת ששת הימים
נעלה על קברו ונתיחד עם זכרו ביום רביעי, ד' סיון תשל"ב (17.5.72) בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.
המשפחה

במלאת שלוש שנים
לאסוננו
כי נגדע במחר ימיו
בננו ואחי הבלתי נשכח

דוד צמח
ז"ל
דודו, כבר שלוש שנים חלפו מאז נלקחת מאתנו. קשה להשלים עם המציאות המרה שאינך אתנו ולא נראה אותך עוד. הזמן לא עצר לרגע בעבת הכאב העמוק והצער שממלא את ביתנו אחרי לכתך מאתנו. לנצח נזכור אותך. האזכרה תתקיים במוצאי-שבת באייר תשל"ב — (13.5.72) בבית ההורים בקרית חיים. נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ב' ב' בסיון תשל"ב — (15.5.72) בשעה 17.00 בבית הקברות הצבאי בחוף הכרמל חיפה.

האזכרה וטקס גילוי המצבה
לקברו של יקירנו הבלתי נשכח
שלמה זלמן לוי ז"ל
תתקיים ביום שני, ב' בסיון תשל"ב 15.5.72 בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין החדש ברחובות.
אוטובוס יצא מבית המנוח ברח' אברבוך 23 רחובות.
המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי ואבינו היקר
ד' חיים קרסילשצ'יק ז"ל
נעלה לקברו בבית העלמין בגבעת-שאול בירושלים, ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 3.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אבינו היקר
הלל פלצ'ינסקי ז"ל
בערוך אזכרה וגילוי מצבה על קברו ביום א', א' סיון תשל"ב (14.5.72), בשעה 2.30 אחה"צ בבית העלמין בבאר-שבע. אוטובוס יצא בשעה 2.00 מביתו וד-2.15 באחורי בנין [illegible].
המשפחה

כל חברי ח.מ.ד.
אבלים על מותו בלא עת של חברם
שאול כ"ץ ז"ל
חבריו בח.מ.ד.
חברת [illegible]

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אפרים צדיק ז"ל
תתקיים אזכרה על קברו בבית העלמין האיזורי בגבול בת-ים — חולון ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 11.00 לפנה"צ.
נפגשים ע"י השער.
המשפחה

אזכרה וגילוי מצבה
במלאת 30 יום לפטירת
בעלי, אבינו ואחי היקר
ר' שמחה
בן יעקב ז"ל
נעלה לקברו ונתיחד עם זכרו ביום ראשון, א' סיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 4 אחה"צ
בבית הקברות בחולון.
נפגשים ליד השער.
המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של
ד"ר בן-ציון כדורי ז"ל
יערכו טקס אזכרה וגלוי מצבה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון, א' בסיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.00 אחה"צ.
באותו יום בשעה 8.00 בערב נעלה את זכרו במוזיאון הארץ.
תודתנו נתונה לכל אלו שהשתתפו בצערנו בכתב ובאופן אישי.
גיה והבנות

במלאת שלושים להקטפו בדמי ימיו
של בננו ואחי היקר
משה ברמן ז"ל
תערך אזכרה וגלוי מצבה על קברו ביום ראשון, א' בסיון (14.5.72) בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין האזורי בחולון. נפגשים ליד השער הראשי.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.
המשפחה
אוטובוסים: 92 מהצפון, 98 מהתחנה המרכזית.

במלאת שמונה שנים למותו של
צבי שויג ז"ל
תתקיים אזכרה ביום שני, ב' סיון תשל"ב (15.5.72), בהר המנוחות בירושלים.
נפגשים בשעה 4 אחה"צ,
בכבר [illegible] בירושלים.
המשפחה

אזכרה וגלוי מצבה לפטירתה של
בתנו, אשתי ואמנו היקרה
מטילדה מוזס ז"ל
חולון — קושטנצה
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום שלישי, ג' בסיון תשל"ב 16.5.72 בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד השער הראשי בבית-העלמין בחולון.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.
המשפחה

במלאות ארבע שנים לפטירתו של יקירנו
יעקב סופרין ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שני 15.5.72
בשעה 15.30 בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער החדש.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירתה של
צבייגל פייגה (צפורה) ז"ל
תערך אזכרה בבית העלמין בקרית שאול, ביום ג', ג' בסיון תשל"ב (16.5.72).
נפגשים ליד השער, בשעה 13.30.
המשפחה

هكذا من الاصل

صكذا من الاصل

גרוסמן ק.ב.ק.

ככר מלכי ישראל 19, טל. 239453

מציעים למכירה

דירות

בנות 2½, 3, 3½, 4

בצפון תל־אביב

חנויות ומשרדים בדיזנגוף 190

מרתף בככר המדינה

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

הנוער העובד והלומד המרכז: — המח' לקליטה ופתוח הועד הפועל

בימי שישי ושבת 18—19 למאי 1972 נקיים

טיול לגליל המערבי

לילדי עולים שהגיעו השנה לארץ

בערב ה־19 למאי יקויים לכל משתתפי הטיול ערב הווי בהשתתפות להקות ואמנים. מדריכי התנועה אשר יהיו אחראים לארגון ולווי הטיול מתבקשים להתקשר דחוף למועצות הפועלים לתאום כל פרטי הביצוע.

הועד למען החייל

מבקש

מכל אלה אשר קבלו...
כרטיסי הגרלה בדואר
ולא שילמו את תמורתם,
להעביר את התמורה בהקדם

לתשומת לב בעלי חנויות להלבשה!
לכבוד יובל העשור שלנו

מודלים 1972
במחיר של שנת 1962

מבחר עשיר, מגוון ומיוחד של
שמלות הריון
ושמלות במידות גדולות

ביח"ר לשמלות — כהן מודל, תל־אביב, רחוב נחלת־בנימין 4, ק.ב. דרך החצר, פתוח עד 7 בערב.

החברה לפיתוח מפעלי תיירות בע"מ - ירושלים

עברנו למשרדנו החדש

ברח' קרן היסוד 36 (קומה 7)

מספרי הטלפון החדשים שלנו:

61113
61195
37829

מגרש ברעננה

מוקף בבניה מקום גבוה אדמה פרטית

ב־15,000.- ל"י

אפשרות בתשלומים:

לפנות: קרקעות ישראל
תל־אביב, אלנבי 82, קומה ג'
(כניסה מרחוב רמבם 26) טלפון 614165.

דרוש מבנה למלאכה בשכירות

בשטח גודל של 30×10 מ'.

(כל מבנה במידות דומות אפשרי)

באזור המרכז

טלפונים: 227550, 447968.

הופיעה

ונשלחה למנויים
חוברת מס' 2

רבעון לקרימינולוגיה משפט פלילי ומשטרה

העורך: פרופ' שלמה שוהם

מרכז המערכת: ל. שסקולסקי

תוכן העניינים:

* רציחות ואחריות פלילית (המשך) — יובל לוי
* השפעת אישיותו של השופט על מדיניות הענישה — שמעון שטרית
* התמכרות בני הנוער לסמים — מרים חיגר
* שיטות חדשות לזיהוי חומרי נפץ — שמואל ציטרין
* מבחן קליטה־פליטה לקביעת סוג הדם בכתמים יבשים — ולטר אוחריכט
* מאולם המשפטים — דוד ליבאי, יעקב קדמי
* ראיון עם שופט בית המשפט העליון חיים כהן
* תקצירים באנגלית

לכבוד
דפוס אקדמי בירושלים
ת.ד. 2390, ירושלים

☐ הנני מצרף — 16.— ל"י
☐ נא לשלוח חשבון
עבור מנוי לרבעון לקרימינולוגיה

ושאריך: ______
שם: ______
כתובת: ______
חתימה: ______

נגנבה מכונית אודי G.L. 100 צבע לבן
אשר עליה מורכבים המספרים:
299644 או 249160
פרס מובטח לאדם אשר יביא לגילויה
לטלפון: 30980 או 924400

כפר הנופש בראש הנקרה

* חופשה נהדרת בנוף מקסים.
* חדרים עם שרותים צמודים.
* בריכת־שחיה, טיולים ובידור.
* אידיאלי למשפחות עם ילדים.

נותרו מקומות לכל העונה!
עד תאריך 16.7.72 כל המקומות תפוסים. נותרו עדיין מקומות ממחצית יולי עד אוקטובר.
הזמנות בטל' 04-968155 ובכל משרדי "אגד" ארוח ונופש.

למכירה
מסעדת השרון
(150 מ"ר)
החשמונאים 93 ת"א
לפנות במקום, בין 3—5 אחה"צ.

30 ל"י
בעות שנתי לטלויזיה כולל פנורת מסך ללא תשלום נוסף שרות מבטיח עד אשדוד
שדותי שפר לאלקטרוניקה בע"מ
יפו, שדר' ירושלים 159 טל. 823927-824922

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

ר' יחיאל תרזה (פחוריק)

בן ר' אברהם ז"ל

שנפטר אתמול בגיל 72 לאחר מחלה ממושכת. הלויה התקיימה אתמול, יום חמישי, כ"ז באייר תשל"ב (11.5.72) בבית העלמין בחולון.

המתאבלים: אשתו פנינה
בנותיו: אסתר וצפורה
חתניו: יצחק ואברהם
נכדיו והמשפחה

במלאת שלושים לפטירה יקירתנו

מרים צינמן ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון, א' בסיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 3.30 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין.
הודעה נכונה לכל בנותינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

שמחה מינחם ז"ל (פלניצה)

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון, א' סיון תשל"ב 14.5.72 בשעה 16.00 בקרית שאול.

המשפחה

ביום שלישי ג' בסיון תשל"ב (16.5.72) בשעה 3.00 אחה"צ יתקיים טכס אזכרה וגילוי מצבה,
לבעלי ואחינו היקר

צבי שמיר (שמוקלר) ז"ל

בהר המנוחות גבעת שאול ירושלים.

המשפחה

במלאת חמש שנים לנפילתו על כובשי תל־פאחר במלחמת ששת הימים של יקירנו

מישאל לוי הי"ד

תתקיים אזכרה לזכרו ביום ראשון א' ראש חדש סיון (14.5.72) בשעה 6.00 בערב בבית ההורים בתל־אביב, רח' דגניה מס' 10.

המשפחה

במלאת שנה להלקח מאתנו יקירתנו

דינה טורקלטוב ז"ל

(מצ'ילי)

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.00 אחה"צ, בבית העלמין האזורי, גבול בת־ים — חולון. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

פנינה סוקולובר ז"ל

תתקיים אזכרה וגלוי מצבה ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין החדש בכפר סמיר חיפה. אוטובוס יצא בשעה 3.30 אחה"צ מבית הכנסת רחוב ברזילי בנא.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירת אשתי ואמנו האהובה

רבקה בינסקי ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון 14.5.72 בקבוץ יקום.
מוקירי זכרה מוזמנים.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירנו

אפרים פילה ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.15 אחה"צ בבית העלמין האזורי בגבול בת־ים חולון.
מוקירי זכרו נפגשים ליד השער החדש.

אשתו ובתו

ביום שני, ב' בסיון תשל"ב, 15.5.72

תתקיים אזכרה

לבננו ואחינו האהוב והבלתי נשכח

שמעון מירקין

ז"ל

האזכרה תערך בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

המשפחה.

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

יוסף קופרמן ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום א', א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.00 אחרי הצהרים, בבית העלמין בזכרון יעקב.

רבקה קופרמן
צפרירה, וחיים ליפשיץ

במלאת שלושים להלקח מאתנו יקירנו

ראובן ריץ ז"ל

נעלה לקברו בבית העלמין האזורי (בגבול בת־ים חולון, כניסה בשער החדש) ביום שלישי, ג' סיון תשל"ב 16.5.72 בשעה 16.00
לאזכרה ולגלוי מצבה
אוטובוסים יצאו מרח' אנילביץ 30 בבני־ברק בשעה 15.30. הודעה נכונה לכל מכרינו בכתב ובעל־פה.

המשפחה האבלה

במלאת שנה לפטירתו של

רס"ן אלכס ויספלד

תתקיים אזכרה בבית העלמין קרית שאול (חלקה אזרחית) ביום ראשון, א' סיון תשל"ב 14 למאי בשעה 3.30. נפגשים ליד שער בית העלמין.

אשתו, בנו ובתו

במלאת הכ"ב שנים לנפילת יקירנו

ד"ר אברהם שווארץ

הי"ד

נעלה להתייחד עם זכרו בבית העלמין בחלקה הצבאית בקרית שאול ביום שלישי, ג' סיון תשל"ב (16.5.1972) בשעה 4.00 אחה"צ.
נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

במלאת חמש שנים לנפילתו
של יקירנו הבלתי נשכח

חביב יוסי קילמן ז"ל

בקרב על רמת הגולן במלחמת ששת הימים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 5 אחה"צ בבית העלמין הצבאי בקרית שאול.

ההורים, האח והסבתא

להכרנו מרדכי הנרשטיין משכונתנו

אתכם באבלכם הכבד בהלקח מכם ללא עת

הרעיה והאם

כאבכם — כאבנו

ארגון יוצאי קודניץ

במלאת שנה לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

טוביה קוקוי ז"ל

נעלה לקברו להתייחד עם זכרו ביום ראשון, א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 4.00 אחה"צ בבית הקברות בצור שלום. מתאספים ליד בית המשפחה, השופטים 78 קרית מוצקין בשעה 3.30

המשפחה

במלאות חמש שנים לנפילת
בננו ואחינו היקר

רב"ט דוד לוי הי"ד

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון א' סיון תשל"ב (14.5.72) בשעה 8 בבוקר בחלקה הצבאית בבית העלמין בקרית שאול.

האזכרה תתקיים באותו יום בביתנו בשעה 5 בערב קרית שלום, רח' הקשת 31 תל־אביב.

המשפחה

במלאת 5 שנים לנפילת יקירנו

המ"יס סגן־אלוף שלמה בית־און הי"ד

במלחמת ששת הימים

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין הצבאי בקרית שאול, ביום שני, ב' סיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 5 אחה"צ.

המשפחה

אזכרה

ארגון עולי מונקטש והסביבה בישראל

ביום רביעי ד' סיון תשל"ב (17.5.72) בשעה 6.00 בערב בדיוק תתקיים האזכרה לקדושי עירנו והסביבה באולם בני־ברית, רח' קפלן 10 תל־אביב.
בהשתתפות:
הרב ברוך הגר"ש רבה הראשי של חולון
מקודם הרב הראשי של מונקטש
ראש עיריית בני־ברק מר ישראל גוטליב
יליד מונקטש
תפילה האזכרה עם החזן חיים ויס יליד מונקטש
האולם יפתח בשעה 5.00 אחה"צ לשיחה עם מכרים ועם עולים חדשים, שהגיעו לא מזמן ממונקטש והסביבה
הועד
אפשר להגיע למקום באוטובוסים מס' 12, 19, 63.

במלאת שלש שנים לפטירתו של יקירנו

אברהם זאבי ז"ל (וולפובסקי)

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו בבית העלמין בפתח תקוה ביום שני, ב' סיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 4.00 אחרי הצהרים.
מוקירי זכרו נפגשים ליד שער בית העלמין.

המשפחה

ביום שני, ב' בסיון תשל"ב (15.5.72) נתייחד עם זכרו של יקירנו

אינג' יעקב ברוכמן ז"ל

בבית העלמין בקרית שאול.
באותו מעמד ייערך טקס גילוי המצבה.
מתאספים ליד שער בית העלמין ב־4.45 אחה"צ.

אשתו שרה, בתו גילי
ובנו מתתיהו

ארגון יוצאי חוסט והסביבה בישראל

ביום שלישי ג' סיון תשל"ב (16.5.72) בשעה 7 בערב, בבית ההלוואות, רח' המלך ג'ורג' 37 תל־אביב תיערך

אזכרה לקדושי חוסט והסביבה

כל יוצאי חוסט והסביבה מתבקשים להשתתף.
המפגש בשעה 6 בערב.

הועד

במלאת חמש שנים להעדרו של יקירנו
המ"יס

סרן בנימין רומח (ארמן)

הי"ד

שנפל במלחמת ששת הימים
תערך אזכרה לזכרו ביום שני, ב' סיון תשל"ב (15.5.72) בשעה 2.00 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בהר הרצל בירושלים.

המשפחה

פרס למוצא
כלבת תחש נקבה
חומה שאבדה ביום ד' ברמות השבים, הוד־השרון.
לטלפון 921461 או 774554

למכירה דירות
4½ חדרים
בבית משותף
במרכז חולון שפרינצק 22
(ע"י קלנוע ארמון)
עם כל הלוקסוס, חימום, מעלית חניה.
לפנות: כהן מרדכי
או טלפון 844785.

מעריב

העורך: אריה דיסנצ'יק
המו"ל: החברה מודיעין בע"מ
בית דפוס "מעריב" בע"מ

תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית "מעריב" רח' קרליבך 2 (מיקוד 67 132) ת.ד. 20010 טל. 267211.
סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד 65 123), טלפון 621994.
ירושלים: המערכת: רח' הלל 14 (מיקוד: 94 581) טל. 221151. המנהלה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769.
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 446468; המנהלה 669020; ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.